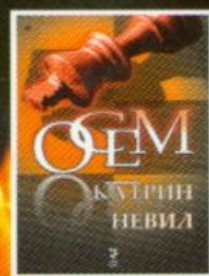

Бестселър
продължението
на **ОЕМ**

ПЪЖДАРТЪТ

КАТРИН
НЕВИЛ

КАТРИН НЕВИЛ

ПОЖАРЪТ

Превод: Златка Паскалева

chitanka.info

Катрин Невил е родена през 1945 г. в Сен Луис. От дете се увлича по митове, предания и рисуване. Завършва университета в Денвър. Като компютърен експерт работи за IBM и Honeywell. Била е професионален фотограф, манекенка и художничка. По-късно е международен съветник към ОПЕК и специален консултант в изследователския ядрен център в Айдахо, където участва в създаването на автоматизирани системи за контрол. Установява се в Сан Франциско и е вицепрезидент на Bank of America. Няколко години живее в Европа. Големият ѝ опит в различни сфери ѝ позволява още с първия си роман „Осем“ да стане световна бестселър авторка. Следва бестселърът „Магическият кръг“, познат и на българските читатели.

В „Пожарът“, продължението на световния бестселър „Осем“, започва поредната партия от смъртоносна игра, заплашваща да се превърне в искрата, която може да потопи света в пламъци...

На световната шахматна дъска местата си разменят минало и настояще, смесват се история, наука, алхимия, окултизъм, поезия, митология и действителност. Намесват се и исторически личности: Шели, Байрон, Али паша, Карл Велики, Екатерина Велика, Александър I... И над всичко е огънят като символ на възраждането на живота.

Този път в драматичното преследване на тайнствените магически фигури от древния Монглански шах се включват и наследниците на героите от „Осем“. Александра е най-младата grosмайсторка и освен това е наясно с богатата символика на огъня. Животът ѝ се променя с появата на Черната царица. С нея е свързана и съдбата на дъщерята на Али паша Хаиде. Следите на Черната царица водят в Багдад, където преди повече от хиляда години е създаден магическият шах. Безспорна кралица на исторически трилъри, Катрин Невил умело движи героите си през пътешествия, археологически съкровища, съвременни машинации, преследване и напрежение до последния ред в търсенето на формулата за тайната на безсмъртието.

„Катрин Невил демонстрира забележителен талант да преплита нишките на историята в жив и вълнуващ разказ.

За читатели, които обичат книги за култура, пътешествия и, естествено, за детективската работа на изследователите, този роман е истински пир за душата.“

Елизабет Костова, включена в класацията на най-продаваните автори на „Ню Йорк Таймс“

*„Сам трябва да потънеш в собствения си
пламък; не може да искаш да влезеш в новия
живот, без първо да си се превърнал в пепел!“*

*Фридрих Ницше,
„Тъй рече Заратустра“*

*През 782 г. император Карл Велики получил
от мавъра Ибн ал-Араби, губернатор на
Барселона, великолепен дар — шах, изработен от
сребро и злато, инкрустиран със скъпоценни
камъни. Днес той е известен като „шаха
Монглан“. Говорело се, че в него е скрита
тайнствена тъмна сила. Всички, устремили се
към властта, горели от желание да притежават
фигурите. За да не се случи това, те били
заровени и останали скрити в продължение на
близо хиляда години.*

*В зората на Френската революция през 1790
г. шахът бил изваден от скривалището му —
абатството Монглан в Баските Пиренеи, и
фигурите били пръснати по света.*

*Така започнала поредната партия от една
смъртоносна игра, която заплашвала — а
продължава да заплашва и днес — да се превърне
в искрата, която може да потопи света в
пламъци...*

КРАЯТ НА ИГРАТА

„Единствената цел в играта на шах е да докажеш превъзходството си над противника. А най-значимото, най-пълното превъзходство е превъзходството на ума.

Искам да кажа, че противникът трябва да бъде унищожен. Унищожен напълно.“

Гросмайстор Гари
Каспаров, световен
шампион по шах

*Манастирски комплекс в Загорск, Русия
Есента на 1993 г.*

Соларин здраво стискаше ръката на дъщеря си. Чуваше как снегът скърца под ботушите им и следеше с поглед сребристите облачета, образувани от дъха им. Вървяха през оградения от непревземаеми стени парк на Троицко-Сергиевата лавра в Загорск: величествен манастир, посветен на Светата Троица и основан от Сергей Радонежски, светеца покровител на Русия. За да се защитят от внезапната яростна атака на зимата и пронизващия до костите леден вятър, извил се малко преждевременно посред циганското лято, бащата и дъщерята бяха плътно загърнати в най-дебелите си дрехи — вълнени шалове и ръкавици, кожени шапки, зимни палта.

Защо ли беше довел момиченцето в Русия, в страната, която пазеше всички горчиви спомени от миналото му? Още като дете, по време на Сталиновия режим, бе станал свидетел на избиването на цялото си семейство в дълбокия мрак на една-единствена нощ. Беше оцелял след жестоката дисциплина в грузинското сиропиталище, издържа дългите мрачни години в Двореца на пионерите само защото там бяха разбрали, че момчето Александър Соларин е блестящ шахматист.

Кат дълго го моли да не тръгва, да не рискува да води със себе си и дъщеря им. В Русия е опасно, бе настоявала тя, самият Соларин не беше стъпвал в родината си от двайсет години. Всъщност съпругата му не се боеше от Русия. Боеше се от играта. Играта, която струва и на двама им толкова скъпо. Същата тази игра на няколко пъти почти успя да разруши живота им.

Соларин бе тук за турнир по шахмат и предстоеше най-важната, решителната партия в едноседмичното състезание. Мрачно предчувствие сви сърцето му, когато научи, че мястото, където тя щеше да се проведе, е променено и са определили това да стане далеч от столицата.

В Загорск, града който все още носеше името от съветско време, нищо че в него се намираше най-старата от всички лаври. Грандиозните манастири крепости, построени околоръст някогашната столица Москва, бяха бранили града в продължение на шестстотин години, още от Средновековието, когато русите с благословията на свети Сергий бяха отблъснали татарските орди. Днес те бяха по-заможни и могъщи от всякога: музеите и църквите бяха пълни с редки икони и скъпоценна утвар, хранилищата преливаха от злато. Независимо от богатството си, или може би тъкмо заради него, руската православна църква, изглежда, имаше много врагове.

Само преди две години мрачната и сива съветска империя бе рухнала — две години *гласност*, *перестройка* и смут. Но руската православна църква сякаш се бе възродила, издигна се като феникс от пепелта. Всички говореха само за *богоискателството*, за търсенето на Бога. Средновековен лозунг. Катедралите, църквите и базиликите около Москва възкръснаха за нов живот, засипани с пари, те бяха бързо реставрирани.

Дори тук, на шейсет километра от столицата, в отдалечения Сергиев посад, огромният парк на манастира представляваше море от подновени сгради, чиито кули и подобни на луковици куполи блестяха като ярки разноцветни скъпоценности — сини, червени и зелени, обсипани със златни звезди. Сякаш напрежението на седемдесет и пет годишното потисничество, помисли си Соларин, не можеше да бъде удържано повече и е избухнало сред конфети в пламтящи цветове. Но шахматистът знаеше, че зад стените на тези твърдини все още властва силата на мрака.

Мъжът добре познаваше мрака, нищо че напоследък бе сменил формата си. И доказателство за това бяха охранителите, накацали през няколко метра по обградените с парапети покриви на църквите и по ръба на парковата стена. Всички те носеха черни кожени якета, издути под мишниците от препасаните отдолу оръжия, и огледални слънчеви очила. В ръцете си стискаха радиостанции. Мъжете от тази порода винаги си остават едни и същи, независимо от смяната на режима. Точно като вечно живото КГБ, придружавало неотлъчно Соларин в дните, когато той беше един от най-успешните съветски grosмайстори.

Но шахматистът знаеше, че мъжете тук са от омразните на всички тайни служби, принадлежащи на известната в цяла Русия Московска монашеска мафия. Говореше се, че руската църква е встъпила в неблагоприятен съюз с недоволните от новото управление членове на КГБ, на Червената армия и на други „националистически“ групи. Тъкмо това караше Соларин да изтръпва — днешната среща бе организирана от монасите в Загорск.

Минаха край църквата „Свети Дух“ и се отправиха през открития двор към Енорийския съвет, където всеки момент щеше да започне партията. Соларин сведе поглед към дъщеря си Александра — малката Екси. Мъничките ѝ пръсти стискаха здраво ръката му. Тя му се усмихна в отговор, зелените ѝ очи блестяха уверено и сърцето на бащата се сви от болка при вида на хубавото ѝ лице. Всеки път се изумяваше от факта, че двамата с Кат бяха създали нещо толкова красиво.

Соларин не знаеше що е страх — истински страх — до деня, в който се роди това дете. Сега той се мъчеше да не мисли за приличащите на гангстери въоръжени охранители, които се взираха в тях от върха на всяка стена. Наясно беше, че влиза заедно с дъщеря си в леговището на звяра, и от тази мисъл му прилошаваше, но също така знаеше, че крачката бе неизбежна.

Шахът беше всичко за дъщеря му. Отнемеха ли ѝ играта, тя щеше да е като риба на сухо. Може би Соларин също носеше вина, а може би тази любов бе кодирана в гените ѝ. Всички останали се бяха обявили срещу участието в руския турнир — най-вече майка ѝ, но шахматистът знаеше, че това със сигурност е най-важното състезание в живота на Екси до този момент.

През цялата седмица на турнира, седмица на безкраен студ, сняг и киша, на ужасна храна — черен хляб, черен чай и овесена каша, —

дъщеря му бе останала непоколебима. Сякаш не забелязваше нищо извън шахматната дъска. Цяла седмица бе играла като млад стахановец, печелеше партия след партия и трупаше точките, подобно на зидар, който реди една върху друга тухлите. Бе загубила само една среща. Двамата със Соларин знаеха, че не може да си позволи да загуби още една.

Не можеше да не я доведе. На този турнир, и в тази последна партия тук, в Загорск, щеше да се реши бъдещето на дъщеря му. Защото и двамата знаеха, че една победа днес щеше да превърне едва дванайсетгодишната Александра Соларина — Екси, в най-младия гросмайстор в историята на шаха.

Момиченцето дръпна баща си за ръката и свали шала от устата си:

— Не се тревожи, татко. Този път ще го победея.

* * *

Тя имаше предвид Варган Азов, младия украинец, който правеше чудеса в шаха. Само с година по-голям от Екси, той бе единственият участник в турнира, който я бе побеждавал досега. Всъщност в онази игра не той беше победил. Екси сама бе загубила.

Започна фаталната партия срещу младия Азов с индийска защита на царя — Соларин знаеше, че тя й беше една от любимите, защото даваше възможност на доблестния черен кон да изскочи пред останалите фигури (по начин, показан от баща й — неин учител и треньор) и да овладее партията. После Екси дръзко бе жертвала царицата си — ход, след който публиката зашумя — и по този начин бе установила контрол над центъра на дъската. По всичко изглеждаше, че малкият безстрашен и опасен воин, доведен от Соларин, щеше да стисне Азов в смъртоносна прегръдка и с пирова победа да го повлече със себе си в пропастта. Но не било писано.

Състоянието си имаше собствено име — *Amaurosis Scacchistica*. Шахматна слепота. Всеки шахматист го изпитва в кариерата си. Обикновено го наричаха „груба грешка“ — невъзможност да забележиш очевидна опасност. На самия Соларин това се бе случвало веднъж, когато бе съвсем млад. Доколкото си спомняше, чувството

напомняше свободно падане в кладенец — премяташ се и не знаеш къде е горе и къде — долу.

До този момент шахматната слепота бе сполитала Екси само веднъж. Соларин обаче знаеше, че момиченцето не може да си позволи да допусне подобна грешка за втори път. Днес това просто не биваше да се случва.

* * *

Малко преди Енорийския съвет баща и дъщеря неочаквано се натъкнаха на човешка стена: дълга редица от жени и старици в овехтели горни дрехи чакаха на опашка в снега поредната безкрайна църковна служба в костницата на всеизвестния „Троицки събор“ — черквата на самия Сергей, посветена на Светата Троица, в която днес се пазеха мощите на светеца. Петдесет-шейсет жени, очевидно много бедни, се кръстеха ревностно по типичния за православието начин, сякаш завладени от общ религиозен екстаз, впили погледи в иконата на Христос Спасител на външната стена на черквата.

Стенещите и молещи се в снега жени бяха препятствие, точно толкова непробиваемо, колкото и редиците на охранителите по покривите. С навиците си от съветско време, жените отказаха да отстъпят или да пропуснат някого да мине през групата им.

Соларин ускори крачка, за да заобиколи жените, а над главите им и точно до Енорийския съвет и Съкровищницата, закъдето се бяха запътили с Екси, зърна Музея по изкуствата. На фасадата бе окачен пъстър плакат с рисунка и изписани на ръка букви, които на руски и английски обявяваха:

СЕДЕМДЕСЕТ И ПЕТ ГОДИНИ СЪВЕТСКО ПАЛЕХ ИЗКУСТВО

„Палех“ бяха онези лакирани рисунки, които най-често изобразяваха сцени от народни приказки или пък някоя друга „селска“ тема. От дълго време палехът беше единственото останало от едно

време изкуство, единственото „суеверно“ изкуство, допуснато от комунистическия режим. Палехът украсяваше всичко в Русия — от миниатюрни картонени кутийки до стените на Двореца на пионерите, където Соларин и още петдесетина други момчета бяха упражнявали шахматните си умения в продължение на дванайсет години. През този период младият Александър не бе имал достъп нито до книги, нито до анимация или някакви други филми. Палех картините бяха единственият му досег със света на фантазиите.

Той добре познаваше рисунката на плаката, тя беше широко известна. Соларин внимателно я разглеждаше, докато с Екси заобикаляха редицата страстно молещи се жени.

Тя бе илюстрация към най-популярната руска народна приказка — историята за Жар-птица. Нейните многобройни варианти бяха вдъхновявали велики произведения на изобразителното изкуство, на музиката и литературата, както и велики творци — от Пушкин до Стравински. Рисунката на плаката представяше момента, в който княз Иван, скрит през нощта в градината на своя баща — царя, най-после вижда бляскавата птица, която изяжда бащините му златни ябълки, и опитва да я улови. Жар-птица отлита, но едно от великолепните ѝ пера остава в ръката на Иван.

Известната рисунка бе дело на Александър Котухин и някога бе окачена и в Двореца на пионерите. Котухин принадлежеше към първото поколение палех художници от 30-те години на ХХ век и се говореше, че сред символичните изображения в картините му са кодирани тайни послания, недостъпни за държавните цензори, но ясно видими за неграмотните селяни. Соларин се зачуди какво ли е посланието в тази десетилетна рисунка, какво ли означава и за кого ли е предназначено.

Най-после двамата наближиха края на редицата чакащи жени, завиха и се насочиха отново към Енорийския съвет. В този момент старица във вехта и провлачена плетена дреха и с тенекиена кофа в ръка излезе от опашката и забързано мина край тях, като продължаваше трескаво да се кръсти. Блъсна се в Екси, извини се с дълбок поклон и продължи нататък през парка.

Вече беше отминала, когато Соларин усети, че момиченцето отново дърпа ръката му. Хвърли поглед надолу и видя как дъщеря му извади от джоба си малка релефна картичка — навярно билет или пропуск за палех изложбата, тъй като отгоре ѝ беше нарисувана същата картинка като на големия плакат.

— Откъде я взе? — попита Соларин, макар че в миг го обхвана опасението, че сам знае отговора на въпроса си. Вдигна очи, за да потърси старицата, но тя вече бе изчезнала някъде в парка.

— Онази жена я пъкна в джоба ми — отвърна Екси.

Соларин погледна отново към нея, детето обърна пропускателна от обратната страна и в този миг баща ѝ посегна и го грабна. На гърба на картичката беше залепена малка картинка на летяща птица, заградена в ислямска осмоъгълна звезда. До нея бяха отпечатани три думи на руски.

опасно беречься пожар

Соларин ги прочете и почувства как кръвта му започва да пулсира трескаво в слепоочията. Погледна бързо в посоката, в която се бе отдалечила старицата, но тя вече не се виждаше никъде. В този миг зърна нещо да проблясва в далечния край на парка — жената бе изникнала отново от една малка горичка и след миг щеше да се скрие зад ъгъла на Царските покои. Намираше се на разстояние от около сто крачки.

Точно преди да изчезне, тя хвърли поглед през рамо и се взря в Соларин. Той вече се канеше да я последва, но спря втрещен. Дори от толкова далеч отлично различи светлосините ѝ очи, кичура

сребристоруса коса, измъкнал се изпод шала. Това не бе някаква старица, а жена, надарена с поразителна красота и обвита в тайнственост.

Нещо повече. Соларин познаваше това лице. Лице, което бе смятал, че никога вече няма да види.

Миг по-късно жената изчезна.

— Не е възможно! — чу се мъжът да казва.

Нима подобно нещо можеше да се случи? Хората не се връщат от света на мъртвите. А дори да се върнат, надали изглеждат така, както са изглеждали преди петдесет години.

— Познаваш ли тази жена, татко? — попита Екси едва чуто. Соларин се отпусна на едно коляно в снега, прегърна дъщеря си и зарови лице в шала ѝ. Плачеше му се.

— За миг ми се стори позната — отвърна той. — Но със сигурност съм се заблудил.

Притисна детето до гърдите си. През всичките тези години никога не бе лъгал дъщеря си. До днес. Но какво друго можеше да ѝ отговори?

— А какво пише на картичката? — прошепна Екси в ухото му. — Тази с нарисуваната птица?

— Първата дума е *опасно* — промълви Соларин, като се опитваше да се овладее.

За бога, що за мисъл му бе влязла в главата? Това беше просто халюцинация след дългата седмица лоша храна и ужасен студ. Трябва да се стегне. Изправи се и стисна рамото на дъщеря си.

— Но тук ще стане опасно единствено ако *ти* забравиш какво съм те учил!

Той ѝ се усмихна, но Екси не отвърна на усмивката му.

— А другите две думи? — попита тя.

— *Беречься пожар* — прочете Соларин. — Мисля, че просто става дума за Жар-птицата, за феникса, който е нарисуван тук.

Шахматистът замълча и погледна детето.

— На английски това означава „Пази се от пожара“.

После пое дълбоко дъх.

— Хайде да влизаме — подкани я той. — Време е да понатупаш този украински аматьор!

* * *

В мига, в който двамата влязоха в Енорийския съвет на Сергиево-Троицката лавра, Соларин разбра, че нещо не е наред. Стените бяха ледени и влажни, потискащи като всичко останало, случило се през тази седмица. Замисли се отново за посланието на жената в парка. Какво ли означаваше?

Тарас Петросян, организатор на турнира, елегантният новобогаташ, облечен в скъп италиански костюм, тъкмо подаваше дебела пачка рубли на един кльощав монах, стиснал грамадна халка с множество ключове. Той току-що бе отключил помещението заради срещата и сега получаваше бакшиш за това. Говореше се, че Петросян е натрупал състоянието си от незаконни сделки с луксозните ресторанти и нощни клубове, които притежаваше. На разговорен руски това се наричаше „блатные связи“. Връзки в криминалните среди.

Въоръжените главорези вече бяха тук — сновяха и се пъхаха навсякъде, твърде явно се притискаха към стените, и то не само за да се предпазят от студа. Освен всичко друго Енорийският съвет, тази ниска, четвъртита и скромна сграда, служеше и за съкровищница на манастирския комплекс.

Изобилието от средновековно църковно злато и скъпоценности беше изложено в яркоосветени стъклени музейни шкафове, пръснати из помещението. Соларин помисли, че ще е доста трудно да се съсредоточат върху шаха с всичкия този ослепителен блясък наоколо. Но ето го и младия Вартан Азов — седеше вече до шахматната дъска, а големите му тъмни очи не слизаха от новодошлите. Екси остави баща си и отиде да го поздрави. Не за първи път на Соларин му се прииска дъщеря му да цапардоса този арогантен хлапак с дъската.

Съобщението не излизаше от главата му. Какво ли искаше да им каже онази жена? Опасно? Пази се от пожара? А и това лице, което той никога не можеше да забрави, лицето от мрачните му сънища, от най-ужасните му кошмари...

Тогава я видя. В стъклената витрина в другия край на помещението.

Като в сън Соларин прекоси Енорийския съвет и се изправи над витрината с втрънен поглед.

Вътре лежеше фигура, която Соларин също смяташе, че никога вече няма да види. Очите му гледаха нещо невъзможно и точно толкова опасно, колкото и лицето на жената, мярнало се отвън в парка. Нещо, което беше отдавна погребано. Отдавна и много далеч отгук. Но въпреки всичко, ето отново бе пред него.

То представляваше тежка фигура, изработена от чисто злато и инкрустирана със скъпоценни камъни. Изобразяваше жена, облечена в дълга роба и седнала в малък павилион, чиито завеси бяха дръпнати встрани.

— Черната царица — прошепна нечий глас до Соларин.

Шахматистът се извърна и срещна тъмните очи и непокорната коса на Варган Азов.

— Открита е наскоро — продължи момчето, — в подземията на Ермитажа в Санкт Петербург, заедно със съкровищата на Троя, открити от Шлиман. Казват, че някога принадлежала на Карл Велики, но била скрита дълго, чак до Френската революция. След това навярно е попаднала в ръцете на императрица Екатерина Велика. Днес я излагат за първи път. — След кратко мълчание момчето добави: — Донесли са я тук специално за нашата среща.

Ужас заслепи Соларин. Вече не чуваше нищо. С Екси трябваше да си тръгнат веднага. Защото тази фигура беше тяхна, най-важната от всички фигури, които бяха събрали и заровили. Как се бе появила в Русия, след като я бяха закопали преди двайсет години на хиляди километри отгук?

Опасно, пази се от пожара? Соларин просто трябваше да се махне веднага, да излезе на чист въздух, да вземе Екси и да замине още сега, а играта да върви по дяволите. Кат е била права, просто той не бе съумял да види цялата картина, да види дъската зад фигурите.

Шахматистът кимна учтиво на Варган Азов и прекоси помещението обратно с няколко бързи крачки. Хвана Екси за ръка и се отправи към вратата.

— Татко — объркано възкликна момиченцето, — къде отиваме?

— Да се видим с онази жена — отвърна той загадъчно. — С жената, която ти даде картичката.

— Ами партията?

Екси щеше да загуби служебно, ако не беше на мястото си, когато включеха часовниците. Щеше да загуби всичко, за което двамата бяха

работили толкова упорито и толкова дълго. Но Соларин трябваше да разбере. Стиснал ръката ѝ, той излезе навън.

От най-горното стъпало пред Енорийския съвет видя жената в противоположния край на парка. Стоеше до портите и се взираше в Соларин с любов и разбиране. Прав беше, наистина я бе познал. Но в същия миг изразът ѝ се промени и на лицето ѝ се изписа страх. Тя вдигна очи към покрива.

Той проследи погледа ѝ и видя охранителя, стъпил високо горе, насочил оръжието си. Без да мисли, шахматистът бутна Екси зад себе си, за да я прикрие с тяло, и отново впери поглед в жената.

— Майко — извика той.

След миг в главата му избухнаха пламъците.

ЧАСТ ПЪРВА

АЛБЕДО

„В началото на всяко духовно просветление стои смъртта като определен тип «умиране за този свят»...

В началото на процеса [наречен «Алbedo» или «Избелването»] най-ценното вещество, постигнато от алхимика, е пепелта...“

Тит Буркхард^[1],
„Алхимия“

„Трябва сам да потънеш в собствения си пламък; не може да искаш да влезеш в новия живот, без първо да си се превърнал в пепел!“

Фридрих Ницше,
„Тъй рече Заратустра“

[1] Тит Буркхард, наречен още Сиди Ибрахим (1908–1984) — германец от швейцарски произход, приел исляма, племенник на историка на изкуството Якоб Буркхард. Посветил е целия си живот на изследване на ислямската култура и цивилизация. Автор на книги за живота и делото на различни суфистки мъдреци и мистици. — Б.пр. ↑

БЯЛАТА ЗЕМЯ

*„Уповавай се на Аллах, но все пак спъвай
камилата си.“*

Суфистка поговорка

Янина, Албания

Януари 1822 г.

Одалиските, прислужнички в харема на Али паша, прекосяваха заледения мост над мочурището, когато чуха първите писъци.

Хаиде, дванайсетгодишната дъщеря на пашата — сграбчи ръката на най-близката от трите ѝ придружителки, до една около петнайсетгодишни, и затаили дъх, момичетата се възряха в мрака. По протежението на отсрещния бряг на огромното езеро Памвотис примигваха факли. Нищо повече.

Писъците ставаха все по-пронизителни, все по-чести — дрезгави, давещи се крясъци, сякаш диви зверове се биеха в гората. Но крясъците бяха на хора — не на ловци, а на преследвани. Мъжки гласове, изтънели от страх, се носеха над езерото.

Самотен керкenez изпляска сепнато с криле сред замръзналите тръстики пред лицата на скупчените девойки, прелетя мълчаливо край тях, устремен след пляквата си в дрезгавината, предшествваща зората. Не мина много и виковете и факлите изчезнаха, сякаш мъглата ги погълна. Притъмняло, езерото потъна в сребриста тишина, много по-зловеща от виковете преди миг.

Нима се беше започнало?

Тук, на полюшващия се дървен мост, скрити само от заобикалящите ги гъсти треви на мочурището, одалиските и младата им повереница не знаеха какво да правят — да се върнат обратно в харема на малкото островче зад тях или да продължат, както им беше заповядано, през мочурището до изпълнения с пара хамам, банята на самия край на брега. Заповедта гласеше: под страх от сурово наказание да заведат там дъщерята на пашата преди зори. Край хамама щеше да я

чака конен ескорт, за да я отведе при баща ѝ под прикритието на нощния мрак.

До този момент пашата не бе издавал подобно нареждане. Неподчинението бе немислимо. Хаиде беше облечена за път, с плътно прилепнали панталони от дебела кашмирена вълна с поръбени с кожа ботуши. Но одалиските, застинали нерешително на сред моста, разтреперани по-скоро от страх, отколкото от студ, не смееха да помръднат. Хаиде разбираше, че след дванайсет години защитен от всякакви опасности живот тези наивни провинциални момичета предпочитат топлината и относителната сигурност на харема, заобиколени от роби и наложници, пред леденото зимно езеро и неговите незнайни опасности. В интерес на истината и Хаиде предпочиташе същото.

Мълчаливо помоли да получи някакъв знак, който да ѝ подсказва какво означаваха ужасните писъци преди малко.

Сякаш в отговор на молбата си в тъмната утринна мъгла над езерото тя различи светлина от огън на отсрещния бряг, пламъци осветиха масивните очертания на двореца на пашата. Построени на издаден нос, на зъбените стени от бял гранит с проблясващи в мъглата минарета, сякаш се издигаха от водата — *Демир Куле*, *Желязната кула*. Дворецът бе част от укрепена със стени крепост, застанала на подстъпа към широкото десет километра езеро в състояние да издържи атаката на десетхилядна армия. Двегодишната въоръжена обсада от страна на османските турци доказа, че крепостта е непревземаема.

Непревземаема като целия този планински, осеян с остри върхове къс земя — *Шкипетария*, страната на орлите. Девствено, непревземаемо място, населено с независими, непобедими хора, наричащи себе си *тоски*, „суровите“, заради грубите, грапави скали от вулканична пемза, сред които се бяха родили. Турците и гърците я наричаха *Албания* — Бялата земя, заради каменистите зъбери, увенчани с вечен сняг планински върхове, които я бранеха от всякакви нападения, по вода или по суша. Жителите ѝ, най-древното племе в Югозападна Европа, все още говореха древен език, много по-стар от илирийския, македонския или гръцкия — наричаше се *кимерски*. Никой друг на света не го разбираше.

Най-своенравен и загадъчен сред тях беше бащата на Хаиде, червенокосият Али паша, известен като *Аслан*, *Лъва*. Това прозвище

той носеше от четиринайсетгодишен, когато заедно с майка си и нейната банда главорези отмъстил за смъртта на баща си по правилата на хак — кръвната вражда, и така си възвърнал властта над град Тебелен. Първата от множеството негови безмилостни победи.

Днес, седемдесет години по-късно, Али Тебелени, валия на Румелия и паша на Янина, беше създал флот, който съперничеше на алжирския, и бе завладял всички крайбрежни градове чак до Парга, едновременното венецианско владение. Не се боеше от никого, нямаше кой да го заплаши нито от изток, нито от запад. Той представляваше най-могъщата военна сила в обширната Османска империя след султана в Константинопол. Всъщност бе станал *твърде* могъщ. Тъкмо в това се състоеше проблемът.

От няколко седмици Али паша се бе уединил в малък манастир сред огромното езеро. С него бяха само дванайсет от най-доверените му поддръжници и Василики, любимата му жена, майка на Хаиде. Пашата чакаше заповед за помилване от султан Махмуд II в Константинопол — заповед, която закъсняваше вече осми ден. Единствената и последна гаранция за живота на пашата беше *Демир Куле*. Шест батареи оръдия британско производство защитаваха крепостта, но освен това в основите ѝ бяха заложени девет хиляди килограма френски експлозиви. Пашата беше заплашил да разруши укреплението, да го хвърли във въздуха, заедно с всички съкровища и останалите хора в него, ако обещаната от султана заповед за помилване не пристигне.

Хаиде разбираше, че това е причината Али паша да изпрати да я доведат посред нощ, в този последен, решителен час. Баща ѝ имаше нужда от нея. Тя се зарече да прогони всичките си страхове.

В този миг сред мъртвата тишина Хаиде и спътничките ѝ чуха звук. Тих, но ужасяващ. Идваше отблизо, източникът му се намираше на метри от тях, от другата страна на високите треви.

Звук от весла, загребващи във водата.

Момичетата притаиха дъх и наостриха уши. Протегнеха ли ръка, щяха да докоснат самите весла.

През гъстата сребриста мъгла, плъзгайки се по водата пред очите им, минаха три издължени лодки. Виждаха мъжете на веслата като неясни сенки — във всяка лодка имаше по десет или дванайсет души.

Навярно бяха повече от трийсетина. Силуетите им се полюшваха ритмично.

Хаиде с ужас осъзна, че тези лодки вероятно отиваха на едно-единствено място. Едно-единствено нещо се намираше отвъд мочурището — там, в средата на грамадното езеро. Лодките и техните потайни гребци се бяха отправили към Острова на боровете, а на него се намираше манастирът — последното убежище на Али паша.

Даваше си сметка, че трябва да се добере до хамама час по-скоро, да стигне до брега, където я чакаха конниците. Разбра какво означаваха страховитите писъци и последвалата ги тишина, както и малката клада. Предупреждения към онези, които чакаха зората да изгрее на острова сред езерото, от хора, рискували живота си, за да запалят кладата. Сигналите бяха отправени към баща й.

Всичко това означаваше, че непобедимата *Демир Куле* е превзета без нито един изстрел. Смелите албански защитници, удържали крепостта в продължение на две години, са били сломени в мрака на нощта чрез измама или предателство.

Хаиде разбра още нещо — лодките, които бяха видели, не са какви да е.

Това бяха турски лодки.

Някой бе предал баща й. Някой бе предал Али паша.

* * *

Изправен в мрака високо на камбанарията на манастира „Свети Пантелеймон“ на Острова на боровете, Мехмет ефенди стискаше далекогледа си и с необичайна тревога и трепет очакваше първия светлик на зората.

Тревогата бе нещо необичайно за него, защото обикновено отлично знаеше какво ще донесе всеки следващ изгрев на зората. Предвиждаше бъдещето и често с точност до секундата определяше времето на предстоящите събития. Мехмет ефенди не бе само пръв министър на Али паша, но и негов главен астролог. Никога не грешеше в предвижданията си за изхода на някоя битка или на някой хитър политически ход.

Тази нощ облаците скриха звездите и луната, но на астролога сега те не бяха нужни. Бе разчел вече посланието им. През последните няколко дни и седмици поличбите бяха от ясни поясни. Тяхното значение обаче все още го тревожеше. Защо ли, недоумяваше той. Нали в крайна сметка нещата се бяха подредили? Всичко предсказано щеше да се сбъдне.

Дванайсетте бяха тук — не само генералът, но и шейховете, и муридите^[1] на Ордена, дори престарелият велик Баба бе вдигнат от одъра и донесен тук на носилка през планините Пинд, само за да присъства на събитието. Събитие, чакано вече хиляда години, още от дните на халифите Ал-Махди и Харун ал-Рашид. Избраните бяха по местата си, поличбите бяха налице. Какво можеше да се обърка?

Изправен мълчаливо до Мехмет, стоеше предводителят на войските на пашата — генерал Атанасий Вая, чиито блестящи военни стратегии бяха държали османската армия притисната до стената през последните две години.

За тази цел Вая беше платил на наемниците *клефти* да охраняват високопланинските проходи срещу всяка атака. Не пропусна да обучи и елитните албански воители — *паликарите*^[2], на пашата във франкските похвати на партизанския бой и саботажа. В края на последния месец — рамадан, когато офицерите на султан Махмуд се бяха събрали до един в Бялата джамия в Янина за празнична молитва, Вая нареди на *паликарите* да опожарят храма и да избият всичко живо вътре. Турските офицери заедно с цялата джамия загинаха в огъня. Но най-гениалният ход на Вая включваше личната гвардия на султана — еничарите.

Изроденото вече потомство на османските султани не напускате често удобството на харемите, на „Златната клетка“ и двореца Топкапъ в Константинопол и разчиташе открай време да попълва войската си чрез *девшурмето* — кръвния данък, налаган на затъntenите християнски провинции. Всяка година едно от всеки пет християнски момчета бе отвеждано насила от селото си, докарвано в Константинопол, насила му налагаха да приеме исляма, след което влизаше в армията на султана. *Девшурмето* съществуваше от петстотин години въпреки повелите на корана да не се прилага насилственото приемане на исляма и да не се продават мюсюлмани в робство.

Тези момчета, както и техните приемници или потомци, постепенно се превърнаха в могъща и неумолима сила, която дори Високата порта вече не можеше да контролира. Когато не бяха заети с друго, еничарите предизвикваха безредици дори в столицата и ограбваха мирни граждани на улицата. Не се свеняха и да свалят султаните от престола им. Такива еничарски преврати бяха погубили двамата предшественици на султан Махмуд Втори. Ето защо бе решен да сложи край на всичко това.

Неочакван проблем промени плановете му. Проблемът беше тъкмо тук — в Бялата земя. Този проблем принуди султан Махмуд да изпрати войските си през планините, за да държат тези територии под обсада вече цели две години. Заради него грамадната армия стоеше пред стените на крепостта и се готвеше да засипе с огън *Демир Куле*. Същият проблем стана причина през това време турците да не постигнат никакъв успех. Еничарите още не бяха разрушили крепостта. Пак този проблем даваше на Мехмет ефенди и на генерал Вая известна увереност, докато стояха в предутринния здрач на камбанарията и наблюдаваха.

Имаше само едно нещо, пред което еничарите благоговееха и продължаваха да благоговееят през всичките петстотин години откак съществуваше техният военен корпус. А именно свещената памет на Хаджи Бекташ Вели — човек, основал през тринайсети век религиозния Орден на бекташите, дервишите суфити. Хаджи Бекташ беше *пир* на еничарите — техен светец покровител.

Това беше и истинската причина, поради която султанът толкова се боеше от собствената си войска и попълваше числото ѝ с наемници, събрани от различни пашалъци, от различни краища на обширните си владения.

Еничарите се бяха превърнали в опасност за самата империя. Подобно на зилотите, те полагаха специална клетва, изтъкана от тайнствени религиозни фрази. Нещо повече. Те се кълняха във вярност само към своя пир, а не към рода на Осман, нито към султаните, уловени в собствения си капан там, в „Златната клетка“ на залива Златния рог.

На Бог се уповавам... (така започваше еничарската клетва).

Вярваме в стария ред. Изповядваме единството на Съществуването. На това е заложен животът ни. Имаме един пророк. Още от времето на светците мистици, ние сме опиянените. Ние сме пеперудите пред божествения пламък. В този живот сме група скитащи дервиши. Не можеш да ни изброиш на пръсти, поражението не ще ни спре. Никой, който не принадлежи към нас, не знае истината за нас.

Признаваме Дванайсетте имами, Дванайсетте пътя. Тримата, Седемте, Четирийсетте, светлината на Пророка, благодатта на Али, нашия пир — Хаджи Бекташ Вели, султан на султаните...

Мехмет ефенди и генерал Вая изпитваха истинско облекчение от факта, че най-великият жив представител на бекташите — дедо, най-старият Баба, бе минал дългия път през планините, за да е тук тази нощ. Да присъства на събитието, така очаквано от всички. Баба единствен знаеше истинските тайни, предвещани от поличбите.

И въпреки всичко нещо не беше наред.

— Това е поличба, която не разбирам — обърна се първият министър към генерал Вая в мрака на манастирската камбанария.

— Звездите ли казват нещо? — попита Вая. — Но, приятелю мой, ти сам твърдеше, че те не сочат нищо тревожно. Последвахме астрологичните ти предписания до последната подробност. Както винаги казваш, да си *далновиден*, значи да си със звездите, а да си *против* тях, това е *катастрофа*! Още повече — продължи генералът, — дори предсказанията ти до едно да се окажат погрешни и крепостта да бъде разрушена с всичките си съкровища и хилядите бурета барут, всички тук сме бекташи, в това число и пашата! Водачите на еничарите може да са сменени с хора на султана, но и те все още не са направили опит да ни унищожат, докато пашата държи „ключо“, за който те всички ламтят! А и не забравяй, че разполагаме и с резервен план!

— Не се боя — каза Мехмет ефенди и подаде далекогледа на генерала. — Мисля, че става нещо, но не мога да кажа какво. Нямахте

експлозия. Зората всеки миг ще настъпи. А една малка клада пламти на другия бряг на езерото...

* * *

Али паша, наречен още *Аслан*, Лъва на Янина, крачеше по студения, настлан с плочки под на манастирските си покои. Никога през живота си не бе изпитвал такъв ужас, макар, разбира се, да не се боеше за себе си. Добре знаеше какво ще се случи с него съвсем скоро и не си правеше никакви илюзии. Отлично познаваше методите на турците от другата страна на езерото.

Ясно му беше какво предстои — неговата собствена глава щеше да бъде набучена на копие, точно като главите на двамата му клети синове, доверили се на султана. За дългото пътуване през морето щяха да я посипят със сол, после щеше да бъде занесена в Константинопол като предупреждение към другите паши, дръзнали да вдигнат глава. После щяха да я нанижат на железните остриета високо над вратите на двореца Топкапъ, Високата порта, за да разколебава неверниците, ако решат да се бунтуват.

Али паша съвсем не беше неверник, нищо че жена му беше християнка. За нея се боеше той, за нея и за малката Хаиде. Дори не смееше да си помисли какво ги очаква след неговата смърт. Любимата съпруга и нейната дъщеря — ето с какво щяха да го изтезават турците, дори и след смъртта.

Помнеше деня, в който срещна за първи път Василики — за този ден се разказваха много легенди. Тя бе на дванайсет — на възрастта на Хаиде сега. Яхнал Дервиш — гордия си албански жребец, покрит с пищни украшения, пашата бе влязъл в селото й, заобиколен от воините *паликари* — широкоплещести, дългокоси и сивооки мъже, облечени в пъстри бродирани аби и рунтави овчи ямурлуци, в чиито пояси бяха втъкнати кинжали и револвери с инкрустирани дръжки. Бяха тръгнали на наказателна мисия срещу селото по заповед на Високата порта.

Самият паша, тогава шейсет и четири годишен, представляваше забележителна гледка с обкования с рубини ятаган и праметнат през рамо инкрустиран със седеф и сребро мускет, подарък от император Наполеон. В този ден младата Василики го помоли да пощади нейния

живот и живота на семейството ѝ. Нима бяха минали седемнайсет години оттогава? Пашата я осинови и я доведе в Янина.

Момичето израсна в охолство в палатите му, сред дворове с мраморни фонтани, сенчести градини с чинари, портокалови дървета, нарове, лимони и смокини, в пищни покои, украсени с бродирани килими, севърски порцелан и полилеи от венецианско стъкло. Бе отгледал Василики като своя дъщеря, беше я обичал повече от собствените си деца. Когато тя навърши осемнайсет и вече носеше Хаиде в утробата си, пашата се ожени за нея. Никога след това не бе съжалявал за този свой избор. До днес.

Ето че вече щеше да се наложи да изрече истината.

Васия. Васия! Как бе допуснал това да се случи? Може би причината бе във възрастта му. На колко ли беше вече? Дори не можеше да си спомни. Над осемдесет? Лъвските му дни бяха свършили. Нямаше да живее повече. Това бе сигурно. Късно бе да се спаси, бе късно да спаси дори любимата си съпруга.

Имаше обаче нещо друго, нещо, което в никакъв случай не трябваше да попада в ръцете на турците, нещо с несравнима стойност. То беше по-важно от живота и смъртта. Заради него Баба бе изминал този дълъг, дълъг път.

Заради него пашата бе изпратил момчето при хамама да посрещне Хаиде. Младото момче на име Каури, еничарина — той беше „пемптос“, „петият“, момче на *девшурмето*, едно от онези християнски момчета, едно от всеки пет, събирани всяка година през последните пет века, за да попълват редиците на еничарите.

Но Каури не беше християнин. Той бе роден в исляма. Според Мехмет ефенди момчето бе част от поличбите, може би дори единственият, на когото можеха да разчитат за изпълнението на тази отчаяна и опасна мисия.

Али паша се молеше на Аллах да не са закъснели.

* * *

Силно разтревожен, Каури се молеше за същото.

Пришпори едрия черен жребец напред по тъмния езерен бряг. Хаиде се притискаше здраво към гърба му. Заповедта беше да я доведе

на острова без шум, под прикритието на мрака.

Но младата дъщеря на пашата и уплашените ѝ прислужнички бяха пристигнали при хамама с вестта за турските лодки, които вече гребяха през езерото, и Каури заряза всяка предпазливост. Веднага разбра, че от този миг нататък всички последни заповеди се отменят, че правилата вече са други.

Врагът напредваше бавно в старанието си да остане незабелязан — така бяха казали момичетата. Каури знаеше, че за да стигнат острова, турците трябва да гребат още почти седем километра. Той и Хаидè щяха да заобиколят езерото по брега до тайното място, където бе завързал малката лодка сред тръстиките. Това щеше да съкрати времето им за пътуване наполовина — напълно достатъчно.

Каури трябваше да изпревари турците и да предупреди Али паша.

* * *

На отдалечената стена на огромната манастирска кухня въглените искряха в оджака — ритуалното огнище под свещения котел на Ордена. В олтара отдясно вече горяха дванайсет свещи, а сред тях, точно в средата, пламтеше тайната свещ. Всеки, който влезеше тук тази вечер, трябваше да прескочи свещения праг и да не докосва колоните отстрани.

В средата на помещението Али паша, най-могъщият управител в Османската империя, лежеше по очи на молитвеното си килимче, проснато на студения каменен под. Пред него сред куп възглавници седеше великият Баба Шемими, посветил пашата в тайните на Ордена преди много години. Старецът бе *пиримуганът*, съвършеният Водач, на всички бекташи по света. Съсухреното лице на Баба, сбръчкано като изсъхнал плод, бе озарено от древна мъдрост, постигната през дългите години следване на Пътя. Говореше се, че Баба Шемими е над сто години.

Той седеше увит в дебелия си дреха сред куп възглавници и напомняше крехко, изсъхнало листо, долетяло сякаш от небето. Носеше древната *Елифи Так*, чалмата с дванайсет дипли, завещана на Ордена от самия Хаджи Бекташ Вели преди петстотин години. В

лявата си ръка Баба държеше ритуалния жезъл от черничево дърво, увенчан с *палихенк* — свещения камък от дванайсет дяла. Дясната му ръка лежеше върху сведената глава на пашата.

Баба огледа стаята и всички коленичили в кръг на пода — генерал Вая, Мехмет ефенди, Василики, воините — шейхове и муриди на суфисткия Орден на бекташите. Тук бяха и техните домакини през последните седмици на малкия остров, няколко гръцки православни монаси, приятели на пашата и духовни наставници на Василики.

От едната страна бяха коленичили младият Каури и дъщерята на пашата, Хаиде. Тъкмо те донесоха злокобната вест, поради която самият Баба дойде на тази среща. Бяха свалили окаляните пътни наметки и както всички останали бяха изпълнили ритуалното измиване, преди да влязат в светилището и да застанат близо до светия старец.

Баба завърши благословията и вдигна ръка от главата на Али паша, който се изправи, поклони се ниско и целуна ръба на наметката на Баба. После застана до другите в кръга. Всички разбираха в колко тежка ситуация се намират. Следващите думи на Баба Шемими щяха да бъдат от изключително значение и присъстващите се напрегнаха да ги чуят.

— *Nice sirlar vardir sirlardan içli*. Съществуват много тайни и тайни в тайните — започна старецът.

Това беше познатото кредо на суфитите — истина, която трябваше да знае не само всеки шейх, но и всеки „муршид“^[3], да я помни при посвещението си, както и после, когато следва Пътя през „четирите порти“ на Съществуването.

Каури се питаше как някой може да мисли за някакви си тайни, когато турците всеки момент щяха да стъпят на острова. Крадешком хвърли поглед към Хаиде до него.

Сякаш прочел мислите на младежа, Баба се разсмя високо. Звукът бе остър и дрезгав. Всички в кръга вдигнаха изненадано поглед, но истинската изненада тепърва предстоеше — с известно усилие Баба опря черничевия жезъл сред възглавниците, надигна се и ловко се изправи на крака. Али паша скочи и посегна да подкрепи стария си учител, но бе отпратен с едно махване на ръката.

— Навярно се чудите защо става дума за тайни, когато неверници и вълци душат прага ни! — възкликна той. — Съществува

само една-единствена *тайна*, за която трябва да говорим сега, миг преди зората да изгрее. Али паша я пази за нас дълги, дълги години и я опази добре. Точно тя е накарала пашата да дойде на този скалист остров. Заради тайната са дошли и вълците отвън. Мой дълг е да я споделя с вас и да ви обясня защо ние всички трябва да я защитаваме на всяка цена. До края на днешния ден всеки от нас ще бъде сполетян от различна съдба — някои ще се бият до смърт, други ще бъдат заловени от турците и ще ги постигне участ, по-лоша от смъртта. В тази стая има само един човек, който може да спаси нашата тайна. Благодарение на младия боец Каури момичето пристигна тъкмо навреме.

С усмивка Баба кимна към Хаиде, а останалите се обърнаха и впериха очи в нея. Гледаха я всички, освен майка ѝ. Тя се бе взряла в Али паша, а на лицето ѝ се четеше смесица от любов, тревога и страх.

— Длъжен съм да ви кажа нещо — продължи Баба Шемими. — Тайна, която се пази и се предава от поколение на поколение в продължение на векове. Аз съм последният от дълга редица водачи, посвещаващи последователите си в тази тайна. Принуден съм сега да разкажа историята ѝ ясно и с малко думи, но трябва да успея да я разкажа, преди да нахълтат убийците на султана. Всички вие трябва да проумеете стойността на това, за което се борим, както и да разберете защо е толкова важно да го опазим, дори с цената на живота си.

— Всички знаете онзи ред от *хадисите*^[4] на пророка Мохамед — продължи старецът, — всеизвестните думи, издълбани над входа на всяко светилище на бекташите, думи, приписвани на самия Аллах:

Аз бях Скрито Съкровище и исках да ме намерят, затова сътворих Творение, чрез което да бъда познат...

— Историята, която ще ви разкажа, е за едно друго скрито съкровище с върховна ценност, но криещо страшна опасност. Съкровище, търсено в продължение на хиляда години. През това време само духовните водачи знаели произхода му и истинското значение, скрито в него. Сега ще споделя с вас всичко това.

Присъстващите закимаха. Разбираха значението на посланието, което Баба щеше да им предаде, важността на самия факт на присъствието на светия старец тук. Никой не продума, Баба свали от главата си *Елифи Так*, постави я на възглавниците и хвърли дългата си наметка от овча кожа. Застана пред тях, облечен само в простия си

вълнен кафтан. Опрян на черничевия жезъл, Баба започна своя разказ...

РАЗКАЗЪТ НА ДУХОВНИЯ ВОДАЧ

През година 138-ма от Егира — 755 г. по християнския календар — в град Куфа, близо до Багдад, живеел великият суфистки математик и учен Ал-Джабир ибн Хайан от Хурасан.

Написал множество научни трактати, сред които и „Книги на равновесието“ — труд, заради който нарекли Джабир „баща на ислямската алхимия“.

Малко хора знаят, че Джабир бил последовател на един друг учен, живеещ в Куфа — Джафар ал-Садик, шести имам на шиитския клон на исляма след смъртта на Пророка и пряк наследник на Мохамед по линията на Фатима, дъщерята на Пророка.

По онова време шиитите не приемали владичеството на халифите за законно. Не го приемат и днес. Халифите оформили сунитския клон на исляма — към него принадлежат приятелите, поддръжниците и непреките роднини на Пророка, които нямат кръвна връзка с него.

Стотици години след смъртта на Пророка Куфа продължавал да бъде гнездо на размирици и бунт срещу властта на двете последователни сунитски династии, завладели междуременно половината свят.

Независимо че халифите в близката столица Багдад били до един сунити, Ал-Джабир открито и безстрашно — или по-скоро от глупост, както твърдели някои — посветил мистическия си алхимичен трактат „Книги на равновесието“ на своя известен учител — шестия имам Джафар ал-Садик. Джабир отишъл още по-далеч. В посвещението към трактата заявил, че е само посредник на мъдростта на Ал-Садик и че от него, от своя учител, е получил цялата *тавил* — науката на духовната херменевтика, позволяваща символично тълкуване на скритите смисли на Корана.

Само това признание било достатъчно да унищожи Джабир в очите на силните на деня тогава, до един вярващи сунити. Десет години по-късно обаче, през 765 г. след Христа, се случило нещо дори още по-опасно — шестият имам Ал-Садик починал. Джабир, като известен учен, бил повикан в двора в Багдад да приеме длъжността

главен аптекар. Той запазил тази длъжност първо при халифа Ал-Мансур, а после при неговите наследници Ал-Махди и Харун ал-Рашид, прочул се с ролята си в „Хиляда и една нощ“.

Властта на сунитския халифат била известна с това, че издирвала, арестувала и унищожавала всички текстове, съдържащи и намек за това, че би могло да съществува някакво друго тълкуване на свещения закон или някаква друга различна посока, в която да поеме интерпретацията на значението на думите на Пророка и на записаното в Корана.

С пристигането си в Багдад Ал-Джабир ибн Хайан, като учен и суфит, заживял в страх, че след смъртта му е възможно неговото тайно знание да изчезне, след като вече няма да има кой да го пази и предава на бъдните поколения. Трябвало бързо да намери сигурен начин, по който да предаде древната мъдрост на бъдещето, да ѝ придаде такава форма, че да не може нито да бъде лесно разчетена от непосветени, нито да бъде унищожена от тях.

Скоро великият учен попаднал точно на такава възможност, каквато му била необходима — това станало по много необичаен и неочакван начин.

Халифът Ал-Мансур обичал да прекарва свободното си време в игра на шах. Била донесена от арабите по време на завладяването на Персия от исляма век по-рано.

Ал-Мансур заповядал на своя велик алхимик да създаде фигури, като използва за изработката им уникални метали и сплави, резултат единствено на тайните на алхимията, а след това да инкрустира и вплете в тях скъпоценни камъни и символи, разбираеми за посветените в алхимията.

Заповедта дошла като дар свише за Ал-Джабир, сякаш самият архангел Гавраил му я изпратил. Тя давала възможност на учения, от една страна, да изпълни нареждането на своя господар, а от друга — да предаде на бъдещето своята древна и забранена мъдрост под самия нос на халифата.

За изработката на шаха били необходими десет години и участието на десетки майстори занаятчии. Той бил завършен и представен на халифа в дните на байрама през година 158-ма от Егира, или през 775 г. след Христа. Десет години след смъртта на имама, вдъхновил тайните, заключени в него.

Шахът бил великолепен. Квадратите на дъската с размери метър на метър, инкрустирани със скъпоценни камъни, някои с големината на яйце на пьдпъдък, искряли от чисто сребро и злато. Всички в двора на Абасидите в Багдад били възхитени от това чудо. Но никой не знаел, че придворният алхимик е закодирал в шаха велика тайна — тайна, която се пази и до днес.

Част от нея са свещените числа 32 и 28.

Трийсет и две е броят на буквите в персийската азбука — тях Ал-Джабир въплътил в трийсет и двете златни и сребърни фигури на шаха.

Числото дваисет и осем, броят на буквите в арабската азбука, било записано чрез код, издълбан върху всеки един от дваисет и осемте квадрата, образуващи най-външния ръб на шахматната дъска. Това били два от многото ключове, използвани от бащата на алхимията, за да предаде мъдростта си на посветените от всички бъдни епохи. Всеки ключ разкодирал само част от общата велика тайна.

Ал-Джабир дал име на своето великолепно творение — нарекъл го Шаха на *Тарик'ат*, ключа към тайния Път.

* * *

Баба изглеждаше изтощен към края на своя разказ, но остана прав.

— Фигурите, за които ви разказвам, съществуват и днес. Халифът Ал-Мансур скоро разбрал, че крият тайнствена сила, тъй като около тях се разразили доста битки — дори в самия двор на Абасидите в Багдад. През следващите дваисет години шахът няколко пъти сменял собствениците си, но това е друга история, при това много по-дълга. Най-послед тайната му била сигурно защитена — лежала заровена в продължение на хиляда години. До наши дни.

Преди трийсет години, в зората на Френската революция, шахът напуснал скривалището си в Баските Пиренеи. Днес фигурите му са разпръснати по света и тайните са изложени на опасност. Деца мои, наша задача е да върнем този велик шедьовър на мъдростта на онези, за които е бил предназначен и към които са адресирани тайните му.

Шахът е бил изработен за нас, суфитите, и ние единствени сме пазителите на светлината му.

Али паша се изправи и помогна на светия старец да седне отново сред възглавниците.

— Баба каза думата си, но е вече изтощен — обърна се пашата към останалите. После протегна ръце към малката Хаиде и седналия до нея Каури. Двамата младежи приближиха и застанаха пред Баба, който им направи знак да коленичат. После духна леко три пъти над главите им. Това беше *üfürük cülük* — благословията на дъха.

— По времето на Джабир — подхвана отново старецът — онези, които се занимавали с алхимия, наричали себе си Мехове или Въглищари, тъй като и мехът, и въглищата са част от тайното им свещено изкуство. Много от днешните наши свещени думи идват тъкмо от алхимията. Изпращаме вас двамата да поемете по таен път. Трябва да стигнете при наши приятели в една чужда страна — те също наричат себе си Въглищари. В момента обаче времето е от първостепенна важност. Трябва да отнесете със себе си нещо безценно, нещо, което Али паша пази вече трийсет години...

От заключените стаи на горния етаж на манастира се чува викове и той замълча. Генерал Вая и останалите воители се хвърлиха към вратата.

— Виждам, че времето ни вече е изтекло — продължи той.

Пашата бързо бръкна в робата си и подаде на Баба нещо, което приличаше на голяма, тежка буца черни въглища. Той пък го подаде на Хаиде, но думите му бяха насочени към Каури, младия му възпитаник:

— Под тази сграда съществува подземен проход, който ще ви изведе близо до твоята лодка. Може да ви видят, но вие сте деца, едва ли ще ви задържат. Ще прекосите планините по таен път и ще стигнете морето, където ви чака кораб. Ще продължите с него на север според инструкциите, които ще ви дам — ще търсите мъж, който ще ви свърже с онези, които ще осигурят вашата защита. Този мъж от много години познава пашата и ще ви повярва, стига да му кажете паролата, която той единствен може да разбере.

— И каква е тя? — нетърпеливо попита Каури, разтревожен от блъскането и звуците от цепещо се дърво, които продължаваха да ехтят от горния етаж.

Но пашата го прекъсна. Беше прегърнал успокоително Василики през раменете. Очите ѝ бяха пълни със сълзи.

— Хаиде трябва да разкрие на този мъж коя е — рече Али паша.

— Коя съм аз ли? — Хаиде погледна объркано родителите си.

С изкривено от болка лице взе ръцете на дъщеря си в своите.

Момичето продължаваше да стиска буцата вгълица.

— Дете мое — промълви Василики, — всички пазихме тази тайна в продължение на много години, но сега, както Баба вече каза, тя е нашата единствена надежда. Твоята единствена надежда.

Последните думи сякаш я задавиха и тя замълча, неспособна да продължи. Пашата отново се намеси:

— Мила моя, Васия иска да каже, че аз не съм твой истински баща. — Той видя ужаса, изписан на лицето на Хаиде, и бързо добави: — Ожених се за майка ти, защото много я обичах, почти като своя дъщеря, тъй като съм много по-стар от нея. Когато се оженихме, Васия вече очакваше раждането ти. Твоят баща е друг мъж. За него тогава беше невъзможно да се ожени за нея, невъзможно е и сега. Познавам този мъж. Обичам го и му вярвам, майка ти и Баба също го обичат и му вярват. Това беше тайна, която всички ние се бяхме уговорили да пазим до деня, в който стане наложително да я разкрием.

Каури стисна ръката на Хаиде, защото тя изглеждаше така, сякаш всеки момент ще припадне.

— Твоят баща е човек, който притежава богатство и власт — продължи пашата. — Той ще защити теб, ще защити и това, което носиш, когато му го покажеш.

Хаиде усещаше как в нея се борят десетки противоречиви чувства. Пашата не е неин баща? Как е възможно? Искаше ѝ се да пици, да си скубе косата, да плаче, но майка ѝ, по чиито страни се стичаха сълзи, наведена над ръцете ѝ, поклати утвърдително глава.

— Пашата е прав. Трябва да вървиш — каза Василики на дъщеря си. — Животът ти е в опасност, ако продължаваш да се бавиш. Рисковано е с теб да тръгне някой друг освен момчето.

— Но кой е моят баща? Къде е той? Какъв е този предмет, който му носим? — Внезапният прилив на гняв помогна на Хаиде да събере сили.

— Баща ти е прочут английски лорд — промълви Василики. — Познавам го добре и го обичам. Живя с нас в Янина в годината, преди

ти да се родиш.

Тя не можеше да продължи. Следващите думи бяха отново на пашата:

— Както каза Баба, той е приятел и има връзка с други наши приятели. Живее във Венеция, до Канале Гранде. С кораб ще стигнете при него за няколко дни. Лесно ще намерите неговото палацо. Името му е Джордж Гордън, лорд Байрон. Ще му занесеш предмета, който в момента държиш, и той ще го защитава с живота си, ако се наложи. Вътре в този въглен е скрита най-ценната фигура от древния шах на *Тарик'ат*, създаден от Ал-Джабир ибн Хайам. Тази фигура е същинският ключ към тайния Път. Днес тя е известна като Черната царица.

[1] Заклети последователи на суфизма, но още със статут на ученици, на послушници. — Б.пр. ↑

[2] Паликар (гр., букв. „силен младеж, юнак“) — войник от гръцки или албански произход, с албанско снаряжение и въоръжен с огнестрелно турско оръжие, револвери и кинжал. Паликарите, често наричани от народа и клефти, воювали в независими отряди и участвали в борбите за освобождение на Гърция през 20-те години на XIX в. — Б.пр. ↑

[3] Муршид (араб.) — учител или водач в суфизма. — Б.пр. ↑

[4] Хадис (араб.) — устно предание за пророка Мохамед. Колекциите от хадиси са важни за определяне на Суната, или ислямския начин на живот. — Б.пр. ↑

ЧЕРНАТА ЗЕМЯ

*„Wyrð oft nereth unfaegne eorl his ellen
deah.“*

*„Съдбата е склонна да покровителства
онзи, който запазва спокойствие, стига да не е
вече обречен.“*

„Беоулф“

Меса Верде, Колорадо

Пролетта на 2003 г.

Още преди да стигна къщата, знаех, че нещо не е наред. Ама никак не е наред. Макар на пръв поглед всичко да изглеждаше нормално.

От двете страни на стръмния път с безброй завои и покрит с дебел сняг, се извисяваха величествени сини смърчове. Отрупаните със сняг клони блещукаха като розов кварц на ранната утринна светлина. На върха на последното възвишение пътят бе разширен, за да образува паркинг. Спрях взетия под наем лендроувър пред входа на къщата.

Лениви кълбета сиво-синкав дим се виеха над обраслия с мъх каменен комин в средата на покрива. Силният аромат на горящо борово дърво изпълваше въздуха, а това означаваше едно-единствено нещо — след толкова много време може би нямаше да ме приветстват топло с „добре дошла“, но поне ме очакваха.

Доказваха го пикапът и джипът на майка ми, паркирани в бившата конюшня на отсрещния край на паркинга. Странно бе все пак, че снегът не е изринат и наоколо не се виждат следи от гуми. Ако ме очакваха, защо пътят не беше почистен?

След като най-после бях пристигнала тук, на единственото място в света, което някога бях наричала свой дом, човек би помислил, че ще почувствам облекчение. Но не можех да се отърся от усещането, че нещо не е наред.

Семейният ни дом бе построен в самото начало на миналия век за моята прапрапрабаба, девойка от първите планински бели заселници от живеещите наблизко индиански племена. Беше издигнат от дялан камък и масивни дървени трупи. Огромната хижа с форма на осмоъгълник повтаряше модела на колибите на индианците навахо. С прозорци с множество малки стъкла, обърнати към четирите посоки на света, той наподобяваше огромна архитектурна розетка.

Всяка жена от нашия род е прекарала в този дом определен период от живота си, в това число майка ми и аз... Какво ми ставаше тогава? Защо при всяко мое идване имах усещането за надвиснала скорошна опасност? Знаех защо, естествено. Майка ми също знаеше. Причината беше в онова, за което никога не говорехме. Ето защо, когато най-сетне реших да напусна този дом завинаги, майка ми прояви разбиране. Тя никога не настояваше, подобно на други майки, да присъствам на семейни събирания.

Поне така беше досега.

Идването ми днес не се дължеше на обикновена покана. Получих по-скоро призовка — кодирано съобщение, което майка ми бе оставила на телефонния секретар в жилището ми във Вашингтон, докато съм била на работа.

Мама ме канеше на празненство по случай рождения си ден. Точно в това се състоеше и проблемът. Защото истината е, че майка ми не празнуваше рождения си ден. *Никога*.

С това не искам да кажа, че имаше притеснения относно възрастта или външния си вид, нито пък че се стараеше да крие годините си по някаква причина. Всъщност с всяка изминала година майка ми изглеждаше все по-млада.

Истината, колкото и странно да звучи, беше, че тя не желаше никой извън семейството да знае *точната* дата на рождения ѝ ден.

Тази потайност се комбинираше и с други странности, например с факта, че през последните десет години живееше сама на този планински връх като отшелник, откак... Откакто се случи онова, за което никога не говорим. Нищо чудно, че за мнозина майка ми Катрин Велис бе странна птица.

От друга страна, не успях да се свържа с нея и да получа обяснение за внезапното ѝ решение да организира парти. Не си вдигаше телефона, нито пък отговори на съобщенията, които оставях

на секретаря тук, в хижата. А на другия телефонен номер, който беше издиктувала за връзка, липсваха последните цифри.

Изпълнена с дълбокото подозрение, че нещо не е наред, си взех няколко дни отпуск, купих си билет и хванах последния възможен полет до Кортес, Колорадо. Летяхме в снежна буря и когато кацнахме, успях да наема последното останало возило от летището.

В момента седях в лендровъра с включен двигател и погледът ми се рееше свободно над великолепната панорама. Не бях се прибирала у дома от четири години. Всеки път, когато идвах тук, гледката ме оставяше без дъх.

Излязох от колата, без да изключвам двигателя, и потънах в дълбокия до коляно сняг.

Тук, от върха, на четири хиляди и двеста метра над Колорадското плато, виждах огромните, нагънати като талази околни върхове, високи по близо пет хиляди метра, облени в розова утринна светлина. В ясен ден като днешния човек можеше да види дори Маунт Хесперус, която индианците навахо наричаха Черната планина. Тя беше една от четирите свещени планини, създадени от Първия мъж и Първата жена.

Заедно с Бялата планина на изток (с географско название Маунт Бланка), Синята планина на юг (Маунт Тейлър) и Жълтата планина на запад (Възвишенията на Сан Франциско) те образуваха Дома на дине, както индианците навахо наричаха себе си.

И четирите планини гледаха към Четирите ъгъла, високото плато, на което се намирах, единственото място в Америка, където границите на щатите Колорадо, Юта, Ню Мексико и Аризона се събираха под прав ъгъл и така образуваха кръст.

Дълго преди на някого да му хрумне да нанесе пунктирните линии по картата, тази земя била свещена за всички, които я населявали. Ако майка ми беше решила да организира първото парти за рождения си ден от двайсет и две години насам, то много добре разбирах защо е решила да стори това точно на това място. Независимо колко години бе живяла в чужбина или далеч оттук, тя, както и всички жени от нашия род, беше част от тази земя.

Знаех, че по някаква причина връзката ѝ със земята бе особено важна. И че това е причината да ми остави онова странно съобщение, което ме доведе дотук.

Знаех и още нещо, което бе тайна за останалите. Причината, заради която настояваше да съм точно днес в хижата. Днес, четвърти април, *наистина* беше рожденият ден майка ми. Рожденият ден на Кат Велис.

* * *

Взех ключовете от таблото, грабнах приготвения набързо сак от задната седалка и прокарах пъртина в снега до главния вход на стогодишната къща. Застанах пред двете огромни порти — масивни крила от дебели борови дъски, високи по три метра, украсени с два барелефа — образи на животни, които сякаш нападаха. Отляво към лицето ми се спускаше скален орел, а отдясно бе изправена на задните си крака разгневена мечка.

Независимо че времето си бе казало думата, фигурите изглеждаха доста реалистично — имаха стъклени очи и истински нокти. В началото на двайсети век хората много са си падали по разни хитри механизми и нашата врата беше сред най-добрите примери за това: когато дръпнеш напред лапата на мечката, челюстта ѝ се отваря и разкрива ред истински и доста страховити зъби. Ако ти стиска да си пъкнеш ръката в устата ѝ, стигаш до стар звънец и с едно завъртане известяваш хората вътре за пристигането си.

Извърших и двете действия и зачаках. Никакъв отговор. Вътре трябваше да има някой, все пак коминът пушеше. От опит знаех, че за поддържането на огъня в нашата хижа са необходими часове работа, както и херкулесовското усилие да домъкнеш дървата отвън. От друга страна, в огнище като нашето, където се побираше пън с диаметър метър и двайсет, огънят можеше да е накладен преди дни и още да гори.

Бях се озовала в доста необичайно положение — след дълъг полет и няколко хиляди километра с кола стоях в снега на върха на планината и очаквах да вляза в собствения си дом, без да знам дали има някой вътре. На всичкото отгоре няхах ключ.

Другата възможност — да газя метри дълбок сняг, за да надникна през прозореца — не ми се видя привлекателна. Защо да се мокря още, след като така и така щях да остана навън? Ами ако все пак успеях да

вляза и се окажеше, че вътре няма никой? Не се виждаха следи от гуми, ски или дори от елени.

Така че направих най-умното нещо, което успях да измисля — измъкнах телефона от джоба си и набрах номера на майка ми тук, в хижата. С облекчение чух как след шестото позвъняване секретарят се включи. Надявах се, че може би е оставила на него указание за местонахождението си. Но когато чух гласа на записа, сърцето ми се сви:

— Можете да ме намерите на... — и тя издърдори същите цифри, които беше записала и на моя секретар у дома във Вашингтон. Последните две отново липсваха! Стоях пред вратата, мокра и премръзнала, но вече пламнала от объркване и яд! Къде ли се беше запиляла?

И тогава си спомних играта.

Любимият ми чичо Слава беше по-известен по света като компютърния гений и автор на книги доктор Ладислаус Ним. В детството ми той беше най-добрият ми приятел и все още го имах за такъв, независимо че не го бях виждала от години. Мразеше телефоните и беше се зарекъл никога да не си прокара телефон вкъщи. Затова пък обожаваше ребусите. Беше написал и няколко книги за тях. Помнех, че щом някой получише от чичо Слава съобщение с телефонен номер, на който можеше да бъде намерен, бяхме сигурни, че този номер е кодирано съобщение. За него бе истинско удоволствие да измисля такива неща.

Малко вероятно бе майка ми да използва същия похват, за да се свърже с мен. Самата тя не беше много добра при дешифрирането на подобни съобщения, а и не би могла сама да измисли кодиран ребус дори животът ѝ да зависи от това.

Още по-невероятна ми се стори идеята чичо Слава да е съставил този ребус за нея. Доколкото знаех, те двамата не си говореха от години, откакто... Откакто се случи онова, за което никога не говорехме.

Но все пак бях сигурна, че числата, записани на телефонния секретар, са кодирано съобщение.

Качих се обратно в лендровъра и пак запалих двигателя. Да дешифрирам кодирани съобщения, за да открия майка ми, беше за предпочитане пред алтернативата да вляза в хижата с взлом или пък да

отлетя обратно във Вашингтон и така и да не разбере къде е отишла в деня на празненството.

Отново прозвъних телефонния секретар и драснах на листче цифрите, които беше записала на него, така че да ги чуе всеки, който се обади. Молах се да успея да дешифрирам съобщението първа, в случай че майка ми наистина беше в беда и се опитваше да се свърже по този начин с мен.

— Можете да ме намерите на 615–263–94... — чух познатия глас.

Ръката ми трепереше, докато записвах.

Разполагах с осем цифри наместо с десет, колкото бяха необходими за провеждане на междуградски разговор. Но ако това беше един от ребусите на чичо Слава, навярно зад него не беше скрит никакъв телефонен номер. Това си беше класически десетцифрен код, чиито последни две цифри липсваха. Тъкмо в тях се криеше тайното съобщение.

Отне ми около десет минути да го разгадая. В дните, когато бях почти толкова добра в ребусите, колкото и моя шантав, но великолепен чичо, щях да се справя по-бързо. Разделих поредицата по двойки (напомням, че последните две цифри липсват) и получих следното: 61–52–63–94.

Много скоро съобразих, че ако разменя местата на числата във всяка двойка, ще получа поредица от числа, повдигнати на квадрат и първото ще е четири. С други думи, поредицата се състоеше от произведенията на числата четири, пет, шест и седем, умножени сами на себе си. Резултатът изглеждаше така: 16–25–36–49.

Следващото число в редицата, което трябваше да бъде повдигнато на квадрат, явно беше ОСЕМ. Очевидно липсващите цифри от редицата бяха резултат от осем, повдигнато на квадрат, тоест 64. В първоначалната редица цифри с разменените места отговорът трябваше да бъде 46, но бях сигурна, че 64 е именно търсеният от мен резултат.

Знаех, а майка ми също знаеше, че цифрата 64 има и друго, специално значение за мен. 64 беше броят на квадратите на шахматната дъска — по осем квадрата на всяка страна.

Накратко — стигнахме до онова, за което никога не говорехме.

Моята объркана и ненамираема сега майка отказваше дори да спомене думата „шах“, камо ли да го допусне в дома си. От деня, в който баща ми загина (това е другото нещо, за което никога не говорехме), на мен ми беше категорично забранено да играя повече шах. А това беше единственото, което някога съм можела да правя наистина добре, шахът беше моята връзка с външния свят. При тази забрана все едно ми наредиха, вече дванайсетгодишна, да стана аутист.

Мама се противопоставяше по всякакъв начин на идеята за шах. Така и не успях да проследя логиката ѝ — ако в решението ѝ изобщо можеше да се търси логика, — но в съзнанието на майка ми шахът, изглежда, беше толкова опасен за мен, колкото опасен се оказа и за моя баща.

Сега обаче с това, че ме беше довела тук с тайнственото кодирано съобщение, тя сякаш ме приветстваше с добре дошла отново в играта.

* * *

Отне ми двацет и седем минути и четири и половина литра бензин (бях оставила двигателя включен) да установя как да вляза в къщата — засякох го по часовник.

Досега и малоумен щеше да се сети, че двуцифрените числа, изглежда, са също и комбинация за отключване на сейф. Но в нашата къща сейфови ключалки нямаше. Всъщност *имаше* една, в хамбара. Ключалката на металната кутия, в която стояха ключовете от колите.

Възможно ли беше да съм толкова глупава...

Изключих отново мотора, прокарах пъртина до хамбара и резултатът беше налице — открих кутията и много скоро държах ключа от къщата, закачен на ключодържател. Когато отново застанах пред грамадната входна врата, ми трябваша няколко секунди, за да се сетя, че ключалката е в левия нокът на орела. Старата врата изскърца тъжно и се откряна.

Изчистих ботушите си на ръждясалата стара скара до входа и тръгнах вратата след себе си, с което предизвиках вихър блестящи снежинки и те заплуваха в косите лъчи на утрото.

В полутъмното антре — тясно като изповедалня, чиято задача бе да държи студените ветрове далеч от главното помещение — изритах мокрите си ботуши и нахлузих чифт мъхнати домашни пантофи от каракул. Те винаги стояха върху фризера. Свалих пухения анорак, отворих вътрешната двойна врата и пристъпих в грамадния осмоъгълник, стоплен от огромния пън, който гореше в огнището в центъра.

Осмоъгълникът всъщност беше стая с дължина около трийсет метра и таван, висок поне девет метра. Огнището беше точно в средата и над него висеше медният купол на аспиратора със закачени по него съдове за готвене. Той се издигаше нагоре до изградения от камък комин, отвеждащ дима навън. Къщата отвътре приличаше на огромно индианско типи, из което бяха пръснати стабилни дървени мебели. Майка ми не си падаше по неща, върху които човек би могъл да седне *нормално*, но затова пък имахме абаносово черен роял, шкафове, куп бюро и ниски маси, въртящи се библиотеки и дори билиардна маса, на която никой никога не играеше.

Горният етаж представляваше осмоъгълен балкон галерия, надвиснал над главното помещение. От него се влизаше в странични стаички, където човек можеше да спи или дори да се къпе. Понякога.

Мека светлина нахлуваше през ниските прозорци от всички страни и играеше с прахта, натрупана върху махагоновите повърхности. От оберлихта на покрива се лееше розова утринна заря и очертаваше ясно контурите на пъстроцветно боядисаните животински глави тотеми, издълбани в дебелите дървени подпори на галерията — мечка, вълк, орел, елен, бизон, козел, пума, овен. С внушителната си шестметрова височина те създаваха илюзията, че се носят свободно в пространството. Всичко в тази къща сякаш беше застинало във времето. Единственият звук беше пропукването на пъна в огнището.

Обиколих помещението и надникнах през всички прозорци подред с надеждата да открия следи от стъпки по снега отвън. Без резултат. Изкачих се по витата стълба към галерията и прегледах всяко едно от спалните помещения. Никаква следа.

Как го беше направила?

Излизаше, че майка ми, Кат Велис, се е изпарила.

Рязък звук разкъса тишината — телефонът. Втурнах се по стръмната спираловидна стълба и грабнах слушалката миг преди да се

включи секретарят.

— *Господи*, какво, за бога, си *мислеше*, скъпа, та избра точно това загубено място? — дрезгавият глас, подправен с лек британски акцент, принадлежеше на жена, която отлично познавах. — И като стана дума, къде точно се намираш? Струва ми се, че вече дни наред караме из тази пустош!

Последва пауза, изглежда, жената говореше с някого до нея.

— Лельо Лили? — обадох се аз.

Със сигурност беше тя, моята леля Лили Рад, първата ми учителка по шах и все още една от най-известните световни гросмайсторки. Навремето била най-добрата приятелка на майка ми, но от години бяха загубили връзка. Защо ли се обаждаше тук? Шофирала наблизо... Какво, за бога, означаваше това?

— Александра? — възкликна Лили смутено. — Мислех, че ще чуя майка ти. Какво правиш пък *ти* там? Вие двете не бяхте ли в обтегнати отношения напоследък?

— Сдобрихме се — побързах да отговоря, защото нямах желание да обсъждам този наболял въпрос. — Но мама не е у дома в момента. Ти къде точно се намираш?

— Как така не си е у дома? Не говориш сериозно! — Лили бе започнала да се ядосва. — Идвам чак от Лондон, за да я видя! Тя настояваше! Спомена нещо за някакво парти за рожден ден... Един господ знае какво имаше предвид! Къде се намирам аз ли? Откъде да знам! Джиписеят на колата твърди упорито, че мястото се нарича „Пъргатори“^[1] и май в момента съм доста склонна да приема мнението му! От часове не съм виждала нищо, което да напомня за цивилизация.

— Дошла си тук? В Пъргатори? — ахнах аз. — Това е ски курорт на един час път от вкъщи.

Цялата работа звучеше смахнато — най-известната шахматна гросмайсторка на англоезичния свят е пристигнала от Лондон в „Пъргатори“, Колорадо, за да присъства на някакво си парти за рожден ден?

— Мама ли те покани?

— Не беше точно покана, а по-скоро заповед — призна Лили. — Записала съобщение на мобилния ми телефон, без да ми остави телефон за обратна връзка. — Шампионката замълча, но след миг

добави: — Знаеш колко обичам майка ти, Александра, но не мога да приема...

— И аз не мога — прекъснах я аз. — Да оставим това. Откъде знаеш къде да я търсиш?

— *Не знаех, господи! А и все още не знам!* Колата ми е спряна близо до град, който носи името на последната спирка преди ада, не разполагам с нищо, годно за ядене, шофьорът ми отказва да мръдне нататък, преди да му осигуря половин литър водка, кучето ми изчезна в една... *дюна* от сняг, гонейки някакъв местен гризач... И между нас казано, преди седмица имах такива проблеми с това да се свържа с майка ти по телефона, каквито навярно и от МОСАД не са имали, докато са издирвали доктор Менгеле в Южна Америка!

Задъхваше се. Сметнах, че е време да се намеся.

— Успокой се, лельо Лили — казах аз. — Ще ти помогна да стигнеш дотук. Колкото до яденето, знаеш, че мога да забъркам нещо. Вкъщи има много консерви, както и водка за шофьора ти, него също можем да го настаним. За мен е малко далечко да дойда да те взема, но имам приятел, който работи недалеч от Пъргатори, така че, ако ми издиктуваш координатите от джипиеса, ще го помоля да ви доведе при мен в хижата.

— Който и да е той, Бог да го благослови — въздъхна Лили. А тя не беше човек, който си пада по благодарностите.

— Всъщност той е тя — уточних аз. — Казва се Кий. Ще е при теб до половин час.

Записах номера на мобилния на Лили и оставих съобщение на малкото летище, където работеше Кий, с молба да прибере леля ми. Кий беше приятелка от детинство и сигурно страшно щеше да се изненада да чуе, че съм се появила изневиделица след толкова време.

Докато затварях телефона, в другия край на стаята забелязах нещо, което не бях видяла досега. Капакът на рояла, който винаги стоеше вдигнат, в случай че майка ми почувства внезапен прилив на вдъхновение, беше затворен. Отгоре му лежеше лист хартия, затиснат с нещо тъмно и кръгло. Приближих се и усетих, че кръвта нахлува в главата ми.

Преспапието, което бях видяла отдалеч, всъщност бе топка номер осем от нашия бiliarд, закрепена, за да не се търкаля, в малък метален пръстен. Бележката под нея определено беше от майка ми —

използваният код беше толкова прост, че надали можеше да бъде дело на някой друг. Усетих колко много се е постарала да осъществи кодирана връзка с мен, явно без чужда помощ.

На бележката с големи печатни букви пишеше:

„WASHINGTON
LUXURY CAR
VIRGIN ISLES
ELVIS LIVES
AS ABOVE, SO BELOW“

Редът с ELVIS ми беше ясен — двете думи представляваха две анаграми на „Велис“ — фамилията на майка ми. Това беше начин да покаже, че бележката е именно от нея. Все едно не можех да се сетя и сама. Останалото обаче беше доста тревожно. Не само защото беше кодирано.

WASHINGTON, разбира се, означаваше DC^[2].

LUXURY CAR пък беше LX^[3]

VIRGIN ISLES беше VI^[4].

Съкращенията очевидно образуваха римски цифри, чиито арабски съответствия бяха следните:

„D = 500
C = 100
L = 50
X = 10
V = 5
I = 1“

Събрани, те даваха резултата „666“ — числото на звяра от библейския Апокалипсис.

Звярът не ме притесняваше — имах си достатъчно наоколо във вид на тотеми, които да ме пазят. За първи път обаче *наистина* се тревожех за майка ми. Защо ли й е било нужно да използва подобна

банална псевдоапокалиптична уловка, за да привлече вниманието ми? Ами това преспание: „намирам се зад осмата топка“^[5], още една стандартна безсмислица. Какво ли означаваше пък *тя*?

А какво ли да мисля за стария като света израз — „Каквото горе, такава и долу“^[6]?

В следващия миг проумях. Вдигнах осмата топка и бележката, сложих ги на пюпитъра за ноти и отворих рояла. От изненада за малко не изпуснах капака още преди да съм поставила подпората на мястото ѝ.

Вътре, в кухото тяло на инструмента, стоеше нещо, което мислех, че никога докато съм жива няма да видя в дома на майка ми.

Шахматна дъска с фигури.

При това не просто *някаква си* шахматна дъска с фигури, а дъска, на която беше подредена вече започната партия. По време на играта са били вземани фигури и от двете страни — и черни, и бели, — подредени върху струните на рояла до дъската.

Първото, което привлече вниманието ми, бе отсъствието на черната царица. Огледах се и я видях в пластмасовия триъгълник върху билиардната маса на мястото на извадената осма топка. Господи, майко, как ти е дошло наум?!

В този миг сякаш ме всмука водовъртеж. Усетих самия процес на играта. Боже, колко ми липсваше всичко това. Как съм могла да се откажа от него? Не беше като наркотик, както мислеха някои. Усещането беше за *живот*, който потича във вените ми.

Извадените от игра фигури не ме интересуваха. Онези върху дъската ми бяха достатъчни, по тях можех да възстановя всеки ход. За няколко дълги мига забравих изчезналата си майка, леля Лили, затънала в преспите край Пъргатори с шофьора, колата и кучето. Забравих за направените жертви и онова, в което се беше превърнал животът ми въпреки желанието ми. Съществуваше единствено играта пред мен, играта, скрита като мрачна тайна в утробата на рояла.

Докато си припомнях ходовете, светлина огря високите прозорци. Изведнъж изтрезнях. Не можех да спра ужаса на тази недоиграна партия. Не можех да го спра, нищо че безброй пъти я бях прехвърляла в съзнанието си през последните десет години.

Защото много добре познавах тази партия.

Това беше партията, убила баща ми.

[1] Purgatory (англ.) — чистилище. — Б.пр. ↑

[2] Оригиналното име на града според номенклатурата, използвана в САЩ за обозначаване на местоположението на градовете, е Washington DC или Washington District Columbia (в превод — град Вашингтон, окръг Колумбия). Често Вашингтон за по-кратко бива наричан просто DC. — Б.пр. ↑

[3] Съкращението LX в серийния номер означава високо ниво на оборудването на определена марка автомобил или, с други думи, луксозен автомобил, каквото е и буквалното значение на LUXURY CAR — втория ред от кода, който героинята се мъчи да разгадае. — Б.пр. ↑

[4] Съкращение, образувано от първите букви на двете думи, означаващи буквално на български Вирджински острови — островна територия на САЩ в Карибско море. — Б.пр. ↑

[5] Непреводима игра на думи — английската фраза „намирам се зад осмата топка“ означава „намирам се в тежко, безизходно положение“. Предполага се, че фразата произлиза от билиардната игра — осмата топка се отиграва много трудно във варианта на билиярда, включващ бяла топка бияч и петнайсет разноцветни номерирани топки мишени. — Б.пр. ↑

[6] „Каквото горе, такова и долу“ — буквалното значение на AS ABOVE, SO BELOW, последния ред от кодираната криптограма. — Б.пр. ↑

КАПАНЪТ

„Моцарт: Confutatus Maledictum. Как бихте превели тези думи?

Салиери: Потънал в пламъците на злочестието.

Моцарт: Вярвате ли в това?

Салиери: В кое?

Моцарт: В нестихващия огън, в който човек вечно ще гори?

Салиери: О, да...“

Питър Шафър,
„Амадеус“

Потънал в търбуха на огнището, огънят обливаше грамадния пън от двете страни. Течен пламък. Седях на каменния перваз край огнището, впила празен поглед в огъня. Бях зашеметена, мъчех се да не си спомням нищо.

Но как бих могла?

Десет години. Десет години бяха минали. Десет години, през които аз си мислех, че съм успяла да потисна, да скрия, да погребя чувството, което за малко не погребя *самата мен*, чувството, появило се в онази част от секундата, преди да се случи страшното. Онази замръзнала във времето част от мига, в който си убеден, че целият живот и бъдещето са пред теб; в който все още можеш да мечтаеш. Мига, в който смяташ, че — както би се изразила приятелката ми Кий — светът е в ръцете ти. Мислиш си, че винаги ще бъде така.

След това виждаш ръката, стиснала оръжието. Случва се страшното. После всичко свършва. Вече няма настояще. Остават само миналото и бъдещето, само Преди и След. Остава само онова „тогава“ и... Тогава какво?

Това беше нещото, за което никога не говорехме. За което никога не мислех. Но ето че майка ми беше изчезнала, оставяйки зловец

съобщение, скрито в любимия ѝ роял. Схванах недвусмисленото ѝ послание, сякаш го бе изрекла високо и ясно: *трябва да мислиш за това.*

Можех да попитам и други неща. Как да мислиш за себе си като за онова единайсетгодишно момиченце, на ледените мраморни стъпала в онази студена и сурова чужда страна? Как да мислиш за себе си, затворена в капана на каменните стени на руски манастир на километри от Москва и на хиляди километри от всички близки хора? Как да мислиш за баща си, убит от куршума на снайпериста? Куршум, който може би е бил предназначен за *теб*? Куршум, за който майка ти бе убедена, че е бил за теб?

Как да мислиш за баща си, който лежи пред теб в локва кръв и с ужас следиш как тя попива и се смесва с калния руски сняг? Как да мислиш за тялото, проснато на стълбите, тялото на баща ти, чийто живот бавно се изплъзва, докато пръстите му все още стискат здраво ръката ти в малка ръкавичка?

Истината беше, че не само баща ми загуби бъдещето и живота си в онзи ден преди десет години на стълбището пред руския манастир. Аз също загубих бъдещето си тогава. На единайсет години животът ме удари от засада — *Amaurosis Scacchistica*. Рисковете на професията.

И ето че дойде моментът, в който да призная истината. Не смъртта на баща ми или страховете на майка ми бяха причината да се откажа от играта. Истината беше, че...

Е, добре. Връщане към реалността, моля!

Всъщност няхах нужда от истината. Не можех да си позволя да се подлагам на подобен самоанализ в момента. Опитах се да потисна мигновения прилив на адреналин, съпровождащ неизменно и най-краткия поглед, който се осмелявах да хвърля в миналото си. Накратко: баща ми беше мъртъв, майка ми — изчезнала, а недоиграната партия шах, подредена в рояла, подсказваше, че всичко това има много общо с *мен*.

Знаех, че онази завършила със смърт партия все чакаше да бъде доиграна. Тя беше нещо много повече от просто местене на фигурите. Това беше *Играта. Последната* игра. Играта, която бе погубила баща ми.

Каквото и да означаваше тайнствената ѝ поява днес тук, тази последна партия завинаги щеше да остане запечатана в съзнанието ми.

Ако я бях спечелила в Москва преди десет години, щях да съм победител в руския турнир, да съм най-младият гротмайстор в историята на шахмата — точно както баща ми винаги бе искал. Както винаги бе очаквал от мен.

Ако бях спечелила онази предпоследна игра още в Москва, никога нямаше да отидем в Загорск за последния кръг, за „извънредната“ игра — игра, чиято съдба по „трагични обстоятелства“ беше да не бъде изиграна въобще.

Дъската с фигурите днес в хижата също бе някакво послание, подобно на останалите „жокери“, оставени от майка ми. Знаех, че трябва да го дешифрирам първа, преди някой друг да го е сторил.

Но една мисъл надмогваше всички останали: нещата бяха много сериозни.

* * *

Поех си дълбоко дъх и докато ставах от перваза пред огнището, едва не си ударих главата в една от висящите над мен медни тенджери. Дръпнах я и я треснах върху най-близкия шкаф. После отидох до рояла, дръпнах ципа на възглавничката върху стола пред него и напъхах в кальфката фигурите, подредени върху струните заедно с дъската. Оставих капака на рояла отворен, както си стоеше обикновено. Затворих ципа и набутах издутата вече възглавничка в същия шкаф.

Едва не забравих „липсващата“ черна царица. Взех я от билиардната маса, а осмата топка оставих на мястото ѝ при другите в пластмасовия триъгълник. Подредените пъстри топки ми напомниха за нещо, но в момента не можех да се сетя какво. Може би си въобразявах, но ми се стори, че черната царица е малко по-тежка от останалите фигури, макар че кръгчето филц изглеждаше здраво залепено за основата. Тъкмо мислех да опитам да го изчопля с нокът, когато телефонът звънна. Сетих се, че леля Лили трябваше да се появи заедно с шофьора и джавкащо кученце, така че пъгнах царицата в джоба си заедно с „кодираните“ записки на мама, хвърлих се към писалището и вдигнах слушалката при третото позвъняване.

— Криеш разни неща от мен! — чух кадифения глас на Нокомис Кий, добрата ми приятелка от детинство.

Какво облекчение! Не бяхме се чували от години, но твърдо вярвах, че единствено Кий е в състояние да измисли как да ме измъкне от затруднението, в което се намирах в момента. Тя никога не губеше самообладание. Решаваше проблемите с находчивостта и ироничната безпристрастност на Бъгс Бъни. Надявах се за пореден път да е в състояние да разплете кълбото, защото то беше наистина здраво объркано. Не случайно помолих тъкмо нея да посрещне Лили и да я доведе у дома.

— Къде сте? — попитах. — Получи ли съобщението ми?

— Не си ми казвала, че имаш леля — отвърна Кий. — Каква мадама е само! Заварих я край пътя в компанията на куче с неизвестен генетичен произход, сред камара дизайнерски куфари, а в близката пряспа беше забила нос кола за четвърт милион долара, с която и Джеймс Бонд би се гордял! Да не споменавам младия й „спътник“, щото той изглежда така, сякаш сам може да заработи тоя четвърт милион за не повече от седмица единствено като се разхожда по плажа, обут в кожени прашки.

— Говориш за шофьора ли? — попитах аз стреснато.

— Така ли им викат вече? — засмя се Кий.

— Искаш да кажеш, че тя води жиголо? Това не е характерно за Лили — отбелязах аз.

Описанието на Кий по нищо не напомняше безкрайната поредица от шофьори, които Лили открай време наемаше. Те до един приличаха на глътнали бастун. Да оставим настрана факта, че онази Лили Рад, която познавах от детските си години, беше толкова погълната от собствения си образ на международно известна Кралица на шахмата, че не губеше време, енергия или пък пари, за да издържа някакъв си мъж. Признавам обаче, че останалата част от описанието на Кий — колата, багажа и кучето — ми прозвуча абсолютно правдоподобно.

— Повярвай ми — заяви Кий с присъщата си убеденост, — този тип е страшно секси, направо да си оближеш пръстите. Леля ти направо си изглежда прелъстена.

Склонността на Кий да употребява добре познати клишета отстъпваше единствено пред другата й любима тема — автомобилите.

— А колата в прясната — продължи тя, задъхана от възторг — венкуиш, най-добрата лимитирана серия на астънмартин... — Приятелката ми продължи да изрежда припряно числа, спирачки, клапани и какви ли не характеристики, докато не се сети с кого точно разговаря. Опростявайки като за технически инвалид, тя добави: — Това чудовище може да вдигне триста километра в час! Има достатъчно конски сили да изтегли „Офелия“ до Китай!

„Видрата Офелия“ беше любимият малък самолет на Кий, единствената машина, на която тя се доверяваше, когато пътуваше из отдалечената и ненаселена пустош, в която обикновено работеше. Познавах Кий — ако я оставех, щеше да ми говори за конски сили с часове. Трябваше да я спра, при това бързо.

— Та къде е сега тази живописна група? — попитах небрежно аз, сякаш изобщо не бързах да разбера. — Когато чух Лили за последно, а това беше преди няколко часа, тя беше тръгнала на рожден ден. Къде се намира в момента?

— Бяха гладни. Така че оставих моите хора да изравят колата, а аз заведох леля ти и антуража ѝ да хапнат в „Златната жила“.

Познавах мястото. Ресторантът бе известен с това, че предлагаше предимно дивеч. По стените имаше накачени толкова много рога и разни други кокали, че минаването през салона беше почти толкова опасно, колкото да те преследват бикове в Памплона.

— За бога! — възкликнах аз. Търпението ми беше на изчерпване. — Просто ги докарай тук.

— Ще сме у вас до един час — увери ме Кий. — Остава само да дадат вода на кучето и да приключат питиетата си. Положението с колата обаче е по-сложно. Ще се наложи да я пратим в Денвър за ремонт. Аз в момента съм на бара, а двамата си шепнат на масата и си сръбват водка. — Приятелката ми се разсмя.

— Какво толкова смешно има? — попитах аз, раздразнена от цялото това бавене.

Защо Лили, която по принцип не пиеше, е пожелала „да сръбне“ в десет сутринта? Ами този шофьор? Въпреки че в интерес на истината, ако колата беше толкова лошо ударена, той просто вече нямаше какво да шофира. Признавам, че не можех да си представя моята леля grosмайстор с нейния супермодерен безукорен маникюр и екстравагантно облекло да обядва в „Златната жила“. Там подът беше

покрит с обелки от фъстъци и олят с бира, а и не допусках леля Лили да хруска с радост специалитетите на заведението, които обикновено се свеждаха до яхния от опосум, печена гърмяща змия и „стриди от Скалистите планини“ — евфемистично название за пържени бели бърбери. Картината бе направо стряскаща.

— Нещо не разбирам — обади се полугласно Кий, сякаш четеше мислите ми. — Нямам нищо против леля ти, но този тип с нея е прекалено красив, прилича на италианска филмова звезда. Всички разговори в ресторанта замлъкнаха, когато той влезе, а келнерката още точи лиги. Целият е в кожи, точно като леля ти, да не говорим за дизайнерските бижута и шитите по поръчка дрехи. Този мъж може да има всяка жена, която пожелае. Би ли ми обяснила какво може да го привлича в леля ти?

— Ти май беше права от самото начало — съгласих се аз през смях. — Сигурно е с нея заради прекрасната ѝ фигура^[1].

Кий продължаваше да мълчи и аз добавих:

— Петдесет милиона.

Приятелката ми простена, а аз затворих телефона.

* * *

Осъзнах, че навярно познавам Лили Рад по-добре, отколкото който и да било друг, ако изобщо е възможно някой да се похвали, че познава ексцентричка като нея. Ние двете доста си приличахме, независимо от разликата във възрастта. Аз много дължах на Лили. Тя беше първата, която забеляза моите способности в шахмата, когато бях едва на три години, и убеди татко и чичо, че талантът ми трябва да се използва и развива, независимо от енергичните и гневни протести на майка ми.

Между нас с Лили съществуваше особена връзка. Тъкмо за това наблюденията на Кий ми се видяха толкова необичайни. Не бяхме се виждали от години — междувремежно тя се беше оттеглила от шахматните среди — и ми беше трудно да преглътна факта, че разумът на жената, която бе играла ролята на моя по-голяма сестра, наставница и майка, неочаквано е бил помрачен от прилив на хормони заради

някакъв си красавец. Не, нещо не се връзваше. Лили просто не беше такава.

Лили Рад отдавна си беше спечелила репутацията на Елизабет Тейлър на световния шахмат. С разкошните си форми, бижутата, кожите, скъпите коли и неприлично високите си доходи Лили бе успяла да придаде чар на професионалната игра. Личността ѝ бе запълнила огромната черна дупка на умората от съветските времена, отворила се през седемдесетте години, във времето, по което Боби Фишър напусна шахмата.

Но поведението на Лили не беше резултат на показна самоувереност. Хората се тълпяха на нейните мачове не за да зяпат деколтето ѝ. Преди трийсет години, в разцвета на кариерата ѝ, ЕЛО коефициентът^[2] на Лили се доближавал до този на сестрите Полгар — унгарските шахматни гении. А в продължение на двайсет години моят баща Александър Соларин, най-добрият приятел и учител на Лили, беше правил нейните и без това брилянтни защити все по-добри, така че звездата ѝ да блести неизменно високо на шахматния небосклон.

След смъртта на татко Лили се върна при предишния си треньор и наставник, който беше както майстор на стратегията и тактиката, така и историк на древното изкуство на Играта. Този човек беше дядото на Лили и нейният единствен жив роднина. Казваше се Мордекай Рад.

В утрото на деня, в който Лили навърши петдесет години, шахматната ѝ кариера внезапно и неочаквано залезе.

Сутринта на рождения си ден Лили малко закъснявала за уговорената закуска с дядо си. Шофьорът ѝ изкарал лимузината от сградата с апартамента ѝ от южната страна на Сентрал Парк и с умела маневра ловко се включил в сутрешния натоварен трафик надолу по Уест Сайд Хайуей. Тъкмо отминали Канал Стрийт, когато видели високо в небето как първият самолет удря едната от кулите близнаци на Световния търговски център.

Хиляди коли набили спирачки и образували грандиозно задръстване. Шофьорите се взирали в дългата тъмна ивица дим, извил се като опашка на грамадна, вещаеща нещастие черна птица.

Обзета от паника на задната седалка на лимузината, Лили трескаво превключвала каналите на телевизора в колата с надеждата да разбере какво става, но напразно. Направо обезумяла.

Дядо ѝ бил в ресторанта „Прозорци към света“ на най-горния етаж на кулата. Имали среща в девет часа. Мордекай ѝ обещал специален подарък за петдесетия ѝ рожден ден — 11 септември 2001 година — да ѝ довери една тайна единствено на нея, на единствената си наследница.

* * *

И двете с Лили бяхме загубили по един близък роднина, положил сериозни усилия да ни обучи в избраното от нас поприще. Ето защо не се изненадах, че преди да е изминала и седмица от смъртта на дядо ѝ, Лили заключи грамадния си апартамент до Сентрал Парк, събра нещата си в една-единствена чанта (това тя сама ми го написа по-късно) и замина за Англия. Беше родена там, нищо че не обичаше много-много англичаните. Покойната ѝ майка била англичанка и Лили имаше двойно гражданство. Просто не можела да остане повече в Ню Йорк. Оттогава почти не се бяхме чували. До днес.

В момента Лили Рад бе единственият човек, когото отчаяно исках да видя. Само тя познаваше всички играчи в моя живот и може би беше в състояние да разбули мистерията с изчезването на майка ми и с тайнствените ѝ кодирани съобщения, които изглежда бяха свързани и със смъртта на баща ми.

* * *

Телефонът иззвъня.

Отне ми няколко секунди да осъзная, че звъни мобилният в джоба на панталона ми. Изненадах се, че има покритие в този отдалечен район на Колорадо. А и съвсем малко хора знаеха номера ми.

Измъкнах апарата и погледнах дисплея — на него се бе изписало името на Родолфо Бужарон, Родо, шефа ми от Вашингтон. Явно току-що беше пристигнал на работа в известния си ресторант „Суталде“ и бе открил, че пиленцето, на което е разчитал да изкара нощната смяна, е излетяло от кафеза.

В своя защита ще кажа, че ако винаги първо исках разрешение от шефа си, беше много вероятно *никога* да не изляза в отпуск. Истински работохолик, Родо смяташе, че всички трябва да бъдат като него. Обичаше да упражнява безспирен контрол върху подчинените си, защото, както сам казваше със страховития си акцент: „Огънят трябва да бъде *обгрижван* непрекъснато.“

В момента изобщо не бях в настроение да слушам тирадите на Родо, така че изчаках да се появи надписът „Гласова поща“ и изслушах записа:

Bonjour, neskato geldo! Това бе начинът, по който Родо се обръщаше към мен. Беше на родния му баски език и означаваше „малка Пепеляшка“. Разбира се, имаше предвид работата ми в ресторанта — аз подклаждах огньовете в пещите и поддържах жарта. *Така значи! Измъкваш се под прикритието на нощта и тази сутрин аз заварвам Le Cugne на твоето място! Надявам се, че тя няма да снесе едно... arautza... Как беше думата? Oeuf^[3]. Ако тя обърка нещо, ти ще отговаряш след това! Изоставяш поста си без предупреждение, заради някакво си *bonn d'anniversaire*^[4]. Поне така ми каза Le Cugne. Но ТРЯБВА да си се върнала при пещите преди понеделник, за да накладеш новия огън. Неблагодарница! Моля те, спомни си защо изобщо имаш тази работа! Аз бях този, който те спаси от Си Ай Ей!*

Родо затвори. Явно беше изпаднал в един от пристъпите на характерното за него баско-испано-френско пенявещо се раздражение. Когато веднъж свикнеш с тирадите му, те вече не звучат толкова странно.

Le Cugne — Лебед — за която се предполагаше, че може „да снесе яйце“ през нощната смяна по време на моето отсъствие, беше колежката ми Леда Лесбийката. Тя с радост се бе съгласила да ме замества, докато се върна.

Смело и със замах се залавяше да поддържа грамадните пещи с дърва, от които ресторант „Суталде“ бе получил името си (на езика на баските думата означаваше „огнище“), нищо че беше красива и ефектна жена. Въртеше изкусно лопатата и знаеше разликата между гореща пепел и жарава. Освен това предпочиташе да поема моята самотна нощна смяна пред това да приготвя коктейли петък вечер на

обичайното си място в салона на ресторанта, където превъзбудени юпита с много мангизи постоянно я сваляха.

Що се отнася до напомнянето на Родо, че трябва да съм му благодарна, искам да поясня, че онова Си Ай Ей, от което ме бил „спасил“, съвсем не е Централното разузнавателно управление на американското правителство, а просто *Culinary Institute of America*^[5] в Ню Йорк. Това е място, където обучаваха главни готвачи, както и единственото училище, от което съм била изключвана. Прекарах там шест безплодни месеца след края на гимназията. Тъй като така и не успях да измисля в какъв колеж бих искала да постъпя, Ладислаус Ним, моят чичо Слава, реши, че трябва да бъда подготвена за работа в областта на второто нещо след шахмата, с което се справях — готвенето. Да готвя ме беше учил самият чичо Слава, когато бях малка.

Накратко, бързо разбрах, че атмосферата в Американския кулинарен институт напомня тренировъчен лагер за щурмоваци — безкрайни лекции по счетоводство и мениджмънт, твърде много теория за запаметяване вместо практика. Бях съкрушена и изпълнена с убеждението, че всичко, с което се захвамя, се оказва провал. Тогава чичо Слава ме настани да чиракувам срещу съвсем малко пари — при това без никаква възможност за самоотлъчки, отказ от изпълнение на задълженията, почивки и празни приказки — в единствения четиризвезден ресторант в света, специализиран изключително в приготвянето на ястия на открит огън: с други думи, в готвене върху горещи въглени, жарава, пепел и жив пламък.

Днес обаче, четири години от началото на петгодишния ми договор, трябва да призная, че съм се превърнала в една изолирана от света самотница. Нищо че живея в центъра на американската столица. Бях станала точно като майка ми, която живееше съвършено сама тук, на планински връх в щата Колорадо.

Имах обяснение за моя случай: пак бях свързана с договор със заробващия работен график на мосю Родолфо Бужарон, собственика предприемач, в същото време мой шеф, наставник и дори хазяин. Той ми висеше непрестанно на главата през последните четири години, размахал всеизвестния си камшик, така че няхах никакво време за личен живот.

В интерес на истината, всепоглъщащата работа в „Суталде“, където моят благоразумен чичо ме беше натикал, ми осигуряваше

същите неща, които печално бяха изчезнали от живота ми след смъртта на баща ми и моето оттегляне от шахмата — упражнения, напрежение и вечно недостигащо време. Наклаждането и поддържането на огъня за цяла седмица готвене изискваше същото усърдие като това да се грижиш за бебе или да пасеш стадо малки агънца — с други думи, не можеш да си позволиш да отклониш поглед и за миг.

Но независимо от истината, която бе отразила огледалото на моя самоанализ, трябваше да призная, че работата ми с огъня ме бе научила на нещо повече от организираност, усърдие и дисциплина. Аз живеях с огъня ден след ден, вирах се непрестанно в пламъците и жарта, за да поддържам тяхната височина, температура и сила, и той ми бе дал нов *поглед* към света. А сега, благодарение на Родо и неговите ругателни словоизлияния, се досетих, че майка навярно ми бе оставила и още една следа, за която трябваше да се досетя още когато пристъпих в хижата.

Огънят. Как изобщо се бе оказал тук?

Наведох се до огнището, за да огледам горящия пън по-добре. Беше добре изсъхнал бял бор, поне седемдесет и пет сантиметра в диаметър. Със сигурност гореше по-бързо от по-плътната дървесина на широколистните дървета. Майка ми, родена в планината, знаеше доста за огньовете и въпреки това как бе успяла да накладе този огън без предварителна подготовка и чужда помощ?

Аз бях тук вече повече от час, през това време никой не бе добавял подпалки, нито бе съживявал пламъка с мях или духало, за да увеличи температурата. Едновременно с това личеше, че този огън се е разгорял добре, пламъците бяха високи десет сантиметра, което пък от своя страна означаваше, че горенето продължава вече поне три часа. Като се вземе предвид колко стабилни и равномерни бяха огнените езичета, можеше да се заключи, че някой е наглеждал огъня и го е поддържал повече от час, докато той се разгори както трябва.

Погледнах си часовника. По всичко личеше, че майка ми Кат Велис, изглежда, бе изчезнала от хижата по-скоро, отколкото ми се бе сторило на пръв поглед — може би само половин час преди аз да дойда. Но дори и да беше така, къде беше изчезнала? Сама ли е била? А ако тя или те бяха напуснали къщата през вратата или през някой от прозорците, защо никъде не се виждаха следи в снега?

Главата ме болеше от всички тези мисли, които, изглежда, водеха единствено в задънена улица. Тогава се сетих за нещо още по-неприятно. Откъде шефът ми Родо знаеше, че съм отишла на — както само го беше нарекъл — *boum d'anniversaire*? Майка ми цял живот бе избягвала изобщо да споменава рождената си дата, така че не обясних пред никого защо заминавам, нито пък къде отивам. Не бях го казала и на Лебеда Леда. Колкото странно да изглеждаха обстоятелствата, аз просто *знаех*, че някъде в тази информация е скрита следа, свързана с изчезването на майка ми. А имаше и още нещо, което трябваше да проверя.

Извадих от джоба си дървената фигурка на черната царица, която бях взела от билиардната маса. С нокът изчоплих малкото кръгче филц от долната ѝ страна. Вътре царицата беше куха и в нея бе напъхано нещо четвъртито и твърдо. Извадих го — малко парче картон. Отидох на светло до прозореца и го разгънах. Когато прочетох думите, отпечатани върху него, едва не припаднах.

„Опасно беречься пожар“

До тях личаха бледите очертания на нарисуван феникс, точно какъвто си го спомнях от онзи мрачен и страшен ден в Загорск. Помня, че тогава също бях намерила картончето в джоба си. Нарисуваната птица сякаш се издигаше към небето, оградена в осмолъчна звезда.

Усетих, че не ми достига въздух. Но преди да проумея каквото и да било, преди да разбере какво, за бога, може да означава всичко това, чух клаксон.

Погледнах през прозореца и видях как тойотата на Кий спира на заснежения паркинг, точно зад моя лендровър. Кий се измъкна от мястото зад волана, а след нея от задната седалка слезе мъж, облечен в кожи, който подаде ръка на леля Лили. Тя също беше в кожена премяна. Тримата се отпавиха право към входната врата.

Натиках трескаво картончето обратно в джоба си заедно с шахматната фигура. Втурнах се към антрето. Входната врата тъкмо се отваряше. Преди да мога да продумам, погледът ми мина край двете жени и се втренчи в „жиголото“ на Лили.

Той прекрачи прага, отърсвайки снега от високата яка на коженото си палто. Погледите ни се срещнаха и той се усмихна — ледена, опасна усмивка. В следващия миг проумях.

Пред мен, застанал в отдалечената планинска хижа на майка ми, гледайки ме така, сякаш във времето и пространството съществувахме само ние двамата, стоеше мъжът, който бе убил баща ми.

Момчето, спечелило последната игра. Вартан Азов.

[1] Непреводима игра на думи — на английски figure (фигура) означава и цифра, в смисъл на сума пари. — Б.пр. ↑

[2] ЕЛО — шахматен коефициент или система за относителна оценка на силата на играча. Създадена от професор Арпад Ело. — Б.пр. ↑

[3] Яйце (фр.). — Б.пр. ↑

[4] Парти за рожден ден (фр.). — Б.пр. ↑

[5] Американски кулинарен институт — един от най-добрите колежи за обучение на професионални готвачи в света, базиран в Ню Йорк. Английското съкращение на името също е CIA, откъдето идва и непреводимата игра на думи в случая. — Б.пр. ↑

ЧЕРНО И БЯЛО

„Тук, на квадратите на шахматната дъска, символиката на черното и бялото придобива истинските си стойности: белите са армията на светлината, а черните — на мрака... Всяка от двете страни се бори в защита на принцип, представляващ изначалната борба на духа и тъмнината в човешката личност; това са двете форми на «свещената война»: «помалката свещена война» и «великата свещена война» според думите на пророка Мохамед... В една свещена война е възможно всяка от страните да смята, че е в правото си да се смята за представител на Светлината, който се бори с мрака. Това е следствие от двойственото значение на всеки символ: онова, което за едните е израз на Духа, може да бъде образ на мрака в очите на другите.“

Тит Буркхард,
„Символика на шаха“

„Всичко изглежда по-зле, когато е черно-бяло.“

Пол Саймън^[1],
„Черно-бяло“

Времето сякаш спря. Чувствах се напълно изгубена.

Не можех да откъсна очи от тези на Вартан Азов — тъмновиолетови, почти черни, бездънни. Помнех как тези очи ме гледаха над шахматната дъска. Когато бях единайсетгодишно дете, тези очи не ме изплашиха. Защо сега ме ужасяваха?

Усещах как потъвам, сякаш някакъв водовъртеж ме дърпаше надолу в дълбок тъмен кладенец, от който излизане нямаше. Същото усещане отпреди толкова години от онзи ужасен момент на играта, когато осъзнах каква грешка съм направила. Тогава бях почувствала и присъствието на баща си, който, изправен в противоположния ъгъл, ме наблюдаваше. Бавно бях започнала да пропадам към пълната липса на контрол. Падах и падах — точно като онова митично момче, чиито криле започнали да се топят от горещите слънчеви лъчи.

Погледът на Вартан Азов както винаги не трепваше, той стоеше в антрето ми, гледаше ме над главите на Лили и Нокомис, втрещен в мен, сякаш бяхме свършено сами, единствените хора в целия свят, обединени от някакъв интимен танц. Разделяха ни само черните и белите квадрати на шахматната дъска. Коя игра бяхме играли преди десет години? Каква игра играехме сега?

— Нали знаете — наруши магическото мълчание Нокомис и обърна глава към Лили и Вартан, — никога не знаеш кого можеш да срещнеш при определени обстоятелства.

Приятелката ми изрита ботушите си, смъкна пухения анорак, захвърли шапката си и по гърба ѝ чак до кръста се изсипа истински водопад от права черна коса. Миг след това тя мина с едри крачки покрай мен и напусна антрето само по чорапи. Тръшна се на каменния перваз около камината, стрелна ме с крива усмивка и добави:

— Или да напомня девиза на американските морски пехотинци...

— „Мнозина са звани, но малцина са призвани“ ли? — предположих аз смело, познавайки натрапчивата склонност на приятелката си да използва готови фрази. Всъщност този път почувствах облекчение от това да вляза в нейния тон. Но тя познаваше по лицето ми, че нещо не е наред.

— Не — отвърна тя с вдигната вежда. — „Просто търсим няколко добри мъже.“

— За какво, за бога, говорите? — обади се Лили, която влезе след нас. Беше свалила плътно прилепналия скиорски костюм, който подчертаваше всяка извивка на тялото ѝ.

— Сближаване с врага — подхвърлих аз, загатвайки за Вартан. Грабнах Лили за лакътя, дръпнах я настрани и изсъсках: — Много

бързо забрави миналото. Как ти хрумна да водиш точно *него* тук? Може да ти бъде син!

— Гросмайстор Азов е мое протеже — скастри ме Лили възмутено.

— Така ли ги наричат вече? — повторих аз думите на Кий.

Това едва ли бе точно така, защото и аз, и Лили знаехме, че ЕЛО коефициентът на Вартан беше с двеста точки по-висок отколкото този на Лили изобщо някога е бил.

— Гросмайстор ли? — попита Кий. — По какво е гросмайстор?

Подминах въпроса ѝ. Майка ми бе изкоренила напълно всички шахматни термини от речника на нашето семейство. Лили остана непоколебима. Но и стовари още неочаквана информация върху моя и без това претоварен мозък.

— Идеята Вартан да е тук не е моя — осведоми ме тя спокойно. — Майка ти го покани! Аз само го докарах!

Тъкмо се съвземах от този удар, когато в стаята нахълта някакъв дребен мокър гризач, накичен с подгизнали панделки. Отвратителното животно изхвъркна във въздуха и се приземи в прегръдките на Лили. Лизна я по лицето с розово езиче.

— Милата ми За-за — загука леля ми на зверчето. — Ти още не си се запознала с Александра! Тя много ще се радва да те гушне за момент, нали...? — и преди да се усетя, тя набута гърчещото се същество в ръцете ми.

— Боя се, че още не съм намислила подходящо определение за това чудо — призна Кий, която очевидно се забавляваше с нашия кучешки разговор.

— Може би нещо от рода на „Колкото по-добре познаваш някого, толкова повече го презираш“? — отбелязах аз саркастично. Но веднага съжалих, че изобщо съм си отворила устата, защото гадното куче се опита да пъхне език между зъбите ми. Върнах го отвратена на Лили.

Докато си разменяхме животно, смъртният ми враг Вартан Азов влезе в стаята при нас без кожените си одежди. Стоеше сега пред нас с черно поло и тесни черни панталони. Към това вървеше семпла златна верижка, която струваше повече от наградния фонд на всички шахматни турнири, за които бях чувала. Прокара ръка през гъстата си непокорна черна коса, докато оглеждаше издълбаните в дърво тотеми и просторната семейна хижа.

Вече ми беше ясно защо бе предизвикал такъв фурор в „Златната жила“. Очевидно през последните десет години моят някогашен противник се бе занимавал и с много по-тежки физически натоварвания от шаха. Обаче хубавото си е хубаво, както би казала Кий. Красотата му с нищо не правеше присъствието му тук по-приемливо за мен. Защо, за бога, майка ми бе поканила на тържеството си човека, чиято поява в живота ни бе ознаменувала края на шахматната ми кариера и бе пряко свързана със смъртта на татко?

Вартан Азов се запъти през стаята право към мен. Нямахше къде да мърдам.

— Къщата е изключителна — отбеляза той с мекия си украински акцент. Когато беше момче, гласът му звучеше много по-зловещо. Загледа се нагоре към оберлихта, откъдето струеше розова светлина. — Не съм срещал нищо подобно — входната врата, каменната зидария, тези статуи на животни, които ни гледат отгоре... Кой е построил всичко това?

Историята на къщата ни беше добре известна в района, така че отговорът дойде от Нокомис:

— За това място се носят легенди. Постройката е последната съвместна работа, ако не и *единствената*, на племената навахо и хопи. Те открай време воювали за територии със заселниците скотовъдци и с предприемачите, които добивали петрол. Двете племена построили хижата за една от прабабите на Александра. Казват, че била първата бяла жена лекарка в околността.

— Прапрабабата на майка ми — добавих аз. — Доколкото знам, е била опасна фигура. Родена е в каруца на заселници, останала да живее тук и изучавала местните индиански лекарства.

Лили завъртя драматично очи, давайки ми знак, че очевидно става дума за халюциногенни гъби.

— Не мога да повярвам — напевно каза леля. — Как е могла Кат да се закопае тук през всичките тези години? Очарованието на мястото е едно на ръка, но къде остават елементарните удобства?

Тя закрачи из стаята със За-за, която се мъчеше да се измъкне от прегръдката ѝ, и прокара пътьом лакирания си в кървавочервено показалец по праха върху мебелите, оставяйки следа в нея.

— Имам предвид важните неща. Къде например е най-близкият козметичен салон? Кой прибира и донася прането?

— Да не споменаваме въпроса за така наречената кухня — обадих се аз, като посочих огнището. — Майка не беше подготвена да приема гости.

Което правеше идеята за парти още по-странна.

— Никога не съм срещал майка ви — рече Вартан, — макар, разбира се, да бях голям почитател на баща ви. Не бих посмял да ви се натрапя така, но бях много поласкан от поканата на майка ви да отседна тук...

— *Да отседнете ли?* — едва не се задавих.

— Кат настоя двамата с Вартан да останем да преспим в хижата — потвърди Лили. — Имало достатъчно място за всички, а наблизко липсвали добри хотели.

За мое съжаление и двете твърдения отговаряха на истината. Но съществуваше и още един проблем, който Лили веднага изтъкна:

— Изглежда, Кат още не се е върнала от екскурзията си. Това не е типично за нея. В края на краищата, заряхахме всичко, за да дойдем тук. Не е ли оставила някакво обяснение защо първо ни кани, а след това изчезва?

— Нищо, което да се набива на очи — уклончиво отговорих аз. Какво друго бих могла да кажа?

Добре че бях проявила достатъчно здрав разум да скрия смъртоносната игра в калъфката на възглавничката, преди Вартан Азов да се яви на прага. Усещах как кодираната бележка на майка ми и кухнята черна царица буквално прогарят дупка в джоба ми. Да не говорим, че прогаряха и мозъка ми.

Как е възможно картичката с феникс да се появи в хижата, след като, доколкото ми бе известно, я бяхме виждали единствено аз и баща ми преди десет години, и то на хиляди километри оттук? Шокът и хаосът, последвали смъртта на татко в Загорск, заличиха образа на странната жена и посланието, което бе пъхнала в ръката ми преди играта. Когато много след това се сетих за нея, допуснах, че картичката просто е изчезнала някъде, както си и беше. До днес.

Трябваше да разкарам Вартан Азов — при това бързо, — за да мога да обсъдя някои от тези въпроси с леля. Но преди да измисля как да го сторя, видях, че Лили се изправи над писалището на майка ми и остави За-за на пода. После проследи с пръсти кабела, който водеше от

телефона към дупка, пробита отстрани на писалището. Лили дръпна крайното чекмедже, но безуспешно.

— Тия проклети чекмеджета все заяждат — обадох се аз от другия край на стаята. Сърцето ми обаче отново учести ритъма си. Как не се бях сетила досега за нещо толкова очевидно? В чекмеджето се намираше старият телефонен секретар на майка ми. Приблжих се до писалището. Лили беше отворила чекмеджето насила с помощта на един нож за писма. Със сигурност не бих желала присъстващите тук да чуват записаните лични съобщения, но както би казала Кий, човек невинаги има избор.

Лили ме погледна и натисна копчето, което включваше записа. Вартан и Нокомис също приближиха.

Първи бяха моите две съобщения, които бях оставила от Вашингтон, после няколко съобщения от леля Лили — главно оплаквания от това, че я карат да предприеме пътуване из „пустошта“, както тя наричаше усамотеното планинско убежище на майка ми. Предстояха обаче няколко неприятни изненади, които започнаха със съобщението от *още един* поканен на партито. За съжаление, отлично познавах записания глас:

— *Катрин, скъпа* — прозвуча превзетият говор на най-близката ни съседка тук (отдалечена само на пет хиляди акра от хижата), Розмари Ливингстън. Гласът звучеше още по-фалшиво на издрасканата лента. — *Чувствам се УЖАСНО, че се налага да пропуснем ПРЕКРАСНОТО ти парти! Двамата с Базил няма да сме тук. Но Сейдж много ще се радва да дойде — ще го стори с най-голямо желание! А нашият нов съсед помоли да ти предам, че също ще успее да присъства. Чао-чао!*

Единственото по-лошо нещо от това да прекарам известно време в компанията на скучния и досаден милиардер Базил Ливингстън и вманиачената му по висшето общество съпруга Розмари беше идеята за среща с претенциозната им дъщеря Сейдж — несменяема Кралица на абитуриентския бал и заслужила председателка на Клуба за извънкласни занимания. Тя ме беше изтезавала в продължение на шест години в гимназията. Опитах се да си представя какво ли представлява Сейдж, изпълнена „с най-голямо желание“.

Поне разполагахме с някакво време, преди тя да ни се изгърси — по всичко личеше, че партито е замислено като соаре, а не като

следобеден купон.

Големият въпрос защо Ливингстънови изобщо са били поканени, при положение че майка ми не криеше възмущението си от начина, по който Базил Ливингстън бе натрупал състоянието си за сметка на цялото човечество според нея, оставаше.

С две думи, когато започнал, спекулантът Базил Ливингстън разширил максимално контрола си върху ПДХ (Парите на Другите Хора), закупил огромни територии от Колорадското плато и ги превърнал в петролодобивни райони. В това число влизали и земи, свещени за местните индиански племена, за които все още се водели спорове в съда. Това беше част от „борбата“, вече спомената от Кий.

Що се отнася до поканата, отправена към „новия съсед“, както го бе нарекла Розмари... Какво може да е имала предвид майка й? Тя никога не бе дружала с местните. Това парти започваше все повече и повече да напомня на следобедно събиране в „Алиса в Страната на чудесата“ — никога не знаеш какво може да изпълзи изпод най-близката чаша за чай.

А следващото съобщение — непознат мъжки глас с немски акцент — само потвърди най-лошите ми страхове.

— *Grüssgott, mein Liebchen* — беше записано на касетката, — *ich bedaure sehr...*^[2] *Моля да ми простиш лошия английски. Надявам се, че ще разбереш всичко, което искам да кажа. Обажда се старият ти приятел професор Витгенщайн от Виена. Много се изненадах, когато научих за твоето парти. Кога го замисли? Надявам се, че ще получиш навреме подаръка, който ти изпратих. Моля те, отвори го веднага, защото съдържанието му може да се развали. Съжалявам, че не мога да дойда — едно удоволствие, което се налага да пожертвам. В своя защита ще кажа, че отсъствието ми се дължи на факта, че се налага да присъствам на Царския турнир по шах в Индия...*

Отново почувствах опасност, натиснах „пауза“ и вдигнах поглед към Лили. За щастие тя засега изглеждаше напълно объркана. Но за мен беше ясно, че в това съобщение висяха твърде много ключови думи. Най-важната сред тях беше, разбира се, думата „шах“.

Колкото до тайнствения „професор Витгенщайн от Виена“, не знам колко време й е трябвало на майка ми да се досети или пък колко ще й е необходимо на Лили да разбере кой е всъщност той. Но независимо от акцента, на мен ми бяха достатъчни едва дванайсет

секунди, за да „разбера всичко, което той иска да каже“. Включително и да разконспирирам идентичността му.

Истинският Лудвиг Витгенщайн — бележит виенски философ, напуснал този свят преди повече от петдесет години, беше известен с трудноразбираемите си трудове, какъвто бе прочутия му „Трактат“. По-близо до целта на записаното съобщение обаче стояха други две негови неясни произведения, които той издал сам и разпространявал сред студентите си в Кеймбридж, Англия. Това били две малки тетрадки, подвързани едната със синя, а другата с кафява хартия. По-късно те станали известни като Синята и Кафявата книга. Тяхна тема били езиковите игри.

Двете с Лили естествено познавахме един страстен поклонник на тези игри, който дори бе публикувал един-два собствени трактата по въпроса, включително и един, посветен точно на тези два текста на Витгенщайн. Връзка между двамата беше и фактът, че Витгенщайн, също като нашия познат, бил роден със странна генна аномалия — едното му око било синьо, а другото — кафяво. На секретаря бе записан гласът на моя чичо Слава. Гласът на доктор Ладислаус Ним.

Знаех, че това сбито съобщение, изречено с преправен глас, има жизненоважно значение, което вероятно само майка ми би могла да разбере. Навярно ставаше дума за онова, което я е накарало да напусне дома си точно в момента, в който трябваше да пристигнат разнородните ѝ гости.

Но ако записаното беше тревожно или дори опасно, защо мама бе оставила съобщението на секретаря, а не го беше изтрила? Освен това защо Ним споменаваше шаха — игра, която майка ми презираше? И от която не разбираше нищо? Какво друго би могло да значи всичко това, особено като се имат предвид ключовите фрази на Слава? Изглежда, съобщението не бе предназначено единствено за майка ми. Трябва да бе отправено и към мен.

Преди да довърша мисълта си обаче, Лили отново натисна „старт“ и аз получих търсения отговор:

— *Що се отнася до запалването на свещичките върху тортата ти — каза гласът на Ним със смразяващия си виенски акцент, — то мисля, че е време да предадеш запалената кибритена клечка на някой друг. Пази се, когато фениксът отново се надигне от пепелта, защото може да се изгориш...*

ПИЙП! ПИЙП! КРАЙ НА ЛЕНТАТА! — изпищя скърцащият телефонен секретар.

И слава богу, защото не бях в състояние да слушам повече.

Нямаше грешка — страстта на чичо ми към езиковите игри, всички тези хитро подбрани ключови думи кодове като „пожертвам“, „царският турнир“, „Индия“ и „защита“... Не, това съобщение категорично бе свързано по някакъв сложен начин с всичко, което се бе случило днес. А да не успея да разбера точното му значение беше ход точно толкова опасен, колкото и фаталната грешка, която бях допуснала в онази игра преди десет години. Разбрах, че на мига трябва да се отърва от касетката, преди застаналият до мен Вартан Азов — или пък някой друг — да има възможността да се сети за тази връзка.

Дръпнах касетката от телефонния секретар, отидох до огнището и я хвърлих в огъня. Гледах как лентата и пластмасовата ѝ кутийка се стапят и бълбукат в пламъците, а адреналинът започна да пулсира зад очните ми ябълки и причини силната туптяща болка в резултат на продължителното виждане в твърде ярък огън.

Стиснах очи. Това е най-доброто, което можеш да сториш, ако искаш да прозреш скритото.

Онази последна игра в Русия — същата ужасна партия, която майка ми бе подредила само преди часове вътре в рояла — беше вариант на така наречената на шахматен жаргон „индийска защита с царя“. Бях загубила преди десет години заради груба грешка, в резултат на риска, който бях поела в най-ранен етап на играта. Риск, който в никакъв случай не трябваше да поемам, защото всъщност не бях в състояние да предвидя последиците от него и това докъде могат да доведат те.

Какъв беше рискът ли? Бях жертвала черната си царица.

Сега вече със сигурност знаех, че който или каквото да бе убило баща ми преди десет години, то бе свързано с факта, че бях жертвала черната си царица. Този факт бе послание, върнало се от миналото да ни преследва. За един миг всичко това блесна с яснота, равна на разликата между черните и белите квадрати на шахматната дъска.

Майка ми се намираще в сериозна опасност, може би толкова сериозна, колкото опасността, застрашаваща баща ми преди десет години. Освен това току-що бе предала запалената кибритена клечка в моите ръце.

[1] Пол Саймън (род. 1941) — американски музикант, певец и автор на текстове за песни, член на дуета „Саймън и Гарфънкил“. „Черно-бяло“ е известна негова авторска песен. — Б.пр. ↑

[2] Здравей, мила моя. Много съжалявам... (нем.). — Б.пр. ↑

ВЪГЛИЩАРИТЕ

„Подобно на всички други тайни организации, карбонарите, известни още под името «въглищари», претендират, че обществото им съществува от дълбока древност... Подобни организации възникват в много други планински страни и обикновено са обгърнати в тайнственост — съществуват множество примери за това. Верността на членовете един към друг, както и към цялото общество, е толкова голяма, че в Италия се появява фразата «Верен като карбонар»... За да избегнат подозрения в престъпен заговор, карбонарите се занимават с дърводобив и производство на дървени въглища... Разпознават се един друг чрез специални знаци, докосвания и думи...“

Чарлз Уилям
Хекеторн, „Тайните
общества“

„Трудно ще срещнем сред тайните общества на Италия друго с толкова ясни политически цели като карбонарите. В началото на 20-те години на XIX век те вече са сила не само с местно значение, но формират и свои подразделения далеч извън Италия — в Полша, Франция и Германия. Историята на «въглищарите» по техните собствени думи е започнала в Шотландия.“

Аркън Дарау,
„История на тайните

общества“

*„Шотландецът е още жив у
мен;
и днес съм от Шотландия
пленен.“*

Байрон^[1]
„Дон
Жуан“, песен
X

*Виареджо, Италия
15 август 1822 г.*

Беше разгарът на лятото. Осеян с камъчета, самотният лигурски бряг бе така напечен от палещото слънце на Тоскана, че на него можеше да се изпържи яйце. А бе едва сутринта. Навътре в морето островите Елба, Капрая и Малката Горгона се издигаха над водата подобно на блестящи видения.

В дъгата на брега, заобиколен от високи планини, се бе събрала малка група мъже. За да предпазят конете си от горещината на пясъка, бяха ги завързали в горичката наблизо.

Джордж Гордън, лорд Байрон, бе встрани от останалите, седнал на голяма черна скала, в чието подножие се разбиваха вълните. Прочутият му силует, обезсмъртен на толкова картини, се открояваше ясно на фона на искрящото море. Скритата деформация на крака едва не му попречи да слезе от каретата тази сутрин. Бледата бяла кожа, заради която получи прякора Алба, бе засенчена от широкопола сламена шапка.

За съжаление, от мястото си на скалата лордът имаше отлична видимост и наблюдаваше и най-малките подробности на отвратителната сцена на плажа. Робъртс — капитан на „Боливар“, кораба на Байрон, останал на котва в залива, надзираваше издигането на грамадна открита клада. Едуард Джон Трелони, доверен секретар на лорда, известен още като Пирата заради мургавата си дива хубост и

ексцентричните си навици, бе закрепил вече метална клетка, която да служи за скара.

Шестима войници от близкия град Лука извадиха тялото от временния гроб, изкопан набързо на мястото, където вълните го бяха изхвърлили. Трупът почти бе изгубил приликите с човешко същество — лицето бе изядено от рибите, разложената покрита с тъмни петна плът бе придобила зловещ индигов оттенък. Бяха го разпознали по характерната къса куртка и малкото томче със стихове в джоба.

Поставиха тялото в клетката, качена върху клони от балсамово дърво и плавей, събран от плажа. Обясниха на Байрон, че присъствието на войниците е задължително при подобна процедура, за да е сигурно, че след това ще бъде извършена надлежна кремация. Така се предотвратяваше опасността от разпространяване на донесената от Америка жълтата треска, която в момента върлуваше по италианските брегове.

Байрон проследи как Трелони излива вино, благовонни соли и масла върху тялото. Пламъците изригнаха нагоре към чистото утринно небе, подобно на библейския огнен стълб. Самотна чайка закръжи над огъня и мъжете се опитаха да я прогонят с викове и дори размахаха ризите си.

От горещината, излъчвана от пясъка и пламъците, атмосферата край Байрон стана сякаш нереална — солите оцветяваха огнените езици в причудливи, неземни цветове. Дори въздухът трептеше. Лордът усети, че му прилошава, но необяснима сила го задържа да си тръгне.

Взираше се в пламъците и следеше отвратен как трупът се пръсна от температурата, как, притиснат към нажежените до червено пръчки на металната клетка, мозъкът завира, сякаш хвърлен в котел. Каква отвратителна и унижителна гледка. Земното тяло на любимия му приятел се разпадаше на бяла пепел пред очите му.

Значи това е смъртта.

Всички сме вече мъртъвци, по един или друг начин, помисли с горчивина Байрон. Но Пърси Шели бе изпил твърде много от мрака на смъртта.

По време на дългите им странствания последните шест години пътищата на двамата поети се бяха преплели сложно и неделимо. Първо изгнанието от Англия, което двамата сами си бяха наложили,

после съвместният им живот в Швейцария. Сетне Венеция, която Байрон бе напуснал преди повече от две години, а сега — големият дворец на лорда край Пиза, който Шели бе напуснал часове преди смъртта си. Двамата бяха преследвани от смъртта — гонени от нея, обсебени от нея, всмукани от дългия, жесток водовъртеж, започнал при бягството им от Албиона.

Първо се самоуби Хариет, първата съпруга на Шели. Това стана преди шест години, когато той избяга на Континента с шестнайсетгодишната Мери Годуин, настоящата му съпруга. После се самоуби Фани, полусестра на Мери, останала в Лондон при жестоката им мащеха след бягството на двамата влюбени. Този удар бе последван от смъртта на Уилям, малкото момченце на Мери и Пърси. А миналия февруари в Рим от туберкулоза почина приятелят на Шели и негов кумир в поезията — младият Джон Кийтс, наречен Адонис.

Самият Байрон още не можеше да дойде на себе си от смъртта на петгодишната си дъщеря Алегра. Нейна майка бе Клер, доведената сестра на Мери Шели. Детето бе починало само преди месеци. Няколко седмици преди да се удави, Шели сподели с Байрон, че е получил видение — видял малката мъртва Алегра да му маха безмълвно от морето и да го вика при себе си под вълните. А сега и ужасният край на самия Шели...

Първо смърт във водата, след това — смърт в пламъците.

Въпреки задушливата горещина Байрон почувства ледени тръпки при спомена за последните часове на приятеля си.

В късния следобед на осми юли Шели бе напуснал величественния дом на Байрон — Палацо Ланфранки, в Пиза и бързо се бе отправил към малката си лодка „Ариел“, завързана край брега. Против здравия разум и без да се обади на никого, Шели отвързал лодката и поел към мрачната утроба на приближаващата буря. „Защо? — мислеше Байрон. — Може би е бил преследван. Но от кого? С каква цел?“

Това изглеждаше единственото правдоподобно обяснение и Байрон го осъзна за първи път едва тази сутрин. Лордът бе прозрял внезапно нещо, което трябваше да види веднага — мистериозното удавяне на Пърси Шели не бе нещастна случайност. То бе свързано с нещо, което е било на борда на онази лодка. Или е било търсено от някого. Байрон вече не се съмняваше, че когато „Ариел“ бъде извадена

от водния си гроб — това скоро щеше да стане, — ще се установи, че е пробита от фалука^[2] или от друг плавателен съд, опитал да се изравни с нея или да прехвърли някого на борда ѝ. Лордът допускаше също, че онова, което е било скрито на лодката, не е било намерено от онези, които са го търсели.

Защото, както Байрон току-що бе осъзнал, Пърси Шели, който никога не бе вярвал в безсмъртието, бе успял да изпрати едно последно послание, дошло отвъд гроба.

Лордът се извърна към морето, така че останалите, заети с огъня, не забелязаха как той скришом измъкна тънкото томче, което тайно успя да задържи — книгата на Шели с последните стихове на Кийтс, издадени скоро преди смъртта на младия *Адонис* в Рим.

Подгизнала от водата тя бе намерена в дрехите на Шели там, където той сам я бе прибрал — в джоба на късата си ученическа куртка, която дори не му бе по мярка. Отбелязана бе страницата с поемата, която Шели обичаше най-много — „Падането на Хиперион“. В нея Кийтс разказваше за митичната битка между титаните и новите богове, предвождани от Зевс, на които предстояло да заемат божествения престол. След великата битка, известна на всеки ученик, оцелял единствен титанът Хиперион — бог на слънцето.

Това бе поема, в която Байрон никога не се бе задълбочавал. Самият Кийтс не я харесваше достатъчно, за да я довърши. Но фактът, че Шели си бе направил труда да държи книгата до сърцето си дори в смъртта, се видя особено важен на лорд Байрон. Приятелят му бе отбелязал един пасаж от поемата и това със сигурност също имаше някакво скрито значение:

*„Без миг да се бави, хвърли се напред блестящият
Хиперион;
Горяща роба вееше се зад гърба му,
а той сам нададе рев, подобно на вулкан...
И пламна цял...“*

В този прибързан край на поемата, чиято съдба бе да остане недовършена, богът на слънцето сякаш се самозапалваше и потъваше в забвение, обвит в кълбото на собствените си пламъци — точно като

птицата феникс. И като клетия Пърси, принесен в жертва на погребалната клада.

Но при намирането на книгата очевидно никой не забеляза най-важното. Там където Кийтс, изглежда, бе оставил перото си, Шели бе взел своето и бе изрисувал внимателно малък знак в страничното поле на страницата — нещо като гравюра: рамка и вписано изображение. Мастилото бе избеляло от продължителния престой в солената вода, но Байрон бе сигурен, че ще успее да разгадае рисунката, ако се вгледа внимателно. Точно затова бе донесъл книгата тук тази сутрин.

Откъсна страницата и прибра обратно томчето в джоба си. После заоглежда внимателно нарисувания от приятеля му знак. Шели бе начертал триъгълник, с три вписани малки кръгчета, всяко оцветено в мастило с различен цвят.

По ред причини Байрон добре познаваше тези цветове. Първо, те бяха негов собствен хералдически знак — цветовете на шотландския му род по майчина линия, който можеше да бъде проследен до времената преди норманското нашествие. Въпреки че рождението не се избира, фактът, че лорд Байрон винаги гордо демонстрираше родовите си цветове, не му бе помогнал особено да живее спокойно в Италия. В тях бе боядисана огромната му карета, изработена по подобие на каретата на покойния детрониран владетел на Франция, император Наполеон Бонапарт. Но Байрон най-добре от всички знаеше, че на таен или езотеричен език трите цвята означаваха и нещо много повече.

Трите окръжности, нарисувани от Шели, бяха оцветени в черно, синьо и червено. Черното бе цветът на въглена — езотеричният символ за „вяра“. Синьото символизираше дима и означаваше „надежда“. Червеното бе пламъкът и значеше „милосърдие“. Събрани заедно, трите цвята представяха пълния кръговрат на живота на огъня. А когато бяха изобразени така, както тук — вписани в триъгълник: универсалният знак за „огън“, те означаваха унищожението на стария свят чрез пламък, така както го е описал евангелист Йоан в „Откровение“, и възцаряването на нов ред на земята.

Същият този символ — три разноцветни кръга, вписани в равноностранен триъгълник — бе избран за таен знак на едно конспиративно общество, което възнамеряваше да извърши точно

такава тотална революция. Най-малкото да я извърши в Италия. Членовете му се наричаха карбонари. „Въглищарите“.

В резултат от двайсет и петте години революция, ужас и размирици във Франция, разтърсили цяла Европа, вече имаше само един слух, по-страшен от слуха за приближаваща война. Това бе слухът за вътрешен метеж, за бунтовно движение отвътре, което се стреми към независимост от всички земни владетели, от всякакъв вид външно наложена власт.

През последните две години Джордж Гордън, лорд Байрон, живееше под един покрив с омъжената си венецианска любовница Тереза Гуичоли — наполовина по-млада от него, прогонена от Венеция заедно с брат си, братовчед си и баща си. Във Венеция бе останал само съпругът ѝ роконосец.

Тримата бяха от печално известното семейство Гамба — вестниците ги наричаха „гамбитите“ — високопоставени членове на обществото на карбонарите, тайната група, заклела се вечно да враждува с всички форми на тирания. Техният последен бунт по време на миналогодишния карнавал, целящ прогонването на австрийските владетели от Северна Италия, бе неуспешен. Единственият резултат беше, че семейството вече бе прогонено от три италиански града. Байрон неотстъпно ги следваше където и да се преместеха.

По тази причина всички контакти на лорда — лични или чрез писма — се следяха усърдно и за тях се докладваше на официалната власт и в трите части на Италия — на австрийските Хабсбурги на север, на испанските Бурбони на юг и дори във Ватикана, папската държава.

Лорд Байрон бе таен предводител на *Cacciatori Mericani* или „Американците“, както наричаха един от клоновете на тайното общество. Той бе дал средства за оръжието и амуниците за последния неуспешен бунт на карбонарите. Бе направил дори нещо повече.

Осигури на приятеля си Али паша ново тайно оръжие за борбата му срещу османските турци — многозарядната пушка, изработена в Америка по идея на самия Байрон.

Финансираше и *Hetairia ton Philikon*, „Приятелското общество“ — тайна група, подкрепяща непрестанния натиск за прогонване на турците от Гърция.

Лорд Байрон бе онова, от което властниците трябваше да се страхуват най-силно — бе станал неумолим враг на всички тирани и техните режими. Силните на деня отлично разбираха, че лордът е вдъхновението, от което всяко недоволство се нуждае. Освен това бе достатъчно богат, за да финансира сам подобно начинание.

Но през последната година и трите опита за бунт срещу властта бяха жестоко смазани, гърлото им бе прерязано — в пряк и преносен смисъл. Ето, Али паша бе загинал преди седем месеца и Байрон бе узнал, че тялото на приятеля му е погребано на две места — трупът в Янина, а главата — в Константинопол. Седем месеца. Защо му бе трябвало толкова време, за да прозре всичко? Нещата му се бяха изяснили едва тази сутрин.

Бяха минали почти седем месеца от смъртта на Али паша, а все още нямаше никаква вест, нито знак... Отначало Байрон бе сметнал, че е настъпила промяна в плана. Толкова много неща се промениха през последните две години, когато Али живя затворен в Янина. Но пашата се бе заклел, че ако някога изпадне в беда, ще издири Байрон на всяка цена чрез мрежата си от тайни агенти — най-многочислената и могъща организация от този тип, създавана някога.

А ако и това се окажеше невъзможно, пашата бе решил в последния си час да се самоунищожи заедно с великата крепост Демир Куле, с всичките ѝ съкровища и с последователите си и дори с любимата си прекрасна Василики, за да не позволи нищо в палата му да стане плячка на турците.

Ето че Али паша бе мъртъв, а според информацията на Байрон Демир Куле стоеше непокътната. Независимо от всичките си усилия, лордът все още не бе успял да разбере нищо за съдбата на Василики и на останалите, които били отведени в Константинопол. Байрон така и не получи и предмета, който той и карбонарите трябваше да пазят.

Томчето с поезия на Пърси, изглежда, бе единствената следа. Ако Байрон бе прав, то в рисунката с триъгълника се съдържаше само половината от цялото послание. Другата половина бе в самата поема, в пасажата от „Падането на Хиперион“, който Пърси бе отбелязал. При сглобяване на двете части пълното послание гласеше:

„Старият слънчев бог ще бъде унищожен от много по-опасен пламък. От вечния пламък.“

Байрон веднага схвана, че ако това е вярно, то самият той има най-много причини да се бои. Трябваше да действа, при това бързо. Защото, ако Али паша бе загинал и не бе унищожил крепостта — лордът на бе получил вест нито от Василики, нито от приближените му шейхове бекташи — и ако Пърси Шели е бил прогонен от двореца на Байрон в Пиза и хвърлен в пастта на бурята, за да срещне смъртта си, то всичко това можеше да означава само едно: някой вярваше, че шахматната фигура е достигнала местоназначението си и в момента се намира в ръцете на Байрон. Този някой обаче не беше от спасилите се от Янина.

Какво всъщност се бе случило с изчезналата Черна царица?

Байрон искаше да се усамоти, да помисли и да състави план за действие, преди останалите да пристигнат на кораба с праха на Шели. Може би вече бе твърде късно.

Смачка в ръката си страницата с посланието. Прие обичайното си изражение на безучастно презрение, надигна се от мястото си и закуцука мъчително по пясъка към Трелони, който още се занимаваше с огъня. Мургавите налудни черти на „Лондонския корсар“, както още наричаха секретаря му, бяха почернели допълнително от саждите. С блестящите си бели зъби и увиснали мустаци човекът изглеждаше направо луд. Байрон потръпна и хвърли смачканата хартия в пламъците. Изчака, докато се убеди, че е изгоряла напълно, и се обърна към останалите:

— Не повтаряйте този фарс с мен — каза той. — Оставете моя труп да изгние там, където е паднал. Признавам, че този езически ритуал в памет на един мъртъв поет истински ме потресе. Имам нужда от малка промяна, за да пречистя съзнанието си от видения ужас.

Лордът се извърна с лице към вълните, като преди това кимна на капитан Робъртс, потвърждавайки предишната им уговорка да се срещнат на кораба, и захвърли широкополата си шапка. Сетне съблече ризата си и се хвърли във водата. С мощни загребвания заплува през вълните. Пладне бе далеч, а водата вече беше топла като кръв. Слънцето опари светлата кожа на Алба. Трябваше да измине

разстояние от два километра до „Боливар“ — нищо работа за човек, вече пресякъл с плуване Босфора. Времето обаче щеше да му е достатъчно, за да прочисти главата си и да помисли спокойно. Ритъмът на загребванията и водата, заливаща раменете му, успокоиха вълнението, но мислите му продължаваха да се връщат към един-единствен въпрос.

Колкото и да разсъждаваше и независимо колко невероятна му се виждаше самата идея, Байрон се сещаше само за един човек, за когото можеше да се отнася посланието на мъртвия Шели. Една жена. Само тя можеше да притежава следа за съдбата на изчезналото съкровище на Али паша. Байрон никога не я бе срещал, но славата ѝ се носеше.

Богата вдовица, италианка по рождение. Лордът знаеше, че собственото му значително състояние бледнее пред нейното. Някога името ѝ гърмяло из Европа, но днес тя живееше в почти пълна изолация в Рим. Говореше се, че на младини, възседнала жребеца си и добре въоръжена, се биела храбро за освобождението на родната си земя от чужденците — вършела точно онова, което Байрон и въглищарите се опитваха да правят днес.

Независимо от личния ѝ принос към каузата на свободата, тази жена бе майка на последния в света подобен на титан „слънчев бог“, такъв, какъвто го бе описал Кийтс. Синът ѝ бе император тиран, чието кратковременно властване бе изтерзало цяла Европа, преди да изгори в собствените си пламъци. Също като Пърси Шели. В крайна сметка, синът на тази жена бе успял единствено да посее насила отново в европейските земи опасното семе на монархизма. Той бе умрял преди почти година в мъки и в пълна забрава.

Байрон чувстваше как слънцето пари голата му кожа и гребеше все по-силно, за да достигне по-скоро кораба. Знаеше, че ако заключенията му са правилни, не му е останало никакво време за губене. Веднага трябваше да приведе в действие плана си.

Каква ирония само, синът на тази римска вдовица бе жив, и днес, на 15 август, щеше да бъде рожденият му ден — ден, честван из цяла Европа през последните петнайсет години, до смъртта му.

Жената, за която Байрон вярваше, че държи ключа към местонахождението на изчезналата Черна царица на Али паша, бе майката на Наполеон — Летиция Рамолино Бонапарт.

Палацо Ринучини, Рим
8 септември 1822 г.

„Тук, около италианския вулкан, все още прехвърчат само искри, но земята е нажежена, а въздухът — зноен... Хората се вълнуват и това ще доведе Бог знае до какво... Времената на кралете свършват. Кръвта ще се лее като вода, а от пролетите сълзи ще се издигне влажна мъгла; в крайна сметка народите ще победят. Аз няма да доживея да видя това, но съм убеден, че ще се случи.“

Лорд Байрон

Утрото бе топло и меко, но мадам Мер бе наредила огънят да гори във всички камини в палацото и във всички стаи да горят свещи. Великолепните обюсонски килими бяха изтъркани, прахта бе избърсана от статуите, изобразяващи любимите ѝ деца, дело на прочутия Канова^[3]. Слугите бяха облечени в най-хубавите си зелено-златни ливреи, а брат ѝ, кардинал Йозеф Феш, скоро щеше да пристигне от разположения наблизо дворец Фалкониери, за да ѝ помогне при посрещането на гостите, за които домът на мадам Мер неизменно се отваряше веднъж годишно. Днес бе важен ден от календара и мадам Мер бе дала обет винаги да го почита. Днес бе Рождество Богородично.

Изпълняваше обета си вече повече от петдесет години — от деня, в който бе положила клетвата си пред Светата Дева. Любимият ѝ син се бе родил на празника Възнесение Богородично — слабичко мъничко бебе, дошло внезапно и неочаквано рано, когато тя — младата Летиция, едва на осемнайсет години — бе загубила вече две деца. В онзи ден тя обеща на Светата Дева да почита всяка година нейното рождение и да повери децата си на милостта ѝ.

Бащата на детето бе настоял то да бъде кръстено Неаполус, на името на някакъв слабо известен египетски мъченик, вместо Карло-Мария, както искаше Летиция. Тя обаче се постара всяка от дъщерите ѝ след това да носи името на Девата: Мария-Анна, известна по-късно като Елиза, велика херцогиня на Тоскана, Мария-Паула, наречена

Полин, бъдещата принцеса Боргезе, и Мария-Анунциата, преименувана на Каролин, кралица на Неапол. А нея самата всички наричаха мадам Мер — нашата майка и повелителка^[4].

Девата бе благословила всичките ѝ дъщери с красота и здраве, а брат им, станал известен по-късно като Наполеон, им беше осигурил богатство и власт. Но всички тези дарове се бяха разпилели, подобно на досадните мъгли, които Летиция помнеше от родния си остров Корсика.

Тази сутрин мадам Мер обикаляше из пълните с цветя и запалени свещи стаи на огромното си жилище в Рим и чувстваше, че нейният свят няма да просъществува още дълго. Сърцето ѝ биеше учестено в предчувствие, че днес може би за последен път ще отдаде своята почит към Девата. Летиция бе вече старица, останала почти напълно сама, членовете на семейството ѝ бяха или починали, или разпръснати по света, самата тя носеше неизменно траурна черна рокля и живееше сред чужди хора, на чуждо място, където важни бяха само преходни неща — пари, вещи, спомени.

Един от тези спомени обаче внезапно се бе върнал от миналото, за да я преследва.

Тази сутрин тя получи послание. Бяха ѝ донесли бележка от човек, когото тя нито беше виждала, нито бе чувала през всичкото това време на възход и падение на Наполеоновата империя, от онзи ден преди повече от трийсет години, в който тя и семейството ѝ напуснаха планините на Корсика. Бележка от човек, за когото Летиция вярваше, че вече не е сред живите.

Тя измъкна бележката от корсажа на черната си рокля и отново я прочете — може би за двайсети път откакто я бе получила тази сутрин. Нямахше подпис, но бе пределно ясно от кого е. Бе написана с древната азбука *тифинаг* на берберския език *тамашек* — езика на туарегите от дълбините на пустинята Сахара. Този език бе таен код, използван от един-единствен човек всеки път, когато той искаше да установи връзка със семейството си в Европа.

По тази причина мадам Мер бързо изпрати да повикат брат ѝ, кардинала, за да успее той да дойде преди останалите гости. Беше го помолила да доведе със себе си и англичанката — една друга Мария, която наскоро се бе завърнала в Рим. Само те двамата можеха да помогнат на Летиция в тази ужасна беда.

Защото, ако мъжът, написал бележката, когото всички познаваха като Сокола, наистина се бе завърнал от мъртвите, Летиция добре знаеше какво ще ѝ се наложи да стори.

Въпреки топлината на множеството огънове в стаите мадам Мер почувства внезапната ледена тръпка, дошла от дълбините на собственото ѝ минало. Тя отново прочете бележката:

„Жар-птица се е надигнала. Осмицата се завръща.“

*Тасили Н'Аджер, пустинята Сахара
Есенното равноденствие, 1822 г.*

*„Ний сме безсмъртни и ний помним всичко;
ний вечни сме; и миналото е
за нас еднакво с бъдещето и сегашното.“*

Джордж Байрон,
„Манфред“^[5]

Изправен на високия разлат хълм, Шарло оглеждаше огромната червена пустиня. Белият му бурнус плющеше на вятъра като криле на голяма бяла птица. Дългата му коса с цвета на медночервените пясъци, които се простираха пред него, се вееше свободно. Никъде другаде по земята не съществуваше пустиня с цвят на кръв. Цветът на живота.

На тази негостоприемна висока скала в сърцето на Сахара живееха само орли и диви кози. Това невинаги е било така. Зад гърба му легендарните скали на платото Тасили бяха украсени с релефи и рисунки на повече от пет хиляди години. Керемиденочервени, ръждиви, с цвят на охра, кестеновокафяви, бели — рисунките разказваха историята на пустинята и на онези, които я бяха обитавали, преди да ги погълнат мъглите на времето. История, която продължаваше и днес.

Тук се бе родил. Тук беше за него онова, което арабите наричат *ватар* — „родна земя“, — макар да не бе стъпвал по тези места от бебе. Тук е започнал животът ми, помисли Шарло. Той бе роден в Играта. Тук навярно беше и предопределеното място, където Играта трябваше да свърши, особено сега, след като бе разрешил загадката. Точно затова се бе върнал в тази древна пустош, изтъкана сякаш от блестящи светлини и от мрачни тайни. Върнал се бе, за да открие истината.

Берберите вярваха, че неговата съдба е да разреши загадката. Раждането му е било предсказано. Най-древната берберска легенда разказваше за дете, родено по-рано от определеното време, дете със сини очи и червена коса, и с дар на ясновидец. Шарло затвори очи и вдъхна мириxa на мястото — мирис на пясък, сол и сярa, който пробуждаше най-старите му спомени.

Бе се появил твърде рано на този свят — червено и пиццяцо късче месо. Майка му Мирей, останала сираче на шестнайсет години, бе напуснала своя манастир в Баските Пиренеи и бе пропътувала два континента, за да стигне дотук, до сърцето на пустинята. Целта ѝ била да защити една опасна тайна. Мирей пък била онова, което по тези места наричат *таиб* — жена, познала мъж само веднъж през живота си. Бащата на Шарло. При раждането на момчето тук, сред скалите на Тасили, акуширал един покрит с индиговосин воал берберски княз, с обaгрена в синьо кожа. Той бе един от Сините, туарег от племето Кел Рела. Името му бе Шахин, Пустинния сокол, и той бе поел ролята на баща, кръстник и наставник на избраното дете.

Докъдето му стигаше погледът, Шарло виждаше как в огромната ширнала се пред него пустиня пясъците се движеха така, както се бяха движили от незапомнени времена, движеха се неуморно, подобно на живо, дишащо същество. Пясъци, които сякаш бяха част от самия него. Пясъци, заличаващи всички спомени...

Всички, освен неговите собствени. Ужасната способност на Шарло да запомня всичко никога не го напускаше — той помнеше и неща, които все още не бяха се случили, но предстояха. Когато беше дете, го наричаха Малкия пророк. Бе предвиждал възхода и падението на империи, бе предсказвал бъдещето на велики мъже като Наполеон, на император Александър I от Русия, както и на собствения си баща —

Негово височество Шарл Морис дьо Талейран. Него бе срещал само веднъж.

Знанието на Шарло за бъдещето бе като непресъхващ извор. Бе способен да провижда, но не и да променя. Разбира се, великият дар бе също и велико проклятие.

За Шарло светът бе като огромна игра на шах — всеки направен ход пораждаше милиони следващи потенциални ходове, като в същото време малко по малко разкриваше дълбоко скритата стратегия, неумолима като съдбата, която тласка всеки човек безмилостно напред. Както за Играта, за скалните рисунки, за вечните пясъци, така и за Шарло миналото и бъдещето бяха винаги само и единствено настояще.

Защото Шарло бе роден — както бе предсказано — пред очите на древната богиня, Бялата царица, чието изображение бе нарисувано в кухня под една огромна каменна стена тук, на платото. Богинята е била позната на всички култури от хилядолетия насам. Тя се бе надвесила над Шарло като ангел отмъстител, издълбана високо в отвесната скала. Туарегите я наричаха Кар — Колесничарката.

Разказваха още, че тя обсипала нощното небе с блестящи звезди. Тя била и онази, която за първи път предсказала неизменния ход на Играта. Шарло бе пътувал през морето дотук, за да я види — за първи път след раждането си. Говореше се, че единствено тя може да разкрие, но само на избрания, тайната, скрита в Играта.

* * *

Шарло се събуди преди изгрев и отхвърли вълнената *джелаба*, която го бе пазила от студения нощен въздух. Ставаше нещо нередно, но още не можеше да осъзнае какво точно.

Върху скалите бе в безопасност — пътят дотук бе дълъг четири дни, минаваше през опасния терен на долината в краката му. Но без съмнение нещо не бе наред.

Стана от импровизираното си легло, за да огледа по-добре. На изток, към Мека, по протежението на хоризонта се виждаше подобна на панделка тънка червена ивица, предвещаваща изгрева. Но все още бе твърде тъмно, за да има ясна видимост наоколо. Изправен върху каменния хълм в пълна тишина, Шарло долови лек шум. Бе само на

метри от него. Първо чу тихи стъпки по чакъла, а после човешко дишане.

Боеше се да помръдне дори.

— Ал-Калим, аз съм — прошепна някой, макар че на десетки километри наоколо не трябваше да има и жива душа.

Само един човек на света го наричаше Ал-Калим — Всевиждация.

— Шахин! — възкликна Шарло. Силни, твърди пръсти стегнаха китките му. Ръцете на човека, който открай време бе за него майка, баща, брат и водач. — Как ме намери?

Защо Шахин бе рискувал живота си да прекоси моретата, а после и пустинята? Как бе минал през опасния каньон през нощта? Само за да пристигне тук преди изгрев? Каквато и да бе причината, трябва да бе от изключителна важност.

По-важното бе друго: *Защо Шарло не бе предвидил идването на Шахин?*

Слънцето се показа над хоризонта и озари дюните в далечината с топло розово сияние. Ръцете на Шахин все още стискаха тези на Шарло, сякаш по-възрастният мъж не можеше да понесе мисълта да освободи по-младия от хватката си. След един дълъг миг той пусна Шарло и отметна синия си воал.

В розовата светлина Шарло за първи път огледа добре изострените, подобни на черти на хищна птица очертания на Шахин. Изражението му го уплаши. През двайсет и девет годишния си живот Шарло никога не бе виждал наставника си да издава чувствата си, независимо от обстоятелствата. Лицето на Шахин бе изкривено от болка — нещо невиджано досега.

Защо Шарло все така не можеше да прозре причината?

— Сине мой... — започна с видимо усилие Шахин, сякаш давейки се с думите.

Шарло винаги бе имал Шахин за свой баща, но за първи път чуваше това обръщение.

— Ал-Калим — продължи Шахин, — никога не бих те молил да използваш твоя велик пророчески дар, пратен ти от Аллах, но въпросът е страшно важен. Появи се беда, която ме принуди да прекося морето и да дойда тук от Франция. Нещо много ценно е попаднало в зли ръце. Научих за това само преди месеци...

Шарло знаеше, че щом Шахин бе дошъл да го търси чак тук, в пустинята, кризата навярно наистина е страшна, и сърцето му се сви. Следващите думи на туарега обаче бяха още по-шокиращи:

— Става дума за сина ми — добави той.

— За твоя... *син* ли? — повтори Шарло, сигурен, че не е чул добре.

— Да, аз имам син. И той ми е много скъп — отговори Шахин. — Също като теб бе избран да живее живот, който нямаме право да оспорваме. От най-ранна възраст бе посветен в таен Орден. Обучението му почти бе завършило — по-рано от предвиденото, той е само на четиринайсет години. Преди шест месеца научихме за бедата — момчето било изпратено на важна мисия от най-високопоставения шейх, водач на Ордена, с надеждата бедата да бъде предотвратена. Но по всичко изглежда, че не е стигнало там, закъдето е тръгнало.

— Каква е била мисията му? Къде е трябвало да отиде? — попита Шарло. В същото време с ужас осъзна, че за първи път в живота му се налага да задава подобни въпроси. *Защо не можеше да прозре отговора предварително?*

— Синът ми, придружен от още някого, се отправил към Венеция — отвърна Шахин. Той гледаше Шарло с особен поглед, сякаш си задаваше същия въпрос: *възможно ли е пророкът да не знае всичко това?* — Имаме основание да се боим, че синът ми, Каури, и придружителката му са били отвлечени. — Шахин замълча, после добави: — Научих, че са носели със себе си много важна фигура от шаха Монглан.

[1] Байрон, Джордж Гордън. Дон Жуан. Превод Любен Любенов. С., НК, 1986. — Б.пр. ↑

[2] Фалука (араб.) — традиционна арабска дървена лодка, използвана в безопасните води на Червено море и в източните части на Средиземно море. Днес фалуки се използват активно в Египет, най-вече като туристическа атракция. — Б.пр. ↑

[3] Антонио Канова (1757–1822) — италиански скулптор, един от основните представители на неокласицизма. — Б.пр. ↑

[4] От френското *mère* [мер] — майка. — Б.пр. ↑

[5] Байрон, Джордж Гордън. Манфред. Превод Гео Милев. С., 1947. — Б.пр. ↑

ИНДИЙСКА ЗАЩИТА С ЦАРЯ

„Индийската защита с царя се смята за най-сложната и най-интересната от индийските защиты... Теоретично при нея би трябвало белите да имат предимство, тъй като позициите им остават по-свободни. Но в същото време позицията на черните е стабилна и предполага множество възможности; един силен и упорит играч може да направи чудеса, използвайки тази защита.“

Фред Рейнфелд,
„Пълен наръчник за откриване на партия в шахмата“

„Черните ще... позволят на белите да изградят с пешките си силен център и ще започнат да го атакуват. Друга характеристика на този развой са опитите на черните да освободят дългия черен диагонал и да извършат силна атака с пешките — по-точно с онези, които са най-близо до черния цар.“

Едуард Р. Брейс,
„Илюстрирана история на шаха“

Звук на цепещо се дърво наруши тишината.

Застанала до огнището, хвърлих поглед по посока на звука и видях, че Лили е разкачила телефонния секретар на майка ми и тегли кабели от чекмеджето, някои от тях вече лежаха върху писалището. Следена зорко от Вартан и Кий, с помощта на ножа за отваряне на

писма Лили се стараеше да измъкне чекмеджето, заседнало в гнездото си. Съдейки по звуците, имах чувството, че се мъчи да разглоби цялото писалище.

— Какво правиш? — попитах разтревожено. — Това писалище е на повече от сто години!

— Не ми се иска да унищожавам тази безценна антика, спомен от британските колониални войни, и сигурно значи много за теб — отговори леля ми. — Но пък аз и майка ти веднъж открихме няколко извънредно ценни предмета, скрити в чекмеджета, които заяждаха точно като това тук. Кат сигурно е знаела, че ако попадна на такова чекмедже, ще се сетя за някои неща.

Тя продължи да разбива яростно.

— Писалището е твърде крехко, за да има смисъл в него да се скриے нещо ценно — изтъкнах аз.

Това беше просто лека дървена кутия с чекмеджета и със сгъваеми крака — от онези, които британските офицери влачели с помощта на мулета по време на военните си кампании. Прекосявали с тях опасните планински райони от прохода Кибер до Кашмир.

— Освен това, доколкото си спомням, това чекмедже си заяжда отдавна.

— Ами тогава е време да го оправим — настоя Лили.

— Слава богу — съгласи се Кий, грабна тежкото каменно преспание от писалището и го подаде на Лили. — Нали знаеш — по-добре късно, отколкото никога.

Лили взе тежестта и я стовари върху писалището. Чу се как мекото дърво изпраця, но чекмеджето все още не можеше да се извади изцяло.

Побъркана от толкова шум и вълнение, За-за квичеше и подскачаше около краката ни. Издаваше звуци като цяла колония плъхове, които имат намерение да се хвърлят в морето. Вдигнах я, пъгнах я под мишница и я стиснах, за да замълчи поне за малко.

— Позволете на мен — обади се Вартан учтиво и взе инструментите от ръцете на Лили.

После пъгна ножа за писма в отвора между предния панел на чекмеджето и писалището и го удари с преспанието като с чук. Продължи да разбива, докато мекото дърво се нацепи около долната

страна на чекмеджето. Лили дръпна силно дръжката и то се измъкна цялото.

Вартан го взе в ръце, огледа го от всички страни, а Кий коленичи на пода и пъкна ръка колкото може по-навътре в отвора. Започна да опипва.

— Тук няма нищо — каза тя и опря ръце на бедрата си. — Но не стигам дъното.

— Моля, нека аз — повтори Вартан, остави повреденото чекмедже, клекна до Кий и пъкна ръка в отвора. Доста време внимателно опипва вътре. Най-последно издърпа ръката си и вдигна поглед към нас.

— Не намирам нищо — съобщи той, стана и изтупа прахта от ръкава си.

Дали от вродена недоверчивост или заради опънатите ми нерви, не му повярвах. Лили беше права. Нещо можеше да е скрито там. В края на краищата, конструкцията на този тип писалища трябва да е лека, за да са леснопреносими, но в същото време е и сигурна. В продължение на десетилетия са ги използвали, за да пренасят планове за военни операции и тайни кодирани съобщения от военните щабове, от разузнавачите и шпионите.

Подадох За-за на Лили, измъкнах съседното чекмедже, порових вътре и извадих фенерчето, което винаги държахме там. Бутнах лекичко Вартан и Кий встрани, наведох се, посочих лъча и се заех да изследвам вътрешността на бюрото. Вартан беше прав — нямаше абсолютно нищо. Тогава защо чекмеджето бе заяждало толкова години?

Вдигнах го от пода и го разгледах. Не забелязах нищо необичайно, но все пак извадих от него телефонния секретар и използваните инструменти, поставих го върху писалището и извадих другото, здравото чекмедже, за да изпразня и него. Сложих ги едно до друго и ги сравних — задната стена на повреденото чекмедже беше малко по-висока от тази на здравото.

Хвърлих поглед към Лили, която държеше гърчещата се За-за. Тя ми кимна, сякаш потвърждаваше нещо, което е знаела през цялото време. Обърнах се и подхвърлих заядливо на Вартан Азов:

— Изглежда, тук има тайно отделение — заявих аз.

— Знам — отвърна той спокойно. — Забелязах го още отначало. Но помислих, че е най-добре да не го споменавам.

Гласът му бе все така учтив, но на устните му отново се бе появила студената усмивка. Усмивка предупреждение.

— Да не го споменавах ли? — не вярвах аз на ушите си.

— Както ти самата каза, това чекмедже... Как е думата... Заяждало от много дълго време. Нямаме представа какво може да е скрито вътре — каза той и добави с ирония: — Може да е нещо ценно — например военни планове от Кримската война.

Предположението не беше толкова абсурдно, тъй като баща ми бе израснал в Крим, но си оставаше малко вероятно. Писалището дори не беше негово. Неудобно бе да позволя всички присъстващи да видят съдържанието на тайното отделение, но в същото време просто ми бе писнало от властната логика на господин Вартан Азов и от стоманените му погледи. Извъртях се на пета и тръгнах към вратата.

— Къде отиваш? — гласът на Вартан ме удари със силата на куршум.

— Да донеса трион — подхвърлих през рамо, без да спирам. В края на краищата, не можех да използвам разрушителната тактика на Лили. Дори и съдържанието на тайника да нямаше нищо общо с майка ми, вътре можеше да е скрито нещо крехко или ценно.

Най-неочаквано Вартан бързо прекоси стаята и се озова до мен. Улови ме за лакътя и ме бутна към антрето. Влязохме в малкото помещение, той затвори вратата към голямата стая и се облегна на нея, блокирайки пътя ми обратно.

Стояхме близо един до друг в тясното пространство между фризера и закачалката, отрупана с кожи и пухени якета. Усещах как тяхното статично електричество прилепва косата ми за стената. Вартан бе стиснал и двете ми китки. Заговори бързо и приглушено, така че останалите да не ни чуват.

— Александра, трябва да ме изслушаш, страшно важно е — каза той. — Знам неща, които държа да ти кажа. Ключови факти. Трябва да поговорим — веднага, — преди да си се заела с отварянето на още шкафове и чекмеджета.

— Няма за какво да говорим — отрязвах го аз с горчивина, която изненада и самата мен. Изтръгнах се от хватката му. — Не знам какво, за бога, правиш тук и защо изобщо майка те е поканила...

— Аз знам защо ме е поканила — прекъсна ме Варган. — Макар никога да не съм говорил с нея, не беше нужно много, за да се досетя. Тя се нуждаеше от информация, ти също. Аз съм единственият човек, който беше там в онзи ден и който може да съобщи нещо по въпроса.

Нямаше нужда да питам какво има предвид под *там*, нито пък за кой точно ден става дума. Но бях съвсем неподготвена за това, което последва:

— Екси, как не разбираш? Трябва да говорим за убийството на баща ти.

Сякаш ме удариха в стомаха — за миг останах без дъх. През последните десет години, изминали от времето, когато играех шах, никой не ме бе наричал Екси. Това беше галеното име, което татко предпочиташе — съкратено от Алекси. Чух го сега, при това придружено с „убийството на баща ти“, и това ме обезоръжи напълно.

Ето го отново — онова, за което никога не говорехме, онова, за което никога не мислех. Потиснатото ми минало бе успяло да проникне в смазващо тясното, задушващо пространство на антрето и ме гледаше в очите с ужасяващото си украинско хладнокръвие. Както обикновено, отвърнах с пълно отричане на фактите:

— Убийство ли? — поклатих глава недоверчиво. Сякаш движението можеше да направи въздуха в антрето по-свеж. — Но руските власти твърдяха, че смъртта на баща ми е нещастен случай, че охранителят на покрива го е застрелял погрешка, решавайки, че се опитва да избяга, след като е откраднал нещо ценно от съкровищницата.

Неочаквано тъмните очи на Варган Азов се изпълниха с внимание и той ме погледна с интерес. В тях светеше виолетов блясък, подобен на раздухани въглени.

— Може би баща ти наистина е бягал от съкровищницата с нещо ценно — каза той бавно, сякаш току-що бе открил някакъв таен ход, някаква непочтена тактика, която досега не е забелязал. — Може би баща ти е бягал с нещо, чиято ценност самият той тъкмо е бил осъзнал напълно. Но каквото и да се е случило онзи ден, Александра, сигурен съм, че майка ти никога не би ме помолила да пропътувам такова разстояние и да дойда на това усамотено място, при това в компанията на Лили Рад и твоя милост, ако не е вярвала, че смъртта на баща ти преди десет години е пряко свързана с убийството на Тарас Петросян в

Лондон само преди две седмици. Аз например вярвам, че такава връзка има.

— Тарас Петросян! — извиках аз. Вартан ме накара да замълча с бързо движение по посока на затворената врата към вътрешността на къщата.

Тарас Петросян беше богатият предприемач и бизнесмен, организирайки руския турнир преди десет години! Той беше там, в Загорск онзи ден. Не знаех почти нищо друго за този човек, но със споменаването на името му Вартан Азов — арогантно копеле, или не — беше привлякъл напълно вниманието ми.

— Как е бил убит Петросян? — запитах. — И защо? Какво е правел в Лондон?

— Организирайки голяма шахматна проява там, с гротескни истории от всички страни — отвърна Вартан. Едната му вежда беше леко повдигната, сякаш допускаше, че аз би трябвало вече да знам всичко това. — Петросян избяга в Англия преди няколко години с много пари. Това стана, когато руската държава сложи ръка върху създадената от него корумпирана капиталистическа структура. Същото се случи по онова време и с много други олигарси. Независимо какво си е въобразявал, бягството му не го спаси. Преди две седмици бе намерен мъртъв в леглото на луксозния си апартамент в хотел в Мейфеър. Смята се, че е бил отровен — стар и изпитан начин на действие на руските служби. Петросян често говореше срещу руските *силовики*. Ръката на тази организация обаче е твърде дълга — тя достига до всички, които желае да накара да замълчат...

Видял, че съм объркана от употребеното название, Вартан добави:

— На руски „силовики“ означава „силовите служби“. Това е организация, която замести КГБ веднага след като съветският строй се срина. Днес се наричат БФС — Бюро за федерална сигурност. Членовете и методите им на работа обаче си останаха непроменени. Само името е ново. Много по-могъщи са, отколкото КГБ изобщо е било, те са като държава в държавата, никой не ги контролира. Смятам, че силовиките са отговорни и за смъртта на баща ти — в края на краищата охранителят, който го застреля, със сигурност е работел за тях.

Вартан говореше невероятни неща — наемни убийци от КГБ с отрова, защита в ръкавите. В същото време усетих как позната ледена тръпка запълзя по гръбнака ми. Спомних си, че именно Тарас Петросян беше наредил последната игра да се проведе извън Москва, в Загорск. Ако сега и той беше убит, това правеше страховете на майка ми през всичките тези години напълно основателни. Към това можеше да се прибави и изчезването ѝ, както и кодираните послания, които ми бе оставила и които до едно водеха към онази последна шахматна партия. Може би е била права в подозренията си през цялото време. Както казваше Кий, това, че си параноик, не означава, че никой не те преследва.

Имаше обаче още едно нещо, което исках да знам. Нещо, което не се връзваше.

— Какво имаше предвид преди малко — попитах аз, — когато каза, че баща ми може и да е бягал от съкровищницата с нещо важно, с нещо, чиято ценност е осъзнавал само той?

Вартан се усмихна загадъчно, сякаш току-що се бях справила успешно с някакъв много важен мистичен тест.

— Не ми беше хрумвало — призна той, — докато ти не спомена официалната версия на властите за смъртта му. Мисля, че е много вероятно онази сутрин баща ти да се е опитал да напусне сградата на съкровищницата, носейки нещо от огромна важност. Охранителите инстинктивно са усетили, че то е у него, но не са могли да го видят.

Направих обърквана физиономия и Вартан добави:

— Мисля, че онази сутрин той е излязъл от сградата, носейки важна *информация*.

— Информация ли? — парирах аз. — Каква информация би била толкова важна за някого, че той да посегне на живота на баща ми?

— Каквато и да е била — отвърна Вартан, — със сигурност е трябвало да спрат баща ти, за да не му позволят да я предаде на някого друго.

— Дори и да допуснем, че баща ми е имал някаква толкова опасна информация в онзи момент, как е успял да се сдобие с нея в съкровищницата за толкова кратко време? Както сам знаеш, двамата с него останахме в сградата само няколко кратки минути — изтъкнах аз. — През това време *баща ми не е разговарял с никого, който евентуално да му даде такава информация*.

— Той може и да не е разговарял с никого — съгласи се Вартан, — но нищо чудно *някой друг* да му е казал нещо.

Образът на всичко случило се онази сутрин бе започнал бавно да изплува в съзнанието ми. *В съкровищницата баща ми ме остави сама за момент. После отиде в противоположния край на помещението, за да разгледа съдържанието на голяма стъклена витрина. Някой се доближи до него...*

— *Ти си* разговарял с баща ми тогава! — извиках аз.

Този път Вартан не ми направи знак да мълча. Просто кимна утвърдително.

— Да — каза той. — Приблжих се до баща ти и заставах до него, докато той разглеждаше изложеното в една стъклена витрина. Дватама видяхме, че вътре бе поставена голяма златна шахматна фигура, покрита със скъпоценни камъни. Казах му, че току-що е открита в подземията на Ермитажа в Санкт Петербург, заедно със съкровищата на Троя, донесени от Шлиман. Говореше се, че е принадлежала на Карл Велики, а след това може би и на Екатерина Велика. Обясних на баща ти, че фигурата е донесена и изложена в Загорск специално заради нашата последна партия. Точно в този момент баща ти изведнъж се обърна, хвана те за ръка и двамата напуснахте съкровищницата.

Излязохме отпред на стъпалата, където баща ми срещна смъртта си.

Вартан ме наблюдаваше внимателно, а аз се борех да овладя всички обзели ме мрачни и дълго потискани чувства, които за мое съжаление упорито изплуваха. Но нещо все още не се връзваше.

— Това няма смисъл — казах аз. — Защо *някой* ще иска да убие баща ми с цел той да не предаде на друго опасно информация, след като изглежда всички са били наясно с историята на тази рядка шахматна фигура, включително и ти?

Още докато изричах думите, се бях сетила за отговора.

— *Защото за него* тази шахматна фигура трябва да е означавала нещо съвсем различно — отбеляза Вартан, внезапно развълнуван. — Каквото и да е видял той в нея, реакцията му със сигурност не е била такава, каквато са очаквали онези, които са го наблюдавали. В противен случай те никога не биха изложили фигурата. Може и да не са разбрали какво точно е открил баща ти в нея, но на всяка цена е

трябвало да го спрат, преди да е разказал за откритието си на някого, който би разбрал!

Фигурите определено се струпваха в средата на дъската. Вартан бе намислил нещо. Но все още не успявах да видя общата картина.

— Майка ми винаги е била убедена, че смъртта на баща ми не е нещастен случай — признах аз, пропускайки дребната подробност, че според нея куршумът е бил предназначен за мен. — Освен това твърдо вярваше, че шахът има нещо общо с цялата история. Но ако ти си прав и убийството на баща ми е свързано по някакъв начин със смъртта на Тарас Петросян, то какво свързва всички тези факти с шахматната фигура в Загорск?

— Не знам, но връзка *трябва* да има — отвърна Вартан. — Още помня израза на лицето на баща ти онази сутрин, докато се взираше във витрината: изглеждаше така, сякаш не чува и дума от това, което му говорех. А когато се обърна да си върви, съвсем не изглеждаше като човек, който мисли за предстояща шахматна партия.

— И как изглеждаше? — попитах аз бързо.

Вартан ме гледаше, сякаш сам се опитваше да си отговори на този въпрос.

— Бих казал, че изглеждаше уплашен — отвърна той. — *Повече* от уплашен. Изглеждаше ужасен, макар че се опита бързо да скрие това от мен.

— Ужасен ли?

Какво би могло да уплаши баща ми толкова, след като бе прекарал в съкровищницата на Загорск само няколко минути? Следващите думи на Вартан сякаш забиха ледено острие в сърцето ми:

— Сам не мога да си го обясня — призна той. — Освен ако по някаква причина на баща ти му се е видяло особено важно това, че златната фигура, изложена в онази витрина, представляваше Черна царица.

* * *

Вартан отвори вратата и влязохме обратно в главното осмобъгълно помещение. Не бих могла да му кажа какво означаваше черната царица за мен. Знаех, че ако онова, което ми бе казал току-що,

е истина, изчезването на майка ми навярно бе свързано със смъртта както на баща ми, така и на Петросян. Може би всички бяхме в опасност. Преди обаче да направя и три крачки, спрях. Бях толкова съсредоточена върху думите на Вартан, че напълно бях забравила за Лили и Кий.

Двете седяха на пода пред писалището, между тях беше празното чекмедже, а За-за точеше лиги върху персийския килим. Лили шепнеше нещо на Кий, но и двете се изправиха, щом ние с Вартан влязохме. Лили стискаше нещо, което ми заприлича на остра стоманена пила за нокти. Трески нацепено дърво бяха пръснати наоколо.

— Петима Петка не чакат — заяви Кий. — Докато вие двамата се бяхте уединили да се изповядвате един на друг или каквото там правехте, погледнете ние какво намерихме.

Тя размаха във въздуха нещо, което изглеждаше като парче стара измачкана хартия. Докато приближавах, Лили ме наблюдаваше строго. Ясните ѝ очи бяха някак странно замъглени, сякаш ми даваше някакъв знак.

— Можеш да гледаш — предупреди ме тя, — но без да пипаш. Достатъчно ми беше онова изпълнение с касетката от секретаря. А ако това, което открихме в чекмеджето, е онова, което си мисля, става дума за изключително рядък и ценен предмет, както майка ти несъмнено щеше да потвърди, ако беше тук. Всъщност подозирам, че този предмет е именно причината тя да отсъства.

Кий внимателно разгъна крехката хартия и я сложи пред нас.

Вартан и аз се наведохме, за да виждаме по-добре. Отблизо ставаше ясно, че това не е хартия, а парче плат — толкова старо и измърсено, че с времето се бе втвърдило като къс стар пергамент. Върху него беше изобразена рисунка, изпълнена с някаква ръждивочервена течност, която бе покапала по плата и тук-там бе оставила тъмни петна. Въпреки това нарисуваното все още ясно се виждаше. На плата беше изобразена шахматна дъска с шейсет и четири квадрата, всеки от които бе запълнен с различен странен, мистичен на вид символ. Изобщо не можех да схвана какво би трябвало да означава всичко това.

Лили обаче имаше намерение да ни осветли.

— Не знам как майка ти се е сдобила с тази рисунка — каза тя, — но ако подозренията ми са основателни, това навярно е третото и последно парче от мозайка, която подреждахме преди трийсет години. Но тогава то ни липсваше.

— Парче от *каква* мозайка? — попитах аз, силно раздразнена.

— Чувала ли си някога нещо за шаха Монглан? — попита Лили.

* * *

Лили обясни, че имала да ни разкаже една история. Но за да успее да го стори, преди да са пристигнали останалите гости, ме помоли да не задавам никакви въпроси, за да я разкаже докрая, без да я разсейвам или прекъсвам. Преди това обаче имала нужда да поседне върху нещо различно от пода или някакъв камък — във всеки случай върху нещо, което определено отсъстваше от нашата лишена от столове хижа.

Кий и Вартан изтичаха нагоре по витата стълба и се върнаха с няколко възглавнички, отоманки и пейки, докато накрая Лили и За-за се разположиха удобно върху куп възглавници край огъня, Кей кацна на ръба на широкия стол пред рояла, а Вартан се настани на едно високо столче без облегалка. Всички се приготвихме да слушаме.

Междувременно аз се заех с онова, което ми се удаваше най-добре — готвенето. То винаги ми помагаше да си проясня мислите, пък и трябваше да разполагаме с нещо за ядене, особено ако се появяха още гости. Така че в момента наглеждах врящата на огъня голяма медна тенджерка, както и количествата хранителни продукти, които бях измъкнала от фризера — малки лукчета, целина, моркови, гъби пачи крак и кубчета замразено говеждо. Всичко това бавно набъбваше в гъст бульон от силно червено вино, малко устършърски сос, лимонов сок, коняк, магданоз, дафинов лист и мащерка — класическата яхния на Александра за извънредни ситуации.

Щях да го оставя да къкри няколко часа, докато аз самата се „задушавах в собствения си сос“. Но може би в момента се нуждаех точно от храна. Шокиращите новини ми бяха предостатъчно за една сутрин, щяха да ми държат влага най-малко до вечерта. Но историята на Лили щеше да засенчи всичко останало.

— Преди почти трийсет години — започна леля ми — всички ние тържествено се заклехме пред майка ти, че никога повече няма да споменем и дума за Играта. Но сега, когато тази рисунка се появи, знам, че е задължително да ви разкажа цялата история. Мисля, че майка ти е имала намерение да стори точно това. Иначе никога не би скрила нещо толкова важно в някакво си заяждащо чекмедже. Нямам представа защо е поканила останалите, които очакваме, но съм сигурна, че никога не би организирала събирането на специалната дата на рождения си ден, ако цялата тази история нямаше нищо общо с Играта.

— Играта ли? — Вартан направо ми взе думите от устата.

Бях изненадана да науча, че ревнивото криене от страна на майка ми на точната дата на рождения ѝ ден е свързано с шахмата. Все пак се досетих, че ако ставаше дума за времето преди трийсет години, то въпросната Игра не беше онази, която бе погубила баща ми. После ми хрумна нещо друго.

— Каквато и игра да сте се заклели да пазите в тайна — попитах аз, — има ли това нещо общо с факта, че мама упорито се стараеше да ми попречи да играя шах?

В този момент осъзнах, че никой освен най-близките *ми не знае*, че съм била шахматен кандидат-шампион, още по-малко пък за кавгите у дома по повод моята страст към играта. Кий беше повдигнала едната си вежда въпросително, но все пак се стараеше да не изглежда много изненадана.

— Александра — започна Лили, — през всичките тези години ти не си разбирала правилно поведението на майка си. Но вината не е твоя. С дълбоко съжаление ще трябва да призная, че всички ние — Ладислаус Ним, аз, дори баща ти — единодушно се съгласихме да не издаваме пред теб никаква информация. Бяхме искрено убедени, че след като сме закопали фигурите, след като сме ги скрили там, където никой не би могъл да ги открие, след като противниковият отбор е унищожен, то Играта ще свърши за много дълго време, ако не и завинаги. А когато ти се роди и разбрахме твоите заложби и способности, вече бяха минали толкова години, че бяхме сигурни, че е безопасно за теб да играеш шах. Както е известно, само майка ти беше на противоположното мнение. Лили замълча. После добави тихо, сякаш на себе си: — Кат никога не се е страхувала от самия шах. Тя се

боеше от една съвсем друга игра. Игра, която разруши моето семейство и която навярно погуби баща ти. Най-опасната игра на света.

— И що за игра е това? — попитах аз. — Що за фигури сте заровили?

— Древна игра — отвърна Лили. — Игра, съсредоточена върху един уникален и безкрайно ценен шах, инкрустиран със скъпоценни камъни и създаден в Близкия изток. Някога принадлежал на Карл Велики. Вярва се, че притежава страшна сила и че е прокълнат.

Вартан, застанал точно до мен, силно стискаше лакътя ми. Усетих как в главата ми внезапно се появи някакъв неясен спомен. Той задвижи нещо в дълбините на съзнанието ми. Но Лили не беше свършила.

— Преди хиляди години фигурите и дъската били заровени под една крепост в Пиренеите — продължи тя. — Крепост, превърнала се по-късно в абатството Монглан. После, по време на Френската революция, шахът — вече станал известен като шаха Монглан — бил изровен от монахините и пръснат по света, за да не бъде открит. Шахът изчезва за повече от двеста години. Мнозина го търсили, защото се вярвало, че който събере фигурите, ще освободи неконтролируемата сила на шаха, която ще се стовари върху света, могъща като самата природа. Сила, която би могла да предопределя възхода и падението на цели цивилизации.

— В края на краищата — добави тя — голяма част от шаха все пак *бе събрана* — двайсет и шест фигури от общо трийсет и две, заедно с избродирания със скъпоценности плат, който някога покривал дъската. Липсваха само шест фигури, както и самата дъска.

Лили замълча и погледът ѝ обходи всички ни поред. Най-последно сивите ѝ очи се спряха върху мен.

— Все пак, след двестагодишни усилия, един човек успя да изпълни страшната и обезкуражаваща задача по събирането на шаха Монглан и победи противниковия отбор. Същият този човек зарови фигурите отново преди повече от трийсет години — в дните, когато всички ние бяхме решили, че Играта е приключила завинаги. Този човек беше твоята майка, Кат Велис.

— Майка ми? — това беше единственото, което успях да кажа.

Лили кимна.

— Изчезването на Кат днес може да значи само едно. Заподозрях го още в момента, в който чух по телефона съобщението ѝ, с което ме канеше тук. Сега става ясно, че тази покана е била само първата стъпка, с която тя е искала да повлече всички ни към центъра на дъската. Боя се, че подозренията ми се оказаха основателни. Играта е започнала отново.

— Но ако тази Игра действително съществува и е толкова опасна — запротестирах аз, — защо мама би рискувала да я започне чрез това да покани всички ни тук?

— Не е имала избор — каза Лили. — Както във всяка шахматна партия, белите започват първи. Черните могат само да отвързват на удара. Може би нейният ход се състои във внезапната поява тук на тази дълго търсена трета част от мозайката, която майка ти е скрила така, че ние да я намерим. Може би ще попаднем и на други следи, които ще ни подсказват какви са стратегията и тактиката ѝ...

— Но майка никога през живота си не е играла шах! Тя мразеше шаха! — изтъкнах аз.

— Александра — каза Лили, — днес е рожденият ден на Кат. Освен това е четвъртият ден от четвъртия месец — ключов ден в историята на Играта. Майка ти е Черната царица.

* * *

Историята на Лили започна с някакъв турнир по шах, състоял се преди трийсет години, на която присъствали двете с майка ми и където за първи път срещнали баща ми, Александър Соларин. През почивка, дадена в средата на партията, противникът на баща ми умрял при загадъчни обстоятелства. По-късно се доказало, че е бил убит. Това привидно самостоятелно събитие, тази смърт по време на шахматна игра била първата стъпка към началото на един яростен вихър, който въвлякъл Лили и майка ми във водовъртежа на Играта.

Няколко часа всички седяхме тихо, а Лили ни разказа една дълга и сложна история, която тук мога да предам само накратко.

РАЗКАЗЪТ НА ГРОСМАЙСТОРКАТА

Един месец след турнира в Метрополитън К्लъб Кат Велис напусна Ню Йорк и замина на едно отдавна планирано пътуване. Трябваше да изпълни задача, поставена от фирмата, в която работеше — да прекара една година като консултант-експерт в Северна Африка. Няколко месеца по-късно моят дядо Мордекай, който едновременно с това ми беше и треньор по шах, изпрати и мен в Алжир, за да се присъединя към Кат.

Тогава двете не знаехме нищо за най-опасната от всички игри, в която самите ние не бяхме нищо повече от обикновени пешки. Но Мордекай я играеше отдавна. Той знаеше, че Кат бе избрана да изпълни много по-сложна задача и когато се стигнеше до преки действия, тя щеше да има нужда от моята помощ.

В квартала Казба на столицата Алжир двете се срещнахме с една тайнствена отшелница — вдовицата на бившия холандски посланик там и стара приятелка на дядо ми. Името ѝ беше Мини Ренселаас. Черната царица. Тя ни даде дневника на една френска монахиня, писан по време на Френската революция, в който се описваше историята на шаха Монглан и ролята, която тази монахиня, Мирей, играла в нея. По-късно дневникът на Мирей се оказа жизненоважен за разбирането на природата на Играта.

Мини Ренселаас възложи на мен и на Кат да отидем навътре в пустинята, чак до планините Тасили, да намерим и донесем осем от фигурите, които Мини била заровила там. Двете с майка ти оцеляхме след пясъчните бури на Сахара, успяхме да се измъкнем и от алжирската тайна полиция, както и от един опасен противник, известен като Стареца от планината, арабин на име Ал-Марад, и скоро разбрахме, че самият той е Белият цар. В крайна сметка открихме фигурите на Мини в една пещера в Тасили. Пазеха ги прилепи. Ровихме ситните камъни с ръце, за да извадим фигурите.

Никога няма да забравя мига, в който за първи път зърнах тайнственото им сияние — бяха цар, царица, няколко пешки, кон и една камила, всичките изработени от злато или сребро и обсипани с нешлифовани скъпоценни камъни във всички цветове на дъгата. От фигурите се излъчваше нещо отвъдно.

След много мъки се върнахме в Алжир с фигурите. Стигнахме едно пристанище близо до столицата, но там бяхме заловени от тъмните сили, които ни преследваха. Ал-Марад и неговите главорези

ме отвлякоха, но Кат дойде с подкрепления, за да ме спаси. В края на краищата майка ти фрасна Ал-Марад по главата с торбата, пълна с тежки шахматни фигури. Избягахме и занесохме торбата на Мини Ренселаас в квартал Казба. Само че приключението ни далеч не беше свършило.

Александър Соларин, Кат и аз напуснахме Алжир по море. Застигна ни страшна буря, наречена сирокко, която за малко не потопи яхтата ни. Трябваше да я ремонтираме дълго и по тази причина прекарахме месеци на един остров. През това време четяхме дневника на монахинята Мирей, който ни позволи да разбулим част от загадките на шаха Монглан. Накрая яхтата бе поправена и тримата поехме през Атлантическия океан и пристигнахме в Ню Йорк.

Там открихме, че противно на всичките ни надежди, съвсем не сме оставили лошите зад гърба си в Алжир. Няколко негодници ни чакаха. Сред тях бяха майка ми и чичо ми! Други шест фигури бяха скрити в *заяждащите чекмеджета* на едно бюро в апартамента на семейството ми. Победихме напълно отбора на белите и се сдобихме и с тези шест фигури.

После се събрахме всички в дома на дядо ми в Диамантения квартал на Манхатън — Кат Велис, Александър Соларин, Ладислаус Ним — всички играчи на черния отбор. Само един липсваше — Мини Ренселаас, самата Черна царица.

Мини бе напуснала Играта. Но беше оставила прощален подарък на Кат — последните страници от дневника на Мирей, разкриващи цялата тайна на чудодейния шах — формула, която, веднъж разшифрована, имаше далеч по-голяма мощ от това да въздига и разрушава цивилизации. Можеше да трансформира материята и енергията, а и много, много повече от това.

Наистина, в дневника си Мирей пишеше, че за да разшифрова формулата, е работила заедно с великия физик Фурие в Гренобъл, и твърдеше, че е успяла през 1830 година, след почти трийсетгодишни усилия. Тя притежавала седемнайсет фигури — повече от половината на пълния комплект, — както и избродирания със символи плат, покривал някога дъската. Инкрустираната със скъпоценни камъни дъска била разрязана на четири части и заровена някъде в Русия от Екатерина Велика. Абатисата на Монглан обаче, по това време вече затворничка в руската империя, тайно нарисувала дъската по памет

върху парче от подплатата на расото си, за което използвала собствената си кръв. Тази рисунка също се намирала в ръцете на Мирей.

Тя успяла да събере седемнайсет фигури от шаха Монглан, а ние притежавахме двайсет и шест — в това число тези на противниковия отбор, както и такива, които са лежали заровени в продължение на дълги години. Притежавахме и плата, покривал някога дъската. С други думи, навярно разполагахме с достатъчна част от шаха, за да опитаме да разшифроваме формулата независимо от опасностите, които криеше тя. Липсваха ни само шест фигури, както и самата дъска. Кат беше твърдо убедена, че ако веднъж завинаги скрием фигурите на място, където никой няма да е в състояние да ги открие, бихме могли да сложим край на страшната Игра.

Днес обаче всички ние узнахме, че тя дълбоко е грешала.

* * *

След края на разказа си Лили изглеждаше направо изцедена. Изправи се, оставяйки За-за просната като мокър чорап върху купчината възглавници, прекоси стаята и отиде до писалището, където лежеше мръсното парче плат, разгънато и изложило на показ нарисуваната шахматна дъска. Рисунка, която, както току-що бяхме узнали, е била направена с кръвта на една абатиса преди двеста години. Лили прокара пръсти по странните, правилно подредени символи.

Въздухът в помещението се бе изпълнил с гъстия аромат на къкрещо говеждо във винен сос; чуваше се как дървото в огнището припуква. Дълго време никой от нас не проговори.

Пръв Вартан наруши мълчанието.

— Господи — въздъхна той тихо. — Колко скъпо ви е струвала тази игра. Трудно е човек да си представи, че въобще нещо такова би могло да съществува или пък че е на път да се повтори. Но едно не разбирам, ако всичко, което ни разказа, е вярно, ако този шах е толкова опасен, ако майката на Александра притежава толкова много парченца от мозайката, ако Играта е започнала отново и белите вече са направили своя ход, но никой не знае кои са точните играчи, то какво

би постигнала Кат с това, че е поканила толкова много хора днес тук? А вие разбрахте ли какво всъщност представлява тази формула, за която е говорела монахинята?

Кий ме гледаше с изражение, подсказващо, че самата тя вече е проумяла някои неща.

— Мисля, че отговорът може би се намира точно под носа ни — рече тя. Седеше до пианото и се обаждаше за първи път. Всички се извърнахме към нея. — Или, най-малкото, обядът ни се готви върху него — добави тя с усмивка. — Може и да не разбирам много от шах, но затова пък знам доста за калориите.

— *За калориите?* — каза удивено Лили. — Имаш предвид онези калории, които поглъщаш с яденето ли?

— Не съществува такова нещо като „калория“ — изтъкнах аз. Мисля, че усещах накъде бие Кий.

— Ами, простете ми, но не мога да се съглася — намеси се Лили и поглади талията си. — Аз самата съм понатрупала доста от тези „несъществуващи“ неща през живота си.

— Боя се, че нищо не разбирам — включи се и Вартан. — Говорехме за една опасна игра на шах, при която загиват живи хора. Сега какво обсъждаме — храна ли?

— Калориите нямат нищо общо с храната — казах аз. — Те са единици за измерване на топлина. Мисля, че Кий току-що разреши един много важен въпрос. Майка ми добре знае, че Нокомис Кий е най-добрата ми приятелка тук в Колорадо и че ако имам някакъв проблем, тя ще е първият и единствен човек, към когото ще се обърна за помощ. А работата на Кий е свързана с калориите — по професия тя е специалист по калориметрични изследвания. Пътува из отдалечени райони на света и изследва термалните характеристики на различни природни образувания — от гейзери до вулкани. Смятам, че Кий има право. Точно по тази причина майка ми е наклала този огън — той не е нищо друго освен голяма, набиваща се на очи, силно калорична насочваща следа.

— Извинете — прекъсна ме Лили. Видът ѝ беше повече от изтощен. Тя приближи до огъня и бутна Кий настрана. — Имам нужда да заредя малко собствените си термални характеристики. За какво, за бога, говорите вие двете?

Вартан също изглеждаше объркан.

— Смятам, че майка ми се намира отдолу под горящия пън. Най-малкото намирала се е преди известно време — обясних аз. — Навярно е поставила пъна в огнището преди месеци, опрян на подвижни подпори, и когато е настъпил моментът, се е измъкнала от хижата през облицованата с камъни въздушна шахта под пода и е запалила огъня *отдолу*. Помня, че шахтата излиза на повърхността през една пещера тук наблизо, под склона.

— Доста мефистофелски похват — отбеляза Лили. — Това какво общо има с шаха Монглан и с играта на шах изобщо?

— Нищо общо няма — опитах се да поясня аз. — Не става изобщо въпрос за игра на шах — в това е целият смисъл, как не разбираш?

— Има нещо общо с формулата — каза Кий с усмивка. Това все пак си беше нейната област. — Виж, нали ти ни каза, че монахинята Мирей работила по формулата в Гренобъл с физика Жан-Батист Жозеф Фурие. Същият този Фурие, който е и автор на „Аналитична теория на топлината“.

Двамата велики гросмайстори продължаваха да стоят стъписани, зяпайки ни с празен поглед, ето защо реших, че е време да поразясня нещата.

— Едва ли, поканвайки ни тук, след което да ни зарече по този начин, мама е искала да организира хитра защита в някаква шахматна партия — обясних аз. — Както Лили вече каза, нейният ход се заключава в това да ни покани и да остави това парче плат с рисунката на такова място, където е много вероятно Лили да го открие.

Млъкнах и погледнах Кий в очите. Колко права се оказа тя — време беше да поемем инициативата. Всички следи, които майка ни беше оставила, си идваха на мястото.

— Майка ми ни е поканила тук — продължих аз, — защото е искала да съберем всички фигури и да разшифроваме формулата, скрита в шаха Монглан.

— Всъщност вие открихте ли какво представлява тази формула? — повтори Кий въпроса на Варган.

— Да, в известен смисъл... Въпреки че аз лично никога не съм вярвала в това откритие — отвърна Лили. — Родителите на Александра и чичо й, изглежда, смятаха, че то все пак отговаря на истината. Можете да съдите сами по това, което вече ви разказах.

Мини Ренселаас твърдеше, че формула има и че тя работи, че напуска Играта точно заради формулата, разшифрована веднъж преди двеста години. Мини твърдеше също така, че *самата тя е* монахинята Мирей дьо Реми, разгадала формулата. Формулата на еликсира на живота.

СЪДЪТ

ХЕКСАГРАМ 50: СЪД

„Съдът означава създаване и използване на символите така, както огънят използва дървото.

Сготвяш нещо и по този начин го поднасяш в жертва на духовете... Това просветлява сетивата — зрение, слух — и ти позволява да виждаш невидими неща.“

Стивън Карчър,
„Пълен наръчник по И
Чинг“

Скрих рисунката на шахматната дъска в рояла и затворих капака, докато решим какво да правим с нея. Останалите се заеха да разтоварят багажа си от колата на Кий, а Лили изведе За-за за малко навън на снега. Аз останах вътре да довърша яденето. И да помисля.

Разрових жарта и добавих тънки дървета под пъна. Разбърквах яхнията, а тя бълбукаше тихо в медната тенджерата, окачена на кука над пламъците. Искях да я разреда малко, така че добавих още бульон и бургундско вино.

Мозъкът ми също доста силно „бълбукаше“. Но вместо нещата да се изясняват, в мозъчния ми съд, изглежда, всичко се съсирваше в голяма буца на дъното. След разказа на Лили и изводите от него вече знаех, че съм изправена пред твърде много противоречиви факти, които силно си взаимодействаха един с друг. Всяка нова идея повдигаше нови и нови въпроси.

Ако наистина съществуваше формула на еликсир, осигуряващ вечен живот, и някаква монахиня е успяла да я разшифрова преди двеста години, то защо никой друг не го бе сторил досега — например родителите ми? Лили бе споменала, че самата тя не вярва в тази история, но че останалите са *вярвали*. Чичо Слава, както и мама и татко

бяха професионални учени. Ако техният отбор е съумял да събере толкова много от парченцата на мозайката, защо са взели решение да ги скрият, а не да възстановят формулата?

Изглежда, както ни беше казала Лили, никой от четиримата не е знаел точно къде са скрити отделните фигури на шаха Монглан, нито кой точно от отбора ги е закопал. Майка ми, Черната царица, била единствената, която знаела на кого от отбора кои точно фигури е поверила. А баща ми с неговата великолепа памет на шахматист бил единственият, на когото съобщила къде точно са прибрани всички фигури. Сега баща ми беше мъртъв, а майка ми — изчезнала, така че отникъде не можехме да получим помощ. Фигурите навярно никога нямаше да бъдат намерени отново.

Този факт пък водеше към следващия въпрос. Ако мама наистина е искала ние трийсет години по-късно да възстановим формулата и ако наистина прехвърляше водачеството на мен — това последното беше вярно, както по всичко личеше, — то защо е скрила намерените и събрани фигури така, че никой да не е в състояние да ги открие? *Защо не ми беше оставила някаква карта?*

Карта.

От друга страна, може би все пак ми беше оставила карта, помислих аз, карта под формата на нарисуваната с кръв шахматна дъска и всички останали послания, които бях открила. Докоснах фигурката, скрита в джоба ми. Черната царица. Твърде много следи водеха към тази конкретна фигура. Особено според историята на Лили. Изглежда, тя свързваше по някакъв начин всички останали факти. Но как точно? Трябваше да задам на Лили още един жизненоважен въпрос...

Чух стъпки и гласове в антрето. Закачих черпака на кука над главата си и отидох да помогна за багажа. В следващия момент с цялото си сърце пожелах да не бях отивала.

Лили беше вдигнала За-за на ръце, но чисто физически не можеше да влезе обратно в хижата. Кий не бе преувеличила, когато спомена по телефона нещо за „купища дизайнерски куфари“ — пътни чанти бяха струпани навсякъде и не позволяваха да се мине през вътрешната врата към главното помещение. Как бяха успели да натикат всичко това в един най-обикновен „Астън Мартин“?

— Как докара всичко това от Лондон? С презокеански лайнер ли? — попита Кий.

— Някои от чантите не могат да минат по витата стълба — изтъкнах аз. — Но и тук не можем да ги оставим.

Вартан и Кий решиха да завлекат на горния етаж само онези чанти, които Лили посочи. Останалите щяха да преместят под билиардната маса, където никой нямаше да се спъва в тях.

Двамата грабнаха по едно парче и тръгнаха навътре. Прескочих останалите, издърпах Лили и За-за в голямата стая и затворих вътрешната врата.

— Лельо Лили — попитах, — ти каза, че никой освен баща ми не е знаел къде точно е скрита всяка една от намерените от вас фигури. Но в момента ние все пак *разполагаме* с известна информация. Знаеш кои фигури си скрила ти самата и къде. Чичо Слава също знае къде и кои фигури е скрил той. Ако си спомниш кои фигури вашият отбор така и не е успял да открие, единственото, което няма да знаем, е кои фигури са били скрити от мама и татко.

— Кат ми повери само две — призна Лили. — Тоест останалите трима е трябвало да се справят общо с двайсет и четири фигури. Само майка ти обаче знае дали на всеки от тях е дала по осем. Що се отнася до шестте, които по принцип ни липсваха, не съм сигурна дали паметта ми няма да ме подведе след всичките тези години. Все пак смятам, че ни липсваха четири бели фигури — две сребърни пешки, един кон и белият цар. А двете липсващи черни фигури бяха златна пешка и офицер.

Замълчах. Не бях сигурна, че съм я чула правилно.

— С други думи... фигурите, които майка ми е събрала и които всички вие сте си разделили и скрили, са били всички останали фигури на шаха, освен тези шест? — казах аз.

Ако онова, което ми бе съобщил Вартан, отговаряше на истината, то една определена фигура задължително *трябваше* да липсва от двайсет и шестте събрани и скрити преди трийсет години. Той я беше видял, двамата с баща ми я бяха видели, там, в Загорск. Нали?

Вартан и Кий слизаха по витата стълба в другия край на голямото помещение. Не можех да чакам, трябваше да разбера истината сега.

— Значи вашият отбор е притежавал Черната царица, така ли?

— О, да, според дневника на Мирей това беше най-важната фигура — потвърди Лили. — Абатисата на Монглан лично я занесла в Русия, заедно с разрязаната на части дъска. Черната царица попаднала в ръцете на Екатерина Велика, а след смъртта на императрицата била заграбена от сина ѝ Павел. Най-сетне била предадена на Мирей от внука на Екатерина, императора на цяла Русия Александър I. Кат и аз я открихме сред фигурите, скрити от Мини в Тасили.

— Сигурна ли си? — попитах аз, а гласът ми отслабваше заедно с контрола ми над цялата ситуация.

— Как бих могла да забравя онези прилепи в пещерата? — каза Лили. — Паметта може и да ме лъже за *липсващите* фигури, но тогава държах Черната царица в собствените си ръце. Тя беше най-важната. Сигурна съм, че майка ти сама я е скрила.

Слепоочията ми отново започнаха да туптят и стомахът ми пак се разбунтува. Кий и Вартан тъкмо се появиха за следващите чанти.

— Изглеждаш така, сякаш току-що си видяла прословутия призрак — каза Кий, като ме гледаше някак особено.

Права беше. Призракът си беше съвсем истински: призракът на мъртвия ми баща, загинал в Загорск. Подозренията се стовариха отгоре ми с пълна сила. Как е възможно версиите на Лили и Вартан за Черната царица едновременно да отговарят на истината? Дали това също не беше част от тайното послание на майка? Едно беше сигурно: мъничката черна царица в джоба ми не беше единствената, която създаваше проблеми.

Тъкмо премислях всичко за пореден път, когато в ушите ми се заби оглушителното къртене на пожарникарската камбана, окачена над входната врата. Вартан ужасено се втренчи в нея. Определено пред вратата стоеше гост, който не се боеше да загуби ръката си. Очевидно бе бръкнал в пастта на мечката и бе натиснал нашия уникален звънец.

За-за залая истерично срещу шумната камбана. Лили я взе и се отдръпна с нея по-навътре в хижата.

Избутах настрани останалите в антрето чанти и се изправих на пръсти да погледна през стъклените очи на орела. На прага стоеше цяла компания в пухени якета с качулки и кожи. Не виждах лица, но не беше трудно да се досетя кои са — със свито сърце забелязах беembeто, паркирано до моята кола. То беше оборудвано с тузарски табели, вместо с номера. На тях беше написано „Сейдж’ис“.

Варган прошепна в ухото ми:

— Познаваш ли ги?

Като че ли някой *непознат* би си направил труда да бие път чак дотук.

— Бих искала да *забравя*, че ги познавам — отвърнах полугласно. — Но и те са сред поканените.

Сейдж Ливингстън не беше момиче, което хладнокръвно би приело факта, че я карат да чака на прага, особено ако е дошла с такава голяма свита. Въздъхнах примирено и отворих вратата. Просто поредната неприятна изненада.

— О, не! Ботаническият клуб пристига. — Кий направо ми взе думите от устата.

Имаше предвид семейство Ливингстън — всички негови членове носеха имена на растения. Базил, Розмари и Сейдж^[1].

Обичайната остроумна забележка на Кий по техния адрес беше: Ако това семейство имаше още деца, щяха да ги кръстят Магданоз и Мащерка.

Когато бях малка обаче, Ливингстънови изобщо не ми се струваха смешни. Още един труден за обяснение факт от списъка с гости, съставен от майка ми.

— Скъпа! Не сме се виждали *от сто години!* — възкликна Розмари и се вмъкна в претъпканото антре преди останалите.

Със спортните си тъмни очила и увита в екстравагантното си палто от рис, майката на Сейдж изглеждаше още по-млада, отколкото я помнех. Тя за миг ме обгърна в кожи на застрашени от изчезване животни и ме дари с въздушни целувки по двете бузи.

Следваше я моето лично наказание — безукорно-съвършената ѝ пепеляворуса дъщеря Сейдж. Поради чисто физическата липса на пространство в антрето таткото Базил остана пред вратата. Придружаваше го още един мъж — без съмнение, нашият „нов съсед“ — загорял тип с джинси и остри черти на лицето. Носеше яке от овча кожа, каубойски ботуши и ръчно изработена стетсънова шапка. До надменната фигура на Базил с неговите сребристи бакенбарди и до ултрамодерните женски представители на семейство Ливингстън нашият нов гост изглеждаше не съвсем на място.

— Не се ли предполага, че трябва да влезем вътре? — запита Сейдж вместо поздрав, макар че се виждахме за първи път след доста

години.

Над рамото на майка си тя хвърли поглед към вътрешната врата. Там се бе изправила Кий и Сейдж повдигна перфектно оскубаната си вежда, сякаш да изрази изненада, че вижда тук точно нея. По ред причини чувствата между Нокомис Кий и Сейдж Ливингстън бяха под точката на замръзване.

Изглежда, никой нямаше намерение да сваля мокрите си дрехи, нито пък да направи опит да ме представи на нашия нов непознат гост. В този момент Вартан размести накачените в антрето палта, прескочи няколко чанти и се обърна към Розмари, демонстрирайки очарователни маниери, каквито не допусках, че някой шахматист изобщо притежава.

— Моля, позволете да поема палтото ви — предложи той с мекия си глас, който лично на мен ми звучеше зловещо. В конкретните условия обаче осъзнах, че би могъл да се възприеме и като салонно префинен.

От своя страна Сейдж, дългогодишна колекционерка на изискани мъже — за нея те не се различаваха особено от дрехите ѝ, — хвърли на Вартан многозначителен поглед, който можеше да накара и слон мъжкар да падне в краката ѝ. Той май не го забеляза, макар че предложи да поеме и нейното палто. Представих ги един на друг. После се промъкнах между тримата, потънали в интимна атмосфера, и се измъкнах навън, за да поздравя и двамата мъже. Стиснах ръка на Базил.

— Мислех, че двамата с Розмари ще пътувате и няма да успеете да дойдете — подхвърлих.

— Променихме плановете си — отвърна Базил с усмивка. — За нищо на света не бихме пропуснали първото парти за рожден ден, което майка ти организира.

Откъде знае той, че майка ми не празнува рождения си ден?

— Май сме дошли по-рано, отколкото сте ни очаквали. Съжалявам — обади се спътникът на Базил, като надникна в задръстеното с багаж и горни дрехи антре.

Гласът му беше топъл и дрезгав, а и беше доста по-млад от Базил — може би някъде между двайсет и трийсетгодишен. Мъжът свали кожените си ръкавици, пхна ги под мишница и взе ръката ми в своите. Дланите му бяха твърди и задебели. Сякаш дълго бе вършил най-черна работа.

— Гален Марч, вашият нов съсед — представи се той. — Аз съм човекът, когото майка ви убеди да купи ранчо „Скай“. Вие трябва да сте Александра. Толкова се радвам, че Кат ме покани днес, така имаме възможност да се запознаем. Много ми е говорила за вас.

На мен пък нищо не ми е споменавала за вас, помислих.

Благодарих му сухо и се върнах в къщата, за да проправам път на останалите.

Нещата ставаха все по-странни. Добре познавах ранчо „Скай“. Толкова добре, че в момента се чудех на кого би му дошло наум да го купува. Ранчото беше последният останал частен парцел в щата. С площ повече от двайсет хиляди акра, то струваше най-малко петнайсет милиона долара и обхващаше планините между индианския резерват, националния парк и земите, притежавани от нашето семейство. Цялото представляваше голи скали в алпийския пояс, нямаше никаква вода, а въздухът беше толкова разреден, че нямаше условия нито за земеделска, нито за скотовъдна дейност. Земята беше пустяла толкова дълго, че местните го наричаха Ранчото на призраците. Единствените купувачи, които можеха да си позволят да платят за него, бяха все хора, развиващи друг бизнес — готвеци се или да превърнат земите в ски курорти, или да добиват в тях полезни изкопаеми. Такива хора обаче майка ми никога не би се съгласила да има за свои съседи, камо ли пък да ги кани на партито по случай рождения си ден.

Историята на господин Гален Марч направо си плачеше за допълнителни проверки, но това нямаше да стане точно в момента. Не можех да отлагам вечно неизбежното, така че ги поканих и двамата с Базил да влязат. Те ме последваха по петите, а аз си проправих път с лакти през антрето край Варган Азов и оглупелите при вида му женски представители на семейство Ливингстън, грабнах още няколко чанти, които Кий да скъта под билиардната маса и най-сетне влязох в голямата стая, за да разбъркам яхнията на огъня.

Едва прекрачих прага и се сблъсках с Лили.

— Колко добре познаваш тези хора? Защо са тук? — изсъска тя.

— Поканени са — отвърнах аз, объркана от сериозната ѝ физиономия. — Това са наши съседи, семейство Ливингстън. Очаквах да дойде само дъщерята — нали и ти чу съобщението на телефонния секретар. Преди време са били някакви важни клечки на Изток, но вече

от години живеят тук. Тяхното ранчо се казва „Редландс“ и е съвсем близо, в Колорадското плато.

— Тия притежават доста повече от едно ранчо — информира ме Лили полугласно.

В този момент Базил Ливингстън се приближи. Тъкмо щях да ги представя, когато мъжът най-неочаквано се поклони ниско на Лили, взел ръката ѝ в своите. Когато се изправи, фините черти на лицето му бяха замръзнали в скована маска.

— Здравсти, Базил — каза Лили. — Ти пък какво правиш толкова далеч от Лондон? Както виждаш, аз и Вартан спешно трябваше да заминем. О, да, я кажи успя ли да довършиш шахматния турнир, след като колегата ти Тарас Петросян умря по такъв ужасен начин?

[1] Имената съответно означават „босилек“, „розмарин“ и „градински чай“. — Б.пр. ↑

ЗАТВОРЕНА ПОЗИЦИЯ

„Позиция, за която са характерни дълги плътни редици от пешки и твърде малко място за маневриране на останалите фигури. Повечето от тях са още на дъската и се намират зад пешките, като по този начин възможностите за обмяна на ходове стават крайно ограничени.“

Едуард Р. Брейс,
„Илюстриран речник на
шаха“

В планината слънцето залязва рано. Докато поканим всички гости да се разположат и приберем целия багаж вътре в хижата, през оберлихта вече проникваше единствено сребристо сияние, което превръщаше дървените животни тотеми в зловещи силуети.

По всичко изглеждаше, че Гален Марч от пръв поглед бе напълно завладян от Кий. Предлагаше услугите си, следваше я по петите и ѝ помагаше да включи лампите в главното помещение, да метне чиста покривка върху билиардната маса и да подреди наоколо ѝ табуретки и пейки.

Лили извини майка ми и обясни, че Кат е ангажирана с решаването на сложен семеен проблем — което, технически погледнато, си беше чистата истина. Леля излъга, като каза, че майка ми вече е звъннала по телефона, за да поднесе извиненията си и да пожелае на всички да си прекарат отлично, независимо че нея самата я няма.

Нямахме и достатъчно винени чаши, така че Вартан наля в няколко чаши за чай водка, която намери на един рафт в бюфета, а чашките за кафе напълни със силно червено вино. Няколко глътки и всички се поотпуснахме.

Докато заемахме местата си край масата, стана ясно, че присъстват твърде много хора, за да е уместно да се впускаме в

разяснения на определени въпроси. Бяхме осмина — Кий, Лили, Вартан, тримата Ливингстънови, аз и Гален Марч. До един се чувствахме малко неудобно, но все пак взехме чашите си и вдигнахме тост за нашата отсъстваща домакиня.

Единственото, което ни свързваше, беше поканата, отправена от майка ми. Но шахът ме бе научил отдавна, че онова, което се вижда на пръв поглед, най-често е измамно. Например Базил Ливингстън отговори доста уклончиво и мъгляво на Лили, когато тя го попита за ролята, която е играл в провения се наскоро в Лондон шахматен турнир. В него Базил бил само партньор в сянка, просто спонсор. Едва-едва познавал Тарас Петросян — истинския организатор на турнира.

Все пак Базил изглежда познаваше и Лили, и Вартан — обръщаше се и към двамата с малките им имена. Колко ли добре ги познаваше? Дали беше просто съвпадение фактът, че и четиримата — в това число и Розмари — в деня на убийството на Тарас Петросян са се намирали в Мейфеър?

— А вие обичате ли шаха? — обърна се Вартан към Сейдж Ливингстън, която се бе настанила възможно най-близо до него.

Сейдж поклати глава и тъкмо се канеше да отговори, когато аз скочих и попитах дали не е време да сервирам вечерята. Работата беше там, че никой в тази група, освен Вартан и Лили, не подозираше за моето минало като некоронована кралица на шахмата. Нито пък имаше понятие за причините, поради които се бях отказала да играя.

Обиколих импровизираната маса и сервирах варени картофи, грах и яхния. Позицията ми се оказа много удобна — въртях се около масата и така можех да слушам разговора, да следя израженията на всички, но в същото време да не привличам никакво внимание върху себе си.

Предвид обстоятелствата това се оказа абсолютно необходимо. В края на краищата моята майка бе тази, която бе поканила всички тук днес. Това можеше да е единствената ми възможност да наблюдавам седмината заедно. А ако дори само част от думите на Вартан бяха истина, то някой от присъстващите със сигурност имаше пръст в изчезването на майка ми, в смъртта на татко или в убийството на Тарас Петросян.

— Значи вие спонсорирате шахматни турнири? — обърна се Гален Марч през масата към Базил. — Какво необичайно хоби.

Сигурно много харесвате играта.

Интересен избор на думи, помислих аз, докато сипвах яхния на Базил.

— Не особено — отвърна той. — Господин Петросян беше организатор на лондонския турнир. Познавам го чрез компанията ми за рискови инвестиции. Базирана е във Вашингтон. Финансираме всякакъв тип рисков бизнес по целия свят. Първо падна Берлинската стена, а ние и предприемачи като Петросян се заехме да помагаме на държавите от другата страна на Желязната завеса да си стъпят на краката. Когато в Русия настъпи времето на гласността и перестройката, той вече притежаваше верига ресторанти и клубове там. Мисля, че използваше шаха, за да си прави реклама. А когато хората на Путин удариха едрите капиталисти — в Русия им викат олигарси, — ние му помогнахме да пренесе бизнеса си на Запад. Това е всичко.

Базил хапна малко от яхнията, а аз минах към чинията на Сейдж.

— С други думи — отбеляза Лили сухо, — ти твърдиш, че финансовите операции са убили Петросян, а не Играта, така ли?

— Полицията твърди, че това са непотвърдени спекулации — изстреля в отговор Базил, без да обръща внимание на споменаването на Играта. — Според официалната версия Петросян е починал от сърдечен удар. Но нали я знаеш британската преса с нейните конспиративни теории... — добави той и отпи от виното. — Слуховете около смъртта на принцеса Даяна така и не спряха.

При споменаването на „официалната версия“ Вартан предпазливо хвърли поглед към мен. Лесно беше да се сетя какво точно мисли. Сипах му допълнително грах и се отпавих към Лили. Тогава се обади Гален Марч:

— Централата на фирмата ви била във Вашингтон, казвате? — попита той Базил. — Не ви ли е малко далечко? До Лондон или До Русия пък е още по-далеч.

Базил се усмихна, прикривайки снизхождението си.

— Някои части от бизнеса се управляват сами. Често минаваме през Вашингтон, когато отиваме на театър или на покупки в Лондон. Съпругата ми Розмари също често посещава столицата по свои собствени дела. Що се отнася до мен, предпочитам да си седя тук, в „Редландс“, и да се изживявам като фермер.

Зашеметяващата Розмари Ливингстън извъртя очи при думите на съпруга си и се усмихна на Гален Марч.

— Нали знаете как фермерът натрупва малко състояние?

Марч изглеждаше озадачен. Тя продължи:

— Трябва да започне с голямо състояние!

Всички учтиво се засмяха и се заеха с храната, потъвайки в тихи разговори с непосредствените си съседни. Настаних се до Кий и също си сипах една чиния. Знаех, че казаното преди малко от Розмари не е никаква шега. В Колорадо се носеха легенди за състоянието на Базил Ливингстън, да не говорим за влиянието и властта му в бизнес средите.

Много добре бях запозната с тях. Базил работеше в същата област като родителите ми и Кий — енергетиката. Каква беше разликата ли? Всичко, което майка, татко и Кий изследваха, Базил го експлоатираше до дупка.

Да вземем „Редландс“, ранчото на Ливингстънови. То заемаше четирийсет хиляди акра от Колорадското плато и съвсем не беше място, където добитъкът кротко си пасе, а разни изпълнителни директори и губернатори идват на екскурзия. Тук бе и най-голямото находище за добив на индустриален уран в света.

А пък във Вашингтон, съвсем близо до мястото, където живеех, Базил държеше цяла сграда, в която бяха струпани офисите на собствените му лобисти. Те имаха за задача да прокарат точно онези закони, които особено вбесяваха майка ми — например отмяна на данъците за инвеститори, добиващи нефт в Антарктика, и данъчни облекчения за собствениците на автомобили, които гълтат бензин като лами.

Още една причина да поставям под въпрос не просто списъка на поканените от майка ми, но и времето, по което е отправила поканата си. Припомних си, че тя се е обадила на всички ни точно в деня на настъпилата в Лондон смърт на „колегата“ на Базил Тарас Петросян. Организатор и на турнира в Загорск, на който загина баща ми.

Огледах поканените около масата — Сейдж Ливингстън си бърбеше с Варган Азов, Гален Марч учтиво слушаше приказките на Кий, Розмари Ливингстън шепнеше в ухото на съпруга си, а Лили Рад даваше парченца месо от яхнията на За-за, седнала в скута ѝ.

Ако Лили беше права и в момента тук се развиваше някаква мащабна и опасна Игра, все още не можех да кажа, че различавам кои

от нас са пешките и кои — останалите фигури. Цялата история повече ми приличаше на бъркотия от шахматни партии на сляпо, в които играех срещу неизвестни противници, като всички те едновременно правеха подли тайни ходове. Знаех, че вече е време да разкарам цялата излишна информация, за да си осигуря нова гледна точка. Изведнъж осъзнах откъде точно трябва да започна.

От всички, седнали на масата днес, имаше само един човек, когото майка ми *не беше поканила*. Аз го бях поканила, а майка със сигурност е знаела, че ще го направя. Това беше Кий — най-добрата ми приятелка от времето, когато бяхме дванайсетгодишни. Не можех да пропусна очевидното — тя беше единствената, която можеше да осигури липсващия ключ^[1] към цялата тази объркана ситуация.

* * *

Бях на дванайсет години. Баща ми беше мъртъв.

Мама ме беше отписала от нюйоркското ми училище по средата на срока и ме беше прехвърлила в друго училище насред Скалистите планини в щата Колорадо — на хиляди километри от всички, които някога бях познавала.

Беше ми забранено да играя и дори да споменавам шахмата.

Още в първия ден в новото училище едно наперено русо момиченце с коса, хваната на конска опашка, се приближи до мен в коридора.

— Ти си новата — обърна се тя към мен. След това с тон, който издаваше, че бъдещето ми зависи от отговора, който ще дам на следващия ѝ въпрос, тя запита: — Беше ли *популярна* в старото си училище?

За всичките ми дванайсет години живот нито в училище, нито на безбройните шахматни турнири, които бях посетила, никой никога не ми беше задавал този въпрос. Не бях сигурна как трябва да отговоря.

— Не знам — отвърнах. — Какво имаш предвид под „популярна“?

За миг тя изглеждаше точно толкова втрещена от моя въпрос, колкото бях аз от нейния.

— „Популярна“ означава — каза тя на края, — че всички останали деца искат да ти се харесат. Те копират начина, по който се държиш, обличат се като теб и правят каквото им кажеш, защото искат да влязат в твоята група.

— В моя отбор, искаш да кажеш — отвърнах аз объркано.

После си прехапах езика. Не биваше да споменавам шахмата.

Участвах в състезания от шестгодишна. Нямах своя група, а в отбора ми влизаха само възрастните ми треньори, например баща ми, както и помощниците, с които преигравах и анализирах партиите си. Като се замисля, май при онези редки случаи, в които изобщо си правех труда да разговарям със съучениците си в старото училище в сърцето на Манхатън, те ме гледаха като пълен аутсайдер с непостижим коефициент на интелигентност.

— Отбор ли? Значи спортуваш. Изглеждаш ми като човек, който е свикнал да побеждава. Трябва да си била популярна. Казвам се Сейдж Ливингстън. Аз съм най-популярното момиче в това училище. Ти можеш да бъдеш новата ми приятелка.

Тази среща в коридора беше моментът, в който аз и Сейдж бяхме възможно най-близки. След това пътищата ни определено се разделиха. Причината това да се случи беше неочакваното ми приятелство с Нокомис Кий.

Докато Сейдж се моташе с помпони на мажоретка или с тенис ракетата си, Кий ме учеше как да яздя мустанг без седло и ми показваше кога през лятото фирнът^[2] е подходящ да се *пързалие* по него. Майка ми одобряваше тези занимания повече, отколкото участията ми в сбирките на Сейдж в елитния частен клуб в Денвър.

Бащата на Сейдж Базил беше богат като Крез. Майка й Розмари оглавяваше всеки списък с важни особи от Денвър до Вашингтон. В същото време обаче лелееше една специална мечта, свързана със Сейдж, която упорито отказваше да се сбъдне — мечтаеше да види дъщеря си притежателка на карта за членство в ДАР — организацията „Дъщери на американската революция“. В нея членуваха жени, за които се знаеше, че са потомки на героите от 1775 година. Централата им, в това число и Конститушън Хол^[3], се намиреше във Вашингтон, на хвърлей разстояние от Белия дом. ДАР съществуваше малко повече от век, но социалното им влияние беше по-силно както от това на наследниците на първите заселници, така и от влиянието на което и да

било друго елитарно дружество, претендиращо за носител на американското културно наследство.

Та това беше проблемът. Онова, което дразнеше Сейдж Ливингстън, когато станеше въпрос за Нокомис Кий, беше именно произходът. Кий беше работила всякаква черна работа по разни хотели и курорти — от камериерка до горски рейнджър, — за да си плати образованието. По същото време Сейдж и Розмари често отскачаха до Вашингтон, където веднага ги вписваха като председателки на благотворителни каузи за събиране на средства за различни обществени институции.

Работата беше там, че Кий *сама по себе си* представляваше обществена институция. Майка ѝ произхождаше от племената алгонкини и ирокези, можеше да проследи рода си чак до великия вожд Поухатан^[4] — тя беше представител на *истинските* първи американци. Баща ѝ пък беше от едно от най-известните вашингтонски семейства — това на автора на нашия национален химн „Звездно знаме“, мистър Франсис Скот Кий.

Ако Нокомис стъпеше някога във Вашингтон, ДАР на секундата щяха да опънат червения килим и да го проснат през парка и моста, които носеха името на нейния велик прародител^[5].

Това, от своя страна, да я доведе по някаква случайност право до прага на моя дом.

Вашингтон, окръг Колумбия.

Не знам как ми хрумна точно в този миг — мисълта дойде като внезапен проблясък. Не беше само заради Кий, бяха се натрупали доста факти: бизнес далаверите на Базил в столицата, домогванията на Розмари към висок социален статус, манията на Сейдж да се задълбочава в генеалогията на хората и накрая моето собствено вече доста дълго пребиваване във Вашингтон по нареждане на чичо Слава — сам той, по думите на Лили, ключов участник в Играта. Събрано заедно, всичко това изглеждаше вече твърде подозрително.

Но ако целта на майка е била да съсредоточи вниманието ми върху Вашингтон, за какво ѝ беше притрябвало да ни кани всичките в Колорадо? Двете места бяха ли свързани по някакъв начин? Сещах се само за един начин да разбере това.

Предвид жалките способности на майка да измисля кодирани съобщения, естествено бях допуснала, че всяка оставена от нея следа

ще води до някакъв конкретен предмет. Такъв беше случаят с руската картичка с нарисуваната Жар-птица, както и със смъртоносната игра, скрита във вътрешността на рояла.

Възможно беше обаче това мое първоначално заключение да е погрешно.

Извиних се на гостите, станах и отидох до огнището да разбутам въглените. Докато ровех с ръжена, тайничко пъхнах ръка в джоба си и докоснах черната царица и малкото картонче.

От намерените до момента следи — шахматната фигурка, руската картичка, направената с кръв двестагодишна шахматна рисунка — ми се бяха изяснили две основни неща. Първо, съществуваха две Черни царици и, второ, в ход бе една мащабна Игра. Опасна игра.

Прехвърлих през съзнанието си всичко, което бях открила от сутринта насам.

Фалшивият телефонен номер с двете липсващи цифри.

Шифрованото съобщение, което ме отведе до шахматната партия, скрита в рояла.

Липсващата от дъската черна царица, поставена на мястото на осмата топка на билиардната маса.

Посланието, скрито в черната царица и свързано с моята последна игра в Русия.

Старата рисунка на шахматна дъска, която открихме в писалището на майка ми.

Всичко изглеждаше ясно и подредено, точно както ясен и подреден бе характерът на майка ми. Сигурна бях обаче, че всички тези следи *трябва* да съдържат ключа към нещо повече...

И, разбира се, в този момент се досетих.

Господи, как съм могла да бъда толкова глупава? Ами че такива кодирани съобщения бяха детска игра за мен още по времето, когато бях буквално бебе! Прииска ми се да крещя, да тропам с крака и да си скубя косата, макар че всичко това навярно би било лекомислено предвид обстоятелството, че в стаята имаше маса, пълна с вечерящи гости.

Ами че това беше отговорът на първото кодирано съобщение, което трябваше да разшифровам, за да вляза изобщо в хижата. Липсващите цифри от „телефонния номер“ — 64.

Шейсет и четири беше не само броят на квадратите на шахматната дъска, но и кодът на металната кутия сейф, в която майка ми държеше ключовете от дома си.

Шахматната дъска е ключът!

Почувствах, че провиждам далеч, далеч навътре в самото сърце на Играта — сякаш пред очите ми се бе разделило Червено море. А щом първото кодирано съобщение на майка съдържаше втори пласт в значението си, то вече бях сигурна, че случаят с останалите е същият.

Също така бях сигурна, че макар на пръв поглед изборът на гости от страна на майка да изглеждаше донякъде парадоксален, всички присъстващи в тази стая бяхме свързани по някакъв начин един с друг. Но как? Трябваше да разбере, при това веднага, още докато всички играчи седяха събрани на една маса.

Промъкнах се от другата страна на огнището, където куполът на аспиратора донякъде ме скриваше от очите на другите, и измъкнах от джоба си единственото съобщение, написано от ръката на майка ми. То гласеше:

„WASHINGTON
LUXURY CAR
VIRGIN ISLES
ELVIS LIVES
AS ABOVE, SO BELOW“

Вашингтон, окръг Колумбия, оглавяваше списъка. Може би както шахматната дъска ми беше осигурила ключа за достъп до хижата, написаният тук код щеше да ми осигури ключа към останалите загадки. Напрегнах съзнанието си доста, но за LUXURY CAR и VIRGIN ISLES не успях да измисля нищо свястно. Знаех, че първият отговор на кода, за който вече се бях сетила — римските цифри DC-LX-VI, събрани даваха резултат 666 — числото на звяра. Реших да погледна на картинката от нова перспектива със следващия кодиран надпис. И улучих право в десетката.

„ELVIS LIVES“

От думата „Велис“ — фамилното име на майка ми — можеха да се измислят само две смислени анаграми — „елвис“ и „воали“^[6].

„Книга Откровение“ или „Апокалипсис“ — мястото, където се появява образът на звяра — е текст, в който евангелист Йоан разкрива какво ще се случи, когато настъпи краят на света. А от задръстеното си с игри на думи детство още знаех, че думите „апокалипсис“ и „откровение“ водят началото си от смисли, твърде близки до закодираните в името на майка ми: гръцкото *Apo-Kalyptein* — „Част от скритото“, и латинското *Re-Valare* — „Отстраняване на воала“^[7].

Що се отнася до последната кодирана фраза — AS ABOVE, SO BELOW, — в нея се криеше същинската връзка между всички факти, която аз така отчаяно търсех. А ако това бе вярно, тази фраза нямаше нищо общо със скритата в рояла партия шах, а беше просто уловка, която да ми се стори интересна и принудително да изостри вниманието ми. Определено беше изпълнила задачата си.

Фактически, ако прибързано не бях обявила майка за неспособна да измисля кодирани съобщения, щях да се досетя за всичко това от самото начало. На първо място щях веднага да получа обяснение защо Кат е поканила всички ни в Колорадо. В случая не ставаше дума просто за щата Колорадо, а за една определена точка високо в Скалистите планини, наречена „Четирите ъгъла“, разположена в самото сърце на четирите планини, които според оригиналната митология на племената навахо отбелязват мястото, където се е родил светът. Ако допуснем, че съществува космическа шахматна дъска, тя със сигурност беше разположена точно тук.

Сглобено, цялостното съобщение гласеше:

*„Шахматната дъска е ключът.
Отстрани воала, който скрива злите.
Каквото горе, такова и долу.“*

А ако шахматната дъска осигуряваше ключа към начина, по който воалът можеше да бъде отстранен, подозирах, че всичко, което вече бях открила тук „горе“, високо в планините — например старата

рисунок, — по някакъв начин отговаряше на нещата, разположени по огромната земна шахматна дъска „долу“.

Доколкото ми беше известно, на света съществуваше само един град, специално планиран така, че да напомня идеален квадрат от шахматна дъска. Това беше градът, който наричах свой дом.

Той беше мястото, където щеше да се случи следващият ход в Играта.

[1] Непреводима игра на думи — на английски името Кий означава „ключ“. — Б.пр. ↑

[2] Дебел плътен сняг, образуващ се в зоните, в които никога не настъпва топене. Фирнът е формата, която снегът приема, преди да се превърне в лед. — Б.пр. ↑

[3] Концертна зала във Вашингтон, построена през 1929 г. по поръчка на организацията ДАР с цел в нея да се провеждат годишните им събрания. — Б.пр. ↑

[4] Вожд на индианските племена във Вирджиния от началото на XVII в. Истинското му име е Уахунсонасох, баща на небезизвестната Покахонтас — жена, защитавала с живота си мира между бели и индианци. — Б.пр. ↑

[5] Във Вашингтон съществуват парк и мост, носещи името на Франсис Скот Кий. — Б.пр. ↑

[6] Непреводима игра на думи. Английската дума за „воал“ е veil. В случая е използвана формата ѝ за множествено число — veils, воали, очевидна анаграма от името на героинята Velis. — Б.пр. ↑

[7] При втория случай се има предвид произходът на английската дума за „откровение“ — revelation. — Б.пр. ↑

ВОАЛЪТ

„Бива ли да пишем за нещата, за които не се говори?

Бива ли да разкриваме нещата, които трябва да останат скрити?

Бива ли да произнасяме думите, които не трябва да бъдат произнасяни?“

Император Юлиан,
„Химн за майката на боговете“

*Султанският харем
Дворецът Дар ал-Макзен
Фез, Мароко
Зимното слънцестоене, 1822 г.*

Хаидѐ оправи вървешком воала си. Бързаше през широкия вътрешен двор на султанския харем. Придружаваха я двама широкоплещести евнуси, които не беше виждала до тази сутрин. Тя, както и останалите обитатели на харема, бе вдигната в зори от охраната на двореца, с нареждането всички да се облекат и да се пригответ колкото е възможно по-бързо за напускане на дворецовите помещения.

Началникът на охраната отдели Хаидѐ от останалите и я уведоми, че я викат веднага във външния двор, който свързваше харема с двореца.

Естествено, в момента, в който жените разбраха каква е причината за тази ужасяваща заповед, настъпи хаос. Султан Мулай Сулиман, наследник на Пророка и защитник на вярата, току-що бе починал от апоплектичен удар. Властта наследяваше неговия племенник Абдул Рахман, който заедно с харема и свитата си щяха да заемат двореца от днес. От предишни случаи на наследяване на трона бе известно, че предстои голям търг на човешка плът и дори масово

клане, за да се предотврати всяка заплаха за новата власт от страна на ненужните вече придворни на предишния владетел.

И докато наложници, слуги и евнуси, вече облечени, стояха сред познатите ухания на розова вода, лавандула, мед и мента във все още топлата безопасна прегръдка на харема — единствен дом за някои от тях, — те разговаряха уплашено как неочакваното развитие на събитията ще се отрази на всеки. Едно бе сигурно — надежда почти нямаше.

Хаиде беше пленница и без кръвна връзка със семейството на султана, така че излишно бе да разсъждава какво ѝ готви съдбата. Защо от всички обитателки на харема викаха единствено нея във външния двор? Това можеше да означава само едно. По някакъв начин бяха разбрали *коя всъщност е тя*. И още по-лошо — какво представлява голямата буца въглища, която преди единайсет месеца беше открита сред вещите ѝ и конфискувана от султана.

Пристъпваше между мускулестите си придружители в открития вътрешен двор покрай фонтаните, подгривани цяла зима, за да не измръзнат рибките в басейна. Говореше се, че изящните бели ажурени резби в мавърски стил на портиците и галериите наоколо, макар и нежни като дантела, бяха издържали вече шестстотин години, защото материалът, от който бяха направени, бил смесен със стрити на прах кости на християнски роби. Хаиде се надяваше да не бъде застигната от подобна съдба. Сърцето ѝ биеше от вълнение и страх пред неизвестността.

Вече повече от година Хаиде беше одалиска, прислужничка в харема. Държаха я в плен, охранявана от евнусите и робите на султана. Дворецът Дар ел-Макзен се простираше на площ от двеста акра заедно с великолепни градини и басейни, джамии и казарми, хареми и хамами. Крилото, което включваше харема, покоите и къпалните към него, свързани помежду си с дворове и градини без покриви, открити към зимното небе, можеше да подслони хиляда съпруги и наложници, заедно с огромно количество прислуга.

Хаиде обаче се задушаваше в тези привидно открити към простора градини. Бе заключена заедно с още стотици други човешки същества тук, зад железните решетки и плътно затворените врати и прозорци, които ги държаха далеч от външния свят. Бе изолирана напълно, макар че и за миг не оставаше сама.

А Каури — единственият защитник и приятел на този свят, който можеше да я открие в заключената отвсякъде крепост — бе предаден на търговците на роби заедно с целия останал екипаж в момента, в който отвлеченият им от пиратите кораб бе изтеглен в пристанището. Хаидè ясно си спомняше ужаса от преживяното.

Край адриатическия бряг, малко преди Венеция — корабът им бе заобиколил пристанищния град Пиран — име, означаващо „Пламък“, — се издигаше древен фар още от римско време, предупреждаващ корабите за острите скали. Това бе последното място, в което свирепите корсари, известните в цял свят пирати от Пиран, все още упражняваха страшната си професия — продаваха европейци в мюсюлманските страни. Такива роби носеха името „бяло злато“.

В момента, в който Хаидè и Каури осъзнаха, че корабът им е взет на абордаж от словенски пирати, и на двамата им стана ясно, че този неочакван обрат ще доведе до последствия, чийто ужас още не могат да си представят.

Малобройният екипаж на кораба и двамата млади пътници със сигурност щяха да бъдат ограбени, а после продадени на търг на пазарите за роби. Момичета като Хаидè биваха продавани, за да станат нечии съпруги или пък проститутки, но съдбата на момче като Каури можеше да бъде далеч по-страшна. Търговците на роби караха такива момчета дълбоко в пустинята, кастрираха ги и ги заравяха в горещите пясъци, за да спре кървенето. Ако момчето оцелее, става много ценно и може да бъде продадено изгодно в Османската империя като евнух за харемите или дори във Ватикана, в папския двор, където да бъде обучено за певец.

Единствената им надежда беше северноафриканският бряг. Британци, американци и французи бяха воювали там десетилетия, така че сега бреговете на Африка бяха затворени за трафик на хора. Преди пет години бе сключен договор и в резултат осемдесет хиляди европейци бяха освободени от северноафрикански плен и днес морските пътища на Средиземно море бяха отново отворени за нормална свободна търговия.

Само едно място на африканския бряг на Средиземно море не бе под контрола нито на Османската империя, нито на християнска Европа и все още приемаше човешката плячка на пиратите — султанатът Мароко. Страната беше напълно изолирана, а столицата

Фез — закътана навътре в сушата, далеч от брега, между планините Риф и Атласките планини. Вече трийсет години Мароко страдаше от желязното управление на султан Мулай Сулиман.

След месеци пленничество в харема Хаидè беше научила достатъчно за неговото управление и страховете ѝ се бяха разгорели още по-силно.

Макар сам да бе от рода на Пророка, Сулиман отрано бе прегърнал идеите на арабския сунитски реформатор на исляма Мохамед ибн ал-Уахаб. Фанатизираните му последователи бяха помогнали на арабския владетел Ибн-Сауд бързо да си възвърне големи части от арабските земи, завладени преди това от османските турци.

Триумфът му бе кратък, но религиозната страст на Уахаб бе хвърлила искра в сърцето на Мулай Сулиман, султан на Мароко, и той безмилостно, методично и старателно бе прочистил религиозните среди в страната си. Бе прекъснал търговските си връзки с „изменниците“ турци, както и с неверниците от Франция с тяхната обречена революция, последвана от създаването на обречена империя. Бе започнал да преследва култовете към различни светци сред шиитите и бе унищожил суфитските ордени.

Съществуваше само един народ, който Мулай Сулиман така и не бе успял да постави под свой контрол през всичките трийсет години на управлението си — това бяха берберите суфити, населяващи земи отгатак планините.

Точно този факт ужасяваше Хаидè най-силно през месеците на нейното пленничество. Защото, ако някой в Мароко откриеше, че Каури — където и да бе той сега — е едновременно и бербер, и суфит, то със сигурност момчето нямаше да бъде нито осакатено, нито продадено. То щеше да бъде убито на място.

И тогава Хаидè, която до ден днешен стриктно пазеше тайната, поверена ѝ от Али Паша, щеше да загуби и последната искрица надежда да види някога отново външния свят като свободен човек. Нямаше да успее да открие Черната царица, която ѝ бяха отнели, да я вземе и отнесе в сигурни ръце.

Въпреки завладялото я отчаяние, докато наместваше воала си и вървеше с придружителите си по дългата открита галерия към

външния двор, не спираше да си повтаря онази мисъл, която безспир се въртеше в главата ѝ през последните единайсет месеца.

Щом разбраха, че корабът им е похитен, още преди да акостират на мароканска земя, за да бъдат разделени навярно завинаги, Каури ѝ бе казал, че в Мароко има само един човек, който би могъл да им помогне и трябва да се постараят да го открият, защото за него говорел с уважение дори самият Баба Шемими. Велик учител, познал *Тарик'ат* и тайния Път, суфитският отшелник, известен като Стареца от планината. Каури бе казал, че ако той или Хаиде успеят да избягат от плен, на всяка цена трябва да търсят този човек.

Сега в кратките минути, които предстоеше да прекара извън затвореното пространство на харема, момичето се молеше да съумее да мисли и действа бързо съвсем сама. Иначе всичко наистина щеше да бъде изгубено.

АТЛАСКИТЕ ПЛАНИНИ

Шахин и Шарло достигнаха последния планински склон, когато залязващото слънце тъкмо докосваше най-високия връх на увенчаната с вечен сняг планина Зерхун в далечината. Три месеца им бяха необходими, за да извършат тежкото зимно пътуване през пустинята от Тасили, дълбоко в сърцето на Сахара, до град Тлемчен. В града бяха сменили камилите си с коне, далеч по-пригодни към мразовития климат и неравния терен на високите Атласки планини, през които предстоеше да преминат. Това бе Кабилия, земята на берберите кабили.

Също като Шахин Шарло носеше индиговосиния *литам* на туарегите. Тях арабите наричаха *мулетхемин* — Забулените, а името, дадено им от гърците, беше *глаукои* — Сините, заради бледосиния оттенък на светлата им кожа. Самият Шахин беше *таргуи*, благородник от туарегите Кел Рела. Те от хилядолетия контролираха и поддържаха пътищата през огромната Сахара — копаеха кладенци, откриваха паша за добитъка и осигуряваха въоръжена охрана. От древни времена туарегите бяха най-почитаните сред народите на пустинята — уважаваха ги и търговци, и пътуващи поклонници.

А сините воали не просто защитаваха двамата мъже от непостоянния климат в пустинята и в планините. Докато ги носеха, пътниците си оставаха *дакил-ак* — хора под закрилата на *амазигхите*, или берберите, както ги наричаха арабите.

По време на хилядите километри път, който в по-голямата си част минаваше през ненаселени територии, Шарло и Шахин бяха получили от *амазигхите* много повече от храна и отпочинали коне за смяна. Бяха получили и информация. Тя беше достатъчна двамата мъже да променят първоначалния си маршрут на север към морето. Шарло и Шахин бяха свили на запад, към планините.

Имаше само една страна, в която синът на Шахин и спътничката му може да са били отведени — Мароко. А там само един човек можеше да им помогне да ги освободят — един велик суфитски мъдрец. Стига да успееш да го открият. Името му беше Стареца от планината.

* * *

Високо на стръмния склон Шарло дръпна юздите на коня и спря до своя спътник. Свали индиговия *литам* и го прибра в торбата на седлото. Шахин бе сторил същото. Бяха твърде близо до Фез и трябваше да бъдат предпазливи — някой можеше да ги забележи. Воалът, който ги бе пазил в пустинята и в планините, бе опасен тук, от другата страна на Атласките планини, в земите на сунитите.

Двамата мъже се взряха в обширната долина, сгушена сред високи върхове. В краката им кръжаха птици. Тук, на това вълшебно място, по невиджан начин се сливаха много и различни води — потоци, водопади, извори, реки. Ниско долу, потънало в зеленина, се ширеше море от боядисани в искрящо зелено керемидени покриви, които блестяха на косото зимно слънце. Град, потънал във вълните на времето.

Това беше Фез, свещеният град на *мурафа* — истинските наследници на Пророка. Свещено място и за трите клона на исляма, но най-вече за шиитите — тук, в планината, се намираше гробницата на Идрис, праправнук на дъщерята на Пророка Фатима и първият от рода на Пророка, достигнал *магрес* — западните земи.

Мароко бе земя с велика красота, криещи мрачни прокоби.

— Една пословица на *тамазигт*, езика на кабилите — обади се Шахин, — гласи: *Aman d'Iman* — водата е живот. Водата обяснява дълголетието на Фез, едновременно град и свещен фонтан. Наоколо

има много древни пещери, прокопани от водите, криещи древни тайни. Те са идеално място да скрием онова, което сме дошли да търсим. — Той замълча, сетне добави тихо: — Сигурен съм, че синът ми е тук.

* * *

Двамата мъже седяха пред потрепкващите пламъци на огъня, накладен пред една пещера високо над Фез, където се бяха подслонили за през нощта. Шахин бе оставил настрана своята пръчка *талак* — знака на принадлежността му към благородниците, които имаха право да бият барабани. Бе свалил и украсените с ресни ремъци от козя кожа, които туарегите носеха кръстосани през раменете си. Двамата вечеряха със заека, който бяха уловили и сготвили.

Но между тях сега, както и през цялото им пътуване, лежеше нещо недоизказано, което се криеше под повърхността и шептеше като движещите се пясъци на пустинята.

Шарло вече знаеше, че не е загубил напълно ясновидската си дарба, но и че не е в състояние да я контролира. Докато прекосяваха пустинята, той често бе усещал Всевидението да го дърпа като парцалив бездомник, хванал края на бурнуса му. В такива моменти той можеше да каже на Шахин кой от търговците на пазара заслужава доверие и кой е твърде алчен, кой има жена и деца, за които да се грижи, и кой се готви да им забие ножа. Такива неща предвиждаше лесно, така лесно, както беше още от рождението му насам.

Но за какво можеше да послужи такава непостоянна и ограничена дарба предвид сложността на задачата, която им предстоеше? Всеки път, когато се опиташе да разбере къде е синът на Шахин, Всевидението му се сблъскваше с някаква преграда. Не че не можеше да види нищо, но видението приличаше на оптическа измама, на оазис с палми, който зърваш в пустинята, но знаеш, че в него няма вода. Когато помислеше за момчето Каури, пред очите на Шарло се мяркаше блещукащо видение, но той знаеше, че то не е истина.

Сега, в треперливата светлина на огъня, докато слушаха как конете им дъвчат зобта, извадена от дисагите, Шахин проговори:

— Питал ли си се някога защо мъжете туареги носят индиговия *литам*, а жените им ходят незабулени? — попита той. — Нашият воал

има традиция, по-стара от самия ислям. Арабите също били много изненадани от този обичай, когато дошли по нашите земи. Според едни воалът ни защитава от пустинния пясък, а според други, че е талисман срещу зли очи. Но той е най-важен за нас, хората, свързани с барабаните. В древни времена са го наричали „знак на злата уста“.

— Злата уста ли?

— Става дума за древните тайни — „онези неща, които никога не трябва да бъдат изговаряни от човешка уста“. Такива тайни са съществували и съществуват и днес по целия свят, във всяка човешка култура — продължи Шахин. — Между посветените обаче тези тайни могат да бъдат споделяни чрез ударите на барабаните.

Шарло научи от Шахин, че всяко от племената туареги, известни като „хората на барабаните“, произхожда от прародител жена. Старейшината на групата с барабаните — често също жена — пазеше свещения барабан на племето, за който се вярваше, че притежава мистична сила.

Подобно на суфитските еничари, контролиращи по-голямата част от Османската империя, туарегите от стотици години използват тайния език на своите инструменти, за да предават послания през огромните разстояния в своите обширни земи. Езикът им бе толкова могъщ, че в страните, в които съществуваше робството, барабанът бе забранен предмет.

— А тези древни тайни на туарегите — „злата уста“ и воалът — свързани ли са по някакъв начин с твоя син? — попита Шарло.

— Все още ли не можеш да го видиш? — попита Шахин. Лицето му остана безизразно, но Шарло чуваше неизречените думи — *дори и сега ли, когато той може би е толкова близо?*

Шарло поклати глава, потри ръце над огъня, за да ги стопли, и прокара пръсти през червената си коса в опит да подреди обърканото си съзнание. Вдигна поглед към лицето на Шахин, сякаш излято от дъвен бронз. Златистите му очи напрегнато се взираха в Шарло над огъня. Шахин чакаше.

По-младият мъж се усмихна с известно усилие.

— Разкажи ми за него. Може би това ще ни помогне да го открием. Нещо като да накараш жадната камила да надуши водата в пустинята. Ето например името му е Каури. Особено име.

— Синът ми се роди сред скалите Бандиагара — подхвана Шахин, — в земята на догоните. *Каури* е догонската дума за *cowrie* — морски охлюв, който живее в Индийския океан. Ние, африканците, използваме раковината му като разменна монета от хиляди години. Сред догоните обаче мъничката раковина *каури* притежава друго дълбоко значение и носи тайна сила. Тя е свързана със скрития смисъл на вселената и за догоните символизира източника на всички думи и числа. Съпругата ми избра това име за детето ни. — Забелязал, че Шарло го наблюдава изненадано, добави: — Съпругата ми, майката на Каури, беше много млада, когато се оженихме, но въпреки това имаше голяма власт сред народа си. Името ѝ беше Базу. На езика на догоните това означава „женски огън“. Тя беше една от Повелителките на огъня.

Жена ковач!

Шарло беше шокиран, когато осъзна значението на тези разкрития. Навсякъде в пустинята, а и не само там, професията на ковачите ги изключва от колективния живот на обществената група, към която принадлежат, макар че им дарява и голяма сила. Наричаха ги Повелители на огъня, тъй като изработваха оръжия, глинени съдове, инструменти. Бояха се от тях, защото занаятът им беше тайна, а и говореха на таен език, с който се разбираха помежду си. Ковачите контролираха както скритите похвати на посвещаването, така и демоничните сили, приписвани на духовете от древността.

— Значи такава е била жена ти. Майката на Каури — каза удивено Шарло. — Но как я срещна, как стана така, че се ожени за нея?

Как стана така, без аз да разбера! Шарло усещаше как всички тези новини го изтощават до крайност.

Шахин мълчеше, златистите му очи бяха сякаш забулени в мъгла.

— Всичко беше предсказано и се сбъдна — промълви той след малко. — Женитбата ми и раждането на нашия син, и ранната смърт на жена ми Базу.

— Предсказано ли? — попита Шарло. Ужасът, който досега само се бе прокрадвал тихо, го завладя с пълна сила.

— Предсказано от *теб*, Ал-Калим — отвърна Шахин.

Аз съм го предсказал. А не помня.

Шарло се взираше в своя спътник. Устата му бе пресъхнала от страх.

— Ето защо, когато те открих преди три месеца в Тасили, почувствах шок, сякаш съм загубил нещо много ценно — каза Шахин. — Петнайсет години по-рано, когато ти беше още момче на възрастта на Каури, само на крачка от възмъжаването, видя всичко това, което току-що ти разказах. Каза, че от мен ще се роди син, чието съществуване трябва да бъде пазено в тайна, тъй като неговата майка ще е Повелителка на огъня. Каза още, че той ще трябва да бъде обучаван от онези, които притежават великата мъдрост на древните тайни — тайните, записани в сърцето на шаха, познат ни днес под името шаха Монглан, тайни, за които се вярва, че могат да въздигат и унищожават цивилизации. Когато Ал-Джабир ибн Хайам създаде шаха преди повече от хиляда години, го нарекол шаха на *Тарик'ат* — пътеката на суфитите, шаха на тайния Път.

— Кой е посветил сина ти в тези тайни? — попита Шарло.

— Майката на Каури почина, когато той бе на три години. От този ден синът ми бе взет на обучение и поставен под закрилата на великия бекташ, суфитския *пир* Баба Шемими. Узнах, че през януари, когато турците нападнали Янина, моят син бил призован да помогне за спасяването на много важна фигура от шаха, пазена дотогава от Али паша. Когато Янина паднала, Каури бил изпратен заедно с една придружителка към морето. Това е последното, което се знае за него.

— Трябва да ми разкажеш всичко, което ти е известно от историята на шаха Монглан — въздъхна Шарло. — Разкажи ми сега, а утре в зори ще слезем от планината и ще открием сина ти.

После младият мъж застина, втрънен в пламъците, вгълбен дълбоко в себе си. А Шахин започна да разказва.

РАЗКАЗЪТ НА СИНЯ

През 733 година по западното летоброене Ал-Джабир ибн Хайам вече осма година работел усилено върху шаха на *Тарик'ат* с помощта на стотици опитни занаятчии. Правел го за първия халиф на Багдад — Ал-Мансур, но никой освен Джабир не знаел, че във фигурите и дъската са кодирани тайни. Те се коренели в неговия известен суфитски алхимически трактат „Книги на равновесието“, посветен на покойния шейх Джафар ал-Садик, бащата на шиитския ислям.

Джабир вярвал, че скоро ще завърши шедьовъра си. Но през лятото на същата година халиф Ал-Мансур бил изненадан от вестта за

пристигането на важна индийска делегация от планините на Кашмир. Официално повод за посещението им било установяването на търговски връзки с младата династия на Абасидите в Багдад. Всъщност мъжете били изпратени с мисия, за която никой не можел да се досети. Те носели със себе си древна тайна мъдрост, скрита под формата на два подаръка, създадени по съвременната тогава индийска наука. Разбира се, като учен Ал-Джабир бил поканен на представянето на тези съкровища. Тяхното съществуване щяло да промени плановете му.

Първият дар били индийските астрономически таблици, описващи движението на всички небесни тела през последните десет хиляди години. В тях била съхранена паметта за събития, случили се в небесата и старателно записани в най-древните индийските саги, каквито са Ведите например. Същността на втория подарък била тайна за всички в двора, но не и за главния аптекар Ал-Джабир ибн Хайам.

Това били „новите числа“. „Нови“ те били само за земите, разположени западно от Индия. При тези числа значение имала позицията им на изписване. Ако досега две линии или два камъка, поставени един до друг, означавали цифрата „две“, то при новите числа те означавали едно плюс десет, тоест „единайсет“.

Още по-хитро било въвеждането на една допълнителна цифра, която можела да заема самостоятелна позиция. Днес ние тук я наричаме *шифър*, от арабската дума *sifr*, която означава „празен“. Европейците я наричат „нула“. Тези цифрови нововъведения — носещи днес името „арабски цифри“ — щели да дадат революционен тласък на арабската наука. Съществували в Индия вече повече от хиляда години, но щели да останат непознати за Европа още цели пет века. След това закъснение те все пак достигнали западните земи през Северна Африка.

Вълнението на Джабир било неописуемо. Той начаса проумял връзката между двата подаръка — новите числа осигурявали необходимите задълбочени и сложни изчисления за астрономическите таблици. Ученият разбрал всичко това, свързвайки го с едно друго индийско изобретение, което отдавна било прието в арабския свят — играта на шах.

След още две години усилена работа Ал-Джабир успял да закодира кашмирските математически и астрономически тайни в шаха

на *Тарик'ат*. Сега шахът съдържал в себе си не само мъдростта на суфитските алхимици и на тайния Път, но криел и самата *awa'il*. Тази дума значи „в началото“ и с нея наричали всички науки, съществуващи отпреди възникването на исляма — те също носят древна мъдрост, върху която ислямските постижения естествено стъпват. Джабир се надявал шахът да се превърне в ръководство за онези от бъдещите векове, които биха пожелали да търсят Пътя.

През октомври 775 година, месеци след като Джабир представил пред двора новия шах, халиф Ал-Мансур починал. Неговият наследник, халиф Ал-Махди, назначил за свои везири или първи министри хора от влиятелната фамилия на Бармакидите. До един зороастрийци, огнепоклонници с традиции, това семейство произхождало от провинция Балк и съвсем наскоро приело исляма. Джабир успял да ги убеди да върнат *awa'il* — древните науки — към живот, като доведат мъдреци от Индия, които да преведат най-ранните санскритски текстове на арабски.

За кратко древните науки отново изплували и показали силата си. В тези дни Ал-Джабир посветил на семейството на Бармакидите новия си трактат, наречен „Сто и дванайсет книги“. Но скоро срещнал отпор от страна на *улама* — ислямските богослови, и на главните съветници в Багдад. Те настоявали за връщане към автентичните ислямски традиции. Смятали да постигнат това чрез изгаряне на всички книги, подобни на трактатите на Ал-Джабир, както и чрез унищожаването на шаха, в който се използвали животински и човешки фигури и по тази причина напомнял за идолопоклонничество.

Бармакидите обаче били наясно с важността на шаха Монглан и на кодираните в него знаци. Те виждали в него *Imago Mundi* — изображение на целия свят, демонстрация на това как многообразието космически води своето начало от Единството, от Единицата.

Самата композиция на дъската повтаряла схемата на някои от най-ранните структури, посветени на тайната на трансформацията на дух и материя, на небе и земя. По подобни схеми били създадени ведическите и иранските олтари за отдаване на почит към огъня, такава била и великата Кааба, съществувала още преди исляма, построена от Авраам и сина му Исмаил.

Изплашени, че такъв документ на могъщата мъдрост като шаха на *Тарик'ат* може да бъде унищожен по религиозни или политически

причини, Бармакидите заедно с Ал-Джабир уредили шахът да бъде прехвърлен тайно на сигурно място — в Барселона, крайбрежен град близо до Баските Пиренеи. Надявали се, че мавърският губернатор на града Ибн ал-Араби, сам той бербер и суфит, ще го опази. И тъкмо навреме, защото скоро след това Бармакидите паднали от власт, а с тях изчезнало и влиянието на Ал-Джабир.

Само три години след като получил шаха, Ибн ал-Араби го изпратил през планините в двора на Карл Велики.

Ето така този могъщ документ, обединил в себе си цялата древна мъдрост на Изтока, попаднал в ръцете на най-великия владетел на Запада. Всъщност през последните хиляда години шахът се намира единствено и само под западна власт.

* * *

Шахин замълча и загледа Шарло в мътната светлина на огъня, от който бяха останали само аленеещи въглени. Младият мъж седеше с изправен гръб, кръстосал крака, но очите му бяха затворени. В пещерата вече цареше почти пълна тъмнина, дори конете бяха заспали. Само пред входа ѝ светлината на пълната луна се отразяваше в белия сняг.

Шарло отвори очи и загледа наставника си с израз на най-голямо внимание. Изглеждаше така, сякаш се напруга да види нещо, скрито зад воал. Шахин познаваше този поглед отдавна — той предшестващо появата на пророческите видения на Шарло.

— Свещената мъдрост и държавната власт са в конфликт от много отдавна, нали? — попита Шарло внимателно, сякаш опипваше почвата за разсъдението си. — На мен обаче ми се струва, че огънят е това, което натрапчиво се появява отново и отново във всички разкази. Джабир е бил бащата на ислямската алхимия. Огънят навярно е бил неделима част от практическата му работа. А ако защитниците му в Багдад, семейството на Бармакидите, са били наследници на магите, на зороастрийските жреци, техните прадеди със сигурност са поддържали и са се покланяли пред олтари на огъня, в които е горял вечен пламък. Има една-единствена обща дума, която съществува на всички езици и която характеризира хората, свързани с огъня, с процеса на принасяне

на жертви — ковачите, шаманите, готвачите, касапите, както и жреците, които извършват жертвоприношения и изгарят жертвите на олтарите. Тази дума е *Mageiros* — магът, върховният майстор, тройно прославеният повелител на Тайните. Олтарите, посветени на огъня, както и индийските числа, астрономическите таблици, въобще цялата *awa'il*, всичките древни науки, за които ти вече говори, както и самата игра на шах — всички те произхождат от Северна Индия, от Кашмир. Но кое е онова, което ги свързва една с друга?

— Надявам се, че пророческата ти дарба може да даде отговор на този въпрос — отвърна Шахин.

Шарло го погледна сериозно, впери поглед в единствения мъж на света, когото смяташе за свой баща.

— Може би съм загубил дарбата си — промълви най-сетне младият мъж. В този момент той за първи път призна тази възможност, дори пред самия себе си.

Шахин бавно поклати глава.

— Ал-Калим, добре знаеш, че твоето раждане бе предречено сред нашите народи. Писано е, че един ден един *наби*, един пророк, ще дойде при нас от *Бахр ал-Азрак* — от азурното море. Ще има силата да говори с духовете, ще следва на *Тарик'ат*, мистичния Път на познанието. Той ще бъде *за'ар*, точно като теб — човек със светла кожа, сини очи и червена коса. Ще бъде роден пред очите на богинята, на фигурата, изрисувана върху скалите на Тасили, която моят народ нарича Бялата царица. Тя те е чакала осем хиляди години, защото ти си инструментът на нейното възмездие, точно както гласи пророчеството. Защото писано е: *Ще се въздигна отново като феникс от пепелта в деня, в който камъните и скалите запечат... а пясъците в пустинята заплачат с кървави сълзи... този ден на земята ще бъде ден за възмездие.* Знаеш, че всичко това е било предречено за теб, както ти предрече много неща за другите — продължи Шахин. Но има едно-единствено нещо, което никой човек не знае, нещо, което никой пророк, колкото и велик да е той, не може да предскаже сам за себе си. *Собствената си съдба.*

— Значи вярваш, че онова, което замъглява ясновидския ми поглед, всъщност е нещо, свързано с моето бъдеще? — изненадано попита Шарло.

— Мисля, че само един човек може да повдигне воала на тази тайна — отговори Шахин. — Утре ще отидем да го потърсим в планините Риф. Името му е молла Ад-Даркави. Той е онзи, когото наричат Стареца от планината.

„Всяко нещо е скрито в своята противоположност — печалбата в загубата, дарът в отказа, честта в унижението, богатството в бедността, силата в слабостта... животът в смъртта, победата в поражението, могъществото в безсилието и така нататък.

Затова, ако човек иска да намери, той трябва да е щастлив, ако загуби...“

Молла ал'Араби ад-Даркави, „Раза'ил“

Отшелнически скит Бу-Берих

Долината Риф, Мароко

Молла ал'Араби ад-Даркави, Стареца от планината, великият шейх на суфитския орден Шадхили, бе на смъртен одър. Скоро щеше да се пренесе далеч отвъд воала на илюзията, който покриваше света тук и сега. В продължение на месеци бе очаквал смъртта. По-точно, бе я чакал като скъпа гостенка.

До тази сутрин. Внезапно всичко се бе променило, днес всичко бе различно.

Това беше ирония, пратена от Бога — моллата трябваше да я разбира най-добре от всички. В този скит той се бе подготвил да умре спокойно, да потъне в пазвата на Аллаха, както отдавна копнееше. Но Бог бе решил друго.

Защо трябваше да се изненадва от това? Моллата бе суфит достатъчно дълго, за да знае, че когато става дума за пътищата на Аллаха, човек трябва да очаква неочакваното.

Това, което моллата очакваше в момента, беше знак.

Лежеше под тънката покривка, върху каменната плоча, която му служеше за легло, с ръце, скръстени на гърдите. И чакаше. До него бе поставен голям кожен барабан с привързана от едната страна палка. Бе

помолил да му го донесат, в случай че внезапно му потрябва. Смяташе, че това при всички положения ще стане.

Легнал по гръб, мъжът се взираше нагоре към единствения прозорец, който хвърляше светлина в скита — в неговата *завийя*, килия или кът — малка постройка от измит от дъждовете бял камък, кацнала сама високо горе в планината. Тя толкова дълго му бе служила за убежище. Ще се превърне и в моя гробница, помисли горчиво моллата, от момента, в който се превърна в свети мощи.

Навън последователите му вече чакаха. Стотици вярващи бяха коленичили върху снежната земя и тихо се молеха. Е, ще се наложи да почакаат. Бог решава, не аз. Защо Бог би оставил един старец да виси така между живота и смъртта, ако не става дума за нещо важно?

А и защо Бог бе довел момчето тук, в планината? Момчето Каури, ученик на бекташите, бе намерил убежище при последователите му, след като избягал от търговците на роби. През всичките тези месеци момчето беше настоявало, че то, както и едно изчезнало момиче са пазители на великата тайна. Според Каури момичето било заловено от хората на султан Мулай Сулиман и затова вече било много трудно, ако не и невъзможно да бъде открито. Дъщерята на Али паша Тебелени. Преди почти година самият велик пир на бекташите Баба Шемими бе поверил точно на нея един свещен предмет — предмет, за който моллата винаги бе мислел, че е просто мит.

Но тази сутрин, вече на смъртния си одър, молла Ад-Даркави осъзна, че историята около този предмет трябва да е истина.

Защото султан Сулиман бе мъртъв. Свитата му скоро щеше да се пръсне като подгонени от вятъра есенни листа. Девојката трябваше да бъде намерена, преди да е станало твърде късно.

А какво се бе случило с безценния предмет, който ѝ е бил поверен?

Шейхът знаеше, че волята на Аллаха повелява той и само той, Ад-Даркави, да даде отговори на тези въпроси. Трябваше да събере сили и да изпълни тази последна поставена му задача. Не биваше да се проваля за нищо на света.

Но за да успее, първо се нуждаеше от знак.

През отвора на тавана моллата виждаше облаците, които се носеха по небето. Изглеждаха като изписани думи. *Почеркът на Бог,*

помисли той. За моллата „Перото“ открай време бе сред любимите сури от свещения коран. Тя бе сурата, която обясняваше как Пророкът бил избран, за да я напише. Тъй като всичко на света е известно на Аллаха — най-милостивия и състрадателния, — той също така знаел, че Мохамед — дано пребивава във вечен покой — не можел нито да пише, нито да чете.

Въпреки този факт или може би именно заради него Бог избрал неграмотния Мохамед да бъде негов посланик и да разкрие пред хората волята му. Едни от първите му заповеди към Пророка били *Чети!* и *Пиши!* Бог винаги ни изпитва, помисли моллата, като ни поставя задача, която отначало ни изглежда неизпълнима.

Бяха минали много десетилетия от дните, когато молла Ад-Даркави сам бе просто начинаещ последовател на суфитския Път. Тогава се бе научил да отличава истината от суетата, да отделя зърното от плевата. Бе узнал, че някой може да влачи тежкия хомот на ралото тук, на земята, в болки и немотия само за да пожъне в другия свят обилен урожай от радост и богатство. Дълги години моллата бе упражнявал търпението си, бе изострял вътрешното си чувство, докато най-сетне беше открил тайната.

Някои я наричаха парадокс, воал, илюзия, която сами си създаваме. Нещо с върховна ценност се намира точно пред очите ни, но ние не можем да го видим. Последователите на Исус от Назарет наричат това „камъка, който зидарите отхвърлиха“. Алхимиците пък му дават името Прима материя — първичното вещество, Източника.

Всеки учител, открил великия Път, твърдеше едно и също: откритието се отличава с крайна простота. И като всички простички неща е толкова величаво, че оставя човека без дъх. Наистина, то е обвито в тайна, но нима Пророкът не е казал: *Inna lillahi la-sab'ina alfa hijabin min nurin wa zulmatin?* Бог е скрит зад 70 000 воала от светлина и мрак.

Воал! Ами да, точно на това приличаха тези бързи и леки облаци, облаци над главата му! Той присви очи, за да ги вижда по-добре. В този миг бързотечните облаци се разделиха. И на моллата му се стори, че високо в небето се появи равностранен триъгълник, облачен триъгълник, перест, подобен на огромно пирамидално дърво с множество клони...

В един ясен миг молла Ад-Даркави съзря значението му. Зад Воала лежеше Дървото на просветлението.

А точно зад този воал се намираше просветлението на *Тарик'ат*, осъзна моллата, просветлението на мистичния Път, чиито тайни бяха скрити в шаха, създаден от Ал-Джабир ибн Хайан преди повече от хиляда години. Скрити и в онази фигура от него, която другарите му суфити търсеха сега, фигурата, която бе пазил Баба Шемими.

Самото момче никога не я бе виждало, макар че я бе държало в ръцете си. Фигурата бе скрита в някакъв тъмен материал. В пълното си доверие Каури бе разкрил на шейха Даркави, че фигурата била най-важната, онази, която пазела ключа към разбирането на целия шах — Черната царица.

След полученото видение моллата вече вярваше, че знае точно къде е била скрита фигурата от султан Сулиман и неговите хора. Точно като Първичната материя, като тайния философски камък, тя трябваше да бъде поставена на някакво напълно очевидно място, но покрита с воал, който да я скрива. Ако моллата умреше сега, без да сподели видението си, хилядолетната тайна щеше да го последва в гроба.

Старецът събра всичките си сили, отхвърли покривката, надигна се от каменната плоча и се изправи без чужда помощ. Стъпи бос на ледения под. Крехките му треперещи ръце стиснаха с всички сили пръчицата на барабана и пое дълбоко дъх. Нужно му беше колосално усилие, за да избарабани първо познатия сигнал на суфитите Шадхили.

Сетне, поверил душата си в ръцете на Аллаха, започна да бие барабана.

* * *

Каури чу звук, който не бе чувал откак бе напуснал Бялата земя — барабанния сигнал на суфитите! Това можеше да означава единствено нещо страшно важно. Един по един хората от жалейната тълпа също го чуха и започнаха да вдигат глави от коленичилата си молитва.

Каури също бе на колене в снега сред стотиците други, които се бяха сбрали тук в очакване на смъртта на шейх Даркави. Той се напрегна, за да чуе слабия звук на барабана, и се опита да разчете

посланието му. Не успя обаче, тъй като никога преди не бе чувал този ритъм. Каури знаеше, че както всеки барабан има свой собствен глас, така и всеки ритъм носи различно значение, който може да бъде схванат само от ухо, посветено в особеностите му.

Още повече го порази мястото, от което се носеше звукът — той идваше от самата *завийя*, от каменната килия на шейх Даркави, където светецът лежеше на смъртния си одър. Сред тълпата се понесе удивен ропот. Единственият, който можеше да бие барабана, бе самият Даркави. Каури се замоли това да означава, че надеждата не си е отишла напълно.

Десет месеца след като бе избягал от търговците на роби, които го бяха оковали във вериги още там, на пристанището, Каури се бе опитвал да разбере нещо за съдбата на Хаиде и на шахматната фигура, наречена Черната царица. До никаква следа не бяха довели нито неговите усилия, нито тези на суфитите Шадхили, нито помощта на самия шейх. Сякаш момчето и ключът към свещеното наследство на Ал-Джабир бяха потънали вдън земя.

Каури слушаше как ударите на барабана от килията стават все по-уверени и силни. После забеляза някаква суматоха в единия край на тълпата. Един по един, мъжете се изправяха на крака, за да сторят път на някого, който вървеше право към Каури. Момчето не го виждаше, но наоколо се понесе шепот.

— Двама конници — в тихите думи на човека до него се смесваха почит и страх. — Трябва да са ангели. Светецът бие свещения ритъм на *Перото!*

Каури изгледа учудено човека, но той се взираше някъде зад него. Момчето извърна глава и погледна през рамото си в посоката, в която тълпата се разделяше, за да пропусне нещо, което приближаваше.

През тълпата се движеше висок мъж, възседнал светлосив кон, зад него яздеше още един. Каури видя белите им пустинни роби, червената коса, спусната свободно върху раменете на първия, и веднага си спомни онези забранени икони, изобразяващи Исус от Назарет, които криеха монасите от манастира „Свети Пантелеймон“ на Острова на боровете — мястото, където бе скрита и Черната царица.

Но вторият конник представляваше истинската изненада. Той носеше индигов литам!

Каури скочи на крака и се втурна напред.
Вторият конник бе баща му, Шахин!

*Джамията „Ал-Каравиян“,
Фез, Мароко*

Блясъкът на залеза в небето бе угаснал. Мракът бе настъпил. Покритите с лак керемидени покриви на джамията „Ал-Каравиян“ искряха на светлината от факлите, запалени в двора ѝ. Тесните арки, които го заобикаляха, тънеха в сянка. Шарло прекоси откритото пространство на двора, настлано с черни и бели плочки, на път за *иша* — последната вечерна молитва.

Бе пристигнал възможно най-късно, но все пак навреме, за да влезе в джамията с последната група богомолци за деня. Шахин и Каури отдавна бяха вътре и според плана вече трябваше да са се скрили. Шахин смяташе, че е най-добре Шарло да дойде последен и сам, когато падне мракът, защото, макар червената му коса да бе напълно скрита под чалмата и тежката джелаба, през деня искрящосините му очи можеха да предизвикат подозрение.

Шарло стигна до фонтана. Последните изостанали извършваха ритуалното измиване, преди да влязат в храма. Той бързо събу обувките си, със сведени към земята очи. Изми ръцете, лицето и нозете си а после скришом пъкна обувките си в приготвената под робата торба, за да не ги намери никой тук отвън, след като всички богомолци напуснат джамията.

Изчака всички да влязат, после бутна грамадните резбовани врати и пристъпи в тихия сумрак на храма — гора от бели колони се издигаше във всички посоки, стотици колони, докъдето поглед стига. Сред тях богомолците лежаха по очи на молитвените си килимчета, обърнати на изток.

Остана до вратата, за да сравни вътрешността на джамията с рисунката, която шейхът му бе дал.

Въпреки дебелиите си дрехи и топлината, излъчвана от греещите с мътна светлина газеничета, пръснати из грамадната зала, младият мъж не можа да потисне ледената тръпка, която го побя. Това, което вършеше, не бе само много опасно. То бе забранено.

„Ал-Каравиян“ бе сред най-големите и най-дълбоко почитаните джамии, строена преди почти хиляда години от Фатима, богата жена от град Каируан в Тунис, четвъртия свещен град за исляма след Мека, Медина и Йерусалим.

Пространството на джамията бе свещено и дори самото влизане в нея на *гяур*, неверник, какъвто беше Шарло, вече се наказваше със смърт. Младият мъж бе отгледан от Шахин и знаеше много за неговата вяра, но никой не можеше да подмине факта, че майка му бе послушница, готвеща се да стане монахиня, а истинският му баща бе епископ на католическата църква във Франция.

Във всеки случай възможността Шарло да прекара нощта в свещеното пространство на джамията според плана, предложен от шейха, бе нещо немислимо. Тук тримата бяха като в капан, като птички в торба, безсилни да се върнат към въздуха и да полетят отново.

Но с присъщия си възвишен тон, подсказващ сякаш, че онзи, който го употребява, неведнъж е говорил с ангелите, шейх Ад-Даркави ги бе уверил, че от най-високо място е узнал, че шахматната фигура се намира във великата джамия „Ал-Каравиян“ и знае точно къде е скрита:

— Зад воала в дървото. Следвайте иносказанието на „Сура Светлината“^[1] и със сигурност ще я намерите.

„Аллах напътва към своята Светлина когото пожелае и дава Аллах примерите за хората — Аллах всяко нещо знае.“^[2]

Коран, сура 24, стих 35
„Сура Светлината“

— „Сура Светлината“ е част от известна сура в Корана — обясни Каури шепнешком.

Криеха се зад тежък гоблен в ниша, водеща към погребалната пристройка на джамията. Момчето и Шахин седяха на пода зад гоблена вече много часове, откак молитвата *иша* бе приключила и храмът бе заключен за нощта.

Според шейх Ад-Даркави от този час чак до сутринта единственият човек в джамията бе *мувакитът*, Пазителят на времето. Но той цяла нощ оставал в своята стаичка високо горе на минарето, загледан в уредите си — една астролабия и един часовник с махало, подарени на храма от френския крал Луи XIV — за да улови точния час за *фаджр*, следващата от предписаните от Пророка канонични молитви за деня. Нейното време е между първата светлина на деня и изгрев-слънце. Скритите долу в пристройката мъже бяха в безопасност до утрото, когато вратите на джамията отново се отключваха. Тогава трябваше незабелязано да се смесят със сутрешните богомолци и така да се измъкнат.

Каури продължаваше да шепне, макар наблизо да нямаше никой, който да ги чуе:

— „Сура Светлината“ започва с указанието, че трябва да бъде възприемана иносказателно — нещо като код, зад който се крие „Божията светлина“. Дават ни се пет ключа — Ниша, Светилник, Стъкло, Дърво и Масло. Според моя учител Баба Шемими това са петте стъпки към просветлението, стига да можеш да разшифроваш значението им. Мъдреците спорят за него вече стотици години, без да са стигнали до окончателен отговор. Не съм сигурен за това как точно шейх Ад-Даркави си представя, че стихът води тъкмо тук, в джамията, и как ще ни помогне да намерим Черната царица...

Каури замълча, защото забеляза как рязко се измени изражението на Шарло. Младият мъж неочаквано бе завладян от някакво чувство. Лицето му пребледня, изглеждаше така, сякаш не му достига въздух в тясното затворено пространство. Без предупреждение той рязко се изправи и бутна настрана тежката завеса, която досега ги скриваше. Каури погледна към баща си за съвет, но Шахин също бе вече на крака и бе сграбчил Шарло за лакътя. Двамата изглеждаха еднакво разстроени.

— Какво става? — попита Каури и стана, за да придърпа мъжете отново зад гоблена, преди някой да ги е забелязал.

Шарло поклати глава и загледа Шахин. Погледът му бе замъглен.

— Ти говореше преди за *съдбата ми*, нали така? — попита той с горчива усмивка. — А може би онова, което пречи на ясновидския ми поглед, изобщо не е свързано с *Каури*. Господи! Как е възможно? Но все още не го виждам ясно.

— Татко, какво става? — повтори Каури, все така шепнешком.

— Това, което ти ни каза току-що, е невъзможно — отговори Шахин. — Пълен парадокс. Фигурата, която сме дошли днес да търсим тук, фигурата, която сте донесли от Албания преди единайсет месеца, не може да е Черната царица на Ал-Джабир ибн Хайам. Не може да е тя, защото *ние вече притежаваме* Черната царица. Тя е принадлежала някога на Екатерина Велика. Върнал ни я е внукът ѝ, Александър I, преди повече от петнайсет години и сега тя е на сигурно място в ръцете на бащата на Шарло, епископ Талейран. Как е възможно Али паша също да я е притежавал?

— Но според Баба Шемими — обади се Каури — албанските бекташи и Али паша пазят тази фигура вече повече от трийсет години! Хаидè бе избрана от учителя, защото истинският ѝ баща, лорд Байрон, също е бил замесен в историята на фигурата. Ние трябваше да му я занесем, за да я пази!

— Трябва да намерим това момиче час по-скоро — отбеляза Шарло. Нейната роля може да се окаже жизненоважна за всичко, което предстои. Но нека първо разгадаем иносказанието. Знаеш ли някакъв начин да го сторим?

— Мисля, че аз вече го сторих — каза Каури. — Трябва да започнем от мястото, на което се казват молитвите.

* * *

Почти в полунощ — изчакаха, за да са сигурни, че *мувакитът* вече е заспал — Шахин, Шарло и Каури се промъкнаха в галерията на погребалната пристройка на джамията.

Великата джамия бе пуста. Огромното помещение под петте грамадни купола бе тихо като в открито море под обсипано със звезди небе.

Каури предаде думите на шейх Ад-Даркави, че единственото място в джамията, което е „скрито зад воал“, е алковът, където се намира молитвената ниша — *Нишата* бе първата стъпка към разгадаването на посланието в „Сура Светлината“.

В същата ниша стоеше и *Светилникът*, който гореше вечно. Сам той от своя страна бе поставен в *Стъкло*, обграждащо го и каращо го

да се превърне в „искряща звезда, запалена от Благословеното Дърво“. Дървото, споменато в стиха, бе маслина. Тя осигуряваше искрящата светлина, идваща от вечно пламтящото нейно Масло — вълшебно масло, което „пламъкът едва докосва“.

Тримата мъже се запромъкваха безшумно край колонадата към молитвената ниша в другия край на джамията. Стигнаха до нея и преминаха през завесата, която я скриваше. Застанаха пред нишата и впериха поглед в запаления светилник в искрящо лампено стъкло.

Най-после Шарло проговори:

— Нали каза, че последната стъпка в стиха от Корана е Дърво, но аз не виждам нищо подобно тук.

— Да дръпнем встрани воала — предложи Шахин и посочи прозирната завеса, през която току-що бяха преминали. — Дървото трябва да е от другата му страна, някъде в самата джамия.

Дръпнаха завесата и отново стъпиха в пространството на храма. Тогава съзряха последния ключ от загадката, който все още им липсваше — точно пред очите им, окачен на тежката си златна верига, от централния купол на великата джамия „Ал-Каравиян“ висеше огромен полилей, искрящ със светлината на хилядите си светилници. На лампените стъкла на много от тях бяха изрязани звезди и слънца. Отдолу той изглеждаше като древна рисунка на Световното дърво.

— Дървото и Маслото заедно — това е знак — каза Шахин. — Макар че надали това е просветлението, което Баба Шемими желае за моя син. Но поне сме „просветлени“ достатъчно, та да проверим дали там горе няма още една Черна царица.

За техен късмет механизмът, който издигаше и спускаше полилея, бе отлично смазан и се движеше безшумно. Все пак тримата положиха огромно усилие, за да го спуснат, и то само за да открият, че полилеят слиза надолу толкова, че да позволява на прислугата в джамията да налива ново масло в светилниците с помощта на напоени фитили и малки лейки с много дълги дръжки. В най-ниското си положение се намираще на повече от три метра от пода.

Слънцето приближаваше неизбежния си изгрев и тримата вече сериозно се тревожеха, че няма да имат време да се справят със задачата. Как да се качат на „дървото“? Най-после бе взето решение.

Каури, като най-лек от тримата, съблече горната си дреха, остана по тесния си, подобен на туника кафтан и с помощта на Шарло стъпи

на раменете на баща си. Покатери се по масивните разклонения на полилея, внимавайки да не събори някоя от безбройните купички с горящо масло.

Шахин и Шарло наблюдаваха отдолу. Съвършено тихо и много ловко Каури се качваше нагоре, стъпка по стъпка. При по-рязко движение огромният полилей се разлюляваше леко, заплашвайки да пролее наоколо горещо масло. Шарло затаи дъх. Наложил си да успокои биещото си до пръсване сърце.

Каури стигна най-горния ред светилници на спуснатия полилей — намираше се на половината на разстоянието до купола, може би на повече от осемнайсет метра от пода. Той погледна надолу към мястото, където се бяха изправили Шарло и Шахин. После поклати глава, за да им покаже, че горе няма и следа от Черната царица.

Трябва да е тук! — помисли Шарло в треската на болката и съмнението. *Как е възможно да я няма?* Толкова много им струваше да се доберат дотук. Пътуването през великата пустиня и през планините. Залавянето на Каури и бягството му от плен. Мисията на момчето, където и да се намираше то сега. А после този парадокс.

Нима провидческият дар на молла Ад-Даркави бе отслабнал като неговия? Нима бе станала грешка и *шейхът* не е разчел правилно посланието?

И тогава я видя.

Вперил поглед в грамадния полилей отдолу нагоре, на Шарло му се стори, че забелязва някаква асиметрия. Премести се в точния център на купола и пак погледна нагоре. В дъното на полилея зърна черна сянка.

Вдигна ръка и махна на Каури. Момчето започна внимателно да слиза. Бе значително по-трудно от изкачването. Смъкваше се бавно надолу, пак стъпка по стъпка, заобикаляйки хилядите панички с пламтящо масло.

Изправен под полилея дърво, застанал до Шарло, Шахин наблюдаваше слизането. Каури стигна най-долната част на огромния светилник, увисна надолу на двете си ръце, залюля се, а Шахин го прихвана, като обви ръце около нозете му. Всичко свърши в пълна тишина. Само Шахин веднъж рязко си пое въздух.

Тримата стъпиха на земята и загледаха нагоре в кухнята вътрешност на полилея, където беше пхнатата черната буца въглища.

Трябваше да я извадят, при това час по-скоро, за да могат да издигнат отново полилея, преди мюезинът да призове богомолците за сутрешна молитва.

Шарло направи знак на Шахин, по-възрастният мъж се изправи с раздалечени крака, за да има по-добра опора, и сплете ръце така, че Шарло да може да стъпи на тях. Шарло бавно се качи на раменете му и се изправи несигурно, като протегна ръка нагоре към вътрешността на полилея. Пръстите му докосваха буцата, но не можеха да я хванат. Шарло протегна ръка към Каури. Момчето с мъка се покатери по телата на двамата мъже и стъпи още веднъж на най-долното ниво разклонения на полилея. Така се намираше над шахматната фигура. После бръкна в полилея, достигна я и натисна буцата въглища надолу. Тя се освободи от мястото, в което бе заклещена, и се плъзна надолу към протегнатата ръка на Шарло.

В същия миг силен звън като от гонг раздра тишината в обширната зала на храма. Сякаш идваше отгоре. Шарло трепна, за миг дръпна вдигнатата си ръка, за да възстанови равновесието си, и тогава всичко се обърка. Каури опита да хване буцата, за да спре движението ѝ надолу, но я изпусна. Шахин залитна, Шарло падна от раменете му на земята и се претърколи встрани в мига, в който тежката буца въглища прелетя подобно на метеор от три метра височина върху килима на мраморния под между двамата.

Шарло скочи изплашен и грабна фигурата, а силният звън продължаваше да отеква между колоните, допълнително усилен от високите куполи. Каури се залюля на полилея и скочи на пода сред дъжд от горещо масло. Тримата се приготвиха за бягство...

В този миг звъненето спря.

Храмът отново потъна в тишина.

Шарло погледна двамата си изненадани спътници. После проумя какво се бе случило и се разсмя, въпреки че опасността продължаваше да витае край тях.

— Дванайсет удара, нали? — прошепна той. — Трябва да е полунощ. Забравих за мувакита и проклетия му френски часовник!

* * *

След молитвата на разсъмване тримата се смесиха с богомолците, минаха през портата на двора и излязоха по улиците на Фез.

Денят вече започваше. Слънцето искреше като украсен с филигран поднос пред сребристия воал на мъглата, която тъкмо започваше да се вдига. За да стигнат до най-близката порта на оградената с висока стена столица, трябваше да минат през стария град, из който вече се суетяха търговците на различни хранителни стоки. Въздухът бе напоен с ароматите на розова вода и бадеми, сандалово дърво, шафран и амбра. Старата част на Фез бе най-големият пазар в Мароко, истински лабиринт от сложно преплетени разклонения и улички. Всеки знаеше, че там е много лесно човек да се изгуби без надежда за спасение.

Шарло усещаше, че няма да се успокои, докато не напусне този град с грамадната му стена, надвиснала над тях, сякаш се намираха в средновековен замък. Особено сега, когато в торбата, скрита под дрехите му, бе прибрана шахматната фигура. Трябваше да излезе оттук. Дори само за да може да си поеме спокойно въздух.

Знаеше, че след това трябва бързо да намерят подходящо място, където да скрият фигурата, поне за малко, докато попаднат на следите на момичето, което навярно държеше ключа към цялата загадка.

В стария град, недалеч от джамията, се намираще петстотингодишното религиозно училище Атарин, един от най-красивите религиозни центрове в света. Кедровите му порти и дървените решетки по прозорците бяха украсени с релефи, стените — богато инкрустирани с разноцветни плочки и златни калиграфски надписи. Молла Ад-Даркави им бе обяснил, че до покрива на училището има публичен достъп и оттам се открива гледка към целия стар град. Можеха да го използват, за да очертаят маршрута си за бягство.

По-важното беше, че Шарло не можеше да се освободи от усещането, че нещо го привлича към това място, макар че все още не можеше да види ясно защо.

Скоро тримата застанаха до парапета на покрива на училището и Шарло оглеждаше стария град, опитвайки се да се ориентира. Под тях лежеше лабиринт от тесни улички, пълни с магазинчета и сукове, къщи, боядисани в бежово, с малки градинки, фонтани и дървета.

Точно под краката им, сред главната чаршия „Ал-Атарин“, непосредствено до стените на училището, Шарло видя необикновена гледка. *Гледката*. Тя бе видението, което бе чакал досега. Видението, което замъгляваше всички останали.

Когато осъзна какво вижда, целият потрепери.

Това бе пазар за роби.

Никога не бе виждал пазар за роби през живота си, но нима можеше да го сбърка? Стотици жени, затворени в грамадни оградени кошари като животни в селски двор, приковани една за друга с окови около глезените. Те стояха, без да се движат, свели очи към земята, сякаш се срамуваха да погледнат към голямата платформа, към която скоро щяха да ги поведат, за да бъдат огледани от купувачите.

Само едно момиче гледаше нагоре. Сребристите ѝ очи се взираха право в Шарло. Вероятно очакваше да го види горе, на покрива.

Дребничко момиче, но със завладяваща красота. В нея обаче имаше и още нещо. Сега Шарло разбра точно *защо* бе изгубил части от паметта си. Разбра също, че трябва да спаси момичето, да я спаси от този ужас, дори това да му струва живота, ако ще и цялата Игра да пропадне. Най-после Шарло разбра всичко. Разбра коя е всъщност тя и какво трябва да стори самият той.

Каури вече го беше сграбчил за лакътя.

— Боже мой! Това е *тя!* — промълви той разтреперан. — Това е Хаиде!

— Знам — отвърна Шарло.

— Трябва да я спасим! — продължи Каури, като дърпаше лакътя му.

— Знам — повтори Шарло.

Но докато се взираше надолу в очите ѝ, неспособен да отвърне поглед, Шарло разбра и още нещо, което не можеше да сподели с никого. Не и докато сам не проумееше смисъла на всичко това.

Той разбра, че тъкмо Хаиде бе тази, която пречеше на ясновидския му поглед.

* * *

След кратко съвещание с Шахин горе до парапета тримата намислиха план, най-простичкия, за който можеха да се сетят за толкова кратко време, но въпреки това изпълнен с трудност и опасности.

Ясно им беше, че не могат да отвлекат момичето и да избягат с него при наличието на толкова голяма тълпа наоколо. Разбраха се Шахин да тръгне веднага, за да доведе конете на удобно място, докато Шарло и Каури, представяйки се за богат френски търговец на роби и неговия слуга, щяха да откупят Хаидè независимо на каква цена и да се срещнат с Шахин отново в западния край на стария град, на едно пусто местенце недалеч от северозападната градска порта. Там имаше най-малко хора, които евентуално да забележат бягството им от града.

Шарло и Каури се смесиха с тълпата търговци, очакващи първата партида човешка стока да бъде изведена за започването на търга. Шарло почувства напрежение и надигащ се страх, който едва съдържаше. Тълпата скриваше от очите му оградените кошари. Нямахше нужда обаче да вижда онези, които бяха затворени вътре като добитък. Можеше да надуши страха им.

Неговият собствен страх съвсем не бе по-малък. Първи за търг бяха изведени децата. Групирани по петдесет, ги подкарваха от кошарите към платформата, за да ги виждат по-добре. Събличаха дрехите им, наддаващите на търга оглеждаха косите, ушите, очите и зъбите им и над главата на всяко бе поставена начална цена. Помалките извеждаха на групи от по десет или двайсет, а кърмачетата се продаваха с майките — после, щом ги отбиеха, отново щяха да бъдат препродадени.

Отвращението и ужасът у Шарло нарастваха и почти напълно го бяха завладели. Той обаче знаеше, че трябва да потисне чувствата си, поне докато узнае точно къде се намира Хаидè. Хвърли поглед на Каури и леко му кимна по посока на един мъж в кафтан на райета, застанал до тях в блъсканицата.

— Господине — обърна се Каури към него на арабски, — моят господар работи за една голяма захарна плантация в Новия свят. Необходими са ни жени в нашата колония — както за да раждат деца за работа, така и за нуждите на бездетни плантатори. Господарят ми е изпратен тук да закупи добра стока за разплод, но за съжаление не сме запознати с правилата на търговете в тази част от света. Не бихте ли ни

обяснили процедурата? Дочухме, че на търга днес ще се предлага както черно, така и висококачествено бяло злато...

— Правилно сте чули — отвърна мъжът, явно доволен, че знае нещо, което бе неизвестно на чужденците. — Стоката днес идва направо от личното домакинство на починалия султан Мулай Сулиман, всички са от двореца, първо качество! Да, прави сте, че правилата, както и цените тук са доста по-различни от тези на другите пазари за роби, дори от този в Маракеш, който е най-големият в Мароко. Там се продават между пет и шест хиляди човека всяка година.

— По-различни ли? Как така? — попита Шарло. Гневът срещу грубостта на другия мъж започна да възстановява силите му.

— По западните стандарти за търговия, прилагани в Маракеш например — продължи мъжът, — най-търсени са силните, здрави мъже. Карат ги в плантации като вашата в европейските колонии. За износ на Изток обаче най-високите цени се плащат за момчета евнуси. Те се ценят като прислуга в харемите на османските турци. Тук във Фез обаче момчета на възраст между пет и десет години не струват повече от двеста-триста динара. Затова пък, виж, младите *момчета* на тази възраст струват двойно повече. Ако момчето вече може да ражда, красиво е, съзряло, но въпреки това е още девствено, цената му може да стигне и хиляда и петстотин динара — това е повече от хиляда френски ливри. Такива момчета най-много се търсят тук, така че ако имате парите, няма да се наложи да чакате дълго. На търговете винаги ги продават първи, веднага след децата.

Двамата поблагодариха на мъжа за информацията. Шарло, отчаян от чутото, хвана Каури за рамото и започна да им проправя път напред, за да виждат по-добре платформата.

— Какво да правим? — прошепна Каури. Ясно беше, че нямаха време да осигурят такава грамадна сума, дори да знаеха откъде изобщо да я вземат. Когато около тях се поосвободи място, Шарло каза полугласно:

— Има един начин.

Момчето го загледа въпросително с широко отворени очи. Да, и двамата знаеха, че съществува един начин да набавят толкова много пари бързо, независимо какво в крайна сметка щеше да им струва това решение. Но имаха ли избор?

Нямаше повече време за мислене. Шарло усети как ужасът стяга гръбнака му, сякаш го бе стиснала десницата на съдбата. Той рязко обърна глава към платформата и видя тъничката фигура на Хаиде. Голотата ѝ бе прикрита единствено с разпуснатата ѝ коса. Изкарваха я на платформата заедно с група други момичета. Всички бяха оковани заедно със сребърна верига, стегната около левите им китка и глезен.

Каури остана на пост, скривайки Шарло от погледите на останалите, а младият червенокос мъж пхна ръка под робата си, сякаш просто да оправи връхната си *джелаба*. Всъщност той бръкна под кафтана си и извади Черната царица от скритата там кожена торба така, че да може да я вижда. Измъкна от калъфа и своя *бусаади*^[3] и остърга с него част от въглищния пласт. После внимателно откърти от мекото, чисто злато един-единствен скъпоценен камък. Почувства го в ръката си — изумруд с размерите на яйце на червеношийка. След това прибра фигурата в кожената торба, отвърза я от кръста си, подаде я на Каури и оправи *джелабата*.

Стиснал в дланта си камъка, Шарло съвсем сам прекрачи напред през тълпата и застана точно под платформата, под нозете на всички голи и ужасени жени. Но когато погледна нагоре, той видя единствено Хаиде. Тя също го гледаше в очите без страх, с пълно доверие.

И двамата знаеха какво трябва да стори той.

Шарло може и да бе загубил ясновидския си дар, но му бе ясно без съмнение, че в момента постъпва напълно правилно.

Вече знаеше, че Хаиде е новата Бяла царица.

[1] „Сура Светлината“ — част от Корана, сура 24. — Б.пр. ↑

[2] Превод Цветан Теофилов. Коран. С., 1997. — Б.пр. ↑

[3] Дълъг тънък нож. — Б.пр. ↑

ОГНИЩЕТО

„Всеки град в Древна Гърция имал свой пританеум...

Огнище, в което горял вечен огън.

Пританеумът бил посветен на Хестия, богинята на огнището...

Все още не е намерен отговор на въпроса защо поддържането на вечно горящ огън е било от толкова голямо значение.

Неговата история се връща назад във времето до началата на човешката цивилизация...“

Джеймс Джордж
Фрейзър, „Пританеумът“,
1885 г.

Вашингтон, окръг Колумбия

Април 2003 г.

Таксито ме остави на Ем Стрийт, в сърцето на Джорджтаун, точно когато камбаните на йезуитската черква в края на улицата удариха, за да известят, че неделната нощ е към края си.

Родо ми беше оставил толкова съобщения на телефона да се явя, за да подготвя огньовете, че въпреки умората и убедеността, че Леда ще ме покрие отново, реших да не се отбивам вкъщи. Вместо това щях да отида направо в кухнята на ресторанта, само на една пряка от дома ми, и да приготвя огнищата за седмицата, както правех обикновено.

Определението „изморена“ бе твърде меко за действителното ми състояние. Заминаването от Колорадо не мина точно както го бях планирала.

В края на нашето парти в петък Ливингстънови си тръгнаха, а всички останали бяхме на предела на силите си. Лили и Варган се движеха още по лондонското време. Кий призна, че същата сутрин

станала преди съмнало и също трябвало да се прибере да дремне. А след всички емоционални травми и психически удари, които бях получила откак се бях върнала в хижата на колорадския планински връх, съзнанието ми до такава степен бе задръстено с мисли за възможни ходове и контраходове, че вече губех представа за общата картина.

Лили огледа измъчените ни физиономии и заяви, че е крайно време да обявим нощта за започнала. На сутринта, допълни тя, ще бъдем в по-добро състояние и ще можем да съставим стратегия.

Според нея стратегията трябваше да представлява едновременни действия на няколко фронта. Тя се ангажира да разучи нещо повече около дейността на Базил Ливингстън в шахматните среди. Вартан щеше да разпита руските си контакти и да открие още факти около съмнителната смърт на Тарас Петросян. Нокомис получи поръчение да разбере накъде е поела майка ми, след като е напуснала хижата в Четирите ъгъла, и да види дали няма да попадне на следите ѝ. На мен бе възложена неблагодарната задача да се свържа с моя неуловим чичо и да науча дали той не знае нещо повече за изчезването на Кат, както и какъв е споменатият в телефонното съобщение „подарък“, който ѝ е изпратил за рождения ден. Бяхме единодушни, че най-важното е да открием майка ми. Аз щях да звънна на Кий в понеделник, за да разбера какво е научила.

После Кий се обади на своите хора да пита какво е положението с колата на Лили, която те междувременно бяха пратили в Денвър с фургон. Тогава стана ясно, че се налага промяна в плановете.

— О, не! — въздъхна Кий, държейки телефонната слушалка до ухото си и ми хвърли мрачен поглед. — Колата е стигнала в Денвър без проблеми, но ми съобщиха, че от север към нас приближава снежна буря. Вече е в Южен Уайоминг. Ще ни удари утре преди обяд. Летище Кортес вече е затворено.

Това ми се беше случвало и преди, така че знаех какво следва. Бе едва петък и нямах намерение да летя за Вашингтон преди неделя, но сега нещата вече стояха другояче — ако бурята навееше много сняг тук в събота, имаше реална опасност да изпусна връзката Денвър-Вашингтон. По-лошото беше, че след бурята всички щяхме да сме заклещени тук в хижата дни наред, да разполагаме само с една баня и с едно легло, а при това да спазваме и стриктна диета от консерви. Това

бе немислимо. Така че се налагаше да тръгнем от хижата, преди снегът да ни е затрупал, с други думи — веднага в събота сутрин. Лили, Вартан, аз и За-за с всичкия багаж трябваше да изминем осемстотин километра през Скалистите планини в колата, която бях взела под наем.

Настаних Лили и За-за в единственото истинско легло в къщата — железното легло на майка ми, сгущено в една от нишите на осмоъгълната галерия. Двете заспаха, преди да подушат възглавницата. Вартан ми помогна да извадя меките надуваеми постелки и спалните чували. После предложи услугите си за разчистването на бъркотията след вечерята.

Гостите ми вече бяха забелязали, че условията в хижата са доста примитивни. Но бях пропуснала да им съобщя, че в къщата има само една-единствена малка баня. Тя се намиреше на долния етаж под стълбите. В нея нямаше душ, само мъничка вана и грамадна железна мивка. От дългия си опит знаех, че там се мият и съдовете.

Кий тръгна да си ходи и пътьом хвърли поглед през отворената врата на банята към Вартан, който, с навити ръкави на кашмирения пуловер, сапунисваше съдовете в мивката и ги плакнеше във ваната. После ми ги подаваше през вратата, за да ги подсушавам.

— Прощавай, не можем да те хванем да помагаш, няма място — рекох аз на Кей.

— Няма нищо по-сексапилно от силен мъж, наведен над мивка, пълна с горещи сапунисани съдове — заяви Кий широко ухилена.

Аз се засмях, а Вартан се смръщи.

— Вие двамата — продължи Кий — не стойте до късно да си играете с мехурчетата, нищо че е толкова забавно. Утре ви чака тежко пътуване.

После приятелката ми изчезна в тъмнината.

— Всъщност *наистина* е забавно — обади се Вартан, когато Кий бе вече навън. Стигнали бяхме до чашите. — Когато бях малък, в Украйна, помагах на майка ми да мие чиниите. Обичах да стоя в кухнята, обичах миризмата на прясно опечен хляб — продължи той. — Помагах за всичко — мелех кафе, чистех зелен фасул, тя просто не можеше да се отърве от мен. Другите деца все повтаряха, че съм вързан за полата на майка си — как се казва на английски... Мамино

синче. Дори се научих да играя шах на кухненската маса, докато тя готвеше.

Признавам, че ми беше доста трудно да свържа представата си за арогантното и безмилостно момче шахматист с описанието на „маминото синче“, което току-що бях чула. Още по-чудно ми беше несъответствието между нашите две култури, което веднага ми се наби в очи.

Майка ми умееше да накладе огън. Но когато се стигнеше до готвене, тя едва се справяше с това да пусне пакетчето чай в чашата с гореща вода. Единствените две кухни, които бях виждала като дете, едва ли можеха да се нарекат уютни. Едната беше онази с печката с две колела от апартамента ни в Манхатън, а другата — огромната кухня в имението на чичо Слава в Лонг Айленд с пещите на дърва и огнището, което побираше изправен човек. Там имаше условия да се сготви за цяла рота. Чичо пък си беше единак, така че никога не се възползва от това. Шахматното ми обучение също едва ли можеше да се нарече идилия.

— Историята за кухнята ми звучи прекрасно. Особено като имаш предвид, че съм готвачка — споделих аз. — А кой те научи да играеш шах?

— Мама. Купи шах и ме научи да играя. Бях съвсем малък тогава — отвърна той и ми подаде през вратата последния сребърен прибор. — Стана точно след като баща ми беше убит.

Вартан видя шокираното ми изражение, посегна и хвана ръцете ми в мокрите си длани. Аз още държах прибора и кърпата за бърсане.

— Извинявай. Мислех, че всички знаят — обясни той бързо. Взе прибора от ръцете ми и го остави настрана. — Пишеше го по всички вестници, когато станах гросмайстор. Смъртта на моя баща обаче по нищо не напомня смъртта на твоя.

— Как умря твоят? — попитах аз. Плачеше ми се. Бях готова да легна направо на пода от умора. Не можех да мисля нормално. Баща ми бе мъртъв, майка ми — изчезнала. А сега и тия приказки.

— Убиха го в Афганистан, когато бях на три — отвърна Вартан. — Изпратиха го на фронта в разгара на войната. Но когато загина, не бе служил достатъчно дълго време, така че мама не получи никаква пенсия. Бяхме много бедни. Мисля, че затова тя постъпи така.

Очите на Вартан ме фиксираха. Беше взел ръцете ми в своите и сега леко ги стисна.

— Екси, слушаш ли ме? — попита той с тон, който не бях чувала досега. Настоятелен, сякаш ми заповядваше да внимавам.

— Ами... — заекнах аз. — Бил си беден, баща ти е убит по време на служба. Дотук така ли е? — В този момент *включих*. — *Кой* как е постъпил?

— Мама — отвърна Вартан. — Стана няколко години преди да разбере колко съм добър на шах и колко по-добър мога да стана. Тя искаше да ми помогне както може. Беше ми трудно да ѝ простя, но знаех, че е убедена, че постъпва правилно, като се омъжва за него.

— За кого? — попитах, макар че се бях сетила, преди да получа отговор.

Разбира се. За човека, организиран шахматния турнир, на който бе убит моят баща, за партньора на Базил Ливингстън в престъпленията, за онзи, когото така наречените силовики бяха надушили в Лондон преди две седмици. За втория баща на Вартан Азов...

— За Тарас Петросян.

* * *

Излишно е да казвам, че нито аз, нито Вартан спяхме достатъчно тази нощ. Неговото шахматно детство в Съветския съюз караше това на баща ми — поне доколкото ми беше известно — да изглежда като приятно прекарване.

Проблемът бил в това, че Вартан не харесвал и отхвърлял втория си баща, с когото се сдобил на деветгодишна възраст, но му се доверявал заради спокойствието на майка си, както и заради собственото си шахматно обучение и развитие. После Вартан станал гросмайстор, майка му вече била починала, а Петросян се намирал в самоналожено изгнание извън Русия и връзката между двамата почти напълно прекъснала. До последния шахматен турнир, преди две седмици в Лондон.

И все пак защо Вартан не бе споменал нищо за отношенията си с Петросян пред всички ни по-рано днес, докато обсъждахме плана за

действие? А ако „вестниците са писали“ за тях, дали Лили е наясно?

Сега двамата седяхме потънали във възглавниците пред бледнеещата светлина на огъня. Аз бях изтощена до краен предел и нямах сили нито да му искам обяснение, нито дори да говоря повече, но също така бях все още твърде смутена, за да мога да се кача горе и да заспя. Вартан бе налял и на двама ни по малко бренди, което откри в шкафа. Докато пийвахме, той посегна и потърка шията ми с длан.

— Извинявай. Мислех, че знаеш тези неща — каза той нежно. Ръката му разтриваше напрегнатите сухожилия на врата ми. — Но ако всички ние вече сме замесени в тази голяма Игра, както твърди Лили Рад, на мен лично ми се струва, че в моя и твоя живот са се случили твърде много съвпадения. Няма да е зле да обединим силите си.

Твърде много съвпадения, особено като почнем от няколко съмнителни убийства в семейството, помислих аз. Но премълчах.

— За да покажа колко много искам да си сътрудничим — продължи усмихнато Вартан, — ще ти предложи услугите си във връзка с нещо, в което съм по-добър дори от шаха. — Той плъзна ръка от шията ми и я пхна под брадичката ми. После повдигна лицето ми така, че да го погледна в очите. Тъкмо щях да се възпротивя, когато той добави: — На това също ме научи майка ми, когато бях малък. Ще имаш нужда от способностите ми, преди да заминем утре сутрин.

Вартан стана, отиде в антрето, върна се с моя дебел, пълен с пух анорак и го хвърли в скута ми. После отиде до рояла. Аз тревожно се бях изправила сред възглавниците и го гледах как отвори капака и бръкна вътре. Извади старата рисунка на шахматната дъска, която аз в пълното си объркване абсолютно бях забравила.

— *Смяташ да я вземеш със себе си, нали?* — настоятелно попита Вартан. Аз кимнах, а той добави: — Трябва да си благодарна за това, че аноракът ти е достатъчно дебел, че да можем да я скрием в него. Добре че мама ме научи да шия!

* * *

И друг път бях предприемала подобно изтощително пътуване, но през целия съботен ден с трудност се борех с волана, изпреварвайки острия вятър на приближаващата снежна буря. Е, допълнително ме

топлеше защитата в анорака ми двестагодишна нарисувана шахматна дъска. Радваше ме и още едно решение, което бях взела в последния момент — бях грабнала калъфката от възглавница с прибория вътре шах и го пяхнах в раницата си. За всеки случай. В него можеше да има и други скрити, пропуснати от мен послания.

В момента, в който бурята връхлетя Денвър, разтоварвах Лили, свитата ѝ и багажа пред хотел „Браун Палас“ и помолих портиера да откара колата. Хапнахме за първи път този ден в ресторант „Морската таверна“, малко преди заведението да затвори. Разбрахме се да се чуем и да обменим информацията по-късно през седмицата. Дори успях да дремна няколко часа върху дивана в апартамента на Лили. Тази храна и този сън се оказаха последните за мен през следващите двацет и четири часа.

И така, ето ме посред нощ в Джорджтаун. Слязох по стръмните каменни стъпала и прекосих дървения пешеходен мост над проблясващия, сякаш стъклен канал. Пред мен бе известният в цял свят ресторант на Родо — „Суталде“ — огнището, разположен на надвесена над водата платформа.

„Суталде“ беше уникален дори за място с такава богата история като Джорджтаун. Заведението се намираще в белязана от времето стара каменна сграда от XVIII век, една от най-старите във Вашингтон. От нея лъхаше завладяващо очарование.

Отключих входната врата и изключих алармата. Въпреки че лампите вътре имаха програмирано автоматично изключване, рядко си правех труд да ги включавам, дори толкова късно през нощта. На отсрещната стена на грамадното помещение, там, където е била портата на някогашния хамбар, сега имаше прозорци с много крила, с изглед към канала и река Потомак. Щом човек минеше край драпираните с дамаска маси, проблясваща зловещо в мрака, пред очите му се разкриваше панорамна гледка към сиво-зелената дъга на моста Кий, осветен по цялата дължина от високи лампи фенери. На отсрещния бряг светлините на високите сгради на квартала Рослин се отразяваха и примигваха в полунощните води на широката река.

В дъното на помещението се спуснах по витата каменна стълба към кухнята. Тя си беше една каменна изба, ремонтирана и подновена от Родолфо Бужарон. Често богати клиенти с много свободно време можеха директно да наблюдават през огромна стъклена стена как

скъпата им вечеря от осем блюда се приготвява върху открит огън и живи въглени от майстори готвачи, печелили световни награди, и от притичващите насам-натам помощници.

Край грамадните каменни пещи открих Леда Лесбийката, върху един от високите столове, от които наблюдавахме огньовете. Изглеждаше спокойна и отпусната, четеше книга, пушеше една от обичайните си ръчно свити турски цигари в лакирано цигаре и отпиваше пастис^[1] „Перно“ — любимото ѝ питие.

Пещите, за моя радост, бяха напълно изстинали, Леда ги бе почистила, за да са готови за моята целоседмична работа. Това щеше да ми спести време.

Родо беше прав за едно. Леда наистина беше лебед, нежно същество, но самостоятелно и силно. Предпочиташе да я наричат Леда Лесбийката — струва ми се, че използваше прозвището едновременно като знак за професионална гордост, но и като средство да държи далеч ръцете на някои от клиентите. Разбирах тревогите ѝ в това отношение. Ако аз изглеждах така екстравагантно и съблазнително като нея, мен също щяха да ме притесняват разни нежелани опипвания.

Късо подстриганата, сребристоруса, леко разрошена коса подчертаваше извивката на лебедовата ѝ шия. Прозрачнобялата ѝ кожа, изкуствено извитите вежди, устните, перфектно очертани с кървавочервено червило, и лакираното цигаре ѝ придаваха вид на стилизирана графика в стил „арт нуво“. Да не говорим колко екстравагантен бе подборът ѝ на дрехи, винаги когато времето го позволяваше. Носеше любимите си неща дори сега, посред нощ, до студената пещ — лъскави кънки ролери, обсипана с блестящи камъчета тениска и мъжки сатенени боксърски гащета. Леда беше, както се изразяваха французите, „момиче веднъж“.

Като ме чу да слизам по стълбите, тя се обърна и на лицето ѝ се изписа искрено облекчение. Пуснах раницата си на пода. После съблякох анорака, сгънах го внимателно и го оставих отгоре ѝ.

— Блудният син се завърна, слава богу — възкликна Леда. — Точно навреме. Откак изчезна, господарят Родолфо направо побърка всички.

Представата на Леда за Родолфо като робовладелец се споделяше от всеки, който някога бе работил при него. Тук, както и във войската, подчинението трябваше да се превърне във втора природа.

Макар гладна и изморена, демонстративно се отправих към купчината дърва. Леда остави цигарата и питието, смъкна се от стола и ме последва, плъзгайки се зад гърба ми на тихите ролкови кърпки към задната част на кухнята. Всяка от нас взе наръч дърва, за да започна подготовката на огньовете в четирите големи каменни огнища.

— Родо каза, че трябва да остана тук тази вечер, така че ако се върнеш, да мога да ти помагам — каза Леда. — Поръча огньовете да станат готови тази вечер. Било важно.

Сякаш подобен познат укор може да успокои сълзящите ми очи или да накара изтощени си от пътуването мозък да се съсредоточи, помислих аз. Да не говорим за къркорещия стомах.

— Кажеш нещо ново — отвърнах аз, докато Леда ми помагаше да стоваря два големи кютюка подпори в първото огнище. Около тях щяха да се подредят всички останали дърва. — Леда, не съм спала от дни. Ще наглася дървата в пещите тук, ще наклада огньовете, после ще минат няколко часа, за да се успокоят пламъците и да можем да готвим. След това ще те помоля да ги наглеждаш, а аз ще се прибера да дремна. Ще бъда тук преди изгрев, обещавам, и ще се заема с печенето на хляба. — Приключих с нареждането на останалите необходими дърва около подпорите и напъхах под тях смачкана хартия. — А и не е необходимо всичко тази вечер да стане точно по разчетите на господаря. Ресторантът и без това е затворен в понеделник... — добавих аз.

— Ти въобще не знаеш какви неща станаха тук — прекъсна ме Леда. Изглеждаше необичайно загрижена, докато ми подаваше следващата купчина хартия. — Родо подготвя голяма вечеря за някакви важни клечки утре вечер тук, в мазето. Частно парти. Никой от екипа не е поканен, дори и за да обслужва масите. Родо иска единствено ти да му помагаш при готвенето и сервирането.

Обзе ме все още неясното усещане, че нещо не е наред. Опитах да се успокоя, като напъхах още малко смачкана хартия в надигащите се пламъци. Притесняваше ме времето, което Родо бе избрал за своето неочаквано *соаре* — седмица след партито на майка ми в Колорадо. Парти, за което Родо всъщност *знаеше*, както бях разбрала от телефонното му съобщение на гласовата ми поща.

— Какво точно знаеш за тази вечеря? — попитах аз Леда. — Имаш ли представа кои може да са тези „важни клечки“?

— Подочух, че ще са високопоставени особи от правителството. Никой не знае със сигурност — отвърна тя. Клекнала върху ролерите, тя ми подаде още смачкани листове. — Всичко се организира лично от Родо, а не от мениджъра по кетъринга. Ще бъде късно вечерта, при това в ден, в който ресторантът дори не е отворен. Всичко е много потайно.

— Тогава как си научила толкова подробности? — попитах аз.

— Когато разбра, че си заминала за уикенда, Родо вдигна страшен скандал. За първи път чух да иска ти и единствено ти да помагаш — обясни Леда. — Колкото до самата вечеря, всичко, което знаем, е, че готвенето ще е специално за случая. Мазето е резервирано от две седмици насам, не пускат други клиенти...

— Две седмици? — прекъснах я аз.

Може би правех прибързани заключения, но беше твърде странно, че всичко се случваше едновременно. Не можех да не си спомня забележката на Вартан: *в моя и твоя живот са се случвали прекалено много съвпадения*. В мен обаче нарастваше ужасяващата сигурност, че в живота ми през последните няколко дни нищо не е резултат на случайно съвпадение.

— Но защо Родо ще иска аз да се занимавам с тази вечеря? — попитах Леда, която, коленичила до мен, мачкаше стари вестници. — Искам да кажа, едва ли мога да бъда наречена опитна в сервирането, аз съм само помощник-готвач. Случило ли се е междувременно нещо, което да обяснява внезапния интерес на шефа към кариерата ми?

Леда вдигна очи. Следващите ѝ думи потвърдиха най-лошите ми страхове.

— Ами... Всъщност един мъж идва в ресторанта няколко пъти през уикенда. Търсеше теб — каза тя. — Може да има нещо общо с вечерята утре.

— Какъв мъж? — попитах аз, опитвайки се да потисна познатия прилив на адреналин.

— Не си каза името, нито пък остави бележка — отвърна Леда, докато се изправяше на крака и отриваше ръце в шортите си.

— Беше много представителен — висок и елегантен, със скъпо палто. Тайнствен. Носеше тъмни очила, така че очите му не се виждаха.

Страхотно. Тайнствен мъж. Точно от това имах нужда. Опитах се да фокусирам поглед върху Леда, но очите ми отказваха. Почти залитах след четири дни лишаване от храна, течности и сън. Съвпаденията във времето, случайностите и тайнствените мъже да вървят по дяволите, просто трябваше да си ида вкъщи. Да си легна. В легло.

— Къде отиваш? — попита Леда, когато аз се запрепъвах със замътен поглед към стълбите.

— Ще говорим утре сутринта — успях да измърморя аз и пътъм грабнах анорака и раницата. — С огньовете всичко ще бъде наред. Родо ще оцелее. Странният непознат може пак да се появи. Ние, които ще умрем, те поздравяваме.

— Окей, аз ще бъда тук — каза Леда. — Пази се.

Качих се по стълбите с треперещи крака и олюлявайки се, излязох на пустата улица. Погледнах си часовника — беше почти два часът сутринта и наоколо нямаше жива душа. Тясната павирана уличка бе безлюдна като гробница. Беше толкова тихо, че в далечината се чуваха водите на Потомак, плискащи се в подпорите на моста Кий.

В края на улицата завих към малката, настлана с плочи тераса пред жилището ми, надвиснало над канала. Заех се да ровя в раницата за ключа от входната врата. Грееше само розовозлатистата светлина на уличната лампа, сочеща входа към потъналата в мрак алея, водеща надолу към парка „Франсис Скот Кий“. Ниска метална ограда заобикаляше терасата и пречеше човек да падне от ръба на каменната подпорна стена, която се спускаше осемнайсет метра надолу до неподвижната повърхност на канала „Чезапийк енд Охайо“.

Моето издигнато на брега жилище предлагаше забележителна гледка към просторите над Потомак. Хора биха убили за подобна гледка и сигурно са го правили в миналото. Вече дълги години Родо отказваше да продаде обветрената каменна постройка, тъй като бе удобно близо до „Суталде“. Изтощено поех с пълни гърди речния въздух и измъкнах ключа.

Всъщност имаше две врати, два отделни входа. Лявата водеше до първия етаж. На прозорците му имаше щори и метални решетки. Там Родо държеше важни документи, свързани с неговата ресторантска империя, изградена край откритите огнища. Аз отключих дясната,

която водеше до втория етаж. Там спях аз, робинята, винаги наблизо и подръка за работа около огньовете.

Пристъпих вътре и се спънах в нещо, оставено на стъпалото, което не бях видяла отначало. Прозрачен найлонов плик с последния брой на вестник „Вашингтон Поуст“ вътре. Никога през живота си не съм била абонирана за „Поуст“, а на улицата не живееше никой друг, чийто би могъл да бъде вестникът. Тъкмо щях да хвърля плика с вестника вътре в близката кофа за боклук, когато на розовата светлина на уличната лампа забелязах жълто листче, лепнато отгоре. На него на ръка беше написано: *Погледни страница А1.*

Светнах лампите вкъщи и влязох. Пуснах раницата на пода в антрето, извадих вестника и го разгърнах.

Сякаш от друг свят към мен закрепяха буквите на заглавията. Чух как кръвта започна да тупти в ушите ми. Едва дишах.

7 АПРИЛ 2003

ВОЙСКИ И ТАНКОВЕ АТАКУВАТ ЦЕНТЪРА НА БАГДАД...

Бяхме завладели града в шест часа сутринта иракско време — само преди часове, едва бе стигнало времето да ги отпечатат във вестника. В обърканото вцепенение, в което бях изпаднала, едва можах да смеля останалата информация.

Защо не се бях сетила веднага? Сляпа ли бях?

Какво се бе случило точно преди две седмици? Преди две седмици, когато Тарас Петросян тайнствено умира в Лондон? Преди две седмици, когато майка ми разпраца всички своите странни покани за партито за рождения си ден?

Преди две седмици, сутринта на 20 март, американските войски бяха нахлули в Ирак. Рожденото място на шаха Монглан. Преди две седмици бе направен първият ход. Играта бе започнала отново.

[1] Вид френски ликьор, подправен с анасон, използва се като аперитив. — Б.пр. ↑

ЧАСТ ВТОРА

НИГРЕДО^[1]

„Човек... трябва да търси причините за нещата, да се стреми смело към разбирането на това как процесът на размножаване и възраждане се основава на процеса на разпадане и как всъщност целият живот произлиза от първоначалното разлагане... Животът първо трябва да умре и да се разложи; после, под влиянието на звездите, които действат чрез основните елементи, животът ще бъде възстановен и ще се превърне отново в божествено дело, което съществува в най-висшите сфери на небесната твърд.“

Василий

Валентин^[2], „Осмият
ключ“

[1] В алхимията означава разлагане или разпадане. Алхимиците вярват, че първата стъпка за получаване на философския камък включва пречистване и смесване на съставните части до образуване на еднородна черна материя. Карл Юнг обяснява нигредо като момент на максимално отчаяние, което е предпоставка за лично израстване. — Б.ред. ↑

[2] Basilius Valentinus (лат.) — немски монах бенедиктинец, известен алхимик, роден и живял в земите на днешна Германия (Ерфурт) през XV в. Съчиненията му стават особено популярни през XVII в. — Б.пр. ↑

ЗАВРЪЩАНЕТО

„Изведнъж осъзнах, че вече не съм затворник нито в тялото си, нито в душата си и вече не съм осъден на смърт...“

*Докато заспивах, без видима причина две латински думи се въртяха из съзнанието ми: *magna mater*. Когато се събудих на следващата сутрин, осъзнах какво означават... В Древния Рим кандидатите за приемане в тайния култ на *magna mater* трябвало да преминат през кървава баня. Ако оцелеят, ще успеят да се преродят.“*

Жак Бержие^[1],
„Утрото на магьосниците“

„Единствено инициационната смърт и последвалото я възкресение определят статута на шамана.“

Мирча Елиаде,
„Шаманизмът“

Долината на гейзерите, Далечният изток

Почувства се така, сякаш се издигаше нагоре от някаква неизмерима дълбочина и се носеше към повърхността на тъмно море. Бездънно море. Очите му бяха затворени, но той чувстваше дълбочината под себе си. Докато се издигаше към светлината, тежестта в гърдите ставаше все по-голяма и дишаше все по-трудно. С усилие плъзна ръка към гърдите си. Бяха го покрили с мек плат, тънка покривка или одеяло, което не тежеше изобщо.

Защо не можеше да диша?

Ако се съсредоточеше върху дишането, то все пак се получаваше по-лесно, някак ритмично. Звукът, който излизаше от дробовете му, бе

нещо странно и ново, сякаш не го бе чувал ясно преди. Слушаше как става все по-силен и потъваше в този мек, нежен ритъм.

Беше затворил очи, но в съзнанието му се оформи ясно един образ, сякаш увиснал наблизко. Образът бе много важен, стига само да можеше да си го представи ясно. По ръбовете изглеждаше мътен и размит. Напрягна се, за да го види: може би бе някаква статуетка. Да, релефно издълбана фигура на жена, обляна в златна светлина. Тя седеше в павилион със спуснати наполовина завески. Той ли бе скулпторът? Той ли я бе създал? Въпросът му се струваше важен. Само ако можеше чрез съзнанието си да дръпне завеските настрани и да погледне вътре. Тогава щеше да я види добре. Но всеки път, когато се опитваше да си представи това, съзнанието му се изпълваше с искряща, ослепителна светлина.

С изключително усилие най-после успя да отлепи клепачи и опита да се съсредоточи върху онова, което го заобикаляше. Намираще се в някакво неопределимо пространство, огряно от необичайна светлина, искрящо сияние, примигващо наоколо. Отвъд него имаше кафяви сенки, в които погледът не можеше да проникне, а в далечината се чуваше звук, който той също не успя да определи. Приличаше на течаща вода.

Вече можеше да види собствената си ръка, положена върху гърдите, побледняла като откъснат цвят. Изглеждаше нереална, сякаш се бе появила по собствена воля, сякаш бе нечия чужда ръка.

Кой беше той?

Реши да седне, но установи, че няма сили дори да опита да го стори. Гърлото му бе пресъхнало и дращеше, не можеше да преглъща.

Чу гласове да шепнат наблизко, женски гласове.

— Вода — опита се да изрече. Думата едва премина през засъхналите му устни.

— *Yah nyihruhnuyee mahyoo* — отвърна единият от гласовете. Не те разбирам.

Той обаче я разбра.

— *Kah Tohri Eechahs?* — попита той притежателката на гласа на същия език, на който тя се бе обърнала към него, макар че все още не можеше да се сети какъв точно език е това. Кое време е?

Макар че все още не виждаше нито фигури, нито лица в примигващата светлина, той забеляза изящна женска ръка нежно да се

отпуска върху неговата, легнала върху гърдите му. После чу гласа ѝ, глас, различен от първия, познат глас, който заговори току до ухото му. Нисък, галещ и успокояващ като приспивна песен.

— Сине мой — промълви жената, — най-после се завърна.

[1] Известен съвременен учен-историк, професор по химия в Париж, член на Нюйоркската академия на науките. — Б.пр. ↑

ГОТВАЧЪТ

„Хората, независимо дали са цивилизовани или диваци, трябва да ядат.“

Александър Дюма

„Ако знаеш как да ядеш, значи знаеш достатъчно.“

Баска поговорка

Вашингтон, окръг Колумбия

7 април 2003 г.

В десет и половина сутринта в понеделник карах фолксвагена туарег на Родо през мъглата от ситен дъжд нагоре по Ривър Роуд. Бях се отправила към Кенуд, северно от града — отивах във великолепната вила на шефа ми. Тя носеше името *Euskal Herria* — „Земя на баските“.

Бяха ми наредили да откарам пресните хранителни продукти на местоназначението непокътнати. Вече бях взела поставените в лед раци от „Канън Сийфууд“ в Джорджтаун, както и пресните зеленчуци от Източния пазар на Кепитъл Хил, точно както ми бе поръчал Родо сутринта по телефона. Щяха да бъдат измити, обелени, нарязани на ивици, накълцани, смлени и настъргани от цяла армия кулинарни „роби“ във вилата, под зоркото наблюдение на Родо, който лично надзираваше подготовката на „тайнствената“ вечеря в „Суталде“.

Бях успяла да поспя, когато рано сутринта Леда се появи на прага ми с топло турско кафе, но нервите ми все още бяха толкова опънати, че трябваше да полагам максимални усилия *аз самата* да пристигна непокътната.

Карах нагоре по хлъзгавия, изпълнен със завои път, а чистачките се бореха с водата, замъгляваща предното стъкло. На седалката до мен имаше малка дървена кутия с цариградско грозде. Трябваше ни за соса тази вечер, но аз си отмъкнах една шепа и ги напъхах в устата си,

прокарвайки плодовете с глътка от сладкото кафе на Леда. Първата прясна храна, която хапвах от дни насам. Осъзнах, че това бе и първият момент след последните четири дни, в който бях сама със себе си и можех да помисля спокойно. А храна за мисълта ми не липсваше.

Единственото твърдение, което не спираше да се върти в ума ми, беше, както би се изразила Кий, „много баби, хилаво бебе“. Знаех, че тази смесица от необичайни съвпадения и противоречиви следи съдържа твърде много смъртоносни съставки, за да бъде преработена безболезнено. А и имаше доста хора, които продължаваха майсторски да объркват положението, без да им мигне окото.

Например, ако семейство Ливингстън и леля Лили са познавали Тарас Петросян — организатор на руския шахматен турнир, при който бе убит баща ми, — то защо онази вечер никой, в това число и самият Вартан Азов, не благоволи да спомене малката подробност, която всички те със сигурност са знаели: че същият този тип, починал в Лондон, е втори баща на Вартан?

Да допуснем, че всеки, който е бил замесен в Играта в миналото, е бил в опасност или дори убит — както е станало със семейството на Лили и с моето собствено семейство, — тогава защо леля ми ще разказва така спокойно за тази Игра пред Вартан и Нокомис Кий? Нима леля ми мисли, че те също са играчи? Ами семейство Ливингстън и Гален Марч, които също бяха поканени от майка ми онзи ден? Колко опасни бяха те? Но които и да бяха играчите и каквато и да беше играта, единствено аз разполагах с няколко парченца от мозайката. В шаха наричаме това „материално превъзходство“.

Първо, доколкото ми бе известно, само аз — като изключим покойния ми баща — знаех, че в шаха Монглан навярно съществуват две Черни царици, а не само една. Второ, само аз и тайнственият непознат, оставил „Вашингтон Поуст“ на стълбите ми в два часа през нощта, свързвахме скъпоценния шах, създаден в Багдад преди хиляда и двеста години, със събитията, които в момента се случваха там, както и със самата опасна Игра.

Като стана дума за Играта, вече със сигурност знаех, че онзи ден в Колорадо Лили направи грешка, като спомена, че се нуждаем от генерален план за действие. Според мен за стратегия беше рано — тази партия бе почнала твърде скоро. Бяхме едва на първите ходове — още се извършваше „защитата“, както се бе изразила Лили.

Всеки от участниците в една партия шах трябва да поддържа общ поглед върху дъската, да вижда цялата картина, да изгражда стратегията си далновидно, но в развоя на играта условията бързо се изменят. За да запазиш равновесие, да се приземиш върху краката си накрая, не бива да позволяваш тази отдалечена гледна точка да отвлича вниманието ти от непосредствените заплахи, които със сигурност дебнат наблизко, от опасните сблъсъци във вечно вълнуващото се море на застрашителни ходове и париращи или агресивни противодействия, възникващи всеки момент. В тази ситуация става необходима тактиката.

Именно в избора на тактика бях най-добра. Това беше частта от играта, която обожавах, в която виждаш само заложените възможности. Тук елементи като изненада и риск ти се отплащаха стократно.

Завих към големите каменни порти на Кенуд. Вече много добре знаех къде се намира най-близката опасност и къде тактическите маневри скоро ще ми влязат в работа. Това определено щеше да стане само след още триста метра нагоре по хълма във вила „Земя на баските“.

* * *

Преди да вляза в Кенуд, напълно бях забравила, че тази седмица беше Фестивалът на цъфналите вишни във Вашингтон. По този случай стотици хиляди туристи щяха да изпълнят Националния парк, за да снимат как в езерото се отразяват посадените край него японски вишни.

В Кенуд също имаше много вишневи дръвчета, но те не бяха толкова популярни. Явно ги бяха открили само японските туристи — стотици от тях обикаляха наоколо като привидения под дъжда, разтворили черни чадъри край затревените брегове на виещия се поток. Карах нагоре, подминавайки ги, и влязох под прекрасния като в катедрала тунел от вишневи дървета с черни клони — толкова стари и изкривени, че изглеждаха така, сякаш са били посадени преди сто години.

Горе на хълма спрях колата пред портата на вилата и свалих прозореца, за да въведа личния си код в интеркома. Мъглата ме обгърна като влажен дим. Беше просмукана с опияняващия аромат на цъфнали вишни, от който ми се зави свят.

Зад високите железни решетки виждах огромните площи, по които растяха любимите дървета на Родо — *harata*, баските дървета, които всеки юни за деня на свети Йоан даваха обилна реколта от черни череша. А отвъд мъглата, понесена сякаш над морето от черешови дървета, потънали в бялата пяна на цъфналите си клони, се издигаше обширната вила „Земя на баските“ с типичния за сградите от Средиземноморието покрив, от плочи и просторни тераси. Капаците на прозорците бяха боядисани в баско червено, цвят на бича кръв, аленочервена бугенвилия пълзеше по розовите стени и къщата приличаше на картина от някой фовист. В интерес на истината „Земя на баските“ винаги ми бе изглеждала някак илюзорно и странно — най-вече поради факта, че се намираше толкова близо до Вашингтон. Сякаш някакво торнадо я бе пренесло тук направо от Биариц.

Портите се отвориха и поех по обиколната алея, която водеше до задната част на къщата, където се намираха кухните с огромните френски прозорци. В ясен ден от грамадната, настлана с плочки тераса пред тях човек можеше да види цялата долина под хълма. Еремон, среброкосият иконом на Родо, вече ме чакаше с хората си, готови да разтоварят колата — шестима мускулести младежи, облечени в черно, с кърпи на шията и нахлупили *txapelas* — черни барети. Баската команда. Еремон ми подаде ръка да сляза, а мъжете безмълвно се заеха да разтоварят кутиите с пресни зеленчуци, яйца и морски дарове в лед.

Винаги ми се бе струвало странно, че човек като Родо, който бе отраснал като диво козле из пиренейските проходи, чийто фамилен герб изобразяваше дърво, овца и няколко прасета, който все още кладеше огньовете, за да си изкарва прехраната и наторяваше собствените си посеви, в момента поддържаше начин на живот, включващ няколко вили, постоянна прислуга и иконом на пълен работен ден.

Отговорът беше прост — хората около него до един бяха баски. С други думи, не ставаше въпрос за отношения работодател — наемни работници. Те бяха братя.

Според Родо всички баски бяха братя, независимо от езика, който говореха — френски, испански или еускера, автентичния баски език — и независимо къде бяха родени: в някоя от четирите баски провинции на територията на Испания или в някоя от трите, които бяха част от Франция. Баските и без това считаха населяваните от тях райони за отделна държава.

Сякаш за подсилване на това твърдение точно над френските прозорци с ръчно боядисани плочки, налепени на хоросановата стена, бе изписана любимата тайна максима на баските:

БАСКА МАТЕМАТИКА

$$4 + 3 = 1$$

Последвах Еремон в грамадната кухня. Командата бързо пренасяше опакованата храна в отсрещния край на помещението.

Заварихме Родо с гръб към нас. Стегнатото му мускулесто тяло бе наведено напрегнато над печката, където той енергично разбъркваше нещо с дървена лъжица. Дългата му тъмна коса, обикновено сресана нагоре, така че да покрива яката, бе вързана на опашка. Това, както и обичайната му червена барета, нахлупена вместо готварска шапка, държеше косата му по-далеч от храната. Както обикновено, бе облечен в бяло — памучни панталони, риза с разкопчана яка и еспадрили, вързани около глезените с дълги панделки. Такъв костюм обикновено се носеше по баските празници в комбинация с аленочервена кърпа на врата и лъскав шарф на кръста. Тази сутрин дрехите върху Родо бяха покрити с дълга бяла касапска престилка.

Родо не се обърна, когато влязохме. Чупеше голямо парче горчив байонски шоколад на парчета и ги пускаше в съд на водна баня, като не спираше да бърка. От това заключих, че тази вечер ще имаме честта да опитаме неговия специалитет — *Txapel Euskadi*, „Баската барета“: кекс, пълнен с разтопен горчив черен шоколад и пияни вишни. Устата ми се наля със слюнка.

Без да вдига поглед, Родо измърмори:

— Така значи! *Neskato geldo* най-после се завърна, след като цяла нощ е танцувала *Jota* с прекрасния принц! — Любимата ми малка Пепеляшка, така ме наричаше Родо. — *Quel surprise!*^[1] Обратно в кухнята при пепелта, а?

— Онова, което танцувах, не беше точно *Jota* — уверих го аз. *Jota* беше баски танц, който Родо много обичаше — с високо вдигане на крака, ръце на кръста и подскачане по пода. — Снегът едва не ме затрупа наскред планината. Трябваше да карам през снежна буря, за да стигна тук навреме и да съм на разположение за някаква твоя вечеря, за която нищо не знам. Можех да загина! *Tu* си този, който трябва да бъде благодарен!

Бях ядосана, но гневът ми бе умишлен. От опит знаех, че на огъня на Родо трябва да се отвърща с огън. Обикновено онзи, който пръв драсне клечката в скандала, излиза накрая победител.

Но този път май правилото не сработи.

Родо остави лъжицата в разтопения шоколад и се извърна с лице към мен и Еремон. Тъмните му гъсти вежди се бяха склчили като буреносен облак, а ръката му трескаво цепеше въздуха:

— Така значи! *Aspo* вярва, че сам той е *su!* — изкрещя той. „Духалото си мисли, че то прави огъня“. Просто не можех да повярвам, че се справям с тези му приказки.

— Моля те да не забравяш кой ти даде работа! И кой те спаси от...

— От Си Ай Ей — довърших аз. — Ти обаче сигурно ще изпълниш и изискванията на *другото* Си Ай Ей! Откъде знаеше, че съм заминала, за да присъствам на парти? Може би ще благоволиш и да ми обясниш защо трябваше да се връщам толкова бързо обратно тук?

Думите ми смутиха Родо, но само за миг. Той се овладя бързо, изсумтя, дръпна червената си барета и я запокити театрално на пода — любим негов номер, който изпълняваше щом нямаше какво да каже, а това не се случваше често.

Последва напоителна тирада на еускера, от която схванах само няколко думи. Тя бе насочена към изпълнения с достойнство среброкос иконом Еремон, изправил се точно до мен, който не бе промълвил и дума, откак бяхме влезли.

Еремон кимна мълчаливо, после отиде до печката, изключи газта и извади дървената лъжица, която Родо бе забравил в съда с разтопен шоколад. Приготвената смес изглеждаше ужасно. Икономът внимателно сложи лъжицата на място, извъртя се и тръгна към френските прозорци, които водеха навън. После се обърна към мен, сякаш очакваше да го последвам.

— Трябва веднага да те закарам при *geldu* — каза той. Имаше предвид при горещата жарава, която очевидно трябваше да бъде в добро състояние за готвенето довечера. — Мосю Бужарон казва, че после, когато мъжете тук приключат с почистването на продуктите, той сам ще дойде с колата да докара всичко в ресторанта, така че да можеш да му помагаш по време на вечерята.

— И защо аз? — обърнах се към шефа си за обяснение. — Кои, за бога, са тези „важни клечки“, че са необходими такива маневри? Защо на никой друг дори не е позволено да ги зърне, а трябва да присъстваме само аз и ти?

— Няма нищо тайнствено — отговори Родо, заобикаляйки въпроса ми, — а вече закъсняваш за работа. По пътя Еремон ще ти обясни всичко, което трябва да знаеш.

След тези думи Родо изчезна мигом от кухнята, затваряйки вътрешната врата след себе си.

Аудиенцията ми при господаря, изглежда, беше приключила. Последвах величествения иконом през терасата и седнах в колата на мястото до шофьора. Той щеше да кара.

Не знам дали си въобразявах, или се дължеше на слабото ми познаване на баския език, но бях уверена, че съм разбрала две определени думи, които вървяха заедно в последното словоизлияние на Родо. А ако бях права, тези две думи нямаше да позволят на съзнанието ми скоро да се успокои. Ама изобщо нямаше да му позволят.

Първата дума беше *arisku*. Родо я употребяваше непрестанно, докато се въртахме около пещите. Тя означаваше „опасност“. Не можех да не си спомня, че същата дума бе изписана на руски върху малката картичка отпреди десет години, която все още се намираще, дори и в този момент, в джоба ми. Но втората баска дума — *zoritzi*, която бе последвала непосредствено първата, бе още по-лоша, макар и да не означаваше „пази се от пожара“.

На еускера *zoritzi* означаваше „осем“.

* * *

Еремон караше фолксвагена надолу по Ривър Роуд към Джорджтаун, без да отлепя очи от пътя отпред, нито пък дланите си от волана, показвайки умения на шофьор, на когото цял живот му се бе налагало да се справя със сто и осемдесет градусови планински завои — умения, които градските шофьори нямаха.

Но напрегнатото му внимание към шофирането нямаше да ме спре да сторя това, което знаех, че е от жизнено значение в момента — да го разпитам, защото, както Родо уклончиво бе обещал, Еремон щеше да ми разкаже по пътя всичко, което „трябвало да знам“.

Познавах иконома от времето, когато започнах работа като помощник на мосю Родолфо Бужарон. Наистина знаех много по-малко за него, отколкото за шефа, но едно ми беше добре известно: във вилата пред Родо Еремон може и да разиграваше позата на среброкосо достойнство и главен изпълнител на господарската воля, но извън работното място човекът беше истински корав баск с всичките му отличителни черти. Това значеше, че притежава странно чувство за хумор, набито око за хубави жени (по-специално за Леда) и необясним за мен вкус към *Sagardao* — отвратителния баски ябълков сайдер, който дори испанците не могат да пият.

Леда твърдеше, че на вкус *Sagardao* ѝ напомня на „козя пикня“, макар и да не беше ясно откъде тя разполага с информацията, която ѝ позволява да направи подобно кулинарно сравнение. Въпреки това и двете опитвахме от време на време сайдер в компанията на Еремон по една основна причина: това беше единственият начин да се доберем до някаква актуална информация относно нашия общ шеф, когото Леда наричаше „маестрото на менютата“.

Затворена в колата за поне половин час с Еремон — е, както би казала Кий, сега или никога.

Представете си изненадата ми, когато Еремон заговори пръв и разчупи леда по много необичаен начин:

— Искам да знаеш, че Е. Б. не ти се сърди — увери ме той.

Еремон винаги наричаше Родо Е.Б. — съкратено от истинското баско име на шефа Ередолф Бужарон. Това беше смешна само на баските шега, в която Еремон бе посветил мен и Леда по време на едно прекарване с много сайдер късно една нощ. Никакви имена или въобще думи на баски не можели да започват с Р, например името Еремон на испански беше Рамон, а на френски Реймон. Родолфо пък звучеше направо италианско. Тази езикова особеност правеше от Родо нещо като „баски негодник“.

Самият факт обаче, че Еремон си позволяваше шеги с избухлив тиранин като Родо, вече показваше колко по-дълбоко стигаше всъщност връзката между двамата, далеч отвъд отношенията „господар-слуга“. Еремон беше единственият, който навярно имаше представа какво е намислил да прави Родо тази вечер.

— Добре де, ако не ми се сърди — изтъкнах, — тогава защо бяха прегореният шоколад, баретата на пода, еускера дрънканиците, затръшнатата врата и фактът, че светкавично ни изгони?

Еремон сви рамене и се усмихна тайнствено. Очите му и за миг не се отделиха от пътя.

— Е. Б. никога не знае какво да те прави — каза той. — Ти си различна. Той не е свикнал да се разправя с жени. Поне не и професионално.

— Леда също е различна — казах аз, напомняйки на Еремон за любимката му. — Сама се справя с коктейлите. Скъсва се от работа. Изкарала е куп пари за „Суталде“. Родо със сигурност трябва да ѝ го признае.

— А, Лебеда. Великолепна е — отвърна Еремон, а очите му светнаха, но само за миг. После се разсмя: — Но винаги когато стане дума за отношенията ни, тя ми казва, че бъркам къщата.

— Казва се „бъркам адреса“, Еремон.

Еремон натисна спирачките. Бяхме стигнали светофара между Ривър Роуд и „Уисконсин“. Икономът се извърна към мен.

— Как може някой да „сбърка адреса“? — попита той, доста разумно, между другото. За разлика от Кий, никога не се замислях над фразеологизмите. Толкова по въпроса за народната мъдрост.

— Може би в случая е по-подходящо да кажеш „бъркам лебеда“ — съгласих се аз.

— Никой никога не „бърка“ лебедите, това е невъзможно — каза Еремон. — Особено ако става дума за лебед, в който си влюбен. А аз наистина съм влюбен в този лебед, да ти кажа право.

О, не. Не на такъв разговор разчитах.

— Боя се, че когато става дума за човешката природа, Родо е прав за едно — казах аз, — Леда предпочита жени, доколкото знам.

— Глупости. Това е само... Как му викаете? Временна фаза. Като тия кънки например, които тя толкова обича да носи. Всичко ще се промени. Тази поза ѝ е необходима заради успеха, който ѝ осигурява, заради властта над мъжете — освобождава я от необходимостта през цялото време да се доказва на някого.

Аха, помислих аз, класическият номер: „Тя никога не е срещала мъж като мен.“

Еремон поне се беше разприказвал, независимо за какво. Светофарът светна зелено, но той вече обръщаше малко повече внимание на мен, отколкото на пътя. Знаех, че тези последни километри преди ресторанта са последната ми възможност да разбера какво става.

— Като стана дума за доказване — рекох аз, колкото е възможно по-небрежно, — чудя се защо ли мосю Бужарон не повика Леда или някой друг да работи с него на вечерята тази вечер? В края на краищата, ако тези гости са толкова важни, нима Родо не иска да се покаже пред тях? Не иска ли да е сигурен, че нещата ще минат по мед и масло? Всички знаем какъв професионалист е. Но аз и той едва ли ще се справим сами, няма да можем да заместим целия персонал на ресторанта. Ако съдя по количеството храна, което току-що закарах в Кенуд, тази вечер очакваме доста сериозна тълпа.

Продължавах да опипвам почвата, стараейки се да не събуждам подозрения, и в този момент забелязах, че подминахме библиотеката на Джорджтаун, която ни остана отляво. Щяхме всеки момент да стигнем „Суталде“. Реших да сложа картите на масата, но за щастие не се наложи. Еремон беше отбил по една странична улица, за да избегне трафика по „Уисконсин“. При първия знак „Стоп“ спря и се обърна към мен.

— Не, доколкото знам, няма да присъстват повече от дванайсет души — каза той. — Казаха ми, че вечерята е поръчана отгоре, че към Е. Б. са отправени много изисквания — предварително е поръчана най-

висококачествена кухня, специални точно определени блюда. Ето защо трябва да извършим цялата тази подготовка в „Земя на баските“ под ръководството на Е. Б. Затова и той толкова се тревожеше дали ще успееш да се върнеш навреме, та огньовете да бъдат готови за тази вечер и да можем да започнем да приготвяме *мешуи*.

— *Мешуи* ли? — възкликнах изненадано.

Нужни са най-малко дванайсет часа, за да се приготви едно *мешуи* — нанизано на шиш и напълнено с подправки агне или яре, което се върти над огъня. Ястието е високо ценено в арабските страни. Такова нещо можеше да се изпече единствено в голямата централна пещ на „Суталде“. Родо трябваше да закара целия екип на ресторанта в кухнята още преди изгрев, за да е сигурен, че всичко ще е готово за вечерята.

— Но *кои* са всъщност тези тайнствени „важни клечки“? — попитах аз за пореден път.

— Като съдя по менюто, става дума за високопоставени политически фигури от Близкия изток — отвърна Еремон. — Чух, че ще има допълнителна сериозна подготовка, защото събирането ще се проведе при високо ниво на сигурност. На въпроса защо ти си единствената от екипа, която трябва да присъства на вечерята, не мога да дам отговор. Но Е.Б. ни увери, че всичко, което ще се случва тази вечер, му е било предварително заповядано.

— Заповядано? — трудно ми беше дори да повтора думата. — Заповядано от кого? Какво ниво на сигурност?

Мъчех се да изглеждам безразлична, но сърцето ми биеше като стоманен барабан. Това вече ми идваше твърде много. Смъртоносни игри на шах с неизвестни ходове, руски наемни убийци и изчезнали хора от семейството ми, тайнствени „важни клечки“ от Близкия изток и нападения над Багдад. А от последните четирийсет и осем часа бях прекарала в сън само осем.

— Не съм сигурен в нищо — продължи Еремон. — Всички приготовления се извършваха лично от Е.Б. Но мога да предположа някои неща, след като знам, че събитието ще се проведе под засилена охрана. Подозирам, че вечерята е организирана от Овалния кабинет.

* * *

Вечеря, поръчана от Белия дом? Дяволски се съмнявах. Но това наистина беше последната капка. Какви допълнителни трудности щеше да ми докара занапред моят и без това достатъчно труден шеф? Ако идеята на Еремон не ми се беше видяла толкова абсурдна, със сигурност щях да съм страшно ядосана.

Но както би казала Кий, който го е страх от мечки, да не ходи в гората.

Бях на път да вляза в същата кухня, която бях напуснала преди около десет часа. Но докато слизах сред мъглата от ситен дъждец по каменните стъпала на алеята над канала, водеща към ресторанта, забелязах, че след последното ми идване нощес бяха настъпили някои промени.

Ниска бетонна бариера препречваше входа на пешеходния мост над канала и до нея се бе появила малка дървена будка, подобна на походна тоалетна. Когато приближих, от нея изведнъж се появиха двама мъже. Носеха тъмни костюми и палта, както и тъмни очила, което беше странно предвид мрачното време.

— По каква работа сте тук? — попита единият с равен официален тон.

— Моля? — обърках се аз.

Високо ниво на сигурност, бе казал Еремон. Тази барикада обаче, изникнала изненадващо като гъба на безлюдната алея, ми се стори повече от странна. Ставах все по-нервна с всяка изминала минута.

— Трябват ни името ви, рождената ви дата и снимка, по която да ви идентифицираме — изрече вторият мъж също толкова монотонно и протегна ръка към мен с обърната нагоре длан.

— Отивам на работа. Аз съм готвачка в „Суталде“ — обясних, като полека правех крачки напред.

Опитах да изглеждам любезна, докато ровех за шофьорската си книжка в претъпканата дамска чанта. В този момент осъзнах колко пуста и изолирана всъщност беше тази част на алеята. Наоколо се бяха случвали убийства на жени, едната дори била нападната по време на сутрешния си крос. Май нямаше данни някой да ги е чул да викат.

— Откъде мога да знам *кои всъщност* сте вие? — попитах аз мъжете. Леко повиших глас, но повече за да потисна страха си, отколкото за да повикам помощ, защото и без това наоколо нямаше никого.

Първият бръкна във вътрешния си джоб и после със светкавична бързина пхна под носа ми идентификационната си карта. Господи, службата за охрана на американския президент.

Щеше да се окаже, че информацията на Еремон е вярна. Който и да беше „заповядал“ вечерята, явно беше много високопоставен, иначе едва ли би могъл да нареди на най-висшия ешелон в правителствената сигурност да сложи пост с блокада на частен обект и да проверява гостите на някакво си ресторантско събиране. В момента обаче просто пуших от гняв, странно как още не бяха видели дим да излиза от ушите ми. Щях направо да убия Родо в момента, в който благоволяше да се появи! Изобщо не ме беше предупредил, че след всичко, което ми се беше струпало през последните четирийсет и осем часа само заради факта, че трябваше да бъда във Вашингтон навреме, ще се наложи да мина и през „Чекпойнт Чарли“.

В края на краищата изрових забутаната на дъното шофьорска книжка и я размахих пред двамата мъжаги. Аз на тебе, ти на мене. Първият се върна в будката, за да сравни името ми със записаното в инструкциите им. После се показва на вратата и кимна на втория, който ми помогна да се прехвърля през бетоновото препятствие, прескочи и той след мен, изпрати ме през канала и ме остави сама в другия край на моста.

Щом отключих служебния вход на „Суталде“, на очите ми се наби поредната изненада. Още половин дузина агенти по сигурността сновяха из салона на горния етаж. Всичките шепнеха нещо по скритата в ръкавите им радиовръзка. Едни надничаха под ленените покривки на масите, други внимателно се взираха в обширната гледка, която се разкриваше от френските прозорци, сякаш очакваха десанта в Нормандия да се стовари всеки момент под моста Кий.

Двамата от будката, изглежда, бяха известили останалите за пристигането ми, защото никой в салона не ме удостои дори с поглед. Накрая един от агентите все пак дойде да поговори с мен.

— Хората ми ще се изнесат всеки момент, само да приключим с претърсването — информира ме той рязко. — Имате разрешение да влезете, но не можете да напускате сградата, докато не получите разрешение да излезете след края на вечерята. Трябва да претърсим и чантата ви.

Страхотно. Преровиха ми нещата, взеха ми мобилния телефон и казаха, че ще ми го върнат по-късно.

Ясно беше, че е безсмислено да споря с тези типове. В края на краищата кой може да знае дали малко допълнителна сигурност няма да се окаже полезна, като се вземе предвид всичко, което бях научила за собственото си семейство и приятели през последните четири дни. Освен това, дори и да исках да си тръгна веднага, на кого можех да позвъня за помощ срещу охраната на американското правителство?

Момчетата в черно се изнесоха и аз бързичко се смъкнах по стълбите в избата, където неочаквано се оказах — за мое облекчение — съвсем сама. Озовах се в присъствието единствено на един агнешки труп, който бавно се въртеше над огъня в централната пещ. Разбутах алените въглини под него, за да стане температурата равномерна. После проверих какво е положението с огъня в другите пещи, донесох резервни дърва и подпалки и ги пъхнах където беше необходимо. Слагах нови дърва и в миг осъзнах, че имам друг, по-голям проблем.

Лъхна ме силен аромат на подправено печено месо, като почти ме докара до сълзи. Колко ли време бе минало, откак за последно бях яла нещо солидно? Знаех, че месото още не е готово и цялото ястие ще се съсипе, ако си откъсна от него сега. В същото време ми беше ясно, че Родо ще се появи с останалата храна или с нещо друго, от което бих могла да хапна, чак след часове. Не се сецах за никой друг, който едновременно да може да ми донесе храна и да разполага с пропуск за преминаване през завардения мост. Наругах се, задето не накарах Еремон да спрем на някоя закувалня по пътя насам.

Размислих дали да не претършувам шкафовете в дъното на кухнята, където държахме продуктите, но знаех, че е безсмислено. „Суталде“ бе известен с това, че предлага само свежи, домашно отгледани зеленчуци, уловени същия ден морски дарове и прясно месо от животни, отгледани в природосъобразни условия. Тук държахме само неща, които не могат да бъдат набавени в момента: консервирани лимони, ванилия, шафран, но не и нещо, което да прилича на истинска храна и което да можеш просто да грабнеш от фризера и да го претоплиш в микровълновата. Всъщност Родо бе забранил присъствието на фризери и микровълнови в сградата на ресторанта.

В момента чувах как цариградското грозде, която бях толкова глупава да изям сутринта, се бори за надмощие със стомашния ми сок.

Знаех, че няма да издържа до вечеря. Просто се налагаше да ям. Представих си се сама в грозния образ на „Затворникът от Зенда“^[2] в женски вариант — умирам от глад в собствената си изба, а последното, което виждат очите ми, е една вкусна, сочна мръвка, която се върти бавно на шиш...

Наведох се към дървата, които току-що бях подредила под въртящото се мешуи, надникнах под въртящия се шиш и забелязах нещо сребристо, заровено в пепелта. Да, сред въглените имаше нещо, увито в метално фолио. Взех ръжена и го извадих — голям овален предмет. Веднага познах какво е. Коленичих и посегнах да го грабна с голи ръце, но в следващия миг се усетих. Нахлузих широките азбестови ръкавици, извадих предмета и обелих тежкото фолио. През целия си живот не съм била толкова благодарна на някого, колкото сега. Нито пък друг път съм се радвала толкова да видя нещо, колкото се радвах в момента на предмета в ръцете си.

Леда ми бе оставила подарък. Това определено беше не само нейният стил, но и нейният вкус.

Малко храна, за да се успокоя — печен картоф, пълен с месо, спанак и сирене.

* * *

Човек не може ясно да си представи колко изискан на вкус може да бъде един печен картоф, поне не и преди да изпадне в ситуация на вълчи глад. Изядох всичко, с изключение на фолиото.

Помислих си да звънна на Леда, но се сетих, че след като цяла нощ е била на смяна тук, сега сигурно си отспива. Твърдо реших обаче да ѝ купя една бутилка скъпо шампанско веднага щом ме пуснат от изолацията.

Бях презаредила батериите с малко храна и това навярно бе причината да ми хрумнат някои мисли, за които не се бях сещала преди.

На първо място фактите бяха показали, че и Леда, и Еремон знаеха повече за тази тайнствена вечеря, отколкото ми казваха. Единият ме бе докарал дотук, а другият ми бе оставил храна, така че явно и двамата са знаели отлично точното време, по което ще

пристигна в ресторанта, както и факта, че няма да съм имала възможност да ям междувременно. И това не беше всичко.

Докато се занимавах снощи с огньовете, бях твърде изморена, за да следя внимателно забележките на Леда за Родо: как вдигнал скандал, когато разбрал, че съм напуснала Вашингтон, без да се обадя, как се държал с останалите от екипа като с роби по време на отсъствието ми, как организира мистериозна вечеря за някакви „важни клечки“ от правителството и само аз от всички трябвало да присъствам на нея, за да му помагам. Как настоявал Леда да остане в ресторанта предната вечер и да ме чака да се върна, „за да ми помогнала с огньовете“.

После пък всичко от тази сутрин... Едва бях пристигнала в Кенуд с продуктите, и Еремон почти в същия миг ме върна обратно в ресторанта.

Какво ми бе казал Родо след разправията ни тази сутрин? Миг преди да затръшне вратата зад гърба си? Беше ме уверил, че не става нищо тайнствено, така че няма защо да се тревожа и че вече закъснявам за работа. Както и че *Еремон ще ми обясни по пътя всичко, което трябва да знам.*

А какво ми бе съобщил Еремон? Първо, че Родо не бил организаторът на вечерята — тя била поръчана „отгоре“. Това при положение, че едно от нещата, които шефът ми най-много мразеше, беше нещата да бъдат извън неговия контрол. Второ, че на вечерята навярно ще присъстват високопоставени лица от Близкия изток, както и че нивото на сигурност на събитието ще бъде високо. Както и че самата вечеря е организирана всъщност от най-висшите ешелони на властта във Вашингтон.

А, да, и че самият той, Еремон, е влюбен в Леда Лебеда.

Всичко това ми изглеждаше като тактика за заблуда на противника, като хвърляне на прах в очите, така че вниманието ми да се отвлече от някаква друга атака, която ще ме изненада в гръб. Сега не беше моментът да губя от поглед общата картина, нито пък да пропадам в бездната на шахматната слепота. Не и тук, в избата, където само можех да чакам ударът да се стовари върху ми.

Тогава проумях.

По кое време тази сутрин се скарахме с Родо? Точно кога той хвърли баретата си на пода, кога започна да бърбори на баски и

изчезна от очите ми? Тази случка не беше ли свързана с онова, за което Леда и Еремон само бяха намекнали, без да ми го кажат направо?

Не въпросът ми за партито *тази вечер* бе разгневил Родо. Той бе избухнал в момента, в който поисках да знам откъде е разбрал за *другото* парти, онова в Колорадо? Точно след като му бях съобщила, че съм карала през снежна буря, за да се върна навреме. След като бях поискала да знам как е разбрал къде съм.

Още в Колорадо, макар и за кратко, се замислих за това какво може би ме очаква занапред, но тогава не бях схванала още най-важното. Сега то направо щеше да ми избодне очите.

Каквото и да се случеше тази вечер тук, в избата, то щеше да представлява следващият ход в Играта.

[1] Quel surprise (фр.) — Каква изненада! — Б.пр. ↑

[2] Английски приключенски роман от Антъни Хоуп, издаден през 1894 г. — Б.пр. ↑

ТАКТИКА И СТРАТЕГИЯ

„Докато стратегията е абстрактна и се стреми към дългосрочни цели, то тактиката е конкретна и се състои в това да прецениш кой е правилният ход в дадения момент.“

Гари Каспаров, „Как
животът имитира
шахмата“

*„Тактика е да знаеш какво да направиш,
когато нещо може да бъде направено.*

*Стратегия е да знаеш какво да направиш,
когато нищо не може да бъде направено.“*

Савелий Тартаковер,
полски гросмайстор

Повторението е майка на знанието, както би се изразила Кий.

Бях прекарала половината си живот да се упражнявам да готвя пред грамадните пещи с дърва и откритите огнища на чичо ми в Монток Пойнт, Лонг Айленд. Сега зад гърба ми бяха още почти четири години допълнително чиракуване в „Суталде“ под строгия, понякога и арогантен поглед на баския Бонапарт — мосю Бужарон.

Човек би помислил, че поне що се отнася до готвене, вече ще съм в състояние да отлича истинското блюдо от простото шарлатанство.

Въпреки това допреди миг все още не ми бе хрумнало, че в целия сценарий има нещо гнило. Разбира се, на главата ми бяха разни въпроси от рода на сериозно недоспиване и недояждане, бурни скандали и агенти от тайните служби. Но първата улика, която трябваше да ми подскаже отдавна, че нещо гнило все пак има, беше самото *мешуи*.

За набитото око нещата бяха очевидни. На пръв поглед шишът си се въртеше нормално, по часовниковата стрелка, огънят, който бях стъкнала, осигуряваше стабилна, постоянна температура, самото въртящо се агне бе вдигнато на точното разстояние над пламъците, така че при въртенето се нагриваше равномерно от всички страни. Липсваше обаче съд, в който да се стича мазнината. Стопената мазнина от месото трябваше да капе в пълен с вода съд под агнето, а после сосът да се използва отново за заливане на месото. Вместо това тя от часове се стичаше върху камъните на огнището и загаряше в черна гадна маса. Почистването после щеше да бъде смъртоносно трудно.

Никой от майсторите готвачи не би оставил месото да се пече така, най-малко пък Родо. Като го видеше, той определено щеше да се вбеси. Леда от своя страна, дори и да имаше достатъчно сила да нагласи месото, не беше готвачка. Някой все пак беше свършил работата по този начин, тъй като от агнето нямаше и следа, когато аз си тръгнах оттук нощес.

Дадох си дума, че ще разнищя докрай тази работа веднага щом Родо се появи. Междувременно придърпах най-голямата керамична съдина, която намерих, и я нагласих под агнето. Налях вътре малко вода, приготвих и специалната лъжица за заливане.

Странното разполагане на месото на скарата ме накара да си спомня едно друго огнище, което бях оставила наскоро зад гърба си в Колорадо. Струваше ми се, че всичко там се е случило преди векове. Това пък ме подсети за уговорката ни с Кий — да ѝ се обадя в понеделник, за да ми каже какво е успяла да научи около изчезването на майка ми.

Никога не знаех къде точно се намира Кий в даден момент, но тъй като тя работеше обикновено на много отдалечени места, имаше навик винаги да държи включен сателитния си телефон. Тъкмо щях да посегна за мобилния, и се сетих, че Сикрет Сървис ми го бяха конфискували.

До входа на ресторанта, точно зад бюрото на метр д'отела, имаше телефон, от който можеха да се провеждат междуградски разговори, така че се запътих нагоре по стълбите да се обадя. Щях да платя с кредитната си карта. Не се притеснявах от това дали момчетата от Сикрет Сървис ще ме чуят, нито дали ще запишат разговора, макар че те със сигурност вече бяха наслагали микрофони навсякъде из

ресторанта. Двете с Кий бяхме усъвършенствали нашия таен език още като деца. Понякога дори беше трудно да се разбираме една друга.

— Кий вика Земята — бяха първите й думи. — Чуваш ли ме? Говори сега или замълчи завинаги.

Това беше паролата, с която Кий разбираше дали се обаждам аз и дали мога да говоря спокойно.

— Чувам те — отвърнах. — Макар че през едното ухо влиза, през другото излиза.

Това означаваше, че наоколо има чужди хора, които могат да чуят какво си приказваме.

— Какво ново? — продължих.

— Познаваш ме — каза Кий, — търкалящият се камък мъх не хваща, дето се вика. Но времето със сигурност минава бързо, ако си прекарваш весело.

Това значеше, че Кий е напуснала Колорадо със стария си малък самолет „Видрата Офелия“ и вече се е върнала при работата си в националния парк „Йелоустоун“ в Уайоминг, където работеше по заместване още докато учеше в гимназията и в колежа. Кий изучаваше геотермалните характеристики на различните геологически образувания в парка — гейзери, ями с термична кал, вулканични пукнатини в земната кора, наречени фумароли. Всички те се подхранваха от магмата дълбоко под йелоустоунската *калдера*, врящия котел, създаден някога от древния супервулкан, който сега спеше на километри под земната повърхност.

Когато не се мотаеше насам-натам с шантавия си самолет, Кий участваше в разни весели събития като това, при което майстори пилоти се забавляваха в опит да кацнат върху топящ се айсберг. Но иначе тя беше един от водещите специалисти по термална физика. Напоследък все повече я търсеха, особено във връзка с нарастващия брой „горещи“ геологически точки на планетата.

— Как са нещата при теб? — попита Кий.

— Познаваш ме — подхванах аз познатата парола, — от трън, та на глог. Проблемът на готвачите е в това, че твърде много обичат огъня. Какво да се прави, такава ми е работата, да изпълнявам заповеди. Нали знаеш: „Те не трябваше да отвръщат, /те не трябваше да питат, /те трябваше единствено да се подчинят и да умрат...“

Двете с Кий практикувахме нашия навахо код от толкова отдавна, че бях напълно сигурна, че тя отлично знае следващия стих от „Атаката на леката кавалерия“^[1] — „През долината на смъртта яздеха шестстотинте“ — и от него щеше да се сети, че намеквам за това как в момента се намирам в същото безизходно положение като кавалеристите от стихотворението. Ясно беше, че тя схвана намека като свързан с работата и шефа ми, но в същото време самата Кий криеше изненада.

— Пак тази твоя работа — въздъхна тя разочаровано. — Жалко че се наложи да заминеш толкова бързо. Трябваше да останеш. Нали знаеш, търпението е добродетел. Ако беше изчакала малко, нямаше да пропуснеш събирането на Ботаническият клуб в неделя вечер. Но нищо, аз отидох вместо теб.

— *Ти?* — възкликнах аз шокирана.

Нокомис Кий си е бърбила с Ливингстънови, след като съм напуснала Колорадо?

— В някакъв смисъл присъствах неофициално — отвърна бързо Кий. — Не бях поканена. Знаеш, че никога не съм се разбирала с председателката, онази госпожица Блестяща. Тя не е сред най-умните, но определено *може* да ти помогне да разбереш някои неща. *На теб* щеше да ти бъде интересно. Темите бяха от твоята област — екзотични лилии и руски лекарства на билкова основа.

Господи! Сейдж се е срещала с Лили и Вартан? Кий явно говореше за това, но как ли е станало? Те и двамата бяха в Денвър.

— Клубът явно е променил мястото за срещи — предположих аз. — Всички ли успяха да присъстват?

— Срещата се проведе у Моли — потвърди Кий. — Присъствието беше рехаво, но господин Скайуокър успя да дойде.

„У Моли“ беше наш стандартен код. Под името на онази пицна милионерка от времето на Златната треска — оцелялата от „Титаник“ Непотъващата Моли Браун, се криеше името на града, в който тя се е подвизавала — Денвър. Значи Сейдж все пак е *била* там! Да се сетя кой е Господин Скайуокър не беше трудно — това можеше да бъде само Гален Марч, тайнственият нов собственик на ранчото „Скай“.

Защо, за бога, той и Сейдж нагло се бяха разхождали из Денвър в компанията на Вартан и Лили Рад? При това очевидно бяха отишли

там след моето заминаване. А Кий как е научила за тази мистериозна среща? Всичко това звучеше страшно подозрително.

Но необходимата за съобщаване информация ставаше вече твърде сложна за моя ограничен набор от афоризми, а и Родо щеше да се появи всеки момент, за да сложи начало на подготовката. Спешно трябваше да узная как всичко казано от Кий е свързано с това, заради което всъщност ѝ се бях обадила — с майка ми. Така че зарях театралния репертоар и подхोधих направо към най-важното.

— Аз съм на работа, очаквам шефът ми да се появи всеки момент. Обаждам се от телефона в ресторанта. Наистина не мога да говоря повече. Преди да затворя обаче, кажи ми как върви твоята работа? Има ли напоследък нещо ново около горещия извор Минерва?

Кий беше в „Йелоустоун“ и асоциацията с този извор беше всичко, което успях да измисля за толкова кратко време. Минерва беше известен „стъпаловиден“ или терасиран горещ извор в парка. „Йелоустоун“ се славеше с повече от 10 000 забележителни геотермални природни образувания — най-голямата група от подобни феномени в света. Самата Минерва представляваше великолепен горещ водопад, обвит в пара, която блестеше зашеметяващо с цветовете на дъгата, а преди е била и една от основните атракции на парка. Казвам „преди“, защото през последните десет години Минерва необяснимо и тайнствено бе пресъхнала — целият грамаден водопад и горещият извор, който го хранявал, просто бяха изчезнали. Точно като майка ми.

— Радвам се, че питаш — отвърна Кий, която мигновено бе схванала за какво говоря. — Работих по този въпрос вчера. В неделя. Изглежда, йелоустоунската калдера повишава температурата си. Може да изригне отново, когато най-малко очакваме. Колкото до нашия изчезнал горещ извор Минерва, смятам, че може да се появи отново по-скоро, отколкото си мислим.

Дали разбирах тези думи правилно? Сърцето ми се разтупка.

Тъкмо щях да задам още някой и друг въпрос, когато входната врата на ресторанта се разтвори и Родо нахълта с по едно едро пиле под всяка мишница, а след него вървеше един от агентите с черни очила с камара кутии в ръце.

— *Bonjour encore une fois, Neskato Geldo*^[2] — изстреля Родо към мен, докато правеше знаци на агента да остави кутиите с храна на една

близка маса, сякаш човекът беше един от прислугата.

Докато агентът беше с гръб, Родо ме приближи и изсъска:

— Надявам се да не те накарат да съжالياваш, задето си посмяла да използваш телефона — после добави високо: — Е, добре, Пепеляшке, бързо долу да нагледаш нашето агне!

— Май предстои да се занимаваш с овце — промълви Кий полугласно в ухото ми. — Ще ти пратя по мейла бележките си за Ботаническият клуб и резултатите от последните геотермални изследвания. Вярвам, че ще ти се сторят забележителни.

И тя затвори.

Разбира се, Кий никога не използваше електронна поща. Думите ѝ означаваха просто че ще ми се обади пак възможно най-скоро. Кога ли щеше да бъде това?

Последвах Родо по стълбите към избата, но не можех да прогоня от съзнанието си два въпроса.

Какво се бе случило на тайнствената среща в Денвър?

Дали Нокомис Кий е попаднала на следите на майка ми?

* * *

Родо вдигаше големите пилета едно по едно над пламъците и ги освобождаваше от омотаните около тях конци. За разлика от *мешуи* пилетата не се нуждаеха от сос, с който да бъдат заливани. Те щяха да се приготвят по метода на Родо за сухо изпичане. Всяко пиле бе внимателно подсушено отвън и отвътре, посолено с каменна сол и после здраво стегнато и опаковано в специалното приспособление, измислено от Родо — малка клетка от кръстосана тел, завързана после с връв към шиш, поставен хоризонтално над огъня. Така пилето се люлееше свободно над пламъците — шишът лежеше на две здрави куки, зазидани в камъните отстрани на пещта. Топлината от въглените въртеше пилето първо в посока, обратна на часовниковата стрелка, а после и по часовниковата стрелка в едно непрестанно движение, подобно на махалото на Фуко.

Приключих със заливането на агнето и по заповед на Родо се качих пак горе да донеса останалите продукти. Там видях, че се е наложило мрачните охранители от моста да посвършат някои неща,

които съвсем не бяха работа на Сикрет Сървис. Точно до вратата беше нареден голям куп кутии и върху всяка от тях бе сложен печат, определено официален. Родо не беше от хората, които биха се лишили от малко допълнителна помощ, но това си беше жив абсурд.

Преброих кутиите — трийсет, точно както Родо ме бе предупредил. После заключих външната врата, както ми бе заповядал, и се заех с пренасянето на храната долу, при Повелителя на избата.

Повече от час работихме, без да разговаряме, но това си беше в реда на нещата. В кухнята на Родо винаги се работеше в пълна тишина. Действаше се чисто, прецизно, с внимание към подробностите. Аз лично се нуждаех точно от такава професионална прецизност — беше като при игра на шах. При обичайната работна вечер в „Суталде“, когато в кухнята имаше десетки работници, единственият звук, който се чуваше, беше мекото потропване на ножовете, кълцащи зеленчуци. Само от време на време по интеркома долиташе приглушеният глас на оберкелнера или на сомелиера, когато някой от двамата даваше поръчка от главния салон горе.

Днес за щастие цялата предварителна обработка на храната вече бе извършена у Родо, иначе двамата с него никога нямаше да смогнем навреме за вечерята. Още не бях свалила всички кутии долу, а Родо вече бе пуснал в съда с мазнина от агнето куп миниартишок, мънички виолетови и бели патладжанчета, съвсем млади жълти и зелени тиквички, както и минидоматчета — приличаха на изсипали се от някакъв рог на изобилието.

Не можех да спра да питам как ще се справим със сервирането само двамата. Понеделниците, когато ресторантът беше затворен, бяха дни за обучение на келнерите. Те се учеха да подреждат правилно сребърните прибори и чашите, както и как да постъпят, ако някой от гостите (никога не ги наричахме „клиенти“) разлее питието си или част от соса върху покривката. Ако това се случеше, дори и гостите още да не бяха приключили с храненето, масата мигом биваше обкръжавана от десетина келнери и помощник-келнери, които светкавично разчистваха всичко. Без да притесняват гостите, те махаха мръсната покривка и постилаха чиста, после нареждаха обратно всичко точно както си е било, поставяха правилните напитки и блюда пред всеки гост. Всичко ставаше като с магия. Родо им засичаше време

с хронометър — цялото действие трябваше да се извърши за четирийсет секунди.

Да наблюдавам как Родо се движи безмълвно между пещите, как, без да обели дума, ми възлага задачи — това само по себе си беше обучение, което не можех да получа в никое учебно заведение. Това трябваше да бъде видяно. А само истински професионалист със сериозен опит можеше да бъде в състояние да изпълни любимото мото на Кий — повторението е майка на знанието.

Колкото и труден за понасяне да беше Родо, никога не съжалих, че приех да работя тук.

До тази вечер, да си кажа право.

— *Neskato!* — повика ме Родо. Аз бях коленичила и обръщах зеленчуците. — Искам да се качиш горе, да разкачиш интеркома и телефона и да ми ги донесеш тук.

Когато вдигнах към него учуден поглед, той шляпна с длан каменната стена на мазето и ме дари с една от редките си усмивки.

— Виждаш ли тези камъни? — попита.

За първи път обръщах внимание върху ръчно дяланите камъни на стената, оформени еднакво и подредени тук преди повече от двеста години. Бяха млечнобели и прорязани от особени жилки с кайсиев цвят.

— Кварцови кристали — обяви Родо. — Характерни са за почвата тук. Имат изключителна способност да предават звуковите вълни. Но пречат на електронните комуникации, освен ако те не са... Как се казва? Свързани с компютър.

Затова значи му трябват телефонът и интеркомът. Затова трябваше и да заключа вратите. Родо не беше глупак. Явно имаше нещо да ми каже и макар че умирах от желание да го чуя, свитият стомах ми подсказваше, че най-висшият ешелон на държавната охрана обикаля точно над главите ни, непосредствено пред входа на ресторанта.

Върнах се с електрониката, Родо я взе и я пхна в грамадния хладилник. После се обърна към мен и взе ръцете ми в своите.

— Искам да седнеш тук на този стол, за да ти разкажа една кратка история — каза той.

— Надявам се, че тя ще отговори на някои от въпросите, които ти зададох тази сутрин — отвърнах. — Разказвай, но само ако си

сигурен, че никой не подслушва.

— Не могат да ни подслушат. Това беше и една от причините да организираме вечерята именно тук, в мазето. Но телефонът, по който те заварих да говориш, както и домът ми, „Земя на баските“, вероятно се подслушват. Но за това по-късно — отговори Родо. — Преди това има нещо по-важно — причината ние двамата да сме тук днес. Знаеш ли историята за Оленцero?

Поклатих глава отрицателно, заех мястото си на стола и шефът продължи:

— Както се досещаш по името, Оленцero бил баск. Легендата за него ние, баските, разиграваме всяка година на Богоявление. Аз самият често танцувам на този празник, танцът оленцero включва вдигане на краката високо във въздуха. Някой път ще ти покажа.

— Добре — отвърнах, чудейки се накъде, за бога, води всичко това.

— Нали знаеш — продължи Родо, — че според учението на католическата църква новороденият Исус бил открит за първи път от трима влъхви, от трима магове — зороастрийски поклонници на огъня, дошли чак от Персия. Ние, баските, обаче смятаме, че тази история не отговаря на истината. Баскът Оленцero бил първият, зърнал детето Исус. Оленцero бил *charbonnier*... Как е думата на английски... Въглищар. Сещаш се, от онези хора, които обикалят по земята, секат и горят дърва, превръщат ги във въглища, а после ги продават — за отопление, за готвене. Оленцero е прародителят на баските. Затова се славим като толкова добри готвачи...

— Чакай, чакай — прекъснах го аз. — Докара ме чак от Колорадо през вилнееща снежна буря, домъкна ме в това мазе, гладна и недоспала, само за да ме хванеш насаме и да ми разказваш историята за легендарен баски танцьор определи две хиляди години, който продавал въглища?

Бях абсолютно вбесена, но се мъчех да говоря тихо, защото все още не бях сигурна, че не ни подслушват.

— Не точно — отвърна Родо невъзмутимо. — Ти си тук сега, защото това беше единствената възможност да поговорим насаме преди тазвечершната вечеря. А в момента е жизненоважно да проведем този разговор. Осъзнаваш ли, че се намиращ в голяма опасност?

Опасност.

Ето. Пак тази дума. Почувствах се така, сякаш някой ми бе изкарал всичкия въздух от дробовете. Единственото, което можех да правя, беше да се вирам глупаво в Родо.

— Така е по-добре — каза той. — Най-последно ти привлякох вниманието.

Той отиде до огнището и разбърка съда със зеленчуците под месото, после се обърна към мен с мрачен израз.

— Хайде, давай. Задай отново всичките си въпроси — каза той. — Ще ти отговоря.

Реших, че ще трябва да се овладее напълно — явно ставаше дума за ситуация от типа „сега или никога“. Скръцнах със зъби.

— Добре. Как научи, че съм заминала точно за Колорадо? Каква е тази вечеря, която ще се проведе след малко? Защо смяташ, че се намирам в опасност? *Какво общо има с мен всичко това?*

— Може би не си наясно кои точно са въглищарите? — смени темата Родо. Не пропуснах да забележа, че той каза „са“, а не „са били“.

— Които и да са — рекох, — как тази информация отговаря на въпросите ми?

— Тя може да отговори на всичките ти въпроси. Както и на някои други въпроси, за които ти сама още не подозираш — осведоми ме Родо напълно сериозно. — Тези въглищари — в Италия ги наричат *карбонари* — са тайно общество, което съществува от повече от двеста години, макар те самите да настояват, че са всъщност много по-стари. Твърдят също така, че все още притежават огромна власт. Подобно на розенкройцерите, масоните и илюминатите, въглищарите заявяват, че притежават тайна мъдрост, известна само на посветените от тяхното общество. Но това не е вярно. Тяхната тайна е била известна в Древна Гърция, в Египет, в Персия и дори в Индия, при това още по-рано...

— *Каква тайна?* — попитах, макар че се опасявах, че знам отговора.

— Тайно познание, записано за първи път преди повече от хиляда и двеста години — отвърна Родо. — След това познанието било в опасност — то просто вече не било тайна. Макар никой да не можел да дешифрира значението му, то било скрито пред очите на всички, закодирано в един шах, създаден в Багдад. После в продължение на хиляда години останало заровено в Пиренеите — в Огнените планини,

в *Земя на баските* — в дома на баските, които помагали за неговото опазване. Но сега, само преди седмици, шахът се е появил отново. Това те поставя в голяма опасност. В опасност си, докато не проумееш *коя точно си ти*, както и каква роля трябва да изиграеш тази вечер...

Родо ме загледа така, сякаш е отговорил изчерпателно на въпросите ми. Нищо подобно.

— Каква *роля*? — попитах. — И *коя съм аз*?

Почувствах, че наистина ми призлява. Прииска ми се да пропъльза под стола, на който седях, и да се наплача.

— Както винаги съм ти казвал — отвърна Родо със странна усмивка, — ти си *Cendrillon* или *Neskato Geldo*, малката Пепеляшка, която спи в пепелта зад огнището. После тя се надига от пепелта, за да стане кралица — само след няколко часа ти сама ще видиш как ще се случи това. Но аз ще съм с теб. Защото онези, които ще вечерят тук тази вечер при всичката тази секретност, са тъкмо те. Те поискаха ти да присъстваш, те знаеха, че си заминала за Колорадо. Аз просто разбрах твърде късно, че си заминала.

— Защо точно аз? Боя се, че все още не разбирам — отвърнах. Всъщност бях повече от уплашена.

— Доколкото знам, организаторът на вечерята те познава много добре — каза Родо. — Името му е Ливингстън.

* * *

Базил Ливингстън.

Защо ли се изненадвах? *Разбира се*, че той беше играч. Но дали не беше дори нещо *повече*, особено предвид отдавнашните му връзки с наскоро починалия Тарас Петросян?

Все пак бях озадачена, като осъзнах положението си в момента — затворена в една изба с шантавия си баски шеф, който, изглежда, знаеше повече от *мен* за опасностите, скрити в тази още по-шантава Игра.

Бях твърдо решена да узная още подробности. И без това фактът, че Родо изглежда бе готов да разказва, беше изключителен сам по себе си.

— Навярно знаеш „Песента за Роланд“? — започна той, зает с нареждането на десетина керамични купички в огнището. — Известната средновековна история за оттеглянето на Карл Велики през прохода Ронсево в Пиренеите — в нея е скрит ключът към всичко. Запозната ли си с „Песента за Роланд“?

— Не съм я чела — признах си, — но знам за какво става дума. Карл Велики е победен от сарацините или — както са ги наричали тогава — маврите. Те унищожили ариегарда му, докато той с армията си се оттеглял от Испания към Франция. Племенникът му Роланд, героят от „Песента“, бил убит там, в прохода, нали така?

— Да, така обикновено разказват историята — отвърна Родо. — Но дълбоко под нея е скрита мистерията, която ни интересува — истинската тайна на Монглан.

Топеше пръстите си в зехтин и подмазваше всяка от купичките.

— Какво общо имат оттеглянето на Карл Велики и „тайната на Монглан“ с тазвечершното събиране? Или пък с този шах, който ти спомена? — запитах аз.

— Разбираш ли, Пепеляшке, ариегардът на Карл съвсем не е бил разбит от маврите, нито пък те са убили племенника му Роланд. Извършили са го баските.

— Как така баските?

Родо отви топките тесто за питки от влажните кърпи, в които бяха завити, и внимателно ги нареди по купичките. Подадох му лопатата с дълга дръжка, за да ги метне в огъня да се пекат.

Родо нарича гореща пепел около купичките, обърна се към мен и добави:

— Баските винаги са контролирали Пиренеите. Но „Песента за Роланд“ е написана стотици години след събитията, за които разказва. По време на оттеглянето през прохода Ронсево през 778 г. Карл все още не бил нито могъщ, нито известен. Все още бил просто Карл, крал на франките — необразовани селяни от Севера. Чак след още двацет години той ще бъде обявен от папата за император на Свещената римска империя, ще се превърне в *Carlus Magnus* или в *Karl der Grosse*, както го наричали франките, в закрилник на вярата. Франкът Карл *се превръща* в Карл Велики именно защото междуременно става притежател и защитник на шаха, познат под името шаха Монглан.

Сигурна бях, че тук има нещо вярно. Чутото сега потвърждаваше историята на леля ми Лили за легендарния шах и приказните му възможности. Но прибавеното от Родо все още не даваше отговор на всичките ми въпроси.

— Мислех, че папата обявява Карл Велики за император на Свещената Римска империя, за да си осигури помощта му при защитата на християнска Европа срещу нападенията на мюсюлманите — отбелязах аз, като си напънах мозъка за всички средновековни подробности, които знаех. — Нали четвърт век преди възкачването на Карл на престола ислямът вече е покорил по-голямата част от света, в това число и Западна Европа?

— Точно така — съгласи с Родо. — И само четири години след бягството на Карл през Ронсево най-могъщото притежание на исляма попада в ръцете на най-големия враг на ислямската вяра.

— Но как Карл се е добрал до този шах толкова бързо? — попитах аз.

В интерес на истината, бях забравила, че имам работа за вършене и че скоро отгоре ни ще налети цяло ято нежелани гости. Родо обаче не беше забравил. Продължавайки да говори, той ми подаде кора яйца и куп пъхнати една в друга медни купички.

— Говори се, че шахът бил изпратен на Карл от мавъра губернатор на Барселона, въпреки че причините за това все още остават донякъде неясни — обясняваше Родо. — Със сигурност не е заради помощта, оказана от Карл на маврите в борбата им срещу баските. Тях той никога не ги е побеждавал, нито пък те са действали някога в близост до Барселона. По-вероятно е самият губернатор Ибн-Араби да е имал достатъчно важна причина да скрие шаха колкото е възможно по-далеч от земите на исляма. А франкският двор в Екс ла Шапел, или Аахен, както се нарича сега, се намирал на повече от хиляда километра на север.

Родо млъкна, за да проконтролира техниката ми за отделяне на яйчените белтъци от жълтъците. Той неизменно настояваше да го правя с една ръка, белтъците отиваха в една купа, жълтъците — във втора, а черупките отлитаха в трета. (За органичен тор. Никога не изхвърляй нищо, както казваше Кий.)

— Но защо испански мюсюлмански чиновник ще иска да изпрати дар на християнски монарх на хиляда километра разстояние,

при това само за да отдалечи този дар от мюсюлмански ръце? — попитах.

— Знаеш ли защо наричат този дар шаха Монглан? — отвърна Родо. — Името не е случайно. Още повече, че по онова време в Баските Пиренеи не е съществувало място, наречено Монглан.

— Мислех, че е било крепост, а по-късно — абатство — обадох се аз. В следващия момент си прехапах езика, защото се сетих, че това ми го бе разказвала Лили, а не Родо.

Хванах се точно навреме. Както се бях разсеяла, малко остана да пусна жълтък в купата с белтъците и да ги съсипя. Пуснах черупката заедно с жълтъка в боклука и избърсах мокрите си ръце в престилката, преди да продължа. Хвърлих поглед към Родо да видя дали е забелязал грешката ми и с облекчение видях, че той целият грее одобрително.

— Казват, че жените не могат да внимават в две неща едновременно — отбеляза той. — А ето че ти се справяш! Спокоен съм за бъдещето на моя прочут меринг^[3].

Не познавах друг човек като Родо, който да приготвя меринги и суфлета на открит огън. Неговият шедьовър обаче — тежкият шоколадов сладкиш „Баската барета“ — включваше в състава си и меринг, и суфле. Родо винаги посрещаше смело и дори с известно удоволствие такива, както сам ги наричаше, „малки предизвикателства“.

В момента аз си имах свое предизвикателство — как да се върна на темата. Родо обаче ме изпревари.

— Значи все пак знаеш част от историята — каза той. — Да, Карл Велики бил този, който нарекъл мястото Монглан. Той построил крепостта и заявил, че защитникът ѝ ще получи и благородническа титла. Крепостта обаче се намирала много далеч както от Барселона и Средиземно море на юг, така и от Аахен, собствената столица на Карл, на север. Императорът предпочел непревземаемия терен на Пиренеите и построил крепостта на висок връх. Странното е, че тя се намира близо до прохода, в който Карл претърпял позорното си поражение. После нарекъл мястото Монглан — това означава *Le Mont des Glaneurs*, планината на... Как се казва... Планината на събирачите на класове. Сецаш ли се, като онази известна картина от Миле^[4].

Родо направи движение с ръка, сякаш размахваше коса.

— Искаш да кажеш жътвари? — отвърнах. — Планината на жътварите? Защо ще ѝ дава такава име?

Бях оставила медната купа с жълтъците и се приготвих за разбиването на белтъците. Родо обаче я взе от ръцете ми, бръкна с пръст вътре и поклати глава — още не бяха готови. Не бяха достигнали подходящата температура. Той остави купата настрана.

— Всяко нещо с времето си — каза той. — Така е казано в Библията. Става дума за всички неща в света, в това число и за белтъците. Казано е и друго и то се отнася до жътварите: „Каквито семена посееш в земята, такива и ще... въ... *recolte*... пожънеш“. Но аз мога да го кажа и на латински — звучи много по-добре: *Quod sevens metes*.

— Каквото посееш, това и ще пожънеш? — предложих аз.

Родо кимна. Думите му пробудиха някаква неясна тревога дълбоко в съзнанието ми, но не ѝ обърнах внимание.

— Изясни ми нещо — попитах, — какво общо имат сеитбата и жътвата с Карл Велики и шаха? Ако шахът е толкова опасен, защо някой изобщо ще иска да се добере до него? Как всичко, което ми разказа, е свързано с баските, с партито тази вечер или с въпроса защо *точно аз* трябва да присъствам? Просто не разбирам.

— Естествено, че разбираш! — увери ме Родо. — Все пак не си *completement fou*^[5]!

Той провери още веднъж белтъците, кимна, сипа в тях лимонена киселина и ми подаде медната купа и телта за разбиване.

— Помисли малко! — добави той. — Преди повече от хиляда години шахът бил изпратен на едно отдалечено място, където бил строго охраняван от притежателите си — онези, които осъзнавали мощта му и се боели от нея. Заровили го в земята, все едно е семе, защото знаели, че един ден със сигурност ще берат плодовете му — добри или лоши...

Той вдигна една счупена яйчена черупка пред очите ми.

— А днес яйцето вече се е излюпило. Реколтата, ожъната някога от склоновете на планината Монглан, сега се е въздигнала отново като феникс от пепелта — завърши Родо.

Оставих метафората да мине покрай ушите ми.

— Но защо аз? — повторих, въпреки че ми бе нужна цялата ми сила, за да си наложа да остана спокойна. Чутото вече ми идваше

твърде много.

— Защото, мила моя Жар-птицо — обясни Родо, — искаш или не, ти самата си се въздигнала от пепелта, заедно с целия шах. Всичко е започнало от онзи момент преди две седмици. Виждаш ли, знам на коя дата е рожденият ти ден — четвърти октомври: ден, който в рамките на годината е точно противоположен на датата на обявеното от майка ти парти. Гостите ни тази вечер също са наясно с този факт. Това е причината да си в опасност. Искат днес да те видят и опознаят. Смятат, че знаят коя си ти в действителност.

Пак този израз. Този път обаче от него ме побиха тръпки на ужас, сякаш острие прониза сърцето ми.

— Коя съм аз в действителност? — повторих.

— Не знам — отвърна шефът ми и в този момент изобщо не изглеждаше шантав. — Знам само онова, което гостите смятат, че знаят. А те смятат, че ти си новата Бяла царица.

[1] Поема от Алфред, лорд Тенисън, написана през 1854 г. по повод поражението на британската армия в битката с руснаците при Балаклава по време на Кримската война. — Б.пр. ↑

[2] Още веднъж добър ден, Пепеляшке (фр.). — Б.пр. ↑

[3] Сняг от разбити белтъци, който се добавя към различни сладкиши или се оставя за украса. — Б.пр. ↑

[4] Жан-Франсоа Миле (1814–1875) — френски художник от XIX в., представител на реализма и барбизонската школа. Картината му „Събирачките на класове“ е от 1857 г. — Б.пр. ↑

[5] Напълно луда (фр.). — Б.пр. ↑

ПИРАМИДАТА

„Прахът на Шели бива пренесен в Рим и погребан там, където лежи и до днес — на склона в Протестантското гробище, в сянката на грамадната сива пирамида гробница на Гай Цестий. Вече повече от сто години гробът на Шели е място за поклонение на англоговорящи от целия свят.“

Изабел К. Кларк,
„Шели и Байрон“

„Пирамидата на Гай Цестий: масивен надгробен паметник от камък и тухли, намира се в Рим, висок е 35 м, инкрустиран с бял мрамор. Дължината на всяка от страните на основата е 27 м.[...] Пирамидата е издигната по времето на император Август.“

The Century
Dictionary

„Гробницата на Гай Цестий [...] вдъхновява появата на парковите пирамиди през осемнайсети век, в това число и тези в Дезер де Ретц и в парка «Монсо», както и на масонската пирамида, изобразена върху американския долар.“

Даяна Кечъм, „Дезер
де Ретц“

*Английското протестантско гробище, Рим
21 януари, 1823 г.*

„Английската Мария“ стоеше изправена в лютивата мъгла до каменната стена в сянката на гигантската египетска пирамида гробница на римския сенатор Гай Цестий, строена преди две хиляди години. Облечена в сиво, с обикновена пътническа рокля и шапчица, тя наблюдаваше как малката урна бе положена в плиткия гроб. Беше застанала настрана от останалите опечалени, и без това едва ги познаваше.

Колко подходящо, помисли тя, прахът на Пърси Шели да бъде положен тук, на това древно свещено място, в този специален ден. Авторът на „Освобожденият Прометей“ си оставаше главният Поет на огъня, нали така? А днес, 21 януари, беше любимият празник на Мария — празникът на света Агнес, светицата, която не можела да бъде убита чрез огън. Дори в момента очите на Мария се насълзяваха, но не от студ, а от множеството малки огънове, накладени по Авентинския хълм в чест на древната мъченица. Димът им се смесваше с влажната мъгла, издигаща се от низините на Тибър. В Англия бе прието предишната вечер, в навечерието на празника на света Агнес, младите момичета да си легнат гладни, надявайки се в своя пост да зърнат насън бъдещите си съпрузи, както става в известната романтична поема на Джон Кийтс.

Мария дълго бе живяла в Англия и познаваше английските обичаи, но самата тя не бе англичанка, макар едва седемнайсетгодишна да бе известна като *pittrice Inglese* — „английската художничка“, — още от времето, когато я приеха в Академията на изкуствата във Флоренция. Всъщност Мария бе италианка, родила се бе в Ливорно преди повече от шейсет години. Чувстваше се у дома си много повече тук, в Италия, а не в Англия — родина на родителите ѝ.

Въпреки че не бе стъпвала на това свещено място вече повече от трийсет години, Мария знаеше — може би по-добре от всеки друг тук — тайната, която лежеше под „английската“ пръст на този хълм, най-южният от седемте, издигнал се точно пред портите на някогашния Древен Рим. Защото тук, в Рим, където света Агнес бе приела мъченичеството и където празникът ѝ щеше да се почете днес, се криеше тайна много по-древна от мощите на светицата и от пирамидата гробница на Гай Цестий. Тайна по-древна и от самия Рим.

Това място на Авентинския хълм, на което Гай Цестий бе издигнал претенциозната си пирамида във времената на Исус и на

император Август, е било свещено още от най-дълбока древност. То се намирало точно на ръба на *Pomerium*, „линията на ябълките“ — древна, макар и невидима граница, минаваща точно пред градските стени, отвъд която *auspicia urbana*, официално тълкуване на божествените поличби за доброто на града, не можело да се провежда. Така наречената *Auspicia*, известна още като *avis specio* или „наблюдаване на птиците“, можела да се извършва единствено от официална група жреци, опитни в изучаването на поличбите от небето — гръмотевици и светкавици, движението на облаците, полета и виковете на птиците. Но отвъд линията *Pomerium* властвали съвсем други сили.

Отвъд линията започвали *Horrea* — хамбарите за зърно, хранещи цял Рим. На Авентинския хълм се намирал и най-известният храм на поклонниците на Церес — богинята на зърното. Нейното истинско име — *Cer* — означавало „растеж“ и тя дележала храма си с Либер и Либера: бога и богинята на свободата, мъжката сила и жизнеността. Те били вариант на по-древния Янус, бога с две лица, на чието име бил наречен и албанският град Янина. Там се намирало и едно от най-древните светилища на Янус. Извън официалните граници на града се провеждали двата най-големи празника в почит на Церес. Първият, *feriae sementivae*, празникът на сеитбата, започвал с изгарянето на миналогодишната слама по стърнищата върху огромна клада и се отбелязвал през месеца, наречен на името на бог Янус. Вторият — *cerivalia*, или празникът на жътвата, бил през месеца, носещ името на император Август. Рожденото име на този император било Октавиан, което пък означава „осмият“.

Древните вярвали, че огньовете, които запалят в чест на Церес в първия месец, ще предскажат онова, което ще бъде пожънато през осмия. Над нейния храм било написано: *Quod severis metes*. „Каквото посееш, такова ще пожънеш.“

Тайната, скрита зад тези ритуали и думи, бе много древна. Тя течеше в жилите на хората заедно с кръвта им и не се нуждеше от законно покровителство от страна на църквата и държавата, нито от официално тълкуване — случваше се извън портите, извън града.

Тя бе въплъщение на Вечния ред.

Мария знаеше, че на днешния ден паметта за миналото и предсказанието за бъдещето се пресичат по определен начин, свързват

се така, както са били свързани в продължение на хиляди години. Защото днешният ден, денят на света Агнес, 21 януари, бе денят за гадаене по огъня. А тук, в Рим, във Вечния град, това щеше да се окаже и денят, в който тайната, която Пърси Шели бе отнесъл във водния си гроб преди шест месеца — тайната на Вечния ред, — щеше да се въздигне от пепелта.

Във всеки случай тази тайна бе онова, което приятелят и покровителят на Мария — кардинал Йозеф Феш, се опитваше да открие. Точно заради това той и сестра му Летиция Бонапарт бяха повикали Мария днес тук. След повече от трийсет години художничката Мария Хедфийлд Козуей се бе завърнала у дома завинаги.

*Палацо Фалкониери
Рим*

*„На смъртните отнех да виждат края си...
Надежди слепи вселих в душите им...
Освен това, дарувах им и огъня.“*

Есхил, „Прикованият
Прометей“^[1]

Джордж Гордън, лорд Байрон, с болезнено накуцване прекоси гостната в палацо Фалкониери — дома на кардинал Йозеф Феш. Байрон бе достатъчно богат, но все пак се чувстваше не на място в този пищен мавзолей, принадлежал на един мъртъв император. През последните две години племенникът на кардинала Наполеон Бонапарт не бе стъпвал тук, но въпреки това богатството, с което бе обсипал близките си, не можеше да остане скрито. Пореден пример за това бяха покритите с дамаска стени на гостната. По тях висяха картини от най-добрите майстори в Европа, а на пода бяха струпани още незакачени картини. В това число и произведения на дългогодишното протеже на кардинала — художничката мадам Козуей, по чиято нетърпяща

възражения молба всъщност бе организирано днешното събиране. Такава поне бе официалната версия.

Поканата бе стигнала до Байрон със закъснение, защото бе изпратена до стария му адрес в Пиза. Тази сутрин той я бе получил в новата си вила в Генуа — Каса Салуцо, издигната високо с изглед към Портофино и морето — и набързо бе тръгнал за Рим, без да успее да се настани истински на новото място. Бе зарязал домакинството си, състоящо се от любовница, семейство и нежелани гости, както и цялата си животинска менажерия — маймуни, пауни, кучета и екзотични птици, — едва ли не неразтоварени още от лодките, които ги докараха от Пиза.

Зарязал бе всичко, защото бе разбрал, че нещо важно се е случило. Или скоро щеше да се случи.

Цяла седмица лордът язди неуморно, за да пристигне навреме в Рим, без да обръща внимание на треската и на нестихващите остри болки, които пронизваха вътрешностите му, подобно на Прометеевото проклятие. Не бе имал дори време да се изкъпе или да се обръсне в някоя от онези отвратителни странноприемници, в които заедно с камериера си Флечър отсядаха по пътя. Съзнаваше, че в момента сигурно изглежда ужасно, но това надали имаше значение предвид извънредните обстоятелства.

Прислугата го бе въвела в палачо Фалкониери и му бе предложила чаша от великолепия кларет на кардинала, която той с радост прие, за да успокои стомаха си. Сега Байрон за пръв път внимателно огледа пищно обзаведената гостна и осъзна, че не просто се чувства не на място. Миризмата на пътник също не подходдаше на мястото! Не беше успял да се преоблече, целият бе покрит с прах: още носеше късата синя военна куртка, оплесканите с кал ботуши и дългите широки панталони от жълтеникав памучен плат, които скриваха деформирания му крак.

С въздишка остави чашата с рубиненочервен кларет и размота навития на главата си като тюрбан шал, който обикновено носеше извън дома, за да пази светлата си кожа от слънцето. Копнееше да си тръгне час по-скоро, да потърси Флечър и да намери място, където да се изкъпе и да се преоблече, но знаеше, че това е невъзможно.

Времето в момента беше жизненоважно. А и с колко време разполагаше той всъщност?

На младини, една врачка му бе предсказала, че няма да преживее трийсет и шестия си рожден ден — дата, която тогава му се бе видяла безкрайно далеч. Ала вече не беше така — утре, на 22 януари, Байрон навършваше трийсет и пет. След няколко месеца щеше да напусне Италия и да замине за Гърция, за да вземе участие — лично и с финансова помощ — в същата тази освободителна война, подпалена от приятеля му Али паша с цената на собствения си живот.

Разбира се, освен живота си Али бе пожертвал и още нещо.

Само то можеше да бъде причината за днешната покана.

Макар съобщението на Летиция Бонапарт да бе отчасти отговор на едно по-раншно кодирано запитване от страна на Байрон, свързано с Шели, основният смисъл на посланието, изразен с характерната за нея смесица от езици, не можеше да бъде по-ясен:

*À Signor Gordon, Lord Byron
Palazzo Lanfranchi, Lung'Arno, Pisa*

„Chèr Monsieur,

Je vous invite à un vernissage de la pittrice Inglese, Mme Maria Hadfield Cosway, date: le 21 Janvier, 1823, lieu: Palazzo Falconieri, Roma. Nous attendons votre réponse.

Les sujets des peintures suivi:

Siste Viator

Ecce Signum

Urbi et Orbi

Ut Supra, Ut Infra“

С това писмо го канеха да присъства на изложба на картини, рисувани от мадам Козуей, жена, с чиято репутация Байрон бе отлично запознат, предвид славата, на която се бе радвал покойният ѝ съпруг — придворен художник на Уелския принц. Самата тя от години бе протее не само на кардинал Феш, но и на известния френски художник, парижанина Жак-Луи Давид.

Не самата покана, а скритият в нея смисъл на съобщението бе привлякъл вниманието на Байрон и го бе накарал бързо да напусне Генуа. Първо, изброените в писмото „сюжети“ на „картините“ на мадам Козуей съвсем не бяха теми, често избирани от обикновените

художници. Те имаха дълбоко значение за онзи, който можеше да чете между редовете.

Siste, Viator, „Пътнико, спри“. Това бе фраза, изписана на всяка крайпътна гробница по времето на Древния Рим.

Ecce Signum, „Виж лебеда“. След тази „тема“ в писмото бе нарисуван малък триъгълник.

Urbi et Orbi, „Към града и света“ — девизът на Рим, на Вечния град.

Ut Supra, Ut Infra, „Каквото горе, такава и долу“ — девизът на алхимиците.

Не беше случаен и фактът, че датата на „изложбата“ съвпаднаше с датата на погребението на клетия Шели — което пък от своя страна, слава богу, бе приключило няколко часа преди Байрон да влезе в Рим. Той не съжеляваше, че го е пропуснал. Колкото и да се опитваше, не можеше да забрави преживяното в деня на кремацията на Шели преди толкова месеци, нито страховете за собствения си живот, които го преследваха оттогава.

Посланието бе ясно: „Спри да търсиш и виж какво сме намерили ние: знака, триъгълника на известната египетска пирамида в Рим, приет за знак парола и от карбонарите, и от масоните, и от други тайни общества. Той възплава Новия ред, съчетание на Дух и Материя — света над нас и света под нас“.

Същото съобщение се бе опитал да му изпрати и Шели часове преди да бъде убит. Сега Байрон окончателно разбра значението му, макар че то го накара да изтръгне до мозъка на костите си. Летиция Бонапарт и хората ѝ навярно знаеха нещо относно тайната или относно изчезналата Черна царица — това личеше от изпратеното послание. Но как Летиция се бе досетила за думата? За тази единствена дума, която сама имаше силата да накара Байрон да дойде в Рим дори и ако нищо друго не можеше да го принуди? Думата, с която Летиция завършваше писмото си.

Любимото име на Байрон, което той бе споделил като парола само с един-единствен човек — с Али паша, който вече не бе сред живите.

Но в мига, в който поетът помисли за това име, вратата зад него се отвори и тих глас от другия край на гостната каза:

— Татко, аз съм, дъщеря ти Хаиде.

*„Наследница му бе Хаидè — прекрасна,
една-едничка щерка на света;
в сравнение с усмивката ѝ ясна
бе зестрата ѝ нищо...“*

Байрон, „Дон Жуан“, Песен
II, СХХVІІІ^[2]

Байрон не успя да се овладее. И през ум не му мина за шахматната фигура, която тя навярно бе донесла, защото бе извън себе си от радост. Плачейки, първо притисна момичето до гърдите си, после я отдалечи, за да я огледа по-добре, като не спираше да клати невярващо глава. Усещаше как горещите сълзи набраздяват покритото му с прах лице. Господи! Тя бе живо възплъщение на Василики, която едва ли бе и с година-две по-възрастна от Хаидè по времето, когато Байрон се влюби в нея в Янина. Момичето имаше сребристите очи на Васи, искрящи като огледало. У Хаидè обаче личеше и кръвта на баща ѝ — същата трапчинка на брадичката и същата бледа, почти прозрачна кожа, която му бе спечелила прозвището Алба, Белия.

Благословен съм, помисли Байрон. По един или друг начин бе изгубил другите си дъщери — поради смърт, чрез раздяла или скандал заради неговото изгнание. Например малката Ада — законната дъщеря от съпругата му Анабела — тя трябваше да е вече на седем години, не беше виждал от дните на раждането ѝ заради скандала, раздухан от лейди Байрон, станал причина поетът да е в изгнание вече толкова години. Скандалът се подхранваше и от слуха, че Медора, дъщерята на сестрата на Байрон, Огъста, също е дете на лорд Байрон.

Ами дъщеря му от Клер Клермон, доведената сестра на Мери Шели? Клер бе влюбена в него до такава степен, че го последва неотстъпно и в Лондон, и из цяла Европа, докато най-сетне постигна целта си — роди дете на великия поет. Това бе милата малка Алегра, починала миналата година едва петгодишна.

А ето го сега този великолепен, безценен дар, тази неизразима красота — Хаидè, дъщеря му от Василики, дъщерята на единствената жена, която бе обичал истински. Жена, която не бе поискала нищо от него, не бе търсила у него каквото и да било, но му бе дала всичко свое в замяна.

Байрон разбираше, че това дребничко момиче пред него не е просто обикновено дете. Али паша може би бе неин баща само на думи, но Хаидè притежаваше неговата вътрешна сила, която Байрон бе виждал рядко и отдавна бе забравил. Сила, подобна на онази, скрита в смелите, сивооки воители *паликари* от албанските планини. Силата на лъва, силата на самия Али паша.

Как са успели Али паша и Васи да запазят такова присъствие на духа преди края, че да изпратят под закрилата на Байрон собствената си дъщеря и да поверят в ръцете ѝ безценната Черна царица? Лордът се надяваше да има силата да понесе всичко онова, което, както вече му бе станало ясно, трябваше да извърши оттук нататък. Той най-добре от всички осъзнаваше предстоящия риск — риск не толкова за него самия, колкото за Хаидè.

Сега, когато току-що беше открил дъщеря си, беше ли готов отново да я загуби, както бе загубил останалите?

В този миг Байрон осъзна още нещо — Али паша навярно дълго бе подготвял този момент, може би още от раждането на Хаидè. Та нали той бе дал за име на момиченцето тайната парола, която само той и Байрон знаеха, тайното име, с което Байрон бе наричал майка ѝ Василики. А ето че Байрон за първи път разбираше за ролята, за която дъщеря му е била избрана и може би дори обучена от самото начало.

Но каква всъщност бе тази роля? Защо Хаидè бе *точно тук*, в това палацо в сърцето на Рим, и то точно днес, на празника на огъня? Кои бяха останалите? Каква бе тяхната роля? Защо бяха примамили Байрон тук с тайните си послания, вместо да *изпратят* Хаидè при него заедно с шахматната фигура?

Дали не беше капан?

Байрон много бързо трябваше да открие каква роля бе отредена на него самия в тази голяма Игра.

Защото, ако той се провалеше сега, всяка надежда за белия отбор щеше да бъде изгубена.

Пристанище Остия, Рим

22 януари 1823 г.

Хаидè едва успяваше да потисне вихъра от чувства, който бушуваше в нея. Бореше се с него още от онази утрин преди няколко

седмици, когато за пръв път зърна лицето на Каури, докато се взираше в тълпата под платформата на пазара за роби във Фез. Тогава осъзна, че той, противно на всички очаквания, я е открил и тя ще бъде спасена. После, вече свободна, доведоха я в екзотична чудна земя, за която дори не бе мечтала — в Рим. Представиха я на един баща, чието съществуване ѝ се струваше точно толкова чудно и странно.

Предната нощ, изтощен от напрежението на дългото и тежко пътуване, дало отражение върху крехкото му здраве, както и поради нежеланието да остава в пренаселеното палацо, Байрон се бе оттеглил в покоя на стаите, наети от камериера му Флечър. Бяха се разбрали на следващата сутрин, още по тъмно, преди да стане време за уговорената обща среща с останалите при пирамидата на гробищата, Хаидè и нейният закрилник Каури да се измъкнат от палацото и да се срещнат с поета насаме.

Сега тримата крачеха по пустите улици през сребрилата утринна мъгла и лорд Байрон стискаше ръката на дъщеря си. По време на бягството от Мароко, вече на кораба на път към Италия, Шахин и Шарло бяха обяснили на Хаидè, че Байрон е едва ли не единственият жив човек, който знае ключа към тайната на Черната царица на Али паша. Сега тя разбираше, че тази утринна среща с новооткрития ѝ баща може би бе нейният единствен шанс да научи всичко, което толкова отчаяно копнееше да узнае.

Тримата се отдалечаваха от центъра на града, минаха край старите обществени бани и се запътиха към покрайнините, където се намираха гробищата и гробницата пирамида. По молба на Байрон двамата младежи му разказаха за това как Черната царица е била извадена от скривалището си в Албания, за пътуването на стария Баба Шемими през планинските проходи, за неговия важен разказ за създадения от Ал-Джабир шах на *Тарик'ат*. Накрая стигнаха и до смелостта на Али паша, до неговите последни думи и постъпки в манастира „Свети Пантелеймон“ в миговете, преди турците да нахлуят.

Байрон внимателно ги изслуша от начало до край. После, без да пуска ръката на дъщеря си, стисна рамото на момчето в знак на благодарност.

— Майка ти е била толкова смела — каза той на Хаидè. — Успяла е да те отпрати надалеч в момент, в който двамата с Али паша са срещнали смъртта си.

— Последните думи на майка ми бяха, че много те обича — отвърна Хаидè. — Али паша потвърди, че споделя това чувство. Татко, каквото и да им струваше това, те и двамата ти вярваха безкрайно, вярваха, че ще се погрижиш шахматната фигура да не попадне в зли ръце. Вярваше ти и великият Баба Шемими, който изпрати Каури да пази и мен, и фигурата. Но въпреки обмислените планове — продължи момичето — нещата изобщо не се развиха според очакванията. Каури и аз пътувахме по море, смятахме, че ще те открием във Венеция. Мислехме, че пътуването няма да е дълго, но дълбоко грешахме. Точно преди пристанището на Пиран корабът ни бе нападнат от пирати и откаран в Мароко, където Каури веднага бе отведен от търговците на роби. Той изчезна от живота ми и се боях, че никога вече няма да го видя. Черната царица ми бе отнета от хората на султана, а мен затвориха в кралския харем във Фез. Бях сама и много уплашена, заобиколена от непознати. Не можех да се доверя на никого. Смятам, че най-страшната съдба ми се размина само защото никой не знаеше коя всъщност съм аз. Все пак подозираха, че аз или черната буца, която носех, може би представляваме някаква ценност, макар това да не личи на пръв поглед.

— Колко прави са били — мрачно отбеляза Байрон и обви с ръка раменете на дъщеря си. — Оказала си се толкова силна пред лицето на опасностите, дете мое. Хора са умирали заради тайната, която си успяла да опазиш — продължи той, мислейки за Шели.

— Хаидè бе много смела — потвърди Каури. — Когато успях да избягам и потърсих убежище в планините, бързо разбрах, че независимо от относителната свобода, с която разполагах, Хаидè е толкова безвъзвратно загубена за мен, както и аз за нея. Не можех да попадна на никаква следа. После, когато султанът умря и Хаидè бе заплашена да бъде продадена в робство заедно с целия харем, тя продължи да пази пълно мълчание. Отказа да разкрие каквото и да било за себе си или за мисията, която ѝ бе възложена. Вече я бяха качили на платформата на тържището, когато я открихме.

Хаидè не успя да потисне потръпването при този спомен. Байрон го усети с ръката си, положена на слабичкото ѝ рамо.

— Чудо е, че и двамата сте оцелели, да не говорим за това, че сте успели да спасите и шахматната фигура — каза той сериозно и притисна момичето до себе си.

— Но Каури никога нямаше да успее да ме намери — рече Хаиде, — никога нямаше да пристигнем тук, изобщо никога нямаше да се справим със задачата, поставена ни от Али паша и Баба Шемими, ако не ни беше помогнал бащата на Каури — Шахин. Както и другарят му, червенокосият мъж, когото наричат Шарло...

Хаиде загледа Каури въпросително. Момчето кимна и каза:

— Хаиде искаше да ви разпита точно за Шарло тази сутрин, преди да се срещнете с него и с останалите край пирамидата. Затова двамата с нея пожелахме тази среща насаме с вас днес, за да обсъдим дълбоката лична връзка на този човек с Черната царица.

— Но за кого говорите, кой е този Шарло? — попита Байрон. — Какво общо има с шахматната фигура?

— Каури няма предвид шахматната фигура — каза Хаиде. — Истинската Черна царица, живата, е Мирей, майката на Шарло.

* * *

На Байрон му прилоша, при това не само заради обичайното му стомашно неразположение. Той спря, тъй като забеляза, че в този миг, при самия изгрев на слънцето, вече бяха стигнали до портите на Протестантското гробище и бяха близо до мястото на планираната среща, която щеше да започне съвсем скоро. Поетът седна на ниската каменна ограда и се обърна мрачно към Хаиде и Каури:

— Моля ви, обяснете ми какво имате предвид — попита той.

— Докато бяхме на кораба, Шарло ни каза — започна Хаиде, — че майка му Мирей била една от монахините в абатството Монглан по времето, когато шахът бил изваден на дневна светлина след повече от хиляда години. Тя била изпратена в пустинята при бащата на Каури, Шахин. Там синът ѝ, Шарло, се родил пред очите на Бялата царица, точно както било предсказано в древната легенда.

— Баща ми го е отгледал — продължи Каури, — той ни каза, че Шарло притежава ясновидски дар и за него е предсказано, че ще помогне да се съберат всички фигури на шаха и ще разреши тайната му.

— Но самият Шарло твърди, че майка му притежава още нещо, нещо със страховита сила — добави Хаиде. — Нещо, което прави

цялата наша мисия да изглежда... невъзможна.

— Ако монахиня от Монглан е майка на този мъж — каза Байрон, — то съвсем не ми е нужен ясновидски дар, за да се досетя какво вие двамата имате да ми съобщите. Този Шарло, за когото говорите, смята, че двамата с майка му притежават нещо, което той току-що е узнал, че ние притежаваме. За да пренесете това нещо през планини и морета, вие двамата рискувахте живота си. Прав ли съм?

— Но как е възможно? — попита Хаиде. — Ако майката на Шарло със собствените си ръце е помогнала при откопаването на шахматните фигури от земята под абатството Монглан, ако сама след това е събирала негови фигури от четирите краища на света, ако е получила Черната царица лично от внука на Екатерина Велика, царя на цяла Русия, как е възможно тогава да съществува втора Черна царица? А ако съществува, как така тази, която е била притежание на суфитите бекташи, е истинската?

— Преди да опитам да дам отговор на този въпрос — отвърна Байрон, — предлагам да обърнем сериозно и специално внимание на онова, което са ни повикали тук да чуем. А и помнете кой ни е повикал! Летиция Рамолино Бонапарт, кардинал Феш, дори мадам Козуей — всичките до един хора на Църквата, а тъкмо Църквата в крайна сметка е и онази, която е помогнала фигурите на шаха да останат в християнски ръце още от времето на Карл Велики насам.

— Но, татко — каза Хаиде, поглеждайки към Каури за подкрепа, — това със сигурност е отговорът! Истинската причина, поради която всички ние сме днес тук! Според Шарло майка му Мирей, монахинята, е била пратена преди трийсет години при бащата на Каури Шахин в пустинята Сахара от една жена, която всъщност е нашата липсваща връзка. Името на тази жена е Анджела-Мария ди Пиетра Санта: близка приятелка на абатисата на Монглан и майка на нашите двама домакини тук — на Летиция Рамолино Бонапарт и на кардинал Йозеф Феш, макар той и сестра му да имат различни бащи. Анджела-Мария е бабата на Наполеон! Как не разбираш, татко! Те са от противниковия отбор!

— Дете мое — Байрон притегли момичето към себе си и го прегърна, — цялата тази работа с двата противникови отбора няма никакво значение. Важен е самият шах, силите, които се крият в него, а не тази идиотска Игра. Затова суфитите толкова дълго са се борили да

съберат фигурите и да ги върнат в ръцете на онези, които ще ги пазят и никога няма да използват силата им за лични цели, а само за всеобщото добро на всички хора.

— Според Шарло — настоя Хаидè — ние сме от отбора на Белите, а те — на Черните! Но аз пък смятам, че Шарло и Шахин са на *наша* страна.

Пирамидата, Рим

22 януари 1823 г.

Само една мъждива лампа гореше в криптата, където на следващата сутрин след погребението на Шели се бяха събрали всички. Мястото бе предложено от Летиция Бонапарт. Всичко друго във вътрешността на огромната пирамида тънеше в мрак. Това беше първото удобно място, откак бяха напуснали Фез, където Шарло можеше да помисли спокойно.

Летиция обясни, че поканила събралите се тук, защото художничката мадам Козуей разполага с важна информация, която иска да сподели с всички. А какво по-добро място за среща от същата тази пирамида, скрила ядрото на тайната, която Мария се бе съгласила да сподели след толкова години.

Мадам Мер запали свещниците, които бе донесла, и ги нареди край надгробния камък на сенатора Гай Цестий. Сенките по високия извит таван на криптата заиграха на примигващата светлина.

Шарло огледа лицата на осмината, които Летиция Бонапарт и брат ѝ бяха повикали в Рим по заръка на Шахин. Едва сега разбираше, че всеки от тях е с жизненоважна роля — и Летиция, и брат ѝ кардинал Феш, и Шахин, и синът му Каури, и лорд Байрон, и художничката мадам Козуей, и самият Шарло, и Хаидè.

Знаеше, че вече няма нужда от допълнителна информация, за да осъзнае колко сериозна е опасността, надвиснала над всички. Преди няколко дни на пазара във Фез ясновидският му поглед бе възвърнал пълната си сила — това бе толкова неочаквано, едновременно вълнуващо и страшно, сякаш изведнъж се бе озовал под метеоритен дъжд. Бъдещето и миналото отново му бяха станали най-близки спътници, в съзнанието му се въртеше въртележка от десетки хиляди блестящи искри като онези високо в нощното небе.

Само един човек бе останал скрит за него — Хаидè.

— Има едно-единствено нещо, което никой пророк, колкото и велик да е той, не може да предскаже сам за себе си — му бе казал Шахин онази вечер пред пещерата над Фез, — и това е собствената му съдба.

Шарло не бе казвал на никого, дори и на Шахин, че в момента, в който очите му бяха попаднали върху платформата в стария град и върху момичето, изправено на търга за роби, в един-единствен ужасяващ миг той бе осъзнал къде ще го отведе съдбата му.

Въпреки че все още не можеше да види как *точно* неговата съдба е обвързана с нейната, Шарло знаеше, че предчувствието му за Хаидè е вярно. Преди три месеца бе принуден да напусне Франция, да измине хиляди километри до каньоните на Тасили, за да открие Бялата царица — древната богиня, чийто образ бе нарисуван високо в скалите, в кухината на грамадната скална стена.

А ето че я бе намерил жива, въплътена в това младо момиче. Сега разбираше и още нещо: каквото и да разкажеше мадам Козуей, каквато и роля да трябваше да изиграят останалите, събрали се тук, Хаидè бе тази, която стоеше в центъра на дъската и държеше в ръце Черната царица, а той самият трябваше да застане до нея.

* * *

Кардинал Йозеф Феш огледа осветената от свещи крипта и присъстващите, които му заприличаха на опечалени, събрани на погребение.

— Дори мнозина от вас да не са познавали досега лично мадам Мария Хедфийлд Козуей, то със сигурност ви е известна славата ѝ — започна кардиналът. — Родителите ѝ, Чарлз и Изабела Хедфийлд, държали известната верига английски странноприемници във Флоренция на име „При Карло“, които обслужвали пътуващи из Европа англичани. При тях са отсядали историкът Едуард Гибън и биографът Джеймс Бозуел. Мария израсла заобиколена от аристократи на духа, от хора на изкуството и сама станала велика художничка. Когато Чарлз починал, Изабела затворила странноприемниците и отвела Мария и другите си деца обратно в Англия, където Мария се

омъжила за известния художник Ричард Козуей. Ние със сестра ми Летиция не познавахме Мария, преди Наполеон да се възкачи на власт, но след това станяхме най-близки приятели. Самият аз в момента съм спонсор на девическото училище, което тя откри северно от Рим, в Лоди. Помолихме Мария, да ни разкаже една история. В нея ще стане дума за същата тази пирамида, в която сме се събрали днес, както и за връзката ѝ с покойния съпруг на Мария, Ричард Козуей, който наскоро почина в Лондон. Цялата история Мария никога не е разказвала на никого, дори на нас двамата със сестра ми. Тя се е случила преди повече от трийсет години, през 1786 година, когато Мария заминала със съпруга си за Париж. Там се развили събития, които може да се окажат изключително важни за всички събрани в тази стая.

Кардиналът седна и отстъпи мястото си на Мария.

Тя, сякаш несигурна как да продължи, свали ръкавиците си от къртича кожа и ги сложи настрани. Взе на върха на пръста си малко мек восък от една близка свещ и направи от него топченце, търкаляйки го между палеца и показалеца си.

— *Ma chère madame*^[3] — обърна се окуражително кардинал Феш и направи жест с протегнатата длан, за да я подкани да започне разказа си.

Мария се усмихна и кимна.

— Беше месец септември 1786 година — започна тя на своя мек, леко напевен италиански. — Съпругът ми Ричард Козуей и аз наскоро бяхме прекосили Ламанша, идвайки от Лондон. Славата ни се носеше далеч пред нас. Двамата бяхме художници с много награди и мнозина търсеха достъп до нашия салон в английската столица. Във Франция Ричард трябваше да изпълни възложената му важна задача — да нарисува децата на Орлеанския дук, братовчед на Луи XVI и близък приятел на английския покровител на моя съпруг — тогавашния Уелски принц, днес крал Джордж IV. В Париж бяхме посрещнати с почести както от хората на изкуството, така и от аристократичните кръгове. Художникът Жак-Луи Давид, наш приятел и колега, уреди да бъдем представени във френския кралски двор. Приеха ни кралят и кралица Мария-Антоанета.

Тук може би трябва да кажа няколко думи за моя съпруг Ричард. Мнозина завистници в Лондон злословеха по негов адрес, защото той се бе издигнал от пълна бедност и бе постигнал големи успехи. Ричард

никога не правеше нищо, за да опровергае враговете си, а неизменно се държеше екстравагантно и с чувство за превъзходство. Сюртукът му беше от сатен в къпинов цвят с избродирани на него ягоди, носеше голяма сабя, която се влачеше подире му, шапки, отрупани с щраусови пера, и обувки с червени токове. Вестниците го смятаха за *macaroni* — конте — и оприличаваха външността му с тази на дресираната му майmunка, която някои злобно наричаха „негово собствено дете“. Само на близките му бе известно, че Ричард е също един от великите *virtuosi*, или законодатели на обществения вкус, опитен ценител и колекционер на редки и ценни антики. Освен известните гоблени той притежаваше двайсет и шест помещения, пълни с редки предмети: египетска мумия, мощи на светци, китайски вещи от слонова кост, странни произведения на изкуството от Индия и арабските страни, свързани с езотерията, и дори едно — както сам той вярваше — перо от опашката на птицата феникс. Сам Ричард бе мистик, последовател на по-стари духовни визионери като Емануел Сведенборг. В Лондон двамата с брат ми Джордж, студент по архитектура тогава, посещаваха закритите лекции на Томас Тейлър, платоника, който наскоро бе превел тайните доктрини на най-ранните древногръцки езотерици специално за някои ентусиазирани поклонници на подобни тайни, например поетите Ралф Уолдо Емерсън и Уилям Блейк.

Важно е да имате тази предварителна информация. Защото по-късно се оказа, че чрез Орлеанския дук моят съпруг без мое знание е открил нещо, свързано с велика тайна, заровена преди почти хиляда години в земите на Франция. Тайна, която предстоеше да изплува отново скоро след онази сутрин преди трийсет години, когато двамата за първи път пристигнахме във Франция.

Помня този ден. Беше неделя, трети септември 1786 година, златна утрин. Ние с Ричард излязохме на разходка из известния парижки пазар за зърно — огромна ротонда, в която се продаваха пшеница, грах, ръж, леща, овес и ечемик. По-късно тя изгоря, но тогава бе известна като една от най-красивите сгради в Париж — с извити стълбища, огромен величествен купол с оберлихт, който заливаше всичко със слънчева светлина и правеше ротондата да изглежда като приказен замък, плуващ в небесата.

Там, сред тази вълшебна сребриста светлина, двамата срещнахме човека, който скоро щеше да промени всичко за мен. Но в онзи отдавна

отминал момент не можех да предвидя начина, по който моят живот и животът на семейството ми тотално ще се измени вследствие от събития, които тогава едва назряваха.

Американският художник Джон Тръмбъл бе пристигнал в Париж с един свой приятел — висок, блед мъж с медноруса коса, в чиято квартира на Шан-з-Елизе бе отседнал самият Тръмбъл. Скоро разбрахме, че този мъж е делегат във френския двор от страна на новата американска република, държавник, чиято слава скоро щеше напълно да затъмни нашата с Ричард. Името му бе Томас Джеферсън.

По всичко личеше, че господин Джеферсън е във възторг от сградата на зърнения пазар — сипеше похвали за прекрасната архитектура и развълнувано говореше за нея, когато Джон Тръмбъл спомена работите на брат ми Джордж, член на Кралската академия в Лондон.

Господин Джеферсън настоя да придружава мен и Ричард през целия ден. Следобеда четиримата прекарахме сред природата до замъка Сен Клод, където обядвахме. После всички си отменихме плановете за вечерта и вместо това отидохме заедно в Монмартър и посетихме откритата градина на Руджиери — семейство пиротехници, които предлагаха великолепно шоу с фойерверки. Изпълниха пиесата „Триумфът на Вулкан“ — в нея се разказваше за тайните на този велик обитател на подземния свят, когото древните гърци наричали Хефест, бог на ковачите.

Изглежда, това екстравагантно представяне на тайните на отвъдния свят беше причината съпругът ми Ричард да заговори открито с господин Джеферсън за големите пирамиди и храмове на огъня, които бяха построени из парковете и общодостъпните градини край Париж по образец на истинските паметници в Египет. Такива имаше например в парка Монсо — притежание на нашия френски покровител Орлеанския дук. Съпругът ми споделяше силния интерес на дука към тайни и скрити сфери.

Джеферсън беше наследил от Бенджамин Франклин поста емисар на Америка във Франция. Пак от Бенджамин Франклин пък Орлеанският дук бе наследил поста Велик магистър на парижките масони. Техните тайни ритуали на посвещение често се провеждали сред изкуствените пещери и класически изработените руини в парковете на дука.

По-интересно за Джеферсън обаче се оказа едно друго споменато от Ричард мистериозно място. То бе градина по пътя за Версай, сравнително далеч от Париж, и бе създадено от близкия приятел на дука Никола Расин дьо Монвил. Онази вечер съпругът ми ни разказа, че според дука в онази градина с площ от деветдесет акра и изпълнена със странни тайнствени символи, е скрита тайна, древна като самите пирамиди. Наистина, градината се гордееше и със собствена пирамида — точно копие на тази, в която сме се събрали днес. Операта на Моцарт „Вълшебната флейта“ била изпълнявана в нея.

Изглежда, около онова място имаше и нещо още по-интригуващо, защото само няколко дни по-късно господин Джеферсън побърза да зарече пряката си административна работа и организира излет в провинцията, за да разгледаме тази тайнствена градина. Излетът бе само за нас двамата — насаме.

Още от времето на прогонването от човека от първата библейска градина човешките същества винаги ценят повече онова, което вече са изгубили. В случая на господин Расин дьо Монвил нещата стояха така, че в предстоящата Френска революция той щеше да изгуби както богатството си, така и градините си. Бъдещата съдба на Орлеанския дук се оказа далеч по-лоша — той подкрепи революцията, приемайки името Филип Егалите^[4], гласува за осъждането на собствения си братовчед, краля, но въпреки всички тези предателства накрая бе гилотиниран.

А аз и Томас Джеферсън... Ние наистина *открихме* нещо онзи ден в градината на Монвил, нещо неочаквано и за двама ни — ключа към древна изгубена мъдрост. Самата градина ни даде този ключ.

Градината се наричаше *Дезер де Ретц*. На старофренски това означава „Пустошта на краля“. Изгубеното кралство.

РАЗКАЗЪТ НА ХУДОЖНИЧКАТА И АРХИТЕКТА

„Градините съществуват в колективното несъзнавано.

Градината е била първото владение на човека и в течение на много векове той ѝ е давал много имена, но винаги държал пред очите си идеята за Земния рай, за Едем.

Висящите градини на Вавилон били едно от Седемте чудеса на света... Всички наши усилия да ги възстановим си остават в сферата на фантазията.“

Оливие Шопен дьо Жанври, „Дезер де Ретц“

„Той е имитирал вавилонската кула. Не мога да си представя какъв друг е могъл да бъде замисълът му.“

Томас Блейки, кралски градинар, по повод на „Дезер де Ретц“

Тръгнахме от Париж в петък, осми септември. Пътувахме с елегантната карета на господин Джеферсън, теглена от сиви коне, и скоро пресякохме реката на път към великолепната провинция. Но нищо не бе тъй великолепно като мястото, към което се бяхме запътили — *Дезер де Ретц*.

Оставихме каретата отвън и влязохме в градината пеша през една изкуствена пещера. Пристъпихме във вълшебен пейзаж, напомнящ картини на Вато^[5] със своите цветове, характерни за късното лято — пастелно виолетово, розово и ръждивочервено. Заоблените хълмове и лъкатушещите пътечки бяха заобиколени с горички от брези с медночервени листа, нарове, мимози, както и с двестагодишни явори, ясени, липи и габъри. Все дървета, носещи скрито значение за омото на посветения.

След всеки завой пред очите ни се възправяха причудливи постройките, които се появяваха внезапно, като с магия — ту надничаха иззад някоя горичка, ту сякаш се издигаха магически от някое езерце.

Каменната пирамида предизвика у Джеферсън същото вълнение, каквото той бе проявил и в Halle au Blé.

— Копие на гробницата на Гай Цестий — каза той. — Познавам я, защото съм виждал прототипа — известния паметник от римско време, оформен като египетска пирамида, като „планина на огъня“.

Има много известни нейни изображения гравюри, работа на вашия съотечественик Пиранези^[6].

Оригиналът се намира в Рим и притежава някои необичайни характеристики — продължи той. — Квадратната му основа е с размери деветдесет на деветдесет: числа, носещи специално значение, тъй като техният сбор дава числото 360, а то от своя страна отговаря на броя на градусите в пълния кръг. „Вписване на кръга в квадрата“ — това е била най-главната загадка за древните и тяхното най-голямо предизвикателство, криещо множество значения. Те не просто са се опитвали да открият някаква суха математическа формула, която да им позволи да превърнат лицето на кръга в това на квадрата, а нещо много, много повече. За тях „вписването на кръга в квадрата“ е означавало откриване на някаква форма на дълбинна *трансформация*. Кръгът, символизиращ небесните селения, се трансформирал в квадрата, символизиращ земния свят. Да свалим небесния рай на земята, както е речено.

— „Алхимическата сватба“ — бракът между Дух и Материя — съгласих се аз. — Другояче казано, сватбата на Разума със Сърцето. Аз и съпругът ми Ричард изучаваме подобни мистерии от дълги, дълги години.

Джеферсън се засмя, малко смутен заради собствената си неочаквана тирада.

— Толкова отдавна? — попита той с очарователна усмивка. — А вие не ми изглеждате на повече от двацет. Една привлекателна жена на такава възраст надали би се впечатлила от надутите догматични речи на застаряващ държавник като мен.

— На двацет и шест години съм — уточних аз, отвърщайки на усмивката му. — Но господин Козуей е точно на вашата възраст. Свикнала съм с ежедневната полза, която принася подобна провокираща индивидуалното мислене мъдрост! Надявам се да спделите още неща с мен.

Джеферсън, изглежда, остана доволен от думите ми, хвана ме под ръка и двамата продължихме да навлизаме все по-навътре в градината.

— Сватба на Разума със Сърцето казвате? — повтори той забележката ми, гледайки от позицията на високия си ръст надолу към мен с кисела усмивка. — Навярно става дума за древна мъдрост, скъпа

ми госпожо. Но аз ясно съзнавам, че моите собствени разум и сърце много по-често се борят един с друг, отколкото да се подготвят да изминат заедно пътя към олтара, преди да потънат в духовната наслада на брачното съгласие!

— Какво толкова делят разумът и сърцето ви, та да воюват така?
— попитах аз насмешливо.

— Не се ли досещате?

Аз поклатих глава отрицателно с надеждата сянката на бонето ми да скрива руменината, която обля лицето ми.

За щастие, следващите му думи ми донесоха облекчение:

— Тогава обещавам, че ще ви опиша всички мои мисли по въпроса съвсем скоро — каза Джеферсън. После добави: — Но поне за момента разумът ми, който отговаря за всички математически и архитектурни въпроси като например изчисляването на напрежението на арката или на квадратурата на кръга, ми подсказва, че квадратната основа на нашата пирамида с размери девет на девет със сигурност крие и някакво допълнително, по-важно значение. Ако се допитаме до Херодот, ще узнаем, че същите пропорции са характерни за плана на устройството на древния Вавилон, град с размери деветдесет на деветдесет мили. Това предизвиква появата на една забележителна математическа загадка, за която може и да не сте чували — „магическия квадрат“. При него всяко квадратче в схема от девет на девет трябва да бъде запълнено с число по такъв начин, че в резултат от събиране на числата от всяка колона, всеки ред и всеки диагонал трябва да се получи еднаква сума. Моят предшественик, делегатът на Америка във Франция Бенджамин Франклин, беше специалист по магическите квадрати. Той вярваше, че те са били характерни за културите на Китай, Египет и Индия. Дори когато седеше в Конгреса, се забавляваше с тяхното попълване. Казваше, че може да създаде магически квадрат със същата бързина, с която попълваше числата в някой вече създаден. Автор е на множество гениални решения на формулата, управляваща тази математическа загадка.

— Дали доктор Франклин е открил и формула, обясняваща квадрата в плана на древен Вавилон? — попитах аз, спокойна, че сме се върнали на по-безопасна територия от онази, към която, изглежда, бе тръгнал разговорът преди малко.

Признавам, че не бързах да разкрия истинската причина за моя интерес. За попълване на колекцията на Ричард от редки произведения на езотеричното изкуство самата аз бях правила копия на известната гравюра на Албрехт Дюрер от 1506 година, изобразяваща магически квадрат, която показваше връзката на този квадрат със Златното сечение на Питагор и Елементите на Евклид.

— Той направи дори нещо повече! — Джеферсън изглеждаше доволен от въпроса ми. — Доктор Франклин вярва, че чрез възстановяването на древните формули на *всички* тези квадрати той ще бъде в състояние да демонстрира, че всеки град, построен по тази схема, е бил създаден, за да призове специфичните сили, скрити в съответната формула, както и в прилежащите към нея съответни число, планета и бог. Разбира се, Франклин, подобно на нашия генерал Вашингтон, беше масон и донякъде мистик. Но в интерес на истината, тази идея има много малко общо с мистичното. Всички цивилизации от древността — от Китай до двете Америки — построявали нов град в момент, в който се установявала нова власт. В крайна сметка, това е и значението на думата „цивилизация“ — тя идва от *civitas*, „град“, дума, произхождаща от санскритското *ṣi*, което пък означава „установявам се“, „улягам“, „пускам корени“. Понятието се е появило в противоположност на варварските племена или номадите, издигащи единствено такива структури, които могат да се развалят бързо и да се пренасят. Тяхната основа най-често представлява кръг. Строейки градове с квадратна основа, притежаваща магически свойства, цивилизованите древни се надявали да провокират настъпването на нов световен ред, ред, който можел да бъде създаден само и единствено от уседнали народи. Те били, ако мога да се изразя така, архитекти на реда.

— Но какво ще кажете за градове, чийто строителен план следва формата на кръга? Такива са например Виена, Карлсруе, Багдад? — попитах аз.

Въпросът ми получи най-неочакван отговор, тъй като точно в момента, в който го зададох, двамата минавахме през стара липова гора, долните клони на дърветата се разтвориха и пред очите ни се издигна кулата. Аз и Джеферсън спряхме, останали без дъх от възхита.

Това бе *Colonne Detruite* — Разрушената колона, както я наричаха. Тя често била описвана от онези, които са я виждали, често

била рисувана или изобразявана върху гравюри. Но нищо не може да се сравнява с реалното впечатление, което човек изпитва, когато най-неочаквано се натъкне на тази постройка, издигната сред гората.

Всъщност това бе къща, построена под формата на колона — гигантски, прекрасен, сметановобял стълб, висок почти 25 метра, със заострен връх, който изглеждаше така, сякаш е бил ударен от гръм и е разцепен на две. От всички страни имаше прозорци с квадратна, правоъгълна или овална форма. Влязохме и видяхме, че обширното централно вътрешно пространство е заето от гигантско спираловидно стълбище, което се издигаше сякаш към небесата. По перилата висяха кошници с екзотични парникови цветя и диви лози.

Заизкачвах се по стълбата, Джеферсън ме следваше. Възхищавахме се на оригинално организираното вътрешно пространство. Кръглият под на всеки етаж бе разделен на овални стаи, а между тях бяха поместени салони с ветриловидна форма. Имаше два етажа, които бяха под равнището на земята и тънеха в мрак, както и четири надземни с прозорци по всички стени. Най-горният етаж представляваше конусовиден таван с огромен оберлихт, през който към всички по-долни етажи струеше сребриста светлина. Докато се изкачвахме, през прозорците виждахме пейзажите наоколо — пирамидата, готическите руини, храмовете на различни богове, китайския павилион и татарската палатка. През цялото време мълчахме.

— Изключително — промълви най-послед Джеферсън след края на обиколката и слязохме отново на най-долния етаж. Сякаш се бяхме върнали обратно на земята. — Точно като кръглите градове, за които ме питахте, но повече прилича на цитадела, на крепост — *онази* крепост, тъй като тази „разрушена“ постройка тук е на седем етажа — точно като библейската кула, която всъщност е строена, за да бъде олтар, да се превърне в стълба към Бога.

— Цялото ни днешно пътуване ми се струва символично — съгласих се аз. — От гледна точка на художника то изглежда като разказ, изрисуван върху земята: историята на Вавилон, описана в Библията. Легендарна история — всичко започва с това, че градът е наследник на Божествената градина на реките Тигър и Ефрат: Раят, повторен във Висящите градини на Вавилон, едно от Седемте чудеса на света. Освен това градът е обвързан неделимо с четирите основни

елемента. Първо е Земята, символизирана от магическия квадрат, основата на пирамидата, описана сега от вас. Следват двете идентични библейски катастрофи — разрушаването на Вавилонската кула, символизираща Въздуха, небето, езика, гласа, и великият Потоп, белязан от знака на Водата. А накрая, разбира се, е Апокалипсисът, окончателното разрушаване на един някога велик град. Всичко свършва в Огъня.

— Наистина — съгласи се Джеферсън. — В Книга Откровение на Йоан, когато Вавилон, Раят на Изтока, бъде унищожен, той ще бъде заменен от друг магически квадрат. Неговата схема ще бъде дванайсет на дванайсет и той ще се спусне от Небето. Ще бъде новият Йерусалим.

* * *

Мария Козуей завърши историята си. Тя огледа останалите в криптата и наведе глава, потънала в размисъл. Дълго време никой не продума.

Хаидѐ бе разбрала, че в разказаната история имаше нещо необичайно. Момичето хвърли поглед към Каури, изправил се до нея, и той кимна в знак на потвърждение. Тогава Хаидѐ, която до този момент бе седяла мълчаливо между Каури и Байрон, стана, обиколи помещението, приближи до Мария и кротко сложи ръка върху рамото на художничката:

— Мадам Козуей — започна Хаидѐ, — разкажете ни история, която е твърде по-различна от онова, в което всички тук сме били принуждавани да вярваме. Разбираме, че във вашия разказ се намеква и за още една схема, чиито страни се подчиняват на съотношението осем на осем. Това е шахматната дъска. Явно още преди да знае каквото и да било за шаха Монглан, още преди дори самият шах да бъде изваден от земята, господин Джеферсън е смятал, че дъската — или „схемата“, както я нарича той — е най-важният елемент, а не фигурите. Той каза ли ви как е стигнал до това свое убеждение?

— Както е известно — отвърна Мария, — след края на пребиваването си в Европа Томас Джеферсън стана държавен секретар на американската република, след това неин вицепрезидент, а накрая

— третият президент на Американските щати. Някои хора смятат, че той също е бил масон, но аз знам, че това не беше така. Той не желаше да става член на ордени, чиито доктрини са чуждо дело. Винаги предпочиташе да създава свой собствен нов ред. Широко е известно също така, че Джеферсън беше голям специалист в областта на архитектурата, изследовател на делото на един венецианец от XV век на име Андреа дела Гондола, наречен Паладио по името на Атина Палада, богинята покровителка на град Атина. Той е човекът, който по време на Ренесанса е създал архитектурния стил *all'antica*, който реконструира древноримските архитектурни форми. По-малко известен, но не и по-малко значителен факт е, че Джеферсън бе познавач и последовател на работата на учителя на Паладио — Витрувий Полио, архитект от първи век след Христа, чиито текстове, озаглавени „Десет книги за архитектурата“, са били преоткрити по времето на Паладио. Тези „книги“ са ключови за разбирането на основите на античната архитектура и нейните значения от страна както на Паладио, така и на самия Джеферсън и впоследствие са дали силно отражение върху тяхната собствена работа като архитекти. Витрувий обяснява важността на симетрията и пропорциите при строежа на всеки храм, както и тяхната връзка със симетрията и пропорциите на човешкото тяло. Обвързва планирането на улиците в един град с осемте посоки, в които духат осемте вятъра. Говори за влиянието на зодиакалните съзвездия, на слънцето, луната и планетите върху проектирането на всяка нова религиозна или гражданска сграда...

— Не разбирам как всичко това дава отговор на въпроса, зададен от дъщеря ми — прекъсна я Байрон. — Какво общо има делото на Паладио, да не говорим за това на Витрувий, което е отпреди две хиляди години, със забележителната важност на шахматната дъска, която сме се събрали да обсъдим? Имате ли отговор на това?

— Отговорът не се крие в шахматната дъска — отвърна Мария загадъчно. — Дъската дава само ключа.

— Аха — кима Хаиде и хвърли поглед към баща си. — Архитектът Витрувий също е живял в Рим по времето на Исус и император Август. Както и по времето на Гай Цестий, между другото. Нима вие, мадам, искате да кажете, че тъкмо *Витрувий* е проектирал тази пирамида с нейните космически пропорции? „Вписал е кръга в квадрат“, свалил е небесния рай на земята тук, в Рим!

— Точно така — потвърди Мария Козуей с усмивка. — А Джеферсън, изучавал пространно основите на архитектурата, проумя това скрито значение в момента, в който двамата отидохме в *Дезер де Ретц*. Скоро след това той предприе пътуване до голям брой европейски градове, изследва техния строеж и организация и закупи скъпи и максимално точни гравюри, изобразяващи планировката им. В зората на Френската революция той се завърна в Америка и никога повече не го видях, макар че продължихме да си пишем с известни прекъсвания. Някой друг обаче стана негов довереник — продължи художничката. — Това бе един италиански архитект, печелил престижни награди, член на Кралската академия, учил в Лондон и Рим, познавач на работата както на Паладио и Витрувий, експерт по *disegno all'antica*. Този човек бе съученик и близък приятел на нашия колега Джон Тръмбъл — художника, който ни запозна с Джеферсън. Джеферсън и Тръмбъл успяха да примамят този архитект да замине за Америка във връзка с важна задача, която му бе поставена там. В Щатите той остана до смъртта си. Именно от него имам тази толкова подробна информация, която споделих с вас днес.

— Кой е бил този архитект? Как така се е ползвал с пълното доверие на Джеферсън? — попита Байрон.

— Този архитект бе брат ми. Джордж Хедфийлд — отвърна Мария.

Сърцето на Хаиде вече биеше много силно и на нея й се струваше, че всички наоколо го чуват. Тя разбра, че е много близо до истината. Все още стоеше изправена до Мария и забеляза предупредителния поглед на Каури.

— Каква бе задачата, поставена на вашия брат? — попита Хаиде.

— През 1790 година — отвърна Мария — Джордж Вашингтон бе избран за президент. По същото време Джеферсън се завърнал от Европа и веднага убедил президента да стори така, че Конгресът да закупи парцел земя с размерите на Питагоров квадрат — тоест такъв, чиито размери се основават на числото десет. През средата на този квадрат минавали три реки, сливащи се под формата на буквата Y — също питагорейски символ. Скоро бил избран и човекът, който да се заеме с планировката — това бил архитектът Пиер л'Анфан. Джеферсън му предоставил всички карти на европейски градове, които купил, докато пътувал из Стария континент. В писмото на Джеферсън

до Л'Анфан обаче имало едно предупреждение: „Нито един от тези градове не може да се сравнява с древния Вавилон.“ Брат ми Джордж Хадфийлд бе нает от Джеферсън и Тръмбъл да довърши плана на бъдещия велик град, както и да проектира и построи сградата на Капитолия.

— Поразително! — възкликна Байрон. — Шахматната дъска, библейският Вавилон и новият град, създаден от Джеферсън и Вашингтон, имат за основа една и съща схема! Както вие обяснихте, тяхната планировка стъпва върху същността на „магическите квадрати“ и дълбоките смисли, които те носят. Но в какво се състои разликата между трите? Това също е важно.

Хаиде само за миг бе проумяла колко важно е това.

Едновременно с това тя разбра и важността на историята, която им бе разказал Баба Шемими. Разбра и какво означаваше предупредителният поглед на Каури — сбъднал се бе най-големият страх на суфитите. Шахматната дъска бе ключът.

Всяка страна на дъската на шаха на Ал-Джабир се състоеше от по осем квадрата — с това бе започнал разказът си Баба Шемими. По периметъра ѝ имаше общо дваисет и осем квадрата — колкото бяха буквите в арабската азбука.

Квадратите, образуващи размерите на основата на египетската пирамида и на древния Вавилон, бяха в съотношение девет на девет и периметърът ѝ се състоеше от трийсет и два квадрата — това бе и броят на буквите на персийската азбука.

Но периметърът на един голям квадрат с размери десет на десет щеше да се състои от трийсет и шест квадрата — те вече щяха да символизируют не брой букви, а триста и шейсетте градуса, от които се състоеше пълният кръг.

Джеферсън бе построил нов град на три реки. Той бе и първият президент на Съединените щати, управлявал в него. Този нов град *сам по себе си* бе конструиран така, че да свали небесния рай на земята, да обедини Разума и Сърцето, да впише кръга в квадрата.

Градът бе Вашингтон, окръг Колумбия.

[1] Превод проф. Александър Ничев; Есхил. Трагедии. С., 1967. — Бел.пр. ↑

[2] Байрон, Джордж Гордън. *Дон Жуан*. Превод Любен Любенов. С., НК, 1986. — Б.пр. ↑

[3] Скъпа госпожо (фр.). — Б.пр. ↑

[4] Egalité (фр.) — равенство. Част от известния лозунг на Френската революция „Свобода, равенство, братство“. — Б.пр. ↑

[5] Жан-Антоан Вато (1684–1721) — френски художник от края на XVII и началото на XVIII в., представител на стил рококо. — Б.пр. ↑

[6] Джовани Батиста Пиранези (1720–1778) — италиански архитект, художник график и археолог. Усъвършенствал техниката за гравирание, наречена офорта. — Б.пр. ↑

ЦАРИЦАТА ПРАВИ ХОД

„Жената (царицата) се е появила редом до царя на шахматната дъска в Русия по-късно, отколкото в останалите немюсюлмански страни, в това число и Китай.“

Мерилин Йелъм,
„Раждането на шахматната
царица“

Бяла царица ли? Как бе възможно аз да съм Бялата царица в тази Игра, при положение че майка ми — ако разказаното от леля Лили бе вярно — бе Черната царица? Наистина, аз и мама невинаги се бяхме разбирали добре, но надали бе възможно да се намираме в противникови отбори, особено пък в една толкова опасна Игра. А какво общо имаха датите ни на раждане с всичко това, за бога?

Знаех, че възможно най-бързо трябва да поговоря с Лили, за да разплета този непредвиден възел. Преди обаче да се опитам да си изясня каквото и да било повече, на сцената се появи още една царица. Последният човек на земята, когото имах нужда да срещна точно в момента, макар че навярно отдавна трябваше да я очаквам. Царицата майка и царицата на пчелите, слели се в едно. Розмари Ливингстън.

Бях видяла майката на Сейдж само преди няколко дни в Колорадо, цялата увита в кожи, но останах смаяна от външния ѝ вид тази вечер в ресторанта. Естествено, бях смаяна и от начина, по който се появи. Обичайното впечатление Розмари произведе още докато слизаше по извитите каменни стъпала към избата, заобиколена от мъже. Някои от екзотичните ѝ придружители бяха облечени в бели бедуински роби, а други — като Базил например — се бяха изтупали в елегантни бизнес костюми. Самата Розмари носеше рокля от искряща коприна в бронзов цвят, която се влачеше след нея. Цветът на роклята отговаряше точно на този на очите и косата ѝ, къдриците ѝ бяха

покрити донякъде с копринен шал, тъй фин и бляскаво-прозрачен, че изглеждаше изтъкан от чисто злато.

Розмари винаги изглеждаше зашеметяващо, особено пък сега, когато се намираше в обичайната за нея среда — сред група от зяпнали я мъже. Скоро обаче ми стана ясно, че това не са какви да е обожатели — разпознах повечето от гостите като включени в списъка с най-богатите хора на планетата. Ако в момента зад гърба на Розмари паднеше бомба, новината за нея утре сутрин щеше да срине нюйоркската стокова борса най-малко с хиляда и двеста пункта.

Мощното усещане за присъствието на Розмари, подобно на уханието на тежък парфюм, не бе нещо, което човек може ясно да посочи или което би искал да имитира. Но аз често се бях опитвала да го дефинирам, поне за самата себе си.

Съществуват жени като леля ми Лили например, за които пищният външен блясък е неделима част от собствената им забележителна личност. Други жени лъскаха изваяната си външност до момента, в който придобиеха безукорното съвършенство на победителки в конкурс за красота — такава бе Сейдж. Майка ми пък по рождение притежаваше трети тип излъчване — здравата красота и грация на диво животно, създадено, за да оцелява в горите или в джунглите. Може би това бе и причината тя да си спечели прозвището Кат^[1].

Розмари Ливингстън обаче бе успяла сякаш по алхимичен път да слее части от всички изброени характеристики и да постигне несравнимо мощно лично излъчване. Аристократична елегантност, оставяща те без дъх в мига, в който я зърнеш за първи път, и те зарязва да тънеш в благодарност пред блестящото златно присъствие, което те е докоснало.

Усещането трае, докато опознаеш жената малко по-добре.

Сега, докато от другата страна на грамадното стъкло, разделящо частния салон за вечеря от зоната на огницата, Базил поемаше шала от раменете ѝ, Розмари ме забеляза и леко се нацупи. Духна към мен нещо средно между презрително разочарование и въздушна целувка.

Родо ми бе разказал достатъчно, та косата ми да настръхне, но изпитах желание да го накарам да сподели още информация за тазвечершното събиране. Не спирах да се чудя защо ли Ливингстънови са се ангажирали да домакинстват на тази странна група от

мултинационални милионери. Но предвид изводите, които наскоро сама си бях направила, свързвайки в едно шахмата, Играта и случилото се в Багдад, фактът, че повечето от гостите наистина изглеждаха като високопоставени личности от Близкия изток, изобщо не ме успокояваше.

Разбира се, никой не ме бе представил официално, тъй като задачата ми бе само да сервирам вечерята, но ми стана ясно, че гостите надали са просто какви да е „важни клечки“, както бяха предположили Леда и Еремон. Дори ми се стори, че познах някои шейхове и принцове, членове на кралски фамилии от арабския свят. Нищо чудно, че момчетата отвън охраняваха моста над канала толкова ревностно!

След разясненията на Родо за ролята, която са ми отредили, дълбоко в мен се бе загнездила тревога, но въпреки това отчаяно ми се искаше да разбере какво общо има цялото това събиране с Играта. И по-специално — с мен.

Мислите ми обаче рязко бяха прекъснати. Родо ме стисна здраво за ръката и ме поведе навън да поздравя гостите.

— Госпожица Александра и аз сме ви приготвили специални блюда тази вечер — увери той Базил. — Надявам се със съпругата ви и гостите да сте се подготвили за нещо уникално. Ще намерите менюто за вечерта на масата.

Родо здраво ме стисна под ръка — сериозен намек да задържа последния ни разговор само за лична употреба и да изпълнявам заповедите му до второ нареждане.

Шефът ми се увери, че всички са заели местата си и могат да наблюдават нашето общо представление пред пещите, издърпа ме обратно зад стъклената стена и изсъска в ухото ми:

— *Faites attention*^[2]. Когато сервираш храната, превърни се в... *entzula*. А не в *jongleur des mots, comme d'habitude!* — Съветът му гласеше тази вечер да бъда „слушател“, а не „да си играя с думите, както обикновено“, каквото и да означаваше това последното.

— Ако тия хора са тези, които си мисля, че са, със сигурност говорят френски — изсъсках и аз полугласно в отговор. — Защо не използваш само *еускера*? Тогава никой няма да те разбере. В това число и аз, слава богу.

Родо млъкна.

Задължителната в менюто на Родо супа *буйябез* бе последвана от *бакало* — грамадна риба-треска, задушена в сос с лимон и маслини по баска рецепта, сервиран с купчинки от още горещи, печени на живи въглени питки.

Устата ми се пълнеше със слюнка, действието на печения картоф, изяден на обяд, бе преминало, но се владеех и бутах количката за сервиране напред-назад, поднасях чиниите с всяко ново блюдо, отнасях празните отзад и ги пъхах в миялната машина да чакат сутрешната смяна.

Хрумна ми, че под някаква форма се повтаря случилото се на партито за рождения ден на майка ми, където също си бях поставила за задача, докато обикалям около масата, да събера възможно най-много информация за смъртоносната Игра, в чийто вихър изведнъж се бях оказала.

Родо ме бе предупредил да бъда добър слушател тази вечер, но заради задълженията по сервирането няхах възможност да следя подробностите около разговора на масата. Изглежда, всички бяха словоохотливи само докато бях навън. Сипеха се комплименти за прекрасната кухня на Родо, но гласовете определено утихваха, щом прибирах празните чинии и поднасях следващото ястие.

Не знам дали се дължеше на въображението ми или зловещите предположения на Родо отговаряха на истината, но гостите определено ме *наблюдаваха*.

Дойде време за сервирането на *мешуи* — гвоздеа на вечерта. Едва сега за първи път Родо се отдели от пещите и дойде с мен при гостите. Традиционно агнето се сервираше заедно с шиша, на който бе нанизано, всички трябваше да се съберат около него прави и да късат с пръсти от сочното, напоено с ухани подправки месо.

Няхах търпение да видя как Розмари Ливингстън с парижката копринена рокля ще се справи с това предизвикателство. Един от принцовете на пустинята обаче бързо скочи и овладя положението.

— Позволете на мен — предложи той. — Жените никога не бива да стоят редом с мъжете, когато се яде *мешуи*.

После собственоръчно приготви порция агнешко в отделна чиния, която Базил кавалерски поднесе на съпругата си на масата.

Това изглежда бе възможността, която Царицата майка бе чакала досега. Родо въртеше шиша с агнето пред събралите се около него

мъже, така че Розмари бе останала сама на масата. Даде ми знак да долея вода в чашата ѝ. Заподозрях някакъв капан, още повече че и Родо ми хвърли предупредителен поглед, но все пак се наведох и напълних чашата. Розмари си беше снобка наистина, но когато искаше нещо, човек не биваше да отлага изпълнението на желанието ѝ. Тя чевръсто заобиколи масата, дойде при мен, за да ме дари с две от любимите си „въздушни целувки“. После ме дръпна настрани и заговори тихо:

— Скъпа! Базил и аз не се надявахме да те видим толкова скоро отново тук, особено като чухме за онази ужасна буря в Колорадо. Толкова се радваме! Надяваме се, че и майка ти е преодолела проблемите си или каквото там я бе принудило да отсъства онзи ден. Ние, разбира се, излетяхме за Източния бряг с нашия самолет още същата вечер!

Не бях изненадана. Знаех, че в хангара си в „Редландс“ Ливингстънови разполагат с пилоти и няколко скъпи части самолета, готови да излетят във всеки момент от денонощието, в случай че Розмари изпита непреодолимо желание да замине някъде, където да пазарува, докато капне. Разбира се, онзи ден можеха да ни предложат да ни откарат, вместо да ни зарежат да стърчим на пътя на приближаващата буря.

Сякаш прочела мислите ми, Розмари добави:

— Виж, ако знаехме, че всички тръгвате за Денвър, можехме да вземем и вас. Щяхме да ви откараме дотам, както откарахме Сейдж и съседа ни, господин Марч.

— Жалко, наистина! — отвърнах със същия надменен тон. — Но да не преча повече на вечерята ти — мещуи е специалитетът на „Суталде“. Родо го приготвя много рядко и ще се разстрои, ако види, че заради моето бърборене твоята порция истине, преди да си я опитала.

— Седни за миг при мен тогава — предложи Розмари с най-заговорническия тон, който бях чувала от нея. После се върна на мястото си и усмихната потупа с длан стола до себе си.

Шокирах се от това очевидно погазване на протокола в присъствието на всички тези високопоставени лица, особено пък от страна на най-голямата снобка, която познавах. Обаче следващите думи, които Розмари изрече, ме поразиха още по-силно:

— Сигурна съм, че твоят шеф мосю Бужарон няма да има нищо против, ако си побъбрим малко — увери ме тя. — Аз вече го уведомих, че си приятелка на семейството.

Приятелка! Страхотен избор на думи!

Заобиколих масата от страната на Розмари, напълних няколко празни чаши с вода и хвърлих бърз поглед към Родо. В отговор той леко повдигна едната си вежда, сякаш ме питаше дали всичко е наред.

— Виж, мосю Бужарон гледа точно към нас — доближих се аз до Розмари. — Най-добре да се върна в кухнята. Следват още три блюда. Не искам да ги съсипя заради някакво си закъснение, особено като се има предвид колко качествена е храната тук. Едва ли имаш желание и да висиш в ресторанта цяла нощ...

Розмари стисна ръката ми в мъртва хватка и ме дръпна на стола до себе си. Толкова се изненадах, че за малко не разлях водата в скута ѝ.

— Казах, че искам да поговорим — заяви тя. Изрече го полугласно, но с категоричен заповеднически тон.

Сърцето ми заби учестено. Какво, за бога, бе намислила тази жена? Възможно ли бе някой да бъде убит по време на частно парти с вечеря, особено при положение, че около ресторанта е пълно с агенти на Сикрет Сървис? Не можех обаче да не си припомня с тревога думите на Родо за това как всички комуникации тук, в избата, са прекъснати. Така че оставих каната с водата на масата и кимнах:

— Разбира се. Сигурна съм, че няколко минути не са от значение — с възможно най-спокоен глас отбелязах и леко откопчих пръстите ѝ от ръката си. — Какво правиха Сейдж и Гален в Денвър...?

Лицето на Розмари се превърна в маска.

— Много добре знаеш — отвърна тя. — Този мелез, малката ти приятелка Нокомис Кий, сигурно ти е издрънкала новината, така ли е?

Шпиони навсякъде.

После, със стоманен поглед в очите, Розмари показва онази своя личност, с която бях свикнала.

— С кого всъщност смяташ, че си имаш работа, момиче? Имаш ли представа коя съм аз?

Малко остана да ѝ кажа, че имам проблеми с това да установя *аз самата* коя съм. Но предвид последните реакции на Розмари и състава

на тайнствената група гости, сметнах, че за всички ни ще е най-добре, ако оставя пред вратата заедно с мобилния телефон и лекомислието си.

— Коя си ти ли? — казах. — Искаш да кажеш, че не си Розмари Ливингстън, съседката ни?

Розмари въздъхна, демонстрирайки ужасно нетърпение, и потропа с нокът по чинията с *мешуи*, която така си и стоеше недокосната.

— Казах на Базил, че всичко това е глупаво — *вечеря*, господи боже мой! Но той просто не ме послуша — каза тя сякаш на себе си. После ме погледна с присвити очи. — Ти *все пак* знаеш кой в действителност е Вартан Азов, нали? — продължи тя. — Имам предвид, освен че е световен гросмайстор по шах. Това е просто неговото хоби.

Поклатих смутено глава, а тя добави:

— Разбира се, ние познаваме Вартан от времето, когато беше малко момче. Все пак беше доведен син на Тарас Петросян, бизнес партньора на Базил, който наскоро почина в Лондон. Вартан не обича да говори за отношенията си с него. Нито пък да обсъжда факта, че всъщност е единствен наследник на състоянието на Петросян, което съвсем не е малко...

Надявах се да успея да скрия чувствата, които ме обхванаха при това разкритие, но се усетих, че се вирам в Розмари, и бързо отвърнах очи. Разбира се, Петросян е бил богат човек. Все пак е бил „олигарх“ по време на краткия разцвет на руския капитализъм, нали така? В противен случай Базил Ливингстън едва ли би работил с него.

Но Розмари не беше свършила. Изглежда, да се увлича по напипаната отровна тема, бе за нея неповторимо удоволствие.

— Чудя се дали би могла да ми обясниш — продължи тя с тих глас — как точно лицето Вартан Азов, украински гражданин, е успял да получи виза за влизане в САЩ за толкова кратко време, при това причината за пътуването му е единствено необходимостта да присъства на някакво парти? А защо той и Лили Рад са решили да прекосят страната *заедно* в частен автомобил, особено пък ако толкова са бързали да стигнат в Колорадо?

Сритах се мислено за глупостта си. Ако Розмари се опитваше да ме накара да се усъмня в приятелите си, то определено успяваше. Защо тези въпроси не ми бяха хрумнали на мен самата?

В момента, в който си ги зададох обаче, това се оказа достатъчно, за да предизвика последен и смъртоносен пристъп на ужас, който прониза гръбнака ми. Изпитах облекчение от факта, че успях да остана седнала. Мозъкът ми предизвика опустошителен хаос във вътрешностите ми, бях потънала в студена пот.

Не можех обаче да пропусна една конкретна фраза, чула току-що, сред целия куп борещи се в съзнанието ми знаци. Фраза, която свързваше всички факти по начин, чието осмисляне просто не можех да понеса.

Разбира се, ние познаваме Вартан от времето, когато беше малко момче...

Ако Ливингстънови познаваха Вартан още от времето, когато е бил момче и доведен син на Тарас Петросян, а едновременно с това са били в бизнес връзки със самия Петросян през всички тези години, то това означаваше, че *всички те* са тясно обвързани един с друг. Обвързани отдавна, още от момента, в който аз и татко стъпихме в Русия.

Това пък означаваше, че всички те са замесени в Последната игра. В играта, която отне живота на баща ми.

* * *

Играта със сигурност бе напреднала. От няколкото полугласно разменени думи бързо бях разбрала, че Розмари Ливингстън не просто си показва зъбките и думите ѝ навярно са нещо повече от храна за мисълта.

Поднесох следващите три блюда: яхния диви гъби по френска рецепта, печеното пилешко със зеленчуци, задушени в пикантния сос от месото и шоколадовия сладкиш, пълен с напоени с коняк баски череша. После застанах настрана и се опитах да огледам по-добре дъската, на която се налагаше да играя. Бях научила доста, въпреки че всички чути днес разкази се състояха от намеци.

Родо ме бе спасил от хватката на нашата „домакия“ и ме върна там, където се чувствах уютно, заета с разравянето на въглените и сервирането. Въпреки това не можех да се отърва от една мисъл, която се въртеше безспир в съзнанието ми: по-голямата част от гостите на

майчиното ми парти, провело се преди дни в колорадските Скалисти планини, някак си се бяха оказали тясно свързани помежду си. Този факт пък подсказваше, че всички те са и замесени подозрително дълбоко със смъртта на баща ми.

Това означаваше също, че всички те със сигурност са участници в Играта.

Оставаше да схвана по какъв начин тези хора са свързани с мен. Каква е моята роля? Гатанката с шейсет и четирите квадрата, както бе казала Кий и както Родо посвоему ми бе подсказал по-рано днес. Нямах търпение да затворим за днес, да го хвана отново насаме и да го разпитам за същинския замисъл на днешната галавечеря. Чия е била идеята за нея? Как е била организирана? Как е постигнат днешният резултат, включващ арабските важни клечки и засилената охрана?

Това изобилие от плаващи въпроси без отговор занимаваше ума ми, но в същото време знаех, че поне едно нещо бях разгадала. То лежеше скрито в дълбините на съзнанието ми.

Преди десет години се бе случило и още нещо. Още нещо, освен убийството на баща ми и решението на майка да ме отпише от нюйоркското училище и да настани и двете ни в осмоъгълната хижа високо сред пущинаците на Скалистите планини. Нещо, което със сигурност напомняше необясним ход в една голяма партия шах.

Доколкото си спомнях, преди десет години Ливингстънови се заселиха близо до Денвър и станаха наши съседи. По това време те се нанесоха в ранчото „Редландс“ в Колорадското плато.

* * *

Семейство Ливингстън и гостите им си тръгнаха от ресторанта след полунощ. Родо и аз бяхме твърде изтощени, за да водим нов продължителен разговор. Шефът ми поиска да се срещнем на следващата сутрин, да отидем заедно на някое тихо местенце, където да направим анализ на случилото се тази вечер.

Идеята ми се стори добра. Разходка с него би ми спестила и гнева на главните готвачи, и на Леда, да не говорим за групата миячи, които щяха да дойдат утре сутринта на работа и да открият, че аз и шефът сме им оставили те да почистят след гостите.

Пренасях съдове до помещението с миялните машини, където щяха да киснат в сапунена вода през следващите няколко часа, а после вдигнах съда, в който бе капала мазнината от месото, и видях под него грозните загорели лекета по каменните плочи отдолу. Показах ги на Родо.

— Кой приготви агнето на шиша? — попитах. — Оставил си е ръцете. Трябваше да поръчаш на мен или сам да го направиш. Кого прати тук сутринта да помага — баската бригада ли?

Родо поклати тъжно глава над спечените черни лепкави петна. Поля ги с малко вода от каната и ги наръси със сода за хляб.

— Един приятел — отвърна. — Утре ще почистя. Сега трябва да прибера мобилните ни телефони от охраната. Ти най-добре си отивай у дома да си легнеш и да поспиш.

Отговорът на шефа направо ме остави безмълвна — до такава степен се разминаваше с обичайното поведение на човека, наричан от собствените си готвачи Баския унищожител. Родо, какъвто го познавах, заливаше с презрението си като с картечен огън човека за грешка дори и наполовина по-незначителна от тази с месото. Напрежението тази вечер му е дошло в повече, реших аз.

Докато Родо се върне с телефоните ни, аз самата едва ли не бях в кома от умора. Докато заключим ресторанта, пак бяха настъпили малките часове на нощта. Вече ми става навик. Мостът над канала пред входа беше освободен, агентите ги нямаше, будката и бетонните бариери бяха вдигнати.

Разделихме се на другата страна на моста, Родо ми пожела „лека нощ“ и каза, че ще ми звънне на другата сутрин да се разберем кога да дойде да ме вземе. Минаваше един часът, когато най-после се запътих надолу по алеята към моето убежище, надвесено над водите на канала.

Стигнах до терасата до сенчестия вход на парка „Кий“, всичко наоколо бе тъмно като в рог. Уличната лампа бе изгоряла, а това се случваше по-често, отколкото ми се искаше. Не виждах нищо в тъмното, така че зарових за ключовете и опипом ги намерих в десния си джоб. Отворих вратата към антрето и разбрах, че нещо не е наред. От горния етаж над стълбите идваше приглушена светлина.

Дали случайно не съм оставила лампата светната от сутринта?

Имах основание за притеснение, особено след всичко случило се през последните дни. Извадих мобилния и набрах номера на Родо. Той

надали се бе отдалечил на повече от една-две пресечки, може още да не беше стигнал дори до колата си, но не отговори на обаждането, така че затворих. Лесно можех да натисна „пренабиране“, ако се окажеше, че имам сериозен проблем.

Пропълзях безшумно нагоре по стълбите до вратата на моя апартамент. Тя нямаше ключалка, но когато излизах, винаги я оставях затворена. Сега вратата бе леко откряната. Никакво съмнение — в апартамента ми имаше светната лампа. Тъкмо да натисна „пренабиране“, когато чух отвътре познат глас.

— Къде беше, мила моя? Чакам те вече половината нощ.

Бутнах вратата и тя се отвори. Вътре, с огрени от светлината на лампата медночервени къдрици, настанил се като собственик на удобното ми кожено кресло, с чаша от най-доброто ми шери в ръка и с отворена книга в скута, седеше чичо ми Слава.

Доктор Ладислаус Ним.

[1] Cat (англ.) — освен галено от Катрин думата означава и „котка“. — Б.пр. ↑

[2] Внимавай! (фр.). — Б.пр. ↑

МИТЕЛШПИЛ

„Мителшпил: частта от играта, която следва непосредствено след откриващите начални ходове. Това е най-трудният и най-красивият дял от партията. Там живото въображение има голямата възможност да разиграе великолепни комбинации.“

Натан Дивински,
„Батсфордска
енциклопедия по шах“

Ним ме дари с крива усмивка, която трая само миг. Сигурно съм изглеждала като истинска развалина. Сякаш знаейки за всичко случило се в последните дни, той остави чашата и книгата, дойде до мен и без да каже дума, ме взе в прегръдките си.

До този момент не си давах ясна сметка колко разстроени са всъщност нервите ми. Но когато Ним ме прегърна, потокът се отприщи и аз се оказах хлипаща, заровила лице в ръкава му и загубила всякакъв контрол. Само преди секунди бях ужасно изплашена, но сега ме заля облекчение. За пръв път от доста дълго време — вече дори не помнех откога — се намирах под закрилата на някого, на когото напълно можех да се доверя. Ним ме галеше по косата и започнах да се отпускам.

Баща ми наричаше чичо „Слава“ — името криеше в себе си нещо като руска игра на думи. От една страна бе съкратено от „Ладислав“ — цялото име на чичо според руското произношение, а от друга — бе и самостоятелната дума „слава“. Така се наричаше осмолъчната звезда, образуваща ореолите на руските икони, изобразяващи Бог, Дева Мария или ангелите. *Моят* Слава определено притежаваше своя аура, подкрепена от ореол от медночервени коси. Откакто бях пораснала, аз го наричах Ним, както всички останали. Но не бях спирала да мисля за него като за мой ангел хранител.

Той бе най-забележителният човек, когото изобщо познавах. Причината за това бе, че притежаваше черти, които всички имаме като деца, но малцина успяват да ги запазят след раздялата си с детството. Ним беше завладяващ именно защото по всяко време сам *бе завладян* от нещо или от всичко в света по принцип. Когато бях малка, всеки път щом започвах да мрънкам, че съм отегчена и искам някой да ме забавлява, той ми даваше един съвет, в който бе концентрирана цялата му житейска философия. Казваше: „Само скучните хора скучаят.“

Колкото и завладяващо странен да изглеждаше Ним на околните, той беше едно от най-стабилните присъствия в ранните ми години. След като татко умря, а с мама се отчуждихме заради нейната забрана да играя шах, Ним ме дари с две неща, които ми помогнаха да оцелея. Тези две неща бяха и пътищата, по които се бе осъществявало общуването ни през всичките тези години така, че да не ни се налага да говорим за дълбоко скритите тайни, които бяха силно болезнени и за двама ни. Двете неща бяха готвенето и загадките ребуси.

А днес, тази вечер, моят забележителен чичо бе тук, за да ми даде един трети дар, който никога не бях очаквала, търсила или дори искала.

Сега, сгушена в прегръдките му и успокоявайки полека хлипането си, усетих как потъвам в изтощена забрава, нямам сили да задам въпросите си, че съм твърде натежала от умора, за да проумея отговора, който чичо бе дошъл да ми даде — третия „дар“, който щеше да промени живота ми. Истината за собственото ми минало.

— Този твой шеф не те ли *храни*? Кога за последно си яла? — попита Ним раздражено.

Въпреки саркастичния тон странните му двуцветни очи — едното синьо, а другото кафяво, които сякаш гледаха едновременно в теб, но и през теб — се вираха в мен много загрижено. Със смръщени вежди и лакти, опрени на кухненската ми маса, чичо следеше всяка глътка, която гребвах от втората порция вкусна супа, която сам той ми бе приготвил от продуктите, изровени незнайно откъде в празната ми кухня. Беше ми забъркал супата, след като очевидно бях припаднала в ръцете му, а той ме бе сложил да полегна на дивана в гостната.

— Май и Родо, и аз пропуснахме факта, че напоследък въобще не ми оставаше време да ям — признах. — От известно време всичко е

доста объркано. Последното ми истинско ядене беше приготвеното от самата мен на събирането в Колорадо.

— Колорадо! — възкликна Ним тихичко и хвърли бърз поглед към прозореца. Гласът му се сниши още повече. — Ето къде си била значи. Търся те от дни. Ходих до ресторанта няколко пъти.

Ето кой бил тайнственият непознат с палтото, дето се въртял около „Суталде“.

Внезапно, без никакво предупреждение, Ним удари с длан по най-близкия кухненски шкаф. Чу се звучно „пляс“.

— Хлебарка — каза той, като ми показва празната си длан и вдигна предупредително вежда. — Забелязах една, но сигурно има и други. Хайде, като приключиш със супата, да излезем да изхвърлим тази.

Разбрах го: празната длан показваше, че в апартамента ми са заложени „бръмбари“ — подслушвателни устройства, така че вътре нямаше да можем да разговаряме. От плача очите ми лютяха, а главата ме болеше от недоспиване. Но гладна, уморена или не, аз, както и Ним, разбирах, че се намираме в извънредна ситуация. Наистина трябваше да поговорим.

— Вече съм страшно уморена — казах аз на чичо с прозявка. Не се преструвах. — Хайде да излезем веднага, че да свършим с тази хлебарка. После ще се прибера и ще поспя.

Свалих една дълбока чаша от куката над печката и я напълних със супа. Отбелязах си наум после да си запиша вълшебната комбинация от аромати, която Ним бе забъркал от намереното по разни мои прашни кутийки и скъсани хартиени пликчета. Гъста крем супа, подправена с къри и лимонов сок, поръсена с печени кокосови стърготини, рачешко месо и накълцани мексикански люти чушки. Великолепно. Още веднъж чичо бе демонстрирал уменията си, с което се гордееше: сътворяването на вълшебно ядене от намереното в един обикновен кухненски шкаф. Родо би се гордял с него.

Облякохме си палтата, аз сложих в чашата със супата лъжица и последвах Ним по тъмните стъпала в мрачната влажна нощ. Брегът на канала под нас и лъкатушешката алея към парка „Кий“ бяха тъмни и пусти, така че тръгнахме нагоре към Ем Стрийт, където уличните лампи образуваха локвички от златиста светлина, разпръскващи

нощта. По негласно общо решение завихме наляво към осветения гръб на моста „Кий“.

— Радвам се, че си взе и супата. Бъди така добра да я допиеш — кимна Ним към голямата чаша и праметна ръка през раменете ми. — Мила моя, сериозно съм загрижен за здравето ти. Изглеждаш съсипана. Но не съм и наполовина толкова разтревожен от вече случилото се — ще ми разкажеш за него по-късно, — колкото съм притеснен от онова, което може би тепърва ще се случва. Какво, за бога, те прихвана да се грабнеш така неочаквано и да отлетиш за Колорадо?

— Партието за рождения ден на мама — отвърнах между две глътки от прекрасната супа. — Ти също беше поканен. Поне така каза в съобщението, записано на секретаря...

— Съобщение от мен? — попита Ним и махна ръката си от раменете ми.

— Тъй вярно, хер професор доктор Витгенщайн — отвърнах. — Отклони поканата, защото трябвало да присъстваш на някакъв шахматен турнир в Индия. Чух го записано на секретаря в дома на майка. Всички го чухме.

— Всички! — извика Ним. Бяхме при горния край на парка „Кий“ и точно преди да се качим на моста, чичо спря. — Може би преди всичко е най-добре да ме информираш какво точно се случи в Колорадо. Кой още беше там?

Тъкмо на това място, под уличната лампа, докато часовникът биеше два часа през нощта, аз разказах на чичо как пристигнах в хижата, както и какво представляваше разнородната банда, поканена от майка на партието ѝ, като добавих всички подробности за всеки един от тях, които бях научила междувременно. Чичо се смръщи неволно при споменаването на някои имена — например тези на Базил и Вартан. Най-внимателно изслуша историята, която ни бе разправила Лили за Играта — сякаш се опитваше да възстанови ходовете на важна партия шах, която двамата с Лили бяха играли преди дълги години. Нищо чудно точно това да бе истината.

Почти бях стигнала до важната част с намирането на нарисуваната шахматна дъска в чекмеджето на бюрото и с разказа на Вартан за руската Черна царица и смъртта на баща ми, когато чичо ме прекъсна с трудно прикрито нетърпение:

— Какво правеше *майка* ти през всичкото това време, докато гостите пристигаха един по един? — попита той. — Не ти ли каза нещо, с което да обясни действията си? Не каза ли например защо е поела такъв глупав риск да организира парти на собствения си рожден ден, пренебрегвайки очевидните опасности? Кой друг беше поканен? Кой отсъстваше? Господи, след всички тези имена, които ти изброи, се моля майка ти поне да е имала достатъчно здрав разум да не спомене подаръка, който ѝ пратих.

Бях толкова замаяна от липсата на сън, че не бях сигурна дали съм чула добре. Възможно ли бе чичо да не знае?

— Мама изобщо не присъстваше на партито — казах аз. — По всичко изглеждаше, че е напуснала къщата малко преди да пристигнем. Така и не се върна. Просто бе изчезнала. Аз и леля Лили се надявахме, че *ти* имаш някаква представа къде е Кат в момента.

Никога не бях виждала такъв израз на лицето на чичо: изглеждаше просто като ударен от гръм, сякаш досега бях говорила на някакъв екзотичен език, от който той не разбира и дума. Най-последно двуцветните му очи се фокусираха върху мен на светлината на уличната лампа.

— Изчезнала — каза той. — Положението е много по-лошо, отколкото предполагам. Трябва да дойдеш с мен. Има неща, които наистина трябва да научиш.

Значи той *не е знаел*, че майка ми е изчезнала? *Положението е много по-лошо, отколкото предполагам*, бе казал Слава. Как бе възможно? Ним винаги знаеше всичко. Къде беше майка тогава, след като и той нямаше представа?

В този момент, сама с него, в центъра на Джорджтаун някъде между полунощ и зазоряване, установих, че съм толкова потисната, че нямам сили дори да се потопя в дълбините на собствената си депресия.

Ним и аз прекосихме улицата и стигнахме началото на моста „Кий“. Поехме по тротоара на моста, докато стигнахме най-високата точка на извивката му над водата. Ним ми направи знак да седна до него на бетонната основа, поддържаща бледозелените перила на моста.

Седяхме в петното от млечнорозова светлина, хвърляна от фенерите високо над нас. Зловещият блясък караше медночервените къдрици на чичо да изглеждат златни. От време на време някоя и друга

кола минаваше по моста, но шофьорите не ни виждаха, скрити зад бетонната бариера.

Ним хвърли поглед към чашата в ръката ми.

— Виждам, че не си довършила още супата, а със сигурност имаш нужда от нея. Трябва вече да е изстинала.

Послушно гребнах още една лъжица — все още вкусът ѝ бе страхотен, а после наклоних чашата до устните си и изпих остатъка.

После загледах Ним в очакване да започне разказа си.

— Като начало — осведоми ме той, — трябва да признаем, че майка ти винаги е имала собствени възгледи за всичко. Голям инат, така да се каже.

Като че ли това бе нещо ново за мен!

— Само преди няколко седмици — продължи Ним, — малко преди да разбере, че замисля този безумен сблъсък на интереси, който бе имала смелостта да нарече „парти за рожден ден“, аз ѝ изпратих една важна пратка. — Той помълча и повтори: — Много важна пратка.

Бях сигурна, че знам какво е било съдържанието на пратката. Беше вероятно точно то да е зашито под подплатата на анорака ми в този момент. Но Ним се бе разприказвал и нямах намерение да прекъсвам потока от информация, за да го занимавам с такива второстепенни неща като шивашките умения на Вартан Азов. Чичо навярно бе единственият човек, който притежаваше липсващите парченца от мозайката, от които аз силно се нуждаех в тази най-опасна от всички игри.

Но едно нещо трябваше да узная веднага.

— *Кога* пушна тази пратка? — попитах.

— Да питаш *кога* съм я изпратил, е безсмислено — отвърна Ним. — Интересен е единствено въпросът защо съм я изпратил. Пратката съдържаше предмет от особена важност, който не бе мое притежание. Той принадлежеше на другиго — аз сам бях изненадан, когато го получих. После го пратих на майка ти.

— Добре де, *защо* ѝ го прати? — попитах отново.

— Защото *Кат* бе Черната царица, тази, която контролира нещата — отвърна той с нетърпение в погледа. — Не знам колко и какво ви е разказала Лили Рад. Но нейното лекомислие почти сигурно е поставило всички ни и по-специално *теб* в ужасна опасност.

Ним пое чашата от ръцете ми и я остави на паважа. После взе ръцете ми в своите и продължи да разказва:

— Предметът, който изпратих в Колорадо, бе рисунка на шахматна дъска — каза той. — Преди трийсет години, когато майка ти за първи път се оказа притежателка на шахматните фигури на шаха Монглан, ни липсваше точно това парченце от мозайката. Макар че от един дневник ние знаехме, че то е било някога в ръцете на монахинята, позната под името Мирей.

— Лили ни разказа за нея и за дневника ѝ — отвърнах аз. — Монахинята твърдяла, че все още е сред живите и че сега носи името Мини. А по някакъв начин майка ми заела нейното място като Черна царица.

Отне ми повече от час да разкажа на чичо какво се бе случило в хижата в Колорадо. Знаейки манията на Ним да се задълбочава в подробности, се постарях да не пропусна нищо. Кодираните съобщения, оставени от майка ми, телефонното съобщение, което ме доведе до ключа за къщата, осмата топка, шахматната партия, подредена във вътрешността на рояла, картичката, пъхната в кухнята фигурка на черната царица, рисунката на шахматната дъска, скрита в чекмеджето на бюрото. А накрая — разкритието на Вартан за случилото се непосредствено преди смъртта на баща ми, както и общата ми убеденост с младия шахматист, че тази смърт не е била нещастен случай.

Осъзнах, че Ним е единственият, с когото бях споделила досега заключенията си по въпроса: възможното съществуване на втора Черна царица, довела може би до смъртта на татко.

Докато разказвах, той внимателно поглъщаше всяка моя дума, мълчеше и не реагираше по никакъв начин, макар да бях сигурна, че през цялото време мислено си води бележки. Когато млъкнах, той поклати глава:

— Историята ти само потвърждава най-лошите ми страхове, както и увереността ми, че трябва незабавно да разберем какво се е случило с майка ти. Смятам себе си отговорен за изчезването ѝ — въздъхна той. — Има нещо, което никога не съм ти казвал, мила моя. Аз винаги съм бил дълбоко влюбен в майка ти. Също така аз съм този, който идиотски подлъга Кат да влезе в тази опасна Игра. Това беше дълго преди тя да срещне баща ти.

Ним видя реакцията ми и сложи ръка на рамото ми.

— Може би не трябваше да ти разкривам чувствата си, Александра — каза той. — Уверявам те, че никога не съм споделял с майка ти това, което току-що ти доверих. От думите ти обаче съдя, че Кат със сигурност е в опасност. Ако ние двамата с теб искаме да ѝ помогнем, нямам друг избор, освен да бъде максимално честен и пряк с теб — макар това да е против моята склонна към загадките природа — завърши той с иронична усмивка.

Не му се усмигнах в отговор. Откритостта е хубаво нещо, но тези изненади, изскачащи иззад всеки ъгъл, вече ми идваха в повече.

— Значи е време да намерим отговорите на още няколко загадки, при това веднага — казах аз остро, мъчейки се с всички сили да се отърся от умората. — Какво общо имат твоите така дълго потискани чувства с изчезването на майка ми или пък с шаха Монглан и Играта?

— След тази моя непланирана изповед вече имаш право да ме питаш всичко, което поискаш. Всъщност дори се надявам, да ме питаш — отвърна чичо ми. — В момента, в който Кат получи пратката ми с рисунката на шахматната дъска — последното парченце от мозайката, което би ни позволило да я дешифрираме, — тя трябваше веднага да разбере, че Играта отново е започнала. Аз очаквах и се надявах Кат начаса да се обърне за съвет към експерт по кодирането — към мен например, но вместо това тя обяви, че ще организира безумното си парти, а след това е изчезнала безследно!

Това трябваше да обясни поставения преди малко от чичо въпрос „защо“ — защо бе пратил рисунката на майка така незабележимо? Явно, продължавал е да се надява, че десет години след смъртта на баща ми все още той, Ним, ще бъде нейният криптограф, нейният довереник. А може би и нещо повече.

Каква ли бе причината майка ми да не се обърне към него за помощ?

— След смъртта на Саша — продължи Ним, сякаш четеше мислите ми — Кат вече не ми се доверяваше. Не се довери никога повече на никого от нас. Чувстваше, че всички ние сме я предали, че сме предали баща ти и най-вече, че сме предали теб. Затова и те отведе толкова далеч.

— Как бихте могли да ме предадете?

Но вече знаех отговора. Всичко беше заради шаха.

— Помня деня, в който това се случи, в който Кат се отдръпна от всички ни. Беше същият ден, в който осъзнахме какво малко странно зверче отглеждаме сред нас — усмихна се Ним. — Хайде, ела да се поразходим, да се стоплим.

Той се изправи, хвана ме за ръка и ме изправи на крака, като пъхна празната чаша и лъжицата в джоба на палтото си.

— Ти беше само на три години — започна той. — Всички бяхме се събрали у нас, на Монток Пойнт, на самия връх на Лонг Айленд. Бяхме цялата компания, както често правехме през летните уикенди. В този ден, мило мое момиче, открихме коя си ти, какво всъщност представляваш. От този ден нататък започна отчуждаването ни от майка ти.

Прекосихме моста в посока Вирджиния. Мъгливата нощ напредваше към розовата зора. Ладислаус Ним започна разказа си...

РАЗКАЗЪТ НА КРИПТОГРАФА

Небето бе синьо, тревата — зелена. В края на моравата фонтанът плискаше вода в басейна, а в далечината, отвъд брега, докъдето поглед стига, се разстиляше просторът на увенчаните с бяло вълни на Атлантическия океан. Майка ти бе отишла да плува, пореше вълните леко като делфин.

На моравата Лили Рад и татко ти седяха на бели плетени столове с кана леденостудена лимонада и две запотени чаши. Играеха шах.

Баща ти Саша, великият гросмайстор Александър Соларин, се беше отказал от активна кариера в шахмата скоро след като се премести в Америка. Но все пак се нуждаеше от някаква работа. Аз имах информация за една задача, бърз начин да се получи американско гражданство, особено за някого като баща ти със способности в областта на физиката.

Веднага щом стана възможно, и двамата ти родители заеха добре платени, но незабележими на пръв поглед работни места в услуга на американското правителство. После се роди ти. Кат смяташе, че състезателният шах е твърде опасен, особено сега, когато вече имаха дете. Саша се съгласи, но продължаваше да тренира Лили през уикендите. Така беше и през уикенда, за който ти разказвам.

От много малка ти бе запленена от шахматната дъска, от черно-белите фигури върху черно-белите квадратчета. Понякога пъхаше

някоя фигурка в устата си и изглеждаше много горда от постижението си. През онзи ден щапукаше по моравата в памучното си гащеризонче, а Лили и татко ти започнаха да играят. Аз си придърпах стола така, че да мога да наблюдавам едновременно партията на двамата и майка ти, която плуваше долу. Александър и Лили бяха погълнати от играта, така че никой не обърна внимание, когато ти внезапно приближи и се хвана за крака на масата, за да се задържиш права. Големите ти зелени очи се взираха в дъската. Ти също гледаше играта.

Ясно си спомням, че странното се случи на трийсет и втория ход от разиграваната индийска защита във варианта на Нимцович^[1]. Лили играеше с белите и някак си бе попаднала в капан, просто между чука и наковалнята. Сигурен съм, че баща ти би могъл да се измъкне от подобна клопка, но за нея очевидно нямаше път нито напред, нито назад.

Тя се обърна за миг към мен и се пошегува, че ако допълня чашата ѝ с лимонада, това може да освежи главата ѝ и в този миг, все още държейки се за масата, ти посегна напред с мъничкото си пухкаво бебешко юмруче и взе от дъската нейния кон. После за моя огромна изненада го премести така, че постави царя на баща ти в шах!

За известно време останахме безмълвни, бих казал, направо втрещени. После проумяхме какво се бе случило. Докато го осъзнавахме обаче, бавно пред очите ни изникваха и възможните дългосрочни усложнения на последствията от твоята постъпка. Напрежението около масата започна да расте със силата на пара, затворена в тенджерата под налягане.

— Кат ще побеснее — отбеляза пръв Саша. Гласът му бе мек и лишен от всякаква интонация.

— Но това е невероятно — процеди Лили през стиснатите си устни. — Ами ако не е случайност? Ако тя е дете чудо?

— Без броколи — заяви ти ясно пред цялата компания.

Всички се засмяхме. Баща ти те взе и те сложи в скута си.

Когато часове по-късно татко ти и Лили възстановиха играта ход по ход — така правеха след всяка тренировка, — видяха, че ходът, направен от тригодишното дете, е бил единственият възможен в така създадените условия и едничкият, който би позволил на Лили да спечели играта.

Капакът, покривал дотогава този огромен проблем, бе отворен. Никога повече нямаше да може да се затвори отново.

* * *

Ним замълча и загледа към лицето ми в дрезгавата светлина. Видях, че сме стигнали бизнес квартала Рослин, откъм противоположната страна на моста. Беше тъмен и безлюден, високите офис сгради бяха заключени. Бях пренапрегната и знаех, че просто трябва да си отида вкъщи и да се свия в леглото. Но чичо още не беше приключил с разказа.

— След плуването Кат се върна на моравата — продължи той. — Изтърсваше пясъка от ходилата си и подсушаваше косата си с края на хавлията. После видя нас тримата, седнали около шахматната дъска. Ти, невинната й малка дъщеричка, седеше в скута на баща си и държеше в ръчичката си шахматна фигура. Нямаше нужда да казваме каквото и да било. Кат разбра на мига. Завъртя се и си тръгна, без да промълви и дума. Никога не ни прости това, че те вкарахме в Играта.

Най-после Ним замълча. Реших, че е време да се намеся или най-малкото да предложа вече да се връщаме, не можехме да стоим навън цяла нощ.

— Това, което научих от леля Лили и от теб за тази голяма Игра — обадих се аз, — със сигурност обяснява защо майка не ви се е доверявала. И защо толкова се боеше за мен. Но изобщо не обяснява защо е организирала партито, нито пък изчезването й...

— Това не беше всичко — каза Ним.

Кое не беше всичко?

— В пакета, който пратих на Кат, имаше още нещо — добави той, отново прочел мислите ми. — Картичката, която си намерила в хижата, картичката с нарисуваните от двете й страни феникс и Жарптица и с няколко думи, изписани на руски. Почти като визитна картичка, която някой предполага, че аз трябва да разпозная. Същината й обаче ми бе неизвестна. Но има още нещо, което трябва да ти покажа... — той ми хвърли подозрителен поглед. — *Сега* пък какво става?

Сигурно съм изглеждала така, сякаш пак ще припадна. Този път причината не бе в липсата на храна и сън. Не можех да повярвам, че това се случва. Бръкнах в джоба на панталоните си, измъкнах картичката и я подадох на чичо.

— „Опасност. Пази се от пожара“ — промълвих аз. — За теб може и да не значи нищо, но сега ще ти кажа какво означава за мен. Тази картичка ми бе дадена точно преди татко да загине. Как е попаднала у теб?

Ним наведе глава над картичката и дълго я гледа, спрял на мрачния паваж. После ме погледна със странно изражение и ми върна картичката.

— Трябва да ти покажа нещо — повтори той.

Бръкна в джоба на палтото си и извади малък кожен калъф с размерите на портфейл. Държеше го внимателно, сякаш бе реликва, и се взираше в него. После разтвори дланите ми и положи калъфа в тях. Задържа ръцете си около моите за миг, преди да се отдръпне.

Отворих портфейла, но на слабата улична светлина не можех да видя ясно подробностите на черно-бялата, допълнително оцветявана снимка. Приличаше на семейна снимка. Семейство от четирима души.

Две малки момченца — може би на четири и осем години — седяха на пейка в някаква градина. Двамата носеха широки ризи туники, стегнати на кръста с колани, и панталонки. Светлите им коси падаха на свободни къдрици. Гледаха в апарата с несигурни усмивки, сякаш се снимаха за първи път. Зад тях бе изправен мускулест мъж с рошава коса и неспокойни тъмни очи, изглеждащ така, сякаш е готов да защити децата на всяка цена. Но когато видях жената, застанала до него, кръвта ми замръзна.

— Това сме аз и татко ти, Саша — каза задавено Ним. Никога не го бях чувала да говори така. — Седнали сме на каменната пейка в градината ни в Крим. А това са родителите ни. Това е единствената съществуваща снимка на нашето семейство. Тук все още сме щастливи. Правена е малко преди да разберем, че трябва да бягаме.

Не можех да откъсна очи от снимката. Страхът бе стиснал сърцето ми. Никога нямаше да забравя нейните изваяни черти, бялорусата коса на жената, по-светла дори от косата на баща ми...

Гласът на Ним сякаш долетя от тунел, дълъг стотици километри.

— Един господ знае как точно се е случило — каза той, — но знам, че съществува само един човек, който може да притежава тази снимка след толкова много години. Един-единствен човек, който би могъл да осъзнае нейната важност, който би могъл да ми я прати заедно с картичката и с рисунката на шахматната дъска. Един-единствен човек.

Той замълча и ме загледа мрачно.

— Това, мила моя, означава, че независимо от това в какво съм вярвал аз в продължение на много години, независимо че и сега ми изглежда невъзможно, изглежда жената на снимката, моята майка, е все още жива.

Със сигурност беше жива. Можех да го потвърдя.

На снимката бе жената, която с татко срещнахме в Загорск.

[1] Арон Нимцович (1885–1935) — датски шахматист, роден в Латвия. Влиятелен изследовател на шахматната игра. Автор на собствени варианти в областта на дебютите. — Б.пр. ↑

ДВЕ ЖЕНИ

„Deux femmes nous ont donné les premières exemples de la gourmandise: Ève, en mangeant une pomme dans le Paradis; Proserpine, en mangeant une grenade en enfer.“

(Две жени са дали на света първите два примера за алчност: Ева, изяла ябълката в Рая; Персефона, изяла нара в ада.)

Александър Дюма,
„Голям речник по
готварство“

Събудих се от звучното чуруликане на мъжко мушитрънче точно пред прозореца ми. Познат звук. Едно и също птиче се явяваше тук всяка пролет и пееше все същата песен. Подскачаше развълнувано нагоре-надолу, опитвайки се да убеди женската да огледа мястото за бъдещото гнездо, точно под моята стряха. Там мъжкият бе набутал в една дупчица малко клонки и треви и канеше избраницата си сама да пренареди мебелировката, за да уреди той ипотеката, преди някой друг да е хвърлил око на първокласния имот — едно от малкото места, където уличните котки не можеха да достигнат.

Внезапно ми хрумна, че ако мушитрънчето вече е будно и пее та се къса, това означава, че отдавна е съмнало. Седнах в леглото да видя колко е часът, но будилникът ми липсваше. Някой го бе махнал.

Главата ми пулсираше. Колко дълго бях спала? Как се бях озовала тук, в собственото си легло, облечена в собствената си пижама? Паметта ми беше едно голямо бяло петно.

Постепенно вчерашните събития бавно започнаха да се връщат в размътеното ми съзнание.

Странното поведение на Родо през целия вчерашен ден — от „Земя на баските“ до „Суталде“. Вечерята, организирана от Сикрет Сървис и домакинствана от семейство Ливингстън, най-неприятните за

мен хора на планетата. А накрая неочакваната поява на Ним в апартамента ми, последвана от среднощната ни разходка по моста. Когато ми бе показал онази снимка...

Целият спомен внезапно се върна и се стовари отгоре ми като тон тухли.

Тайнствената руса жена в Загорск, жената, която се бе опитала да ме предупреди — това е била собствената ми баба!

Спомних си, че това бяха последните думи, които снощи казах на чичо, преди всичко да потъне в пълен мрак. Жената на избелялата семейна снимка бе същата, която ми бе дала картичката с феникса преди десет години. Минути преди баща ми да загине.

В този момент пеещото отвън мушитрънче рязко ме накара да си спомня, че имам да се справям с по-належащи проблеми. Родо трябваше да ми звънне по телефона тази сутрин, за да се уговорим да се срещнем на закуска, за да сподели с мен онази част от спешната информация, която снощи бе останала недоизказана. По-добре беше аз да му звънна...

Огледах се и видях, че телефонът в спалнята ми също е изчезнал!

Тъкмо щях да скоча от леглото, когато вратата на спалнята се отвори. Влезе усмихнат Ним с поднос със закуска.

— Да се подкрепиш с малко руско-гръцки вкусотии — обяви той. — Надявам се, че си спала добре. Взех всички предпазни мерки. А, да, извинявай за снощи — подправих супата ти с половин бутилка *grana*. Достатъчно ферментирало грозде да докара здрав сън и на бик. Ти със сигурност имаше нужда да поспиш добре. Едва те върнах къщи на собствен ход и си приготвих легло върху онзи буцест диван. Сега трябва да изядеш каквото съм донесъл. Добрата закуска ще ти даде сили за всичко, което предстои.

Значи снощи все пък съм била в съзнание, независимо че тази сутрин не помнех за какво още може да сме си говорили.

Задължително трябваше да приказвам с Родо, но сега под носа ми имаше горещо кафе, каничка топло мляко, чаша прясно изцеден сок, купчина от прословутите палачинки на чичо ми, придружени от купичка подсладено масло, съд с пресни боровинки и сосиера, пълна с топъл кленов сироп. Ухаеше по-добре, отколкото изглеждаше.

Как Ним бе намерил всички продукти в празната ми кухня? Нямахте нужда да питам.

— Поприказвах си с мосю Бужарон, твоя шеф — осведоми ме Ним. — Той се обади по телефона рано тази сутрин, но аз бях изнесъл телефона от стаята ти. Припомних му кой съм — по-точно, че аз те препоръчах, когато двамата сключвахте договора за работа. Обясних му също така, че си прекарала една изтощителна седмица и имаш нужда от почивка. Той сам предложи да ти даде един ден отпуск. Освен това изпрати по човек продуктите, за които го помолих.

— Изглежда си му направил предложение, което не е могъл да откаже — ухилих се аз и напъхах края на салфетката в яката на пижамата. Беше скъпа салфетка от дамаска, каквито ползвахме в „Суталде“. Бог да благослови Ним.

После се заех с великолепната храна. Острата нужда да чуя остатъка от вчерашната история на Родо започна да избледнява. Прочутите палачинки на чичо ми имаха тънка, крехка коричка, която задържаше кленовия сироп отвън, така че никога не подгизваха, вътрешността им оставаше лека и пухкава. Ним никога не ми разкри тайната на приготвянето им.

Докато се наслаждавах на храната, Ним приседна мълчаливо на ръба на леглото и се загледа навън през прозореца. Ометох чиниите, избърсах последната капка кленов сироп от брадичката си и едва тогава той заговори:

— Доста мислих, мила моя — започна той. — След снощния ни разговор на моста и по-специално след момента, в който ти ми съобщи, че си виждала жената от снимката и тя ти е дала картичката с феникса, въобще не можах да заспя. Мисля обаче, че до съмване вече бях разрешил голяма част от загадката. Смятам, че разбрах не само какво бе накарало майка ти да замисли тази работа с партито, но и — което е по-важно — смятам, че разкрих тайната зад появата на нарисуваната шахматна дъска, както и загадката с втората Черна царица... — Видял тревожното ми изражение, се усмихна и поклати глава: — Огледах цялата къща за подслушвателни устройства тази сутрин — увери ме той. — Махнал съм ги всичките. Слагали са ги аматьори — бяха в телефона и в будилника: първите места, на които човек ще реши да търси. — Той се изправи, взе подноса от закуската и се отправи към вратата.

— За щастие вече можем да си говорим свободно, без да прибягваме до вечеря на открито на моста „Кий“.

— Тези, които са поставили подслушвателните устройства тук, може и да са били аматьори — отбелязах аз, — но онези, които снощи охраняваха моста пред ресторанта, бяха със значки на Сикрет Сървис. Със сигурност бяха професионалисти. Във всеки случай, шефът ми, изглежда, беше на дружеска нога с тях. Макар че все пак после, докато ми разказваше баската версия на историята за шаха Монглан, направи всичко възможно никой да не ни подслушва.

— Какво по-точно гласи тази история? — Ним бе спрял на вратата.

— Родо обеща да ми я доразкаже тази сутрин — отвърнах, — но благодарение на теб и твоята снощна *grapa* се успях. Родо ми поднесе баския вариант на „Песента за Роланд“. Всъщност баските, а не маврите са разбили ариергарда на Карл Велики в прохода Ронсево. Маврите са подарили шаха на Карл в знак на благодарност. После пък той го заровил на хиляди километри от столицата си в Аахен, обратно в Пиренеите, в областта Монглан. Според Родо „Монглан“ всъщност означава „Планината на жътварите“. После, точно преди да пристигнат гостите, почна да ми разправя разни неща за засяването и жътвата и как те са свързани с рождения ми ден, чиято дата е точно противоположна на рождения ден на майка...

Млъкнах, защото погледът в разноцветните очи на Ним бе станал студен и някак далечен. Той все още стоеше до вратата с подноса в ръце, но в момента сякаш се бе превърнал в един съвсем различен, чужд човек.

— Защо Бужарон ще споменава рождената ти дата? — попита чичо. — Обясни ли ти това?

— Само спомена, че датата била важна — отвърнах, изнервена от сериозността му, — предупреди, че може би се намирам в опасност заради нея и че трябва да си държа очите и ушите отворени за следи, към които може да ме доведе разговорът около масата на снощната вечеря.

— Трябва да е имал предвид още нещо — настоя Ним. — Каза ли ти какво би могла да означава рождената ти дата за гостите снощи?

— Всички гости *знаели*, че съм родена на четвърти октомври, че рождената ми дата отстои на точно шест месеца от тази на майка. А, да, спомена и нещо още по-странно: гостите си мислели, че знаят коя всъщност съм аз.

— И коя всъщност си ти? — попита Ним, а изражението му бе толкова мрачно, че ме накара да потръпна.

— Сигурен ли си, че никой не ни подслушва? — прошепнах.
Той кимна.

— Не знам дали и аз самата го разбирам — казах аз, — но по някаква причина гостите са си въобразили, че аз съм новата Бяла царица.

* * *

— Господи, сигурно откачам — възкликна Ним. — Или може би с възрастта ставам невнимателен. Но едно нещо ми е ясно в момента: щом Родолфо Бужарон ти е казал толкова много, то *някой* със сигурност знае много повече, отколкото съм си представял. Успели са да прозрат по-надалеч от мен. Като взема предвид онова, което ти ми разказа, и това, което сам проумях снощи — добави чичо, — смятам, че вече разбирам всичко. Все пак ще имаме нужда от някои допълнителни обяснения и проверки.

Какво облекчение, помислих аз, най-после *някой* разбира всичко. Само дето вече нямах желание да чуя новините.

Ним настоя да взема душ и да се облека, както и да изпия още чаша-две от приготвеното от него кафе, преди да ми разясни прозренията, които го бяха озарили след снощи. Двата се настанихме на дивана в гостната, където самият Ним бе спал нощес. Портфейлът с избледнялата снимка бе разтворен помежду ни. Ним внимателно докосна изображението с върха на пръста си.

— Нашият баща, Йосиф Павлос Соларин, гръцки моряк, се влюбил в руско момиче и се оженил за нея. Това била майка ни, Татьяна — започна той. — После построил малка флотилия от рибарски кораби на Черно море и пожелал никога повече да не напуска Русия. Когато бяхме момчета, брат ми Саша и аз мислехме, че нашата майка е най-красивата жена на света. Разбира се, там, където живеехме — на самотното връхче на Кримския полуостров, — не бяхме виждали кой знае колко други жени. Но не ставаше дума само за красотата ѝ. В нея се криеше магия. Трудно е да се обясни...

— Няма нужда да обясняваш. Видях я в Загорск — напомних му аз.

Татяна Соларина. В интерес на истината, едва намирах сили да гледам оцветяваната снимка. Образът на жената върна всичката болка, таена през последните десет години. Но сега, когато имах отговор на основния въпрос — *Коя е тя?* — образът ѝ предизвикваше само смъртоносен поток от нови въпроси.

Какво всъщност означаваше предупреждението ѝ, отправено към нас онзи ден в Русия? *Опасност; Пази се от пожара?* Знаела ли е тя за Черната царица, която ние след малко щяхме да открием в съкровищницата? Знаела ли е в каква опасност ще попадне баща ми в мига, в който я зърне?

Дали баща ми е познал жената от онзи мрачен зимен ден в Загорск? Сигурно. Все пак бе негова майка. Но преди десет години тя изглеждаше по абсолютно същия начин, по който изглеждаше и на тази избеляла снимка, правена по времето, когато татко и чичо са били деца? Как е възможно?

Освен това Ним ме уверяваше, че през тези десет години всички са я мислели за мъртва. Ако това не е било вярно, то къде се е крила през цялото време? И какво — или кой — я е накарало да се покаже отново?

Щях да разбера всичко това.

— Когато Саша бе на шест, а аз на десет — продължи Ним, — една вечер край дома ни на пустия кримски бряг се разрази страшна буря. Ние, момчетата, спяхме в общата ни спалня на долния етаж и чухме, че някой почука на прозореца. Погледнахме. Навън в бурята стоеше жена, наметната с дълга тъмна пелерина. Отворихме прозореца и я пуснахме да влезе. Тя каза, че е нашата баба Минерва и е дошла от далечни земи със спешната задача да открие майка ни. Тази жена беше Мини Ренселаас. От момента, в който тя прекрачи през прозореца в нашия дом, животът ни внезапно се промени.

— Мини... За нея леля Лили каза, че твърдяла, че всъщност е Мирей — допълних аз, — френската монахиня, придобила вечен живот.

Веднага се наругах задето прекъснах чичо. Ним имаше да ми разкаже нещо още по-важно.

— Мини заяви, че всички ние трябва да бягаме начаса — продължи той. — Беше донесла със себе си три шахматни фигури — златна пешка, сребърен слон и един кон. Изпрати посреднощ баща ми сам напред в бурята заедно с фигурите, за да подготви кораб, с който цялото семейство да избягаме от Русия. Но войниците пристигнаха у дома, преди да успеем да тръгнем, и заловиха мама. Ние, децата, избягахме заедно с Мини през прозорците на горния етаж. Скрихме се сред скалите в дъжда, докато войниците си отидоха, а после опитахме да се доберем до татко, който ни чакаше с кораба в Севастопол. Но малкият Саша не можеше да се катери толкова бързо по каменния бряг. Изпратиха мен напред и аз стигнах до баща ми сам.

Ним ме загледа мрачно.

— Дълги часове чакахме да пристигнат Мини и Саша. Но те така и не дойдоха. Татко трябваше да спази обещанието, което бе дал на майка ни, и ние двамата заминахме за Америка. Месеци по-късно Мини била принудена да остави Саша в сиропиталище, за да открие майка ни и да се опита да я спаси. Всичко изглеждало загубено.

Вярно беше. Знаех, че татко е отгледан в руско сиропиталище. Той обаче винаги отказваше да разказва каквото и да било за онова време. Сега разбрах *защо*. Мама не е била единствената в нашето семейство, която се е старала да ме предпази от Играта.

— Само Кат знаеше остатъка от нашата история — каза Ним. — Саша и аз бяхме разделени след онази последна нощ в Крим. Самите ние не знаехме какво се е случило с другия, докато един ден се срещнахме отново, благодарение на майка ти, и си разказахме всичко един на друг. Разказахме всичко и на Кат. Нашият баща почина скоро след като с него пристигнахме в Америка. Бях загубил майка, братчето си и Мини в една и съща нощ и не разполагах с никакви следи, за да опитам да ги откроя отново. Дълги години след това мислех, че и тримата са загинали.

— Сега обаче двамата с теб знаем, че майка ви е оцеляла — казах аз. — Ако е била пратена в затвора, както смяташ ти, разбирам *защо* не е можела да прати вест за себе си през всичкото това време. Но тя беше в Загорск преди десет години, даде ми картичката. Сега ти смяташ, че рисунката на шахматната дъска ти я е пратила също тя. Как е попаднала в ръцете ѝ? *Защо* е чакала толкова дълго, за да я изпрати?

— Още не знам отговорите на тези въпроси — призна Ним. — Но вярвам, че съм наясно с едно. За да го разбереш, трябва да знаеш известната приказка за *Жар-птица* — онази, която е нарисувана на картичката, както и да проумееш какво означава тази приказка за нас, руснаците.

— Какво изобщо означава Жар-птица? — попитах, макар че смятах, че вече имам някаква представа.

— Тя може да крие обяснението на факта, че майка ми е още жива, обяснението за това как е оцеляла — отвърна Ним.

Изгледах го изненадано и той добави:

— Ами ако Мини все пак *е успяла* да открие майка ни, след като е оставила Саша в сиропиталището? Ако я е намерила, както всички ние предполагаме, в затвора, когато съветските власти са се готвели да я ликвидират и така да стане поредната жертва на Играта? Какво би дала Мини в замяна на свободата на майка ни?

Нямаше нужда да питам. Имаше само един предмет, за който бях сигурна, че се намира в ръцете на руснаците:

— Черната царица! — възкликнах.

— Взе ми го от устата — отвърна Ним с доволна усмивка. — Връзва се, особено ако Мини е успяла да направи копие на истинската фигура, а сама е задържала оригинала! Това обяснява гамбита с двете царици, който ние вече разкрихме.

— Но в такъв случай къде е изчезнала майка ви, ако са я освободили? Как се е добрала до рисунката на шахматната дъска, която, както твърдиш, тя ти е изпратила? — продължих да питам. — Каза, че си разрешил и тази загадка.

— Рисунката на шахматната дъска, изработена от абатисата на Монглан, е част от мозайката, за която *сме сигурни*, че е била притежание на монахинята Мирей — така пише тя сама в дневника си — отвърна Ним. — Но то така и не попадна в ръцете на Кат заедно с намерените шахматни фигури. Смятахме, че Мини я е поверила на някого да ги пази.

— Дала ги е на *вашата* майка! — възкликнах аз.

— Където и да е била майка ни през всичките тези години — каза Ним, — едно е ясно: на картичката, която е връчила на теб и баща ти, са нарисувани едновременно феникс и Жар-птица. Освен това на нея пише: *Пази се от пожара*. Жар-птица по нищо не прилича на

феникса, който сам избухва в пламъци на всеки петстотин години, а после се възражда от собствената си пепел. Историята на феникса е история за саможертва и прераждане.

— Какво тогава означава Жар-птица? — попитах аз. Дъхът ми секна от лошото предчувствие, че отново ще припадна.

— Тя се отказва от едно от своите златни пера — отказва се от нещо страшно ценно, ценно като Черната царица на Мини, — за да върне към живота княз Иван, убит от жестоките си братя. Появи ли се Жар-птица, посланието, което трябва да видим, е: „Върнат към живота“.

ВЪРНАТ КЪМ ЖИВОТА

„Моята мисия е тайна. Всички мои препоръки и акредитации се заключават в едно-единствено изречение: «Върнат към живота»...“

Чарлз Дикенс,
„Повест за два града“

„Спомнят си онези, които са забравили.“

Плотин

*Brumich Eelq Kyriin Elkonoti
(Огнената планина, Убежище на мъртвите)*

Струваше му се, че шумът от течаща вода е звучал в ушите му ден и нощ откакто се помни. Долината на гейзерите, така му бе казала жената. Целебни води, родени от огъня дълбоко под земята. Води, които го бяха върнали към живота.

Тук, сред тревата високо между скалите, лежаха тихите езера, над които се виеше пара, езерата, в които го бяха къпали старейшините. Млечните им непрозрачни води извираха от недрата на земята, оцветени разнообразно от слоевете размита в тях глина, блестяха в различни багри: керемиденочервено, розово, охра, лимоненожълто, прасковено — всяка криеше свои уникални целебни качества.

Дълбоко под скалите, върху които бе стъпил, водата бълбукаше в своя кратер, напрежението ѝ нарастваше и нарастваше, докато изведнъж изворът великан изригваше сред експлозия от пара. Взривът винаги го стряскаше, изворът хвърляше могъща струя гореща вода на десет метра във въздуха, обвита в цветовете на дъгата. След него всички останали извори долу в каньона, докъдето погледът стига, започваха да изригват един по един, сякаш синхронизирани с невидим хронометър и водата от тях бликваше настрани, врящите водопади се

сливаха заедно в обща пълноводна река далеч долу и тя рукваше към морето. По някакъв странен начин постоянният тътен, оглушителният рев от взривно изхвърлените води му се струваше успокояващ — ритмичен като живота, като дишането на самата земя.

Сега, докато се движеше по неравния склон все по-високо и по-високо, той се стараеше да следва стъпките на жената, за да не падне. Трудно се ходеше по каменния хълм от кал и хлъзгави скали. Привързаните за глезените му мокасина бяха изработени от мечка кожа, за да не се плъзгат, и намазнената козина пазеше краката му топли, но въпреки слънцето от небето се сипеше сняг. Тътнещите облаци пара, надигащи се отдолу, топяха снежинките още преди да докоснат земята, превръщайки мокрите мъхове и лишеи в подгизнала лепкава маса.

Беше прекосявал пеша долината всеки ден през последните месеци, за да укрепне за последното пътуване. Въпреки това знаеше, че все още е твърде слаб за дългия път, който трябваше да изминат днес: зад гърба им вече бяха седем версти през каньона на гейзерите, а високо пред тях ги чакаха тундрата, ливадите и тайгата — капан от стройни брези, рошави борове и ели. Вървяха към „тера инкогнита“.

Оставиха зад себе си ревящите води, изкачвайки се все по-високо в планината, потъвайки в тишината на един нов снежен свят. Той почувства как страхът в него затяга хватката си, страх, който идваше от празнотата, от несигурността на непознатото.

Знаеше, че е глупаво да се бои, след като в края на краищата за него всичко бе част от пустотата, от още по-великата неизвестност. Отдавна бе спрял да се пита къде е или откога е тук. Бе спрял да се пита дори кой е той самият. Тя му бе казала, че никой не може да отговори на този въпрос вместо него — важно бе той сам да открие отговора.

Стигнаха края на стръмнината, жената спря и застанали рамо до рамо, двамата се възряха в долината. Далеч отвъд, в другия край на равното, той я видя — видя целта на пътуването им. Огромен конус далеч на хоризонта, цял покрит със сняг, който сякаш се издигаше от нищото, подобен на огромна мистична пирамида в другия край на древната равнина. По склоновете на вулкана се виждаха дълбоки бразди, а върхът му бе рухнал и от него се виеше дим, сякаш наскоро е бил ударен от гръм.

Той почувства благоговение пред гледката, смес от ужас и любов, сякаш силна ръка бе стиснала сърцето му. Ослепителната светлина внезапно се бе върнала.

— На камчатски език тя се нарича Brumich Eel: Огнената планина — рече жената до него. — Това е един от общо двестата вулкана, разположени на полуострова — наричат се aragachuch — „вълнуващите се“, защото много от тях са активни. Едно-единствено изригване само на един от тях трая двайсет и четири часа, изливаше се лава, рухваха дървета, а след изригването последва земетресение и приливна вълна. Този вулкан, който виждаш, е връх Камчатка. На руски се нарича вулканът Ключевски. Изригна преди десет години и покри всичко наоколо със слой пепел и въглени, дълбок пет сантиметра. Шаманите от племената на чукчите, живеещи на север оттук, вярват, че това е свещената планина на мъртвите. Те обитават кратера и търкулват отгоре скали срещу всеки, който се опита да се качи и да ги достигне. Отдолу, под планината, мъртвите достигат морето. Върхът е покрит с костите на погълнатите от тях китове.

Той едва виждаше нещо в другия край на долината. Пламъкът в главата му бе станал толкова ярък, че заличаваше всичко останало.

— Защо старейшините смятаха, че трябва да ме доведеш на това място? — попита, здраво стиснал очи.

Но светлината не изчезваше. И тогава той започна да вижда.

— Аз не те водя — отвърна тя. — Двамата отиваме заедно. И аз, и ти дължим по нещо на мъртвите. Защото и аз, и ти сме били върнати към живота.

* * *

Горе на върха, стъпили на ръба на рухналия кратер, двамата гледаха към езерото разтопена лава, която бълбукаше и вреше дълбоко долу. Серни пари се издигаха към небето. Отровни пари, както смятаха някои.

Беше им отнело два дни да стигнат дотук, на четири и половина километра над морското равнище. Нощта бе настъпила, луната се бе издигнала над водите на океана в далечината, но сега тъмна сянка бавно започна да пълзи по млечнобялата му повърхност.

— Лунното затъмнение е причина да дойдем тук точно тази вечер — обади се жената. — Това е нашият дар за мъртвите — нека миналото на онези, които лежат в тази пропаст, да потъне в мрак, за да почиват те в мир. Защото за разлика от нас двамата никой от тях вече никога не ще има нито настояще, нито бъдеще.

— Но как ще имам бъдеще аз, как ще имам дори настояще — попита той в страх, — след като не мога да си спомня нищо от миналото си?

— Не можеш ли? — меко отвърна жената. Тя бръкна под обточената си с кожа наметка и извади малък предмет.

— Спомняш ли си това? — попита тя и протегна напред дланта си.

В този миг сянката погълна последното ръбче на луната и двамата потънаха за малко в пълен мрак. Само от пропастта се надигаше зловещо алено сияние.

Той отново бе видял блясъка на пламъка в главата си, но неочаквано бе зърнал и още нещо. Загледа предмета на дланта на жената. Знаеше точно какво представлява той.

Беше фигурка на шахматна черна царица.

— Ти беше там — каза той. — В манастира. Предстоеше игра... и после, точно преди...

Не можеше да си спомни останалото. Подобно на блясък от светкавица, в мига, когато бе хвърлил поглед върху черната царица, пред очите му се бе мернало и собственото му минало. Едно обаче знаеше отвъд всяко съмнение:

— Името ми е Саша — каза той. — А ти си моята майка. Татяна.

КЛЮЧЪТ

*„Има седем ключа за великата порта,
Като осем са в едно, а едното е от осем.“*

Алистър Кроули^[1],
„АНА“

Все още не можех да открия ключа. Все пак историята на Ним, която бях чула снощи, даде отговор на няколко мои въпроса.

Ако Мини е имала копие на Черната царица и го е разменила за свободата на Татяна преди четирийсет години, това обясняваше втората царица, която баща ми е видял в Загорск.

Ако Мини е дала на Татяна рисунката на абатисата, за да я пази, това обясняваше защо тази важна част от мозайката не е попаднала в ръцете на майка ми заедно със събраните шахматни фигури.

Не можех да се отърва от мисълта, че толкова важната рисунка е защита в пълното ми с пух спортно яке. Добре помнех и първото кодирано съобщение, оставено от мама в Колорадо, онова, което трябваше да разреши още преди да вляза в къщата: повдигнатите на квадрат числа, които образуваха посланието: *Шахматната дъска е ключът.*

Но независимо от всичките снощни изводи и заключения на чичо ми, много въпроси още стояха нерешени. Бяха несравнимо повече от вече намерените отговори.

Така че докато Ним миеше съдовете от закуската, аз се въоръжих с лист и химикалка и се заех да запиша всичко, което предстоеше да бъде изяснено.

Първо, отговорите на ред въпроси не бяха единственото, което липсваше. *Майка ми* също липсваше, очевидно и новооткритата ми баба също бе изчезнала. Къде бяха те? Каква роля играеше всяка от тях? Каква роля в Играта имаха всички останали, с които се бях сблъскала?

Хвърлих поглед върху записките си и установих, че нямам отговор на един още по-важен въпрос: на кого мога да се доверя?

Да вземем леля Лили. Когато се видяхме за последно, като част от „стратегията“ си тя бе предложила да опитаме да проследим следата с шахматната игра и евентуално подземните връзки на Базил Ливингстън. Лили бе пропуснала да спомене, че познанството ѝ с него съвсем не е просто бегло. В края на краищата Базил се занимаваше с организация на шахматни турнири, нали така? А през последните две години, откакто напусна Ню Йорк след смъртта на дядо си, Лили бе живяла в Лондон — втория дом на Базил. Сега пък, няколко дни след като бях отлетяла от Колорадо, Лили все още не ми се бе обадила да ми съобщи за тайнствената среднощна среща, която е имала в Денвър с дъщерята на Базил, Сейдж.

Следващ в списъка бе Вартан Азов, който благородно се бе съгласил да провери следата „Тарас Петросян“ и едва впоследствие бе споменал, че онзи, когото му предстоеше да „разследва“, бе собственият му втори баща. Ако Петросян наистина е бил отровен в Лондон, както подозираше Азов, странно беше, че младият шахматист не ми бе съобщил информацията, която ми подхвърли Розмари Ливингстън — Вартан бе единственият наследник на състоянието на Петросян.

Какво да кажа за самата Розмари, която ми бе съобщила повече, отколкото бе научила от мен снощи. Тя, изглежда, прекарваше във Вашингтон и в Лондон точно толкова време, колкото и благоверният ѝ съпруг Базил. Те двамата можеха да пътуват от едната половина на земното кълбо до другата, без никой да разбере. За бога, те дори не се преобличаха при подобно пътуване, камо ли да се регистрират по летищата. Бяха организирали частна вечеря на държавно ниво, подсигурана със забележително плътна охрана, а поканените бяха хора, движещи се из висшите ешелони на най-богатите и могъщите в света. По-интересното бе друго — семейство Ливингстън се познаваха отблизо както с покойния Тарас Петросян, така и с доведения му син Вартан от времето, когато той е бил малко момче.

Последен, но не и по важност, бе свадливият баск, шефът ми Родолфо Бужарон, който, изглежда, знаеше повече за всичко и всекиго, отколкото даваше да се разбере. Той ми разказа уникалната баска версия на предисторията на Играта и шаха Монглан — нещо, което

никой друг не ми бе споменавал. Но също така отнякъде той знаеше предварително за партито за рождения ден на майка, бе подхвърлил и нещо за моята и нейната рождена дата. Единствено негова бе и странната идея, че тя и аз може да играем в противникови отбори.

Ним все още плискаше вода в кухнята, аз прегледах записките и драснах имената на няколко второстепенни персонажи: Нокомис, Сейдж, Леда и Еремон — все хора, които добре познавах, но които, изглежда, бяха само пешки в Играта, маловажни играчи, ако изобщо бяха играчи.

От цялата тази картина постепенно изплува една неизвестна величина, която остана самотна и дразнеща като възпален зъб. Единственият човек, когото майка бе поканила, но за когото аз не бях чувала и дума преди деня на партито в Колорадо.

Гален Марч.

Опитах да прехвърля през главата си събитията от онзи ден и неговата роля в тях и тогава ме озари прозрение: изглежда, никой друг от присъстващите на партито не го познаваше добре!

Вярно, Ливингстънови бяха пристигнали заедно с него и го бяха представили като „новия съсед“, а по-късно го бяха закарали заедно със Сейдж в Денвър с частния си самолет. Сега обаче си спомних, че на партито миналия петък Гален Марч всъщност бе зает с това *той да задава въпроси* на околните, сякаш ги срещаше за пръв път. Ами да, дори фактът, че се е срещал с майка ми преди, също се основаваше само на неговите собствени думи! Каква ли бе връзката му — ако изобщо имаше такава — със скорошната смърт на Тарас Петросян? Да, определено се налагаше допълнително разследване около личността на собственика на ранчо „Скай“. Изобщо не ми вдъхваше доверие.

Разбира се, в списъка присъстваше и Ним. Знаех, че през последните няколко часа моят обикновено загадъчен чичо бе разкрил раните на душата си, бе споделил с мен може би повече, отколкото с когото и да било друго през целия си живот. Нямахше нужда да го питам как е влязъл в апартамента ми снощи, защото бях сигурна, че го е направил по онзи начин, с чиито демонстрации ме забавляваше, когато бях малка: Ним можеше да разбие почти всеки съществуващ сейф и да отвори всяка ключалка. Но със сигурност трябваше да задълбая около някои други теми. Все още имаше открити въпроси, а отговори на тях бе в състояние да даде само Ним.

Макар че моето разследване можеше да доведе просто до голяма купа зелен хайвер, заслужаваше си поне да проверя дали някои от напипаните следи не са действително горещи. Например:

Кога Ним за първи път е — както самият той каза — „подмамил“ майка ми в Играта? И защо? Какво общо има нейната рождена дата — а и моята — с ролите, които ние двете играем?

Какви са били тези служби към американското правителство, които чичо е уредил за родителите ми още преди да се родя? Защо те двамата никога не обсъждаха работата си пред мен?

А, и нещо по-актуално. Как майка ми се е сдобила с всички тези кодирани загадки, които ми бе оставила в хижата в Колорадо, ако Ним не ѝ е помогнал да ги състави?

Канех се да запиша още някои мисли в списъка, но в този момент Ним се върна в дневната, бършейки ръцете си в кърпа, затъкната в колана.

— А сега на работа! — рече той. — Съгласих се с твоя шеф, който настояваше да те предам отново под негово попечителство, преди да мръкне — добави чичо с кисела усмивка. — Нощна смяна ли работиш, или тук има замесени някакви вампирски взаимоотношения?

— Родо е в състояние да ти изсмуче кръвчицата, съгласна съм — потвърдих. — Сега се сецам, ти май не познаваш никого от колегите в „Суталде“?

— Освен платинената блондинка с ролерите, която тази сутрин достави продуктите, за които бях помолил. Но и с нея не съм се запознал — тя просто остави всичко в антрето и си тръгна, преди да успея да ѝ благодаря дори.

— Това е Леда, отговаря за коктейлите. Но другите не ги знаеш — отвърнах. — Никога ли не си стъпвал в ресторанта, не си ли виждал каменните пещи?

Ним поклати глава.

— Мястото е тайнствено, както разбирам?

— Оттам също се появиха някои неясноти, които трябва да разреша — отвърнах. — Вчера сутринта в мое отсъствие някой е нагласил шиша с печеното агне неправилно и стопената мазнина покапа и загоря по камъните на пещта. Подобно нещо никога не се е случвало преди — в ресторанта сме като в казарма, — а Родо изобщо не ми се видя изненадан. А пък предната нощ, когато се върнах от

Колорадо, някой ми беше оставил долу на стълбите броя на „Вашингтон Поуст“ от седми април с лепната на него бележка. Да не си бил ти?

Ним повдигна едната си вежда и измъкна кухненската кърпа от колана си.

— Пазиш ли още вестника с бележката? Бих искал да им хвърля едно око.

Разрових се из книгите наоколо, измъкнах вестника с жълтата бележчица и му го подадох.

— Ето — посочих аз. — На листчето пише „Виж страница А1“. Мисля, че става дума за заглавието: „Войски и танкове атакуват центъра на Багдад“. Цялата работа е в нахлуването на американската армия в Багдад — мястото, където е създаден шахът Монглан. После се споменава, че нападението е започнало около две седмици по-рано, тоест на същия ден, в който майка се обади на всички ни по телефона да ни кани на партито си. Значи тогава Играта е започнала отново. Мисля, че онзи, който ми е оставил вестника, е искал да подчертае, че двете понятия — Багдад и Играта — по някакъв начин отново са се свързали. Може би по същия начин, по който това се е случило и преди хиляда и двеста години...

— Това не е всичко — намеси се Ним. Докато говорех, беше разтворил вестника и прегледал остатъка от статията. Сега вдигна поглед към мен и добави: — Смятам, че в случая всичко се крие в подробностите.

С Кий щяха да си паснат, помислих аз, с тази страст към фразеологизмите.

А на глас изрекох:

— Обясни ми.

— Статията обяснява какво са сторили нахлулите войски, за да обезопасят района. По-нататък следва интересната забележка, за „конвой от руски дипломати“, напуснали иракската столица. Конвоят по погрешка бил обстрелван от американските войски и няколко души били ранени. В същото време Централното военно командване на САЩ твърди, че по време на този обстрел в района не е имало никакви войски — нито американски, нито британски. Въпросът, който се набива на очи, е... — той пак повдигна едната си вежда, за да провокира моя отговор.

— Ами... Руснаците били ли са нападнати в действителност? — пробвах аз.

Без да отговори, Ним ми подаде вестника, сгънат на страница А1.

— Това *все още* не е всичко. Чети нататък — предложи той и ми показва друга статия, която до момента не бях забелязала въобще.

АКЦИЯ ПО ПРЕТЪРСВАНЕ НА ЛЕТИЩЕ ДОВЕЖДА ВОЕННИТЕ ДО ТАЙНО
ПОМЕЩЕНИЕ

Прегледах текста набързо. Изглежда, във VIP терминала на някакво багдадско летище американски войници бяха открили нещо, което те „подозират, че е скривалище на президента Саддам Хюсеин. Богато обзаведено, то е оборудвано с украсена с дърворезба махагонова врата, позлатена санитария в банята и веранда с изглед към розова градина. Но най-интересен е облицованият с дървена ламперия кабинет с тайна врата, водеща до помещение под земята“. Войниците открили там оръжие. „Но — продължаваше статията — командването смята, че там има още нещо — таен изход за бягство.“

— Таен терминал за излитане, тайно помещение, таен изход и нападнат конвой от руснаци, за чиито жертви никой не отговаря. Какво ни казва всичко това? — попита Ним, като видя, че съм приключила с четенето.

Спомних си заръката на чичо, която той ми повтаряше, когато бях дете — никога да не пропускам да забележа, че всичко, което е веднъж сторено, може да бъде и развалено — както в шаха, така и в живота. Наричаше това „принципа на обратната пропорционалност“. Изглежда, в случая ставаше въпрос точно за това.

— Всичко, което влиза, може и да излезе? — предположих.

— Именно — отвърна Ним. По някакъв начин погледът му съчетаваше задоволство от откритата важна следа със загрижеността, че нещо друго неминуемо е било пропуснато. — Е, как смяташ, кой и или какво е *влязло* в Багдад през този таен терминал, това тайно помещение, този таен изход, а след това е напуснало Ирак по същия

път малко преди американците да нахлуят в страната? Малко преди майка ти да разпрати поканите за партито си?

— Искаш да кажеш, че нещо е пристигнало в Ирак от Русия? — попитах.

Ним кимна, стана и тръгна към палтото си. Измъкна от джоба му вече познатия кожен портфейл, отвори го и извади от него сгънатата хартия. Разгъна я и ми я подаде.

— Както знаеш, рядко търся нещо в Интернет — каза чичо, — но благодарение на глупостта, която майка ти прояви с организирането на онова нейно събиране, този път сметнах, че е разумно да се поровя в Мрежата.

„Принципът на обратната пропорционалност“, както и трийсетгодишната практика на Ним като компютърен специалист го бяха научили никога да не търси в Интернет.

— Ако ти разследваш *тях* — често ми казваше той, — много вероятно е по същото време те да разследват *теб*.

Листът хартия представляваше лекъосана разпечатка от прессъобщение на напълно неизвестна руска информационна агенция с дата деветнайсети март. Някаква „християно-ислямска делегация с мироопазваща мисия“ тъкмо се бе завърнала в Русия от Багдад. Останалото просто ми отвори очите за много неща.

Сред важните личности, влизащи в делегацията — тя включваше православни руски епископи, главния мюфтия и председателя на руския мюсюлмански съвет, — се мъдреше едно име, което щях да знам, ако бях останала в света на професионалния шах. Ясно беше обаче, че *всички останали* на партито в Колорадо го знаят — Кирсан Илюмжинов, президент на руската република Калмикия, човек, натрупал сам милиарди още преди да навърши четирийсет години.

По-важен беше интересният факт, че в момента Негово превъзходителство президентът на малко известната република Калмикия беше също така и председател на FIDE — Световната шахматна федерация. Да не споменаваме, че той бе и най-богатият човек в историята на шахмата. Беше спонсорира турнири в Лас Вегас, а в родния си град бе построил шахматен квартал — с улици на черни и бели квадрати и сгради с форма на шахматни фигури!

Втрещих се в чичо ми. Бях останала без думи. Пред този тип Тарас Петросян и Базил Ливингстън изглеждаха като двама аматьори.

Истински ли бе този човек?

— Който и да е обстрелвал дипломатическия конвой вчера, много е закъснял — мрачно каза Ним. — Каквото и да е било скрито в Багдад, със сигурност вече е изнесено оттам. Майка ти навярно е знаела това. Този факт дори може да обясни организираното парти и странните гости, които ти ми описа. Знаел го е и онзи, който е оставил вестника на стълбите ти рано в понеделник сутринта. Смятам, че трябва много внимателно да разгледаме още веднъж списъка с гости на майка ти.

Подадох му бележките, които бях правила досега, и той ги заоглежда съсредоточено. После седна до мен на дивана и отвори чиста страница на жълтия ми бележник.

— Да започнем с този тип Марч — каза той. — Написала си малкото му име като G-A-L-E-N^[2], но то ще ни разкрие доста неща, ако го запишем в неговия галски вариант.

Ним написа името. После под него записа всички съставлящи го букви в техния азбучен ред.

„Gaelen March
aa c ee g h l m n r“

Играехме същата игра, когато бях малка — анаграми с имена. Аз се справях добре, но не можех да стъпя и на малкото пръстче на чичо ми. Той изписа отговора на анаграмата, за да го видя, а аз вдигнах очи към него с ужас.

Анаграмата гласеше: *Charlemagne*^[3].

— Не е много тактичен, нали? — сбърчи вежди Ним. — Разкрива картите си, намеренията си, че и се подписва отгоре на всичко.

Не можех да повярвам! Гален Марч не просто се бе преместил напред в списъка с най-подозрителните участници в Играта. Нещо повече — бе заел челното място!

Но Ним още не бе приключил.

— Естествено, като вземем предвид средновековната сага, която ти е разказал твоят баски шеф вчера, трябва да предположим наличието на някаква връзка между него и новия ви колорадски съсед

— каза той, разглеждайки внимателно записките ми в търсене на още подробности. — А като стана дума за мосю Бужарон, колкото по-скоро разбереш какво още е имал да ти казва той, толкова по-добре. От наблюденията, които си записала тук, съдя, че онова, което той знае, може да се окаже особено важно. Забравих да го питам той тази вечер ще идва ли, за да проведете отложената от тази сутрин среща?

— Забравих да ти кажа — отвърнах. — С това отлагане... Не знам дали въобще ще мога да видя Родо днес. Той обикновено готви вечер, а аз поемам нощната смяна и се занимавам с огньовете, след като си е тръгнал. Затова е искал да е сигурен, че довечера ще съм свободна и на линия. Ще трябва да му звънна и да се разберем кога да проведем нашия разговор.

Огледах се и забелязах, че май и телефонът от гостната бе изчезнал. Станах, взех дамската си чанта от масата, където я бях оставила, разрових се в нея и измъкнах мобилния си телефон, за да се обадя на Родо. Преди още да отворя капачето и да го включа, Ним прекоси стаята и го грабна от ръцете ми.

— Откъде го взе? — излая той. — Откога е в теб?

Аз го зяпнах.

— От няколко години вече — отвърнах объркано. — Родо държи да ни намира по всяко време...

Ним сложи пръст на устните си. Върна се до дивана, взе жълтия бележник и надраска нещо на него. После ми го подаде заедно с химикалката, гледайки ме многозначително. След това се зае да оглежда мобилния ми телефон, който държеше в ръка.

Пиши тук отговорите си — прочетох аз. — Някой друг наскоро да ти е пипал мобилния?

Тъкмо щях да поклатя глава отрицателно и се сетих кой точно го бе пипал съвсем скоро и се проклех наум.

Хората от Сикрет Сървис — написах. — Снощи.

Телефонът беше в ръцете им с часове. Достатъчно време да сложат в него бомба или един господ знае какво, помислих.

— Нищо ли не научи от мен през всичките тези години? — промърмори под нос Ним, като прочете отговора ми. После отново задращи по бележника:

Използва ли го, след като ти го върнаха?

Отново се приготвих да отвърна отрицателно, но се сетих, че го бях използвала.

Само веднъж. Опитах да се обадя на Родо — написах аз и подадох бележника на чичо.

Ним закри очи с ръка и поклати глава. После отново се захвана да пише по бележника. Отне му доста време, през което аз седях като на тръни. Но когато най-последно прочетох написаното, стомахът ми се преобърна и закуската се надигна към гърлото ми.

Значи си го активирала — бе написал Ним. — Когато са ти го взели, са свалили от него всичките ти телефонни номера, съобщения или запаметени кодове. Сега те всичките са в техни ръце. А ако си включвала телефона дори и само веднъж след като са ти го върнали, чрез него са подслушали всичко, което си казахме с теб в тази стая.

Господи, как бе възможно да се случва всичко това?

Щях да напиша нещо в отговор, но Ним ме сграбчи за лакътя и ме избута до мивката в кухнята. После накъса вътре всичките ни бележки, в това число и записаните наблюдения, драсна клечка кибрит и ги запали. После отми пепелта в канала.

— След малко ще звънеш на Бужарон — каза той високо.

Безмълвно оставихме телефона ми на масата в кухнята, слязохме долу и излязохме пред къщата.

— Твърде късно е вече — каза чичо. — Не съм сигурен дали са ни подслушали, или не, но не можем да пренебрегнем факта, че ние сме наясно, че те може и да са научили всичко от нас. След малко ще вземем всичко ценно от апартамента ти и ще отидем някъде, където никой не ще може да ни подслушва. После ще се опитаме да преоценим ситуацията трезво.

Защо не се бях сетила за мобилния още сутринта, в момента, в който Ним ми каза, че е преместил всички останали телефони от къщата? Спокойна бях за нещата, които си бяхме казали снощи на моста, може би дори и за онова, което говорихме на закуска — все пак тогава бяхме в друга стая. Но онова, което разисквахме тази сутрин, толкова близо до мобилния... Усетих как ме обхваща истерия.

— О — казах със сълзи на очи. — Толкова съжалявам, чичо Слава. Аз съм виновна.

Ним ме прегърна през раменете, притегли ме към себе си и ме целуна по косата, както правеше, когато бях малка.

— Не се тревожи — каза той меко. — Само се боя, че новите факти малко ще променят разписанието ни.

— Разписанието ли? — погледнах го аз. Лицето му бе потъмняло.

— Това означава — добави чичо, — че вече няма значение с колко време сме си мислели, че разполагаме, за да открием майка ти. В момента нямаме никакво време.

[1] Едуард Александър (Алистър) Кроули (1875–1947) — британски окултист, писател, алпинист, поет, йога и вероятен шпионин. Влиятелен член на множество окултистки организации. „АНА“ е известна негова поема. — Б.пр. ↑

[2] Тук ще се използва оригиналното име на героя, изписано на латиница, тъй като само така става ясна закодираната в него анаграма. — Б.пр. ↑

[3] Charlemagne — Карл Велики. — Б.пр. ↑

ТВЪРДЕ МНОГО ЦАРИЦИ

*„Мрачни заговори, тайни общества,
среднощни срещи на отчаяни мъже, невъзможни
планове — такава било ежедневието тогава...“*

Дъф Купър,
„Талейран“

*Валансе, долината на Лоара
8 юни 1823 г.*

*„Само във Франция човек може да познае пълния
ужас на живота в провинцията.“*

Талейран

Шарл Морис дьо Талейран Перигор, принц на Беневан, седеше в малкия кабриолет между две дечица, облечени в ленени летни туники и с големи сламени шапки на главите. Напред вече бяха заминали прислужниците и Карем, наскоро завърналият се готвач на Талейран. Той бе тръгнал пръв с кошница и ножици през зеленчуковата градина, позволявайки на децата да помагат при избора на пресни продукти и цветя за трапезата тази вечер и за украсата на масата. Този ритуал се повтаряше всяка сутрин. Обикновено около масата на Талейран сядаха не по-малко от шестнайсет души.

Карем насочваше ножиците към различни храсти и лози, към туфички кресон и виолетов ревен, отрязваше стръкчета артишок и китки уханен дафинов лист, редеше малки пъстри тикви в кошниците на придружаващите го слуги. Талейран се усмихна, гледайки как децата пляскат с ръчички от възторг.

Съгласието на Карем да се върне във Валансе предизвика безграничната благодарност на Талейран и за това имаше редица причини. Съвпадение беше, че точно днес бе и рожденият ден на

Карем. Готвачът бе казал на децата, че тази вечер за десерт ще приготви специална изненада — a *rièse montée*: една от онези изискани архитектурни конструкции, пригответени от разтопена и изтеглена на нишки горена захар, на които Карем дължеше своята световна слава.

В момента Антонин Карем бе най-известният готвач в Европа. Популярността му бе нараснала още от миналата есен, когато бе отпечатал своята книга „Френският метр д’отел“. По академичната си задълбоченост тя бе нещо повече от проста готварска книга — в нея той сравняваше кухнята на древността с модерната кухня, даваше обяснение на ключовото място, което храната заема при различните култури, и начините, по които е свързана с всеки от четирите сезона. Много от приведените в книгата примери Карем бе почерпил от ранния си дванайсетгодишен опит, натрупан в кухните на Талейран в Париж и особено тук, във Валансе, където готвачът в тясно сътрудничество със самия Талейран бе изготвял различно меню за всеки отделен ден от тези дванайсет години.

След това Карем бе служил като главен готвач при ред други знаменитости, в това число при Уелския принц в Брайтън, при лорд Чарлз Стюарт — британския посланик във Виена, и при руския цар Александър I. По настоятелната молба на Талейран обаче сега Карем се бе съгласил да прекара няколкото летни месеца във Валансе, за да възстанови здравето си, докато новите му работодатели довършат ремонта на парижкия си палат. След това, независимо от сериозното белодробно заболяване, от което страдеше подобно на всички готвачи от своята епоха, Карем щеше да поеме поста главен готвач в домакинството на единственото семейство, което понастоящем можеше да си позволи да го наеме на пълен работен ден — Джеймс и Бети Ротшилд.

Тазсутрешният излет с Карем и децата из двайсет и петте акра на прилежащите към кухнята на Талейран градини беше, разбира се, просто претекст. Претекст за нещо друго, независимо че подобни ранни разходки бяха обичан навик на всички във Валансе.

Тази сутрин обаче бе специална по много причини. На първо място Морис Талейран, вече почти седемдесетгодишен, обожаваше да прекарва време в компанията на децата на племенниците си — двегодишната Шарл-Анжелик, дъщерята на Шарлот от племенника му

Александър, и Полин, наричана от всички малката Минет, дъщеря на Доротей и Едмон, която бе почти на три години и която Талейран наричаше свой малък ангел пазител.

Морис нямаше собствени законни деца. Шарлот, майката на Шарл-Анжелик, беше негова любима осиновена дъщеря от „неизвестни родители“. Талейран я бе довел мистериозно преди почти двайсет години след поредното си пътуване до минералните бани в Бурбон л'Арчимбо и двамата с мадам Талейран я бяха отгледали като свое дете, разглезвайки я максимално. Обличаха я в разнообразни костюми — испански, полски, неаполитански, цигански, даваха модни „детски балове“, за които говореше цял Париж — там децата се учеха да танцуват болеро, мазурка и тарантела.

Много неща обаче се бяха променили през последните двайсет години. Най-много се бе променил самият Морис. През всичките тези дни на монархия, революция, преговори и дипломация той бе служил на много правителства — във френския парламент по времето на Луи XVI, в Директорията, в Наполеоновата империя. Дори бе заемал поста регент на Франция преди възстановяването на Луи XVIII на престола.

Междувременно Играта също бе претърпяла най-различни поврати. Принцеса Дьо Талейран, някогашна съпруга на Морис с истинско име Катрин Ноел Ворле Гран, предишната Бяла царица, отдавна бе напуснала сцената. Преди почти осем години, на Виенския конгрес, Талейран заседаваше заедно с останалите европейски управници, убедени, че са се събрали да поделят Европа. Всички до един бяха силно изненадани, когато Наполеон избяга от остров Елба и се завърна триумфално в Париж, за да управлява още сто позорни дни. По същото време Катрин избяга от Париж в Лондон с испанския си любовник. В момента Морис плащаше на жена си издръжка, само и само тя да не припарва на по-малко от двайсет километра от Париж.

Играта бе свършила и с помощта на Морис повечето фигури бяха попаднали в ръцете на Черния отбор. Наполеон бе свален от престола и вече не бе сред живите. В момента властта отново бе в ръцете на Бурбоните — едно семейство, което, по думите на Талейран, „не бе научило нищо и не бе забравило нищо“. Управляваше Луи XVIII — крал, сам управляван от Крайните, група зловещи мъже, които желаеха да върнат времето назад, да анулират конституцията на Франция и да унищожат всичко, за което се бе борила революцията.

Морис също бе въвн от играта. Носеше безсмислената титла висш канцлер и му бе отпусната издръжка, но бе отстранен от политиката, живееше на два дни път от Париж в имението си, обхващащо четирийсет хиляди акра от долината на река Лоара, подарено му някога от император Наполеон.

Талейран се бе оттеглил, но не бе сам. Доротейя дьо Курлан, бивша дукеса на Дино и една от най-богатите жени в Европа, омъжила се за племенника на Морис Едмон едва шестнайсетгодишна, след Виенския конгрес бе останала спътничка в живота на Талейран. Като изключим публичното ѝ помирение с Едмон няколко месеца преди раждането на Полин.

Тази сутрин Морис бе дошъл с децата в градината поради съвсем друга причина: от отчаяние. Седеше в кабриолета между две деца. От едната му страна бе биологичната му дъщеря Полин, наречена Минет, родена от възлюбената му „малка мармузин“, Доротейя, дукесата на Дино. От другата — Шарл-Анжелик, дете на другата му биологична дъщеря, Шарлот. Вълнуваха го чувства, които много искаше да си изясни, просто за самия себе си.

Дни наред усещаше, че нещо страшно предстои да се случи, нещо, което ще промени живота му, нещо странно. Чувство, което не бе нито радост, нито горчивина. Изпълваше го сякаш усещане за загуба.

Но от друга страна, усещането може би подсказваше нещо точно противоположно.

Морис бе горял от страст в обятията на много жени, в това число и на собствената си съпруга. Чувстваше грижовна, почти роднинска обич към Доротейя, майката на Полин, която, вече трийсетгодишна, споделяше живота и леглото си с него през последните осем години. Но Морис знаеше, че усещането за загуба е предизвикано от отсъствието на единствената жена, която бе обичал истински: майката на Шарлот.

Мирей.

Заради неизменната опасност се налагаше да крие от милата Шарлот съществуването на собствената ѝ майка, дори днес, когато поредната партия на Играта бе вече приключила. Имаше най-смътна идея за това как щяха да стоят нещата сега, ако Мирей бе останала с него, ако се бе отказала от мисията си, която впоследствие я бе

погълнала изцяло. Ако бе забравила за шаха Монглан и за кървавата, ужасна, разрушаваща човешкия живот Игра. Какъв ли щеше да бъде животът му, ако Мирей бе останала до него? Ако се бяха оженили? Ако бяха отгледали заедно двете си деца?

Двете си деца. Ето. Най-сетне го призна.

Това бе причината, поради която Морис бе настоял да изведе тази сутрин с кабриолета малките Шарл-Анжелик и Минет и да погледат цветята в градината. Обикновена разходка със семейството — това бе нещо, което Морис никога не бе изпитвал, дори когато сам бе дете. Зачуди се какво ли би било, ако тези две дечица бяха техни — негови и на Мирей?

Мимолетното усещане за присъствието на семейство го бе споходило само веднъж — преди двацет години, когато двамата с Мирей се бяха срещнали край парните бани в Бурбон л'Арчимбо. За Морис това бе нощ, изпълнена с пронизваща радост — тогава бе видял двете си деца заедно за първи път.

Онази нощ Мирей най-последно се бе съгласила да даде малката Шарлот на Морис, за да бъде детето отгледано от истинския си баща.

Същата нощ Мирей си бе заминала, отвеждайки със себе си десетгодишния им син, момчето, което Морис вярваше, че никога вече няма да види.

Днес обаче тази вяра бе разсеяна безвъзвратно от писмото, което бе получил преди две нощи с късната поща.

Талейран бръкна в пазвата си и извади лист хартия — писмото, което бе писано в Париж и носеше дата отпреди три дни:

„Господине,

Трябва да ви видя във връзка с въпрос от изключителна важност и за двама ни.

Току-що научих, че не сте в къщата си в Париж.

Ще дойда при вас във Валансе след три дни.

Покорно ваш,

Шарло“

* * *

Великолепната къща във Валансе с многобройните си куполи бе построена на хълм, така че кухните, вместо да се намират в мазето, бяха облени в светлина и гледаха към розовите градини, към морето от клонки, обсипани с пастелни цветове.

Морис Талейран седеше в градински стол точно пред вратите на кухнята, за да може едновременно да се наслаждава на уханието на розите и да следи процеса вътре. Толкова пъти бе наблюдавал как Карем извършва магическите си ритуали, че можеше да ги опише със завързани очи, но въпреки това да го гледа си оставаше едно от любимите му занимания.

Морис бе прекарал дълги часове от живота си в много кухни в компанията на десетки готвачи. Едно от най-големите му удоволствия беше планирането и провеждането на сложен обяд или вечеря, особено когато това бе свързано с професията му. Морис считаше добре планирания обяд за най-добрата смазка, гарантираща успешното и плавно движение на всякакви дипломатически отношения. На Виенския конгрес единственото послание на Талейран към новия му господар Луи XVIII, останал в Париж, бе: „Тук се нуждаем много повече от пълни чинии, отколкото от наставления.“ Да бъдат чиниите пълни, се бе погрижил Карем.

Морис добре разбираше, че вечерята този ден навярно щеше да се окаже най-трудната в цялата му продължителна и забележителна кариера — вечеря, която трябваше да бъде обмислена твърде внимателно. Тази вечер за първи път след двайсет години Морис щеше да види отново сина си. Шарло вече не бе малко момче, двамата щяха да имат много важни въпроси един към друг, всеки щеше да разкрие на другия много различни неща.

Морис обаче знаеше, че единственият човек, който разполагаше с отговори на всички въпроси, дори и на най-важния сред тях, бе същият, за чието идване тук, във Валансе, бе настоял самият Талейран в мига, в който бе получил писмото от сина си. Този човек бе близък до сърцето на Морис, бе спечелил доверието му и знаеше много от тайните му. Човек, отхвърлен като дете от собственото си семейство, но въпреки това достигнал зашеметяващи висини — също като Талейран. Човек, който дълги години бе помагал иззад кулисите за успехите на различните мисии на Морис в кралските дворове на

Европа. Човек, когото Талейран считаше за свой син — по дух, не по кръв.

Същият човек, който в момента забавляваше цялата прислуга в кухнята точно зад тези големи прозорци, докато приготвяше предвидената за децата вечеря.

Единственият жив човек, освен самия Морис, който знаеше цялата му история.

Това бе известният готвач Мари-Антоан Карем — Антонин.

* * *

Медната купа с разтопена захар бълбукаше на огъня. Карем я разбъркваше леко, докато любопитните очи на прислугата и децата край него станаха повече от трийсет, всички завладени от обаянието на великия *maître d'hôtel*, на майстора готвач. Карем пръсна малко лимонена киселина във врящата стопена захар и мехурчетата станаха по-големи и тънки, сякаш стъклени.

Сместа бе почти готова.

После готвачът направи нещо, което винаги бе удивлявало незапознатите със сладкарското изкуство. Потопи голата си ръка в специално приготвения съд с ледена вода, после бързо я топна във врящата захар и отново я върна във водата. Децата изпискаха от ужас, а мнозина от кухненската прислуга ахнаха.

Готвачът взе остър нож, натопи го в разтопената захар, после го постави във водата и полепналата захар се отчупи от него.

— *Bien!*^[1] — обяви Карем на смаяната публика. — Готови сме за изтеглянето на нишките!

Повече от час събралата се група наблюдаваше как майсторът готвач с участието само на един застанал до него помощник, който му подаваше бързо нужните инструменти, изпълняваше едновременно ролята на опитен хирург, на майстор зидар и професионален архитект.

Горещата захар потече през медната фунийка в приготвените калъпи. Вътрешността им бе предварително намазана с тънък слой орехово масло, за да може изстиналите захарни фигурки после лесно да се отделят. Когато всички калъпчета бяха напълнени и нужните фигурки — готови, Карем с помощта на специално създадените от

самия него за тази цел вилици с източени зъбци започна, подобно на венециански майстор стъклар, да хвърля във въздуха искрящи панделки от течна захар, да ги сплита на източени плитки, наречени *cheveaux d'anges* — ангелски коси, и да ги нарязва на дълги, подобни на колони късове.

Талейран наблюдаваше всичко през прозорците на розовата градина. Когато Карем приключи с най-трудната и опасна част от операцията, по време на която не биваше да бъде разсейван, и изработените захарни форми се бяха втвърдили като кристал, Морис влезе в кухнята и седна до децата.

Карем бе работил много дълго за него и Морис отлично знаеше, че приказливият готвач няма да устои още дълго пред тази многобройна публика и със сигурност щеше да изложи пред нея уменията и знанията си, независимо от вредата, която всяко подобно упражнение нанасяше на и без това крехкото му здраве. А Морис искаше да чуе думите на Карем.

Талейран загледа с останалите как готвачът продължи работата си с разтапянето на ръбчетата на всяка фигурка, опирайки в нея горещ въглен, взет от мангала така, че тя сама да залепне към съседната. Всеки път, когато Карем се навеждаше над въглените и вдишваше дима, той едва успяваше да потисне кашлицата си, проклятието на готварската професия — дробовете почерняваха от дългото излагане на дима от дървени въглища. Помощникът му наля чаша шампанско, от което Карем да пийва, докато работи. Готвачът сглобяваше десетките захарни парченца и малко по малко изпод ръцете му започна да израства сложна и прекрасна конструкция. Карем най-последно прочисти гърлото си и заговори на Морис и на събралите се в кухнята:

— Всички сте чували историята на моя живот — започна той. — Всички знаете как, подобно на Пепеляшка, съм се издигнал от пепелта на пълната неизвестност до дворците на Европа. Как като малко парцаливо дете, изоставено от баща си пред портите на Париж, отначало бях намерен и взет на работа от известния сладкар Бейли. Как в края на краищата започнах работа като помощник-готвач при великия Буше, готвача на принц Талейран, отначало в дома на Конде.

Самото споменаване на името Буше предизвикваше благоговение във всички европейски кухни. Всички знаеха, че Буше е уважаваният

майстор готвач на принц Конде, наследник на едно от най-могъщите семейства във Франция.

Буше бе последен от дългата поредица известни готвачи, работили за Конде, като се започне с почти легендарния Вател, самоубил се, хвърляйки се върху кинжала си, след като морските дарове не успели да пристигнат навреме за един банкет. Буше дълги години бе обучавал чираци и помощник-готвачи в кухните на Конде в Париж и Шантий. Неговите ученици по-късно станаха майстори готвачи в най-известните домове на Европа и Америка. Сред тях бе Джеймс Хемингс, готвачът роб на Томас Джеферсън, учил се от Буше през петте години, прекарани от американския дипломат във Франция.

После, когато Луи-Жозеф, царстващият принц на Конде, напусна страната, за да поведе австрийската армия срещу революционна Франция, Талейран бе онзи, който спаси готвача му Буше от зверското нападение на простата тълпа и му даде работа.

После пък Буше откри младия майстор на пайове в сладкарницата на Бейли и го представи на мосю Талейран.

— Точно като Пепеляшка — продължи Карем. — А и с име като моето, Карем, което е съкратено от *quarantieme* — четирийсетдневния Велик пост, започващ от *dies cinerum*, Пепелната сряда, всеки би помислил, че ще се интересувам повече от пепелта и себеотричането, тоест от древната традиция на постите, а не от изкуството на пиршеството! Но от моите учители и наставници научих нещо много тайнствено за връзката между пира и постите, научих и за тяхната обща връзка с огъня. Но всъщност избързвам. Първо искам да поговоря за този сложен сладкиш, който правя за Негово височество и за гостите му тази вечер.

Карем хвърли поглед към Талейран, който му кимна да продължи. Готвачът извади парче пергамент с изрисувани върху него странни фигури — арки и прави линии, после извади върху него една от захарните форми от калъпа ѝ — осмоъгълник с диаметър от около метър. След това, една по една, започна да вади от формите им все по-малки и по-малки захарни осмоъгълници и да ги подрежда един върху друг така, че образуваха нещо като стълба. Накрая с помощта на специалните щипци Карем взе една от изплетените захарни колони и я допря леко до горещите въглени, преди да продължи едновременно да сглобява и да говори.

— От майстора сладкар Бейли за първи път научих за прекрасното изкуство на *архитектурата* в кухнята — каза готвачът. — Той ми позволяваше да уча нощем и да прерисувам конструкциите на антични сгради, които бе взел назаем от хранилищата на Лувъра. Тогава разбрах, че изящните изкуства са пет на брой: живопис, скулптура, поезия, музика и архитектура, а най-висшата форма на архитектурата е сладкарството. Ръката ми стана силна и ловка като на опитен архитект или математик, научих се да рисувам плановете на античните конструкции на Древна Гърция, Древен Рим, Египет, Индия, Китай — един ден те щяха да се превърнат в архитектурни кулинарни шедеври от горена захар като този тук днес. Днес ви представям най-великата от древните постройки, първообраза на всичко, вдъхновявало архитекта Витрувий Полио. Нарича се Кула на ветровете — известната атинска осмоъгълна кула. В нея има планетариум и твърде сложен в техническо отношение воден часовник, конструиран от Андроник от Кир сто години преди Христа, който може да се види и днес. Витрувий пише: „Някои хора смятат, че съществуват само четири вятъра... Онези, които са ги изследвали по-внимателно обаче, твърдят, че броят им всъщност е осем.“ Осем: свещено число. То е залегнало в основата на повечето антични храмове на Персия и Индия още от най-дълбока древност.

Всички внимателно наблюдаваха как ръцете на майстора бързо се движат, сглобявайки архитектурните компоненти, които сам той сякаш по чудо бе създал. Когато захарната конструкция бе завършена, тя се издигаше на два метра над масата, надвесена над всички присъстващи. Осмоъгълна кула, възпроизведена с невероятни подробности — до решетките по малките прозорчета и фреските на върха ѝ, представящи лицата на осемте вятъра. Всички в кухнята, в това число и Талейран, заръкопляскаха.

* * *

Прислугата се върна към задълженията си, а Талейран и майсторът сладкар заедно се отправиха към градината.

— Справи се великолепно, както винаги — заговори пръв Талейран. — Боя се обаче, драги ми Антонин, че съм пропуснал нещо.

Точно преди да се заемеш с магическото реконструиране на тази несъмнено най-велика постройка на Древна Гърция, ти спомена някаква тайна, която те е вдъхновила за възстановяването на Кулата на ветровете. Помня, че беше нещо, свързано с пира и гладуването — с Великия пост? Признавам, че все още не мога да видя връзката между тях.

— Да, Ваше благородие — отвърна Карем и замълча за миг, за да погледне своя господар и наставник в очите. Двамата отлично знаеха за какво подпитва Талейран. — Самият Витрувий ни показва как чрез гномон^[2], който проследява движението на слънцето, и компас, който да ни помогне да изобразим идеален кръг, можем да постигнем формата на осмоъгълника. Той, както древните отлично са знаели, е най-свещената фигура, тъй като представлява средищната точка между кръга и квадрата. В Китай осмоъгълникът носи името *Ba'gua* и е част от най-стария способ на гадаене в света. В Индия осмица, повдигната на квадрат, носи името *Ashtapada* — Паяка. Това е и най-древната игра с дъска и фигури, която светът познава. Осмоъгълник е и основата на мандалата, задължителна при строежа на хиндуистките и персийските храмове на огъня. По-слабо известно е, че осмоъгълниците представляват и най-ранната форма на *олтара* — мястото, където се принасят жертви, където нещата търпят *изменение*, където небето бива сближено със земята от най-древни времена. Витрувий със сигурност е знаел това. По време на осемте празника на огъня, които се честват всяка година, изгорената в пламъците жертва към бога и последвалият пир са едно и също. Затова наричаме центъра на дома, центъра на храма и центъра на града *фокус* — тази дума означава „огнище“ — добави Карем. — Ние, готвачите, до един сме благословени. Да бъдеш готвач, или *magus*, повелител на огъня, повелител на пира и жертвоприношенията, някога е била една от най-свещените професии.

Карем не можа да продължи нататък. Въпреки свежия въздух в градината или може би точно заради него хроничната му кашлица се върна и го задави.

— С тия въглища ти жертваш сам себе си за тази свещена професия, приятелю мой — отбеляза Талейран и вдигна ръка да повика слугата, който притича от къщата с чаша шампанско и я подаде на готвача. Когато слугата се отдалечи, Морис добави: — Разбира се, ти си наясно защо те повиках тук, нали?

Карем кимна. Продължаваше да сръбва от шампанското в опит да възстанови дишането си.

— Аз затова и побързах да дойда, Ваше благородие, макар че може би не биваше да бързам, защото, както виждате, съм болен — успя да изговори той най-после. — Става дума за онази жена, нали? Тя някак си се е завърнала. Същата онази жена, която дойде късно една вечер в Париж, още по времето, когато бях помощник-готвач на Буше във вашия дом, Отел Галифе на улица „Дьо Бак“. Жената, която покъсно се появи в Бурбон д'Арчимбо заедно с Шарлот. Жената, за която ме карахте да събирам всички онези фигури. Мирей...

— Не трябва да говорим за това на висок глас, верни ми приятелю — прекъсна го Талейран. — Ти и аз сме единствените хора на този свят, които знаят цялата история. Наистина, скоро ще ни се наложи да я споделим с някого — всъщност това ще стане още тази вечер — и аз те моля да съхраниш силата си за тази среща. Ти си единственият, който вероятно ще бъде в състояние да ни помогне, защото, както ти е известно, единствено на теб съм доверил цялата истина.

Карем кимна, за да покаже, че отново е готов да изпълнява желанията на човека, когото смята и винаги е смятал за свой най-любим господар. Дори за нещо повече.

— Очакваме жената да пристигне във Валансе тази вечер, така ли? — попита той.

— Не. Ще пристигне синът ѝ — отвърна Талейран. После сложи ръка на рамото на готвача в знак на неочаквана близост. Пое дълбоко дъх и добави тихо:

— Неин и мой син.

* * *

Морис гледаше сина си за втори път откакто се бе родил. Гърлото му беше стиснато. В съзнанието му нахлу същата горчивина, която изпита при раздялата им преди двайсет години в Бурбон д'Арчимбо.

Цялото домакинство бе вечеряло, децата вече спяха. Морис наблюдаваше залеза, който постепенно преливаше във виолетов здрач.

Това бе любимият му час на деня. В душата му се бореха хиляди противоречиви чувства.

Карем бе оставил Талейран и Шарло да си поговорят с уговорката, че по-късно ще се присъедини към тях с малко буренце отлежала мадейра и ще им даде отговори на няколкото въпроса, които бащата и синът щяха да му зададат.

Морис се взираше над малката градинска масичка, която готвачът бе наредил да изнесат под клоните на огромната липа в парка. Оглеждаше старателно младия, доста романтичен на вид мъж, плод на собствената му страст преди повече от трийсет години. Да го гледа, бе учудващо болезнено.

Шарло, току-що пристигнал от Париж, дори не бе успял да свали пътническите си дрехи — беше изтупал само прахта от пътя и сменил ризата и връзката си. Медночервената коса бе вързана на тила на опашка, от която се бяха измъкнали няколко непокорни кичура. Този мъничък детайл събуди у Талейран спомена за сладко ухаещите ягодиворуси къдрици на Мирей, в които принцът заравяше лице, докато правеха любов.

Това беше, преди тя да го напусне.

Морис се опита да се върне към реалността. Направи му впечатление, че във всички останали подробности Шарло прилича на баща си. Студените очи ясно даваха да се разбере, че няма да издадат нито една от дълбоко скритите мисли на собственика си, високите вежди, волевата цепната брадичка и чипият нос недвусмислено сочеха старата благородническа кръв на рода Талейран от Перигор. Изненадващо чувствените устни говореха за роден ценител на скъпите вина, красивите жени, на епикурейския начин на живот.

Синът му едва ли бе склонен да се отдава на подобни удоволствия.

Като си спомни въпроса за кръвното родство, Морис се сети и защо бе последвал съвета на Шарло — още като малко момче беше предложил сестра му Шарлот да бъде омъжена в рода Талейран. Причината бе да избегне съдбата на брат си. Благодарение на неблагоприятното на родителите си, Шарло бе незаконен, така че не можеше да се ползва от правата на първороден, не можеше дори да наследи собствеността на баща си. Морис не бе в състояние да направи много по този въпрос, все пак ставаше дума за френския закон.

Очевидно физическите данни на Шарло щяха да си останат единственото негово наследство от благородния род Талейран-Перигор.

Самите черти на Шарло обаче сякаш се бунтуваха срещу вродените белези, които издаваха. Морис бързо разбра това. Устата на младия мъж може и да говореше за прекомерна чувственост, но начинът, по който бе разположена, подсказваше наличието на вътрешна решимост — същата, която бе довела Шарло днес тук от далечни земи в преследване на важна цел. По лицето на Шарло бе изписано, че тази цел не е поставена от майка му, а е негова собствена.

Ами очите, които на пръв поглед изглеждаха ледени и хладнокръвни... В индиговосините им дълбини лежеше тайна. Ясно беше, че Шарло е пропътувал дълъг път с намерението да я сподели с баща си и с никой друг.

Това наблюдение даваше на Морис поне искрица надежда, че тази среща, това повторно събиране в крайна сметка може и да не се окаже точно това, което Талейран си бе представял и от което се бе боял през всичките тези двайсет години. Принцът знаеше, че е настъпило време той също да разкрие някои неща пред сина си.

— Сине мой — започна Морис, — Антонин Карем скоро ще дойде да се присъедини към нас. Така трябва. През всичките тези години, когато се налагаше да изпълнявам някои важни задачи по заръка на майка ти, Антонин бе човекът, в чиито ръце бях поверил своя живот и живота на всички ни. Но преди той да е дошъл, нека поговорим открито. Отдавна се налагаше да го сторим. Като твой баща аз диря и моля за твоята прошка. Ако не бяха годините ми и положението, в което се намирам, бих паднал сега на колене да целуна ръката ти и да умолявам...

Морис млъкна, защото Шарло се бе изправил и бе заобиколил масата. Помогна на баща си да се изправи на крака, наведе се и целуна ръцете му. После го прегърна.

— Разбирам какво чувстваш, татко — каза Шарло. — Но бъди спокоен, не съм дошъл за това, за което си мислиш.

Талейран го изгледа отначало шокирано, но после леко се усмихна.

— Бях забравил за дарбата ти — призна той. — За способността ти да четеш мисли и да предсказваш.

— *Самият аз* почти я бях забравил — отвърна на усмивката му Шарло. — Не съм дошъл тук да търся сестра си Шарлот, както ти се опасяваш в момента. Не, виждам, че обичаш силно Шарлот и искаш да я защитиш, така че, що се отнася до мен, смятам че засега тя няма нужда да знае нищо за нас двамата. Нито пък за в бъдеще ще трябва да има каквото и да било общо с шаха Монглан и с Играта.

— Мислех, че Играта е приключила! — извика Талейран. — *Не може* да започне отново. Точно за да предотврати това, Мирей позволи аз да отгледам малката Шарлот тук, в безопасност. Далеч от шаха, далеч от фигурите, далеч от Играта! Далеч и от собствената ѝ майка, Черната царица, защото така гласеше пророчеството!

— Пророчеството бе погрешно — възрази Шарло. Вече не се усмихваше, макар да продължаваше да държи ръцете на баща си в своите. — По всичко личи, че Играта отново е започнала.

— Отново! — извика Талейран ужасено. После понижи глас, макар че наоколо нямаше никой, който да ги чуе. — Но, Шарло, *ти самият* изрече онова пророчество! „Играта може да започне отново, каза ти, когато противоположното се роди от пепелта.“ Как можеш да твърдиш, че сестра ти е в безопасност, ако Играта пак е започнала? Знаеш, че четвърти октомври, рожденият ден на Шарлот, е денят от годината, диаметрално противоположен на рождения ден на майка ти, Черната царица. Това не означава ли, както всички ние вярвахме през изминалите години, че ако е започнала нова Игра, Шарлот вече е новата Бяла царица?

— Грешал съм — тихо отвърна Шарло. — Играта отново започна. Белите направиха първия ход и една важна черна фигура изплува на повърхността.

— Но... — промърмори Талейран. — Не разбирам. — Видя Карем да върви към тях през моравата, отпусна се в стола си, вдигна поглед към Шарло и добави: — С помощта на Антонин Карем, който работи в различни домакинства и домове, успяхме да съберем почти всички фигури от Русия и Англия! Съпругата ми, мадам Гран, Бялата царица, е вече лишена от всякакво доверие, силите ѝ са престанали да действат или напълно са изчезнали! Мирей се крие дълги години на място, където никой не може да открие нито нея, нито фигурите. И въпреки това твърдиш, че всичко е започнало отново? Как е възможно Белите да са направили ход, а в същото време Шарлот да е в

безопасност? Коя важна фигура би могъл да притежава противниковият отбор? Коя фигура не е попаднала в нашите ръце?

— Точно това дойдох да разбера от теб и Карем — отвърна Шарло и коленичи до баща си на тревата. — Но знам, че всичко, което казвам, е истина, видях го със собствените си очи. Новата Бяла царица е крехко момиченце, но в нея се крие огромна сила. Държах в ръце ценната фигура, завладяна от Белия отбор, Бялата царица я пази в момента. Фигурата е Черната царица от шаха Монглан.

— Невъзможно! — възкликна Талейран. — Антонин тази фигура я донесе тук лично, беше я взел от цар Александър от Русия! Принадлежала преди на самата абатиса на Монглан. Александър обещал на Мирей да пази фигурата много преди да седне на престола. И е удържал обещанието си!

— Така е — каза Шарло. — Нали сам помогнах на майка ми да скрие тази фигура още по времето, когато я донесохте от Русия. Но Черната царица, която е в ръцете на Белия отбор сега, изглежда е била скрита от по-отдавна. Точно това дойдох да разбера. Надявам се Карем да ни помогне да узнаем как е възможно да съществуват две Черни царици.

— Ако Играта е започнала отново, както твърдиш — каза Талейран, — ако Белите внезапно са стъпили на дъската за първия си ход и са завладели тази важна фигура, защо са ти се доверили? Защо са разкрили картите си пред *теб*?

— Не разбираш ли, татко? — каза Шарло. — Точно тук се крие грешката ми, когато се опитах да изтълкувам пророчеството отпреди двайсет години. Белият отбор *все пак бе въздигнат* от пепелта на своята противоположност. Но не по този начин, по който аз си го представях. Не съм могъл да видя ясно пророчеството, защото то е включвало мен самия. — Талейран все още изглеждаше объркан и Шарло добави: — Татко, аз съм новият Бял цар.

[1] Добре! (фр.). — Б.пр. ↑

[2] Гномон (от гръцкото — γνῶμων, „указател“) е прост древен астрономически уред — отвесен прът на хоризонтална площадка, по чиято сянка може да се измери положението (височината и посоката) на Слънцето в небето. Гномон се нарича и частта в слънчев часовник, която хвърля сянка. Тя невинаги е отвесна. — Б.ред. ↑

ЧЕТИРИТЕ СЕЗОНА

„Seminare aurum vestrum in terram albam foliatum.

«Сейте златото си в бялата земя, покрита с листа». Алхимията (често наричана «Небесно стопанство») използва множество селскостопански метафори... Епиграмата... нуждата да се наблюдава като в огледало. Наученото от жътвата на житото... Забележителният трактат (*Secretum*), издаден в Лайден през 1599 г.^[1], сравнява детайлно действията, извършвани при отглеждането на пшеница, с операциите, влизащи в състава на алхимичната дейност.“

Станислас
Клосовски де Рола,
„Златната игра“

Според Ним не разполагахме с никакво време. Врагът — който и да беше той — в момента имаше предимство. Бях поставила изчезналата си майка, както и всички останали, в голяма опасност. Бях се проявила като пълна идиотка, пренебрегвайки предупрежденията, независимо че те блестяха ярко като семафори в самолетен хангар, както би се изразила Кий.

Ами аз самата? Ето ме на, избухвам в сълзи и ридая вече за трети път през последните дванайсет часа, после бърша очите си, оставям чичо да ме целува по косата, да оправя нещата и великодушно да се държи с мен така, сякаш отново съм на дванайсет години.

Ако не ме лъжеше паметта, по времето, когато наистина бях на дванайсет години, положението ми бе действително много по-добро от днешното. Бях дете шампион по шах от световна класа, видяло със собствените си очи как убиват баща му и след това успяло да

превъзмогне травмата и да продължи живота си. Какво ми ставаше сега, за бога? Изобщо не можех да измисля как да се измъкна от това ужасно положение.

Днешното ми поведение можеше да бъде обяснено по един-единствен начин: явно през последните десет години смесването в шейкър за коктейли „Молотов“ на рецептата за мис Самостоятелна личност, получена от Сейдж Ливингстън, и самовлюбеното самохвалство на открит огън от страна на Родо Бужарон бяха довели до разкашкването на онова, което някога бях считала за свой мозък, и превръщането му в нещо подобно на пържен банан.

Трябваше час по-скоро да се взема в ръце.

Да вървят по дяволите всички метафори, асоциации и хиперболи — „пълнен напред“, както би казала Кий, при това с пълно снаряжение.

Двамата с Ним постоянно си бърбехме за маловажни неща, за да отвличаме вниманието на подслушващите, докато чичо ми методично обискираше апартамента ми. В това число и мен самата. Имаше малък скенер металотърсач с размерите на парче тел и с негова помощ претърси всичките ми дрехи, порцелановите ми съдове, спалното ми бельо, книгите и мебелите, както и шаха, донесен от Колорадо, който извади от раницата ми, а после го подреди върху масата в гостната. Дадох му и липсващата черна царица, която досега бях носила в джоба си. Той я сканира и я постави на мястото ѝ на дъската.

После взе раницата ми и напъха в нея мои чисти дрехи от един от шкафовете вкъщи, прибра вътре и броя на „Вашингтон Поуст“. После се обърна към мен.

— Мисля, че подредихме апартамента ти възможно най-добре засега — рече той високо. — Сецаш ли се за още нещо, преди да излезем на разходка?

Кимнах, за да му покажа, че има още един въпрос. Посочих към зимния си пухен анорак, погледнах многозначително и отвърнах на висок глас:

— Трябва да се обадя на Родо за смяната тази вечер, преди да излезем. Все пак работя за този човек.

Ним опипваше гърба на пълното с пух яке, където бе скрита рисунката на шахматната дъска. Там бе по-твърдо, отколкото на останалите места. Чичо повдигна едната си вежда.

Кимнах му, но после внезапно ме озари идея.

— Може би е най-добре да звънна на Родо някъде отвън — подхвърлих аз. — Той имаше някакви поръчки към мен. Ще му се обадя по-късно, когато спрем да починем някъде, за да съм сигурна, че ще купя всичко, от което Родо има нужда.

— Ами да тръгваме тогава — съгласи се Ним и задържа якето, за да го облека. — Каретата ви чака, мадам.

Преди да излезем, взех опасния мобилен телефон от масата, където го бях оставила, и го напъхах между възглавниците на дивана, за да изглежда сякаш съм го изпуснала случайно. В този момент Ним протегна ръка към мен.

На дланта му лежеше швейцарското му армейско ножче.

— За повече всепроникващи прозрения — подаде ми го той с усмивка и стисна многозначително якето. Отправихме се към вратата.

Стигнахме до Ем Стрийт в сърцето на Джорджтаун. Там вече гъмжеше от туристи, прииждащи от Националния парк по случай Фестивала на цъфналите вишни. Пред всеки ресторант се виеха опашки от чакащи да се освободи маса или място пред студения бюфет. Трябваше да криволичим из улиците, за да се разминем с всички. Тротоарите на Джорджтаун и без това бяха достатъчно тежък терен за преминаване с всичките кучешки мръсотии, хлъзгавите и смрадливи плодове, нападали от дърветата гинко билоба, с дълбоките пет сантиметра дупки на местата на липсващите плочки, с всичките колоездачи, които караха по тротоара, за да избягнат криволичещите таксита, с камионите, паркирали напреки пред железните порти на складовете, за да разтоварват в мазетата щайги със зеленчуци и каси с бира.

Но най-лошото бяха туристите, които винаги се държаха така, сякаш град Вашингтон им принадлежеше. Разбира се, всеки път, когато се замислех сериозно над този въпрос, стигах до извода, че той *наистина* им принадлежи.

— В сравнение с това място Манхатън изглежда спокоен — отбеляза Ним, който продължаваше покровителствено да държи раницата ми с една ръка, а с другата — мен, докато очите му обхождаха хаоса край нас. — Сега те водя на едно по-цивилизовано място. Там ще продължим разговора си и ще набележим план.

— Говорех сериозно. Трябва да изпълня някои поръчки — отвърнах. — Спешно е, а и мястото е само на една пряка оттук.

Ним обаче си имаше свое мнение за спешните задачи.

— Всяко нещо с времето си — отвърна той. — Знам много добре кога си яла за последен път. Но кога за последно *си се къпала*?

Къпала ли? Толкова ли ми личеше? Положих усилие да не се подуша сама на публично място и да установя колко лошо бе положението. Истината бе, че не си спомнях кога се къпах за последно, но със сигурност осъзнах, че това не се е случвало, откак напуснах Колорадо.

Въпреки това задачата, която си бях наумила, беше също толкова спешна и не можеше да чака.

— Защо не сподели педантичните си желания още докато бяхме в апартамента? — попитах аз. — Можех да си взема един душ там.

— В апартамента ли? — изсумтя Ним. — Във военен лагер има повече удобства. Но бездруго е твърде опасно да се връщаме. Ще изпълним поръчката, за която говориш, щом е толкова важна, но само ако се намира по път към моя хотел.

— Хотел ли? — попитах и го изгледах изненадано.

— Разбира се — отвърна Ним с усмивка, — нали ти казах, че съм в града от няколко дни, зает с издирването ти. Къде смяташ, че съм отседнал? Да не би в твоето спартанско убежище? Или в близкия парк?

В интерес на истината, не смятах нищо. Но ми бе трудно да си представя човек, потаен като Ним, да отседне на място с публичен достъп.

— Кой е хотелът? — попитах.

— Ще ти хареса — увери ме чичо. — Ще промениш атмосферата след този твой пуст и оборудван с подслушвателни устройства апартамент. А и ще се изкъпеш. Хотелът, наред с другите екстри, се гордее и със собствен басейн с олимпийски размери и най-добрата римска баня в града, да не споменавам, че осигурява пълно усамотение, така че с теб ще можем да разработим плана за следващия етап от нашата кампания. Съвсем не е далеч, точно в другия край на улицата. Казва се „Четири сезона“.

* * *

Може би защото произхождах от род на самообявили се *философи*, майстори на сложните теории като моя чичо Слава например, които винаги предпочитаха да достигнат истината по заобиколни пътища, самата аз никога не съм вярвала в постановката, че първият или най-бързо постигнатият отговор на някой въпрос е непременно верният. Не си падах по Бръснача на Окам^[2]. Но в случая бързината бе от жизнено значение — най-простото решение изглеждаше най-доброто, точно както при светкавичния шах. Докато вървахме, сбито изложих плана си на Ним и получих одобрението му.

Копирният център, който още използваше оригиналния правопис на името, което бе получил при откриването си през шейсетте, се намираше половин пресечка по-надолу по Ем Стрийт, точно между ресторант „Дим Сум“ и едно мексиканско заведение за хранене, чиято реклама се състоеше в грамаден вентилатор, който изхвърляше парите от готвеното направо на улицата. С Ним си проправихме път през тълпите озверели от глад туристи, надушили храна, за да се доберем до вратата на копирния център.

Той се състоеше от изнесен напред щанд за канцеларски материали и център с копирни машини отзад. Това бе единственото място в района, разполагащо с достатъчно голям ксерокс, който да може да копира цяла първа страница на „Вашингтон Поуст“. Да не говорим за нарисувана с кръв схема на шахматна дъска от осемнайсети век.

За щастие Стюарт, управителят на копирния център, беше почитател на останките от храната, готвена в един точно определен четиризвезден баски ресторант. Беше почитател също на помощник-готвачката, която му ги носеше тайно всеки път, когато се удадеше случай, както и на дългокраката приятелка на помощник-готвачката, която можеше да го изпързала яко с ролковите си кънки.

В Джорджтаун, както във всяко друго затворено племенно общество, на непознатите се гледаше с недоверие. Техните способности биваха източвани докрай, а след това ги захвърляха да гладуват по улиците, точно какъвто бе случаят с туристите отвън. Но сред местните, подобно на вътрешен кодекс на честта, действаше система от размяна на услуги, наречена „танто за танто“. Татко казваше, че в Русия наричали такива отношения *блатные*. Както и да е, ставаше дума за принципа на реципрочността.

В моя случай Стюарт уважаваше нуждата ми от поверителност. Когато нямаше никой друг наоколо, той ме оставяше сама да си снимам разни неща на голямата копирна машина, обикновено по поръчка на Родо. Освен това копирният център разполагаше с баня за служителите, която Стюарт ми позволяваше да ползвам. Голям плюс, като се има предвид импровизираният ми график днес.

Оставих Ним пред канцеларските материали да избере няколко твърди картонени цилиндрични кутии, скоч, самозалепващи се етикети и един малък телбод, всичките необходими за намисления от мен план. После си взех раницата, помахих на Стюарт, който в момента шумно снимаше някаква камара листа, влязох в банята и заключих вратата.

Извадих „Вашингтон Поуст“ от раницата, разтворих на пода първите страници, свалих анорака и го хванах обърнат наопаки, за да не се изсипе пухеният пълнеж. После с помощта на миниатюрната ножичка в швейцарското джобно ножче на Ним внимателно срязах конците на шева, направен от Вартан Азов.

Беше почти невъзможно да извадя рисунката, без да напълня цялото помещение с перушина, но в крайна сметка успях да изчистя парчето плат от полепналото по него и да го пъхна, без да го сгъвам, между страниците на вестника. После ги навих заедно на руло и ги пъхнах пак в раницата. Посъбрах перата от пода с малко влажна тоалетна хартия, хвърлих ги в тоалетната и пуснах водата.

Първи етап завършен.

Както се бяхме уговорили, с леко почукване по вратата Ним ми напомни, че е готов да се включи — етап номер две.

Отворих му. Той стоеше пред вратата на банята с найлонова торба, пълна с канцеларски принадлежности. Взех я от ръцете му, подадох му анорака, излязох и той зае моето място в банята.

Заключи се вътре, за да затвори подплатата на якето с телбод, а аз се отправих към копирните машини. Шумът беше оглушителен. За мен това бе добро дошло, така можех да се съсредоточа върху задачата си, без да се налага да си бърбям с някого.

Стюарт ми настрои голямата копирна машина и ме остави да се оправям нататък сама. Сложих първа страница на „Вашингтон Поуст“ върху стъклото и направих четири ясни копия. После прехвърлих страниците до мястото, където бе скрита рисунката на шахматната дъска. Тя бе по-широка от вестникарския формат и малко стърчеше

извън страниците, които уж трябваше да я крият, но Стюарт беше в другия край на помещението и си вършеше работата, без да ми обръща внимание.

Сложих рисунката върху стъклото, покрита отгоре с поредната страница от вестника и също я копирах четири пъти. После за всеки случай направих и четири копия от вътрешната страница на вестника, където продължаваха материалите от първа страница. Приключих и сортирах направените копия в четири купчинки с еднакво съдържание — големите страници от вестника, а между тях — по едно копие от рисунката на шахматната дъска. Извадих от найлоновия плик картонените цилиндри, навих всяка купчинка копия на стегнато руло и се заех да ги напъхвам една по една в цилиндричните кутии.

В този момент врявата от другата копирна машина внезапно спря.

— Мътните го взели! Заседна лист — обади се Стюарт. — Алекс, би ли дошла за малко да подържиш това, моля те? В тази цял ден засядат листове, а техникът така и не се появи. Ще трябва да остана след работа да я почистя и сам да разбера какво не е наред.

Сърцето ми биеше с всички сили. Не исках да си оставя работата недовършена, но какво можех да направя? Навих на руло всички документи заедно с оригиналите и ги пъгнах в найлоновия плик. После се отправих към Стюарт да му помогна да оправи другата копирна машина.

— Между другото — подхвърли Стюарт, докато държах тежката тава с хартия, а той се опитваше да измъкне заседналия лист, — не съм сигурен, че изобщо има нужда да правиш това.

— Какво правя? — попитах аз колкото можех по-спокойно.

Откъде можеше *той* да знае какво правя?

— Искам да кажа — продължи момчето, борейки се да измъкне виновника за аварията — един накъсан и оплескан с мастило лист, докато най-после го издърпа навън, — ако снимаш тези неща за шефа ти, господин Бужарон, той вече беше тук сутринта в компанията на един друг тип. Накараха ме да направя няколко копия от същото, което копираш и ти в момента. Нали и ти снимаш първа страница на вчерашния „Поуст“? Не разбирам. Нов вестник струва по-евтино от няколко копия с този формат. Защо го правите?

Господи! Пулсът ми скочи рязко, борех се да не изпадна в паника.

Всъщност *защо* наистина Родо е снимал тези страници? Да не би той да е човекът, който е поставил подслушвателни устройства в дома ми и в мобилния ми телефон? Подслушал ли е разговора ни с Ним за написаното във вестника? С кого е бил тук тази сутрин? Защо е копирал първата страница на „Поуст“?

Знаех, че трябва да кажа *нещо*, за да задоволя любопитството на Стюарт. Същевременно трябваше да се разкарам от копирния център колкото е възможно по-бързо. Ним вече ме чакаше отпред и сигурно, облян в студена пот, вече се чудеше какво ли ме е задържало толкова дълго.

— Ами не съм сигурна *защо* е снимал тези страници. Нали го знаеш моя шеф — казах аз на момчето, докато му помагах да пъхне тавата с хартията обратно на място. — Май ще облепи цяла стая с вчерашните вестникарски заглавия. Във всеки случай ме прати да направя още няколко копия. Благодаря ти, че ми каза.

Плеснах една десетдоларова банкнота на щанда, грабнах найлоновия плик и на път към вратата изпратих на Стюарт въздушна целувка.

На улицата Ним взе раницата от ръцете ми със загрижено изражение.

— *Защо* се забави толкова? — попита той, докато си проправяхме път през тълпата.

— Не питай — отвърнах. — Давай да приключваме. После ще ти разкажа.

Без повече приказки се добрахме до централната поща на Джорджтаун две преки по-надолу и се качихме по няколкото каменни стъпала пред нея. Ним ме прикри, докато си довърша работата по навиването на документите и пъхането им в картонените кутии, които в крайна сметка залепих отгоре със скоч. Адресирах ги — една до леля Лили, една до Нокомис Кий, една до пощенските кутии на Ним и на майка ми. Оригиналите изпратих до самата себе си тук, в централната поща на Джорджтаун. За по-сигурно попълних и подписах една от големите жълти бланки, така че пощенските служителки да задържат пощата ми тук, до поискване.

Този път поне, мислех аз, докато с Ним слизахме обратно по стъпалата пред пощата, независимо какво се случи с мен или с останалите, жертвата, направена от умиращата абатиса в руската тъмница, няма да е била напразна.

* * *

Взех си горещ душ с много сапунена пяна и отмих колорадската прах с тридневна давност от косата си. Къпех се в най-елегантната, облицована с мрамор баня, която бях виждала през целия си живот. После с дизайнерския бански костюм, предоставен ми великодушно от управата на „Четири сезона“, и дебелия хавлия, закачена в стаята ми, се отправих към мястото, където чичо бе казал, че ще ме чака — спортния клуб на партера на хотела.

Първо изплувах трийсет дължини в частния басейн на клуба — Ним ми бе направил предварителна резервация. После се присъединих към него в грамадното мраморно римско джакузи. Ако се източеше водата от него, вътре спокойно можеха да се поберат поне петдесет от по-едрите сумо борци.

Едно трябваше да му призная на моя чичо — луксът и комфортът си имаха своите привлекателни страни.

Но в същото време бях наясно, че ако тази Игра, в която бях въввлечена, е наистина толкова опасна, колкото повтарят всички, скоро нямаше да мога да се наслаждавам на *каквото и да било*. Особено ако продължавах да лентяйствам и да се излеждавам в топлата вода тук.

Чичо сякаш прочете мислите ми, приближи и седна на мраморната пейка до мен.

— Като вземем предвид факта, че няма как да предвидим какво точно те очаква оттук нататък — каза той, — смятам, че е най-добре да получиш подкрепа под формата на горещата баня и приличен обяд.

— Нещо като последно желание, а? — попитах усмихната. — Няма да забравя помощта ти. Мозъкът ми вече работи по-добре, това мога да кажа със сигурност. А и днес научих нещо много важно.

— За шефа ти в копирния център, нали вече ми разказа — отвърна Ним. — Поведението му наистина повдига някои въпроси. Ние и без това от липса на въпроси не страдаме. Но има нещо, което...

— Не, открих нещо още по-важно — прекъснах го аз. — Открих на кого мога да се доверя.

Ним втренчи двуцветните си очи в мен с нескрито любопитство. Аз добавих:

— В пощата, а дори и преди това, и за миг не се замислих до кого да адресирам пратките. Знаех на кого мога да се доверя и да му изпратя копия от рисунката на шахматната дъска. Не само на теб и на майка — вие и без това вече сте я виждали, но и на леля Лили и на приятелката ми Нокомис Кий.

— А — каза Ним. — Значи малкото име на приятелката ти Кий е Нокомис. Това обяснява нещата.

— Обяснява какво? — попитах.

Отново ме обзе тревожното усещане, че към мен приближава нещо, с което определено не желая да се срещам.

— Докато ти се къпеше, проверих съобщенията си от вчера — каза Ним. — Почти никой не знае, че съм тук, само икономът ми. Въпреки това вече ме чакаше факс от някоя си „Селене Луна, бабата на Високия Ханк“.

За миг останах объркана, но после видях усмивката на Ним и също схванах. „Селене“ също означаваше „луна“.

— Край бреговете на Гитчи Гъмий, край блестящите води на Голямото море...^[3] — започнах аз.

— Стоеше вигвамът на Нокомис, Дъщерята на Луната Нокомис — довърши цитата Ним. — Тази твоя приятелка наистина ли прилича на бабата на Хайауата от известната поема?

— Само тя си мисли така — отвърнах. — Във всеки случай за нея не би било проблем да отгледа смел воин сам-самичка. Ще се изненадаш — тя знае за съставянето на шифри и кодирани съобщения повече от всеки друг, когото познавам, с изключение на теб. Нарича ги индиански димни сигнали. Да оставим настрана как е успяла да открие къде съм. Какво пишеше във факса?

— Признавам, че май нищо не разбрах — отвърна Ним. — Но сега, след като знам що за момиче е тази Нокомис, ясно е, че кодът е предназначен само за твоите очи.

Той бръкна в джоба на хавлията си, оставена край джакузито, измъкна факса и ми го подаде.

Отне ми цяла минута. Когато обаче разбрах написаното, леко позеленях. Как беше възможно? Никой освен мен не бе виждал онова кодирано съобщение в Колорадо!

— Какво има? — попита Ним разтревожено и сложи ръка на рамото ми.

Само поклатих глава, защото бях загубила дар слово.

Факсът гласеше:

„Късметът на Кити се обърна. Тя се връща от Вирджинските острови, наела е луксозна кола, утре ще бъде във Вашингтон. Казва, че имаш номера ѝ, както и останалата информация, която да ти позволи да се свържеш с нея. Все още е в апартамент А1.“

Съобщението сякаш бе същото. А1 означаваше, че съществува сигурна следа, която ни води към руснаците и тайния апартамент, открит в Багдад. Изразът „късметът се обърна“ определено бе ключът към всичко. Припомних си съобщението на майка ми. Тук вместо комбинацията от римски цифри DC-LX-VI, водеща до резултата 6-6-6, сега написаното гласеше: IV-XL-CD и водеше до резултат 4-4-4. Три цифри, чието произведение даваше числото 64, броят на квадратите на шахматната дъска!

Шахматната дъска е ключът.

А ако Кити-Кат бе поела по маршрут, различен от онзи, който ми бе оставила в рояла в Колорадо, то това означаваше, че може би в момента майка ми се намираше във Вашингтон!

Твърде дълго се бях размотавала тук. Обърнах се към чичо да му кажа, че трябва да тръгвам, и се надигнах, за да изляза от джакузито. В този момент пред мен се изправи най-лошото нещо, което не бях сънувала и в най-страшните си кошмари. Иззад ъгъла се показаха три фигури, които изобщо не можех да си представя, че ще видя някога заедно, най-малкото пък че ще ги срещна в сегашното си положение, а именно притисната в ъгъла.

Сейдж Ливингстън, Гален Марч и шефът ми Родолфо Бужарон.

[1] В случая става дума за т.нар. Лайденски папирус — известен алхимически документ от края на Средновековието. — Б.пр. ↑

[2] Бръснач на Окам — най-разпространеното наименование на принципа за простотата в науката. Съгласно този принцип от множеството теории, които обясняват един и същ проблем еднакво добре, за предпочитане е най-простата, т.е. тази, която използва най-малко предположения. — Б.пр. ↑

[3] Героинята цитира началния стих на изключително популярната в САЩ „Песен за Хайауата“ (1855 г.), романтична поема от Хенри Уодсуърт Лонгфелоу. Персонаж от тази поема е и Нокомис, чието име носи другата героиня от романа — Нокомис Кий. — Б.пр. ↑

ТРЕТА ЧАСТ

РУБЕДО

„Арабската поговорка «Кръвта е пролята, значи опасността е отминала» е концентриран израз на главната идея за принасянето в жертва: приношението успокоява висшата сила...

Движещият механизъм зад жертвоприношението, най-характерното от всички символни значения на кръвта, зодиакалният знак Везни, който обозначава божествената справедливост, собствената съвест на всеки човек... например в алхимията, когато материята преминава от белия стадий (албедо) в червения (рубедо)...“

Ж. Е. Сирло,
„Речник на символите:
Кръв“

„Митът за Прометей... е илюстрация на преодоляваща сублимация... потвърждаваща алхимичната връзка между променливите и фиксирани принципи... В същото време страданието (подобно на това на Прометей) кореспондира със сублимацията поради асоциативната си връзка с червения цвят — третия цвят в алхимичния *Magnum Opus*, който идва след белия и черния.“

Ж. Е. Сирло,
„Речник на символите:
Прометей“

ПЛАМЪЦИ В ГЛАВАТА

*„Излязох от лешниковите храсталаци,
защото в главата ми пламъци се виеха...“*

У. Б. Йейтс, „Песен
за Енгъс Скитника“

*„Героят Енгъс от поемата на Йейтс...
носи в главата си пламъците, които от
шаманите по цял свят се смятат за източник на
тяхното просветление, огряващо пътя към
отвъдните реалности.*

*Пътуването на шамана започва и завършва
в съзнанието...“*

Том Коуън,
„Пламъци в главата“

Koryakskoe Rayirin Yayai

(Домът на барабана, земите на Корякия^[1])

В юртата шаманът леко потупваше барабана, а останалите, насядали в кръг около огъня, пееха монотонно прекрасните ритми, които Александър толкова харесваше. Той бе седнал пред входа и слушаше. Обичаше песните на шаманите, защото те успокояваха мислите му, създаваха хармония, която сякаш протичаше през тялото му и лекуваше разбитата му нервна система.

Често обаче, когато ритмите спираха, пламъкът се връщаше. Пламъкът, който изпълваше главата му с искряща светлина, с пронизваща болка — не физическа, а нещо, което извираше от дъното на душата му.

Все още нямаше реално усещане за време. Не беше сигурен откога точно е тук — от няколко дни или може би от седмица, или от по-отдавна, не можеше да прецени колко дълго бяха пътували, за да

стигнат това място. Прекосиха огромно разстояние, километри и километри от на пръв поглед непроходимата тайга. Към края на пътуването несвикналите му нозе го предадоха и той рухна в снега, усетил се твърде слаб, за да продължи. Шаманите бяха изпратили шейна с кучета, която да го вози през последната част от пътя.

Кучетата бяха великолепни. Наричаха ги самоеди. С интерес бе наблюдавал как се носят напред през снежните поля пред шейната. С настъпването на нощта ги освобождаваха от впряга, Александър ги прегръщаше, те близваха ръцете и лицето му. Имал ли бе и той такава куче, когато бе дете?

Отдавна не беше онова момче, малкият Саша, собственото си Аз, което познаваше толкова добре. Всъщност единственото си Аз, което въобще познаваше. Вече бе възрастен мъж, но помнеше толкова малко. В очите му миналото приличаше на далечна чужда страна. Тя му бе казала цялото му име.

Александър Соларин.

А жената, която го бе довела тук? Прекрасната руса жена, седнала до него сега, бе собствената му майка, Татяна. Заедно чакаха пред юртата да ги повикат, защото двамата бяха готови за лечението.

Преди да се отправят на пътешествието, тя му бе обяснила каквото можеше относно състоянието му.

— В началото — бе казала тя — ти беше в кома, не се движеше и едва дишаше. Етугенът, главният шаман, дойде от север, за да помогне при лечението ти в минералните води. Тя бе онова, което чукчите наричат кацикечка — „подобна на човек“. Жена-шаман с аборигенски произход, една от ененилит — от близките с духа, от онези, които владеят велика сила. Старейшините използваша всички силни билки и целия си опит на лечители, за да излекуват плътта ти, но етугенът каза, че ти сам можеш да възстановиш духа си единствено ако поемеш на път от Пенинелау, народа на мъртвите, до земите на живите. По време на това пътешествие трябва да те крепи единствено силата на собствената ти воля. Много дълго време прекара в неподвижност, което бихме нарекли ступор, макар че в продължение на месец или повече от време на време излизаше от безсъзнанието и след това отново потъваше в него. Най-после достигна сегашното си състояние — буден, в пълно съзнание, можеш да се храниш, да ходиш, да четеш, дори да говориш на няколко езика. Това обаче са все способности,

които притежаваш от най-ранната си младост. Очакваме останалите да се завърнат при теб по-бавно, все пак преживя страшен шок. Етугенът ни предупреди, че е била ранена не само плътта ти, но и духът ти. Опасно е да се изследва тази твоя душевна рана, докато все още заздравява — ти виждаш това заздравяване чрез проблясъците, които получаваш от време на време. Понякога страдаш от безсъние, понякога получаваш пристъп на паника или истерия, причинени от страхове, които изглеждат ирационални. Етугенът обаче вярва, че страховете ти са напълно реални и трябва да позволим на истинската причина за твоята травма да изплува по естествен начин, независимо колко време ще отнеме това и колко трудно изглежда на пръв поглед. След време, когато тялото ти укрепне достатъчно, за да можеш да пътуваш — продължи Татяна, — ще се отправим на север, ще започнем друго пътуване — за изцелението на душата ти. Защото живя сред мъртвите, имаш пламъци в главата — премина изпитанията и вече си hetolatigiu — „погледнал в дълбината“, шаман ясновидец.

Отчаяният Соларин обаче знаеше, че единственото му желание е да си върне живота обратно. Колкото повече от спомените му се завръщаха, толкова по-безнадеждно усещаше загубата на всичко, скрито в множеството години между детството му и днешния ден, за които все още не можеше да си спомни нищо. Не можеше да си спомни дори колко всъщност са тези години, колкото и да се стараяше. Най-силно го болеше от това, че няма достъп до дълбините на паметта си — не можеше да си припомни онези, които бе обичал или мразил, проклинал или благославял.

Едно нещо помнеше добре.

Играта на шах.

В мига, в който помислеше за нея — и по-специално за една точно определена партия, — пламъкът в главата му отново започваше да се надига. Усещаше, че ключът към всичко е свързан по някакъв начин с играта. Ключът към загубената му памет, към всичките му травми и кошмари, към страховете и надеждите му.

Но едновременно с това знаеше, че съветът на майка му и на жената шаман е най-правилната тактика: трябваше да мълчи и да чака. Защото, ако се напрегнеше в опит бързо и здраво да хване щастливите спомени, имаше опасност да си навреди тежко и да загуби битката.

Поеха на север. Всеки път, когато спираха и имаха възможност да поговорят, Соларин можеше да разкаже на майка си за нещо ново, което си бе припомнил, дребни неща, подобни на пара, на лека мъгла, надигнала се от миналото.

Например една вечер, когато бе още дете — Татяна тъкмо му бе дала чаша топло мляко и го бе сложила в леглото. Оттам той виждаше цялата си стая и смокиновото дърво пред прозореца. Къщата бе някъде близо до морето и крайбрежните скали. Валеше. После трябваше да бягат. Дотук бе успял да си спомни със собствени сили. Първият му истински спомен — изпълни го усещане за свършена задача, усещане за свобода.

Докато вървяха нататък, Татяна, подобно на художник, който полага цветове на картина, която е все още само скицирана върху платното, сподели със Соларин още подробности от тази част от живота му.

— Нощта, която помниш, е много важна — въздъхна тя. — Беше към края на месец декември 1953 година. Нощта, в която животът на всички ни се промени. Онази вечер в дъжда в нашия дом пристигна баба ти Мини. Къщата ни се намираше на див, слабо населен бряг на Черно море. Макар и част от Съветския съюз, мястото бе оазис, който ни предлагаше защита от масовия терор и чистките. Или поне така си мислехме. Мини носеше със себе си нещо. Поколения от нашето семейство бяха полагали свещена клетва, че на цената на всичко ще пазят и защитават тези предмети.

— Не си я спомням — каза Соларин, макар че току-що с вълнение бе усетил нов проблясък в паметта си. — Но се сетих за още подробности от същата вечер. Мъже нахлуха у дома. Избягах и се скрих сред скалите. Спасих се някак си. Но теб те заловиха... — той шокирано впери очи в майка си. — Така и не те видях повече до онзи ден в манастира в Загорск!

Татяна кимна и продължи:

— Мини бе избрала точно този момент да пристигне в дома ни, носейки едно съкровище. Осем месеца преди да дойде, тя претърсвала Русия нашир и дълж, за да го открие. Осем месеца преди да се появи у нас в Крим, бе починал Йосиф Сталин — човекът, управлявал двайсет и пет години Русия със стоманен юмрук. През месеците след смъртта му целият свят се бе променил — за добро или за лошо. Начело на

Ирак, Йордания и Англия бяха застанали нови управници. Русия бе създала водородната бомба. А съвсем скоро преди Мини да дойде у дома, дългогодишният началник на съветските тайни служби Лаврентий Берия — вдъхващият най-силен страх и омраза човек в Русия — бе разстрелян. Смъртта на Сталин и последвалият я вакуум във властта бяха подтикнали Мини да предприеме осеммесечното трескаво търсене с цел да открие колкото е възможно по-голяма част от скритото съкровище — три безценни шахматни фигури, изработени от злато и сребро и обсипани със скъпоценни камъни. Помоли ни да ги скрием. Смяташе, че за нас е лесно да го сторим, при положение че баща ти винаги имаше кораб на разположение.

При споменаването на шахматните фигури Соларин почувства как пламъците се завръщат. Насили се да ги потисне. Имаше още нещо, което трябваше да узнае:

— Кой бяха хората, които те заловиха? — попита той с треперещ глас. — Как успя да изчезнеш от очите ни през всичките тези години?

Татяна избегна прекия отговор.

— В Русия винаги е било лесно да изчезнеш — отвърна тя спокойно. — Милиони са изчезвали, макар и не по своя воля.

— Но ако на режима на Сталин вече е бил сложен край — продължи Соларин, — кои бяха онези хора, които бяха по следите на съкровището? Кой те залови? Къде те отведоха?

— На обичайното място — отвърна Татяна. — В Главното управление на лагерите — съкратено ГУЛАГ. Трудови лагери, съществували още от времето на царете. Администрират ги неизменно тайните служби — при Николай II са се наричали Охрана, а при властта на Съветите — ЧК, НКВД и КГБ.

— Пратили са те в лагер? — удивено възкликна Соларин. — Но как, за бога, си успяла да оцелееш през всичкото това време? Аз бях съвсем малък, когато те отведоха!

— Нямахте да оцелея — отвърна Татяна, — но след малко повече от година Мини откри мястото, където бях въдворена — един лагер в Сибир. Място на самота и мъка. После направи размяна и аз успях да избягам.

— С други думи, осигурила е освобождаването ти, така ли? — попита Соларин. — Но как?

— Не, осигури бягството ми — повтори майка му. — Ако Политбюро бе разбрало за моето освобождаване, животът на всички ни през изминалите години щеше отново да бъде в опасност. Мини купи свободата ми по друг начин и по друга причина. След това останах тук, скрита сред чукчите и сред коряжките племена. Само благодарение на това успях не само да спася раненото ти тяло, но и да спася самия теб, защото аз владеея много сили. Получила съм ги през годините от тукашните велики повелители на огъня.

— Но как успя да ме спасиш? — попита Соларин. — Какво е дала Мини на съветските власти или пък на пазачите ти от ГУЛАГ, за да издейства да те пуснат?

Но преди последният въпрос да излезе от устата му, Соларин вече знаеше отговора. Сякаш по силата на просветление той внезапно и с ужас съзря искрящата фигура, която се криеше надвиснала в периферното му зрение вече толкова месеци.

— Мини им е дала черната царица! — извика той.

— Не — отвърна Татяна. — Мини им даде дъската. Аз бях тази, която им даде Черната царица.

[1] Автономен окръг, разположен в северната част на полуостров Камчатка — Б.ред. ↑

ДЖИХАД

„Завладяването на Испания и Африка от исляма превърнало краля на франките в господар на християнския Запад. Затова е напълно коректно да се твърди, че без Мохамед Карл Велики би бил немислим.“

Анри Пирен^[1],
„Мохамед и Карл Велики“

Сейдж Ливингстън, Родо Бужарон и самият господин „Карл Велики под прикритие“ — подозрителният ни нов колорадски съсед, Гален Марч. Това бяха последните хора на планетата, които желях да видя точно в този момент, особено в положението, в което се намирах, а именно полугола. Почувствах как започва да ми се гади. Успях все пак да навлека хавлията и да стегна колана — единственото, което ми хрумна, така както бях изправена пред това неочаквано появило се трио от напълно различни един от друг съконспиратори.

Ним беше излязъл от джакузито и бе пъхнал ръце в ръкавите на собствената си хавлия. С широко движение измъкна факса на Кий от ръката ми, пъхна го в джоба си и ми подаде кърпа да си увия косата, от която капеше вода.

С ъгълчето на устата си ми прошепна:

— Както разбирам, познаваш всички тези хора?

Кимнах.

— Тогава може би е време за едно официално представяне — добави той.

Кралицата на абитуриентския бал обаче ме превари.

— Александра! — възкликна Сейдж и тръгна към мен. Двамата мъже я следваха по петите. — Каква изненада, да те открием в същия хотел, в който е отседнал и Гален! Двамата с него те търсихме из цял Джорджтаун, докато шефът ти не се окажа така добър да ни насочи. Той предположи, че може да си на гости на чичо си в „Четири сезона“. —

Преди да мога да отвърна нещо на тази стряскаща реплика, Сейдж бе насочила очарованието си към Ним. Протегна му ръка с безукорен маникюр и го дари с искряща усмивка: — А вие трябва да сте доктор Ладислаус Ним — изтъкнатият учен, за когото съм слушала толкова много. Името ми е Сейдж Ливингстън, съседки сме с Александра в Колорадо. За мен е удоволствие да се запозная с вас.

Слушала много за *Ним*? За самия господин Потайност? Надали е чувала нещо от майка, още по-малко от мен. А как Родо толкова бързо се е сетил къде сме без помощта на подслушвателните устройства, от които вече се бяхме отървали?

Ним стискаше ръцете на всички поред, запазвайки достойнство, доколкото това бе възможно за човек в хавлия. Колкото до мен... От мен течеше вода, беше ми студено, да не споменавам, че горях от желание да узная останалата информация от факса на Кий, скрит в джоба на чичо. Реших да напусна уважаемата компания и да се отправя към съблекалнята, за да се подсуша. Надеждата ми беше, че ще мога да се измъкна през някоя задна врата и после да довърша разговора си с Ним по вече обсъжданите, както и по някои новопоявили се въпроси.

Но нашата прекрасна гостенка криеше още една изненада.

— Доктор Ним — подхвана тя със страстен тих глас, — вие от всички хора на земята трябва най-добре да знаете *кои сме ние* и защо сме тук. Също така навярно разбирате защо трябва да поговорим, както и причините, поради които времето за нас е фактор от първостепенна важност.

Кои сме ние ли?

Опитвах се да не гледам към чичо ми. Всъщност какво ставаше тук?

Сейдж съвсем не звучеше като претенциозната кукла, която познавах отдавна, а по-скоро като някаква Мата Хари. Възможно ли беше действително Сейдж, госпожичката, която стоеше пред мен в момента, несъзнателно цупейки се и играейки с диамантената си гривна, да бе наследница на нещо повече от петролните полета и урановите мини на семейство Ливингстън? Нима бе наследница и на всички интригуващи тайни, обвили семейството ѝ?

Тъкмо тази неканена мисъл за Сейдж ме бе нападнала в гръб, в съзнанието ми се надигна и гласът на непривлекателната ѝ майка. *С кого мислиш, че си имаш работа?* Този въпрос ми бе задала Розмари

онази вечер в ресторанта. *Имаш ли изобщо някаква представа коя съм аз?*

Реших — особено при тези студени и мокри обстоятелства, — че е време да се намеся. Определено ми беше писнало.

— Какво точно *имаш предвид* — попитах Сейдж раздражено, — като казваш, че Ним трябва да знае „кои сте вие“? Така като гледам, от ляво на дясно ми приличате на чичо ми, шефа ми и на двама от съседите на майка ми...

Замълчах, защото Сейдж, пренебрегвайки ме напълно, въздъхна изискано със стиснати устни и леко разтворени ноздри. Хвърли многозначителен поглед към бюрото на рецепционистката и прошепна на Ним:

— Не може ли ние петимата да отидем на някое по-дискретно място, за да поговорим? Разбира се, веднага след като вие и Александра се преоблечете. Навярно отлично знаете въпроса, който се налага да обсъдим.

Тъкмо се наках да протестирам и Ним ме изненада:

— В моята стая. След десет минути — каза той и кимна на триото. После откъсна парченце хартия от листа в джоба си и надраска номера на стаята.

Какво, за бога, си мислеше чичо ми? Той най-добре знаеше, че майка ми е в опасност, че може би дори се намира тук, във Вашингтон, и че трябва да тръгна веднага от хотела. А ето че отново се готвехме да изпушим лулата на мира с врага! Бях бясна.

Ним се отпрати към съблекалнята, а аз се извърнах и сграбчих Сейдж за лакътя.

Гален и Родо вече се бяха качили до средата на стълбите, към входа на спортния клуб, така че се надявах, че няма да чуят въпросите ми. Но в следващия миг установих, че съм потискала нещата в себе си толкова дълго, че когато ги освободих, вече никой не можеше да ме спре:

— Кой свика тази среща? — запитах Сейдж. — Ти или онези двамата на стълбите? Защо с Марч сте ме търсили „из цял Джорджтаун“ днес? Какво изобщо правите вие двамата във Вашингтон? Защо сте се срещали в Денвър онази неделя, след като заминах? Какво имахте да обсъждате с Вартан Азов и Лили Рад?

Нямаше нужда да пазя в тайна това, че знам за срещата в Денвър — Розмари Ливингстън ми беше казала, а още тогава тя знаеше, че съм получила информация и от Нокомис Кий.

Сейдж ме изгледа с хладно надменно и снизходително изражение, което винаги ме е изпълвало с желание да го изтрия от лицето ѝ с тел за миене на чинии. После се усмихна — пред мен отново застана най-популярното момиче в училището в пълно бойно снаряжение.

— Трябва да зададеш всички тези въпроси на чичо си, а не на мен — отвърна тя с меден гласец. — В края на краищата той се съгласи на тази обща среща. След десет минути, нали чу.

Сейдж се извърна към стълбите, но аз пак я хванах за ръката. Тя ме изгледа стреснато и изненадано. Дявол да го вземе! Изненадвах дори самата себе си. Толкова бях разгневена, че само дето не ръмжах.

Никога преди не се бях държала така със Сейдж, но от моята гледна точка последната седмица беше доста натоварена дори и без отвратителното нейно и на семейството ѝ участие. Не бях в настроение да търпя безцеремонното държане на едно момиче, чиито единствени постижения, доколкото ми бе известно, се състояха в това да е идол на гимназиалния курс. Човешки живот бе заплашен. А имах нужда от информация. Веднага.

— Сега сме тук. Само аз и ти. И питам *теб* — процедих аз. — Защо да чакам десет минути да питам чичо ми нещо, което ти можеш да ми кажеш още сега?

— Само се опитвах да помогна — отвърна Сейдж. — Както разбираш, всъщност сме дошли да се срещнем с чичо ти. Гален настоя да го намерим. Каза, че е спешно. Затова и отидохме в Денвър да питаме другите за него, след като на партито се оказа, че майка ти е изчезнала. И щом дори ти, изглежда, нямаше и най-малка представа къде може да е отишла...

Тя млъкна, когато аз се огледах бързо наоколо, за да проверя дали някой не би могъл да ни подслушва. Това ми дойде в повече. Гален Марч издирвал Ним? Бях почти шокирана.

Хвърлих поглед към високото стълбище и видях, че самият Гален отново слизаше надолу и се бе отправил право към нас със Сейдж. Паникьосах се и издърпах госпожица Ливингстън в дамската съблекалня, където той едва ли би посмял да влезе. Все още стискайки

ръката ѝ, се наведох да погледна под вратите на кабинките, за да се уверя, че сме съвсем сами.

Обърнах се към Сейдж — почти се задъхах от страх. Знаех, че трябва да ѝ задам един определен въпрос, макар че, да си призная, с ужас очаквах отговора му. Сейдж ме зяпаше така, сякаш очакваше всеки момент по устата ми да избие пяна. Бих се засмяла, ако ситуацията не беше толкова сериозна.

Както би се изразила Кий, хванах бика за рогата:

— Защо Гален Марч е издирвал чичо ми? — попитах. — В края на краищата, те никога не са се срещали. Запознаха се ей сега, преди минути, тук в клуба.

Нали така?

— Така и не го попитах — отвърна Сейдж с обичайното си хладнокръвие.

Стъпваше внимателно, не искаше да ме дразни излишно. Забелязах, че хвърля погледи към близката противопожарна аларма, сякаш се чудеше дали да не счупи стъклото и да натисне бутона, за да повика някого на помощ.

Щях да продължа с въпросите, но Сейдж имаше да добави още нещо. При следващите ѝ думи за малко не припаднах.

— Струва ми се, че Гален и Ним все пак се познават отпреди. В края на краищата, чичо ти беше този, който осигури парите за покупката на ранчо „Скай“.

* * *

Никога преди не бях наблюдавала чичо си през дъното на чаша за бренди, но приех силното питие от ръката му. Подаде ми го в момента, в който пристигнах мокра и раздърпана от клуба.

Сега, вече суха и облечена в чисти дрехи от раницата ми, гледах през чашата, докато посрѣбвах от коняка си. Бях се свила боса в креслото зад една от великолепните украси от живи цветя, с които се славеше хотел „Четири сезона“. Мъчех се да си припомня имената на всички цветя, които виждах: оранжево-виолетовите бяха стрелиции, зелено-белите — столетници, фуксиите бяха канеленокафяви на цвят,

тъмносините пък се казваха цимбидиуми... Или пък бяха цимбидии? Никога не съм била много добра по латински.

Ним заобиколи масата и взе чашата от ръката ми.

— Стига ти толкова за една сутрин — заяви той. — Искан да се отпуснеш, не да изпаднеш в кома. Защо не приближиш стола си и не се присъединиш към групата?

Групата значи.

Имаше предвид триото от клуба, което се бе разположило на тапицираните със скъпа дамска столове, пръснати из целия апартамент. Ним сновеше напред-назад по персийския килим и подаваше на всеки напитките, които бе приготвил.

Не можех да повярвам, че всичко това наистина се случва.

Чувствах се наистина много зле, конякът изобщо не бе премахнал нито объркването, нито вътрешната ми болка. Знаех, че по някакъв начин трябва да стигна до дъното на тази история. В този момент за първи път се почувствах истински и напълно сама.

Слава богу, че бях направила трийсетте дължини в басейна тази сутрин, преди реалността да ми се стовари върху главата.

Слава богу, че преди малко бях задигнала факса от Кий от джоба на хавлията на чичо.

Защото по всичко изглеждаше, че любимият ми чичо Слава — човекът, на когото винаги бях доверявала всичко — дори самата себе си, на когото през целия си живот бях вярвала повече, отколкото на родителите си — има да ми обяснява доста неща. В момента не бях сигурна дори дали едно обяснение би оправило нещата. Както казваше майка, когато бях дете: „Истинското име на «пропуснах да спомена» е «излъгах».“

Подчиних се. Издърпах стола си иззад цветята, за да се „присъединя към групата“, и използвах възможността да направя наум кратка рекапитулация.

Колко факти и хипотези бях споделила с Ним снощи?

Колко от онова, което той ми бе казал, бе „лъжа поради неспоменаване на реалните обстоятелства“, и колко — неща, които можеха реално да ми бъдат от помощ?

Не можех да твърдя, че ме бе лъгал хладнокръвно в очите, но със сигурност ме бе подвел. Първо, всяка негова забележка, произнесена през последните два часа и четири часа, бе загатвала, че той никога

през живота си не е срещал нито Родо, нито Гален. Това ми убеждение не бе разколебано и тази сутрин, когато чичо бе дешифрирал кодираното име на Марч и бе допуснал по какъв начин Гален и Родо може да са свързани, а именно чрез историята на Карл Велики и шаха Монглан.

Ситуацията на блажено неведение със сигурност се променяше, ако човек се вгледаше малко по-внимателно в някои ненаатрапващи се на пръв поглед факти. Например фактът, че Родо е знаел къде във Вашингтон е отседнал Ним, при положение че никой друг не разполагаше с тази информация, дори и аз. Или пък обстоятелството, че Ним е покрил многомилionenната сметка за покупката на никому ненужното колорадско ранчо „Скай“ с предполагаем собственик Гален Марч.

Достатъчно бе човек да прочете „ситните букви“, за да му стане ясно, че чичо отлично познава — при това отдавна — всички събрани в тази стая. Вероятно без Сейдж Ливингстън.

Разбира се, последната хипотеза е валидна, ако допуснем, че Сейдж казва истината.

— По всичко изглежда, че през цялото време сме защитавали грешния човек — обърна се Ним към цялата стая, след като всички се бяха подкрепили с напитка. — Кат ни надхитри до един с това нейно изчезване. Все още нямам представа *защо* го направи. Някакви предположения?

— Ясно е като бял ден — включи се Родо, — че Кат не повери своята безопасност или безопасността на Александра на никого от нас. Защо иначе би се заела сама с тези сериозни въпроси?

Още докато той говореше, проумях, че не мога да издържам и секунда повече. Щях да се пръсна.

— *Мислех*, че вие не сте се срещали досега? — казах със сладък гласец, като в същото време пронизвах с поглед Ним в другия край на стаята.

— Не сме се срещали — поясни той с досада. — Нарочно бяхме държани далеч един от друг. Това бе идея на майка ти, още от самото начало. Всъщност всичко започна след смъртта на баща ти. Така става, като си имаш работа с жена, позволила майчинският ѝ инстинкт да надделее над здравия разум. Умът ѝ си беше съвсем наред, преди *ти* да се родиш. След това настъпи голямата каша.

Страхотно. Сега пък аз излязох виновна за всички кроежи, които тия тук са замисляли, като в същото време от мен всичко умишлено е било скривано.

— Може би ще ми обясниш — попитах Ним и посочих Гален, — ти ли си собственик на ранчо „Скай“, както твърди Сейдж? Или той?

— Кат ме помоли да купя ранчото — отвърна Ним. — Обясни ми, че искала то да служи като буферна зона пред домогванията на спекулантите със земя. Имала предвид и някой, който щял да бъде „прикритие“, да се представя за собственик, за да заблуди местните и да отклони вниманието им от тях нашата намеса. Не знаех кой трябва да влезе в тази роля, но по всичко личи, че това е бил господин Марч. Изглежда, госпожица Ливингстън пък е помогнала продажбата да стане без излишен шум.

Сейдж? Защо майка ми е намесила и нея? Тя мразеше цялото семейство Ливингстън. Това обаче обясняваше как Сейдж е научила кой е истинският собственик на ранчото. Въпреки всичко обаче не можех да схвана смисъла на този сценарий. Още по-малко пък схващах защо майка е решила да покани всички Ливингстънови и на проклетото парти за рождения си ден. Прииска ми се да запищя.

Още няколко големи парчета от мозайката липсваха. Но не стана нужда да питам. Господарят на Пиренеите се намеси:

— Майка ти и аз сме приятели от години — обърна се към мен Родо. — Не бих искал да обсъждам същинските основания на нашето познанство. Това не би се понаравило на Кат, особено след като тя положи толкова усилия да държи всички ни в тази стая далеч един от друг години наред. Все пак ще обявя, че тя ме помоли да те взема на работа, след като ти заряза ужасния кулинарен институт. Каза ми още, че ще ти подсигури отлични препоръки. Отговаряйки на предишния ти въпрос, твърдя, че това е всичко, което знам за чичо ти към настоящия момент. Надявам се това да обяснява нещата.

Това със сигурност обясняваше ясно едно нещо. Може би дори твърде ясно. Ако Ним беше прав и майка ми бе тази, която всъщност ръководеше нещата през цялото време, ако всички ние бяхме в опасност, то със сигурност в действията ѝ имаше смисъл — тя държеше всички участници отделно един от друг или най-малкото не им даваше достатъчно информация. Това навярно бе свързано с някаква нейна цялостна стратегия. Подобна хипотеза би важала, ако

всички играчи всъщност са ръководени иззад кулисите, като в шахматна игра.

Само дето майка ми не играеше шах.

Затова пък аз играех.

А и със сигурност знаех едно нещо по-добре от всеки друг в тази стая: около нас определено се разиграваше шахматна партия. Но някой друг, не майка ми, дърпаше конците. Моята задача бе да разбере кой беше той.

Така че докато „групата“ продължаваше със спекулациите относно изчезването на майка ми, прехвърляше отново всичко случило се с надеждата да разгадае мотивите и системата ѝ на действие, аз тайничко се заех с едно малко свое разследване.

Като начало разгледах отново настоящата ситуация, в която всичко на пръв поглед бе толкова ясно. Група хора, които никога досега не се бяха срещали, бяха постигнали съгласие относно своя общ интерес тук, в хотел „Четири сезона“. Всички те са били молени от една и съща жена — която в момента удобно бе изчезнала — да ѝ вършат услуги, да купуват земя, да вземат дъщеря ѝ на работа, да служат за „прикритие“. Това бе последната капка.

Станах и пристъпих към Сейдж Ливингстън. Всички млъкнаха и се извърнаха към мен.

— Разбрах — обърнах се аз към нея. — Не знам защо ми трябваше толкова много време. Може би защото шефът ми господин Бужарон ме заблуди, като ми каза, че играя роля, съвсем различна от тази, която аз наистина играя. Със сигурност е започнала нова Игра. Стана ми ясно, че всички, които майка ми покани на партито си, са играчи, в това число и присъстващите в тази стая, до един. Но ние не сме всички от един и същи отбор, нали? Аз например мисля, че майка ти, Розмари, е тази, която е започнала Играта наново. Освен това смятам, че *тя* е Бялата царица, а не аз, независимо от това какво твърди Родо...

Родо ме прекъсна:

— Аз казах само, че хората, които присъстваха на онази вечеря, смятат, че ти си Бялата царица — поправи ме той. — А и как е възможно мадам Ливингстън да мисли, че ти си Нещо, при положение че, както ти твърдиш, *тя самата* е същото това Нещо?

— Смятам, че нещата стоят точно така — уверих го аз. — Ливингстънови са се преместили да живеят в „Редландс“ на Колорадското плато след смъртта на татко веднага щом са научили, че аз и майка се местим там. Станало е, защото Розмари е разбрала, коя всъщност е майка ми...

— Грещиш — каза Сейдж. — Разбрахме кои сте вие веднага след като дойдохте да живеете тук. Затова и мама ме накара да се сприятеля с теб. Живеехме тук, преди вие да дойдете. Мама смята, че вие сте дошли в Колорадо със същата цел, а именно защото *ние* живеем там. В края на краищата, както току-що ти стана ясно, *майка ти* беше тази, която тайно купи земя, която да граничи с нашата.

Нещо не се връзваше. В мен отново се прокрадна тревожното чувство.

— Защо майка ми би направила това? — попитах. — И защо твоята майка те е накарала да се сприятелиш с мен?

Сейдж се вторачи в мен. Изражението ѝ представляваше смесица между презрение и крайно удивление от моето невежество.

— Както Родолфо Бужарон току-що ти обясни — каза тя, — мама открай време смята, че ти си новата Бяла царица. След смъртта на баща ти тя започна да се надява, че ще може да проникне отвъд защитите, ще успее да сломи противодействията. Винаги е казвала, че е разбрала коя е майка ти от първия миг, в който я видяла. В смисъл разбрала каква роля играе тя. И което е по-важно, мама знае какво е *извършила* майка ти.

Страхът ме сграбчи отзад за врата. Почувствах се сякаш някой ме дръпна встрани от някаква скала, на която всъщност се канех да стъпя. Но нямаше какво да се прави. Трябваше да знам истината.

— И какво е извършила майка ми? — попитах аз Сейдж.

Сейдж огледа останалите в стаята, които изглеждаха толкова смаяни от посоката, която бе взел разговорът, колкото бях смаяна и аз.

— Мислех, че всички знаете — каза тя. — Кат Велис е убила моя дядо.

[1] Анри Пирен (1862–1935) — белгийски учен-историк и социолог, автор на изследвания върху проблематичните места на демокрацията в Средновековието и социалната история на капитализма. — Б.пр. ↑

ВЪПРОСЪТ

„Важни са въпросите. Да разбереш кои са верните въпроси е равностойно на това да останеш в играта...

Потокът от информация заплашва да замъгли очертанията на стратегията, да я удави в подробности и цифри, изчисления и анализ, тактика и възможни реакции.

За да имаме силна тактика, трябва да разполагаме със силна стратегия, от една страна, и с точни изчисления, от друга. И двете изискват способност да гледаш в бъдещето.“

Гари Каспаров,
световен шампион по шах,
„Как животът имитира
шахмата“

Вече ми стана ясно защо всевъзможните разузнавателни агенции и шпионски централи изпитват такива затруднения с отделянето на зърното от плевата. Да не говорим какви проблеми пък имат с различаването на истината от измислицата. Чувствах се така, сякаш току-що съм прекрачила през огледалото и се намирам в Огледалния свят, където всички край мен се разхождат на ръце.

Сейдж Ливингстън, моят стар кошмар още от мрачните училищни дни, тъкмо ми бе съобщила, че майка й Розмари я е „насъскала“ по мен още от първия ми ден в Колорадо. И защо? За да си отмъсти на майка ми за някакво въображаемо убийство, което уж била извършила, и да „внедри“ някой роден бял играч в сърцето на злата империя, която Черният отбор бе издигнал буквално на прага на семейство Ливингстън.

Няма нужда да казвам, че имах проблеми с отсяването на истината от фантазмагориите, които бяха задръстили тази версия за

нещата.

Най-очевидната глупост бе твърдението, че майка ми, по природа отшелник, изобщо някога през десетте години в Колорадо е имала каквото и да било вземане-даване с някого от семейство Ливингстън. Аз не бях нито виждала, нито чувала нещо подобно.

Как тогава сме заключили, че е решила да ги преследва по шахматната дъска? Абсурд.

Колкото до някакво поощряване на приятелство между нас със Сейдж... Това също ми звучеше като някой от номерата на Розмари. Майка ми никога не е харесвала Сейдж, точно както и аз.

Но най-голямата слабост в разказа на Сейдж беше тази, срещу която чичо възрази. След последните думи на госпожица Ливингстън той скочи срещу нея.

— Какво, за бога, те кара да мислиш, че Кат Велис е убила дядо ти? Тя не би наранила и муха — изръмжа Ним презрително. — Познавам Кат от времето преди да се роди Александра, още от времето преди да се омъжи! За първи път чувам подобно нелепо обвинение.

Взе ми думите от устата. Гален и Родо също изглеждаха втрещени от твърдението на Сейдж. Всички втренчиха поглед в нея.

За първи път я виждах в преимуществено мъжко обкръжение. Тя изглеждаше така, сякаш е загубила дар слово, седеше на ръба на тапицирания със сатенена дамаска стол и продължаваше да си играе с глупавата диамантена гривна. Забелязах, че на нея виси малка фигурка на тенис ракета, изработена от изумруди. Господи!

След като стана ясно, че Сейдж няма намерение да отговаря, Родо се намеси:

— Сигурен съм, че мадмоазел Сейдж Ливингстън не желаше да намеква, че майката на Александра би могла да нарани човек умишлено, нали така? Ако подобно нещо изобщо е имало, със сигурност е било нещастен случай или пък някакво злощастно недоразумение?

— Може би казах твърде много — въздъхна Сейдж. — Всъщност съм само вестител и по всичко изглежда, вестите, които нося, са лоши за всички вас. В края на краищата, както вече стана ясно, започнала е нова Игра с нови играчи. По тази причина родителите ми ме накараха да помогна на Гален да издири Кат, щом се разбра, че е изчезнала, както и да дойда с него тук, във Вашингтон, за да се срещнем с

Александра. Те бяха напълно сигурни, че всички вие разбирате действителната ситуация, че сте наясно с действията на Кат Велис в миналото, че до един се противопоставяте на настоящите ѝ планове и тази, която им се противопоставя най-силно, е самата Александра. Всички знаят, че тя не си говори с майка си от години. Сега обаче виждам, че навярно сме грешали...

Сейдж остави думите да увиснат в пространството и огледа всички ни безпомощно. Бих искала да кажа, че никога не бях виждала Сейдж толкова уязвима, но всъщност не допусках, че думата „уязвима“ въобще фигурира в речника на госпожица Ливингстън. Поведението ѝ в момента също бе уловка. И макар че се подразних от коментара ѝ във връзка с отношенията ми с майка, все пак трябваше да призная, че тези отношения май наистина не бяха тайна за никого.

По-важното обаче беше, че ако, както всички вече се бяхме съгласили, нова Игра все пак бе започнала и ако нито аз, нито майката на Сейдж влизахме в ролята на новата Бяла царица, то кой всъщност бе започнал всичко? И в каква посока вървяха нещата?

Реших, че е време отново да направя полезна вметка:

— Смятам, че това, което чичо и Родо се опитваха да разберат, беше защо Розмари държи майка ми отговорна за смъртта — случайна или не — на баща си. Кога и къде би могло да се е случило това убийство? В крайна сметка Кат пътува много малко, тя води твърде затворен живот...

— Но е била в Айн Кааба — излая Сейдж със стиснати устни.

Моля?

— Това е село в Атласките планини, намира се в Алжир. Там моята и твоята майка са се срещнали за първи път в дома на дядо ми в планините. Но майка ти го е убила в къщата му в Ла Мадраг — средиземноморско пристанище недалеч от столицата Алжир.

Стаята потъна в такова мълчание, сякаш всички в нея бяха измрели. Игла да паднеше, щеше да се чуе. Усещах как ужасът в мен се задълбочава и втвърдява. Чувствах се така, сякаш нещо ме засмукваше все по-надълбоко в кладенец, пълен с меласа.

Знаех тази история, разбира се, и сега си спомних точно от кого и къде я бях чувала — беше ми я разказала Лили Рад в Колорадо. Лили бе казала, че двете с мама са били в Алжир. После я отвлякъл някакъв

тип, който преследвал онези шахматни фигури, които Лили и майка били донесли от пустинята. Лили го бе нарекла Стареца от планината.

Беше ни казала още, че той бил тогавашният Бял цар!

Кат, бе казала Лили, *доведе подкрепления, за да ме спасят, и го фрасна по главата с торбата, пълна с тежки шахматни фигури.*

Така ли се е случило? *Възможно ли* бе майка ми наистина да е убила този човек? *Възможно ли* бе бащата на Розмари Ливингстън да е бил Бял цар?

Имаше още нещо. Нещо, свързано с името на този тип, което изведнъж ми се стори от първостепенна важност. Нещо, свързано със събитията през последните няколко дни. Напрегнах се да си спомня, но ме прекъснаха.

— Ал Марад — каза един кадифен глас, който никога не бих сбъркала. Идваше от вратата. — Така е било името му. Съкратено от Нимрод, поне така съм чувала. Нимрод пък бил цар на Вавилон и опитал да построи Вавилонската кула.

Там, до отворената врата на чичовия хотелски апартамент, се бе изправила Нокомис Кий.

Гледаше право в мен.

— Надявам се, че получи бележката ми — каза тя. — Трудничко е да те намери човек, момиче. А аз яко те търсих, скъпа, можеш да ми вярваш.

Тя дойде до мен, сграбчи ме за ръката и ме изправи на крака. После ме помъкна към вратата и прошепна в ухото ми:

— Трябва да се махаме оттук, при това много бързо, докато не са се усетили *коя съм пък аз.*

— Ние вече се досетихме *коя си* — настигна я гласът на Сейдж.

Що за слух има това момиче, зачудих се аз.

Тогава долетя един друг глас — гласът на Гален Марч, който досега не бе проронил и дума.

— Александра, моля те, почакай. Почакайте и двете — каза той напрегнато. — Не тръгвайте още. Не разбирате ли? Нокомис Кий е новата Бяла царица.

* * *

— Леле боже! — рече Кий и ме бутна навън през вратата.

Преди другите изобщо да могат да реагират, двете вече бяхме в коридора, Кий дръпна вратата зад нас и натика в ключалката парче метал с размерите на кредитна карта. После отхвърли зад рамото си дългата си почти метър гарвановочерна сатенена грива, обърна се към мен и се усмихна:

— Това трябва да ги задържи, докато се появи спасителната група — каза тя.

Кий знаеше всички тайни входове и изходи на всеки хотел — все пак докато учеше в колежа, бе работила като камериерка и портиер, за да се издържа. В момента обаче явно я вълнуваше само изходът и нищо друго. Избута ме към противопожарното стълбище, като през цялото време пуфтеше като локомотив.

Но в съзнанието си аз още бях в апартамента на чичо, като почти ми се виеше свят от смущение. *Какво искаше да каже Гален?*

— Къде ме водиш? — попитах и безуспешно опитах да спра устрема ѝ, като забих пети в пода.

— Мислех, че мотото ти е „те не трябваше да питат“ — саркастично забеляза тя. — Просто ми се довери и продължавай да вървиш. Много ще се развълнуваш, като разбереш къде те водя.

— Където и да е това — казах, докато Кий ме натика в противопожарното стълбище. — Всичко, което имам, са дрехите на гърба ми. Оставихме раницата ми заключена в моята стая с всичките ми пари, шофьорската ми книжка, ключовете ми...

— Ще ти намеря нови — отвърна Кий. — Пък и там, където отиваме, скъпа, ще ти трябва съвсем друг тип маскировка. Как не разбираш? Лошите са по петите ти, момиче.

Изтрополихме по още няколко рамена на стълбището, докато стигнахме фойето. Преди да отвори вратата към него, Кий се извърна и ме погледна:

— Забрави думите на Гален Марч за Бялата царица — каза тя, сякаш прочела мислите ми. — Само ще ти кажа, че Гален е просто още една муха в паяжината. Човекът яко си е паднал по мен. Би казал всичко, само и само да привлече вниманието ми.

Може би е права, помислих, особено като се вземе предвид изключителното внимание, което Гален ѝ беше обърнал на партито на

майка ми. Но всичко това имаше слабо отношение към най-належащия проблем.

Току-що бях оставила на горния етаж стая, пълна със заключени вътре хора, които първоначално ме бяха подмамили там, а после ме бяха лъгали по куп различни начини, докато взаимно компрометираха разказваните от всеки един истории. Трябваше да добавя, че въпросните истории бяха преди всичко силно бухнали суфлета от напompани с въздух измислици, оскъдно посипани с подправката на реалните факти.

После, видите ли, в апартамента нахълтва с танцова стъпка Всемогъщата Кий, обръщайки за пореден път всичко наопаки, като ловко ме отвлича и заключва вратата зад нас. Ако онези, които първи ме бяха отвлекли, не се бяха освободили още по силата на световноизвестните способности на чичо да отключва всичко, то със сигурност вече бяха позвънили на охраната на хотела с молба да им отвори. Положително в момента бяха по петите ни.

Откъдето пък произтичаше един *още по-належащ* проблем.

Нима не можех да се доверя *на никого*?

Изпреварих Кий и затръшнах с длан вратата към фойето. После стиснах дръжката ѝ с две ръце.

— Никъде не отивам, преди да ми отговориш на някои въпроси — заявих. — Защо беше това драматично появяване горе? Какво изобщо правиш тук? Ако не си ключов играч, какво искаше да кажеш, когато ми прошепна „Преди да са се усетили *коя съм аз*“? Искам отговори. Боя се, че се налага да настоявам.

Кий сви рамене и се усмихна.

— А пък аз се боя, че цялото ми изпълнение днес е под диктовка — отвърна тя. — Виждаш ли, двете с теб сме поканени на гости у Кралицата на котките.

* * *

— Пътуване с колата! — каза Кий, докато карахме край бившия дом на нейния роднина Франсис Скот Кий на 34-та улица.

— Като в доброто старо време! — Взетият под наем джип зави наляво по моста, също носещ нейното име, и Нокомис добави: —

Имаш ли и най-бегла представа колко ужасно трудно беше да организирам това твоє бягство?

— Бягство ли? На мен ми прилича повече на отвличане — отбелязах сухо. — Целият този цирк наистина ли беше толкова необходим? И изобщо откри ли майка ми?

— Никога не съм я губила — усмихна се Кий загадъчно. — Кой според теб ѝ помогна да организира партито за рождения ден? В края на краищата тя не можеше да се справи с всичко съвсем сама. Човек с хора живее, дето има една приказка.

Разбира се! Знаех си, че все *някой* трябва да е помогнал на майка. Най-малкото да осъществи самото изчезване — една твърде трудна задача.

Рязко обърнах поглед към Кий в очакване да продължи да разказва. Но тя се бе съсредоточила върху шофирането, все така тайнствено усмихната.

— Ще ти обясня всичко като тръгнем — добави тя. — Има много време, докато стигнем там, закъдето сме се запътили, най-малко няколко часа. Ще минем по обиколния път, тъй като, разбира се, вече ни преследват.

Прииска ми се да хвърля поглед в огледалото за обратно виждане, но реших да се доверя на думите ѝ. Карахме на юг по магистрала „Джордж Вашингтон“, направо към летището. Отчаяно исках да чуя разказа на Кий за майка ми и за партито, но преди това имаше нещо друго, което трябваше да узная.

— Ако *някой* ни следи, възможно ли е да са сложили подслушващи устройства в колата ти? Нали се сещаш, понякога могат да ги изстрелят и да ги прикачат на автомобила, така както си караш? — казах. — Дали *някой* не чува всяка наша дума в момента?

— Да — отвърна Кий кисело. — Подслушвателни устройства точно като онази сладка малка висулка във формата на тенис ракета, която навярно си забелязала на гривната на госпожица Ливингстън. Както се казва, през едното ухо влязло, през другото — излязло. Чудя се кой ли би могъл да ни подслушва *точно сега*?

Диамантената гривна на Сейдж. Боже, нямаше ли край всичко това!

— Във всеки случай, не се тревожи за колата — продължи Кий. — Моите момчета, механиците от самолетния хангар, я прегледаха до

последната бурма и ѝ инсталираха защити още на летището. Чиста е като сълза — никой не може да се добере до разговора ни или до най-съкровените ни мисли.

Къде бях чувала *същите* думи и преди? Но от друга страна, беше ясно, че не мога да прекарам часове затворена в някаква кола на магистралата, без да узная какво всъщност става.

— Колкото до нашата приятелка Кити — продължи Кий, — надежда винаги има, да знаеш. Дето се вика, най-тъмно е точно преди разсъмване.

— Тоест? — настоях.

— Тоест тя имаше проблем и реши, че аз съм единственият човек, който би могъл да ѝ помогне да го реши. Така че състави списъка с гостите, а аз се погрижих да ги събера и да ги вкарам на едно място — там, където трябваше. Тя искаше да е сигурна, че ти до края ще си останеш един нищо неподозиращ наблюдател.

— Тия наблюдатели обикновено първи ги застрелват — изтъкнах.

— Ти обаче се справи страхотно — отвърна невъзмутимо Кий. — Разреших всички кодирани послания за рекордно кратко време — засичах по часовник. Успях да влезеш в хижата по-малко от час след като тръгна с колата под наем от летището в Кортес — тъкмо навреме Лили Рад да ти се обади по телефона и да ти каже, че се е изгубила. Всички бяхме сигурни, че ще звънеш на мен да ме помолиш да я доведа до хижата, тъй като аз работя на летището, тоест намирам се много по-близо от теб до мястото, от което Лили се обади. После с Лили спряхме да хапнем, за да ти дадем още малко време да разрешиш и останалите загадки в къщата. Когато пристигнахме, ти явно вече беше разбрала отговора на загадката, която двете с майка ти бяхме оставили върху рояла, тъй като всичко от *вътрешността* на рояла беше изчезнало, а осмата билиардна топка си беше на мястото в триъгълника върху масата. Макар че дори и аз не знаех за скритата рисунка на шахматната дъска...

— *Ти* значи си автор на всички тези загадки и кодове по молба на мама — казах аз.

Това не бе въпрос, а единственият възможен отговор на проблема, който ме притесняваше през цялото време след Колорадо. Ако не беше го сторил Ним — а аз вече знаех, че не е бил той, — то

кой бе създал всички кодирани съобщения, с които майка ми се свърза с мен, кой друг би могъл да го направи освен Кий? А ако в съзнанието ми все още се таяха някакви съмнения относно това, то последният ѝ факс вече трябваше да ги е разсеял.

Каква глупачка съм била, още от самото начало! Но поне цялата ситуация започваше да придобива някакъв смисъл. Нещата постепенно си идваха по местата, точно като при комбинациите в шаха.

Като стана дума за шах...

— Откъде ти хрумна да подредиш точно тази недоиграна партия на дъската, която беше скрила в рояла? — попитах.

— Идеята да използваме точно тази партия беше на Лили — отвърна Кий. — Тя знаеше, че по този начин със сигурност ще привлечем вниманието ти. Но Вартан беше онзи, който даде на майка ти схема на *точното* разположение на фигурите върху дъската. Той, изглежда, добре помнеше в кой момент при онази ваша последна игра е настъпил критичният поврат. Поне от твоя гледна точка.

И Вартан бил вътре значи? Копеле.

Прилоша ми. Пак ми се доплака, но какъв би бил смисълът да плача? Защо бяха направили всичко това? Защо са се стремили да ме обвържат на толкова дълбоко емоционално равнище, като ми припомнят смъртта на татко, ако майка е искала да остана само нищо неподозиращ „страничен наблюдател“? Това нямаше абсолютно никакъв смисъл.

— Нямахме избор — каза Кий, предусетила следващия ми въпрос. — Всички се съгласихме да го направим така — да оставим телефонни съобщения, да ти подхвърлим такива загадки и улики, които биха значили нещо *единствено* за теб. Дори те излъгахме, че колата на Лили е повредена, за да предложиш да ги закараш с Вартан до Денвър. Знаем, че изглежда сложно! Но ако не бяхме направили нещата толкова ужасно заплетени, ти нямаше въобще да дойдеш от Вашингтон, нямаше да останеш в хижата, никога нямаше да се съгласиш да се срещнеш с него. Нали?

С него.

Разбира се, отлично знаех кого има предвид. И, да, разбира се, нямаше да се съглася да сторя нищо от изброеното.

В края на краищата нима след всички шарлатании на сложния им план да ме вкарат в хижата, в момента, в който видях Вартан Азов да

прекращва прага, не бях готова да изхвърча от стаята? А и как не? В края на краищата през десетте години непосредствено преди последния ни по-продължителен разговор в Колорадо аз държах него и проклетата загубена партия шах отговорни за смъртта на татко.

Едно трябваше да призная на майка си — бе ме разбрала по-добре, отколкото аз бях разбирала самата себе си. Тя и Лили Рад са предугадили каква точно би била моята реакция и при най-слабия намек за възможна среща с Вартан Азов, под какъвто и да било друг претекст.

Макар вече да разбирах защо им е било нужно да ме манипулират, още един очевиден въпрос бе останал висящ.

— Ако всички вие сте искали да организирате среща между мен и Вартан — попитах, — защо ви беше необходимо да изминавате такива *разстояния*? Какво толкова би могъл да ми каже Вартан Азов, та е трябвало задължително да ми го каже в колорадската пустош, а не в Ню Йорк или дори във Вашингтон? А и защо тогава бяха поканени всички останали, защо сте разгласили за партито навсякъде? Те за какво бяха в хижата? За прикритие?

— Ще ти обясня всичко в най-големи подробности в момента, в който се отървем от тази кола под наем, която съм взела от летището — отвърна Кий. — Всеки момент ще пристигнем.

— Но ние подминахме летището преди километри — отвърнах.

— Много добре знаеш — отвърна Кий, — че *никога* не ползвам общодостъпните полети.

Тя извъртя очи.

— Долетяла си тук с твоя самолет? — възкликнах аз. — Но къде точно отиваме сега? В тази посока се намират само военновъздушните бази Форт Бевоар и Куонтико. Най-близката частна самолетна писта във Вирджиния трябва да е чак в Манасас.

— Има цели три такива писти точно на отсрещния бряг на реката, в Мериленд — хладно ме осведоми Кий. — Там съм оставила самолета.

— Но ти отдавна подмина и последния мост, който води натам! — парирах аз. За бога, вече бяхме почти при Маунт Върнън. — Как смяташ да прекараш колата през реката и да стигнеш в Мериленд?

Кий въздъхна тежко. Звукът приличаше на онзи, който издава балон, чийто въздух е изпуснат рязко.

— Мисля, че вече ти *обясних*. *Пре-следват* ни — провлече тя, сякаш говореше на тригодишно дете. Аз замълчах и тя добави малко по-сдържано:

— Ясно е, че смятам просто да зарежа колата.

* * *

Спряхме на паркинга пред фериботния кей при Маунт Върнън между два гигантски джипа — толкова високи, че изглеждаха като повдигнати с крик.

— Най-добре е никой да не ни вижда, скъпа — отбеляза Кий.

Тя сви дългата си коса, привърза я с ластик и я напъха под якето си без ръкави и с десетки джобове. После взе от задната седалка голяма ръчна чанта от зебло и измъкна от нея два суитчъра, два чифта слънчеви очила и две бейзболни шапки. Подаде единия комплект на мен.

Дегизирани, двете слязохме от колата, Кий я заключи старателно и заедно се запътихме към ферибота.

— Тръгване след по-малко от пет минути — осведоми ме Кий.

— Да не се радваме предварително.

Поехме надолу по кея и Кий подаде на момчето, което проверяваше билетите, два явно предварително купени пропуска, които измъкна от джоба на якето си. Забелязах, че тайно пъкна в ръката му и ключовете от току-що оставената кола. Той безмълвно кимна в знак, че е разбрал какво искат от него, ние двете минахме по подвижното мостче и стъпихме на люлеещия се ферибот. Освен нас имаше още само няколко пътници, застанали достатъчно далеч, та да не могат да ни чуват.

— Струва ми се, че познаваш ужасно много хора — забелязах аз.

— Имаш доверие на това момче за всичко? Поверяваш му такава скъпа кола? Смяташ ли, че ще я върне на фирмата, която ти я е дала под наем?

— Това не е единственото, което искам от него — отвърна Кий.

— Срещу няколкото услуги, които ще ни окаже днес, Бъб ще получи бакшиш под формата на четиринасет безплатни часа уроци по летене.

Трябва да призная, че колкото и ядосана да бях на Кий само преди десет минути, природата ми на роден шахматист винаги се бе възхищавала на това как отиграваше тя всичките си ходове. Явно бе обмислила целия план за бягството много по-прецизно, отколкото Лили Рад някога е играла шах. Кий бе предвидила всяка своя стъпка и всяко евентуално противодействие.

Ето затова Нокомис Кий бе най-добрата ми приятелка и любимка още от гимназията. Тя беше тази, която отрано ме научи, че никога не трябва да се страхувам, докато виждам пътя напред пред себе си, докато виждам терена.

Смелите знаят как да преминат сами през гората, дори нощем, казваше тя. Те планират пътя си, а не се връщат към страховете си отново и отново.

Отвързаха ферибота от кея и прибраха подвижното мостче. Вече бяхме навлезли доста навътре в реката, когато видях един тип с огледални слънчеви очила да бърза към ръба на кея и да казва нещо на първия срещнат служител. Изглеждаше ми твърде познат.

Служителят поклати глава и посочи нагоре срещу течението на реката в посока към Вашингтон. Мъжът с очилата бръкна в джоба си и извади телефон.

Стомахът ми се сви. Бяхме на ферибот насред реката. Приличахме на щайга патладжани, които чакат да ги доставят в магазина.

— Сикрет Сървис — казах на Кий. — Срещата съм се вече с тях. Май трябва да сме наясно, че ще ни чакат на отсрещния бряг. Със сигурност знаят къде ще спре фериботът. Освен ако не предвиждаш да слезем по средата и да се спасяваме с плуване?

— Няма да се наложи — отвърна Кий. — О, вие, невярващи... Когато завием пред Пискатауей, вече няма да могат да ни виждат нито от единия, нито от другия бряг. Точно там този ферибот ще извърши едно малко непредвидено спиране, за да свали двама пътници.

— На Пискатауей Пойнт?

Това бе отлично запазена естествена пустош, резерват от мочурища, където гъски и други водни птици живееха под щатска и федерална закрила. Там нямаше пътища, само пътеки.

— Но там няма нищо! — възкликнах.

— Е, днес ще има — увери ме Кий. — Смятам, че ще ти се стори много интересно. Това са бившите земи и свещените погребални райони на индианците пискатауей — изконните жители на местата, на които днес се издига град Вашингтон. Племената всъщност не живеят вече там, земите са федерална собственост, но днес ще бъдат там. И ще чакат пристигането ни с нетърпение.

ПРЕДВЕЧНИТЕ ЗАКОНИ

*„Бог дава законите Си на всяко същество
съгласно плана Си за световния ред.“*

Матю Кинг,
„Благородните
червенокожи“

*„... длъжни сме да следваме нашите
предвечни закони — онези, които Създателят ни
е дал. Във всяка частичка от вселената още с
раждането ѝ е вложена нейната група от
предвечни закони, които тя трябва да следва, за
да може да се запази балансът в
съществуването на света... Хората живеели
според своите предвечни закони, следвали реда и
регулациите на природния свят, който ги
заобикалял.“*

Габриел Тайак,
дъщеря на Аления пламък
Тайак, „Да следваш
предвечните закони“
[Родната вселена]

Определено минавахме по заобиколния път, точно според обещанието на Кий. Или пък беше заплаха?

Пискатауей бе забележително красив, дори отдалеч. Диви патици се носеха по течението на реката, над нас се виеха орли, а няколко лебеда тъкмо кацаха във водата. От брега вековни дървета протягаха възлестите си корени и докосваха реката като с нокти, а досами водата всичко бе потънало в гъста тръстика.

Реката направи завой, капитанът приближи ферибота до брега, спря двигателите и течението ни докара съвсем близо до сушата. Неколцина от пътниците на палубата попоглеждаха към мостика с израз на лека изненада.

На брега забелязах двама рибари с измачкани шапки, накичени с кукички и блесни. Седяха на паднал дънер, който стърчеше от каменистия бряг. Реката дърпаше кордите на въдиците им. Единият скочи на крака, като видя, че приближаваме, и започна да навива макарата си.

Капитанът обяви по мегафона:

— Уважаеми пътници, днес реката е много спокойна, затова имаме възможност да оставим двама естествоизпитатели тук в резервата. Ще отнеме само минута.

Едно момче приближи до борда и вдигна от палубата навитото на макара котвено въже.

— Ако погледнете в противоположната посока — продължи капитанът, — нагоре по течението, пред вас на север ще се открие отлична панорама към Джоунс Пойнт, която не може често да се види оттук. Точно там на 15 април 1791 година, в деня, в който започнали да маркират границите на бъдещия столичен град, топографът Андрю Еликът и астрономът африканец Бенджамин Банекер поставили първия, най-южния камък маркер на онова, което по-късно ще наречем Вашингтон. Онези от вас, които се интересуват от масонската история на столицата ни, биха могли да споделят с приятелите си, че при полагането на този камък бил спазен пълен масонски ритуал в съгласие с традициите на тайното общество — камъкът бил равен идеално с помощта на прав ъгъл, отвес и нивелир, а после поръсен с жито, слънчогледово масло и вино...

Капитанът се справяше отлично, като отвличаше вниманието на прехласнатите пътници от онова, което се случваше край тях. Бих се учудила, ако някой от тях впоследствие си спомнеше — ако приемем, че изобщо ни бяха забелязали — двамата пътници, свалени при непредвиденото спиране на Пискатауей. Реших, че Кий е добавила каса уиски „Чивас Регал“ към уроците по летене.

Рибарите от брега притеглиха ферибота с котвеното въже, помогнаха ни да пропълим върху гигантския дънер, после хвърлиха

въжето обратно. Четиримата поехме по каменистия бряг и потънахме в гъстите храсталаци край водата.

— Може би е най-добре да говорим без имена — каза по-възрастният от двамата рибари и пое ръката ми, за да ми помогне да прескоча няколко камъка. — Можете да ме наричате просто Червен кедър — това е индианското ми име. Получих го от нашата обща приятелка, богинята на луната Нокомис. А това е моят помощник господин Тютюнева кесия.

Той посочи по-младия рибар, нисък и набит мъж, който ми се усмихна с присвити очи. Двамата изглеждаха достатъчно яки да се справят с всичко, което им се изпречи пред очите. Кий май наистина познаваше доста хора наоколо. Следвах индианците крачка по крачка из храсталака, но все така продължавах да нямам понятие какво всъщност се случва.

Не виждах пътека. Гората, оплетена цяла в лозници, храсти и фиданки, бе толкова гъста, че на пръв поглед нямаше начин четиримата изобщо да си проправим път през нея, дори с помощта на мачете. Приличаше на лабиринт, но господин Червен кедър изглежда знаеше отлично накъде да върви — пред нозете му растителността сякаш вълшебено се стопяваше, а той не докосваше дори и едно листо. В момента, в който преминехме, следвайки неговите стъпки, тя отново се затваряше зад гърба ни.

Най-после гората малко оредя. Озовахме се на утъпкана пътека. В далечината, през изпъстрените със слънчеви петна дървета, които тъкмо се покриваха с пролетните си бледозелени листенца, се виждаше реката. Червен кедър вече можеше да върви редом с нас — нямаше нужда да се движим един по един, така че за първи път се заговорихме както трябва.

— Пискатауей е име както на земите в района, така и на племето, което е живяло тук — обърна се към мен Червен кедър. — Думата означава *Мястото, където се сливат живите води*. Тук е кръстопътят на много реки — потоци от вода и потоци на живота. Нашият народ произхожда от най-древните местни племена: *лени ленапе*, чието начало лежи назад във времето преди повече от дванайсет хиляди години. Другото местно племе — анакоста — плащало данък на нашия главен вожд Тайак дълго преди европейците да стъпят тук.

Трябва да съм изглеждала объркана от това встъпление, без да мога да си обясня причината за подобен урок по антропология, тъй като индианецът добави:

— Госпожица Луна каза, че си нейна приятелка и се намираш в опасност, и затова е от първостепенна важност да ти съобщя нещо, преди да стигнем до Мойаоне.

— Какво е това? — попитах аз.

— Погребалните полета — отвърна той. После ми намигна и добави шепнешком:

— *Там са заровени всички кости!*

При тези думи двамата с Тютюнева кесия се изкикотиха високо.

Гробище значи. Какво му беше смешното на едно гробище? Хвърлих поглед към Кий, но тя също се усмихваше по нейния си загадъчен начин.

— Всички кости и всички *тайни* — каза тя. После се обърна към Червен кедър: — Преди да сме стигнали, защо не разкажеш на приятелката ми за Церемонията на зелената царица, за двете деви и за Празника на мъртвите?

Леле майко. Знаех си, че Кий по принцип си пада по езотеричното, но тук положението се влошаваше с всяка изминала минута. За какво ставаше дума? Сенки на езически ритуали и жертвоприношения на девици покрай реката Потомак?

Вървах през пъстрата гора, оглеждах се наоколо и се опитвах да си напомням непрекъснато, че Сикрет Сървис все още ни търси и нагоре, и надолу по реката, че аз нямам никакви лични документи в себе си, както и че всъщност никой не знае къде се намирам. Наясно бях, че сме само на километри от столичния град, но усещането все пак беше особено. Чувствах, че по някакъв особен начин местата, през които преминавахме, са отделени във времето и пространството от всичко познато.

Нещата обаче ставаха все по-странни.

— Всичко това е свързано с предвечните закони — каза Червен кедър. — Всяко нещо на света се ражда заедно със закона, по който трябва да съществува — той е вложен в него подобно на воден знак, схема или план. Водата винаги се върти в кръг, пламъкът има триъгълна форма, скалите са кристали, паяците плетат мрежи, птиците

вият гнезда, фигурата, описвана от слънцето спрямо хоризонта в продължение на една година, винаги има формата на осмица...

Кий докосна ръката му в знак да побърза — дали искаше да му каже да ускори крачка или пък да съкрати историята... Може би и двете.

— Историята за двете деви започва преди около четиристотин години — продължи Червен кедър, — по времето, когато пристигат първите британски колонисти протестанти и основават град, наречен Джеймстаун — по името на новия им крал. Но още преди да го сторят, през XVI век в ръцете им вече бил попаднал голям къс земя в същия район, която те нарекли „Вирджиния“ — по прозвището на предшественичката на крал Джеймс, кралицата дева Елизабет.

— Знам историята — казах аз, като се опитах да не звуча твърде нетърпеливо. Накъде биеше този човек?

— Надали обаче знаеш *цялата* история — отвърна Червен кедър. — Трийсет години след основаването на Джеймстаун Англия вече има нов крал, Чарлз, вероятно тайно изповядващ католицизма. Той разрешава на лорд Балтимор да изпрати към Америка два кораба със заселници католици и йезуитски свещеници. Корабите се наричали „Ноев ковчег“ и „Гълъб“. Вече много години в Англия се водели битки коя е „истинната християнска вяра“, която има право да държи властта на кръста и да се възползва от нея. След още няколко години около този въпрос щяла да се разрази и гражданска война, а самият Чарлз щял да загине. Имало обаче един пункт, по който между всички европейски народи царувало съгласие и все още царува — „Законът на първооткривателя“: ако откриеш пръв някое място и забиеш флага си на него, то става твое притежание! Ако там вече живеят някакви местни хора, още по-добре — наричаш ги варвари и имаш право да ги принудиш да приемат християнството или да ги заробиш по силата на специален църковен едикт...

Е, *тази* история също я знаех. Заграбените земи, нарушените мирни договори, кланетата на индиански деца, резерватите, геноцидът, Пътеката на сълзите^[1]...

Помислих си, че между местните хора и кръстоносните нашественици никога не е съществувало нищо друго освен неприкрита омраза.

Само че ме чакаше изненада.

— С две думи, индианците пискатауей приели католицизма — каза Червения кедър, — защото се случило така, че празникът Успение Богородично съвпаднал с Празника на мъртвите и така предвечните закони не били нарушени.

— Моля? — изненадах се аз и хвърлих поглед към Кий.

— Нали се сещаш — обясни индианецът, — че Празникът на мъртвите през ноември, деня, в който почитаме паметта на предците, съвпада с деня, в който християните почитат мъртвите — деня на Все светии. Още по-важен ден обаче е 15 август — по християнския календар тогава се отбелязва Успението на Пресветата Богородица. Този ден обаче съвпада с деня, в който ние, индианците, провеждаме нашата древна Церемония на зелената царица — той бележи „събирането на първата реколта“ и началото на нашата нова година.

— Да разбирам ли — попитах, — че според вас индианците пискатауей са приели католицизма само защото така са могли да запазят собствените си стари вярвания и да провеждат изконните си ритуали, като в същото време на думи поддържат официалната християнска църква?

— Не точно — отговори Кий. — Ще разбереш, когато стигнем до погребалните полета. Това, което Червен кедър се опитва да каже, е, че причината ти да трябва да се срещнеш необезпокоявано с него и с Тютюнева кесия всъщност се крие в предвечните закони. Думите ни свършват тук, дето се вика, имам предвид, че всичко се крие в тях и толкова.

— Дай да спрем за малко — въздъгнах аз изтощено.

Започвах все повече да се ядосвам от посоката, в която поемаше тази наша „разходка“. Поисках да спрем, защото в момента бяхме застанали в началото на дълъг дървен мост, увиснал над обширното мочурище, простряло се отпред, в което ни предстоеше да навлезем. Надявах се да не си намокрим краката, защото и без това имах само един чифт обувки.

Обърнах се към Кий:

— Не разбирам. Какво общо има цялата тази религиозно-ритуална дивотия, която твоят приятел разказва, с нас двете и нашия належаш проблем? — попитах. — С какво са толкова важни тези деви, царици и вечери сред мъртвите?

— Мястото, на което стъпили за първи път, йезуитите кръстили „Света Мери“ — поясни Червен кедър. — По-късно нарекли целия район от тази страна на реката „Мери Ленд“^[2]. Предполага се, че са го нарекли на името на съпругата на крал Чарлз, но всъщност те взели името на Пресветата Дева, майката на Исус. Така че в момента имаме две Деви, които се гледат една друга над реката — едната е протестантска, а другата — католическа! Два острова на Деви от християнство, които, образно казано, се издигали сред морето от местни племена...

Два острова на Деви! Къде бях чувала това?

Тютюнева кесия стъпи на моста, за да опита дали ще ни издържи. Той се оказа достатъчно високо над водата и напълно сух, така че всички се качихме и отново се занизахме в индианска нишка над море от развълнувани тръстики.

Кий, която имаше какво още да сподели, ме настигна:

— Племената потомак, живели по тази земи, сред тях и народът пискатауей, били първите, които достигнали до така наречената „теория за двете Деви“: според нея едно зърно не е достатъчно. Индианците открили, че ако сееш по две зърна заедно и така оформяш реда, царевичката по-лесно се опрашва. Това също е част от предвечните закони. Племената тук постъпват така от най-древни времена.

Подобна философия със сигурност щеше да допадне на Леда Лесбийката — представете си, две невинни девизи, които в комбинацията си гарантират баланса в света, подобно на ин и ян. Въпреки това все още бях объркана.

Но камбанката на спомена в главата ми зазвъня още по-силно.

Сетих се.

— Ти си съставила кода на съобщението, което майка ми беше оставила върху рояла — казах меко. — Та, кажи ми сега за Вирджинските острови.

Кий се усмихна одобрително и кимна.

— Ами това е — отвърна тя. — Затова първо спряхме тук. „Вирджински острови“ е индианското кодирано име на Вашингтон. А точно тук, на това място в Пискатауей, са създадени предвечните закони, които управляват съществуването на нашата столица.

— Мислех, че Джордж Вашингтон е съставил първите закони за столицата — натъртих аз. — В крайна сметка той е купил земята за строеж на града, той е повикал и ония типове, които очертали квадрата на градския план с всички онези масонски шашарми, за които говореше твоят приятел, капитанът на ферибота...

— А откъде мислиш, че Вашингтон *се е сдобил* с тези закони? — попита Кий.

Замълчах, а тя посочи далеч отвъд мочурищата, от другата страна на реката. Там, в далечината, под искрящото утринно слънце се издигаха зелените склонове на Маунт Върнън — домът на Джордж Вашингтон.

— Земята, върху която е построен градът, изобщо не е избрана случайно — обади се Червен кедър, като се обърна към мен през рамо. — При купуването ѝ президентът трябвало да приложи сложна дипломатическа схема, както и да пази всичко в пълна тайна. Но той от самото начало знаел, че земите, които ние, племето пискатауей, обитаваме, са ключът към осъществяването на неговия план. Традицията идва от нашите изконни вярвания, но тя има и своите корени в Библията: там го наричат Града на хълма, Високото място. Новия Йерусалим. Всичко е написано в Апокалипсиса, в Откровението на свети Йоан. Мястото, избрано за строеж на свещения град, трябвало да се намира при сливането на много реки, за да може да бъде призована силата...

— Каква сила? — попитах, въпреки че малко по малко започвах да схващам.

Преминахме над мочурището и стъпихме на обширна поляна, на която диви цветя и цъфнали глухарчета вече бяха надигнали глави в очакване на пролетта, а птички и насекоми цвърчаха, бръмчаха и прелитаха край нас.

— Силата, която сме дошли тук да видим — отвърна Кий и простря ръка напред, сочейки отвъд поляната. — Това е Мойаоне.

В края на поляната пред нас се възправи огромно вечнозелено дърво, което се издигаше по-високо от всичко наоколо. Ако не грешах, това не беше какво да е дърво, а...

— Червен кедър — отбеляза Кий. — Свещено дърво. Вътрешната мека дървесина и сокът му са червени на цвят, точно като

човешка кръв. Това дърво е посадено от последния вожд на пискатауей — Търки Тайак. Неговият гроб също е тук.

Приближихме мястото. Малка снимка на вожда — красив мъж с бронзова кожа и с пълен комплект царствени пера на главата — беше прикрепена към дървена паметна плоча. Там пишеше, че вождът е погребан на това място със специално разрешение от Конгреса през 1979 година.

Около плочата се издигаха четири дървени кола, забити дълбоко в земята, към които бяха прикрепени плетени гирлянди. Клоните на самото кедрово дърво отзад бяха гъсто украсени с малки червени кесийки, привързани с червени панделки. Бяха стотици.

— Тютюневи кесии — рече Кий. — Приношения в чест на мъртвите.

Тютюнева кесия заговори за първи път тази сутрин:

— За баща ти — каза той, пхна в ръката ми малка кесийка от червен плат и посочи към кедровото дърво. Сигурно Кий му беше казала за татко.

Приближих към дървото. Нещо ме беше стиснало за гърлото. Известно време се оглеждах в търсене на клон, който не е отрупан с панделки, на който да завържа моя подарък. После поех въздух и вдъгнах уханието на дървото. Да изпращаш димни кръгчета направо към Рая — наистина прекрасна традиция.

Кий бе застанала зад гърба ми.

— Коловете с гирлянди пазят това място от зли духове — каза тя. — Отбелязват всяка от Четирите фази — четирите посоки на света. Както виждаш, те се свързват помежду си, точно тук, на това място.

Тя, разбира се, имаше предвид идеално премисления план на град Вашингтон. Градът, чийто първи камък е бил положен северно оттук. Нещата определено започваха да се свързват в обща картина: четирите ъгъла, четирите фази, четирите посоки на света, шахматната дъска, копираща древните олтари, древните ритуали...

Въпреки това бе останало още едно нещо, което трябваше да узная на всяка цена.

— Каза ми, че „Вирджински острови“ е кодово название на град Вашингтон — обърнах се аз към Кий и останалите. — Разбирам защо Джордж Вашингтон като основател на нова нация, сам силно религиозен човек, а може би и масон, е искал да създаде съвсем нов

град столица, точно копие на онзи от Библията. Разбирам и защо го е изградил точно така — с мост, прехвърлен през реката, който да свързва двата клона на християнството. Както казахте вие, две кралици девици, ръце, протегнати над водите, две зърна в една шушулка. Но едно не разбирам. Ако вашата мисия е да следвате „предвечните закони“, да се оставите на потока на естествения живот, тогава какъв е смисълът да се занимаваме изобщо с врага? Искам да кажа, вие всички вече изтъкнахте, че религиите са се борили да защитят своите символи и ритуали в продължение на стотици години. Как може включването в някакъв конфликт да помага на Майката Природа да плете мрежите на паяците или да отглежда царица? Това не е ли пример за поговорката „Ако не можеш да победиш врага, съюзи се с него“?

Кий се обърна и за първи път ме погледна наистина сериозно.

— Александра, на *нищо* ли не успях да те науча през всичките тези години? — попита тя.

Думите ѝ удариха в десетката. Нима Ним не ми бе задал същия въпрос?

Червен кедър ме хвана за ръката.

— Но предвечните закони са *тъкмо това* — каза той. — „Естественият ред“, както ти го нарече, показва, че развитието и промяната у всяко нещо идват *отвътре*, от самото нещо, като по този начин се постига природното равновесие. Нищо не се постига чрез външна сила.

Явно моите трима спътници бяха позабравили някои исторически факти, които би трябвало отлично да познават.

— Значи вие всъщност влагате в християнството законите на съществуването на местните племена? — попитах.

— Ние просто демонстрираме — каза Червен кедър, — че Майката Царица и Майката Земя съществуват много по-отдавна от всякакви други появили се по-късно деви или майки. А с наша помощ и ще ги надживеят. Ние сеем царица и събираме реколтата така, както винаги сме го правили, защото в този случай самата царица е най-щастлива и дава най-много плод.

— Както се казва — добави Кий, — каквото посееш, такова ще пожънеш.

Къде бях чувала това?

Тютюнева кесия, който до момента беше зяпал небето, се обърна към Кий:

— Той ще дойде всеки момент — каза индианецът и посочи към другия край на поляната.

Кий хвърли поглед на часовника си и кимна.

— Кой ще дойде? — попитах аз и погледнах в посоката, в която посочи мъжът.

— Превозът ни — отвърна Кий. — Тук наблизо има отбивка за паркиране, точно до пътя. Някой ще дойде да ни вземе и да ни откара до летището.

В този момент видях мъж, който изникна от дърветата, скупчени в далечния край на поляната, диаметрално противоположен на посоката, от която бяхме дошли.

Дори от това голямо разстояние го познах веднага. Познах го по високата грациозна фигура и широката крачка, с която вървеше през некосената трева. Нямаше нужда дори да виждам запазената му марка — тъмните къдрици, които се развяваха от лекия ветрец.

Беше Варган Азов.

[1] Название на мащабно насилствено изгонване на североамерикански индиански племена (чероки, крийк, семиноли, чикасо и чокто, известни още като петте цивилизовани племена) през 30-те години на XIX в. от техните изконни земи (днешните югоизточни щати) към западните щати. С цената на много жертви, дадени по време на пътуването, в крайна сметка са преселени над 46 000 индианци, оставили зад себе си над 25 млн. акра земя, „свободна“ за заселване с европейски колонисти. — Б.пр. ↑

[2] Mary Land (англ.) — букв. Земята на Мери. — Б.пр. ↑

ПЕПЕЛИЩАТА

„Пепел е онуй, което в мен бе огън, и поетът в гръдта ми умря, днес просто почитам онова, което обичах, а сърцето ми, като косите, посивя.“

Лорд Байрон, „На графинята на Блесингтън“

„По-добре бе да умреш, правейки нещо, отколкото без да правиш каквото и да било.“

Лорд Байрон

Мисолонги, Гърция

18 април 1824 г., Великден

Валеше. Валеше вече дни наред. Сякаш никога нямаше да спре.

Вятърът сирого нахлу от Африка преди две седмици и връхлетя градчето с яростта на отвързан звяр, дерейки сякаш с нокти ниските каменни къщи край брега, и посипваше плажа с грозни отломки.

В дома на Капсали, където бяха разквартирувани англичаните и другите чужденци, цареше пълна тишина, точно както бяха наредили докторите Бруно и Милиджън. Дори канонадата, с която гърците традиционно отбелязваха Великден, бе изнесена с помощта на военните извън стените на града, а на местните жители бе внушено да я последват независимо от лошото време.

Единственият звук, който се чуваше в пустата къща, бе лудешкото виене на неотслабващата буря.

Байрон лежеше завит на турския диван на най-горния етаж. Огромният му нюфаундленд Лайън се бе проснал безмълвно до канапето, с отпусната между лапите глава. Камериерът Флечър също стоеше тихо в другия ъгъл на стаята и наливаше вода във вечната гарафа с бренди, за да разрежи силното питие.

Байрон внимателно разглеждаше стените и тавана на дневната, в която лежеше. Беше я обзавел сам при пристигането си с оръжия от собствения си арсенал... Кога беше това, май нямаше и три месеца? Окачените мечове, пистолети, турски ятагани, пушки — обикновени и широкоцевни, щикове и шлемове винаги впечатляваха буйната и опасна група лични охранители на Байрон — до един сулиоти, гърци от Епир. Впечатляваше ги до момента, в който лордът най-после се разплати с тези вдъхващи страх хулигани и ги изпрати напред на фронта.

Сега, докато вятърът блъскаше капациите отвън, на Байрон му се искаше пак да има сили да стане, да прекоси стаята и да отвори прозорците, за да срещне яростта на бурята. Беше един от редките моменти, в които съзнанието му се проясняваше.

По-добре да умреш в обятията на дивата природна стихия, смяташе той, отколкото искрата на живота ти бавно да гасне при непрестанно прилагане на пластири и пиявици. Поне бе направил всичко възможно да се противопостави на тези непрестанни кръвопускания. Никога не бе могъл да понася загубата на кръв. Скалпелът е погубил живота на много повече хора, отколкото копието — все повтаряше това на онзи некадърен глупак доктор Бруно.

Лука Вайа, личният лекар на гръцкия управител Маврокордато, успя да надвие бурята и да стигне до бреговете на Мисолонги едва вчера, а Байрон страдаше от мъките на треската и тръпките вече повече седмица — от девети април, деня на пътуването, когато гневът на природата го настигна и той за първи път се разболя.

В крайна сметка касапинът Бруно наложи своето — отваряше вените на лорда отново и отново, източвайки все повече и повече кръв. Господи! Този човек бе по-опасен от вампир!

Миг след миг животът изтичаше от Байрон, но той все още имаше сили да осъзнае, че повечето време през последните няколко дни се бе намирал в състояние на делириум. Разумът му бе достатъчно трезв и той разбираше, че болестта му не бе просто резултат от студа и влагата.

По всяка вероятност това бе същата „болест“, от която бе умрял Пърси Шели.

Някой старателно и методично убиваше Байрон.

Лордът отлично разбираше, че ако не действа бързо, ако не разкаже всичко, което знае, на единствения човек, който трябваше да получи тази информация и на когото можеше да се довери, скоро щеше да е твърде късно. Тогава всичко със сигурност щеше да бъде загубено.

Камериерът Флечър вече се бе изправил до дивана с бутилка разреден коняк в ръце — единственото лекарство, което носеше облекчение на господаря му.

Флечър. От гледна точка на последните събития камериерът май се бе оказал прав. Той отдавна бе дал да се разбере с каква неохота придружава господаря си в Гърция, бе се опитвал да убеди Байрон да премисли дали каузата на гръцката независимост, на която лордът се бе посветил, няма по-скоро да спечели, ако Байрон просто осигурява финансова помощ на патриотите бунтовници, без лично да присъства и да се намесва. Двамата и преди бяха виждали Мисолонги. Преди тринайсет години, точно след гостуването у Али паша.

После, преди девет дни, когато Байрон за първи път се бе разболял от своята тайнствена нелечима болест, обикновено коравият стоик Флечър просто бе рухнал. Слугите, войниците, докторите — всички те му говореха на различни езици.

— Като при Вавилонската кула! — бе изкрещял Флечър, скубейки коси от гняв. За да получи за пациента купичка овесена каша с едно яйце вътре, трябваше да се превежда три пъти.

Но, слава на бога, Флечър бе до него и двамата бяха оставени най-после сами. Сега верният камериер щеше да бъде изпратен на последната си мисия. Независимо дали му допада.

Байрон докосна ръката на Флечър.

— Още бренди, сър? — попита той, а изражението му бе толкова мрачно и изпълнено с болка, че Байрон щеше да се разсмее, ако това не изискваше толкова много усилия.

Лордът помръдна устни, а камериерът наведе ухото си до него.

— Дъщеря ми — прошепна Байрон.

В същия миг съжали, че е изрекъл тази дума.

— Искате да ми продиктувате лично писмо до лейди Байрон и малката Ада в Лондон ли, сър? — попита Флечър, изпълнен с очакване да чуе най-лошото.

Това можеше да бъде само последното желание на един умиращ. Всички знаеха, че Байрон ненавижда жена си и ѝ праща само

официални писма, на които тя рядко отговаря.

Но лордът леко поклати глава, отпусната сред възглавниците.

Знаеше, че камериерът ще го разбере, защото двамата бяха заедно вече толкова години, бяха минали през толкова премеждия. Флечър единствен знаеше за истинските отношения между Байрон и момичето и нямаше да разкрие на никого последната молба на лорда.

— Доведи ми Хаиде — каза Байрон. — И момчето.

* * *

Болка прониза Хаиде, когато видя баща си на легло, толкова блед и изпит. Вехне, бе ги предупредил Флечър, преди да влязат, по-слаб е и от новоизлюпено пиле.

Тя и Каури се бяха изправили пред натрупания с възглавници турски диван и Хаиде почувства, че ще се разплаче. Вече бе загубила Али паша — мъж, когото цял живот бе имала за свой баща. А ето че сега онзи баща, когото познаваше едва от година, си отиваше пред очите ѝ.

Хаиде отлично знаеше, че през тази година Байрон бе рискувал всичко, бе сторил и невъзможното, само и само да я държи край себе си, като в същото време пази техните отношения в тайна.

В съгласие с хитростите, които му се налагаше да измисля, само преди няколко месеца, на трийсет и шестия си рожден ден, Байрон бе казал на Хаиде, че е написал писмо на жена си — или лейди Би, както той я наричаше — съобщавайки ѝ, че е открил прекрасно и жизнено гръцко момиченце на име Хайатее, осиротяло във войната, малко по-голямо от тяхната Ада. Бе писал още, че възнамерява да осинови това момиченце и да го изпрати в Англия, където лейди Би трябваше да го поеме и да се погрижи то да получи достойно образование.

Разбира се, отговор така и не дойде. Но бе казал на Хаиде, че шпионите, които отварят пощата му, ще да вземат историята с осиновяването просто за поредната слабост на лорда.

Слухове за историята около „връзката“ на Хаиде с Байрон вече се носеха, а слуховете в Гърция никога не лъжеха. Сега поетът умираше, а бе дошъл момент, в който двамата трябваше да поговорят на всяка цена. Баща и дъщеря знаеха, че сега е по-важно от когато и да

било никой да не узнава истинската причина, поради която Байрон днес е повикал момичето при себе си.

Черната царица бе скрита в една пещера на остров близо до бреговете на Майно — пещерата, в която Байрон бе написал поемата „Корсар“. Веднъж поетът бе споделил с Трелони, че желае в тази пещера да бъде и гробът му. Само Байрон, Хаидè и Каури знаеха как да намерят шахматната фигура. Но какво значение имаше това сега?

Войната за независимост на Гърция, започнала с голям размах преди три години, се развиваше все по-зле. Княз Александър Ипсиланти, бившият водач на Филики Етерия — тайното общество, дало свещен обет да извоюва свобода за Гърция, — бе повел военните действия, но доскорошният му господар цар Александър I от Русия се бе отрекъл от него и го бе предал. В момента Ипсиланти гниеше в австро-унгарски затвор.

Отделните гръцки фракции се бореха за надмощие. А Байрон, тяхната последна надежда, лежеше на смъртния си одър в мизерна стаичка в Мисолонги.

Още по-лошо. Хаидè виждаше болката, изписана върху бащиното й лице, болка не толкова породена от отровата, която несъмнено тайно пускаха в храната му, но и от това, че напуска земния живот, изоставяйки дъщеря си и мисията си недовършена.

Каури мълчаливо седеше до леглото, положил длан върху главата на Лайън, а Хаидè се бе изправила до баща си и държеше немощната му ръка.

— Татко, знам колко тежко си болен — подхвана тя меко, — но *на всяка цена* трябва да узная истината. Има ли надежда да спасим Черната царица и целия шах?

— Както виждаш — прошепна Байрон, — всичките ни страхове се оправдаха. Битките и предателствата в Европа няма да престанат, докато не се освободят всички народи. Когато нахлу в Русия, Наполеон предаде съюзниците си, предаде народа на Франция, предаде и собствените си идеали в края на краищата. А Александър I унищожи всяка надежда източноправославните църкви да се обединят срещу исляма, предаде мечтите на баба си, императрица Екатерина Велика. Каква полза има от това да си идеалист, ако идеалите ти са лъжливи?

Поетът се отпусна върху възглавниците и останал без сили, притвори очи.

После помръдна леко длан и Хаиде се досети, че той иска чашата с tisane — силната чаена настойка, която Флечър по негова молба бе приготвил, преди да ги остави насаме. Момичето забеляза, че камериерът бе оставил готово и наргилето на господаря си — тютюнът в него димеше. Флечър знаеше какво ще влее сили на лорда и ще му позволи да довърши разказа си.

Байрон сръбна от чашата в ръцете на Хаиде, а Каури пъкна между устните му мундщука на наргилето. Най-после поетът събра сили да продължи.

— Али паша бе човек, нагърбил се с велика мисия — промълви той. — Желаше нещо повече от това просто да свърже Изтока и Запада — мечтаеше да обедини скритите истини. Срещата с него и Василики промени живота ми. Това се случи по времето, когато не бях кой знае колко по-възрастен от вас двамата. Така получих вдъхновение да напиша много от моите истории за любовта — историята за страстта между Хаиде и Дон Жуан, „Гяур“

— „Неверникът“: приказката на любовта между Лейла и героя немюсюлманин. Всъщност „гяур“ не значи точно „неверник“. Най-древното значение на персийската дума *gawr* било „огнепоклонник“, зороастриец. В Индия ги наричат парси. Те почитат бог Агни, пламъка. Едно научих от Али паша и от бекташите: във всяка велика истина гори един дълбоко скрит пламък. А от майка ти, Василики, научих що е любов.

Байрон направи знак да му подадат още чай и тютюн, за да почерпи сили да продължи. После поетът добави:

— Може би няма да живея още цяла година, но със сигурност ще видя зората на утрешния ден. Имам достатъчно време да споделя с вас тайната на Черната царица, която научих от Али паша и Василики преди много години. Знаете, че Черната царица, която ние притежаваме, не е единствената. Затова пък е *истинската*. Наведи се по-близо, дете мое.

Хаиде изпълни молбата му и Байрон заговори толкова тихо на ухото ѝ, че дори Каури трябваше да напрегне слух, за да долавя думите му.

РАЗКАЗЪТ НА ПОЕТА

През втората половина на XVI век в град Казан в Русия живяла девойка на име Матрьона. Тя многократно видяла на сън Богородица, която идвала при нея да ѝ съобщи местонахождението на стара, скрита отдавна икона, притежаваща необикновени сили. Последвали указанията на Светата Дева и скоро намерили иконата, увита в парче плат и заровена в пепелта под огнището на полуразрушена къща.

Нарекли я „Черната Богородица“ от Казан. Предстояло ѝ да се превърне в най-известната икона в историята на Русия.

Скоро след това, през 1579 година, в Казан бил построен манастир на името на Богородица — там трябвало да бъде приютена иконата. „Богородица“ означава „Родилата Бога“. Наричана е още „Богоматер“ — „Майка Божия“. Това име има отношение към всички тъмни раждащи митологични фигури, свързани със Земята.

„Черната Богородица“ от Казан закриляла Русия през следващите двеста и петдесет години. Тя придружавала войските, освободили Москва от поляците през 1612 г., а по-късно и онези, прогонили Наполеон през 1812 г.

През XVIII век Петър Велики пренесъл иконата от втория ѝ дом Москва в новата си столица — Санкт Петербург. Тя станала покровителка и закрилница на града.

След като казанската „Черна Богородица“ била поставена в Петербург през 1715 г., Петър развил мащабен план — да прогони турците от Европа. Обявил себе си за владетел на Гърция и Русия и се заклел тържествено да обедини руската и гръцката православна църква. Мисията му се провалила, но амбициите му вдъхновили неговата наследница, заела престола почти петдесет години по-късно. Тя проявила завиден ентузиазъм за постигането на същата цел.

Това била царица Екатерина II, императрица на цяла Русия, която познаваме под името Екатерина Велика.

През 1762 година Екатерина с помощта на любовника си Григорий Орлов чрез дворецов преврат свалила от престола съпруга си цар Петър III, бързо се присъединила към Орлов и братята му в Казанския събор и се обявила за императрица.

В чест на това събитие поръчала да ѝ отлеят медальон със собственото ѝ лице, изобразено с инсигниите като една друга девица — богиня Атина или Минерва. Възложила да се изработи и копие на иконата на казанската „Черна Богородица“. Украсата на иконата била

инкрустирана със скъпоценни камъни. Направил я майсторът златар Яков Фролов и трябвало да бъде окачена над леглото на императрицата в Зимния дворец.

По онова време руската църква притежавала повече от една трета от всички земи в Русия, както и от всички крепостни селяни. Църквата гарантирала стабилната си подкрепа на плановете на Екатерина да прогони исляма от източните части на европейския континент и да обедини двете източноправославни църкви. Църквата активно помагала във финансирането на експедиции до непознати земи, колонизиране и военно дело. Григорий Шелихов, наречен Руския Колумб, основал първата руска колония в Аляска, както и търговска компания на полуостров Камчатка, картографирал подробно цяла Източна Русия, част от западните североамерикански земи и островите между Русия и Америка.

Руската империя започнала да налага нарастващите си претенции.

Екатерина планирала империята да бъде управлявана от внука ѝ Александър, на когото самата тя била дала името на великия древен завоевател на Изтока.

След руско-турската война през 1768 г. Екатерина си осигурила една много важна отстъпка от страна на исляма, направила първата малка крачка отвъд прага на великата Османска империя: по договор Русия получила правото да защитава християнските поданици на Високата порта.

Скоро след това, при пълна секретност, новият фаворит на Екатерина, Григорий Потьомкин, ѝ помогнал да нахвърли нов, зашеметяващ по своя размах план. Нарекли го „Гръцкия проект“. Той направо предвиждал възстановяване на цялата Византийска империя във вида, който имала, преди да бъде завладяна от исляма. Нея щял да управлява другият внук на Екатерина, когото тя кръстила на основателя на източната християнска църква — Константин.

За изпълнението на този план Потьомкин създал военна част от двеста гръцки студенти, която нарекли „Общество на вярващите чужденци“. Те трябвало да бъдат обучени в руско военно дело, за да се завърнат в родината си и впоследствие да застанат начело на усилията за освобождаване на Гърция от властта на османските турци. От тази група възникнала „Хетерия тон филикон“ — Обществото за извоюване

на независимостта на Гърция, което с времето се превърна в основен елемент на делото, което ние подкрепяме днес тук.

Въоръжена със стратегия и с няколко пешки, внедрени отвъд вражеската линия, шахматните фигури на замислената от Екатерина игра били подредени за големия удар. Поне така смятала императрицата.

Втората руско-турска война започнала през 1787 година, само две години преди избухването на Великата френска революция, и се оказала още по-успешна от предишната — Потьомкин, в ролята си на главнокомандващ, постановил властта на Русия над по-голямата част от Черно море и завладял голямата турска крепост Исмаил.

Екатерина вече била готова да пусне в действие „Гръцкия проект“, да разчлени Османската империя и да завладее Константинопол, когато Потьомкин — не само главнокомандващ на армията, но и брилянтен военен стратег, а според някои и таен съпруг на императрицата — при завръщането си от подписването на един договор внезапно бил повален от загадъчна треска. Умрял като куче край пътя към град Николаев в Бесарабия, северно от Черно море.

Императорският двор в Санкт Петербург бил потопен в траур от тази вест, а Екатерина — погълната от скръб. Всичките ѝ амбициозни планове спрели за неопределено време — положени в гроба заедно с разума, който не просто помогнал за тяхното зачеване, но и правел необходимото за реализирането им.

Точно в този момент в Зимния дворец от Франция пристигнала Елен дьо Рок, абатиса на Монглан, стара приятелка на императрицата. Със себе си донесла много важна фигура от шаха Монглан, принадлежал някога на Карл Велики. Абатисата носела може би най-могъщата от всички негови фигури — Черната царица.

Този случай вдъхнал на Екатерина Велика надеждата, че може би всичките хвърлени усилия и евентуалните резултати от „Гръцкия проект“ не са напълно загубени. Руската императрица скрила фигурата, като не изпускала от бдителния си поглед и старата си приятелка, абатисата, стараяйки се да узнае от нея къде се намират останалите фигури. Минала повече от година. Тогава един ден синът на Екатерина Павел, който ненавиждал майка си, подслушал разговор между нея и абатисата, разкриващ, че императрицата възнамерява да обезнаследи Павел в полза на сина му Александър. А когато Екатерина

разбрала, че синът ѝ е узнал за съществуването на безценната шахматна фигура, скрита в личния ѝ трезор в подземията на Ермитажа, решила да вземе светкавични мерки.

Подозирайки нечистите намерения на сина си, Екатерина тайно от всички уредила майсторът златар Яков Фролов, който преди повече от двайсет години направил за нея копието на казанската „Черна Богородица“, да изработи сега копие на Черната царица, неразлично от оригинала.

В отчаянието си Екатерина с помощта на „Обществото на вярващите чужденци“ тайно пренесла истинската Черна царица в гръцките земи и я поверила на съществуващата там конспиративна мрежа. Копието пък поставила в трезора в подземията на Ермитажа, където то останало още три години — до смъртта на императрицата. Тогава Павел открил и унищожил завещанието на майка си и заел руския престол.

Така в ръцете му попаднало онова, което той винаги смятал за най-ценното притежание на майка си.

Но един човек знаел цялата история.

Екатерина Велика починала, а новият цар Павел открил Черната царица, скрита под Ермитажа. Убеден, че това е оригиналът, непосредствено преди погребението на майка си показал фигурата на абатисата на Монглан в опит да си подсигури — чрез сила и заплахи — помощта ѝ за откриването на останалите фигури. Бил пределно откровен и абатисата разбрала, че каквото и да стори или каже, ще бъде хвърлена в тъмница. В отговор абатисата протегнала ръка към фигурата:

— Това е мое — казала тя на Павел.

Той отказал да даде фигурата в ръцете ѝ, но дори и от разстояние абатисата забелязала нещо необичайно. На пръв поглед пред нея стоял същият масивен златен релеф, инкрустиран с необработени скъпоценни камъни, кръгли и гладки като яйца на червеношийка. Копието по всичко приличало на оригинала: представлявало женска фигура, облечена в дълга роба и седнала в малък павилион с дръпнати настрани завески.

Едно нещо обаче липсвало.

Още от дните на Карл Велики, че и отпреди това, Църквата се славела с такива скъпоценни камъни — не обработени във форма на

розетка, а само полирани на ръка или с помощта на фин пясък така, че да напомнят яйцата на малката птичка или излъсканите от морето камъчета. Повърхността на тези скъпоценности била гладка като стъкло и тази гладкост подсилвала естествената иридесценция на камъка, неговия астеризъм — скритата в камъка звезда. В Библията се описват такива камъни, посочват се и техните скрити символни значения.

По тази причина абатисата веднага установила, че фигурата в ръцете на Павел не е същата Черна царица, която тя донесла от Франция в Русия преди повече от пет години.

Опасявайки се точно от подобно насилствено отнемане на фигурата, още преди да пристигне в Русия при Екатерина, абатисата поставила върху оригиналната Черна царица свой таен знак, който никой друг не можел да види. С изрязания на розетка диамант на пръстена, свидетелстващ за поста ѝ на абатиса, тя надраскала малка цифра 8 върху гладко полиран огненочервен рубин, инкрустиран в самата основа на златния павилион.

А сега не виждала своя знак!

Имало само едно обяснение на този факт. По някакъв начин императрица Екатерина е изработила идеално копие на оригиналната Черна царица, което е оставила в подземията на Ермитажа, а с истинската фигура се е разпоредила по някакъв неизвестен начин. Най-малкото така със сигурност е попречила на Павел да се сдобие с оригинала.

Абатисата имала само една последна възможност — по време на погребението на императрицата да прати кодирано писмо по някого, който има достъп до външния свят. Използвала за тази цел Платон Зубов — последния любовник на императрицата, когото Павел — както сам той уверил абатисата — тъкмо изпращал в изгнание.

Това била единствената надежда да бъде спасена Черната царица.

* * *

Байрон завърши историята си, отпусна се върху възглавниците и затвори очи. От липсата на кръв кожата му бе станала още по-бяла.

Очевидно цялата енергия, която бе успял да събере, напълно го бе напуснала. Хаиде знаеше, че времето е от първостепенна важност.

Тя протегна ръка към Каури и той сложи в дланта ѝ мундщука на наргилето, както и малките везни с нова порция нарязан тютюн. Момичето повдигна капачето на наргилето и сипа тютюна върху горещите въглени. Когато димът започна да се надига, Хаиде духна част от него в лицето на баща си.

Байрон се закашля леко и отвори очи. Впери в дъщеря си поглед, изпълнен с дълбока обич и мъка.

— Татко — каза Хаиде, — трябва да те питам още нещо. По какъв начин Али паша, мама и Баба Шемими са научили тази история, че да я разкажат на теб?

— Научил я някой друг — каза Байрон. Гласът му все така си оставаше тих шепот. — Научил я човекът, който покани всички ни на онова събиране в Рим. Следващата зима след смъртта на Екатерина войната още бушувала из Европа. Подписан бил договорът от Кампо Формио, даващ на Франция Йонийските острови и няколко града по албанското крайбрежие. Цар Павел и англичаните подписали договор със султана на Константинопол, отхвърлящ всичко онова, което някога Екатерина обещала на гърците. Али паша обединил сили с французите и се изправил срещу този престъпен триумвират. Самият той обаче бил решен да накара всички в този конфликт да се изправят един срещу друг, защото от Летиция и нейния приятел Шахин знаел, че държи в ръцете си истинската Черна царица.

— Ами самата Черна царица? — попита Хаиде и остави наргилето настрана. Все още държеше в ръце малките медни везни за мерене на тютюна. — Аз и Каури трябва да я защитаваме на всяка цена, но на кого в крайна сметка трябва да служи тя след всички тези предателства?

— Черната царица трябва да служи само на лейди Справедливост — промълви Байрон и се обърна към Каури с лека, разбираща усмивка.

— Лейди Справедливост ли? — попита Хаиде.

— Ти си тази, които стои най-близо до нея — отвърна баща ѝ.

— А в нейните ръце се намира Равновесието в света.

ФЛАГЪТ

„*FLAME...* <L. *flamma*, *пламък*, *огнен език*,
силен пожар,
orig. flagma √•*flag in flagrare*, *горя*, *пламтя*:
виж flagrant
FLAGRANT...√•*flag* = Gr. *φλεγειν*, *burn* = Skt.
√ *bhrai*, *искря ярко...*
1. *горящ*, *пламтящ*; *оттук блестящ*;
славен“

The Century
Dictionary

Вартан изглеждаше забележително добре за първокласен световноизвестен шахматен задръстеняк.

Крачеше през поляната, готов да ни поздрави, лекият ветрец рошеше къдриците му и се мъчех да си спомня първите коментари на Кий по негов адрес в Колорадо. Носеше пуловер на широки райета в искрящи пролетни цветове — небесносиньо и яркожълто. Изглеждаше доста стряскащо тук, на поляната, покрита с диви цветя. Почти ме накара да забравя, че в момента ме преследват всички опасни глупаци на планетата с изключение на леля ми Лили.

Питах се дали Вартан не се е издокарал така заради мен.

Той приближи и поздрави Червен кедър и Тютюнева кесия, който в този момент тихичко разменяше някаква информация с Кий. После двамата индианци стиснаха ръце на всички ни и се отдалечиха обратно в посоката, от която бяхме дошли.

Вартан се засмя, като видя колко внимателно се вирам в забележителния му пуловер.

— Надявах се да одобриш облеклото ми — подхвърли той, когато тримата с Кий тръгнахме към мястото, където беше паркирал колата. Приятелката ми бързичко крачеше доста по-напред от нас. — Правен е по поръчка. Това са цветовете на украинския флаг. Много са

красиви, но носят и специално значение. Синьото символизира небесната шир, а жълтото — полята с пшеница. Отглеждането на пшеница е дълбоко залегнало в сърцето на всеки украинец, свързано е с нас чрез дълбоки емоционални корени. Сега е трудно човек да си спомни, че някога, преди Сталин да организира масовия глад по руските земи чрез насилствената колективизация на земята, наричали град Киев Майката на Русия, а Украйна е била житницата на Европа. Чувал съм и една прекрасна песен за Америка, в която се пее за същите тези природни красоти — небето и златните поля с пшеница. „О, прекрасни небеса, над кехлибарени поля вълнуващо се жито...“ — опита да запее известна патриотична американска песен Вартан.

— Знам я — отвърнах. — А ако Кий имаше някакво влияние над знатното си семейство, щеше да направи *точно тази* песен наш национален химн, а не оная балада за изстрели и взривове от нейния роднина сър Франсис Скот Как-му-беше-името. Тя може да се пее само като си пийнал.

— О, при нас е същото — каза Вартан. Тримата продължавахме да крачим през поляната, Кий все така доста пред нас. — *Нашият* национален химн също не е никак оптимистичен. В него се пее: „Украйна още не е загинала“.

После добави:

— Но много бих искал да погледнеш нещо друго, което поръчах да изплетат на гърба на пуловера ми.

Той се обърна, без да спира. Видях избродиран герб, също в синьо и жълто, а в средата му бе изобразен царствен тризъбец. Изглеждаше доста злокобно.

— Оръжията на Украйна — обясни Вартан. — Гербът е на Владимир, нашия светец покровител, но знакът на тризъбеца съществува още отпреди римско време. Всъщност тризъбец е носел индийският бог на огъня Агни. Той символизира въздигането от пепелта, вечния пламък, „още не сме загинали“ и така нататък...

— Смея ли да изтъкна — намеси се Кий и погледна през рамо, — че ако продължаваме да се бавим, скоро може да се случи така че *наистина* да загинем?

— Казах го само за да обясня защо съм облякъл този пуловер — заради мястото, към което сме се запътили сега — отвърна Вартан.

Кий го стрелна с язвителен поглед. После ускори ход. Вартан я последва.

— Ей, ей — повиках аз и побързах да ги настигна. — Нали не намекувате, че отиваме в Украйна?

Дори не бях сигурна къде точно се намира тази страна!

— Не ставай смешна — сопна се Кий през рамо.

Малко се успокоих от думите ѝ, защото по принцип представата на Кий за обикновен ден беше да драпа с голи ръце нагоре по някой леден глетчер. Тя беше водачът в момента, а това означаваше, че можеше да сме се запътили за къде ли не. Но точно днес, ден, в който ме бяха отвличали два-три пъти от сутринта насам, вече нищо не беше в състояние да ме учуди.

— Не, не се тревожи — каза Вартан. Аз задъхано ги бях настигнала и той ме хвана за ръка. — И аз самият не съм съвсем сигурен къде отиваме.

— Тогава защо обясни пуловера си с „мястото, към което сме се запътили сега“? — попитах аз.

— Скоро всичко ще узнаем — озъби се отново Кий. — Но независимо къде отиваме, в случая фактът, че на гърдите ни се развява украинският флаг, си има съвсем различно обяснение.

— Всъщност облякох пуловера само заради теб — обърна се към мен Вартан, пренебрегвайки очевидно раздразнената Кий. — Реших, че ще ти хареса, след като си наполовина украинка.

Това пък какво означаваше?

— Кримският полуостров, мястото, където е роден баща ти, е част от Украйна. О, ето я най-после и колата.

Нашата кола беше единственото превозно средство, паркирано на изоставената, покрита с чакъл отбивка. Беше седан в ненабиващ се на очи сив цвят. Когато наближихме, Кий мълчаливо протегна ръка и Вартан ѝ подаде ключовете. Тя му отвори една от задните врати. Той се пъкна на задната седалка, а аз забелязах, че там вече са натоварени няколко сака. Настаних се отпред и отпращихме по пътя с Кий на шофьорското място.

Третокласните пътища из резервата бяха прашни и с много завои. Поемахме ту наляво, ту надясно, често нямаше и знаци, сочещи отбивките.

Кий криволичеше толкова бързо, че започнах сериозно да се тревожа. Надявах се да знае накъде кара.

В едно обаче бях абсолютно сигурна — в момента Кий беше много сърдита.

Защо ли? Детинска ревност към вниманието, което ми обръщаше Вартан, би прилягала повече на Сейдж Ливингстън.

Освен това, колкото и да беше привлекателен, Вартан Азов определено не беше от типа мъже, които допадаха на Кий. Това аз го знаех най-добре. Начинът, по който Вартан мислеше, беше по-скоро аналитичен, а приятелката ми предпочиташе хора по-тясно свързани с природата. В представите на Кий един истински мъж трябваше да може да различи серак^[1] от камък морена най-малко от сто крачки разстояние, както и да може да връзва поне шест-седем различни морски възела за секунди в пълен мрак и с ръкавици на ръцете. Трябваше също така да не тръгва на път без пълен алпинистки комплект от пикели, железни котки и катарамии карабинери.

Тогава за какво беше цялото това цупене? Стиснатите зъби, напрежението зад волана? Виждах как Кий кипи от мълчаливо раздражение. Но Вартан седеше на задната седалка и отлично можеше да чуе всичко, ако реша да поговоря с нея. Така че се налагаше да понапрегна малките си сиви клетки и да измисля какво да кажа, така че той да не разбере разговора ни.

Както обикновено, Кий ме изпревари.

— Две глави мислят по-добре от една — измърмори тя с ъгълчето на устата си. — От друга страна, три глави определено са твърде много.

— Мислех, че девизът ти винаги е бил „Колкото повече, толкова по-весело“.

— Не и днес — отвърна тя.

В края на краищата Кий беше накарала Вартан да измине целия този път през пустошта, за да ни вземе от резервата. Това означаваше ли, че сега иска да се отърве от него?

Огледах безлюдния пейзаж, осеян само с малки горички и без нито един телефон или дори бензиностанция, и се зачудих къде изобщо бихме могли да зарежем един нежелан руски grosмайстор по шах, който се е оказал пречка?

Кий отби до едни дървета, изключи двигателя и се обърна към задната седалка.

— Къде са? — попита тя Вартан.

Бях сигурна, че физиономията ми е не по-малко изненадана от неговата.

— Откъде ни наблюдават? — попита Кий още по-яростно. После добави: — Само не се опитвай да ме баламосваш, като се правиш на невеж имигрант! Сигурно знаеш, че *си изкарвам хляба*, като летя със самолет. — Сетне се обърна към мен. — Окей, хайде да си припомним всичко, искаш ли? — предложи тя гневно, подчертавайки яростта си, като свиваше пръсти един след друг, докато изброяваше: — Аз и ти бягаме от Вашингтон, само крачка пред раззинатите челюсти на някакви типове, които, както ти ме осведоми, са от Сикрет Сървис! Преобличаме се и слизаме от ферибота на място, което никой друг не може да открие! Минаваме през мочурище, после през гора, които преди това щателно са били претърсени от старейшините на племето пискатауей, следователно са съвсем безлюдни! Организирам кола да дойде да ни вземе, минавайки по маршрут, който никой непознат не би могъл да предвиди! Следиш ли мисълта ми? — Тя се извърна към Вартан и заби пръст в гърдите му.

— После цъфва този тип, който е прекосил цял километър открита тундра, накичен с неоновы рекламни цветове, все едно се опитва да привлече вниманието на тълпата нощем на плажа Копа Кабана! — После повтори: — Къде са? На самолет? Делтапланер? Балон?

— Смяташ, че съм облякъл този пуловер, за да помогна на някого лесно да ме следи, така ли? — попита Вартан.

— Опитай се да ме убедиш в обратното — отвърна Кий и скръсти ръце. — Дано обяснението ти да е добро. Щото най-близката стоянка на таксита е на седем километра, пич.

Вартан я загледа втренчено за миг, сякаш бе загубил дар слово. Лицето му бе пламнало, но Кий не отстъпваше. Най-после Вартан се усмихна с някаква особена усмивка:

— Признавам си — каза той. — Искях да привлека нечие внимание.

— Чие? — попита Кий.

Вартан посочи към мен.

— Нейното — каза той.

Докато още смислахме думите му, той добави:

— Много съжалявам. Мисля, че вече обясних. Искрах Александра да усети връзката между баща ѝ и моята родина. Не се сетих, че трябва... да се прикриваме. Сега разбирам, че съм направил глупост. Никога не съм искал да поставям теб или Александра в опасност. Повярвайте ми, моля ви.

Кий затвори очи и поклати глава, сякаш искаше да каже, че за нищо на света не *би могла* да повярва в такава идиотщина.

Когато отвори очи отново, Вартан Азов си седеше на задната седалка без пуловер.

* * *

— Ако и занапред ни се случват такива недоразумения — каза Вартан, — това определено ще направи мисията ни още по-трудна, отколкото тя и без това е.

Кий продължаваше да шофира, а на Вартан му бяхме дали да облече друг пуловер на мястото на шарения. Думите му бяха казани много точно. Аз обаче усещах, че лично за мен един проблем определено е разрешен — вече нямаше да ми е трудно да си представям Вартан Азов гол до кръста.

Знаех как се нарича този феномен — „проклятието на пияницата“. Случва се, когато вече си обърнал доста чашки. Тогава някой ти казва, че трябва да се мъчиш *да не си представяш*, че виждаш лилав слон. После вече за нищо на света не можеш да разкараш въображаемото животно от съзнанието си, дори и никога да не си виждал лилав слон.

Като шахматистка обаче аз бях специалист по въпросите на паметта и възприятието. Знаех, че за разлика от въображаемите представи, ако човек дори и само веднъж *види* нещо в действителност — например позицията, на която някоя фигура се е задържала в продължение на две секунди в средата на партията, или пък мускулите на Вартан Азов, — то този образ ще остане завинаги съхранен в съзнанието. Веднъж видян, образът е неизтриваем, независимо колко се стараеш да го прогониш.

Направо ми се искаше да се скрия за това, че съм такава глупачка.

Този тип Азов... Само преди седмица ми се искаше да го пребия, да го разкарам или да го унищожа — бях изпаднала в състояние на здравословна агресия, което често спасява шахматиста от нервен срив. Но още тогава си знаех, че каквото и да се случи между нас, то ще бъде нещо повече от двубой на живот и смърт.

Знаех, че онази вечер в Колорадо Вартан беше прав, когато каза, че в живота и на двама ни са се струпали твърде много съвпадения, така че просто се налага да обединим силите си. Но самата наша среща съвпадение ли беше? В края на краищата, майка ми беше тази, която дърпаше конците в цялата история, тя ни беше събрала.

Седях си така, на ръба на бездната, без да знам на кого мога да вярвам — на майка си, на чичо, на шефа, на леля или на най-добрата си приятелка. Как тогава бих могла изобщо да вярвам на Вартан Азов? И налагаше ли се да го правя?

Но аз му повярвах.

Вече знаех, че Вартан е истински и седи до мен от плът и кръв. Разбрах го не заради това, че се беше съблякъл преди малко. Той искаше нещо от мен — нещо, което бях видяла някога, или нещо, което знаех, може би дори без самата аз да съм наясно, че го знам. Затова бяха и всичките тия приказки за Украйна и за цветовете, и за символите, и за кехлибарените жита...

В този миг *се сетих*. И всичко си дойде на мястото.

Обърнах се към задната седалка. Вартан ме гледаше с онези свои тъмновиолетови загадъчни очи. Дълбоко в тях гореше пламъче.

Изведнъж осъзнах, че знам, че той знае какво точно *аз* знам.

— Тарас Петросян е бил нещо повече от обикновен руски олигарх и почитател на шаха, нали? — предположих аз. — Притежавал е верига елегантни ресторанти, точно като „Суталде“ във Вашингтон. Базил го е финансирал. Имал е пръст в най-различни начинания. И е оставил всички свои дела *на теб*.

С угълчето на окото си видях, че устните на Кий трепнаха, но тя не се опита да ме спре. Просто продължи да кара.

— Точно така — потвърди Вартан, като продължаваше да ме гледа с напрегнато изражение, сякаш бях пешка върху шахматна дъска. — Остави ми всички свои дела без едно.

— Сещам се кое — обадох се аз.

Напрягах си мозъка още от онази вечер, която прекарахме с Ним на моста. Колкото и да се опитвах да измисля как е станало, просто не можех и не можех да си представя точно по какъв начин Татяна, майката на татко и чичо, би могла след смъртта на баща ми да се промъкне обратно в манастирския двор, да бръкне в джоба ми и да вземе оттам картичката с Жар-птица.

Но някой все пак е взел тази картичка тогава и я е пратил много по-късно на Ним, за да може той — както сам твърди — да я препрати на мама. Същият този някой заедно с картичката е пратил на чичо ми и още нещо.

— Рисунката на шахматната дъска — казах аз. — Онзи, който я е пратил на Ним, *трябва* да е бил в Загорск в деня на татковата смърт. Трябва да е бил Тарас Петросян. Това е и причината, поради която са го убили.

— Не, Екси — отвърна Вартан. — Аз сам изпратих рисунката и картичката на чичо ти. Майки ти ме помоли да го сторя.

После ме загледа мълчаливо за миг, сякаш се колебаеше как да продължи.

— Вторият ми баща бе убит — най-после промълви той, — когато изпрати на майка ти Черната царица.

[1] Серак (от фр. *séras*) — блок или колона от лед, образуваща връх на глетчер. — Б.пр. ↑

ПОЛЕТЪТ

„Полет/Летене. Трансценденталност; освобождаване на духа от ограниченията на материята; освобождаване на духа на мъртвия... достъп до свръхчовешко състояние. Способността на мъдреците да летят или «да пътуват с вятъра» символизира духовното освобождаване или способността да бъдат вездесъщи.“

Дж. К. Купър,
„Илюстрирана
енциклопедия на
традиционните символи“

— Моля те, опитай да се съсредоточиш — посъветва ме Кий, докато прекосяха пистата пред малкото летище, за да се качим на чакащия ни самолет. — Както казваха учителите ни в гимназията, „част от информацията, която ще ви дадем днес, със сигурност ще бъде включена в изпита“.

Голямо количество допълнителна информация щеше да ми дойде много добре, но нямах намерение да се опитвам да го получа, като задавам още въпроси. След тазсутрешната неразбория от противоречиви сведения и обяснения най-после бях хванала цаката на това да си мълча, да слушам и да си държа личното мнение за собствено ползване.

Качихме се в машината със саковете на рамо и аз забелязах, че никога преди не съм виждала тази машина — стар самолет от висока класа, марка „Бонанза“, с един двигател. Когато ставаше дума за самолети, Кий определено предпочиташе антиките. Най-общо вкусът ѝ се беше свел до грубовати, но ефективни малки самолети за далечен полет, които можеха да развиват до 80 километра в час във въздуха.

— Нова придобивка? — попита аз. Тримата вече бяхме закопчали коланите и самолетът потегли бавно по пистата.

— Не — отвърна Кий. — Просто тук действа проклятието на Вашингтон, окръг Колумбия — скъсените самолетни писти. Където и да опиташ да кацнеш в този район, все трябва да се опитваш да се сбуташ на нещо не по-голямо от пощенска марка. Взела съм това бебче под наем. По-тежък е, но му е нужно по-малко място за кацане. Иначе е инжекцион — много бърз. Ще стигнем там за нула време.

Не попитах къде е това *там*.

Не че не бях любопитна, но след малката разправия, докато карахме по черните пътища одева, вече ми беше станало ясно, че макар Кий и Вартан явно да играят в отбора на майка ми, Кий все още не се доверяваше на шахматиста достатъчно, че да разкрие пред него всичко, което ѝ е известно.

Признавам си, че след изненадата, която Вартан ми поднесе във връзка с Черната царица, рисунката на шахматната дъска и картичката с Жар-птица, изгубена в Загорск, и аз вече бях готова да очаквам нови неизвестни стряскащи подробности. Нямах голям избор обаче, така че реших да се оставя на течението.

Самолетът миришеше на стара кожа и мокра кучешка козина. Зачудих се откъде ли Кий е изкопала тая антика. Машината силно вибрираше, докато рулираше по пистата, сякаш все още сама се чудеше дали ще успее да излети, или не. В последния момент обаче се издигна и внезапно се извиси към небесата с изненадваща лекота. Достигнахме нужната височина и се измъкнахме от напрегнатия въздушен трафик, а Кий щракна някакви лостчета и се извърна към нас с Вартан.

— Хайде да оставим Ото да кара вместо нас, а ние да си довършим започнатия разговор.

Ото беше името, което пилотите на далечни полети бяха дали на автопилота.

Аз също се обърнах към Вартан.

— Целите сме в слух — заявих му със сладък гласец. — Доколкото си спомням, прекъсна разказа си в момента, в който Черната царица попаднала в ръцете на твоя втори баща Тарас Петросян.

— Ще ви обясня всичко, което искате да знаете — увери ни Вартан, — но трябва да сте наясно, че това е една много дълга

история, започнала преди повече от десет години. Не би могла да се разкаже просто или накратко.

— Няма проблеми — отвърна Кий. — Като броим и спирките за презареждане на резервоара, разполагаме с поне дванайсет часа, преди да стигнем. Ще можем да те изслушаме.

Вартан и аз зяпнахме.

— На това ти му викаш „ще стигнем за нула време“, така ли? — запротестирах аз.

— Учила съм се от Айнщайн. Всичко е относително — сви рамене приятелката ми.

— Ами, като стана дума за *относително* — продължих, — можеш ли да намекнеш поне *относително* закъде сме се запътили?

— Джаксън Хоул, щата Уайоминг — отвърна Кий. — Оттам ще вземем майка ти.

Джаксън се намираше на три хиляди и петстотин километра птичи полет. Но, както изтъкна Кий, самолетите не са птици и не могат просто да кацнат и да презаредят с енергия в най-близката царевична нива.

Направо не можех да повярвам.

Последното, което бях чула по въпроса, беше, че майка ми се е отправила — поне в метафоричен смисъл — към Вирджинските острови на Вашингтон, окръг Колумбия. Какво, за бога, правеше сега в Джаксън Хоул? Дали беше добре? И кой идиот беше решил, че трябва да летим половин ден дотам с този морално остарял разпадащ се капан за мишки?

Отчаяно се питах защо не се снабдих с парашут, както и дали беше възможно да се чупя на първата ни спирка за презареждане и да се върна вкъщи на автостоп. Кий обаче прекъсна страшните ми мисли.

— Разделяй и владей, това е цялата работа — каза тя с идея това да звучи като обяснение. — Майка ти може и да не играе шах, скъпа, но отлично разпознава лошите предзнаменования. Имаш ли изобщо някаква *представа* колко отдавна се играе тази Игра, колко разруха и смърт е причинила, преди майка ти най-последно да вдигне тревога?

— Тревога ли? — попитах, опитвайки се да следя реда ѝ на мисли, макар че посоката явно се беше сменила.

— Нокомис е напълно права — намеси се Вартан. — Майка ти очевидно е разбрала нещо много ключово във връзка с Играта, нещо жизненоважно, за което никой така и не се е сетил през последните хиляда и двеста години.

Сега вече слушах внимателно.

— Това е... Не знам точно как да го кажа — продължи Вартан.

— По всичко личи, че след всичките тези изминали векове майка ти е първият участник в Играта, действително проумял истинното, действителното, но дълбоко скрито досега намерение на Създателя...

— *Създателя?* — изписках аз. Накъде, за бога, отиваше този разговор?

— Вартан има предвид създателя *на шаха Монглан* — каза Кий презрително. — Името му беше Ал-Джабир ибн Хайан, помниш ли?

Ясно. Схванах.

— И какво всъщност е било „действителното, но дълбоко скрито досега намерение“ на господин Хайан? — успях да попитам задавено. — Имам предвид какво твърди теорията на майка ми, по която и двамата толкова сте си паднали?

Спътниците ми ме гледаха дълго и мълчаливо, може би в продължение на минута. Чувствах въздуха, който се плъзгаше под крилата на самолета, чувах туптенето на двигателя, монотонното му хипнотично бръмчене.

Изглежда, накрая спътниците ми стигнаха до някакво общо, но неизречено на глас решение.

— Майка ти е осъзнала — обади се Вартан, — че може би през всички тези векове Играта е била просто една илюзия. И може би *няма* Игра...

— Чакай — прекъснах го аз. — Първо твърдиш, че хора са били убивани в тази Игра, че са били насилствено вкарвани в нея, че дори *доброволно* са се замесвали, макар да са знаели, че *може* да загинат, а сега ми казваш, че всичко било заради една *илюзия*?

— Хора умират заради илюзии всеки ден — отбеляза Кий, нашата неуморима философка.

— Но как е възможно толкова много хора толкова дълго време да си мислят, че са част от една опасна Игра, ако тя всъщност не съществува? — попитах.

— О, тя съществува — увери ме Вартан. — Ние всички сме в нея. Всеки един човек *винаги е бил в нея*. И залозите са много високи, както ни каза Лили Рад. Но не това е, което майка ти е проумяла.

Продължавах да чакам обяснението.

— Майка ти е открила — каза Кий, — че тази така наречена Игра може би е просто хитрост, уловка, която отклонява вниманието ни в погрешна посока. Докато сме играчи, кръгзорът ни е ограничен, жертви сме на собственото си късогледство. Ние сме просто черни и бели противници, които се борят за надмощие върху една дъска, която сами сме си измайсторили. Не можем да видим Голямата картина.

„Уловка“, която уби баща ми, помислих аз.

— Каква точно е тази „Голяма картина“ — попитах на глас?

— Ами предвечните закони — усмихна се Кий.

* * *

Животът ми се наводни с нови открития.

Първото и ако трябва да въведе приоритети, най-неотложното и изискващо непосредственото ми внимание, беше фактът, че в момента преживях първи етап от пътуване, дълго три хиляди километра, затворена в самолет без тоалетна.

Въпросният факт заяви присъствието си категорично, когато Кий ни отвори по един пакет с готова закуска и ни сипа питиета, за да се подкрепим. При това обаче ни предупреди да не ядем и пием много, преди да сме наближили първата ни спирка при Дюбук, където и да се намираше това.

Ще спестя подробностите. Само ще кажа, че придвижването на такива разстояния, изглежда, изисква или възможност да стискаш дълго, за чието постигане пилотите навярно биват специално обучавани, или много внимателното използване на празен буркан. Но тъй като на това корито нямаше дори килер, в който човек би могъл да се усамоти, аз по необходимост избрах първия вариант и отказах напитките.

За щастие второто ми ново откритие носеше по-голяма изгода.

Това беше разкритието, направено от Вартан по отношение на истинската роля, играна от покойния Тарас Петросян в нашата опасна,

макар и „илюзорна“ Игра.

— Тарас Петросян, мъжът, който стана мой втори баща, произхожда от арменски род, обитавал Кримския полуостров от поколения. Арменците живеят по бреговете на Черно море от най-древни времена — обясни Вартан. После добави с кисела усмивка:

— Когато преди десет години Съветският съюз се разпадна, вторият ми баща се оказа в необичайна и много интересна позиция — ако погледнем на нея от шахматистка гледна точка, разбира се. За да схванете какво имам предвид, трябва да ви разкажа малко от историята на земите, за които говоря. Крим не е просто родното място на бащата на Александра. Това е полуостров, почти остров всъщност, който заедно със заобикалящите го земи е обект на много легенди. Смятам за неслучаен факта, че голяма част от историята, която имам намерение да ви разкажа, се развива точно на това място на брега на Черно море.

ВТОРИ РАЗКАЗ НА ГРОСМАЙСТОРА

През вековете Крим е имал много и различни господари. През Средните векове бил владение на Златната орда на Чингиз хан, после пък на османските турци. До XV век Крим се превърнал в най-големия черноморски роботърговски център. Никога не е бил в руски ръце до деня, в който Потьомкин го завладял по заповед на Екатерина Велика по време на руско-турските войни. После, в средата на XIX век, през Кримската война бил отнет от руснаците, които все още се мъчели да обезвредят Османската империя, но всъщност воювали едновременно срещу Англия и Франция — всички тези страни участвали във „Великата игра“, както я наричали тогава. През следващия XX век Крим бил окупиран и обезлюдяван от най-различни сили по време на двете световни войни. Това продължило до 1954 година, когато Хрущов, главният секретар на СССР, поставил Крим под управлението на Украйна. Това решение създава проблеми до днес.

Украинците никога няма да забравят глада, на който ги подложил Сталин през трийсетте години на XX век, няма да забравят милионите мъртъвци, няма да забравят и как диктаторът подложил на унищожение стотици хиляди кримски татари, наследници на Чингиз, изселвайки ги наведнъж към земите на Узбекистан. Украинците мразят Русия, докато на болшинството руснаци, живеещи в Крим, не им допада идеята, че са част от Украйна.

Но никой не обичал арменците. Те са сред първите народи, приели християнството още от времената на Евсевий Кесарийски^[1] — техните древни църкви все още могат да се видят по протежение на черноморския бряг, — но едновременно с това оставали чужди на всички други обитатели на района. После често влизали в съюз с руснаците или гърците за борба срещу османските турци, което довело до множеството кланета над арменците през последните сто години. По време на такива чистки никой не се обявявал в тяхна защита, независимо че били християни — нито руската, нито гръцката, нито римската църква. Това принудило арменците да напуснат района на Крим.

Всъщност това бягство, тази *диаспора* — думата произхожда от гръцки и означава „разпръскване на семената“, — започнала още в прастари времена и изиграла ключова роля за разказа, който излагам сега. Впоследствие този факт от древната история се оказал много ценен за Тарас Петросян, а и не само за него. Ще обясня за какво става дума.

Народът *мини* е сред най-древните култури, обитавали обширното Арменско плато в продължение на хиляди години. Занимавали се с търговия. Тези планински земи се спускат на север към Черно море, а на юг — към месопотамските равнини. През годините мините лесно се премествали в тази посока, спускали се по течението на реките Тигър и Ефрат, достигали Сърцето на Вавилон, шумерските земи и Багдад.

Трима от „новите“ императори завладели части от широкото Арменско плато и го поделили помежду си — това били руският цар, турският султан и иранският шах. Границите им се срещали в центъра на платото, където на височина от 5100 метра се издига вулкан от обсидианови скали — планината Арарат. Истинското ѝ име е *Koh-i-Noh* — Планината на Ной. Нарича се така, защото някога, след оттеглянето на водите от потопа, на върха ѝ спрял Ноевият ковчег. Свещено място в сърцето на древния свят, кръстопът на пътиниците от изток и запад, от север и юг.

Тарас Петросян отлично знаел тази история. Освен това проумял, че едно могъщо наследство от древността може да бъде пробудено за живот и в модерния свят да придобие още по-голямо значение.

През 1980 г. Тарас Петросян бил над трийсетгодишен, красив, интелигентен и амбициозен. В същата година Михаил Горбачов поел властта в Съветския съюз и чрез всеобхватния размах на своите *гласност* и *перестройка* дал на всички глътка свеж въздух. Тази политика скоро щяла да се превърне в мощен порив, който да отвее подобно на сухи листа гнилите и рушащи се структури на старото Политбюро, заедно с неясните им идеи и изхабени планове.

СССР се сринал в прахта, но все още не съществувала друга организация, която да го замести.

В този вакуум напред пристъпили онези, които имали вече собствени планове. Тези хора или били отлично поставени професионално, или били вече въоръжени с капитали, придобити по нечестен път и с твърдото решение да ги реализират. Гангстери и черноросаджии предлагали „предварително заплатена охрана“, обеднели правителствени администратори и банкрутирали учени продавали търговски тайни и оръжейни планове, а през 1992 г. чеченската мафия нанесла последния майсторски удар, като отмъкнала с измама повече от 325 милиона долара от Националната руска банка.

Освен това се появили и още един тип опортюнисти — новоизпечените олигарси предприемачи от рода на Тарас Петросян.

Той се ожени за мама, когато бях шестгодишен. В шахматните среди вече бяха чували за мен — „Вдовицата на смел руски ветеран отглежда дете чудо в шахмата“. Нали се сецате, все от този род.

С помощта на средства, предоставени от „партньора му в сянка“ Базил Ливингстън, Тарас Петросян създаде веригата си от модни ресторанти и шикозни клубове, пръснати из цяла Русия. Вторият ми баща отлично разбираше отчаяния глад на руснаците — глад съвсем не за храна, а за допир с истинския лукс след десетилетията на съветското мрачно управление. Знаеше и как да реализира търговски печалби от този глад. Той никога не опровергаваше слуховете, че е наследник на голям род, занимавал се с доставки на храна за царския дворец в имперска Русия и държеше на всяка маса в ресторантите му да има купичка с лед, пълна със запазената марка на този род — черния хайвер.

Дизайнът и вътрешното оформление на всяко негово заведение напомняха някое от местата, от които арменците произхождаха или където бяха мигрирали през вековете. В Санкт Петербург например

Тарас отвори скъпарски клуб енотека, в който се сервираха ястия от Централната калифорнийска долина. В ресторант „Златното руно“ в Москва пък се поднасяше гръцка кухня, козе месо и гръцки вина — това беше асоциация с храните, които навярно са ядели Язон и аргонавтите, докато прекосявали Черно море от Колхида до Томис.

Но най-посещаван от всички беше частният московски клуб „Багдадис“ — скъпата членска карта се издаваше само на хора, изрично поканени от управата на заведението. Доходите само от този клуб стигаха Тарас да осигурява за мен, малкия си доведен син, най-добрите преподаватели и партньори по шах, които можеха да се купят с пари.

Това му даде и възможност да спонсорира много шахматни турнири. Причините, поради които Тарас правеше това, ще станат ясни след малко.

„Багдадис“ беше нещо повече от обикновен моден клуб. Там, сред екзотична обстановка от ориенталски медни подноси, камилски седла и самовари се сервираше блискоизточна кухня. До всеки диван стоеше скъпа шахматна дъска. На входа гостите се изправяха срещу голям портрет на великия халиф Харун ал-Рашид, под който бе изписано изречението:

БАГДАД ПРЕДИ ХИЛЯДА ГОДИНИ — РОДИНА НА СЪСТЕЗАТЕЛНИЯ ШАХМАТ.

Известно е, че от всички запалени играчи в историята на шаха единствено този знаменит халиф от династията на Абасидите, който, както твърдят легендите, можел да играе едновременно две шахматни партии, при това със завързани очи, превърнал играта на шах в упражнение по военна тактика от най-висока проба. По този начин халифът направил така, че на шаха вече не се гледало като на хазартна игра или на способ за гадаене — неща, забранени от корана — и го поставил в съответствие с изискванията на свещените текстове на исляма.

Най-интересното в този клуб бе частната колекция на втория ми баща от редки шахматни фигури, които бе събирал от цял свят. Те

стояха подредени в осветени ниши край стените. Тарас Петросян бе известил всичките си познати, че във всеки един момент има готовност да закупи нови фигури, стига да му бъдат предложени, и да ги добави в колекцията си. Бе дал да се разбере, че цената няма значение — за шахматна фигура той винаги бе готов да наддава до момента, в който конкуренцията се откаже.

Съществуваше, разбира се, един определен шахматен комплект, от който той особено се интересуваше. След падането на Съветския съюз, последвано от атаките на 11 септември и нахлуването на американски войски в Ирак — всички тези събития всъщност се случиха в рамките на някакви си десет години, — всеки по света, който се нуждаеше от незабавна финансова инжекция, можеше да я получи от Тарас срещу фигура от шаха Монглан, стига да можеше да му я предложи в замяна.

Когато руското правителство се обърна срещу частните предприемачи, вторият ми баща набързо се отърва от бизнеса си в Русия и замина за Лондон. Мисията по събирането на шаха обаче остана незасегната от промените — Тарас и неговият „партньор в сянка“ продължиха методично да я изпълняват. И със сигурност се приближаваха до целта си.

Убеден съм, че преди две седмици, точно преди убийството на Тарас Петросян в Лондон, нещо, което той и партньорът му търсеха, е било изнесено от Багдад.

* * *

— Боя се, че май наистина те бях подценила, господинчо — усмихна се Кий и поклати глава, сетне топло го потупа по ръката. — Какво детство, а? Отгледан от човек, който явно е бил толкова хладнокръвен и безскрупулен, че единствената причина да се ожени за майка ти е била да се докопа до *теб*. Ти си бил неговият законен пропуск, обяснението на иначе напълно нечестивата му мисия да се превърне в шахматен гуру на най-добрите в играта!

Сигурна бях, че Вартан веднага ще скочи срещу подобна двусмислена забележка, при това направена от жена, с която в края на

краищата едва се познават, а и която никога не е и виждала Тарас Петросян. Наместо това той се усмихна и отвърна:

— Изглежда, аз също съм те подценявал.

Имах обаче още един въпрос — беше дълбал съзнанието ми през цялото време, докато слушах историята на Вартан. Въпрос, който бе накарал кръвта ми отново да затупти силно зад очните ябълки. Усецането се изостряше допълнително от непрестанното монотонно бръмчене на самолетния двигател.

Не бях много сигурна как точно да се насиля да задам въпроса си.

Изчаках момента, в който Кий отиде да поеме отново управлението от автопилота и да провери местоположението ни. После си поех дълбоко въздух.

— Доколкото разбирам — обърнах се към Вартан, а гласът ми потреперваше, — ако мисията на Петросян и Базил Ливингстън е била да съберат колкото се може повече фигури от шаха Монглан, то в това число би трябвало да влиза и фигурата, която ти и баща ми сте видели в Загорск, нали така?

Вартан кимна и се вгледа внимателно в мен. После направи нещо напълно неочаквано. Взе ръката ми в своите, наведе се и ме целуна по челото, сякаш бях малко момиченце. Почувствах топлината на кожата му, докосваща моята в две точки, сякаш бяхме свързани в обща електрическа верига. После, доста неохотно, Вартан ме пусна.

Бе ме хванал толкова неподготвена, че почувствах как гърлото ми се сви и очите ми се напълниха със сълзи.

— Трябва да ти разкажа всичко — каза шахматистът тихо. — В крайна сметка затова сме тук. Сигурна ли си, че можеш да го понесеш точно сега?

Не бях сигурна, но кимнах утвърдително.

— Турнирът в Москва, мачът между мен и теб... Тогава бях още дете, не разбирах какво всъщност става. Но оттогава доста мислих и стигнах до извода, че единствената причина за организирането на този мач е била необходимостта двамата с баща ти да бъдете примамени в Русия. Иначе никога не биха могли да накарат баща ти да стъпи на руска земя доброволно. Майка ти го пазеше. Сега разбираш ли?

Разбирах. Прииска ми се да пицця и да си скубя косата. Знаех, че думите на Вартан удариха точно в целта. Знаех какво точно означават.

В известен смисъл аз бях убила баща си.

Ако не беше детинското ми увлечение да стана най-младият grosмайстор в света, ако не беше застаналата пред очите ни златна възможност да постигнем тази цел, баща ми за нищо на света не би се върнал в родината си.

От *това* се бе страхувала майка ми.

Затова след смъртта на татко ме накара да се откажа от шаха.

— Днес, когато знаем за Играта толкова много — продължи Вартан, — всичко си идва на мястото. Всеки участник в нея тогава със сигурност е *знаел* кой е баща ти: не просто великият grosмайстор Александър Соларин, но и значим играч, съпруг на Черната царица. Вторият ми баща го е примамил в Русия, за да му покаже, че с Ливингстън притежават важната фигура, може би и с надеждата да опита да склучи с баща ти някаква сделка...

Вартан млъкна и ме загледа така, сякаш му се искаше да ме вземе в прегръдките си и да ме утеши. Но неговото изражение също беше толкова разстроено, че май той самият се нуждаеше от утешаване.

— Екси, нима не разбираш какво означава всичко това? — попита той. — Баща ти е бил пожертван, но *аз* съм бил стръвта, с която са ви подмамили да влезете в капана!

— Не, това не е вярно — отвърнах аз и сложих длан върху ръката му точно както Кий бе сторила одева. — *Исках* да те победя, да стана най-младият grosмайстор в света, точно както си искал и ти. Тогава сме били просто деца, Вартан. Как да предположим, че онова, което се е случвало, е било нещо повече от обикновена игра? Ние нямаше да знаем нищо дори *днес*, ако Лили не ни беше разказала всичко!

— Е, *днес* отлично знаем как са стояли нещата тогава — каза Вартан. — Но със сигурност е трябвало да се досетя и по-рано. Преди месец Тарас Петросян ме повика в Лондон. Не се бяхме виждали с години, от времето, когато емигрира. Организирай някакъв голям турнир, искаше да участвам в него. Навярно за да си гарантира присъствието ми, той не се сдържа и ми припомни, че ако не била неговата щедрост по отношение на моето обучение през всичките години, през които изпълнявал ролята на мой баща, никога нямало да спечеля grosмайсторската титла. Всъщност каза ми право в очите, че съм му длъжник. Но малко преди турнира, веднага след пристигането ми в хотел „Мейфеър“, където живееше, установих, че той има наум

нещо съвсем друго, нещо много по-важно, което трябва да изпълня, за да му се „отплатя“. Не ставаше дума просто да играя в някакъв си турнир. Той ме помоли да му направя една услуга. После ми показа писмо, което получил от майка ти...

Вартан замълча, явно изражението ми е станало твърде красноречиво. Кимнах му да продължи.

— Та, както казах, Петросян ми показа писмо от Кат Велис. От него разбрах, че в ръцете на Тарас явно се намират предмети, принадлежали на покойния ти баща. Тарас държеше майка ти да си получи тези предмети обратно колкото е възможно по-бързо, но Кат не искаше вторият ми баща да ѝ ги изпраща от свое име, нито да ги дава на Лили Рад по време на турнира. Тези две възможности майка ти бе нарекла в писмото си, цитирам, „непредпазливи“. Тя предлагаше Тарас да направи така, че аз да изпратя въпросните предмети анонимно на доктор Ладислаус Ним.

Рисунката на шахматната дъска.

Картичката с Жар-птица.

Снимката.

Всичко съвпаднаше. Да, Тарас навярно се е сдобил с картичката, като я е измъкнал от джоба на палтото ми в Загорск, но как, за бога, бе попаднала в ръцете му рисунката на шахматната дъска? Ним смяташе, че тя се намира у Татяна. Ами „единствената съществуваща снимка“ на семейството на баща ми? Как се бе оказала тя у Петросян?

Но Вартан още не беше приключил.

— Освен това в писмото си майка ти ме канеше заедно с Тарас и Лили Рад на гости в Колорадо след края на турнира. Съгласих се. Ще обсъдим всичко, когато се видим тук, при мен — така пишеше в писмото. — Шахматистът помълча и добави: — Но както сама знаеш, вторият ми баща беше убит още преди края на турнира. Двамата с Лили се срещнахме в Лондон тайно. Не бяхме сигурни какво точно от всичко това, което майка ти бе споделила с всеки от двама ни, можем да разкрием един пред друг при срещата си, още повече че Лили не бе успяла да се свърже повторно с нея. Но и двамата нямахме доверие нито на Петросян, нито на Ливингстън. Съгласихме се, че участието на Петросян, комбинирано с кодираните покани за тържество, които майка ти бе разпратила до всички ни, ясно показват, че смъртта на баща ти в Загорск не е била нещастен случай. Аз бях единственият

друг, присъствал на убийството му, и дълбоко в себе си смятах, че и предметите, които бях пратил на майка ти, по някакъв начин също имат нещо общо с него. В момента, в който двамата с Лили научихме за внезапната и подозрителна смърт на втория ми баща, бяхме единодушни, че трябва да напуснем незабавно турнира. За да не привличаме внимание, сметнахме, че е най-разумно да летим до Ню Йорк, а след това да отидем до Колорадо с частната кола на Лили.

Вартан млъкна и ме загледа мрачно с тъмните си очи.

— Разбира се, ти знаеш как се разви историята по-нататък.

Е, не беше съвсем така.

Вартан може и да не знаеше как Петросян се е сдобил с предметите, които майка ми е помолила да бъдат изпратени на Ним, но беше очевидно, че присъствието на *още един* предмет оставаше необяснено.

— Черната царица — казах аз. — В Мериленд ти спомена пред мен и Кий, че сам си пратил рисунката на шахматната дъска на Ним. Току-що пък ми обясни защо и по какъв начин си го сторил. В Мериленд обаче каза още, че си убеден, че Тарас Петросян е бил убит, защото е изпратил на майка ми Черната царица. Пак ти ме осведоми, че си видял тази фигура от шаха за последен път преди десет години и тя се е намирала зад стъклена витрина в съкровищницата в Загорск. Как е попаднала в ръцете на Петросян? Как и най-вече *защо* той би изпратил нещо толкова опасно и ценно на майка ми от свое име, след като е бил наясно, че тя се е бояла дори да общува с него лично?

— Не знам със сигурност — отвърна Вартан. — Но като имам предвид случилото се през последните няколко дни, у мен се оформи едно много сериозно подозрение. Хрумна ми, че — колкото и странно да звучи — още преди десет години, когато всички бяхме в Загорск, Тарас Петросян *вече е притежавал* тази фигура. В края на краищата Тарас беше човекът, който уреди последната партия в онзи турнир да се играе на онова отдалечено място в манастирския комплекс; той лично ми каза, че Черната царица току-що е била открита в подземията на Ермитажа, и ми обясни колко известна е тя; пак той ми съобщи, че фигурата е донесена в Загорск специално за да бъде изложена пред публика, докато се провежда турнирът, в който ние двамата с теб участвахме. Тогава защо да не е възможно отново Тарас Петросян, човекът, който е подмамил вас с баща ти да дойдете в Русия и е

поставил фигурата на Черната царица в онази стъклена витрина вероятно с надеждата, че когато Александър Соларин я види...

Вартан млъкна, защото стана ясно — поне за мен, — че тези разсъждения не водят до очевиден отговор на въпроса каква е могла да бъде целта на Тарас Петросян тогава. Не можем да разберем какво се е надявал да излезе от всички негови хитри ходове преди десет години. В резултат от тях не се е случило нищо. Освен смъртта на татко.

Вартан разтри скалпа си, за да активира кръвообращението. Той също не можеше да проумее смисъла на историята в Загорск.

— Досега винаги сме смятали — предпазливо подхвана той, — че Петросян и баща ти играят в противникови отбори. Ами ако не е било така? Ако вторият ми баща през цялото време се е опитвал да установи връзка с родителите ти? Ако винаги е бил на тяхна страна, но по някаква причина те не са го знаели?

Тогава прозрях.

В същия момент прозря и Вартан.

— Не знам как Петросян се е сдобил с рисунката на шахматната дъска — казах аз. — Може да е бръкнал в джоба на палтото ми и да е взел картичката с Жар-птица, макар че тя не значи нищо за никого друго освен за мен и за баща ми. Но едно нещо *знам* със сигурност. Има само един човек на този свят, който би могъл да даде на Петросян снимката, която ти си сложил в един пакет заедно с другите две неща и си изпратил на чичо ми. Същият този човек предупреди мен и татко пред съкровищницата в Загорск, като ни подаде картичката.

Поех си дълбоко въздух и се опитах да осъзная накъде точно ме води нишката на мислите ми. В този момент и Кий слушаше внимателно от мястото си пред пулта за управление.

— Смятам — продължих, — че човекът, който преди десет години е дал на Тарас Петросян Черната царица, човекът, който може би дори му е помогнал да примами мен и татко в Москва, е същият човек, който му е дал и снимката, която е трябвало да стигне до майка ми, но в крайна сметка е била пратена на Ним от теб. Целта на снимката е била да накара мама да повярва на думите на Петросян. Този човек е моята баба! Майката на баща ми! Ти и Кий първи ме наведохте на тази идея, когато ми обяснихте теорията на майка ми, че всъщност няма Игра, че всички ние по някакъв начин сме част от един

и същи отбор! А ако баба ми *наистина* стои зад всичко, то това означава, че...

Вартан и аз се спогледахме от удивление, а аз просто не можах да се накарам да изрека думите, които бяха на езика ми. Въпреки всичко, с което вече се бяхме сблъскали, това беше твърде много. Беше непредставимо.

— Това означава — обяви Кий през рамо, — че разкрихте причината, поради която майка ти се крие. Причината, поради която организира онова парти. Причината, поради която ме прати да те взема и да те отведе при нея. А причината е, че баща ти е още жив.

[1] Евсевий Кесарийски (263–339) — наричан баща на църковната история. Неговото най-важно съчинение „Църковна история“ е пълно описание и хронология на ранното християнство, от неговото създаване до 324 г. — Б.пр. ↑

КОТЕЛЪТ

*„В почти всички световни митологии съществува съд с вълшебни свойства. В някои случаи от него се черпят младост и живот, друг път той притежава силата да лекува, възможно е, макар и по-рядко, в него да бъдат открити... вдъхновяващи сили и мъдрост. Често, особено ако е представен под формата на котел за готвене, съдът е свързан с възможността за трансформация; с това си свойство той става широко познат като *vas Hermetis*^[1] в алхимията.“*

Ема Джунг и Мари-
Луиз фон Франц,
„Легендата за Граала“

Жив.

Разбира се.

Чувствах се така, сякаш съм стъпила на непозната планета, носеща се неконтролируемо из времето и пространството. От тази нова гледна точка дори и най-шантавите и нелогични събития през последните няколко дни — спонтанно организирани партита, тайнствени пакети, изпратени от далечни страни, изчезването на майка ми, моето собствено отвличане от страна на Кий — изведнъж придобиха смисъл.

Това откритие беше шокът, който в крайна сметка преля чашата. Иначе не си обяснявам как съм могла изобщо да заспя след разговора ми с Варган. Когато се събудих обаче, бях абсолютно скапана, лежах в мрака в самолета, върху импровизирано легло от сакове с багаж.

Но не бях сама.

До мен лежеше нещо топло. Нещо живо.

Отне ми минута да осъзная, че двигателят на самолета е млъкнал. Кий я нямаше. Трябва да беше доста след полунощ, защото помнех, че към полунощ бяхме спрели за второ презареждане близо до Пиер в Южна Дакота. Тогава Кий ни съобщи, че се налага да поспи, а било добре и ние двамата да дремнем, преди да се отправим към полет над планините.

В този момент осъзнах, че съм просната върху стегнатото тяло на Вартан Азов. Той лежеше по очи зад гърба ми, праметнал отпуснатата си ръка върху мен и заровил лице в косата ми. Помислих да се измъкна от тази случайна прегръдка, но се сетих, че за това ще се наложи да го събудя, а той навярно се нуждаеше от сън точно толкова, колкото и аз.

Освен това се чувствах много добре така.

Какво ставаше между мен и Вартан? Трябваше да го попитам.

Ако просто почаках Кий да се върне от операцията по презареждането на самолета или където там беше отишла, щях да си осигуря няколко минути за спокоен размисъл, без никакви бръмчащи мотори и непрестанните атаки на различни шокове от емоционално естество. Сама в компанията на успокояващия звук от ритмичното дишане на спящия шахматист до ухото ми.

Имаше доста неща, които да обмислям — повечето от тях за съжаление бяха свързани с опити да оправя оплетените конци на разни доскоро напълно немислими явления. В края на краищата едва преди часове бях разбрала защо майка ми се крие, защо беше предизвикала много хора към активност след толкова години бездействие, а едновременно с това бе крила информация от нас през цялото време. Бе я крила от всички ни, с изключение на Нокомис Кий.

Бях проумяла всичко някъде между първата ни за деня спирка в Мойаоне, гробищните полета на племето пискатауей, и първия ни престой за презареждане на самолета в Дюбук. Тоест всичко се бе случило в рамките на някакви си четири часа — не беше зле. През това време бях притиснала Кий до стената и тя ми призна каква е всъщност нейната истинска роля в цялата схема.

Тя наистина *беше* Бялата царица.

— Никога не съм казвала, че Гален *не е прав* — възмути се приятелката ми, когато ѝ припомних как бе отрекла този факт на стълбището на хотел „Четирите сезона“. — Просто казах „Не му обръщай внимание“! В края на краищата ония глупаци там до един са

разполагали със своя шанс в Играта. Сега е ред на някой друг да извърши окончателния обрат. Аз и майка ти имаме намерение да сторим точно това.

Майка ми и Нокомис Кий. Трудно ми беше да си ги представя двете да си помагат, но ако трябва да бъда напълно честна, още от детството ни насам всъщност Нокомис винаги бе играла ролята на дъщерята, за която мама винаги бе мечтала.

Черната и Бялата царица в таен съюз.

В главата ми се въртеше постоянно един рефрен, едно от детските стихчета от „Алиса в Страната на чудесата“, нещо от рода на: „Бихте ли били така добри да заповядате на чай с Черната царица, с Бялата царица и с мен?“

Колкото и да бях объркана аз самата обаче, със сигурност бях страшно благодарна за това, че майка ми е преценила, че се налага „да вдигне тревога“, както се бе изразила Кий, през първия етап от пътуването ни, както и затова, че е решила да обедини силите си с другия отбор. Независимо от последствията.

Вече пет пари не давах, че майка ми очевидно е прекъснала връзките си с чичо Ним, нито пък за факта, че Кий бе заключила в хотелската стая онези, които най-вероятно бяха играчи от Белия отбор. По-късно щях да търся обяснението за тези събития. В момента чувствах само облекчение.

Защото най-после бях прозряла нещо. Бях прозряла защо Кий през цялото време се усмихваше иронично и защо бе подхвърляла онези загадъчни забележки относно индианските гробища в Пискатауей. Както и защо изобщо бяхме посетили тези гробища в Мойаоне. „Всички кости и всички тайни“, така бе казала Кий.

Сега разбирах, че ако баща ми наистина бе жив, както твърдеше приятелката ми, и ако мама беше научила за това, ставаше ясно, че през цялото време майка ми не бе защитавала мен, нито пък себе си. Защитавала бе баща ми, който пък беше единственият, намиращ се в ясна и непосредствена опасност.

Вече знаех и защо майка ми толкова се е бояла през всичките тези години, дори още преди случая в Загорск. Бояла се е, защото е поставила баща ми в опасност. Тайните на шаха Монглан не са били погребани при костите в Пискатауей, независимо че самите фигури били заровени.

Тези тайни са били скрити в паметта на моя баща.

Александър Соларин се е оказал единственият от всички замесени в Играта, който знаел къде се намират скритите фигури. Ако той беше още сред живите — а аз бях сигурна, че Кий и майка са прави за това, — на всяка цена трябваше да го намерим, преди някой друг да го е сторил.

Молах се само да не сме закъснели.

* * *

Кий не се шегуваше, когато на паркинга пред ферибота ме попита дали имам и „най-бегла представа“ колко трудно е било да организира моето бягство. Небето се обагреше във виолетово, а ние запалихме двигателя на малкия самолет, прехвърлихме се над Блек Хилс и Маунт Ръшмор и се отправихме към Скалистите планини. Кий бе доизпипала още някои технически подробности — самолетът беше под наем, а не регистриран на нейно име, не беше попълнила и летателен план, така че щеше да бъде много трудно не само да ни проследят, но дори и да се досетят накъде изобщо сме се отправили.

Ако служителите на летищата те познават, обясни Кий, няма никакъв проблем. Бяхме спирали само на места, на които тя бе сигурна, че ще намери някой познат по всяко време на денонощието и ще може да кацне при него в момент, в който другите служители отсъстват. Такъв бе случаят с нейния приятел, механика от резервата на сиуксите, който бе презаредил резервоара ни снощи в Пиер, за да можем да излетим преди разсъмване.

Сега, навлечени във ватираните зимни екипи, донесени от Кий, се реехме над покрива на света.

— Зората! — извика Кий към планинските върхове. — Какво събуждане само! Елате да видите!

Да се нося на височина пет хиляди метра над Скалистите планини с малък самолет точно на зазоряване винаги е било преживяване, което ме оставяше без дъх. Върховете бяха само на сто метра под нас. Слънцето изгръваше зад гърба ни, позлатяваше крилата ни, малкият самолет пореше разкъсаните розови облаци като граблива птица. Виждахме и най-малките подробности под нас: грапавите

виолетови скали, забулени със сребрист сняг, стръмните склонове, покрити с ели и смърчове, искрящото тюркоазено небе.

Десетки пъти бяха правили такива полети над планините с Кий, но никога нямаше да ми омръзнат. Варган буквално се беше лепнал за илюминатора, пленен от великолепната гледка. Божията земя — така наричаха местните тези планини.

Да се приземим в Джаксън Хоул четири часа по-късно обаче си беше едно качествено различно преживяване. Кий профучаваше като стрела през планинските проходи, понякога само на метри от скалите отстрани, а това винаги ме изнервяше. После с премерени маневри Кий спусна самолета в долината. Всъщност премерените маневри по принцип бяха задължителни, ако опитваш да приземиш самолет в Джаксън — долината бе твърде дълбока.

Кацнахме някъде преди обед, грабнахме саковете, натоварихме ги в лендровъра, който Кий винаги държеше на летището, и постигнахме мълчаливо съгласие, че се налага веднага да отидем да хапнем.

По-късно, преяла с бъркани яйца с бекон, препечени филийки, портокалово сладко, пържени картофи, плодове и пресен сок, както и литри черно кафе, осъзнах, че ям за първи път след вчерашната закуска, поднесена ми любезно от чичо Слава.

Практиката да ям веднъж дневно определено трябваше да бъде прекратена в най-скоро време.

— Къде ще се срещнем с нашата приятелка? — попитах Кий, когато платихме и излязохме от ресторанта. — В апартамента ти ли?

— Ще видиш — отвърна тя.

Кий държеше стая в хотелската част на местния спортен клуб, за да може да преспива там при дълги полети, а също и за да имат другите пилоти, с които работеше, място, където да нощуват и да се изкъпят, когато са се отправили далеч на север. Самата аз бях отсядала там няколко пъти. Клубът бил обзаведен по поръчка от един корабостроител. Целта била максимално оползотворяване на наличното пространство. Беше едновременно удобно и изискано. Имаше спортни зали и дори фитнес за вманиачените по добрата физическа форма.

Майка ми не беше в апартамента. Кий нареди да оставим саковете, после премери колко е висок Варган и измъкна от гардероба

три леки, но дебели ватирани гащеризона и поръча да ги навлечем, заедно с по един чифт водонепромокаеми туристически боти за сняг с ципове. После се върнахме в колата. Кий подкара, без да дава допълнителни обяснения.

След половин час обаче вече бяхме подминали отбивката към Тетън Вилидж, един от най-популярните ски курорти в САЩ, и езерото Морган и разбрах, че вече напускаме така наречената цивилизация, и определено се изнервих.

— Мислех, че отиваме да вземем мама, а след това да ѝ помогнем да намери баща ми — обърнах се към Кий. — Този път обаче води само към Националния парк „Йелоустоун“.

— Правилно — увери ме Кий и ме дари с любимия си саркастичен поглед. — За да вземем майка ти с нас, първо трябва да я намерим. Тя се крие, забрави ли?

* * *

Помислих трезво и, признавам, реших да оставя всичко на Кий. До момента проведената от нея мисия бе безупречна до най-малката подробност. Самата аз не можех да се сетя за по-добро скривалище за майка от парка „Йелоустоун“ през зимата. Там определено никой не можеше да я намери. А тук си беше зима, независимо че официалният календар подвеждащо сочеше пролет.

Във Вашингтон в началото на април се провеждаше Фестивалът на цъфналите вишни, а туристическият сезон беше в разгара си. А в Северен Уайоминг триметровите жълто-червени колове, маркиращи трасетата, стояха забити в снега край пътищата от средата на септември. Зимата тук можеше да продължи до юни. Най-малкото тогава се откриваше къмпинг сезонът.

От ноември до средата на май достъп до парка имаха само верижни снегомобили, които се резервираха предварително. От следващата година дори и те щяха вече да бъдат забранени в „Йелоустоун“ — първия национален парк в света. Федерални разпоредби. Дори сега дългото 225 километра централно шосе в парка, образуващо една голяма фигура 8 и носещо името Голямата примка, бе затворено напълно в северните си части.

Само за пазачите на парка и учените, които работеха тук, нямаше забранени територии. Колегите на Кий например провеждаха най-важната част от изследователската си работа точно по това време на годината. Май това ѝ беше хубавото на цялата ни тайна операция, макар че аз лично все още не можех да видя Голямата картина, както приятелката ми би се изразила.

Стигнахме входа на парка. Кий показа пропуска си и взе три билета. Тримата се метнахме в един снегомобил — нещо като бус с гъсенични вериги вместо колела и съоръжение, подобно на водни ски отпред, което да ни помага да не затънем в дълбокия сняг.

Вътре вече се бяха настанили други хора, туристи, които през цялото време възклижаваха „оо!“ и „аа!“, докато приказливата екскурзоводка показваше някои от десетте хиляди геотермални извора на парка. През цялото време чувахме „ето тук, вляво“ или пък „амидясно“. Освен това жената поръси всички ни със сериозно количество малко известна история на американския Запад, включваща и някои факти от първите години съществуване на парка.

Вартан изглеждаше действително заплепен. По едно време обаче екскурзоводката започна да ни облъчва с данни за интервалите на изригване на един от най-известните гейзери Олд Фейтфул, наречен така заради точните и равни интервали, на които изригва. Момичето обясняваше, че ако гейзерът изригва вода в продължение на две минути на височина от 36 метра, то това означава по-кратък интервал до следващото изригване — около 55 минути, а ако изхвърля вода в продължение на пет минути на височина 37,5 метра, то следващото изригване ще настъпи след около 78 минути. Видях как погледите на хората започнаха да блуждаят, а около устата на Кий се бе образувала стегната гънка — тя с всички сили се стараеше да не се засмее.

Слязохме от снегомобила при хотел „Олд Фейтфул“. Там Кий се запъти към две моторни шейни, отбелязани със знак „Запазено“ само за пазачите на парка, взе и три чифта снегоходки, които можеха с едно щракване да се закопчават на обувките, в случай че се наложи да ходим пеша.

Кий възседна едната шейна, аз седнах зад гърба ѝ, а на другата се метна Вартан и подкара след нас. Отправихме се на север, а зад гърба си чувахме как екскурзоводката и туристите броят секундите до следващото изригване на гейзера:

— Десет, девет, осем, седем, шест...

Изкачихме се на близкия хълм, Кий отби за малко от пътя и посочи зад нас. Вартан също отби и се обърна. Олд Фейтфул изригна и изхвърли вряла вода на повече от трийсет метра височина към ясното синьо небе.

— Експлодира толкова силно дори в този студ? — удивено попита Вартан.

— На много километри под повърхността на земята водата се нагрява до над шестстотин градуса по Целзий — отвърна Кий. — Когато достигне повърхността, изригва, без да се интересува какво е времето навън. Просто чувства облекчение да излезе на свобода.

— Какво я нагрява така? — продължи Вартан.

— А, много уместен въпрос — отбеляза Кий. — В момента сме застанали върху най-големия вулканичен котел в света. Ако изригне, ще унищожи целия североамерикански континент. Интервалът е около милион години. Не сме сигурни кога точно може да изригне. Но това не е най-големият проблем. Бяхме свикнали да мислим, че йелоустоунската калдера е единствена по рода си. Но вече смятаме, че е възможно този вулканичен котел да е свързан с териториите на Айдахо и планината Сейнт Хелън, а след това да достига до Тихоокеанския регион — един още по-голям кръг от геотермални разседи около ръба на Тихоокеанската плоча, наречен Огненият пръстен.

Вартан я погледна за миг. Стори ми се, че между двамата премина някакво взаимно разбиране, но може би си въобразявах. Нещо, за което си бяха говорили, без да го споделят с мен.

В следващия момент погледът на Вартан се отклони.

Карахме шейните още около трийсет минути, когато Кий отново спря и обяви:

— Излизаме от утъпканите трасета. Близо е, но ни трябва и двете шейни, за да можем да натоварим и приятелката ни, и целия й багаж.

Тя замълча и добави:

— Ако видите любопитни мечки гризли, изключете шумния мотор, легнете по очи в снега и се престорете на умрели.

Да бе. Как не!

Кий потегли през една красива гора, после преминахме по ръба на поле, осеяно с гейзери, чиято сребриста пара се издигаше към небето. Минахме покрай врящите кални извори, които бяхме посещавали като малки. Те бълбукаха като котели на вещици, пукаха и съскаха със звуци, които не могат да се опишат.

В една долчинка точно под нас се показва една от онези малки топли хижи, пръснати из горите в целия парк. Обикновено там сервираха кафе и горещ шоколад на премръзналите скиори или на онези, които караха моторни шейни наоколо. Тази обаче се намираще малко встрани от туристическите маршрути.

Кий извади радиостанция, каквито носеха пазачите в парка, включи я и каза:

— Обади се, край.

И проклета да съм, ако от другия край на линията не се чу гласът на майка ми:

— Защо се забавихте толкова?

* * *

Не бях се виждала с мама от пет години.

Сега тя изглеждаше така, както бе изглеждала винаги: като човек, който току-що се е гмуркал в басейн, пълен с вълшебен еликсир.

На мен като човек, който в ранните си години не се е гмуркал в нищо по-опасно от някоя и друга партия шах, винаги ми се бе струвало, че точно първичната енергия на майка ми, суровата животинска сила, която тя излъчваше, бяха карали всички мъже в живота ѝ да полудяват по нея, а мен — да изпадам в някакво благоговение в нейно присъствие.

Днешната ни среща обаче беше пълна изненада за мен. Когато влязохме в хижата, майка дори не погледна Вартан и Кий, а ме прегърна здраво в един необичаен за нас изблик на чувства и аз потънах в познатия аромат на косата ѝ — смес от сандалово дърво и градински чай. После тя отстъпи от мен, а в очите ѝ блестяха сълзи. След всичко, което бях научила за нея през последните няколко дни, през които тя бе изчезнала, за да може да спаси не само този ужасен шах, но също и татко, и мен, сега бях обзета от още по-силен шок и

рязък пристъп на благоговение пред нея в момента на внезапната ни среща.

— Слава богу, че си добре — рече тя и ме прегърна още по-силно, сякаш не можеше да повярва, че ме вижда.

— Няма да е добре още дълго — намеси се Кий, — ако не тръгнем бързичко. Имаме по-важна работа.

Майка ми тръсна глава, сякаш да дойде на себе си, и ме пусна. После се обърна към Вартан и Кий и ги прегърна лекичко поред.

— Благодаря ви — каза тя. — Донесохте ми такова облекчение.

Помогнахме ѝ да изнесе няколко чанти от хижата и тя се качи зад гърба на Кий на едната моторна шейна. После ми кимна усмихнато по посока на Вартан, който тъкмо палеше другата шейна, и каза:

— Радвам се, че дойде лично.

Седнах зад Вартан и се понесохме през гората, следвайки Кий.

Убедихме се, че наоколо е пусто и се върнахме на главния път. След около половин час стигнахме до западния вход на парка откъм щата Айдахо. Барьерата беше спусната, за да спира потока автомобили, запътили се към горския национален парк „Тарги“.

Кий спря шейната, слезе и взе багажа на майка.

— Какво става? — обърнах се аз към двете, когато Вартан изключи и нашия мотор.

— Имаме среща със Съдбата — отвърна Кий. — И тя кара „Астън Мартин“.

* * *

Лили и За-за, увити в кожи, невъзмутимо ни чакаха в „Астън Мартин“, модел венкуиш, за поне половин милион долара, на паркинга на парка „Тарги“. Изглеждаха страшно не на място. Слава богу, наоколо нямаше никой, който да ги види. Но как бяха стигнали дотук, след като паркът бе затворен през зимата? Кий май познаваше всеки пазач в резерватите по света, помислих аз.

Лили и кученцето излязоха от колата да ни поздравят, а Кий се зае да натовари багажа отзад. За-за се протегна от ръцете на Лили и ме дари с мокра целувка, която изтрих с опакото на ръкава си. Леля отиде да прегърне майка.

— Толкова се тревожех — рече Лили. — Чаках с дни в онзи ужасен мотел, без никаква вест от вас. Но явно всичко се е развило благополучно, поне до този етап — най-малкото личният състав е налице. — Та кога тръгваме? — обърна се после към Кий.

— А *закъде* тръгваме? — намесих се аз.

Май аз бях единствената, на която не всичко бе обяснено.

— Не съм сигурна дали наистина искаш да знаеш отговора — уведоми ме Кий, — но все пак ще ти кажа. Както вече обясних, този сценарий не беше лесен за изиграване, но въпреки това сме предвидили всичко. Набелязахме основните черти на плана онзи ден, когато се срещнахме в Денвър, а после ние двамата с Вартан отлетяхме на изток да те вземем. Сега ще се върнем в Джаксън Хоул, сякаш сме ходили в парка само за да покараме моторни шейни, и ще се навечеряме стабилно. Ще ноцуваме в апартамента ми и после хващаме първия полет утре рано сутринта. Майка ти и Лили пък веднага ще тръгнат с колата. Ще се засечем с тях в крайната точка. Боя се, че най-близкото място, в което можем да се срещнем, е Анкоридж...

— *Анкоридж!*? — изпищях аз. — Мислех, че отиваме да намерим татко! Искаш да ми кажеш, че той се намира в *Аляска*, така ли?

Кий ме изгледа по обичайния си начин.

— Вече *казах*, че сигурно няма да ти хареса онова, което ще узнаеш — каза тя. — Но не, не отиваме в *Аляска*. Там ще ни чакат майка ти и Лили и ще вземат баща ти, когато ние се върнем с него със самолета. Всъщност от съображения за сигурност аз и майка ти сме единствените, които знаем точното местонахождение на баща ти. Знам го, защото съм човекът, който трябва да измисли как да стигнем до него и как да го върнем оттам. Зачаках допълнително обяснение, но го получих.

— Колкото до въпроса *къде* точно е баща ти... — каза тя. — Мисля, че мястото се нарича Огненият пръстен.

[1] *Vas Hermetis* (лат.) — в алхимията универсалният съд, позволяващ трансформация на материята. Пряко се асоциира със Свещения Граал. — Б.пр. ↑

ОГНЕНИЯТ ПРЪСТЕН

„Огънят най-много от всичко друго в природата прилича на живо същество.“

Плутарх

„[Алхимическата] операция започва и завършва с огън.“

Ибн Бишрун^[1]

„Огънят, който просветлява, е огънят, който поглъща.“

Анри-Фредерик
Амиел

„Всички неща се превръщат в огън, а огънят, изтощен, обратно се разпада на всички неща.“

Хераклит

— Алеутският процеп в Аляска — обясни Кий някъде между ордьовъра и супата — пресича Тихия океан и Берингово море. Някога се е намирал на руска територия, още по времето на Екатерина Велика. Нарича се Огненият пръстен, защото по дължината му се намира най-голямата група активни вулкани в света. Повечето ги знам като петте си пръста: Павлов, Шишалдин, Погромини, Тулик, Коровин, Танага, Киска... Там се намира дори една млада вулканична калдера, открита от мен самата. Опитвам се да я кръстя Модерната Мили. — Сетне Кий добави:

— Всички те са част от дисертацията по калориметрия, която пиша: Джеймс Кларк Максвел, Жан-Батист Фурие, аналитичната теория за топлината и така нататък. Но както ви е известно, винаги съм се интересувала най-силно от наблюдения над поведението на топлината в условия на повишено налягане.

Опитах се да не обръщам внимание на бързия поглед, който Вартан ми хвърли, преди да насочи отново вниманието си към супата. Не можех обаче да не се чудя дали докато спяхме в самолета, той също е почувствал онзи наелектризиращ поток, който протече между нас, когато ме бе докоснал. Признавам си, на мен ми беше много трудно да го забравя.

Бяхме заели малко сепаре в „Хотел Хоул“ — Кий познаваше управителя и ни обясни, че така ще имаме възможност да се тъпчем на спокойствие, като едновременно с това необезпокоявано да поговорим какво ни чака на следващия ден. А той се очертаваше като странен ден — щяхме да летим с чартърен самолет до Сиатъл и Анкоридж. Кий обясни, че вече е уредила всичко за полета рано заранта.

— Но нали каза, че татко не е в Аляска? — напомних аз. — Какво общо има Огненият пръстен с мястото, закъдето сме се запътили?

— Оттам минава царският път към Огнения пръстен — отвърна Кий. — Ще обясня, като донесат кльопачката.

Кий и Вартан се бяха уговорили да си разделят една цяла хрупкава печена патица, пълнена с пастет от дреболии, лукчета и гъби — специалитет на заведението. Беше достатъчно голяма за двама им. Аз се спрях на говежди ребърца — ястие, което Родо никога не приготвяше в „Суталде“.

Най-после вдигнаха чиниите. От салатата до супата обаче не можех да спра да мисля за всичко онова, което бе останало заключено в хотелската стая в Джорджтаун — чичо Слава, шефът ми Родо, както и цялата ми доскорошна надежда за бъдеща кариера.

Е, и утре е ден, както несъмнено би казала мис Скарлет Кий О'Хара, пък и нищо не бих могла да сторя по въпроса в момента, колкото и да ми се искаше. Вече бях установила, че са ме понижили до ролята на скромна пешка, на която никой нищо не съобщава, и бях изтикана в средата на дъската от Кий и Кат — тази странна двойка съюзили се царици.

Нямах търпение да чуя още подробности.

Хапнахме стабилно и си поръчахме бутилка бренди *Поар Уилям* и по едно лимоново суфле към нея. Допуснахме, че това щеше да държи келнерите настрана най-малко 20–30 минути — ще чакат разбитите белтъци да бухнат във фурната.

Убедихме се, че сме съвсем сами, и Кий се обърна към мен.

— Както знаеш, майка ти се опитваше да те държи настрана от цялата тази каша толкова дълго, колкото бе възможно. Това беше за твое добро, тя се грижеше за безопасността ти, следвайки максимата, че невежеството е благословия. Сега обаче ме упълномощи да обясня и на двама ви подробно всичко, което ние двете знаем за случилото се досега, за това къде отиваме утре, както и за онова, което сме планирали да извършим, когато стигнем там. Ако след моя разказ някой от вас иска да се откаже от участие, има пълното право да го стори. Но не смятам, че вие бихте постъпили така. Както ще видите, историята свързва всички ни по начини, които изненадаха и самата мен.

Кий бутна настрана чинията от салатата си и премести подноса с патицата към Варган. После вдигна високата си чаша с бяло вино и започна да разказва.

РАЗКАЗЪТ НА БЯЛАТА ЦАРИЦА

Преди десет години бащата на Александра бил прострелян в Русия и всички вярвали, че е мъртъв. По същото време Кат осъзнала, че се е случило нещо много по-страшно от това просто да загуби съпруга си — от дълго време била сигурна, че Играта е спряна завинаги, но сега явно се подготвяла нова партия.

Но как било възможно това?

Фигурите били заровени и единствен Александър Соларин знаел къде се намират. Всички играчи от предишната партия или се били оттеглили от Играта, или вече били мъртви.

Кой тогава бе започнал Играта отново? За съжаление, Кат не разполагала с достатъчно време да открие отговора на този въпрос.

След „трагичната смърт“ в Загорск американското посолство в Москва поело изпращането на малката Александра обратно в Америка под дипломатическа защита, уредили и тленните останки на баща ѝ да бъдат върнати със същия самолет.

Ковчегът, разбира се, бил празен.

По-късно разбрахме, че руснакът, помогнал всичко това да се организира, бил самият Тарас Петросян. От страна на американското посолство пък действал един загадъчен милионер. Казвал се Гален Марч.

Александра се завърнала без произшествия при майка си в Ню Йорк. Тогава Гален Марч се свързал с Кат. Срещнали се и той направо й казал, че участва в Играта. Тя наистина започнала наново със смъртта на Александър Соларин. Гален пък носел специално послание, предназначено само и единствено за Кат. Условието му било да не го прекъсва, докато не й разкаже всичко, което дошъл да изрече пред нея.

Кат се съгласила, защото думите на Гален потвърдили нейните собствени скорошни подозрения относно Играта.

Гален говорил без заобикалки. Съобщил на Кат, че Соларин все още е жив, но е толкова зле ранен, че за момента спокойно могат да го приемат за мъртъв.

Докато траел хаосът след стрелбата, раненото тяло на Соларин, в безсъзнание и с огромна загуба на кръв, тайно било изнесено от Загорск с помощта на същия човек, организирал и самия шахматен турнир: Тарас Петросян. Александър Соларин бил предаден на грижите на една жена, която всъщност през цялото време дърпала тайно конците в цялата история: Татяна, майката на Александър Соларин.

Разбира се, Кат била шокирана от тези разкрития. Тя незабавно поискала Гален да й разкрие откъде се е сдобил с тези сведения. Как така майката на Соларин е оцеляла, след като дори собствените й синове отдавна я смятали за мъртва? Кат настояла да й бъде съобщено къде е бил отнесен съпругът й и къде се намира в момента. Искала начаса да замине за Русия и да го открие, независимо от всички опасности.

— Ще се съглася да сторите това, дори ще ви помогна с всички средства — уверил я Гален Марч. — Но първо трябва да чуете и останалата част от историята, която съм дошъл да ви разкажа. Обещахте ми.

Татяна Соларина, продължил Гален, от десетилетия чакала удобна възможност да се свърже с отдавна загубения си син. Всъщност

чакала още от момента, в който приключила предишната партия, от времето, когато Мини — както Лили вече ни разказа — просто напуснала дъската и оставила фигурите заедно с торбата, в която били пъхнати, в ръцете на Кат.

Вече било възможно да бъде започната нова партия, но Татяна знаела, че за да привлече сина си grosмайстор в Русия и на всяка цена да го вкара отново в Играта, ѝ е необходима сложна стратегия. Търсела начин да се срещне не само със Соларин, но и със съпругата му Кат — новата Черна царица. Всичко трябвало да бъде внимателно планирано.

Татяна получила своята възможност едва след падането на Берлинската стена и разпадането на Съветския съюз. По това време вече се било случило и още едно събитие, което майката на Соларин едва ли е допускала: дъщерята на Александър Соларин, малката Александра, била пораснала и се превърнала в стабилен претендент за grosмайсторска титла в шаха. Ако Татяна успеела да примами малката в Русия, то баща ѝ със сигурност би дошъл с нея.

Гален Марч се заклел на Татяна да ѝ помага с каквото може в тази ѝ мисия — в определен смисъл Татяна била предопределена да извърши онова, което била намислила. Но имало и по-сериозна причина.

Татяна била новата Бяла царица.

* * *

— И Татяна е баба на Александра, така ли? — попита смаяно Вартан.

Кий едва успя да кимне и десертът ни пристигна.

След като сервираха, келнерите взеха картата на Кий да уредят сметката и изчезнаха, а приятелката ми задълба с лъжичка в суфлето и се нагани да отговори на Вартан.

Аз обаче също имах няколко въпроса.

— Как е възможно *Татяна* да е Бялата царица, когато Гален каза, че Бялата царица си ти, а и ти самата се съгласи с това? Кой *изобщо* е този тип Гален? Нима ми казваш, че той десет години е помагал тайно на майка ми, а аз дори не съм разбрала? Моля те, обясни.

— Досега съм имала съвсем малко време да поговоря с Гален и да измъкна някаква информация от него — отвърна Кий. — Изглежда, той е таен играч от много дълго време. Всичко си дойде на мястото, когато съпоставих неговата история и онова, което майка ти ми разказа. Но нека да довърша за Ню Йорк. Гален разкрил всички тези факти на майка ти и тя веднага разбрала, че ти, нейната малка дъщеря, навярно също си в опасност. Разбрала и *кой точно* представлява заплаха за теб и това съвсем не била собствената ти баба, скъпа. Разбрала и *откъде* ще дойде опасността. Някой усилено закупувал все повече и повече земя до наследствения ви дом в Четирите ъгъла...

— Ботаническият клуб — възкликнах аз, а Кий кимна.

Е, *сега* вече доста въпроси си намериха отговор.

Защо се бяхме преместили в Колорадо?

Защо майка ми е убедила Ним да купи съседното ранчо на името на Гален?

Защо партито за рождения ден с всичките му странни гости е трябвало да се проведе точно там, в хижата?

Какво е било самото значение на партито?

Шахматната дъска е ключът.

Господи.

— Розмари Ливингстън наистина е *била* Бялата царица, но е предала собствения си отбор в стремежа си към лично отмъщение. Уредила е да прострелят татко в Загорск, когато узнала, че Белият отбор се кани да установи контакт с него в Русия. Искала да отмъсти на майка ми за смъртта на баща си Ал-Марад. После трябва някак си... *да са я уволнили* от поста и на нейно място е застанала Татяна. А сега пък Бялата царица си *ти*. Но Розмари все още не го знае. Значи затова тя и приятелчетата ѝ толкова се постараха да узнаят дали *аз* не съм новата Бяла царица!

Кий се усмихна доволно:

— Сега вече схващаш картинката, приятелко — каза тя, — но има още много неща, които трябва да научиш за играчите. Ето например Гален. Нали питаш за него? Оказва се следното. През 50-те години Татяна е арестувана от съветската власт. Изпращат я в лагер, а малкият ѝ син Александър е настанен в сиропиталище от баба си, никога неостаряващата Мини Ренселаас. Съпругът на Татяна, гъркът, заедно с другия им син, Ладислаус, успяват да избягат и да се доберат

до Америка, носейки със себе си няколко от шахматните фигури. Гален е човекът, който пръв открил къде била пратена Татяна. Пак той убедил Мини, че руснаците няма да я освободят, освен ако не им бъде направено предложение, което да не могат да отхвърлят. Мини им дала рисунката на шахматната дъска, която в момента е у нас, в замяна на свободата на Татяна. Но тъй като част от Татяниното семейство изчезнало заедно с няколко фигури, било ясно, че самата Татяна никога няма да бъде в безопасност в Русия — трябвало да се скрие на действително безопасно място. Гален ѝ дал Черната царица, тази, която ти си видяла в Загорск, а после скрил самата Татяна на място, където никой не би се сетил да я търси. С изключение на краткото си пътуване до Загорск с Черната царица тя не напуснала скривалището си в продължение на повече от петдесет години.

Кий замълча, а после добави:

— Точно там ще отидем утре. В скривалището на Татяна. Баща ти е при нея.

— Но нали първо каза Сиатъл и Аляска — възразих аз, — после спомена нещо за Огнения пръстен. И какви бяха тия приказки за царския път?

— Не — обади се категорично Варган, заговорил за първи път след дълго мълчание.

Извърнах се към него. Лицето му беше каменно.

— Няма „не“. Отиваме там утре сутринта — отвърна Кий.

— Аз съм против — настояваше шахматистът. — Мястото, за което говориш, е повече от хиляда и петстотин километра дълго, а е и най-страшното място на земята. Цяло лято е покрито с гъста мъгла и сняг, духат ветрове със скорост сто и двайсет километра в час, вълните на океана край него са високи по тринайсет метра!

— Както се казва — отговори му Кий, — няма такова нещо като лошо време. Съществува само неподходящо облекло.

— Добре, да речем, че можеш да прелетиш високо *над* него, но не и да го *прекосиш* ниско долу, камо ли да кацнеш.

— *Къде* е това място? — попитах.

— Пресметнала съм всички рискове, уверявам те — рече Кий раздражено. — Това е единственият начин да стигнем дотам, без да привлечем вниманието на цялата американска морска пехота или на бреговата охрана, без да алармираме с присъствието си всяка една

руска ядрена подводница, патрулираща под полярния лед на Северния полюс. Но както вече ви уведомих, не е късно да се откажете.

— *Къде се намира това място?* — повторих аз.

Вартан ме стрелна с тъмните си очи.

— Кий предлага утре с малък частен самолет да долетим незаконно на територията на Русия и да спрем на полуостров Камчатка — обясни той. — А после по някакъв начин — ако сме все още живи, което е малко вероятно — да вземем баща ти и да го върнем тук, в Америка.

* * *

— Не пръскай парите така. Може да ни дотрябват — каза Кий, когато Вартан измъкна няколко банкноти и ги подаде на келнера, после пъхна бутилката скъпо крушово бренди под мишница и се отправи към вратата.

— Ние, украинците, не можем да прием като руснаците — осведоми я той, — но тази вечер се надявам да се напия.

— Добър план — съгласи се Кий и го последва. — Жалко че не мога да ти правя компания, утре трябва да хвана един самолет рано сутринта.

В апартамента набързо преровихме шкафовете и опаковахме в саковете всички дебели ватирани якета и гащеризони, които намерихме.

— По-добре да сме подготвени, за всеки случай — каза Кий.

А стига, бе!

Дизайнът на апартамента не просто беше правен от корабостроител. Самото жилище отвътре приличаше на кораб. Имаше продълговата баня, облицована с огледални плочки, подобна на издължена галера. В дъното ѝ стоеше голяма душ-кабина — в старите бани там би стояла печката. Единствената малка спалня приличаше на корабна каюта. Високите стени на гостната бяха изпъстрени с кръстосани дъбови греди, образуващи фигури „рибя кост“. Между тях бяха прикрепени разгъващи се легла, подобни на койки.

Кий заяви, че се надява да нямаме нищо против да ни остави сами, но тъй като било ясно, че утре тя ще върши всичката тежка

работа, в момента се нуждаела от дълъг здрав сън. После си присвои широкото легло в спалнята и заряза мен и Вартан да лагеруваме на съгваемите легла в „основната каюта“.

Кий отиде да си легне и затвори вратата след себе си, а Вартан ми се усмихна.

— Как предпочиташ — да бъдеш отдолу или отгоре? — попита той и посочи двете легла.

— Не мислиш ли, че трябва да оставим този въпрос за времето, когато ще сме се опознали по-добре? — попитах през смях.

— Знаеш ли — отвърна Вартан сериозно, — ако утре наистина се отправим към онова място, за което говори твоята приятелка Нокомис, уместно е да спомена, че навярно това е последната нощ, която аз и ти можем да прекараме заедно. Всъщност смятам, че това ще е последната ни нощ по принцип. Пътят, по който Нокомис е избрала да минем, е най-страшният маршрут на планетата. Тя или е най-добрият пилот на света, или е напълно откачена. Ние двамата с теб, разбира се, сме също толкова откачени, щом тръгваме с нея.

— Имаме ли друг избор? — попитах.

Вартан сви рамене и поклати глава примирено.

— В такъв случай би ли изпълнила последното желание на един мъж, осъден да умре утре? — попита той с тон, в който нямаше и следа от ирония.

— Последно желание ли? — отвърнах.

Сърцето ми се разтупка. Какво би могъл да пожелае Вартан? Ако е онова, което на мен ми се въртеше из главата, то беше невъзможно, не и с Кий, която спеше през една врата, а и шахматистът отлично знаеше, че утре всички трябваше да сме във форма да излетим в зори.

Вартан измъкна бутилката бренди и една малка чашка, която подозрително приличаше на онези, от които бяхме пили в ресторанта. Хвана ги с една ръка, с другата ме стисна за лакътя и ме поведе към банята.

— Установих, че съм завладян — обясни той — от внезапното желание да науча нещо повече за поведението на топлината в условия на повишено налягане. Ако пуснем душа да потече известно време... Как мислиш, колко горещо може да стане тук?

Вартан затвори вратата на банята и се облегна на нея. Наля едно питие, сръбна от него, подаде ми чашата, а бутилката остави на пода.

После, без да сваля очи от мен, се пресегна и пусна душа. Аз бях загубила дар слово.

Почти.

— Доста горещо може да стане — съгласих се аз. — Сигурен ли си, че точно тази вечер държиш да научиш повече за изгарянето на калориите? Искам да кажа, след като утре ни чака толкова важна задача?

— Смятам, че двамата с теб вече сме схванали правилата на Играта доста добре — отвърна Вартан и се наведе към мен. — Изглежда, в нея няма *нищо* по-важно от това да разбираш същинските характеристики на огъня. Струва ми се, че с теб трябва да си ги изясним напълно.

Той опря пръст в ръба на чашата в ръката ми, после докосна устните ми. Усетих как брентито ме парна. После Вартан притисна устните си до моите и аз отново почувствах как през мен протича поток топлина. Банята вече се пълнеше с кълба пара.

Вартан не откъсваше очи от мен. Не се усмихваше.

— Струва ми се, че достигнахме температура, подходяща за експеримента, с който трябва да се заемем — рече той. — Но да не забравяме, че когато става дума за алхимия, точното преценяване на времето е разковничето към успеха.

Той ме притегли към себе си и отново ме целуна. Усецах топлината през гащеризона, но не за дълго. Вартан разкопча ципа и съблече полиестерната грейка от мен. После се зае с останалите ми дрехи. Когато започна сам да се съблича, сърцето ми биеше така лудо, че ми се стори, че ще припадна от прилив на кръв. Да си призная, въпросната кръв не прииждаше точно към мозъка ми.

— Искам да ти покажа нещо наистина красиво — отбеляза Вартан, вече съвсем гол.

Божичко.

Заведе ме до огледалната стена на банята, избърса с длан запотеното от парата, застана зад гърба ми и посочи отражението ми. Докато парата отново започна да поглъща образите ни, погледнах в очите на Вартан, които се вираха в мен от огледалото.

Господи, желяех го. Не можех да мисля за нищо друго.

— Ти наистина си красив — едва успях да изрека.

Той се засмя.

— Говорех за *теб*, Екси — каза той. — Исках поне за миг да се видиш така, както те виждам аз.

Гледахме как образите ни потъват в парата. После Вартан ме обърна с лице към себе си.

— Каквото и да се случи между нас тази вечер — каза той, — дори и двамата да се изгорим лошо, бъди сигурна в едно: аз *определено* ще следвам предвечните закони. Ще ги следвам така, както са написани.

[1] Ибн Бишрун — арабски мистик и алхимик, живял около 1000 г. от н.е., най-известното му съчинение е „Трактат за алхимията“. — Б.пр. ↑

ШОК И УЖАС

„Тук отново трябва да очертаем границата между три различни неща... военната сила, държавата и волята на врага. Военната сила трябва да бъде унищожена... Държавата трябва да бъде завладяна... Но дори когато тези две неща са извършени, Войната не може да се счита за приключила, докато волята на врага не бъде покорена.“

Карл фон
Клаузевиц^[1], „За войната“,
1832 г.

„Войната срещу пустинните номади никога не може да бъде пренесена на тяхна територия. Техният отговор на всяка превъзхождаща ги сила е разпръскване и партизанска тактика. Една армия може да им навреди точно толкова, колкото юмрукът може да навреди на възглавницата.“

Е.У. Бовил,
„Златният занаят на
маврите“

Продължавах ли да съм в компанията на Нокомис великолепната, трябваше да свиквам да лежа върху сакове. Нашият „чартър“ до Анкоридж се оказа товарен самолет без седалки.

— Най-доброто, което успях да уредя за толкова кратко време — беше обяснила Кий.

Самата аз бях притисната от всички страни от сандъци, овързани с мрежи от рибарска корда. Молах се само да не се освободят и да

започнат да се подмятат насам-натам.

Полетът мина без премеждия, но беше дълъг. Много, много дълъг. Четири хиляди и осемстотин километра от Джаксън до Анкоридж, само с една спирка в Сиатъл — там разтоварихме нещо, натоварихме друго и презаредихме с гориво самолета, а пък ние самите хапнахме. Всичко дванайсет часа. Аз обаче бях сто процента сигурна, че на никого не му е минало и през ум да ни следи — не и на подобен на пръв поглед безсмислен преход.

Кацнахме на международното летище в Анкоридж точно преди съмване. Вартан и аз спяхме дълбоко сред сандъците и дори не усетихме докосването на колесника до земята. Кий ни събуди и поръча да грабваме саковете — това вече й ставаше нещо като навик. Тя поблагодари на пилотите, които ни бяха докарали, после прекосихме пистата, а в края й ни чакаше товарен бус с надпис „Езеро Худ“.

Докато пресичахме самолетния хангар, Кий обясни:

— Можехме да излетим и от някое по-малко летище. Аз обаче избрах езерото Худ не само защото е най-удобно за нас, предвид посоката, в която се отправяме — и тя многозначително повдигна едната си вежда към Вартан, — но и защото това е най-натовареното летище за хидроплани в света. Всъщност е оборудвано за всякакъв тип летателни машини. През 40-те години на ХХ век, още през войната, прокопали канал, който свързва езерото Худ с езерото Спиард. До 70-те години вече били построили писта, дълга 670 метра и няколко допълнителни свързващи езерата канали, така че сега разполагат с достатъчно място да поемат всякакви машини — и стандартни, които кацат на твърда земя, и амфибии, и хидроплани, дори самолети, кацащи върху ски на снега през зимата. Нали се сещате, че ние много зависим от прогнозата за времето — никога не се знае дали ските няма да се окажат много полезни! Обадих се по радиото на летището — добави тя. — Приготвили са напълно Беки и тя вече ни чака — пусната е на вода и е готова за полет.

— Беки ли? — попитах. — Мислех, че предпочиташ Офелия.

Кий се обърна да обясни на Вартан:

— Заводите „Де Хавиланд“ произвеждат най-добрите малки самолети за далечни полети. Кръщават различните модели на разни животни — „Катерица“, „Елен“... Моят самолет в Скалистите планини се казва Видрата Офелия. Беки пък, с която ви предстои да се

запознаете, е Бобър — първокласен многофункционален самолет за далечни полети. На което и летище да отидете, дори на пистата да има спрели скъпи частни самолети „Лиърджет“ или „Чесна“, опитните пилоти винаги биха избрали самолет като Беки. Последната причина да реша езерото Худ да бъде изходна точка на нашия полет е фактът, че там най-лесно ще се слеем с тълпата — добави накрая Кий.

Нокомис може и да беше нетърпима, но определено мислеше за всичко.

В този момент обаче аз се сетих за нещо, за което не бях помислила предварително. Коментарът на Кий ми го подсказа.

— Как така „пусната на вода“? — попитах. — Стори ми се, снощи ти спомена за излитане от твърда земя.

— Даа — проточи Кий и стрелна с поглед мрачната физиономия на Вартан. — Съгласна съм, обикновено така се прави, когато се лети до земите, които ни интересуват — стандартен полет и кацаш на твърди гуми, предназначени за тундрата. Аз обикновено така постъпвам. Но вече ви казах, че целият ни сценарий изисква много повече усилия от обикновеното планиране. С две думи, боя се, че на края на нашия „царски път“ ни чака кацане сред вълните.

* * *

Слънцето се бе издигнало високо над езерото Худ, а Кий внимателно проверяваше горивото, преглеждаше буталата и резервните резервоари. После ни накара да облечем спасителните жилетки и претегли и трима ни заедно с целия багаж, за да може да направи окончателните изчисления за необходимото количество гориво.

Най-после ни освободиха от кея, придвижихме се напред по канала и зачихме разрешение за излитане. Виждах как водата се пени и залива въздушните възглавници, на които бе стъпил самолетът. Най-после Кий се обърна и обясни:

— Извинявайте, малко съм вманиачена относно въпроса с горивото, но частните пилоти като мен винаги мислят първо за това, често е въпрос за живот и смърт. През последните години сред скалите, над които се каним да прелетим, са намерени доста самолети,

на които им е свършило горивото. Въпреки че има поне шест летища и самостоятелни писти по този маршрут, не всички могат да зареждат хидроплан, докато е на вода — някои са твърде навътре в сушата. Беки разполага с три основни резервоара, както и с три резервни на крилата, но въпреки това всичкото ни гориво възлиза само на 511 литра. След четири часа вече ще летим, разчитайки на втория и третия резервоар, и стомахът на Беки ще ръмжи от глад.

— Какво правим тогава? — попита Вартан, явно потискайки репликата „нали ви казах“.

— *Тогава* ли? — отвърна Кий. — Ами тогава пред нас ще има две новини — една добра и една лоша. В случай че в онзи момент просто няма къде да заредим, нося допълнително още стооктанов безоловен в двайсетлитрови варели. И преди съм презареждала в океана. Не е много трудно, трябва само да стъпиш на едната въздушна възглавница на хидроплана.

— Каква тогава ни е лошата новина? — попитах аз.

— Разбира се, първо — отвърна Кий — трябва да намериш място в океана, където водата да е достатъчно спокойна, за да можеш изобщо да приведниш самолета.

* * *

Въпреки всички лоши предчувствия, мрачни прогнози и непрактични решения от последните двайсет и четири часа, когато излетяхме и се отправихме в посока запад-югозапад, аз бях просто доволна от това, че се носим високо във въздуха, тоест че изобщо *правим* нещо по задачата ни. За първи път усетих, че съм преодоляла благоговението при срещата с мама и шока от новината, че баща ми е жив. Едва сега съумях да се съсредоточа върху удивителната идея, че всъщност отиваме да намерим татко.

Може би затова гледах много по-оптимистично на нашето пътуване от Вартан и Кий. Всъщност направо бях в еуфория. Чувството се подсилваше от факта, че наистина много си падах по тези малки самолети за далечни полети. Независимо че на пръв поглед изглеждат крехки, когато се издигнеш във въздуха с тях, се чувстваш

много по-сигурен, отколкото когато си притиснат в търбуха на някой от онези грамадни и тромави пътнически лайнери.

Във вътрешността на Бобъра Беки имаше много свободно пространство, въздух и светлина. Задната част на пътническия ѝ отсек приличаше на миниван — имаше седем седалки, подредени като в автомобил. Кий каза, че задните седалки можели да се махат само с отвинтването на два болта, а в случай на нужда зад тях от пода можела да се вдигне още една седалка легло. Кий не беше махнала нито една от седалките, защото не беше сигурна в какво състояние щеше да бъде баща ми по време на обратния полет. Ако изобщо имаше обратен полет.

Пресякохме пролива Шелихов и стигнахме началото на полуострова — мястото, откъдето започваха Алеутските острови. По това време вече бяхме презареждали два пъти. Летяхме толкова ниско, че ясно виждах ятата морски птици, които кръжаха над брега вдясно от нас, а в далечината, към хоризонта, съзирах искрящи полета от проблясващи светлинки, напомнящи мрежи, изплетени от диамантени нишки и хвърлени върху повърхността на океана.

Вартан най-после вдигна поглед от картата, която изучаваше трескаво от мига, в който бяхме излетели. Дори той изглеждаше пленен от великолепната гледка под нас. Хвана ме за ръката и ми се стори, че част от славянския му песимизъм относно успеха на пътуването се изпари. Но както би казала Кий, външният вид лъже.

— Наистина е много красиво — обърна се Вартан към Кий с тон, който не можах да определя. — Никога не съм виждал по-прекрасна природа. Освен това току-що прелетяхме над остров Унимак, така че след не повече от 1600 километра ще стигнем руската територия и същинския полуостров Камчатка.

Кий го стрелна изпод вежди.

— По мои изчисления — добави Вартан — със скоростта, с която се движим, ще стигнем след около десет часа и още две или три презареждания. Разполагаме с достатъчно време ти, като наш пилот, да ни обясниш подробно къде е точното място, към което сме се запътили. Не че това има значение, защото нито аз, нито Александра бихме могли да караме самолета. Никога няма да стигнем до крайната точка, ако с *теб* се случи нещо.

Кий пое дълбоко въздух и тежко въздъхна. Пресегна се и превключи на автопилот, после се обърна към нас.

— Добре, дечица, предавам се — каза тя. — Отиваме да си поиграем в една територия, която отлично познавам. Гросмайстор Азов може и да е чувал мястото. То се нарича — извинете ме за лошия руски — *Ключевская сопка*^[2].

— Къде се намира това? — попитах.

— Бащата на Александра да не е в *Ключи*? — попита Вартан и пусна ръката ми. — Но как ще успеем да се доберем до там от тук?

— Къде е *това място*? — повторих аз. Почвах да се чувствам като смахнат папагал.

— Ние няма да ходим *там* — продължи Кий, сякаш аз не съществувах. — Ще чакаме в самолета край брега, на вода. С колегите ми сме установили радиовръзка на къси вълни — тя е само наша, за служебни нужди. Базата им е точно при основата на *Ключевская сопка*. Колегите ще доведат Соларин при нас, ще дойдат по реката до мястото, в което тя се влива в океана, и ще презаредят самолета ни. Вече разбирате, надявам се, защо предохранителните мерки, които взехме, бяха толкова необходими. Това беше единственият начин да се доберем до мястото. На връщане обаче можем да минем по друг път, което и ще направим.

— Забележително — каза Вартан. После се обърна към мен и добави: — Съжалявам. Изглежда, за пореден път съм подценил твоята приятелка Нокомис. С нейната професия тя навярно познава тези места по-добре от всеки друг.

Изкуших се да попитам „*Кои места?*“, но шахматистът най-после обясни:

— Групата *Ключи* е световноизвестна — каза той. — Това със сигурност е мястото с най-висока концентрация на активни вулкани на територията на Русия, може би и в цяла Северна Азия. *Ключевская сопка* е най-високият връх в групата, почти пет хиляди метра над морското равнище. Този вулкан за последен път е изригнал през август 1993 година, малко преди ние двамата да се видим в Загорск в онзи септемврийски ден. Но не ми е ясно как баща ти е бил пренесен в този район по онова време. Сигурно е било изключително опасно, защото до септември от вулкана все още бликала лава и нагорещени скали хвърчали до небесата.

— Според източниците, от които Кат черпила информация — отвърна Кий, — Соларин отначало бил скрит сред корякските народи на Камчатка, но е бил лекуван от известните шамани чукчи, дошли от Далечния север. Гейзерите на полуостров Камчатка са вторите по големина в света след тези в парка „Йелоустоун“, но и руските, и американските гейзерни води имат целебни свойства. Според нашите източници Соларин за първи път бил преместен в близост до базата на вулканолозите на север едва преди няколко месеца — тоест по времето, когато онези, които се грижели за него, се убедили, че вече е достатъчно здрав, за да пътува. По това време Кат за първи път получи възможност да организира нашето днешно пътуване и да изпрати нас тримата да измъкнем Соларин от онези места.

— Всъщност — започнах — тези информирани източници поточно са... Кой?

— Ами първо баба ти Татяна — отвърна Кий, сякаш това беше нещо очевидно. — Е, разбира се, и Гален Марч.

* * *

Отново Гален Марч. Защо всички го размахваха, сякаш беше последен писък на модата, а не сърцевината на зловещ заговор, в който, изглежда, никой не беше в състояние да отличи добро от зло?

Тъкмо щях да почна яростно да разпитвам за ролята на господин Карл Велики, когато до ушите ни достигна плашещо *прас*. Нещо отвън удари самолета отстрани.

Кий се извърна светкавично и изключи автопилота, като отново сама пое управлението. Аз обаче се боях, че всички ние току-що сме се провалили на един сериозен тест за интелигентност — бяхме си бърбрили дълго и безгрижно, без да обръщаме достатъчно внимание на заобикалящата ни действителност.

Около самолета се бе сключила стоманеносива облачна супа, която изглеждаше доста заплашително.

— Спускаме се — заяви Кий.

— Защо не опитаме да се изкачим над облаците? — попита Вартан.

— Не е много вероятно да успеем — отвърна Кий. — Трябва да се спусна и да огледам водата, за да преценя дали е възможно, ако се наложи, да се приводем *и след това* да излетим отново. Плюс това, доколкото ми е известно, тази мъгла може да се издига от 900 до 1200 метра височина. Нали не искаме да додрапаме догоре с изплезени езици, само за да установим, че е задухал севернякът. Може да ни подхване и да ни блъсне в стените на някой вулкан.

— Севернякът ли? — попитах.

Кий ме изгледа с мрачна физиономия.

— Уникален вятър, характерен за тези места. Зловещо въздушно течение със страшна сила, като онези, които Варган спомена на тръгване. Може да изсмуче Боинг 747 от небесата, както и да преобърне самолетносач и да го захвърли върху скалите, сякаш е дъвка. Казват, че ние, американците, сме загубили повече самолети и кораби през Втората световна война заради северняка, духащ край Алеутските острови, отколкото при нападения на японците.

Прекрасно, няма що!

Потропването отвън по самолета стана равномерно, като че някой хвърляше камъчета по нас, а Беки се снижаваше, сякаш се спускаше по стръмна стълба.

— Ами ако се окаже, че не можеш да видиш водата? — попита напрегнато Варган.

— Радарният високомер действа дори и да се намираме само на метър-два от повърхността — отговори Кий. — Но най-добрият позициониращ уред на пилота си остават очите. Ето ти го и основния плюс на това, че пътуваме с Беки — можем да се спуснем под облаците, дори при видимост от едва десет метра. Като самолет е бавна, така че явно ще ни докара за по-дълго време, но затова пък може да остане във въздуха дори при скорост от 80 километра в час. Ако я качим на ски, можем да се приземяваме дори върху айсберг или върху стената на някой глетчер. Разбира се, те също обикновено стоят *неподвижно*.

Въгленосивата мъгла около нас изведнъж се разтвори и видяхме водната повърхност на по-малко от 30 метра под нас, силно развълнувана и хвърляща се сред пяна и мехурчета върху чакълестия бряг.

— Мътните го взели — изруга Кий. — Добре, може това да е единствената ни възможност. Приводнявам се. Не ми се иска да рискувам да потънем. Дори със спасителните жилетки и надуваемата лодка няма да изкараме дълго — тук температурата на водата е един градус. Ще ми се да имаше някое удобно място наоколо, където да можем да вържем Беки.

Вартан отново се взираше в картата.

— Това тук един от Островите на четирите планини ли е? — попита той Кий. — Пише, че е висок 1820 метра.

Кий хвърли поглед към GPS-а, кимна и очите ѝ заблестяха.

— Остров Чугинадак — потвърди тя. — А зад него е вулканът Карлайл — мястото, от което произхождат алеутските народи. Там още има запазени пещери с мумии.

— Значи ли това — продължи Вартан, — че между тях има пролив, защитен отвсякъде от планини?

* * *

Вартан се оказа много по-печен, отколкото предполагаш. Независимо от всичката надуваема и термоизолирана екипировка подгизнахме яко, докато стояхме до кръста във вода, връзвайки Беки за скалите на избраното от нас безопасно място. После влязохме пак в самолета, изсушихме се колкото можахме и облякохме всички сухи дрехи, които успяхме да изровим.

Бурята — *слабичката* буря, както се изрази Кий — продължи само шест часа. През цялото време стояхме затворени в самолета, ветровете край нас пищяха, а петметрови вълни, влачеци чакъл, пясък и трева от тундрата, се мъчеха да влязат при нас. Затова пък имахме достатъчно време да премислим ситуацията. Решихме да се върнем на един от островите, които току-що бяхме подминали, да напълним резервоарите догоре в базата при пистата Николски, която се намираще близо до водата. Времето, прекарано под вулкана, даде на Кий шанс да приеме, че ако отново попаднем в такава трудна ситуация, може да се наложи да се откажем от прикритието си поне за известно време. Най-малкото, докато тя се свърже по радиото с някой вулканолог или ботаник, който да ни окаже помощ.

— Защо още в началото не се сетих за това място? — питаше се Кий на глас, веднага след като излетяхме от Николски в събота рано сутринта.

Вартан и аз научихме, че това било единственото село по тези места, оцеляло недокоснато след Акта за възстановяване на земите на местните племена. А Кий, като очевиден наследник на някакво племе, се беше появила там още преди зазоряване, спускайки се от небесата, сякаш обвита от звезден прах, прилична на някаква рядка, отдавна изчезнала птица, изненадваща местните дори със самото си присъствие.

Хората ни гостиха с богата закуска и ни натовариха с подаръци за из път — пай с месо от змиорка и малки, ръчно оцветени тотеми. Всяко изобразяваше животното тотем на човек, на който бе подарено. На Кий обаче дадоха и една ръчно нарисувана карта. Върху нея бяха отбелязани всички частни писти и бази за презареждане, скрити в проливите и достъпни само за местни трапери, ловци или риболовци, от тук, та чак до Ату в самия край на островната верига.

Сега *тя* беше в еуфория, а Вартан направо я прегърна, преди да излетим отново.

След пет часа и две презареждания по-късно стигнахме до най-деликатната точка на нашето пътуване — островите Ату. Намирахме се непосредствено до Международната линия за смяна на датата — единственото, което ни делеше от руските териториални води. Те трябваше да гъмжат от морска пехота и брегова охрана, патрулни катери и подводници, плаващи сателити и радари, до един непрестанно сканиращи океана или насочени към небето.

Но както беше изтъкнала Кий, никой дори не се оглежда за нещо, което не нарушава нито земните, нито небесните граници, подобно на бебето Зевс, окачено в своята люлка. Тя изключи GPS-а и радара на самолета, за да подсигури нашата невидимост, после се спусна на височина 18 метра над водното равнище. Така се промушихме през въображаемата мембрана, която само *привидно* разделя изтока от запада, водата от небесата.

В два часа на обяд в събота, дванайсети април, напуснахме САЩ и прекосихме Международната линия за смяна на датата. Внезапно се оказа, че е обедно време в неделя, тринайсети април, а водите под нас и небето, из което се носехме, вече бяха руски.

Варган ме погледна смаяно.

— Разбираш ли какво сторихме? — попита той. — Ако свалят самолета и ни заловят, мен ще ме разстрелят за държавна измяна, а вас ще задържат като американски шпиони.

— Моля ти се, какъв е тоя песимизъм? — попита Кий. — Почти пристигнахме. — Несъмнено още я държеше еуфорията от тазсутрешната племенна взаимопомощ, която ѝ осигури достъп до тайните навигационни маршрути по вода и въздух в района, защото добави: — На вас какви тотеми ви подариха? Моите са Гарван и Бобър. Смятам, че ги дължа на начина, по който Бобъра Беки и аз пристигнахме и си заминахме тази сутрин — гарванът е магическата птица, долетяла от луната, а бобърът е животно, което винаги знае маршрутите за бягство от всяка опасност във водите! Кажи ти бе, държавни изменнико?

Варган измъкна своя мъничък тотем от джоба си.

— Моите животни са Мечка и Вълк — каза той.

— Знаци за един истински роден майстор на шахмата! — одобрително възкликна Кий. — Мечката спи в пещерата си и прекарва половината си живот в тишина, размисъл и самоанализ. Вълкът пък е свързан с Кучешката звезда, Сириус, почитана като божество от множество култури. Дори ако е единак, за вълка са характерни целенасочени и ефективни действия, концентрация върху целта, поставена от цялата глутница.

Аз погледнах моите тотеми — Кит и Орел, оцветени с четири цвята: яркочервено, жълто, тюркоазено и черно.

— Орелът означава буревестник, нали така? — попитах Кий. — А какво означава Китът?

— Другото име на буревестника е Жар-птица или светкавица — отвърна приятелката ми. — Тя означава равновесие, защото се издига високо-високо и докосва Великия дух, но едновременно с това носи и огън, и жар долу на земята, за да служат на хората.

Варган се намеси:

— Символиката на тотемите ни обаче е много добре подбрана. Моят Вълк и Жар-птицата на Александра... Ами че това са двете животни, които се притекли на помощ на княз Иван от нашата известна народна приказка, те го върнали към живота.

Той ми се усмихна и се обърна към Кий:

— Ами Китът?

— А, това е най-загадъчният от всички тотеми — отвърна Кий, без да откъсва поглед от обширните води на Тихия океан, над които се носехме. — Китът е древен бозайник, носещ прастара генетична памет. Никой не знае колко дълго пътешества той съвсем сам там долу, под водата, дълбоко под повърхността, над която сега прелитаме, полегнал на океанското дъно като огромна библиотека за всичката древна, генетично кодирана във всички ни мъдрост. Прилича на барабана на шаманите. Или на ритъма на сърцето — най-стария ритъм, носещ най-древното знание за великата мъдрост на отминалите времена...

Тя погледна към мен и Вартан с дяволита усмивка, сякаш бе прочела мислите и на двамата ни.

— Като предвечните закони ли? — предположи Вартан и ѝ се усмихна в отговор.

— Каквито и да са те — отвърна Кий, — май скоро ще ни се наложи да се сблъскаме с тях и да узнаем.

Тя посочи към водите, разстлали се пред нас. Надлъж по хоризонта се простираше дълъг зелен бряг, а зад него се издигаха бели планински върхове.

Кий добави:

— Смятам, че подходящият за настоящия момент израз е „Земя право напред“!

[1] Карл Филип Готфрид фон Клаузевиц (1792–1831) — пруски генерал и военен теоретик. Известен е най-вече със своя военен трактат „За войната“. — Б.пр. ↑

[2] Вулкан на полуостров Камчатка, Русия. Височина 4750м. Има около 70 паразитни конуси и кратери. От 1697 г. е изригвал 52 пъти. — Б.пр. ↑

ЗАВРЪЩАНЕТО НА ОСМИЦАТА

„Душата е привързана към Града на Осмицата, скрит в съзнанието, интелекта и егото и изграден чрез въздигането на петте ефирни елемента на сетивното възприятие.“

Марк С. Г.
Дишковски^[1], „Станси
върху вибрацията“

„Какво представлява вселената непосредствено? Тя е... светът, напълно обективен в своята реалност, където всичко съществуващо в полето на сетивното има свой недостъпен за сетивата аналог. Този свят на аналозите [ислямът] нарича «осмият климат»“

Хенри Корбин^[2],
„Сведенборг и
езотеричният ислям“

„Всички неща са осем.“

Томас Тейлър^[3],
(цитира питагорейска
максима)

Уст-Камчатски район

Полуостров Камчатка

Лек снежец се носеше из приглушената от облаците слънчева светлина, увиснала над реката. Денят беше прекрасен.

Александър Соларин знаеше кой е той всъщност. Спомнил си бе голяма част от миналото и бе научил много за онова, което го чакаше

занапред.

Знаеше също, че може би за последен път вижда тази гледка: реката, по чието течение се бе спуснал от високата долина, блестящите обсидианови планини, увенчани със сняг, издигащи своите розови отровни пари нагоре към небето.

До него се бе изправила майка му, Татяна, двамата стояха на кораба, закотвен в Залива, и заедно очакваха да пристигне бъдещето на Александър Соларин, бъдещето, което щеше скоро да го отведе в друг свят, където майка му не можеше да го последва. Още малко момче, той я бе изгубил веднъж и това бе един от ярките му спомени. Нощта, дъждът, бащата, братът, бабата... И трите шахматни фигури. Спомняше си това твърде ясно, сякаш огромен прожектор в съзнанието му осветяваше всеки миг и всяка подробност от преживяването.

Спомняше си и как бе играл шах. С върховете на пръстите си усещаше хладната гладка повърхност на фигурите, представяше си дъската. Спомняше си партиите, които бе изиграл, толкова много партии. Такъв беше той, такъв е бил винаги: шахматист.

Но имаше и някаква друга, различна игра, тайна игра, подобна на географска карта. В нея всички фигури бяха скрити, но не на дъската, а някъде другаде и човек трябваше да разполага със специално зрение, да напряга паметта си, за да може да надникне зад видимото на пръв поглед и да ги открие. В съзнанието на Соларин малко по малко изплуваха местата, на които бяха скрити някои от фигурите...

Но едно нещо оставаше завинаги скрито от съзнанието му. Денят, в който се случи онова. Когато помислеше за него, експлозията в главата му се завръщаше, мощна както винаги. Болката също се завръщаше.

Ами дъщеря му? Татяна му бе казала, че името ѝ било Александра. Ами съпругата му? Скоро щеше да срещне и двете. Тогава вече със сигурност щеше да разбере истината.

Едно обаче знаеше отсега.

Дъщеря му и съпругата му представляваха важна част от изпълващата го болка.

* * *

Кий никога нямаше да престане да ме изненадва.

Камчатският полуостров, за където се бяхме запътили, се намираше на около 645 километра от изходната ни точка — Чукотския полуостров. Трябваше да прекосим Берингово море, но с нашия ръждясал очукан траулер това щеше да ни отнеме около шест часа.

Бяхме открили траулера заедно — бивш рибарски кораб, преоборудван и превърнат в морски научноизследователски център, стоеше на котва в пристанището на Уст-Камчатск. Корабът бе завързан така, че когато Бобъра Беки кацна във водата точно зад него на мястото, откъдето преди са изтегляли пълните с риба мрежи на борда, никой от пристанището не можеше да я види.

— Забелязвам — осведоми ме Кий, — че вече започваш да вярваш на онова, което ти казах за трудностите при организацията на нашето малко приключение. По тия места дори не са чували за *гласност* и дори да приемем, че гарван гарвану око не вади и че степента на сътрудничество между изследователите на дивата природа, вулканолозите и местните хора днес е много висока, все пак си заслужава да споменем изключителната сложност на начинанието и огромния риск. Ако някога отново доброволно се навия да организирам събирането на някое семейство, подобно на твоето, просто ме простреляй в крака. Така, докато се възстановявам, ще имам време да премисля още веднъж намерението си.

Признавам, че сега, когато предстоеше след малко да се видя с татко, ме бяха изпълнили подобни съмнения. Усещах, че сърцето му тупти като двигателя на Беки. Не знаех в какво състояние ще го заваря, колко болен е бил, до каква степен се е възстановил. Дали ме помни? Вартан и Кий, прочели сякаш мислите ми, сложиха ръце на раменете ми и заедно се качихме на палубата на закотвения кораб.

В отдалечения ѝ край стоеше висока руса жена, косата ѝ бе прошарена със сребърни нишки. Познах я — това беше моята баба, която никога досега не бях срещала. А до нея стоеше мъжът, за когото през последните десет години бях твърдо убедена, че никога повече няма да срещна.

Баща ми ни гледаше, докато приближавахме, прекосявайки палубата. От десет метра разстояние виждах колко е отслабнал, виждах силните, ясни черти на лицето му и челюстта, очертана на фона на тъмната яка на якето. Наближихме и аз видях посивялата му

разрошена коса, която, макар да падаше на челото, не можеше да скрие белега от раната.

Застанахме пред тях и сребристорозелените очи на татко се спряха върху мен.

Заплаках.

Баща ми разтвори обятията си и аз се отпуснах в тях, без да продумам и дума.

— Екси — промълви той така, сякаш току-що си бе спомнил нещо жизненоважно, което до момента му бе убягвало. — Екси, Екси, Екси.

* * *

Ако се намираш на Чукотския полуостров, разделящ Чукотско от Берингово море, и погледнеш на запад отвъд Беринговия проток, ще видиш, че само на хвърлей разстояние се намират добрите стари Съединени американски щати.

Нашият траулер се бе отправил на изследователска мисия. С него пътуваха чукотски морски биолози, загрижени за спадащата популация от корморани по северните и източните брегове на полуострова. Ние просто пътувахме с тях. Татяна щеше да се върне заедно с камчатските вулканолози обратно при шаманите чукчи, след като станеше ясно, че ние и нашият завързан за кораба самолет сме откарани до място, откъдето да излетим, без никой да ни забележи. Кий обясни, че когато отново навлезем на американска територия, ще спрем да заредим в град Коцебу, Аляска, и после ще се отправим обратно към Анкоридж.

Бързо се мръкваше по това време на годината. Бяхме насядали на палубата около един мангал, който познатите на Кий ни бяха дали. Пиехме квас, печяхме картофи и малки парчета мариновано еленово месо на шиш, заровени сред въглените — нормално за тази част от света меню. Баща ми ме бе прегърнал здраво през раменете. От време на време ме поглеждаше, за да се увери, че все още съм край него — сякаш се боеше, че ще отлетя в нощното небе като птичка.

Великолепната ми баба Татяна изглеждаше едновременно екзотична и неостаряваща с високите си скули и сребристоруса коса, искряща на огъня. Тя говореше развален английски с тежък руски

акцент, така че Вартан предложи да превежда. Тя ни разказа онова, което всички отдавна копнеехме да научим:

— Бях арестувана в Крим една нощ през есента на 1953 година и откарана с кораб до лагера. Не можете да си представите какво беше — мнозина умираха на тези кораби, лишени от храна, вода и топлина. Ако ме бяха транспортирали през зимата, сигурно щях да замръзна, подобно на хиляди други затворници. Принудителният тежък труд в системата на лагерите пък бе убил милиони. Не знам колко дълго бях в лагера. Ядяхме помия, пиехме мръсна вода, строяхме пътища през замръзналата земя, ръцете ни бяха изранени и кървяха. Това трая може би по-малко от една година. Извадих късмет, откупиха бягството ми. После късметът ми се оказа още по-голям. Намерих убежище сред камчатските и корякските племена в Далечния север, макар те често да бяха избивани, когато се разбираше, че кривят политически затворници като мен. В определен момент племената им почти бяха изстребени. Бяха останали предимно жени — чукчи шамани. Те спасиха живота на Саша. Мъжът, който организира и моето, и неговото спасение, нарича себе си Гален Марч.

Вартан преведе думите ѝ докрай и попита:

— Как така „нарича себе си“?

— Ако името се транскрибира според галското произношение — обясних аз, — ще се види, че Гален Марч не е име, а анаграма на Карл Велики.

После се обърнах към Татяна:

— Не разбирам. Как е възможно същият този човек да е помогнал ти да се спасиш преди повече от петдесет години? аз съм виждала Гален Марч, той е не повече от трийсетгодишен.

Вартан преведе.

Татяна се обърна към мен и каза на разваления си английски:

— Не, той е много по-стар. Името му не е нито Карл Велики, нито Гален Марч. Ще ви дам нещо, което ще... Как се казва... Ще обясни всичко.

Тя бръкна в дълбините на кожената си дреха и измъкна малък пакет. Подаде го на Вартан и му направи знак с ръка да го даде на мен.

— Той написа това за теб, за следващата Черна царица, и...

Усетих как ръката на татко се стегна около раменете ми. Той почти трепереше, когато прекъсна майка си:

— Какво искаш да кажеш?

Татяна поклати глава и заговори бързо на Вартан на някакъв непознат език, навярно украински. След миг той кимна и се обърна към нас с изражение, което не успях да разгадая.

— Екси, Татяна настоява да ти кажа — започна Вартан, — че е важно всички ние да прочетем написаното от Гален Марч точно сега, в този момент, а най-важно е да го чуем аз и ти. Тя казва, че засега Гален Марч е Белият цар, но не за дълго, по всичко изглежда, че той се надява аз да заема неговото място. Но най-важна от всичко е *причината*, поради която той иска да се оттегли. Той не може да завърши мисията, твърди Татяна. Само аз и ти можем да го сторим.

Вартан ни загледа, изглеждаше доста объркан. После обърна поглед към баща ми:

— Може би това няма да значи нещо за вас, господине, поне не и докато паметта ви не се възстанови напълно — каза Вартан. — Но майка ви, Татяна, твърди, че човекът, наречен Гален Марч, е всъщност ваш прародител. Той е син на Мини Ренселаас, на монахинята на име Мирей. Истинското му име е Шарло дьо Реми.

* * *

— Майка ти сигурно е знаела това през цялото време — каза Кий. — Това е причината, поради която се е доверила напълно на Гален още от първата им среща. Затова се е съгласила да се върне в Четирите ъгъла, както и да използва помощта на Гален, ако се наложи. А това *се е наложило*, особено като е станало ясно, че баща ти започва да си спомня някои неща. Щеше да стане страшно опасно за всички ни, ако някой, когото добре познаваме, се бе докопал до него *преди* нас. Майка ти е решила, че трябва да използва Гален като буфер, и го е повикала в Колорадо, по същата причина е забъркала в Играта и мен, и Вартан. Ето защо майка ти е решила да не дава никаква информация нито на теб, нито на чичо ти, нито на Лили Рад относно плановете си до последния възможен момент. Чичо ти и Лили са били сред играчите при последната партия, а тази, която играем сега, е чисто нова. Освен това и тримата сте шахматисти и обичате рисковете, точно както и баща ти, така че Кат сигурно се е страхувала някой от вас да не обърка

нещата така, че това да се отрази на останалите. Затова се е заела сама с цялата организация. Корава жена е тя, скъпа.

Мътните го взели, помислих аз.

Решихме, че ще е по-лесно аз и Вартан първи да прочетем написаното от Гален Марч, а после, ако стане нужда, да го разкажем на останалите. Така че когато двамата останахме сами на светлината на мангала, отворихме пакета и зачетохме историята на Шарло дьо Реми.

РАЗКАЗЪТ НА БЕЛИЯ ЦАР

Нямах още седем години, когато пристигнах от Египет в Лондон с моя учител Шахин, отгледал ме от бебе и който беше за мен не просто баща, а едновременно и баща, и майка. Беше предсказано, че аз съм този, който ще разгадае тайната на шаха Монглан, и майка ми Мирей сляпо вярваше в това. По онова време Играта бе завладяла напълно живота ѝ, всъщност бе го завладяла още преди моето раждане. Играта също бе отнела живота на най-близката ѝ приятелка — братовчедка ѝ Валентин.

Двамата с Шахин пристигнахме в Лондон и узнахме, че по време на нашето отсъствие майка ми е прекарала месеци в Париж заедно с баща ми и е получила от него седем фигури от шаха, отнети от тогавашния Бял отбор. Баща ми обещава да ѝ осигури още фигури, стига да успее да се сдобие с тях.

Узнахме още, че точно преди нашето завръщане майка ми е родила малко момиченце, моя сестричка, плод на срещата ѝ с баща ми. Нарекла я Шарлот. След четири години Шарлот се превърна в красиво здраво дете, а мама, аз и Шахин се потяхме над трудовете на Исак Нютон в помещенията в Кеймбридж, които някога самият той обитавал: стаи с изглед към градините, от които се набавяли продукти за кухните на университета. Там направих едно откритие. Установих, че тайната, над която се бяха блъскали толкова умове през вековете, е нещо повече от възможност за трансформиране на металите от един в друг — тя криеше мистерията на безсмъртието. Тя водеше към Al-Iksir, както я наричаха арабите, към еликсира на вечния живот. Но все още не знаех всичко.

Бях на десет години, а Шарлот — на четири, когато за първи път срещнахме баща ни, Шарл-Морис Талейран, при минералните бани в Бурбон д'Арчимбо. Майка ми, решена да прекрати веднъж завинаги

Играта, погубила живота ѝ, ни бе взела със себе си, за да ни използва като аргумент да изтръгне от баща ни обещание да ѝ осигури още фигури.

След онази вечер на баните отново срещнах баща си чак след двайсет години. Той убеди майка ми да му даде малката Шарлот, за да може да я отгледа като свое дете. Майка се съгласи, но все още не можеше да се раздели с мен. Той е пророкът, чието идване е предсказано, казваше тя. Родил се е пред очите на Бялата богиня в пустинята. Той ще разгадае тайната на шаха Монглан.

За последното се оказа права.

В продължение на двайсет години ние с нея се трудихме — първо в Лондон, после и в Гренобъл, но дълго, много дълго време не можехме да направим и крачка отвъд моето първоначално откритие относно това какво всъщност представлява тайната на шаха. Тогава всички вярвахме, че съм прав, че вече сме узнали същността на тайната.

В Гренобъл се намираше *Академи Дофине* — институтът, чийто основател бе самият Жан-Батист Фурие, автор на „Аналитична теория на топлината“. Аз и Шахин бяхме прекарвали много време с Фурие, докато пребивавахме в Египет по време на Наполеоновата кампания. Тогава бях дете, а кампанията завърши с това, че от Египет в Европа бе донесен Розетският камък. Неговото дешифриране отне толкова време, колкото ни отнемаше на нас с майка разгадаването на шаха Монглан. Двете мистерии щяха скоро да се окажат свързани по много неочакван начин.

До 1822 година Фурие бе станал вече известен с великите си трудове, описващи множество научни открития, водещи началото си от Египет. Той лично бе осигурил финансово следването в гренобълската академия на един млад човек, който бе изключително вещ в древните езици и когото ние много добре опознахме. Името у бе Жан-Франсоа Шамполион^[4].

На 14 септември 1822 година Жан-Франсоа прелетя през улиците на Гренобъл до кантората на брат си Жак-Жозеф и изкрещя: „Свързах ги!“ След двайсетгодишен труд, започнат почти от детството му, Жан-Франсоа бе първият, който успя да разшифрова тайната на Розетския камък. Ключът към разкриването ѝ се криел в една-единствена дума: Thoth^[5].

Майка ми бе много развълнувана. Известно бе, че Тот е велик египетски бог, когото гърците сравняват с бог Хермес, а римляните — с Меркурий, бащата на алхимията. Самата египетска земя от много векове се наричаше *Ал-Хем*. Всички, в това число и Фурие, бяхме сигурни, че Жан-Франсоа е открил нещо повече от простото транскрибиране на египетските йероглифи. Смятахме, че е открил ключа към всички древни тайни. Една от тях — шах Монглан — майка ми държеше в собствените си ръце.

Аз самият чувствах, че се намираме на ръба на велико откритие, в което щях да играя точно тази роля, за която майка ми смяташе, че съм роден. Но колкото и да опитвах, все още не можех да се докосна до него.

По настояване на майка ми оставих Фурие и Шамполион да напредват по своето велико научно откритие, а мама и Шахин — по разгадаването на тайната на шаха Монглан. Аз самият се оттеглих сам в пустинята, за да търся древните надписи, изписани върху още по-древните скали около мястото, на което се бях родил. Майка ми бе твърдо убедена, че единственият начин да се сложи край на Играта веднъж завинаги е единият от двата отбора да се добере до възможно най-много фигури и с тяхна помощ да подреди мозайката на тайната, да създаде течност по така сглобената формула и да я изпие.

Но се оказа, че майка ми страшно греши.

Тази грешка разруши живота ѝ.

Както и моя.

* * *

Когато двамата с Вартан стигнахме до това място на ръкописа, шахматистът сложи длан върху ръката, с която държах листовите.

— Хайде да продължим след малко — каза той меко. — Смятам, че и аз, и ти вече знаем какво е било онова, което е разрушило живота му, както и този на майка му. Знаем и защо е било толкова важно за него да извърши всичко онова, което е успял, както и защо е трябвало да напише това точно за нас.

Погледнах в дълбоките тъмни очи на Вартан, в които проблясваха червени искри, отразени от горящите въглени. Знаех, че е

прав.

— Написал го е, защото е още жив — казах аз.

Вартан кимна бавно и добави:

— А онази, която е обичал, е вече мъртва.

[1] Марк С. Г. Дишковски — британски изследовател на хиндуистките философски школи и по-специално на т.нар. кашмирски шиваизъм. — Б.пр. ↑

[2] Херни Корбин (1903–1979) — учен от британски произход, работил в Сорбоната в Париж, известен изследовател на творчеството и учението на мистика философ Емануел Сведенборг. — Б.пр. ↑

[3] Томас Тейлър — британски учен от XIX в., изследовател на античните тайни общества и мистични практики, по-специално на вакхическите празници и елевзинските мистерии. — Б.пр. ↑

[4] Жан-Франсоа Шамполион (1790–1832) — велик френски историк, ориенталист и лингвист, професор по египтология от Парижкия университет, признат за основател на египтологията. Той първи успява да разшифрова системата на египетските йероглифи, използвайки открития в Египет Розетски камък с надписи на три езика. — Б.пр. ↑

[5] Тот — едно от най-важните божества на древноегипетския пантеон, изобразява се като човек с глава на ибис или на бабуин. Смятал се е за език на бога Ра — тоест за бог преводач. — Б.пр. ↑

ГРАД ОТ ОГЪН

*„При свършека си светът ще бъде съден
чрез огън и всички онези неща, които Бог създал
от нищото, чрез огъня ще бъдат превърнати на
пепел, а от тази пепел Фениксът ще се въздигне
нов и млад...“*

*След опустошителните пламъци ще бъдат
създадени ново небе и нова земя, а новият човек
ще бъде по-благороден в славата си.“*

Василий Валентин,
„Златният триножник“

*„Даде на Ной Бог знак със дъгата,
Следващия път — пламък, днес край на водата!“*

Джеймс Болдуин^[1],
„Следващия път —
пламък!“

*„За да получиш пламък, известно време
трябва да удриш два камъка един в друг.“*

Гари Каспаров, „Как
животът имитира
шахмата“

Пътят към блестящия град на хълма, който наричах свой дом, бе наистина дълъг, но славен.

Първо, Кий както обикновено предвидливо бе уредила (с помощта на Лили, назначена за шофьор на експедицията) нашето семейство да се събере за първи път след толкова години на някое по-усамотено място от езерото Худ. За целта послужи една отдалечена

малка самолетна база недалеч от друго езеро, северно от Анкоридж, съвсем близо до града. На това място хората не знаеха изобщо какво е това „Астън Мартин“ от ограничена серия, така че тук той изобщо не привличаше внимание. Но така и не разбрах как майка ми и Лили бяха докарали тая кола чак от Уайоминг през километри и километри пресечен терен.

— Нека позная — обърнах се аз към Лили. — Ти и майка сте карали на смени по магистрала „Олкън“ денонощно, без да спирате, и сте пеели „И денем, и нощем“. Как, за бога, стигнахте дотук?

— Следвахме обичайната ми практика — отвърна леля и потри палец във връхчетата на останалите си пръсти с идеален маникюр, изобразявайки познатия на всички култури по света знак за „суха пара“. — Разбира се, след като проучих маршрута, веднага ми стана ясно, че ще предпочетем специалните фериботи за прекарване на частни коли. Дойдохме по вода.

В този миг над всички легна тишина, защото Вартан помогна на татко да слезе от самолета и Александър Соларин погледна съпругата си за първи път след десет години. Дори госпожица За-за мълчеше.

Разбира се, всички сме наясно как е станало така, че сме се появили на белия свят: един сперматозоид потанцувал с една яйцеклетка. Някои смятат, че Бог дава искрата, с която процесът да започне, други гледат на него от биохимична гледна точка. Но онова, което се разигра пред очите ни, бе нещо съвсем, ама съвсем различно и всички го разбрахме. Вече бях благодарна на Вартан, задето ме накара да се изправя пред онова замъглено от парата огледало и да се погледна през неговите очи. Сега, докато наблюдавах как родителите ми се гледат един друг за първи път след десет години раздяла, осъзнах, че всъщност ставам свидетелка на начина, по който съм се появила на света.

Откъдето и да го погледнеш, пред погледите ни се разигра истинско чудо.

Татко зарови пръсти в косата на майка, устните им се срещнаха, телата им се сляха, сякаш се разтопиха едно в друго. Наблюдавахме ги мълчаливо дълго време.

Кий, застанала до мен, прошепна:

— Изчели са *всичките* предвечни закони. — После помълча замислено и добави: — Като гледам обаче, май те са ги написали.

Аз също усетих, че очите ми се пълнят със сълзи. Ако това се превърнеше в някакъв навик, трябваше да почна да си нося кърпички.

Майка и татко продължаваха да се прегръщат, но татко бавно протегна ръка към нас с Кий.

— Мисля, че иска *и ти* да отидеш — обади се Лили.

Аз приближих нерешително, а баща ми обви с ръка раменете ми, майка направи същото и тримата останахме притиснати силно-силно един в друг. Тъкмо щях да се притесня, че това става вече сладникаво, когато татко каза нещо, което се бе опитвал да ми обясни по време на целия ни полет насам:

— Аз съм виновен за всичко, Александра. Вече го разбирам. Тогава беше първият и единствен път, в който не се вслушах в съвета на Кат. Искан обаче да знаеш, че не го направих за *теб*. Направих го за себе си.

Макар да говореше на мен, той не сваляше очи от лицето на майка.

— Когато дойдох в Америка и разбрах, че ще трябва да пожертвам едното от двете неща, които обичах на света, заради другото — да изоставя шаха и да живея живота, който исках да имам с Кат, — ми беше много трудно. Твърде трудно. Но когато узнах, че дъщеря ми може да играе, че иска да играе...

Той обърна сребристорозелените си очи към мен. Моите очи са *същите*, осъзнах аз.

— Вече знаех, че ти, моята дъщеря Екси, ще бъдеш мой заместник — каза татко. — По някакъв начин се превърнах в един от ония родители, които насилствено бутат децата си напред... Как им викаха?

— Майки зад кулисите — обади се мама и леко се засмя, за да пречупи малко славянския страх. После сложи длан на челото на татко, отметна назад косата му и откри тъмновиолетовия белег, който никога нямаше да изчезне от живота и на трима ни.

— Мисля, че вече си изкупил греха си. — После се обърна към мен: — След като баща ти спря да те хипнотизира, не искам аз да започвам да го правя, но все още *съществува* една друга Игра, която трябва да обсъдим. Боя се, че това трябва да стане без миг отлагане. Разполагах с малко време да установя колко от цялата история

всъщност ти е известно. Но нали въпреки всичко успя да дешифрираш до едно съобщенията, които ти бях оставила? Особено първото.

— Шахматната дъска е ключът — казах аз.

Тогава майка направи нещо много странно. Пусна татко, обви ръце около мен в силна прегръдка и пошепна в ухото ми:

— Каквото и да се случи, това е моят подарък за теб.

След това ме пусна и махна на останалите да се приближат.

— Лили има къща на остров Ванкувър — започна Кат. — Отиваме там за малко — ние тримата, аз Саша и Лили. И За-за — тя разроши козинката на главичката на кученцето и то се заизвива в ръцете на Лили. — Нокомис се съгласи да ни отведе дотам със самолета, както и да уреди да откарат колата на Лили обратно на изток. Засега само членовете на тази група ще знаят къде се намираме, най-малкото докато установим какво точно е състоянието на съпруга ми. А Лили ще се свърже лично с Ним по този въпрос веднага след като се прибере в Ню Йорк.

Майка погледна към мен и Вартан.

— Колко от записките на Гален прочетохте?

— Изчетохме ги до края — отвърна Вартан. — Как спасил онова момиче, как получил от нея истинската Черна царица, пазена от суфитите, как я използвал, за да помогне на майка си да разгадае скритата формула, и как в края на краищата сам изпил получения еликсир. Свързахме го с онова, което Лили ни разказа за Мирей, майката на Шарло, и се получи ужасна картина. Да живееш вечно, винаги в опасност, винаги в страх. И да осъзнаваш, че ще бъдеш вечно сам, сам със знанието, че ти, ти самият със собствените си ръце си...

— Това не е всичко — прекъсна го майка ми. — Току-що дадох на Екси ключа към останалото. Ако ти станеш Бял цар вместо Гален и ако Александра се съгласи да заеме моето място, може би най-последно вие двамата ще сте тези, които ще бъдат в състояние да предоставят решението на тайната на онези, които най-добре ще знаят какво да сторят с него. А ти запомни едно, детето ми — обърна се тя към мен, — картичката, която Татяна Соларина ти даде преди много години в Русия... От едната ѝ страна лежи свободата. От другата — вечността. Изборът е всичко.

После, докато Кий им помагаше да се качат в самолета, майка се обърна към нас с Вартан. Усмиваше се, а очите ѝ бяха някак

замъглени:

— А ако имате някакви въпроси относно предвечните закони, знаете къде да ме намерите.

* * *

Попътен вятър ни спохождаше по време на полетите от запад на изток и времето, прекарано в път, значително се съкрати. Три часа летяхме до Сиатъл и после още четири до Вашингтон, обаче спечелихме три часа, преминавайки през времевите зони в източна посока, така че тъкмо беше време за вечеря в понеделник, когато двамата с Вартан влязохме в апартамента ми в Джорджтаун. Една седмица бе изминала от „онзи ден в Багдад“.

Шахматистът пусна сака, който носеше, на пода, обърна се и ме прегърна.

— Не ме интересува какво ни чака от утре — измърмори той, заровил лице в косата ми. — Тази вечер с теб започваме да се занимаваме с предвечните закони, които родителите ти ни показаха. Те са нещо, което наистина бих желал да изуча.

— Първо да вечеряме — отвърнах. — Не знам с каква храна разполагам, но не искам да ми припаднеш от глад точно на най-интересното място от научната работа.

Отидох в кухнята и измъкнах няколко консерви и кутията с макарони.

— Ще ядем спагети — казах и надникнах през вратата.

Вартан стоеше прав в дневната и се взираше в шахматната дъска, която Ним бе оставил подредена върху кръглата ми дъбова маса.

— Съжالياвала ли си някога за нашата последна игра? — попита той и вдигна очи към мен. — Разбира се, нямам предвид дали си съжالياвала за онова, което се случи с баща ти, или за събитията, които последваха стрелбата. Искам да кажа, съжالياвала ли си, че ние двамата с теб така и не получихме възможност да играем един срещу друг онзи последен път?

— Дали съм съжالياвала? Горчиво — отвърнах с усмивка. — Тази игра беше последният ми шанс да те смачкам.

— Хайде да го направим тогава — предложи той.

— Какво да направим?

— Да поиграем — отвърна Вартан. — Знам, че много отдавна не си се упражнявала, но може би за теб ще е добре да играеш отново поне веднъж.

Той взе черната и бялата царица от дъската, скри ги зад гърба си и ги размести в дланите си. После протегна към мен свитите си юмруци — във всеки един се криеше една царица.

— Това е лудост — казах аз.

Но потупах дясната му ръка и усетих как изтръпвам цялата.

Той разтвори дланта си. Там лежеше бялата царица. Вартан ми я подаде, а сам се настани от другата страна на дъската, където бяха черните фигури, и постави своята царица на място.

— Ти си на ход — каза шахматистът и махна с ръка в знак да седна срещу него.

В мига, в който заех мястото си и сложих бялата царица на дъската, нещо в мен прещрака и се събуди за нов живот. Забравих, че не съм играла повече от десет години. Усетих как през тялото ми потече енергия, мозъкът ми се изпълни с възможни ходове, съзнанието ми се настрои на подходящата вълна, сякаш по силата на Фурие трансформацията^[2] или Уравненията на Максвел^[3], с които се занимаваше Кий и които изчисляваха неспирно прииждащите вълни топлина, светлина, звук, лазерни лъчи и инфрачервени трептения, които никой не бе в състояние да види или чуе.

Взех коня си и го преместих на d4.

Все още се вирах в дъската, когато осъзнах, че Вартан не е направил своя въвеждащ ход. Вдигнах очи и видях да се вира в мен с изражение, което не можах да разгадая.

— Ти си на ход — подканих го аз.

— Това май не беше много добра идея — отвърна той.

— Напротив, отлична идея е — настоях. Чувствах се като пияна.
— Давай, ти си.

— Александра — каза Вартан, — нали знаеш, че през изминалите десет години редовно съм играл на сериозни състезания. ЕЛО коефициентът ми е над 2600. Не можеш да ме биеш, като започваш с индийска защита на царя. Казвам го в случай че това е, което се опитваш да направиш.

Това бе любимата ми защита, така нямаше нужда никой от двама ни да добавя на глас: *Не можа да ме биеш с нея и последния път.*

— Не ме интересува дали ще те бия, нито как — отвърнах аз. *Лъжех.* — Но щом предпочиташ, отговори ми с друг тип защита.

Не можех да повярвам, че *обсъждаме* това, вместо просто да играем.

— Боя се, че дори не знам как да загубя тази игра — забеляза Вартан с извинителна усмивка, сякаш току-що бе разбрал какво точно върши. — Какво остава да я загубя елегантно. Знаеш, че не мога просто *да те пусна*, дори и да искам да се почувстваш добре.

— Добре. Тогава ми направиш скандал, когато те бия — отвърнах. — Сега играй, ако обичаш.

С известна неохота той премести коня си напред и така се започна.

Всъщност още със следващия си ход Вартан показа, че наистина е избрал друга защита, защото премести пешката си на еб! Индийска защита на *царицата*! Опитах се да не издавам с нищо вълнението си. Защото тъкмо на това бяхме разчитали преди десет години с татко, когато трябваше да играя с белите в Загорск, и очаквахме тази реакция от Вартан, това бяхме планирали, такава комбинация бяхме репетирали, стратегията ни стъпваше на такова развитие на партията!

Всеки възможен отговор на Вартановата защита се бе запечатал в съзнанието ми още от детските ми години, но едновременно с това бях готова да използвам и тежката си артилерия, ако някой реши да се опита да я обърне срещу мен. Та нали Вартан ме бе предупредил още в Уайоминг, че подбирането на точния момент е всичко!

Е, точният момент бе дошъл.

Животът имитира изкуството. Действителността имитира шахмата.

На четвъртия ход сложих прът в колелата на Вартан. Плъзнах пешката, застанала пред топа на а3.

Вартан ме изгледа изненадано и кратко се засмя. Явно бе забравил, че се каним да играем сериозно, а не на шега.

— Никога в живота си не си предприемала този ход — каза той. — За кого се мислиш? За следващия Каспаров?

— Не — отвърнах, а физиономията ми остана каменна. — Аз съм следващия Соларин. Ти си на ход.

Той поклати глава. Продължаваше да се смее. Но вече определено обръщаше повече внимание на дъската, отколкото на мен.

Шахът е много интересна игра и предлага безброй възможности за демонстриране на начините, по които работи човешкият ум. Знаех, че Вартан има преимуществото на десет години повече упражнения на всякакви игрови комбинации, за които аз сигурно не бях и чувала. През тези десет години той бе играл срещу най-добрите шахматисти в света и често бе печелил.

Но колкото и да бе слаба моята позиция в това отношение, знаех, че в момента елементът на изненадата е на моя страна. Вартан бе седнал пред дъската с убеждението, че се изправя срещу травмизирана дванайсетгодишна шахматистка, отдавна изпаднала от големия спорт, в която случайно е влюбен и се надява по никакъв начин да не я нарани емоционално. Но само след един непредвиден от него мой ход с пешката той осъзна, че е затънал в игра, че може и да загуби, ако бързо не напрегне вниманието си до краен предел.

Чувствах се страхотно!

Знаех обаче, че трябва веднага да потисна еуфорията си, защото иначе нямаше да издържа до края. С енциклопедичната си памет и обширния си практически опит (наричан в спорта „тихо познание“) Вартан скоро щеше да си спомни всички възможности за ответна реакция на последния ми ход, който всъщност не се отличаваше с нищо кой знае колко специално. Можех да заложа живота си на това, както би се изразила Кий. Известно е обаче, че големите шахматни майстори винаги първо се съсредоточават върху необичайното и едва по-късно обръщат внимание на по-тривиалните ходове. Трябваше да подведа тренираното му съзнание, да объркам идеално подготвената му интуиция.

Имах само още един коз, който можеше и да ме спаси, трик, завещан ми от татко, една по-особена техника, която, доколкото знаех, той не бе споделял с никой друг освен с мен. Тя със сигурност не беше част от стандартното шахматно обучение. Години наред се бях страхувала да я използвам заради моята така наречена шахматна слепота, станала причина да губя. Бях се питала дори дали точно показаната от татко техника не е всъщност причината за шахматната ми слепота, тъй като тази техника имаше склонността да преобръща всичко в една партия наопаки.

Всеки знае — казваше винаги баща ми, — че когато някоя от позициите ти е застрашена, имаш две възможности за ответно действие: или да се защитиш, или да атакуваш. Съществува обаче и трета, за която никой никога не се сеца. Можеш да попиташ фигурите какво е тяхното мнение за ситуацията, в която са се оказали.

За едно дете подобно изказване звучи напълно смислено. Това, което татко имаше предвид, беше следното: да, всяка *позиция* на шахматната дъска, в която можеш да се окажеш, има свои силни и слаби страни, свои възможности за защита или за нападение, но когато се стигне до самите *фигури*, положението изглежда вече различно. За отделната шахматна фигура обаче тези силни и слаби страни са неделими части от нейната собствена природа, от нейната същност. Те са нейният модус на действие, едновременно нейната свобода и нейните ограничения — всяка фигура се движи така и само така в своя на пръв поглед затворен черно-бял свят.

Веднъж татко бе казал, че ето, лесно е да се види, че ако царица застрашава кон, то конят не застрашава царицата в отговор. Или пък когато офицер атакува топа, топът не е в позиция да атакува ответно офицера. Дори царицата, най-могъщата фигура на дъската, не може да си позволи да се задържи твърде дълго на квадрат, намиращ се в диагонална позиция спрямо пътя на някоя скромна пешка, защото в определен момент пешката ще я достигне и ще я унищожи. Слабостта на всяка една фигура — слабост в светлината на нейните естествени ограничения, позволяващи тя да бъде притисната до стената или атакувана — се превръщаше в нейно предимство, когато самата тя започнеше да атакува.

Баща ми най-много от всичко обичаше ситуации, в които играчът може да използва тези вътрешни за всяка отделна фигура характеристики, да ги комбинира и да организира масирана агресивна, атакуваща кампания срещу противника. В очите на едно шестгодишно дете това си бе направо откровение. Днес се надявах да мога да използвам тактиката му. Винаги съм била прибран, консервативен, тактически ориентиран играч. А сега разбирах, че ако искам да се справя с Вартан, са ми необходими повече изненадващи ходове.

* * *

След пауза, сторила ми се доста дълга, най-после вдигнах поглед. Вартан се взираше в мен със странно изражение.

— Изумително — възкликна той. — Защо не каза направо?

— Още ли не си местил? — поисках да знам.

— Добре — съгласи се той. — Ще направя единствения възможен ход в момента.

Вартан протегна дългия си пръст и побутна царя си.

— Пропусна да ми кажеш, че ме държиш в шахмат — осведоми ме той.

Взрях се в дъската. Отне ми петнайсет секунди да осъзная картинката.

— Не го ли виждаш? — попита Вартан смаяно.

Бях изпаднала в нещо като лек шок.

— Май ще трябва да потренирам малко, преди да се върна в голямата игра — признах.

— Как тогава го направи? — попита Вартан.

— Чрез един специален поглед върху играта, на който ме научи баща ми — обясних аз. — Той обаче може и да рикошира върху самия играч, особено ако ти стане навик.

— Каквато и да е тази техника — отвърна Вартан с широка усмивка, — май е най-добре да я обясниш и на мен. За първи път в живота си губя игра с усещането, че така и не разбрах откъде ме връхлетя загубата.

— И аз не видях откъде ми дойде този ход — признах си. — А когато загубих от теб онази игра в Москва, пак се случи нещо подобно, с тази разлика, че тогава беше пристъп на шахматна слепота. Не исках да я коментирам с никого, но не ми се случваше за пръв път.

— Екси, чуй ме — Вартан заобиколи масата и хвана ръцете ми, — всеки шахматист знае, че слепотата е нещо, което се случва на всеки, навсякъде, по всяко време. И всеки път обвиняваш себе си. Но е страхотна грешка да си мислиш, че тя е някакво проклятие, изпратено от боговете специално за теб. Всъщност в тези случаи играчът сам напуска играта, без дори да го разбере. Сега — продължи той — искам внимателно да погледнеш тази дъска. Това, което току-що стори, беше

много силен ход и той не беше случаен. Може би не беше и плод на някаква премислена стратегия, признавам. Всъщност никога преди не съм виждал подобен ход. Приличаше на тактика, обхващаща всички фронтове, нещо като взривяващ се шрапнел, чиито парчета се разхвърчават във всички посоки. Свари ме напълно неподготвен — той замълча, за да се убеди, че внимавам. После продължи: — Така ти победи.

— Само дето не си спомням как... — започнах аз.

— Продължавай да мислиш — отвърна Вартан. — Искам да седнеш сега тук и да изучаваш играта толкова дълго, колкото е необходимо, докато възстановиш всеки ход и *осъзнаеш* как стигна до финала на партията. Иначе ще стане като с падането от кон: ако веднага не се качиш пак обратно, вече ще се страхуваш да яздиш.

Отдавна се страхувах да „яздя“, десет години в мен се бяха трупали страх и вина: още от Загорск, а може би и отпреди това. Но знаех, че Вартан е прав за едно: така и щях да си останала паднала в прахта зад препускащия кон, ако не проумееш механизма.

Вартан се усмихна и целуна върха на носа ми.

— Аз ще приготвя вечеря — каза той. — Кажи ми, когато стигнеш до отговора. Не искам да те отвличам от тази задача за дешифриране в такъв ключов за теб момент. Обещавам ти обаче, че когато разрешиш загадката, те чака прекрасна награда. Един grosмайстор ще спи в едно легло с теб и ще ти прави прекрасни неща цяла нощ.

Беше минал половината път до кухнята, когато се обърна и добави:

— *Имаш* легло, нали?

* * *

Вартан прехвърли страниците, на които бях описала цялата ни партия, докато поглъщаше спагетите, които бе приготвил за нас в моята отчайващо празна кухня. Не се оплака нито веднъж, дори от собственото си готвене.

Наблюдавах лицето му от отсрещната страна на масата. От време на време кимаше с глава. Веднъж или два пъти се разсмя високо. Най-

после вдигна очи.

— Твоят баща е някакъв самороден талант — отбеляза той. — Уверявам те, че не е научил нито една от тези идеи, които ти току-що упражни върху мен, по време на дългото си затворничество в Двореца на пионерите. Тези блиц техники си ги усвоила от него, нали? Приличат на нещо, изобретено сякаш от самия Филидор^[4], само че приложено върху всички фигури, не само върху пешките. — След кратко мълчание добави: — Защо никога преди не си играла така? А, да, твоята слепота... — После ме погледна сепнато, сякаш току-що бе получил откровение. — Може би пък и *двамата* сме били слепи досега...

— Слепи за какво? — попитах.

— Къде е картичката, която Татяна ти е дала в Загорск?

Измъкнах я от джоба на панталона си, подадох му я, а той я обърна няколко пъти, за да я огледа и от двете страни. После се втренчи в мен:

— *Свързах ги!* — каза той, подобно на Шамполион, когато открил ключа към разгадаването на египетските йероглифи. — Разбира ли? Ето защо тук пише „Пази се от пожара“: фениксът е пожарът, вечността, за която спомена майка ти — вечно повтарящите се смърт и ново възраждане от пепелта. Жар-птица обаче не умира никога, нито в пламъци, нито се превръща в пепел, нищо не може да ѝ навреди. Вълшебните ѝ пера дават вечна светлина. Мисля, че това е свободата, за която говореше майка ти. И изборът. Това обяснява и всичко, което тя е открила за самия шах Монглан, обяснява и защо нито Мирей, нито Гален са могли да стигнат до неговия истински смисъл, нито пък майка ти е могла да го стори, докато им е помагала. Те вече са изпили еликсира, каквито и причини да са имали да сторят това. Те са използвали шаха за свои собствени користни цели, но не и за целта, която е вложил в него създателят му.

— Искаш да кажеш, че шахът е действал срещу тях като самосаботиращ се заключващ механизъм? — попитах аз смаяно. — И че всъщност Ал-Джабир е създал шаха така, че *никой*, който го използва за лични користни цели или за собствена облага, да не може да постигне същинските му сили?

Велико, помислих аз. Но май старият проблем си оставаше нерешен.

— Тогава какви са тези същински сили? — попитах.

— Майка ти спомена, че е дала *на теб* ключа към всички останали въпроси — каза Вартан. — Спомни си, какво ти каза тя на раздяла?

— Всъщност нищо особено — отвърнах. — Попита ме дали съм разбрала всичките съобщения, които ми била оставила в Колорадо, и по-специално първото — *Шахматната дъска е ключът*. Каза още, че това послание било само за мен, специален подарък от нея за мен.

— Как би могло да бъде специален подарък от нея само за теб — попита Вартан, — след като всички в хижата видяхме рисунката на шахматната дъска? Майка ти със сигурност е знаела, че ще я видим. Сигурно има предвид *друга шахматна дъска*, която всъщност е ключът.

Втренчих се в дъската, която още стоеше на масата, а върху нея — фигурите, с които бях поставила Вартан в шахмат. Вартан проследи погледа ми.

— Намерих я вътре в рояла в хижата на мама в Колорадо — казах аз. — Някой беше подредил върху нея нашата последна обща партия, онази от Москва, фигурите стояха така, сякаш сме играли и сме стигнали точно до онова място, на което аз се провалих. Кий ми каза, че ти си обяснил на майка как се е развила партията, в която ме победи преди десет години.

Вартан обаче вече бе преместил настрана празните чинии от спагетите и чашите от вино. После отмести с длан и фигурите от дъската.

— Трябва да е някъде тук — рече той. — Ако следваме указанията на майка ти, решението е в дъската...

Сърцето ми затупка силно. Той опипваше внимателно шахматната дъска с върховете на пръстите си, точно както бе опипвал и маминото бюро в Колорадо. Трябваше да го спра. За първи път изпитвах такъв страх за собственото си бъдеще.

— Вартан — опитах се да го спра, — ами ако и ние свършим като онези другите, като останалите играчи? В края на краищата ние с теб сме съперници още от раждането си. Ето сега, докато играхме, единственото ми желание беше да те победи. Нито веднъж не помислих за секс, за любов, за страст. Ами ако тайната ни завладее?

Ако се окаже, че ние също никога не можем да спрем да участваме в Играта, дори ако се наложи да се обърнем един срещу друг?

Вартан ме погледна и се усмихна. Изненада ме — изглеждаше толкова слънчев. Посегна, хвана ръката ми, обърна я с дланта нагоре и целуна мястото, на което биеше развълнуваният ми пулс.

— Със сигурност шахът ще е единствената игра, в която ще се изправим един срещу друг, Екси. Всички останали игри трябва да бъдат прекратени.

— Знам — отвърнах. Наведох се напред и челото ми опря в ръката му, която още държеше дланта ми. Бях твърде изтощена, за да мисля.

Той отпусна другата си длан върху косата ми за миг, после дръпна лекичко главата ми така, че да срещне погледа ми.

— Колкото за това как „ще свършим“ ние с теб — започна той, — надявам се да свършим като родителите ти. Ако сме късметлии, това ще стане. Но всеки шахматист знае известната реплика на Томас Джеферсън: „Силно вярвам в късмета и съм установил, че колкото повече работя, толкова по-голям късметлия съм.“ Да се хващаме за работа тогава — добави той. — И да се надяваме, че ще ни излезе късметът.

Той сложи ръката ми върху шахматната дъска. Неговата длан почиваше върху моята, улови единия ми пръст, плъзна го под своя, натисна и се чу едно „щрак“. Част от дъската се бе отворила. Вътре в образувалата се кухня лежеше късче хартия, пъхнато в найлоново пликче. Вартан го извади и ми го подаде, за да го разгледаме заедно.

Това бе мъничък чертеж на шахматна дъска. Фигурите върху нея бяха свързани с прави линии, чийто друг край бе изнесен отстрани на листчето. Над всяка права линия се виждаха числа. Преброих ги — двайсет и шест прави линии — точно колкото са били фигурите, които черният отбор на майка ми завладял при последната партия на Играта, така поне ни бе казала Лили. Краищата на някои от линиите бяха събрани заедно, подобно на клончета на дърво.

— Тези числа — каза Вартан — ми приличат на географски координати, може би сочат части от картата на света, където е скрита всяка една от намерените фигури. Излиза, че или баща ти не е единственият, който разполага с тази информация, или е решил да я запише независимо от големия риск. Числата обаче дават само обща

представа за местонахождението на фигурите, но не и точното място на всяко скривалище.

— Освен може би тази тук — посочих аз една нарисувана звездичка.

Пръстът на Вартан проследи правата, започваща от тези числа, за да види за коя фигура се отнасят.

Правата го доведе до Черната царица.

Вартан обърна листчето. От обратната страна бе нарисувана карта на едно място, което ми се стори твърде познато, а най-долу на страницата се мъдреше стрелка, обърната на север, която сякаш казваше „Започни оттук“. Сърцето ми биеше оглушително. Стиснах Вартан за лакътя.

— Искаш да ми кажеш, че познаваш това място, така ли? — попита той.

— Намира се тук, във Вашингтон — отвърнах и преглътнах тежко. — Като имам предвид с коя фигура са свързани числата, изглежда картата сочи мястото, на което мама е скрила истинската Черна царица! Тя явно е във Вашингтон!

Един познат глас се обади от другия край на стаята:

— Не можах да не дочуя последните ти думи, скъпа моя.

Косъмчетата на врата ми настръхнаха!

Вартан подскочи, здраво стиснал в ръка рисунката.

— Кой, за бога, е този? — изсъска той.

За мой ужас и страх до отворената врата се бе изправил моят шеф, Родолфо Бужарон.

* * *

— Хайде, хайде — каза той, — моля ви, седнете си спокойно. Не исках да ви стряскам, още повече, изглежда, тъкмо сте приключили с вечерята.

Той прекоси стаята и протегна ръка на Вартан.

— Казвам се Бужарон — каза той. — Александра работи при мен.

Вартан крадешком пусна изрисуваното листче в скута ми, стана и се здрависа с Родо.

— Варган Азов — представи се той. — Приятел на Александра от детинство.

— Сигурен съм, че към днешна дата вече сте нещо много повече от приятели — отвърна Родо. — Подслушах ви, както вероятно се досещате. Не исках да се меся в личния ви разговор. Но, Александра, скъпа, боя се, че последния път, когато беше тук, ти просто заряза мобилния си телефон сред възглавниците на дивана. Гален, аз и сътрудниците ни го използвахме, за да следим онези, които влизаха тук да търсят разни неща в твое отсъствие. Нали разбираш, само майка ти знаеше къде е скрила тази рисунка списък на скривалищата, а и явно го е доверила единствено на теб. Но с поведението си през последните няколко дни... Влизаш, излизаш и изобщо подскачаш насам-натам като топка и всички ние преценихме, че е най-добре да не отслабваме наблюдението, особено в трудни времена като днешните. Сигурен съм, че ще се съгласите с мен.

Той приближи, бръкна сред възглавниците и измъкна оттам мобилния ми телефон, който Ним бе оставил тук последния път. После отвори прозореца и го хвърли в канала долу.

За втори път ме хващаха чрез мобилния ми телефон. Какво, за бога, не беше наред с мен? Прилоша ми, като си помислих, че целият ни разговор с Варган е бил подслушан, при това с всички интимни подробности.

Реших, че би било тъпо да започна със „Списък ли? Какъв списък?“, затова промених тактиката.

— Кои сте тези „вие“? И кои са „сътрудниците“?

— Хората ми от *Euskal Herria* — обясни Родо, седна зад масата и ни кимна да сторим същото. — Те обичат да се маскират с барети и червени шалове и да се преструват на баски. Но както става ясно, опитните дервиши могат да танцуват *Jota* доста добре, стига да поискат.

Родо измъкна от единия си джоб плоска бутилка, а от другия — няколко малки чашки.

— Баска вишновка — обяви той и кимна на Варган. — Ще ви хареса.

Напълни чашите и ни подаде по една.

Нямах нищо против да пийна нещо в този момент. Вишновката беше прекрасна, със силен аромат на горчив плод. Опари гърлото ми

като втечен пламък.

— Баската бригада всъщност са дервиши, така ли? — попитах, макар че бях почнала да схващам положението.

— Суфитите чакаха много дълго, още от времето на Ал-Джабир — започна Родо. — Моите хора в Пиренеите си сътрудничат с тях вече повече от хиляда и двеста години. Помниш ли надписа над кухнята ми, баската математика? $3 + 4 = 1$... Събрани, тези числа дават цифрата осем. Това е Игра, която майка ти добре познава. В онзи момент преди десет години, когато Гален ѝ каза истината за смъртта на баща ти и с това причини разкола в Белия отбор, Кат дойде право при мен.

— Разкол ли? — повтори Вартан. — Искаш да кажеш онзи разкол, който предизвикала Розмари Ливингстън?

— В определен смисъл наистина тя задвижи нещата — отвърна Родо. — Когато нейният баща бе убит, тя беше още дете. Първия път, когато малката Розмари срещнала майка ти, Кат ѝ подарила фигурка на бялата царица от някакъв джобен шахматен комплект. Това заблудило Ал-Марад, бащата на Розмари, и го накарало да мисли, че Кат е играч от Белия отбор. Скоро след това разбрал каква е истината. Розмари никога не е била напълно сигурна коя точно роля в Играта е отредено да изпълняваш *ти*, но от момента, в който стана ясно, че проявяваш способности в шахмата, тя започна да те дебне подобно на хищник, надушил плячката си. Тогава бе още твърде млада, за да дава основания да бъде смятана за дългосрочен и безскрупулен играч, но още не знаехме колко безскрупулна всъщност може да стане. Скоро Гален Марч и Татяна Соларина — негова потомка, спасена от него от съветските лагери — осъзнаха, че единственият начин да съберат всички фигури е да съберат заедно *самите играчи*. Това може би е и начинът, който е имал предвид самият създател на шаха Монглан Ал-Джабир. Двамата решиха, че за да успеят в това начинание, трябва да върнат в Играта сина на Татяна, Александър Соларин, а чрез него да привлекат пак към активно участие и съпругата му, Кат. Тарас Петросян влезе в ролята на инструмент, чрез който планът им бе приведен в действие. Щом Гален и Татяна разбраха, че финалната партия от турнира ще се играе със сигурност в Загорск, веднага занесоха там Черната царица и я изложиха във витрината. Никой не се сети, че по този начин дават в ръцете на Розмари и Базил такава възможност, каквато те отдавна чакат: силите на семейство Ливингстън

взеха надмощие, уредиха Соларин да бъде застрелян, преди да има възможност да си замине с информацията, която носи, и сложиха ръка върху фигурата на Черната царица.

— Значи, искаш да кажеш, че моят баща Тарас Петросян не е бил замесен в схемата на Ливингстънови? — попита Вартан.

— Никога няма да разберем със сигурност — отвърна Родо. — Единственото, което знаем, е, че е помогнал животът на бащата на Александра да бъде спасен, като уредил да бъде изнесен от Загорск. Скоро след това Петросян бе принуден да бяга от Русия, макар че, изглежда, Ливингстънови са финансирали поне още един от неговите шахматни турнири, вече в Лондон.

— Ако Ливингстънови са откраднали Черната царица от Загорск — обърнах се към Родо аз, — къде са я крили през цялото това време? Как я е взел Петросян, за да я изпрати по-късно на майка ми?

— Гален Марч им я отне, пренесе я тайно в Лондон и я предаде на Петросян, за да я изпрати на майка ти — отвърна Родо.

— В момента, в който тя разбра, че Петросян е убит, организира партито за рождения си ден в Колорадо. Просто беше отчаяна. Трябваше да отвлече всички играчи далеч от мястото, където в момента е скрита Черната царица, докато успее по някакъв начин да се свърже с теб. Не помниш ли „Вашингтон Поуст“, който оставих на стъпалата пред апартамента ти? Майка ти поръча да те предупредим, макар и тихомълком, че Багдад е завладян. Беше сигурна, че ще се сетиш за останалото. Но после подслушахме разговора ти с чичо ти и разбрахме, че ние самите сме пропуснали нещо друго, написано във вестника — съобщението за руските дипломати, нападнати на път за летището в Багдад. Ливингстънови знаеха, че някой ги е предал, но не знаеха кой точно. Двамата с Гален направихме копия на вестника, за да изпратим тази жизненоважна информация на когото трябва...

Той замълча, защото видя, че вече съм получила отговор на почти всичките си въпроси.

— Ами разбира се! — възкликнах аз. — Розмари е скрила Черната царица в Багдад! В онази тайна стая на летището! Да не забравяме руските връзки на Базил! Тяхната вечеря тук, в „Суталде“, с участието на всичките онези петролни магнати — семейство Ливингстън са я организирани веднага щом са разбрали, че Черната царица е изчезнала от Багдад, че навярно е в Гален и че тя сигурно

вече е в ръцете на майка ми. Розмари трябва бая да е бързала, за да успее да отиде отгук в Колорадо, а после да се върне пак тук — смятала е, че мама някак си ще предаде скъпоценната фигура на мен!

— Кат беше по-скоро реалистка — добави Родо. — Тя знаеше какво е необходимо да направи, за да те запази. Изпрати те на работа при мен, щом разбра, че ще получаващ уроци по алхимия в кухнята, а няма да се доближаваш до шахматни дъски. Освен това Кат разбираше, че всички ние се нуждаем от колесничар, който да задържа нашите насочени в различни посоки сили *заедно*, подобно на Сократовите коне, които теглели едновременно към небесата и към земята, подобно на вечната битка между материята и духа. Тази битка човек вижда всеки ден около себе си. Хора се качват на самолети и се разбиват с тях в административни сгради само защото мразят материалния свят и искат да го унищожат, преди да го напуснат. Други пък презират до такава степен духовното, че в тяхната представа за нормалност то изобщо не присъства. Това не може да се нарече „баланс на силите“, не може да се нарече хармония.

До този момент не подозирах, че Родо има мнение по тези и някои други сходни въпроси. Във всеки случай не бях много сигурна накъде точно води разсъждението му на тема „противоположностите се привличат“. Но после си спомних какво ми бе казал самият той за Карл Велики и за шаха Монглан.

— Затова ли твърдеше, че моят рожден ден и този на майка са толкова важни? — попитах. — Защото четвърти април и четвърти октомври се намират на отстояние шест месеца един от друг, тоест са точни противоположности?

Родо ни огря с усмивката си.

— Ето как действа схемата — започна той. — Четвърти април се намира между двата първи пролетни зодиакални знака Овен и Телец. Във всяка алхимична книга пише, че по това време трябва да се сеят семената на всяко Велико дело. Жътвата е шест месеца по-късно, пада се между знаците Везни, тоест Баланс, и Скорпион. В своя низш вариант вторият знак се представя от животното скорпион, но висшите му символи са Орелът и Жар-птицата. Тези два полюса са назовани в индианската поговорка *Jaisi Karni, Vaise Bharni*, или, с други думи, резултатите са плодовете от нашите действия. *Каквото посееш, такова ще пожънеш*. Това е темата и на „Книгите на равновесието“ на

Ал-Джабир ибн Хайам — да сееш и да жънеш означава да постигаш равновесието на практика. Алхимиците наричат този процес Велико дело. Човекът, когото наричаме Гален Марч... — продължи Родо — чели сте записките му, значи донякъде сте наясно. Той е първият човек, който след хиляда години труд успя да разгадае първата фраза от тайната.

Втрених се в шефа си и попитах:

— Ролята на Гален в Играта е била изключително важна. А къде е той в момента?

— Оттеглил се е за малко — отвърна Родо. — Точно като майка ти. Изпраща на двама ви това. — Той ми подаде пакет, подобен на онзи, който ни беше дала Татяна, само че по-малък. — Прочетете го тази вечер, след като си тръгна. Смятам, че ще ви помогне за утрешната мисия. Може би и не само за нея.

Аз отново бях пълна с въпроси, но Родо се изправи. Двамата с Вартан също скочихме.

— Кат ви е довела до първата от скритите фигури — обясни Родо. — Тя се намира тук, във Вашингтон. Досещам се, че е така, нищо че не знам какво точно пише в картата, която скрихте от мен, досещам се и точно откъде ще започне вашата утрешна „жътва“. — Вече до вратата се обърна и добави през рамо: — Вие двамата заедно — това е просто идеално. Нали се сецате, вие сте живо въплъщение на тайната: брак между черното и бялото, между духа и материята. Открай време в алхимията той е известен под името „алхимична женитба“ и представлява единственият начин, по който светът изобщо оцелява.

Усетих как лицето ми порозовява. Не можех дори да погледна Вартан.

Родо прекрачи прага и изчезна в нощта.

Седнахме обратно, сипахме си по още една глътка вишновка. Вартан сръза пакета с писмото на Шарло и зачете на глас.

РАЗКАЗЪТ НА АЛХИМИКА

През 1830 година разкрих тайната за получаването на еликсира, точно както бе предсказано.

Живеех на юг, в Гренобъл, когато Франция отново бе разтърсена от революция, започнала, както винаги, в Париж. Страната ни пак

тънеше в смут, точно както в дните, в които съм бил заченат. Тогава майка ми, Мирей, избягала от парижките барикади на остров Корсика заедно с брата и сестрата Бонапарт, а баща ми, Морис Талейран, се спасил в Англия, а по-късно заминал за Америка.

Но тази нова революция била твърде различна от предишната и това скоро щеше да стане ясно.

До месец юли 1830 година нашият възстановен монарх Шарл Десети от семейството на Бурбоните бе властвал вече шест години, бе отнел всички граждански права и бе разпуснал националната гвардия. За пореден път вбеси народа на Франция, като уволни съдиите и затвори редакциите на всички независими вестници. През този юли, когато кралят напусна столицата и отиде на лов в едно от провинциалните си имения, буржоазията и народните маси се обърнаха към маркиз Ла Файет — единствения благородник от старата генерация, който още вярваше, че свободите ни могат и ще бъдат възстановени — и го натовариха със задачата да възроди националната гвардия в името на народа и да преброди Франция надлъж и шир за набиране на допълнителни хора и муниципи. После в бърза последователност народът посочи Орлеанския дук за регент на Франция, гласува за възстановяване на конституционната монархия и изпрати до крал Шарл официално искане той да се откаже от короната.

Живеех безгрижно в Гренобъл и нито едно от тези политически събития не ме засягаше. Имах способност да предсказвам бъдещето, така че бях убеден, че животът ми едва сега започва. Бях на трийсет и седем години — на тази възраст баща ми се срещнал с майка ми — и бях изпълнен с радост, на ръба на пълната удовлетвореност. Ясновидската ми дарба се бе завърнала, заедно с всичките ми други сили. Съдбата сякаш сама подреждаше живота ми — нещата в него се сглобяваха по възможно най-чудноват начин.

Най-много ме изненадваше фактът, че бях дълбоко и силно влюбен. Хаидѐ бе вече на двайсет и бе станала още по-завладяващо красива от деня, в който я зърнах за първи път. С нея вече бяхме съпрузи и очаквахме първото ни дете да се появи на бял свят. Бях твърдо уверен, че ни предстои такъв изпълнен с идилична любов живот, за какъвто баща ми винаги бе страдал и копнял. Притежавах и тайна, която пазех скрита дори от Хаидѐ, нещо като изненада. Колкото и невъзможно да беше на пръв поглед, ако завърших започнатото

велико дело, за което бях роден и което ми бе предопределено, нашата любов щеше да стане неподвластна на смъртта.

Всичко изглеждаше идеално.

Благодарение на майка ми вече притежавахме рисунката на шахматната дъска и обшития със скъпоценни камъни плат, който някога я е покривал. Двата предмета бяха спасени за нас от абатисата на Монглан. Бяхме се сдобили и със седемте фигури, които някога бяха попаднали в ръцете на моята мащеха, мадам Катрин Гран. Държахме и Черната царица, предадена от Александър I на Галейран. Абатисата се бе свързала един последен път преди смъртта си с Летиция Бонапарт и Шахин и ги бе осведомила, че фигурата е просто копие на истинската, изработено от Екатерина Велика, бабата на цар Александър, така че разполагахме и с тази информация. Майка ми, Каури и Шахин бяха поели на поредна мисия за търсене на още фигури и в момента отсъстваха от Гренобъл.

Притежавах и *истинската* Черна царица — с един липсващ изумруд, онази, която бекташите и Али паша бяха пазили толкова години. Хаиде, аз и Каури я бяхме намерили на скалистия остров близо до Майно, където Байрон я бе скрил.

Всеки следобед тук в Гренобъл прекарвах в лабораторията си заедно с Жан-Батист Жозеф Фурие, великия учен, когото познавах още от детските си години в Египет. Неговото протеже Жан-Франсоа Шамполион, финансиран от дука на Тоскана, наскоро бе обиколил всички пренесени в Европа египетски старини и пръснати по различни музейни сбирки, а пък миналата година бе пътувал до Египет за втори път и бе донесъл от там жизненоважна за делото ни информация.

Независимо че в ръцете ни се намираха твърде малко от фигурите на шаха, благодарение на тази последна информация аз вече предусещах, че се намирам на самия ръб на великото откритие, което ме бе примамвало толкова дълго — тайната на вечния живот.

Към края на месец юли Ла Файет изпрати при нас в Гренобъл един младеж, подкрепящ държавния преврат, който продължаваше да се извършва в Париж. Младежът бе син на великия главнокомандващ от Наполеоновата армия генерал Томас Дюма, вече покойник, който по време на империята бил генерал-аншеф на военните части, разположени в Баските Пиренеи.

Синът му, Александър Дюма, известен парижки драматург, със своите екзотични креолски черти и гъста мека къдрава коса, бе привлекателна романтична, направо байроновска фигура. Носеше куртка с военна кройка, в рязък контраст с дългия развяващ се шал на шията му. На думи той бе пратен тук от Ла Файет, за да докара в Париж оръжия, барут и патрони, но всъщност целта му бе да отнесе в столицата определена информация.

Ученият мосю Фурие бе вече известен в цял свят с труда си „Аналитична теория на топлината“, която с годините бе прилагана за конструиране на по-ефективни дула на оръдия и други оръжия, използващи барут. Старият му приятел и съюзник Ла Файет обаче, изглежда, бе дочул някак за новия му проект. Маркизът таеше надежди за нова ера във Франция, която му изглеждаше стъпила на прага на възстановяването на републиката или поне на конституционната монархия. Тези надежди бяха свързани и с едно специално, точно определено научно откритие, което нямаше нищо общо с оръжията. Откритие, за което човечеството говори от незапомнени времена.

Александър, младият пратеник на Ла Файет, не беше наясно какво точно трябва да открие в Гренобъл. И как би могъл? Никой от нас не знаеше какво щеше да ни поднесе бъдещето, при това съвсем скоро. Никой, освен мен.

Съществуваше обаче един фактор, върху който моите ясновидски способности нямаха власт.

Хаиде.

— Хаиде! — възкликна младият Дюма, когато зърна за първи път моята прекрасна, бременна в последния месец съпруга. — Боже мой! Какво великолепно име! Нима наистина съществуват жени извън стиховете на Байрон, които се казват така?

Накратко, той бе завладян от очарованието на Хаиде, както биваше завладян и всеки друг, независимо дали беше почитател на стиховете на баща ѝ, или не! Александър започна да прекарва дни, седмици, затънал в сляпата си любов към съпругата ми, попиващ всяка нейна дума. Тя му разказа цялата си история. Двамата се заобичаха като близки приятели.

Мина малко повече от месец след пристигането на младия Дюма и Фурие — тогава шейсет и две годишен, сам стар революционер — прецени, че трябва да споделим с него нашата тайна, цялата, да му

обясним участието на Байрон в нея, за да може той да я отнесе на Ла Файет.

Бяхме много близо до решението на загадката.

Вече бяхме завършили първия етап — притежавахме онова, което алхимиците наричат философски камък — червеникав прах, ключа към всичко на света. Вярвах в това от десетгодишна възраст. Чрез него щяхме да създадем идеалното човешко същество, да направим първата крачка към новата цивилизация — окончателната цел, за постигането на която изобщо бе създаден шахът Монглан. Бяхме обвили философския камък във восък, бяхме го киснали във вода, която пък бяхме прецедили в точно определено време на годината.

Знаех, че часът бе ударил. Стоях на прага на мига, в който щях да превърна идеалното си настояще в идеално и безкрайно бъдеще.

Взех разтвора.

Отпих.

В този миг нещата страшно се объркаха.

Вдигнах очи. Хаидѐ стоеше на вратата на лабораторията, сложила ръка на сърцето си. Сребристите ѝ очи бяха огромни и искряха. До нея, стиснал ръката ѝ, се бе изправил последният човек, когото очаквах да видя в онзи момент — Каури.

— Не! — извика съпругата ми.

— Късно е — каза Каури.

Лицето му изразяваше страшна мъка, която никога няма да забравя. Гледах ги от другия край на помещението. Мина цяла вечност, преди да си върна дар словото.

— Какво направих? — казах задавено. Бавно започнах да осъзнавам ужаса на стореното.

— Сложи край на всичките ни надежди — прошепна Хаидѐ.

Преди да осъзная смисъла на думите ѝ, тя припадна. Каури я подхвана и я положи на пода, а аз се хвърлих да помагам. Преди да стигна до другия край на лабораторията обаче, действието на еликсира започна. Зави ми се свят и седнах до безмълвната си съпруга. Каури, облечен в дългата си бяла роба, бе коленичил до нас.

— Никой не мислеше, че ще сториш това — рече той мрачно. — Ти беше избраният, дори баща ми знаеше пророчеството за теб. Той вярваше, че ти и майка ти — Белият цар и Черната царица — ще

изпълните задачата, поставена от „Книгите на равновесието“. Но сега се боя, че единственото, което ни остава, е отново да разпръснем фигурите на шаха, да скрием поне онези, които са в ръцете ни, да ги запазим непокътнати, докато се появи друг, който веднъж завинаги да сложи край на Играта. Ти вече не можеш да сториш това, не можеш да разгадаеш последната тайна, защото се поддаде и потъна в алчността, която надвива разума. Трябва да го стори някой, подготвен да защитава истината до края на вечността, без да таи и най-малка надежда, че би могъл да използва даровете на шаха Монглан за своя изгода.

— Цяла вечност? — отвърнах аз объркан. — Искаш да кажеш, че ако Хаидè пие от еликсира, както сторих аз, двамата с нея ще трябва да бродим по земята вечно и да браним фигурите на шаха от всякакви посегателства, докато се появи онзи, който ще прозре скрития далеч от моите очи истински отговор на тайната?

— Не, не и Хаидè — каза Каури. — Тя никога няма да пие от еликсира. От мига, в който пое мисията си — а това беше отдавна, тогава с нея още бяхме деца, — тя не е сторила нищо в своя изгода, нито пък в изгода на онези, които обича. Тя служеше само на висшата кауза, за чието постигане всъщност е създаден и самият шах.

Погледнах Каури и в този миг ужасът ме завладя напълно. Прилоша ми още по-силно и започна да ми се гади. Какво бях сторил?

— Ти би ли искал такава участ за нея? — попита меко Каури. — Би ли искал за нея това бъдеще, на което току-що сам се обрече? Или би оставил нещата в ръцете на Аллаха?

Дали щях да оставя нещата в ръцете на Аллах, на съдбата или на късмета, нямаше никакво значение. Не контролирах събитията. След по-малко от месец майка ми и Шахин се завърнаха по спешност.

Роди се моят син Александър Дюма дьо Реми.

Три дни по-късно Хаидè почина.

Останалото ви е известно.

* * *

Когато дочетохме текста, Вартан вдигна от масата чиниите от спагетите и чашите и ги отнесе в кухнята. Докато ги миехме заедно, той се обърна към мен с най-прекрасната усмивка, която бях виждала.

— *Jaisi Karni, Vaise Bharni* — произнесе шахматистът. — Трябва да запомня тези думи: *резултатите са плодовете на нашите действия*. — После хвърли поглед към часовника си. — Почти полунощ е. Ако искаме да намерим мястото, отбелязано на картата на майка ти, трябва да сме станали и излезли още на зазоряване. Дотогава остават шест часа. Как смяташ, колко семена можем да посеем тази нощ, преди да се наложи да ставаме и да почваме с жътвата?

— Доста — отвърнах. — Доколкото знам, мястото, на което трябва да отидем, отваря чак в два следобед.

[1] Джеймс Артър Болдуин (1924–1987) — известен американски прозаик, драматург, публицист и обществен деятел от африкански произход, борец за правата на цветнокожите в САЩ наравно с доктор Мартин Лутър Кинг-младши. — Б.пр. ↑

[2] Използва се като важен инструмент в хармоничния анализ и теорията на диференциалните уравнения. — Б.пр. ↑

[3] Система от четири уравнения, обобщени от Джеймс Кларк Максвел, които описват поведението на електрическото, магнитното и електромагнитното поле, както и взаимодействието им с веществени среди. — Б.пр. ↑

[4] Филидор, Франсоа-Андре Деникен (1726–1795) — един от най-силните шахматисти през втората половина на XVIII в. Побеждавал с лекота всичките си противници, написал книга за шахмата и оставил теоретични изследвания за играта, които имат стойност и в наши дни. — Б.пр. ↑

КНИГАТА НА РАВНОВЕСИЕТО

„Лайтмотивът на пътешествието ни към вземането на идеалните решения е следният: противоположности, работещи в екип. Изчисление и оценка. Търпение и противопоставяне, интуиция и анализ, стил и обективност... Стратегия и тактика, планиране и реакция. Успехът идва, когато се постигне баланс между тези фактори и техните изконни сили се впрегнат на работа заедно за постигането на една обща цел.“

Гари Каспаров,
световен шампион по шах,
„Как животът имитира
шахмата“

С Вартан, като опитни шахматисти, определихме оптималното време за ставане, постигайки равновесие между изискванията едновременно на биологичните и ръчните ни часовници. Разполагахме с четиринайсет часа до предстоящата ни среща със съдбата. Седем от тях прекарахме „ползотворно“, точно както ни препоръча Родо, като се конкурирахме по въпроса кой колко повече наслада може да достави на другия.

Когато се събудих, слънцето вече беше високо, а къдравата глава на Вартан лежеше на гърдите ми. Още чувствах топлината на дланите му от нощес, усещах устните му да се движат по цялото ми тяло. Събудих и него, но двамата нямахме повече желание да посрещаме утринта от Ромео и Жулиета след тяхната първа брачна нощ. Вартан простена, целуна ме по корема и се изгърколи от леглото след мен.

Изкъпахме се, облякохме се и погълнахме известно количество мюсли, кисело мляко и кафе. После аз грабнах безценния лист на майка ми със записаните координати на всяка скрита шахматна

фигура, свалих раницата си от закачалката, пъгнах го вътре и поехме надолу по стълбите.

Очевидно, когато спомена, че бихме могли да се свържем с нея за „по-нататъшни инструкции“, майка ми нямаше предвид те да са свързани с тъй важния и толкова добре скрит списък, който ми бе пъхнала в ръцете. Ставаше дума за Черната царица и за един куп хора, които търсеха както нея, така и останалите фигури, и беше безпоощадно ясно, че двамата с Вартан трябва да разчитаме само на себе си.

— Казваш, че познаваш мястото — каза Вартан. — Как точно ще стигнем дотам?

— Пеша — отвърнах. — Колкото и странно да ти прозвучи, съвсем не е далеч оттук.

— Но как е възможно това? — възрази той. — Нали каза, че мястото се намира на върха на хълм, а ние сега тръгваме от реката, тоест от най-ниското място в града.

— Ами разположението на града е необичайно — обясних аз, докато вървахме нагоре по стръмните, пресичащи се и извиващи под най-необичайни ъгли улички на Джорджтаун. — Смята се, че Вашингтон е построен върху нещо като блато, пише го в много книги. Всъщност по тези места никога не е имало никакво блато, само мочурливи места, обрасли с папур, а те са били пресушени, за да бъде построен паметникът на Вашингтон. Да ти кажа, нашата столица твърде много прилича на онзи Град на хълма, за който говореха Гален и индианците пискатауей, на издигнатото място, на олтар, на светилище, на храм на човешкия дух. Хълмът, по който се изкачваме сега, е част от изконните, от първите късове земя, преотстъпени на британците, може би дори и първият. Наречен е на известната битка край скалата Дъмбъртън в Шотландия. Мястото, което майка ми е отбелязала на картата и към което сме се отправили в момента, се намира на дванайсет пресечки от тук. Нарича се Дъмбъртън Оукс^[1].

— Знам го, разбира се — отвърна Вартан. Твърдението му донякъде ме изненада, но той добави: — Мястото е много известно. Няма човек в Европа, а може би и в целия свят, който да не го знае. В това имение преди края на Втората световна война се е провела конференцията с участие на САЩ, Англия, СССР и Китай, на която е взето решението за създаване на Организацията на обединените нации.

Следващата толкова важна конференция се е провела в Ялта, на Кримския полуостров, недалеч от мястото, където е роден баща ти.

Вартан видя недоумяващото ми изражение и ме загледа странно, сякаш невежеството на американците относно събития, засягащи собствената им история, бе заразно.

— Как ще влезем? — попита след малко той. — Мястото не е ли под строга охрана?

— Отворено е за посетители всеки работен ден от два следобед — осведомих го аз.

Докато се доберем до мястото, в което Трийсет и първа улица свършва при пресечката си с Ар Стрийт, докато минем през грамадните порти от ковано желязо на имението, стана два часът и Дъмбъртън Оукс отвори. Широката алея към входа се виеше под огромните дъбови дървета и стигаше до стръмното стълбище, което водеше към вратите на имението. Вътре, вдясно от главния вход, се намираще пунктът за продажба на билети. Взехме карта на парка, простиращ се върху площ от шестнайсет акра, както и брошура, разказваща историята на сградата. Подадох и двете на Вартан.

— Защо майка ти е избрала за скривалище едно толкова известно място, където чужди очи лесно могат да я наблюдават? — пошепна ми той.

— Не съм сигурна, че е скрила фигурата точно тук — отвърнах. — На картата просто има стрелка, която сочи към портата на имението. Това ме навежда на мисълта, че каквото и да е оставила тук мама, по-вероятно е то да е скрито някъде в парка, отколкото в някоя от сградите.

— А може би не си права — взираше се Вартан, в брошурата. — Я погледни тук.

От вътрешната страна на сгънатата брошура имаше снимка на пъстър гоблен. Той изобразяваше жена, заобиколена от херувими и ангелчета с ореоли около главите. На пръв поглед жената сякаш бе заета с това да им раздава коледни подаръци.

Под изображението имаше обяснителен надпис:

ΩΣ Γ Γ < 4 J | L ® | Γ
Hestia Polyolbos, Благославяща всички

— Хестия? — попитах аз.

— Най-древната богиня от старогръцкия пантеон — обясни Вартан. — Богиня на огъня. Почти толкова древна, колкото и индийският бог Агни. Тук пише, че гобленът представлява историческа рядкост — датира от ранните години на Византийската империя, изработен е в Египет през IV век и е един от шедьоврите на колекцията на музея. Още по-специален го прави и фактът, че Хестия бива изобразявана изключително рядко. Подобно на юдейския Йехова, получава своето проявление в самия огън. Тя е *фокусът* или, по-просто казано, огнището на всеки дом и което е още по-важно, на всеки *град*.

Той ме погледна многозначително.

— Добре — съгласих се аз. — Да влезем тогава и да погледнем първо вътре в музея.

Имението, *оранжерията* и византийската зала бяха напълно пуси. Изглежда бяхме първите посетители, нищо че беше вече следобед.

Първото усещане, което изтъканият от вълна гоблен предизвикваше, беше удивление. Размерите му бяха метър и осемдесет на метър и двайсет, а цветовете бяха направо изумителни и сякаш гreeха: червено, синьо, златно и жълто, всички оттенъци на зеленото, шафраненобежово, оранжево, изумрудено и тъмносиньо преливаха един в друг. Тази великолепна антична царица със сигурност бе свързана с Царицата, която търсехме. Но как?

Вартан зачете отворения встрани каталог:

— *Младежи, славете името на Хестия, най-древна от всички богини* — това е началото на молитвата към Хестия. Изглежда, изображението е изисквало почит, било е нещо като икона, може би подобно на руската „Черна Богородица“ от Казан, за която четохме. Казват, че Хестия била богиня покровителка на всеки *пританеум* — огнището с вечния огън, който горял в сърцето на всеки древногръцки полис. Пише, че композицията на гоблена — осем фигури: шест детски фигурки и две на възрастни, допълващи централната, чиито погледи са обърнати надясно и гледат в посока извън ръба на изображението, сякаш към някаква точка, намираща се на равни разстояния и от образа на богинята, и от мястото на зрителя наблюдател — не била древногръцка, а много много по-стара. Идвала

от древния езически Вавилон, от Египет и Индия. А тук е написано още нещо на гръцки. Я да видя...

Не можех да сваля очи от грамадния гоблен. На фона зад фигурите бяха изобразени цъфнали цветя, пред тях бе красивата Богиня на огъня, обкичена с чудновати скъпоценности — точно като фигура от шаха Монглан. Как бе свързана тя с него? Двамата ѝ придружители много приличаха на ангели. Мъжът отляво държеше в ръка някакъв свитък, а жената отдясно — книга, върху която бе изписана дума на гръцки. Даровете, които Хестия раздаваше на херувимчетата, приличаха на малки венчета. Вътре в тях също имаше изписани думи.

Сякаш прочел мислите ми, Вартан преведе:

— Венчетата представляват даровете на огъня — благословиите на Хестия: богатство, радост, слава, изобилие, достойнство, напредък. Около посветеното на нея огнище — пританеум, са се провеждали всички общи празници — освен всичко друго, тя е покровителка и на готвачите! По време на Панатенаите — най-важния общонароден празник в град Атина — хората обикаляли из целия полис с факли, запалени от пританеума, вярвали, че свещеният пламък ще обнови града, ще го подмлади. Чакай, чакай... Изглежда, Хестия е свързана и с бог Хермес. Като богиня на огнището тя представлява вътрешната власт, силата на всеки град, на гражданите му. Хермес е бог на пътуванията, на странниците, на номадите, на движението на всяко богатство от ръка на ръка.

Вартан вдигна поглед към мен.

— Тя е квадратът, а той — кръгът. Материя и дух.

— Освен това — напомних аз — в записките си Гален твърди, че Хермес — който в Древния Египет е носел името Тот — е древногръцкият бог на алхимията.

— А Хестия е самият огън — отвърна Вартан, — източникът на всяка трансформация, случваща се при алхимичния процес, независимо къде се провежда той. Всеки детайл в този гоблен символизира нещо. Струва ми се обаче, че майка ти би избрала символи, които имат специално значение в твоите очи.

— Прав си — отговорих аз. — Ключът към скривалището, което мама е отбелязала на картата, трябва да е изобразен някъде на този гоблен.

Но ако се предполагаше, че избраните от майка ми символи трябва да имат значение само за мен, защо Родо каза, че се досеща къде отиваме ние с Вартан? Разглеждах съсредоточено гоблена и напругах съзнанието си, опитвах се да мисля едновременно за всичко, което бяхме научили през последната седмица за Огъня и за начина, по който е бил тъй важен за Ал-Джабир — човека, създал преди хиляда и двеста години един шахматен комплект, в който закодирал древната мъдрост на всички времена. Ако използваш този шах за собствена изгода, той се превръща в опасност за теб и близките ти, но ако го разглеждаш като част от много по-голям замисъл, свързан с благополучието на човечеството, той се превръща в благо за всички.

Хестия на гоблена се вираше право в мен. Очите ѝ имаха странен синьо-зелен цвят и изобщо не ми се струаха египетски. Погледът им сякаш проникваше в самата ми душа. Сякаш богинята ми задаваше някакъв важен въпрос, вместо да ми даде отговор, за което всъщност бях дошла при нея. За миг се заслушах.

И тогава разбрах.

Шахматната дъска е ключът.

Каквото посееш, това ще пожънеш.

Сграбчих Вартан за ръката.

— Да вървим — решително заявих аз.

Двамата напуснахме сградата.

— Какво става? — прошепна шахматистът зад гърба ми, докато се опитваше да следва бързите ми крачки.

Отведох го обратно до грамадните порти на входа на парка. На влизане бях забелязала, че от тях започва тясна пътечка, настлана в каменни плочи, която изчезваше сред чимширов лабиринт. Намерих я и повлякох Вартан след себе си сред чимширите по пътечката, която всъщност обикаляше целия периметър на парка. Знаех, че освен нас на километри няма жива душа, но все пак изчаках да се уверя, че сме се отдалечили достатъчно от всички възможности да бъдем подслушани. Тогава се обърнах към спътника си:

— Вартан, ключовите въпроси за нашето търсене не са къде или какво? Важният въпрос е как.

— Как? — попита той с обърквана физиономия.

— Гобленът с Хестия не ти ли напомня нещо? — попитах. — Искам да кажа, композицията му не ти ли се струва позната?

Вартан се взря за пореден път в малката снимка в брошурата.

— Фигурите, заобиколили богинята, са *осем* — заключи той и вдигна очи към мен.

— Мисли за шахматната дъска — настоях аз. — Не за нарисуваната от абатисата, нито за онази в моя апартамент, а специално за последната, която намерихме — за *третата*. Какво би станало, ако поставим мъничката шахматна дъска, която нося сега в раницата, онази, нарисуваната от майка ми, точно в средата на онзи гоблен? В скута на Хестия? — Вартан продължаваше да ме гледа неразбиращо, така че добавих: — Смятам, че майка ми или е преместила фигурите, или още от самото начало ги е заровила на места, които са свързани с избродираното на гоблена. Колко групички от прави линии имаме на нашата карта? Шест. Колко херувимчета — или каквото и да са там — са избродирани при богинята? Шест. Колко са даровете, които Хестия раздава? Пак шест.

— Шест-шест-шест — каза Вартан. — Числото на звяра.

Другата половина от кодираното съобщение на майка ми.

— Първият дар, който Хестия от гоблена дава, е „богатство“ — ти го преведе от гръцки — продължих да обяснявам аз на Вартан. — Първата фигура от шаха, която майка ми е отбелязала на картата със звездичка и стрелка, която сочи насам, е Черната царица. Самата Хестия символизира Черната царица, поставена в центъра на дъската. Какво по-добро скривалище за тази най-ценна от всички фигури от мястото, където са се родили Обединените нации, мястото, където се съхранява богатството на нациите, така да се каже.

— Тогава сигурно някъде из парка трябва да се намира друг ориентир, който да ни подсказва къде да намерим истинската Черна царица — заключи Вартан.

— Правилно — съгласих се аз. Звучах по-убедено, отколкото се чувствах. Не бях съвсем сигурна, че ще открием онова, за което бяхме тръгнали. Но къде другаде би могло да се намира?

Стръмни стъпала се спускаха надолу по хълма. Ландшафтът на шестнайсетакровия парк беше прекрасен и малко мрачен, приличаше на някаква тайна градина. Всеки път, когато преминавахме под някоя арка или край висока стена от подрязани храсти, или пък завивахме зад някой ъгъл, пейзажът пред нас ни поздравяваше с нови красоти — понякога с висок плискащ вода фонтан, друг път с гледката на ширнала

се пред нас овощна градина, на лозе или езеро. Най-после навлязохме под наниз от арки с високи, стени, покрити със специални решетки, по които пълзяха клоните на стари смокинови дървета, извисили изкривените си стволоче на поне девет метра височина. Когато преминахме под последната, разбрах, че сме открили онова, което търсехме.

Пред очите ни се разкри голяма водна площ, развълнувана и шумяща. Водата течеше и напомняше на широк, бълбукащ поток. Затова пък беше толкова плитка, че човек можеше да я прекоси едва ли не без да си намокри краката. Дъното беше покрито с безброй кръгли гладки камъчета, потънали наполовина в бетона, оформящи вълнообразни фигури. Далеч от нас, в другия край на басейна, имаше фонтан, представляващ група галопиращи коне, излети от метал, които сякаш излизаха от водата, развявайки гривии от водни пръски високо в небето. Прекосихме потока и загледахме фонтана в далечината. От мястото, на което бяхме застанали, вълните, изрисувани от камъчетата по дъното, се сливаха поради оптичната илюзия и оформяха онова, което бяхме дошли да търсим: огромен сноп зряла пшеница, развълнувана сякаш от тайнствен полъх, носещ се под накъдрената повърхност на водата.

Постояхме няколко мига мълчаливо, после шахматистът докосна леко лакътя ми и посочи към нещо право пред нас. Бяхме стъпили до камък, докосващ крайчеца на водната повърхност, а върху него бе изписано мото:

Severis Quod Metes.

Каквото посееш, такова ще пожънеш.

Върхът на пшеничния сноп сочеше на север — право към разпенените водни коне от другата страна на потока. Север — същата посока, която оставяше зад гърба си Пискатауей и Маунт Върнън и сочеше към най-високата точка на град Вашингтон.

— *Как!* — възкликна Вартан, хвана ме за ръката и се взря в очите ми. — Искаш да ми кажеш, че всъщност не търсим просто мястото, където е скрита Черната царица. Тайната се състои в това как сеем и как жънем. Може би дори в това как са започнали събитията и как ние с теб трябва да ги довършим.

Аз кимнах.

— В такъв случай мисля, че знам защо майка ти ни е насочвала към този пшеничен сноп и знам посоката, в която трябва да вървим — продължи Вартан. Той измъкна подробна карта на Вашингтон и посочи нещо на нея. — За да стигнем до мястото, трябва да поемем по алея, която върви покрай този парк и по-точно под него, под стръмния хълм, на който е разположен, и води към Дъмбъртън Оукс Парк, който напомня голяма дива пустош. — Вартан вдигна очи към мен с усмивка. — Алеята е доста дълга и се нарича Алеята на влюбените. Явно е предназначена точно за нашия алхимичен проект. Ако там долу не намерим нищо, довечера просто ще продължим със селскостопанските изследвания, които ни занимаваха и снощи.

Никакъв коментар, поне засега. Цъфналите вишневи дървета наоколо изпълваха въздуха с тежкия си чувствен аромат, но аз се опитвах да не му обръщам внимание. Напуснахме парка, завихме наляво и се отправихме надолу към Алеята на влюбените. Гъстите клони на дърветата скриваха небето над нас, а дебел килим от останали от есента листа застилаше пътеката под краката ни. На моравата отвъд близката каменна стена обаче измежду дърветата се виждаха нарциси, кокичета и синчец, подали главичките си сред свежата пролетна трева.

Слязохме от хълма. Успоредно на пътеката бълбукаше поточе, а самата тя се разделяше и продължаваше в три различни посоки.

— Дясната води към Военноморската обсерватория — най-високата точка на град Вашингтон — започна Вартан, изучавайки картата.

— Лявата пък стига до някаква река. А, да, ето, до Рок Крийк. Това пък е може би една от най-ниско разположените точки на града?

Рок Крийк е третата река, протичаща през американската столица, другите две са Потомак и Анакостия. Те разделят града, образувайки формата на питагорейското Y, както вече бяхме научили от приятелите на Кий, индианците пискатауей, и от записките на Гален.

— Ако равновесието е онова, към което се стремим — предположих аз, — смятам, че е най-разумно да поемем по средната пътека.

След около половин час излязохме на издаден напред скален нос, от който се разкриваше обширна гледка и към бълбукащия поток под

нас, и към високия хълм, на който се издигаха обсерваторията и домът на вицепрезидента. В далечината огромен извит каменен мост се издигаше високо над реката в следобедното слънце, подобен на римски акведукт, увиснал сред нищото. Тук пътят ни свършваше.

Над нас се извисяваха още скали, сред които растяха стари дървета. Извитите им коренища се бяха впили в каменистата почва. Всичко тук тънеше в дълбока сянка, разкъсвана само от един лъч светлина от запад, който проникваше през клиновиден отвор в скалата зад гърба ни и образуваше малко езерце слънчева светлина сред дърветата. Стояхме точно на това място, в краката ни бълбукаше потокът, птички чуруликаха в прясно разлистените пролетни дървеса. Всичко изглеждаше така, сякаш цивилизацията е отдалечена на хиляди километри.

Забелязах, че Вартан ме гледа. Неочаквано и без да промълви и дума, той ме взе в прегръдките си и ме целуна. Почувствах същия силен топъл поток от енергия, който отново протече през мен.

— Исках само да припомня и на двама ни, че истинската цел на нашата мисия е свързана с алхимията и с човешките същества, — рече той, когато се отдръпна, — а не само със спасяването на цивилизацията.

— Точно в този момент — добавих аз — ми се иска цивилизацията да се погрижи сама за себе си поне час-два. Моето съзнание е заето с друго.

Вартан разроши косата ми.

— Това трябва да е правилното място — продължих аз. — Ето, виждаме всичко и нагоре, и надолу. А и това е краят на пътя.

Огледах се с надежда да зърна някоя друга следа. Не видях нищо.

После оставих погледа си да се плъзне бавно по скалата зад нас. Не беше точно скала, повече приличаше на подпорна стена, изградена от грамадни стари каменни късове. Следобедното слънце вече се спускаше под клиновидния отвор и малкото светлина, която ни огряваше сега, скоро щеше да изчезне.

Тогава ми просветна.

— Вартан — бързо промълвих аз, — книгата на Ал-Джабир, „Книгата на равновесието“... Записаните в нея древни тайни, ключът към древния път... Всички те трябва да са скрити в шаха Монглан,

нали така? Точно както посланието на майка ми до нас двамата беше скрито в гоблена?

— Да — отвърна Вартан.

— На гоблена — продължих — имаше една книга, която ангелът държеше в ръка. На нея, както и на даровете, които Хестия раздаваше, беше изписана дума, помниш ли?

— Там пишеше *Phos* — отвърна Вартан. — Това означава „светлина“.

Двамата вдигнахме очи към стръмната стена от сечен камък, зад която потъваше слънцето.

— Можеш ли да се катериш? — попитах.

Вартан поклати глава отрицателно.

— Е, аз мога — осведомих го. — Така че, предполагам, посланието е предназначено лично за мен.

* * *

По-малко от час по-късно двамата седяхме на маса на втория етаж на „Суталде“, само аз и Вартан. До нас бяха огромните прозорци, заели цялата стена, а западното слънце се плъзгаше над реката и моста. Имах три счупени нокътя и едно обелено коляно, но иначе по нищо не ми личеше, че съм се изкатерила по висока каменна стена.

На третия стол до масата лежеше раницата ми, която бях спуснала на Вартан, когато се бях покатерила на високото. В нея се намираше картата с координатите на скритите фигури, но и рисунката на шахматната дъска, изработена от абатисата. На път към ресторанта бяхме минали през пощата да я вземем.

Между нас на масата имаше отворена бутилка *Chateauneuf du Pape* и две чаши, а до тях — тежка шахматна фигура, висока около петнайсет сантиметра, инкрустирана със скъпоценни камъни. Сред тях личеше мястото на един липсващ изумруд. Черната царица.

Горе на скалата бях намерила още нещо, запечатано във водоустойчива кутия. Вартан придърпа стола си по-близо, за да го разгледаме заедно. Беше книга, написана на латински, явно копие от друга, с много интересни илюстрации, макар че Вартан допусна, че са

били добавени по-късно към текста. Очевидно беше латински превод на много по-древен арабски оригинал.

Книгата на равновесието.

На първата страница бе изписано името на собственика ѝ. Кратко и ясно: *Шарло*.

— *Не се оставяйте да ви мъчат съмнения — превеждаше Вартан. — Човек познава огъня и го прилага в необходимата степен, без да позволява предметът да бъде погълнат от пламъците — това би било допълнителна загуба. По този начин тялото, подложено на действието на огъня, постига равновесие и достига до желаното състояние.*

Вартан се обърна към мен.

— Ал-Джабир обяснява как да бъде направен еликсирът — каза той. — Но непрекъснато настоява именно на равновесието, на баланса между четирите елемента — земя, въздух, вода и огън, на баланса вътре в отделната човешка личност и на баланса между нея и заобикалящия я свят. Не разбирам как тази идея може да представлява опасност. — После добави: — Мислиш ли, че майка ти ти е оставила книгата, защото иска не просто ти да откриеш всички фигури, но и да разгадаеш отговора на тайната?

— Сигурна съм, че точно това е желанието ѝ — отвърнах и налях вино в чашите. — Но как бих могла да мисля толкова напред във времето? Само преди една седмица майка ми беше изчезнала, а баща си смятах за мъртъв. Вярвах, че ти си най-злият ми враг и че не съм нищо повече от помощник-готвач с ясно, предсказуемо и подредено ежедневие и че никога повече няма да играя шах, дори животът ми да зависи от това. Сега по всичко личи, че животът ми зависи от това. Не мога обаче да предвидя какво ще се случи дори само след десет минути. Целият свят, който познавах, вече е обърнат с главата надолу. Вече не знам дори какво да мисля.

— Аз знам какво да мисля — каза Вартан с усмивка. — Ти също знаеш много добре. — Затвори книгата, хвана двете ми ръце и нежно притисна устни в косата ми. После се отдръпна и каза: — Как би могла да се изправиш срещу бъдещето си, ако не си решила гатанките на миналото? Не си виновна, че всички постигнати отговори ти показаха, че онова, което си смятала за истина, се оказа илюзия.

— Но след всичко това — попитах — как бих могла изобщо да вярвам в нещо?

— Както Родо ни обясни снощи, по всичко изглежда, че когато се стигне до древната мъдрост, вярата не е достатъчна. Човек трябва да постигне истината. Мисля, че това е посланието на тази книга, която майка ти ти е оставила, посланието, което Ал-Джабир е скрил в шаха преди хиляда и двеста години — заключи Вартан.

— Но *какво всъщност* е това послание? — попитах раздразнено. — Да кажем, че съберем всички фигури и ги подредим заедно. Какво ще ни стане ясно тогава? Трябва да е нещо, което никой днес не знае.

— Защо да не сглобим веднага някои от парченцата от мозайката, с които разполагаме в момента, и да се опитаме да разберем? — предложи Вартан и ми подаде раницата.

Измъкнах от нея картонения цилиндър, който бях изпратила по пощата до самата себе си, и го пъхнах в ръцете на Вартан, за да го отвори. В него се намираще рисунката на абатисата. Бръкнах още по-дълбоко и измъкнах нарисуваната от майка карта с координати в найлоновото пликче, която бях пуснала на дъното още като тръгнахме от апартамента ми сутринта. В този момент пръстът ми закачи нещо студено и остро на дъното на раницата.

Застинах.

Уплаших се, защото веднага ми стана ясно какво напипвам. Сърцето ми заби бясно още преди да го извадя.

Беше диамантена гривна.

На крайчеца ѝ висеше фигурката на малка тенис ракета, изработена от изумруд.

Седях си на стола, а на пръста ми се полюляваше гривната. Вартан вдигна очи и я видя. Погледа я за миг, после премести поглед върху мен, а аз кимнах. Прилоша ми. *Как бе попаднала гривната тук? Колко дълго е била в раницата ми?*

В този момент осъзнах, че това е същата раница, която бях оставила преди пет дни заедно с пухеното ми яке в апартамента на чичо в „Четири сезона“, когато побягнах с Кий. Как бе станало така, че сега я бях намерила да си виси най-невинно на закачалката в апартамента ми, а на дъното ѝ бе скрита диамантената гривна на Сейдж с подслушвателно устройство вътре?

Колко дълго бе стояла гривната там?

— А! — долетя напрегнатият глас на Сейдж от вратата на залата. — Ето ни пак, отново всички заедно. Виждам, че сте намерили гривната ми. *Чудех се къде ли съм я изпуснала...*

Тя влезе и затвори вратата зад гърба си. Мина между масите в залата и протегна ръка. С плавно движение пуснах гривната в чашата си с вино.

— Това не беше много мило от твоя стана — отбеляза Сейдж, вперила поглед в бижутото на дъното на чашата.

Откога ни подслушва? Колко знае? Трябваше да приема най-лошото. Дори и Сейдж да не бе разбрала, че татко е жив, със сигурност знаеше всичко за нещата, които в момента лежаха пред нас на масата, както и колко ценни са те.

Изправих се, за да я погледна в очите, и Вартан стори същото.

Но погледът ми мигновено се премести надолу.

В ръката на Сейдж се бе появил малък револвер със седефена дръжка.

Господи. Аз пък си мислех, че Кий е единствената, която стига до крайности.

— Няма да ни застреляш — казах аз.

— Няма, освен ако не настоявате — отвърна тя. Лицето ѝ изразяваше върховно снизхождение. Тя вдигна предпазителя на револвера и добави: — Но ако чуят изстрел, колегите ми, които чакат отвън, може да дойдат, а те нямат моите скрупули.

Мътните да го вземат. Подкрепления от биячи. Трябваше бързо да измисля нещо. Единствената ми мисъл в момента обаче беше: *какво прави тя тук?*

— Мислех, че ти и семейството ти сте заминали на дълго пътешествие? — попитах.

— Тръгнаха без мен — обясни Сейдж и добави: — Нямаме нужда от тях в момента. Това е мисия, за която аз съм избрана. Тази наша възможна среща е била планирана, нали се сещаш, може би още от самото ми раждане.

Държеше пистолета небрежно в едната си ръка, докато разглеждаше съсредоточено ноктите на другата, сякаш вчерашният маникюр ѝ се струваше демоде. Очаквах да довърши тирадата си. Тя най-после вдигна очи към мен и Вартан и каза:

— Очевидно, никой от вас няма и най-слабата представа коя съм аз.

Пак тези думи.

Но този път — внезапно — аз се досетих.

Много бавно ужасът се просмука в съзнанието ми подобно на червено вино или кръв, образува пелена, която се спусна пред погледа ми и замъгли залата, Вартан, Сейдж, изправена до мен с пистолет в ръка, готова да повика помощниците си, чакащи пред ресторанта.

Във всеки случай Сейдж не се нуждаеше от помощ, за да се справи с мен. Отново бях нападната изненадващо. Не се нуждаех и от дулото на пистолет, опряно в главата ми, за да видя ясно цялата картинка.

Защо още отначало не бях усетила, че по време на цялата случка в апартамента на чичо някой друг иззад кулисите бе дърпал конците? Защо не бях разбрала още тогава, че през цялото време това не са били нито Розмари, нито Базил, а Сейдж?

Още от самото ми раждане, бе казала тя.

Колко права беше.

Още от детските ни години Сейдж се бе опитвала не да се сприятели с мен, както тогава си въобразявах, за да ме вкара в своята сфера на контрол, в зоната си на влияние и власт.

Сейдж бе напуснала Денвър и се бе преместила във Вашингтон, за да продължи опитите си да проникне във висшето общество почти по същото време, по което и аз се бях преместила в столицата. През тези години почти не я бях виждала, но как можех да знам дали *тя* не ме е наблюдавала? Сейдж по някакъв начин се бе намесила и в сделката за продажбата на ранчо „Скай“, макар че човек едва ли можеше да си я представи като агент по недвижимите имоти.

В какви ли роли още бе влизала?

Рядко някой забелязваше нещо друго в Сейдж освен външния ѝ вид и превзетия ѝ стил. Тя винаги бе потънала в облак от социални условности, прикривала се бе сред обкръжението си. Но внезапно осъзнах, че винаги, подобно на паяк, застанал в средата на паяжината си, Сейдж се бе намирала в центъра на всички събития, където и да бяха те, винаги бе запозната с всички участници в коя да е интрига. Онова, което ѝ даваше достъп до мислите и делата на всички ни,

съвсем не бе едно подхвърлено подслушвателно устройство. Някак тайно беше присъствала на всеки личен разговор.

На частното парти за рождения ден на майка ми в Четирите ъгъла.

На срещата с Лили и Вартан в Денвър.

В хотел „Четирите сезона“ във Вашингтон с Ним, Родо и Гален.

Изведнъж си спомних забележката, която бе подхвърлила тогава за моите отношения с майка ми: *изглежда сме грешали*.

Сега осъзнах, че тази куха модна поза винаги бе отвличала вниманието ни от истинската роля на Сейдж. Осъзнах и каква бе тази истинска роля, предопределена още от раждането ѝ.

— Значи ти *самата* си Сейдж Ливингстън.

Тя се усмихна студено, а едната ѝ вежда се вдигна, одобрявайки моята прозорливост.

Вартан ме стрелна с кос поглед.

Обърнах се към него и обясних:

— Искам да кажа, че тя самата е *Камъкът на Мъдростта и Живота*^[2]. В записките си Шарло го нарича философски камък — стрит на прах, той представлява еликсирът на живота. Това има предвид Сейдж, като казва, че е избрана още от раждането си — още тогава е решено тя да стане Бяла царица след майка си. След като са организирали покушението срещу баща ми и са сложили ръка върху Черната царица, родителите на Сейдж са сметнали, че са възстановили контрола си върху Белия отбор и върху цялата Игра. Всъщност, без те да разберат, някой друг вече е държал юздите на събитията. Ливингстънови не са знаели нищо за Гален и Татяна, нито пък че вторият ти баща не е работел за Белите. Освен това така и не са осъзнали същинската цел, за чието постигане е бил създаден шахът Монглан.

Сейдж издаде съвсем не женствен хъркащ звук, който рязко ме върна към действителността. Забелязах, че е стиснала здраво пистолета, а дулото му е насочено към една част от тялото ми, която предпочитам да продължава да бие.

— Същинската цел на шаха Монглан е *властта* — каза Сейдж. — Никога не е имал друга цел. Наивно е да се вярва в обратното, независимо от приказките на всички онези глупаци, на които си повярвала. Може и да не умея да играя шах толкова добре, колкото вас

дватамата, но отлично знам какво говоря. В края на краищата аз съм закърмена с истинската, неограничената власт, власт, каквато вие не сте и сънували, и нямам никакво намерение да се отказвам от нея...

И така нататък, и така нататък.

Докато Сейдж гневно продължаваше да развива теориите си за това как е била отгледана в лоното на истинската власт, аз започвах да се тревожа все повече и повече. Усецах колко напрегнат е и Вартан. И на двамата ни беше съвсем ясно, че госпожица Философски камък е загубила и малкото здрав разум, който навярно някога е притежавала. Затова пък изобщо не ни хрумваше нито как бихме могли да я спрем, нито дори как просто да прекъснем тирадата ѝ.

За пореден път се доказваше правилото, че за пристрастените към властта дори *близостта* на този нещастен шах беше равносилна на сериозен пристъп на мегаломания. Сейдж определено се беше нагълтала с мегаломански идеи, преди да дойде на срещата си с нас.

Освен това постепенно осъзнах, че е само въпрос на време Сейдж да спре да се чуди дали дърпането на спусъка няма да ѝ развали маникюра. Разбрах, че се налага да се махнем отгук, при това бързо. А картата с координатите трябваше да остане у нас.

Но как?

Хвърлих поглед към Вартан. Очите му бяха приковани върху Сейдж и той, изглежда, премисляше същото, което и аз. Дори и да успееш да я надвиеш, надали щяхме да се справим с наемниците ѝ отвън само с помощта на малкия револвер със седефена дръжка. Трябваше да измисля нещо. Не бях сигурна, че ще мога да пробия през потока приказки за значението на властта и да се опитам да я вразумя, но всеки опит си струваше.

— Сейдж — прекъснах я аз, — дори да допуснем, че успееш да събереш всички шахматни фигури, какво ще правиш с тях? Нали се сещаш, че не си единствената, която ги търси. Къде ще отидеш? Къде ще се скриеш?

За миг тя застина, явно при градежа на въздушните си замъци не бе мислила толкова напред във времето. Щях да добавя още някой аргумент, но в този момент телефонът на бюрото до вратата зазвъня. Пистолетът на Сейдж продължаваше да сочи към мен, а тя самата отстъпи няколко крачки сред масите, за да обхване с поглед цялата зала.

В този момент долових звук, който ми прозвуча много познато, макар че ми бяха нужни още няколко мига да се досетя какво точно представлява.

Беше съскането на ролкови кънки върху каменен под.

Сред масите се появи грамаден меден супник. Онзи, който го носеше, го бе хванал като щит и се носеше на ролковите си кънки право към Сейдж. Съдът беше с диаметър поне деветдесет сантиметра. Блъсна се в Сейдж, събори я като кегла за боулинг и на пода се образува кълбо от преплетени дълги крака и виолетови боксърски шорти, а пистолетът отхвърча настрани.

Вартан и аз се хвърлихме към човешката купчина, а вратата на залата се отвори с трясък и вътре нахлу вихър от бели панталони, червени пояси и черни барети. Пред всички се носеше Родо с развяна конска опашка, стиснал в ръка мобилен телефон, следван от Еремон.

Като видя, че всичко вече е наред, Родо се усмихна с облекчение, а Еремон елегантно измъкна Леда от супника на пода. Неколцина от баската бригада изправиха Сейдж на крака, размотаха поясите си и вързаха ръцете и краката ѝ. Тя продължаваше да се гърчи, загубила всякакво достойнство в гнева си и все така бърбореща нещо, но мъжете я извлякоха през вратата.

Подадох на Еремон чашата с вино, на чието дъно лежеше диамантената гривна. Той поклати глава и я изля през прозореца право в канала долу.

Родо вече обясняваше:

— Лебеда идвала на работа и забелязала в беседка в Кий Парк група хора, които ѝ се сторили познати. Това била госпожица Ливингстън, която онзи ден идва при мен в къщата на чичо ти да ме кара да ѝ помогна да те намери, придружавана от охранителите, които пазеха „Суталде“ онази вечер, когато се проведе галавечерята. Сторило ѝ се подозрително, че всички те се навъртат толкова близо край дома ти, така че веднага се обади на мен и Еремон по телефона. На нас също ни се стори подозрително. После вие двамата сте пристигнали в ресторанта. По това време Леда била в мазето и приготвяла пещите за тази вечер, а ние двамата вече сме пътували насам. Чула обаче, че още някой се качил и влязъл в тази зала, така че се промъкнала до вратата, надникнала и видяла, че сте в опасност. После отново ми звънна по мобилния и ни осведоми, че приятелката ти е насочила пистолет към

вас, а биячите са се нагласили отвън пред ресторанта. Уговорихме се аз и Еремон да обезвредим мъжете отвън, а когато приключим с тях, да позвъня по телефона тук. Това бе сигнал Леда да влезе и да отвлече вниманието на госпожица Ливингстън, така че да не ви застреля, преди двамата с Еремон да сме дошли.

— Леда се справи чудесно — съгласих се аз и я прегърнах за благодарност. — Влезе точно навреме. Сейдж се изнервяше, така че очаквах всеки момент да дръпне спусъка. Но как обезоръжихте онези типове отвън?

— Получиха по няколко баски ритника, които не очакваха — намеси се Еремон. — Предадохме ги на правителствената служба за сигурност, която ще ги обвини в незаконно притежание на оръжие на територията на столицата и за това, че са се представяли за агенти от Сикрет Сървис.

— Ами Сейдж Ливингстън? — попита Вартан. — Тя изглежда направо луда. А целта ѝ е точно противоположна на нашата. Какво ще се случи на човек като нея — възпитан така, че да ликвидира всичко по пътя си?

— Препоръчвам дълъг престой в някой феминистки лесбийски център за духовно възпитание в някоя *особено* отдалечена част на Баските Пиренеи — обади се Леда. — Как мислите, дали можем да го уредим?

— Сигурен съм, че ще успеем — отвърна Родо. — Но всички ние познаваме човек, който би желал специално да се погрижи за нея. Дори са двама души и ако помислите, ще се сетите кого имам предвид. Каквото посееш, такова ще пожънеш. А сега сериозно. Знаете комбинацията на сейфа ми. Когато приключите работа с всички тези материали тук, не ги оставяйте да се търкалят по масите, както се е случвало преди.

Той ми намигна.

После излезе, раздавайки наляво и надясно заповеди на баски език.

Еремон беше коленичил и цъкаше с език при вида на обелените колена на Леда и синините от падането. После се изправи, обгърна с ръка раменете ѝ и пожела да я придружи до сутерена, за да ѝ „помогне с тежките пънове за огнищата“. Помислих си, че все още има надежда между двамата да се случи някоя алхимична реакция.

Двамата с Вартан се върнахме на местата си до прозореца. Навън залязващото слънце вече докосваше покривите на сградите на отсрещната страна на реката. Заехме се да приберем ценните и тъй опасни предмети от масата.

— Каква е комбинацията на сейфа? — попита шахматистът.

— Баска математика — отвърнах аз.

Знаех, че Родо няма никакъв сейф, но пък има пощенска кутия в пощата отсреща, точно каквато имах и аз. Той току-що ми бе намекнал, че най-доброто, което бихме могли да сторим в момента, е да разкараме всичко намерено от ресторанта, да го пуснем по пощата до поискване, както сме правили и преди, а после да му мислим.

Тъкмо щях да пъхна „Книгата на равновесието“ в цилиндричния контейнер, когато Вартан ме хвана за ръката. Погледна ме сериозно с тъмновиолетовите си очи.

— Знаеш ли, помислих, че тя наистина ще те убие.

— Едва ли наистина искаше да го стори — отвърнах аз. — Но се уплаших да не би да дръпне спусъка, без да иска. Напълно беше откачила от това, че в един ден е загубила и богатството, и връзките си, и достъпа си до властта — всичко, което е мислела, че иска от живота.

— Мислела, че иска? — каза Вартан. — На мен ми звучеше като напълно сигурна.

Поклатих глава. Струваше ми се, че най-послед съм схванала истинското послание.

— Но кой е онзи, който искал „да се погрижи“ за нея? Кого имаше предвид Бужарон? — попита Вартан. — Сейдж е била възпитана така, че да гледа на себе си като на богиня. Не бих могъл да си представя някой, който ще иска да си има работа с такъв човек.

— Няма нужда да си представяме — обясних аз. — Знам кого имаше предвид Родо. Майка ми и леля Лили. Те ще помогнат на Сейдж.

Вартан се втренчи в мен.

— Защо? — попита.

— Мама наистина е убила бащата на Розмари Ливингстън, нищо че е било при самозащита или при опит да защити живота на Лили. Розмари пък беше сигурна, че е убила моя баща — око за око. Излиза, че Сейдж е възпитана така, че в определен момент да влезе в ролята на

„проследяваща ракета“, да открие врага и да го унищожи. Или да се самоунищожи. Тя почти стори това тук, в тази зала.

— Това може и да обяснява защо майка ти би поискала да помогне на Сейдж — така би могла да изкупи вината си — продължи Вартан. — Ами Лили Рад? Тя дори не е знаела за връзката на майка ти с Ливингстънови.

— Виж — обясних аз, — Лили знаеше, че нейният собствен баща беше Черен цар, а майка ѝ — Бяла царица. Това е и причината животът ѝ да бъде опропастен. Разбира от опит какво е да бъдеш пешка в собственото си семейство.

Моята майка ме спаси от тази участ.

Играта.

Вече знаех как точно трябва да постъпя.

— „Книгата на равновесието“ и тайната, която Ал-Джабир е скрил в шаха Монглан, чакат вече хиляда и двеста години да се появи някой, който да ги разгадае. Мисля, че наша е задачата да го сторим. Дошло е време това да се случи.

Стояхме пред огромните прозорци с изглед към канала, облени от фламинговорозовия пламък на залеза. Вартан застана зад мен и ме прегърна. Аз отворих книгата, която още държах в ръка. Вартан гледаше през рамото ми, докато прелиствах мухлясалите страници. Най-последно погледът ми падна върху нарисувана схема: девет квадратчета, подредени три по три. Във всяко беше написана по една цифра. Изглеждаха ми много познати.

4 9 2

3 5 7

8 1 6

— Какво пише тук отдолу? — попитах Вартан.

Той преведе:

— *Тук е изобразен най-древният от всички магически квадрати. Той е съществувал преди хиляда години в Индия, както и във Вавилон, създаден от халдейските прорицатели.* — Замълча и продължи: — Това, изглежда, са думи на някой средновековен коментатор на книгата, а не на самия Ал-Джабир. — Сетне продължи да чете: — *В*

Китай този квадрат представял осемте провинции на империята и самия император, застанал в средата. Квадратът бил свещен, защото всяко число имало точно определено езотерично значение. Сборът от числата от всяка вертикала, хоризонтала и диагонал винаги е равен на 15. А сборът на числата, от които е съставена цифрата 15, пък е равен на 6.

— Шест, шест, шест — казах аз и се обърнах да погледна Вартан.

Той ме пусна от прегръдката си, застана до мен и двамата се приближихме до прозореца, където продължихме да четем:

— Ал-Джабир ибн Хайам, бащата на ислямската алхимия, бил онзи, който в своята „Книга на равновесието“ обновил квадрата, настоявайки на неговото качество да представя „правилните пропорции“, които от своя страна водят до постигане на баланса. Събрани, числата от четирите квадратчета в югозападния ъгъл на големия квадрат дават цифрата 17, а подредени образуват редицата 1:3:5:8 или идеалното питагорейско съотношение, върху което — според Джабир — „се крепи всичко съществуващо на света“. Останалите числа от магическия квадрат — 4, 9, 2, 7, 6-събрани дават числото 28, което е равно на броя на „домовете“ или фазите на луната, както и на броя на буквите в арабската азбука. Тези две цифри са най-важни за Ал-Джабир. Сборът от числата, които съставят цифрата 17, е равен на 8 — езотеричния път, който позволява съществуването на по-големия „Магически квадрат на Меркурий“, в който малките квадратчета са подредени в съотношение 8X8. 28 на брой пък са квадратите, образувачи най-външната рамка на шахматната дъска — така наречения екзотеричен или външен път.

— Шахматната дъска е ключът — напомних аз. — Точно както каза майка ми.

Вартан кимна.

— Това не е всичко — продължи той. — Ал-Джабир открива, че символ на цялата древна мъдрост е Меркурий. Меркурий едновременно представлява астрономическия знак за „горе“ и алхимичния знак за „долу“. Той съдържа и трите най-важни магически знака, припознати едновременно и в астрономията, и в алхимията: кръгът, който представлява слънцето; полумесецът — луната на духа; и кръстът или знакът „плюс“, представящ четирите

аспекта на материята: четирите посоки на света, четирите ъгъла, четирите елемента — огън, вода, земя, въздух или горещо, студено, мокро, сухо...

— Събери всичко това заедно — казах аз, — и ще получиш баската математика: четири плюс три е равно на едно. Квадратът на материята плюс триъгълника на духа е равно на Едно. Единството. Не беше ли това първият от даровете на Хестия, които тя раздаваше на онзи гоблен?

— Първият дар беше богатство — поправи ме Вартан.

— Богатство — повторих аз. — Точно като „Общността Вирджиния“^[3]. Богатството или общото благо означава цялост, здраве, завършеност. Общото благо е свещено. То води до Единство. „С цел създаване на идеален единен Съюз“^[4].

Това е, което са искали и Джордж Вашингтон, и Том Джеферсън, и Бен Франклин — брак между небето и земята, между безкрайните небеса и вълнуващите се нивя от нашия химн. Тази идея е вградил и Ал-Джабир в шаха на *Тарик'ат*. Това е просветлението, което всички тези умове са търсили, това е Новият град на хълма. *Целта е не да притежаваш власт, а да създаваш равновесие.*

— Това ли имаше предвид, когато спомена, че знаеш какво е посланието? Когато каза, че важните въпроси не са кога и къде, а как? — попита Вартан.

— Да — потвърдих аз. — Тук не е скрито *нещо материално*, което, завладяно веднъж, ти позволява да създаваш ядрени оръжия, дава ти власт над другите или пък вечен живот. Ал-Джабир е вградил в шаха един *процес*. Затова и шахът Монглан всъщност се нарича шахът на *Тарик'ат* — Ключът към тайния *Път*. Това са предвечните закони — те са нашите километрични камъни, които ни сочат точно къде е нашият таен път. Знаели са го суфитите, знаят го и сибирските шамани, и индианците пискатауей — знаят го и ни го казаха. Ако съберем всички фигури и следваме предвечните закони, всичко е възможно за нас. Можем сами да стъпим на пътя към доброто, можем да посочим този път и на целия свят. Пътят към радостта и просветлението. Родителите ми са рискували живота си, за да спасят шаха, и той да може да бъде използван за своята истинска висока цел.

Докато говорех, Вартан бе взел книгата от ръцете ми и я бе сложил настрана. После отново ме прегърна.

— За себе си ще кажа само едно, Екси — каза той. — Ако онова, което търсим, е истината, то истината за мен е, че ще постъпвам винаги така, както *ти* смяташ за правилно. Истината е, че те обичам.

— И аз те обичам — отвърнах.

В онзи момент — макар да бях сигурна, че с Вартан ще намерим всички фигури — изобщо не ме интересуваше към какво се стремят съперниците ни, не ме интересуваше нито Играта, нито каква цена бяха заплатили за нея хората от миналото, нито какво благо можехме да извлечем ние от нея в бъдеще. Не ме интересуваше какви роли са отредени за мен и Вартан — Бял цар, Черна царица... Нямаше значение как щяха да ни наричат, защото знаех, че аз и Вартан сме *истината*. Ние бяхме алхимичната женитба, към която са се стремили толкова хора през последните хиляда и двеста години, без да могат да я видят, когато се е изправяла пред очите им.

Ние *въплъщавахме* предвечните закони.

За първи път през живота си почувствах, че въжетата, които ме бяха държали стегната през всичките тези години, са прерязани и аз мога да се нося в небето като птица.

Жар-птица, която носи светлина.

[1] Имение във федерален стил, построено през XIX в., разположено в квартала Джорджтаун, превърнато в изследователска библиотека със сбирка от исторически артефакти, център за изучаване на византийската култура и институт по ландшафтна архитектура. — Б.пр. ↑

[2] Wise Living Stone. Малкото име на героинята Сейдж (Sage) на английски е синоним на „мъдър“ (Wise); „living“ (на български: жив, живеещ) е първата част от фамилното ѝ име, а втората част се изписва като „stone“ (на български „камък“), макар че се произнася и транскрибира като [-стън]. Така че „Камък на Мъдростта и Живота“ е буквалният превод на цялото име „Сейдж Ливингстън“. — Б.пр. ↑

[3] Непреводима игра на думи. На английски думите „богатство“ (wealth) и „общност“ в смисъла ѝ на „хора, събрани заедно, с цел подобър живот“ (commonwealth) имат един и същ корен. — Б.пр. ↑

[4] Цитат от Декларацията за независимост. — Б.пр. ↑

Издание:

Катрин Невил. Пожарът

Американска. Първо издание

ИК „Унискорп“, София, 2011

Редактор: Теодора Давидова

Художник: Ралица Димитрова

Коректор: Милка Белчева

ISBN: 978–954–330–362–5

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.